JULKAISTAAN
NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN
PUOLUEEN (BOLSHEVIKKIEN)
KESKUSKOMITEAN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

NKP(b):n KESKUSKOMITEAN MARX—ENGELS—LENIN INSTITUUTTI

J. V. STALIN

TEOKSET

★

KARJALAIS-SUOMALAISEN SNT:n
VALTION KUSTANNUSLIIKE
*Petroskoi * 1953*

J.V. STALIN

5 OSA

1921–1923

ESIPUHE

Viidenteen osaan on otettu ne J. V. Stalinin teokset, jotka on kirjoitettu vuosina 1921—1923.

Tämän osan perussisällön muodostavat artikkelit, selostukset ja puheet puolueen tehtävistä kansantalouden kuntoonpalauttamisen yhteydessä, työväenluokan ja talonpoikaiston liiton uusista muodoista uuden talouspolitiikan oloissa, puolueen organisatoorisen ja aatteellisen yhtenäisyyden lujittamisesta, puolueen joukkoyhteyden muodoista ja keinoista („Erimielisyytemme", „Kommunismin päiväjärjestyksessä olevista tehtävistä Gruusiassa ja Taka-Kaukaasiassa", „Tulevaisuuden näköalat", selostukset puolueen X ja XII edustajakokouksessa).

Tähän osaan on otettu „Venäläisten kommunistien poliittisesta strategiasta ja taktiikasta" kirjasen suunnitelman luonnos sekä artikkelit „Puolue ennen vallan valtaamista ja sen jälkeen" ja „Venäläisten kommunistien strategian ja taktiikan kysymykseen", joissa J. V. Stalin kehittää edelleen leniniläistä oppia bolshevikkipuolueen poliittisesta strategiasta ja taktiikasta.

Monet viidenteen osaan sisältyvistä teoksista on omistettu kansallisuuskysymyksen teorian kehittämiselle, bolshevikkipuolueen kansallisuuspolitiikalle, monikansaisen neuvostovaltion rakennustyölle ja Neuvostoliiton ensimmäisen Perustuslain perussäännösten muokkaamiselle (teesit puolueen X ja XII edustajakokoukselle, selostukset puolueen X ja XII edustajakokouksessa sekä VKP(b):n Keskuskomitean IV neuvottelukokouksessa kansallisten tasavaltojen ja alueiden vastuunalaisten työntekijäin kanssa, alustukset Neuvostojen X Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa ja Neuvostojen I Yleisliittolaisessa edustajakokouksessa, artikkelit „Kansallisuuskysymyksen asettamisesta", „Lokakuun vallankumous ja venäläisten kommunistien kansallisuuspolitiikka" y.m.).

Tässä osassa julkaistaan ensi kertaa: „Venäläisten kommunistien poliittisesta strategiasta ja taktiikasta" kirjasen suunnitelman luonnos; „Ohjelmaluonnos kansallisuuskysymyksestä"; alustus „Käytännölliset toimenpiteet puolueen XII edustajakokouksen kansallisuuskysymyksestä hyväksymän päätöslauselman käytännössä toteuttamiseksi", loppulausunto alustukseen ja vastaus puheisiin VKP(b):n Keskuskomitean IV neuvottelukokouksessa kansallisten tasavaltojen ja alueiden vastuunalaisten työntekijäin kanssa.

NKP(b):n Keskuskomitean
Marx—Engels—Lenin Instituutti

1921~1923

AVAUSPUHE VSFNT:n TURKKILAIS-TATAARILAISTEN KANSOJEN KOMMUNISTIEN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA[1]

tammikuun 1 pnä 1921

(Pöytäkirjamerkintö)

Avattuaan neuvottelukokouksen ja todettuaan Keskustoimiston, jonka uusintavaalit tuli suorittaa, toiminnan olleen epätyydyttävää toveri **Stalin** siirtyy luonnehtimaan lyhyesti kommunismin kehityksen ehtoja VSFNT:n turkkilais-tataarilaisten kansojen keskuudessa.

Kommunismin kehityksellä Venäjällä on takanaan venäläisen sosialismin sisällä kymmeniä vuosia jatkuneen teoreettisen toiminnan ja teoreettisen taistelun historia. Tämän taistelun tuloksena on muodostunut sellaisten johtavien ainesten kiinteä ryhmä, jotka ovat riittävän vahvoja teoriassa ja lujia periaatteellisessa suhteessa kyetäkseen viemään mukanaan puoluejoukot.

Maamme itäosissa on kommunismi sitävastoin syntynyt vasta hiljattain, sosialismin puolesta käydyn käytännöllisen vallankumoustaistelun kulussa, ilman edelläkäynyttä teoreettista kehitysastetta. Siitä johtuu turkkilais-tataarilaisen kommunismin teoreettinen heikkous, josta voidaan vapautua vain siten, että luodaan periaatteellinen kommunistinen kirjallisuus maamme turkkilais-tataarilaisten kansojen kielillä.

Venäläisen kommunismin kehityksen historiassa ei taistelulla natsionalistista poikkeamaa vastaan ole

milloinkaan ollut vakavaa merkitystä. Ollen ennen hallitsevana kansakuntana venäläiset yleensä, heidän joukossaan myös venäläiset kommunistit, eivät ole kokeneet kansallisuussortoa eivätkä yleensä puhuen ole joutuneet tekemisiin keskuudessaan natsionalististen pyrkimysten kanssa, ellei oteta lukuun eräänlaista taipumusta „suurvaltalaiseen chauvinismiin“, ja siksi he eivät ole joutuneet tai eivät juuri lainkaan ole joutuneet taistelemaan näitä pyrkimyksiä vastaan. Turkkilais-tataarilaiset kommunistit, kansallisuussorron vaiheen läpikäyneiden sorrettujen kansojen pojat, sitävastoin ovat aina olleet ja ovat edelleenkin tekemisissä natsionalistisen poikkeaman kanssa, keskuudessaan olevien natsionalismin jätteiden kanssa, joiden voittaminen on turkkilais-tataarilaisten kommunistien päiväjärjestyksessä oleva tehtävä. Tämä seikka epäilemättä haittaa kommunismin kristallisoitumista maamme itäosissa.

Mutta kommunismilla Idässä on edullinenkin puolensa. Sosialismin käytännöllisessä toteuttamisessa venäläisillä kommunisteilla ei ollut tai ei juuri lainkaan ollut käytettävänään Euroopan edistyneimpien maiden antamaa kokemusta (Eurooppa antoi pääasiallisesti parlamentaarisen taistelun kokemuksen), minkä vuoksi heidän täytyi raivata tie sosialismiin niin sanoakseni omin keinoin, jolloin tehtiin joukko väistämättömiä virheitä.

Sitävastoin turkkilais-tataarilainen kommunismi, joka syntyi yhdessä venäläisten tovereiden kanssa sosialismin puolesta käydyssä käytännöllisessä taistelussa, saattoi käyttää hyväkseen venäläisten tovereiden käytännöllisen kokemuksen ja välttää virheitä. Tämä

seikka on takeena siitä, että kommunismilla on Idässä kaikki nopean kehittymisen ja lujittumisen mahdollisuudet.

Kaikista näistä seikoista on johtunut puolueen Keskuskomitean verrattain helläkätinen politiikka yhä vielä nuoren turkkilais-tataarilaisen kommunismin suhteen, politiikka, jonka tarkoituksena on auttaa Idän lujia kommunistisia aineksia niiden taistelussa turkkilais-tataarilaisen kommunismin edellämainittujen heikkouksien ja puutteellisuuksien poistamiseksi. Keskustoimisto on se elin, jonka kautta on toteutettava natsionalismin jätteitä vastaan käytävän taistelun toimenpiteet sekä toimenpiteet kommunismin teoreettisesti lujittamiseksi maamme itäosissa.

„Pravda" № 6,
tammikuun 12 pnä 1921

ERIMIELISYYTEMME

Erimielisyytemme ammattiliittokysymyksessä eivät ole ammattiliittojen periaatteellisen arvioinnin alalla. Ohjelmamme tunnetut kohdat ammattiliittojen osuudesta ja puolueen IX edustajakokouksen päätöslauselma ammattiliitoista[2], joita Trotski usein siteeraa, ovat (ja tulevat edelleenkin olemaan) voimassa. Kukaan ei kiistä sitä vastaan, että ammattiliittojen ja talouselinten on kietouduttava ja että ne tulevat kietoutumaan toinen toisensa kanssa („yhteenkasvaminen"). Kukaan ei kiistä sitä vastaan, että nykyinen maan taloudellisen elvyttämisen kausi vaatii, että ammattiliitot, jotka toistaiseksi ovat vain sanoissa tuotantoliittoja, muutetaan asteittaisesti todellisiksi tuotantoliitoiksi, jotka kykenevät nostamaan jaloilleen teollisuutemme perusalat. Lyhyesti sanoen, erimielisyytemme eivät ole periaatteellisia erimielisyyksiä.

Yhtä vähän erimielisyytemme koskevat kysymystä työkurin välttämättömyydestä ammattiliitoissa ja työväenluokan keskuudessa yleensä. Sellaiset puheet, että puolueemme eräs osa „päästää käsistään ohjakset" ja jättää joukot vaistovaraisuuden voimain leikkikaluksi,

on tulos väärinkäsityksestä. Puolueainesten johtava osuus ammattiliitoissa ja ammattiliittojen johtava osuus työväenluokan sisällä jää edelleenkin kiistämättömäksi tosiasiaksi.

Vieläkin vähemmän erimielisyytemme koskevat ammattiliittojen Keskuskomiteoiden ja Ammattiliittojen Yleisvenäläisen Keskusneuvoston laadullisen kokoonpanon kysymystä. Kaikki ovat yhtä mieltä siitä, että näiden laitosten henkilökokoonpano ei ole likimainkaan ihanteellinen, että monet sotilaalliset ja muut mobilisatiot ovat tyhjentäneet liittoja, että liitoille on annettava takaisin niiden vanhat työntekijät, täydennettävä niitä uusilla, annettava niille teknillisiä välineitä j.n.e.

Ei, meidän erimielisyytemme eivät ole näissä kysymyksissä.

I

KAKSI TYÖLÄISJOUKKOIHIN SUHTAUTUMISEN MENETELMÄÄ

Erimielisyytemme ovat niissä kysymyksissä, jotka koskevat työkurin lujittamisen **keinoja** työväenluokan keskuudessa, **menetelmiä** työläisjoukkoihin suhtautumisessa, jotka on saatava mukaan teollisuuden elvyttämistyöhön, nykyisten heikkojen ammattiliittojen muuttamisen **keinoja** mahtaviksi, todella tuotannollisiksi ammattiliitoiksi, jotka kykenevät elvyttämään teollisuutemme.

On olemassa kaksi menetelmää: **pakoittamis**menetelmä (sotilaallinen menetelmä) ja **vakuuttamismenetelmä** (ammattiliittojen menetelmä). Ensinmainittu

menetelmä ei lainkaan sulje pois vakuuttamisen aineksia, mutta vakuuttamisen ainekset ovat siinä alistetut pakoittamismenetelmän vaatimuksille ja ovat sen apukeino. Toinen menetelmä puolestaan ei sulje pois pakoittamisen aineksia, mutta pakoittamisen ainekset ovat siinä alistetut vakuuttamismenetelmän vaatimuksille ja ovat sen apukeino. Näiden kahden menetelmän toisiinsa sotkeminen on yhtä sallimatonta kuin on armeijan ja työväenluokan samanlaisina pitäminen.

Hurmaantuneena sotilaallisilla menetelmillä saavutetusta menestyksestä armeijassa eräs puoluetyöntekijäin ryhmä, jonka etunenässä on Trotski, arvelee, että nuo menetelmät voidaan ja täytyy siirtää työväen keskuuteen, ammattiliittoihin, jotta voitaisiin saavuttaa samanlaista menestystä ammattiliittojen lujittamisen alalla, teollisuuden elvyttämisen alalla. Mutta tuo ryhmä unohtaa, että armeija ja työväenluokka ovat kokoonpanoltaan erilaisia, että armeijaa varten kelpaava menetelmä voi osoittautua työväenluokalle ja sen ammattiliitoille kelpaamattomaksi ja vahingolliseksi.

Armeija ei ole yhdenlaatuinen suure. Se muodostuu kahdesta yhteiskunnallisesta perusryhmästä, talonpojista ja työläisistä, joista talonpoikia on monta kertaa enemmän kuin työläisiä. Perustellessaan pakoittamismenetelmien pääasiallisen soveltamisen välttämättömyyttä armeijassa puolueen VIII edustajakokous[3] otti huomioon sen, että meidän armeijamme on pantu kokoon pääasiallisesti talonpojista, että talonpojat eivät lähde taistelemaan sosialismin puolesta, että heidät voidaan ja täytyy saada taistelemaan sosialismin puo-

lesta soveltamalla pakoittamismenetelmiä. Tästä johtuivat sellaiset puhtaasti sotilaalliset vaikutuskeinot kuin komissaarien ja poliittisten osastojen järjestelmä, vallankumoukselliset tribunaalit, kurinpidolliset rangaistukset, pelkkä nimittämissysteemi alhaalta ylös saakka j.n.e.

Työväenluokka, päinvastoin kuin armeija, muodostaa yhdenlaatuisen yhteiskunnallisen ympäristön, joka taloudellisen asemansa vuoksi on taipuvainen sosialismiin, ottaa helposti vastaan kommunistisen agitation, järjestyy vapaaehtoisesti ammattiliittoihin ja kaiken tämän vuoksi muodostaa Neuvostovaltion perustan, sen voiman. Siksi ei ole ihmeellistä, että pääasiallisesti vakuuttamismenetelmien soveltaminen on tullut tuotannollisten ammattiliittojemme käytännöllisen työn perustaksi. Tästä ovat johtuneet sellaiset puhtaasti ammattiliittojen vaikutusmenetelmät kuin selittäminen, joukkopropaganda, työläisjoukkojen aloitteellisuuden ja omintakeisen toiminnan kehittäminen, valinnallisuus j.n.e.

Trotskin virhe on siinä, että hän aliarvioi armeijan ja työväenluokan välisen eroavaisuuden, asettaa sotilaalliset järjestöt ja ammattiliitot samalle laudalle, yrittää nähtävästi tottumuksesta siirtää sotilaalliset menetelmät armeijasta ammattiliittoihin, työväenluokan keskuuteen.

„Sotilaallisten menetelmien (käsky, rangaistus)", sanoo Trotski eräässä asiakirjassa, „ja ammattiliittojen menetelmien (selittäminen, propaganda, omatoimisuus) paljas vastakkainasettaminen on kautskylaisten, menshevististen ja eserräläisten ennakkoluulojen ilmausta... Työjärjestöjen ja sotilaallisten järjestöjen vastakkainasettaminen työväen valtiossa on sinänsä häpeällistä antautumista kautskylaisuuden edessä".

Niin sanoo Trotski.

Jos heitetään syrjään tarpeeton sanahelinä „kautskylaisuudesta“, „menshevismistä“ y.m., niin on selvää, että Trotski ei ole ymmärtänyt työväen- ja sotilaallisten järjestöjen välistä eroa, ei ole ymmärtänyt, että sotilaallisten menetelmien ja demokraattisten (ammattiliittojen) menetelmien vastakkainasettaminen on **sodan lopettamisen ja teollisuuden elvyttämisen kaudella** välttämätöntä, kiertämätöntä, että tämän vuoksi sotilaallisten menetelmien siirtäminen ammattiliittoihin on virheellistä ja vahingollista.

Tämä ymmärtämättömyys on ollut perustana hiljattain ilmestyneissä Trotskin väittelykirjasissa, jotka koskevat ammattiliittoja.

Tässä ymmärtämättömyydessä on Trotskin virheiden lähde.

II

TIETOINEN DEMOKRATISMI JA PAKOLLINEN „DEMOKRATISMI“

Eräät ajattelevat, että puheet demokratismista ammattiliitoissa ovat tyhjää sanahelinää, muotia, joka on johtunut eräistä puolueen sisäisen elämän ilmiöistä, että demokratismista „jaaritteleminen“ alkaa ajanoloon kyllästyttää ja kaikki lähtee menemään „vanhaa latua“.

Toiset arvelevat, että demokratismi ammattiliitoissa on asiallisesti myönnytys, pakollinen myönnytys työläisten vaatimuksille, että tässä on kysymyksessä pikemminkin diplomatia kuin todellinen ja oikea asia.

Sanomattakin on selvää, että niin toiset kuin toisetkin toverit erehtyvät suuresti. Demokratismi

ammattiliitoissa, s.o. se, mitä tavallisesti nimitetään „proletaarisen demokratian normaaleiksi menetelmiksi liittojen sisällä“, on työväen joukkojärjestöille ominaista tietoista demokratismia, joka edellyttää **tietoisuutta** vakuuttamismenetelmien järjestelmällisen soveltamisen välttämättömyydestä ja hyödyllisyydestä ammattiliittoihin järjestyneiden työläisten miljoonaisiin joukkoihin nähden. Ilman tällaista tietoisuutta demokratismi muuttuu tyhjäksi sanahelinäksi.

Niin kauan kun oli sota ja vaara kynnyksellä, meidän järjestöjemme kehoitukset „rintaman avuksi“ saivat osakseen toimeliasta vastakaikua työläisten keskuudessa, sillä tuhoutumisen vaara oli liian kouraantuntuva, sillä tällä vaaralla oli aivan konkreettinen ja kaikille silminnähtävä muoto: Koltshakin, Judenitshin, Denikinin, Pilsudskin ja Wrangelin armeijat, jotka etenivät ja palauttivat tilanherrojen ja kapitalistien valtaa. Silloin joukkojen nostattaminen ei ollut vaikeaa. Mutta nyt, jolloin sotilaallinen vaara on poistettu ja uusi vaara, taloudellinen vaara (taloudellinen rappiotila), ei ole joukoille likimainkaan niin kouraantuntuva, ei laajoja joukkoja voida nostattaa pelkillä kehoituksilla. Viljan ja kankaiden puutetta tuntevat tietysti kaikki, mutta ensinnäkin ihmiset tulevat kuitenkin jotenkuten toimeen ja tavalla tai toisella saavat hankituksi itselleen viljaa ja kankaita, jonka vuoksi viljan ja tavaroiden puuttumisen vaara ei hätyytä joukkoja likimainkaan niin voimakkaasti, kuin niitä hätyytti sotilaallinen vaara; toiseksi, kukaan ei ryhdy väittämään, että taloudellinen vaara (veturien, maatalouskoneiden, tekstiilitehtaiden ja metallinjalostustehtaiden riittämättömyys, sähköasemia varten

tarvittavien koneistojen riittämättömyys j.n.e.) on joukkojen tietoisuudelle yhtä realinen kuin oli äskettäin sotilaallinen vaara. Työväenluokan miljoonajoukkojen panemiseksi liikekannalle taloudellista rappiotilaa vastaan on kohotettava laajojen joukkojen aloitteellisuutta, tietoisuutta ja omintakeista toimintaa, on saatava ne konkreettisten tosiasioiden perustalla vakuuttuneiksi siitä, että taloudellinen rappiotila on yhtä realinen ja uhkaava vaara, kuin eilen oli sotilaallinen vaara, on saatava miljoonat työläiset demokraattisesti rakennettujen ammattiliittojen kautta teollisuuden elvyttämistyöhön. Vain siten voidaan talouselimien taistelu taloudellista rappiotilaa vastaan tehdä koko työväenluokan sydämenasiaksi. Ilman sitä ei voida saavuttaa voittoa taloudellisella rintamalla.

Lyhyesti sanoen: tietoinen demokratismi, proletaarisen demokratian menetelmä liittojen sisällä on tuotannollisten ammattiliittojen ainoa oikea menetelmä.

Pakollisella „demokratismilla“ ei ole mitään yhteistä tämän demokratismin kanssa.

Lukiessa Trotskin kirjasta „Ammattiliittojen merkitys ja tehtävät“ voisi luulla, että „myöskin“ Trotski on asiallisesti „demokraattisen“ menetelmän kannalla. Sen vuoksi eräät toverit ajattelevat, että kysymys ammattiliittojen työmenetelmistä ei ole erimielisyyksiemme aiheena. Mutta se on aivan väärin. Sillä Trotskin „demokratismi“ on pakollista, puolinaista, periaatteetonta, ja sellaisena se vain täydentää sotilaallis-byrokraattista menetelmää, joka ei kelpaa ammattiliitoille.

Päätelkää itse.

Marraskuun alussa 1920 Keskuskomitea päättää ja ammattiliittojen V Yleisvenäläisen konferenssin kommunistiryhmä vie läpi päätöksen, että „tarvitaan mitä tarmokkainta ja hyvin suunnitelmallista taistelua sitä vastaan, että sentralismi ja militarisoidut työmuodot rappeutuvat byrokratismiksi, omavaltaisuudeksi, formalismiksi ja ammattiliittojen pikkumaiseksi holhoamiseksi... ja että myöskin Tsektraniin (Trotskin johtamaan Liikennetyöläisten ammattiliiton Keskuskomiteaan) nähden alkaa mennä ohi näiden erikoisoloista johtuneiden erikoisten johtomenetelmien aika, joiden vuoksi muodostettiin Glavpolitputj (Liikennelaitoksen poliittinen päähallinto) ja jotka johtuivat erikoisista olosuhteista“, että tämän vuoksi konferenssin kommunistiryhmä „kehoittaa Tsektrania voimistamaan ja kehittämään liiton sisällä proletaarisen demokratian normaaleja menetelmiä“ velvoittaen Tsektranin „osallistumaan toimeliaasti Ammattiliittojen Yleisvenäläisen Keskusneuvoston yleiseen työhön kuuluen sen kokoonpanoon samanlaisilla oikeuksilla kuin muutkin ammattiliittoyhtymät“ (kts. „Pravda“ № 255). Mutta tästä päätöksestä huolimatta Trotski ja Tsektran toteuttavat edelleenkin koko marraskuun ajan entistä puolibyrokraattista, puolisotilaallista linjaa nojautuen vanhaan tapaan Liikennelaitoksen poliittiseen päähallintoon ja Vesiliikennelaitoksen poliittiseen päähallintoon yrittäen „ravistella“ Ammattiliittojen Yleisvenäläistä Keskusneuvostoa ja hajoittaa sen pitäen kiinni Tsektranin etuoikeutetusta asemasta muiden ammattiliittoyhtymien joukossa. Eikä siinä kaikki. Kirjeessään „Keskuskomitean Poliittisen byroon jäsenille“ marraskuun 30 pnä Trotski lausuu yhtä „odottamattomasti“, että

„Vesiliikennelaitoksen poliittista päähallintoa **ei missään tapauksessa** saa vielä laskea hajalle... lähimpien kahden kolmen kuukauden aikana“. Ja mitä sitten seurasi? Kuuden päivän kuluttua tämän kirjeen kirjoittamisesta (joulukuun 7 pnä) tuo samainen Trotski äänestää yhtä „odottamattomasti“ Keskuskomiteassa sen puolesta, että „Liikennelaitoksen poliittinen päähallinto ja Vesiliikennelaitoksen poliittinen päähallinto lasketaan viipymättä hajalle ja niiden kaikki työntekijät ja varat siirretään ammattiliittojärjestölle normaalin demokratismin perustalla“. Ja hän äänestää tämän puolesta Keskuskomitean 8 jäsenen joukossa sen 7 jäsentä vastaan, jotka pitivät näiden laitosten hajallelaskemista jo riittämättömänä ja vaativat sen lisäksi Tsektranin nykyisen jäsenistön vaihtamista. Pelastaakseen Tsektranin nykyisen jäsenistön Trotski äänestää Tsektranin poliittisten päähallintojen hajallelaskemisen puolesta.

Minkälaisia muutoksia oli tapahtunut näiden kuuden päivän aikana? Ehkä rautatieläiset ja vesiliikennetyöläiset olivat kehittyneet näiden kuuden päivän aikana niin paljon, että Liikennelaitoksen poliittinen päähallinto ja Vesiliikennelaitoksen poliittinen päähallinto lakkasivat olemasta niille välttämättömiä? Tai ehkä tämän lyhyen kauden aikana oli tapahtunut tärkeä muutos sisäisessä tai ulkoisessa poliittisessa tilanteessa? Ei tietenkään. Asia on niin, että vesiliikennetyöläiset vaativat jyrkästi Tsektranilta poliittisten päähallintojen lakkauttamista ja Tsektranin jäsenistön vaihtamista, ja peläten tappiota ja toivoen voivansa säilyttää edes Tsektranin vanhan jäsenistön Trotskin ryhmän oli pakko perääntyä, tehdä osittaisia

myönnytyksiä, jotka muuten eivät tyydyttäneet ketään.

Sellaisia ovat tosiasiat.

Tuskinpa tarvitsee todistella, että tällä pakollisella, puolinaisella ja periaatteettomalla „demokratismilla" ei ole mitään yhteyttä niihin „proletaarisen demokratian normaaleihin menetelmiin liittojen sisällä", joita puolueen Keskuskomitea suositteli jo marraskuun alussa ja jotka ovat niin välttämättömiä meidän tuotannollisten ammattiliittojemme uudestisynnyttämisessä.

* * *

Neuvostojen edustajakokouksen kommunistiryhmän väittelykokouksessa[4] pitämässään loppulausunnossa Trotski vastusti poliittisen aineksen tuomista ammattiliittoja koskeviin kiistoihin väittäen, että politiikalla ei ole siinä mitään tekemistä. Täytyy sanoa, että Trotski on tässä perinpohjin väärässä. Tuskin tarvitsee todistella, että työväen ja talonpoikaiston valtiossa ei voida toteuttaa mitään tärkeätä päätöstä, jolla on yleisvaltakunnallinen merkitys, ja varsinkin, jos se koskee välittömästi työväenluokkaa, sen vaikuttamatta tavalla taikka toisella maan poliittiseen tilaan. Ja yleensä on naurettavaa ja kevytmielistä eroittaa politiikka ekonomiikasta. Mutta juuri tämän vuoksi on välttämätöntä, että jokainen tällainen päätös arvioitaisiin ennakolta **myöskin** poliittiselta näkökannalta.

Päätelkää itse.

Nykyään voidaan pitää todistettuna, että Trotskin johtaman Tsektranin menetelmät on tuominnut itse Tsektranin käytännöllinen työ. Johtamalla Tsektrania

ja vaikuttamalla Tsektranin kautta muihin liittoihin Trotski halusi saada aikaan ammattiliittojen elpymisen ja uudestisyntymisen, saada työläiset mukaan teollisuuden elvyttämistyöhön. Mitä hän todellisuudessa sai aikaan? Selkkauksen kommunistien suurimman osan kanssa ammattiliittojen sisällä, ammattiliittojen suurimman osan selkkauksen Tsektranin kanssa, Tsektranin tosiasiallisen kahtiajakaantumisen, työväen ammatillisesti järjestyneiden „pohjakerrosten“ katkeroitumisen „komissaareihin“. Toisin sanoen, tuloksena ei ollut ammattiliittojen uudestisyntyminen, vaan vieläpä itse Tsektrankin alkoi hajaantua. Epäilemätöntä on, että jos Tsektranin menetelmät olisi siirretty myös muihin liittoihin, niin niissä olisi syntynyt samanlaisia selkkauksia, kahtiajakaantumista ja hajaantumista. Tuloksena meillä olisi ollut hajaannusta ja kahtiajakaantumista työväenluokan keskuudessa.

Voiko työväenluokan poliittinen puolue jättää huomioimatta nämä tosiseikat? Voidaanko väittää, että maamme poliittisen tilan suhteen on samantekevää, onko meillä yhtenäisiin ammattiliittoihin yhdistetty työväenluokka vai toisilleen vihamielisiksi ryhmiksi hajoitettu työväenluokka? Voidaanko sanoa, että joukkoihin suhtautumisen menetelmien arvioinnissa poliittisella seikalla ei saa olla minkäänlaista osuutta, että politiikalla siinä ei ole mitään tekemistä?

On selvää, että ei voida.

VSFNT:ssa ja sen kanssa liitossa olevissa tasavalloissa on nykyään väestöä noin 140 miljoonaa. Siitä on 80 % talonpoikaistoa. Tällaisen maan hallitsemiseksi täytyy Neuvostovallan nauttia työväenluokan lujaa luottamusta, sillä tällaista maata voidaan johtaa

vain työväenluokan kautta ja työväenluokan voimilla. Mutta työläisten enemmistön luottamuksen säilyttämiseksi ja lujittamiseksi on kehitettävä järjestelmällisesti työväenluokan tietoisuutta, omintakeista toimintaa ja aloitteellisuutta, on kasvatettava työväenluokkaa järjestelmällisesti kommunismin hengessä järjestämällä se ammattiliittoihin ja saamalla se mukaan kommunistisen talouden rakennustyöhön.

Ilmeistä on, että tätä tehtävää ei voida toteuttaa pakoittamismenetelmillä eikä ammattiliittojen „ravistelemisella“ ylhäältäkäsin, sillä nuo menetelmät hajoittavat työväenluokkaa (Tsektran!) ja synnyttävät epäluottamusta Neuvostovaltaa kohtaan. Sitä paitsi on helppo ymmärtää, että pakoittamismenetelmillä yleensä puhuen ei voida kehittää joukkojen tietoisuutta eikä myöskään niiden luottamusta Neuvostovaltaa kohtaan.

On selvää, että vain „proletaarisen demokratian normaaleilla menetelmillä liittojen sisällä“, vain vakuuttamismenetelmillä voidaan työväenluokka liittää lujasti yhteen, kohottaa sen omintakeista toimintaa ja lujittaa sen luottamusta Neuvostovaltaan, luottamusta, joka on nykyään niintärkeä maan nostattamiseksi taisteluun taloudellista rappiotilaa vastaan.

Kuten näette, politiikka puhuu myöskin vakuuttamismenetelmien puolesta.

Tammikuun 5 pnä 1921

„Pravda“ № 12,
tammikuun 19 pnä 1921
Allekirjoitus: J. Stalin

PUOLUEEN LÄHIMMISTÄ TEHTÄVISTÄ KANSALLISUUSKYSYMYKSEN ALALLA

Puolueen Keskuskomitean vahvistamat teesit VKP(b):n X edustajakokoukselle [5]

I

KAPITALISTINEN JÄRJESTELMÄ JA KANSALLISUUSSORTO

1. Nykyajan kansakunnat ovat määrätyn aikakauden, nousevan kapitalismin aikakauden, tuote. Feodalismin hävittämisen ja kapitalismin kehittymisen prosessi on samalla ihmisten kansakunniksi muodostumisen prosessi. Englantilaiset, ranskalaiset, saksalaiset, italialaiset muodostuivat kansakunniksi feodaalisesta pirstoutuneisuudesta voiton saavuttaneen kapitalismin voittoisan kehityksen yhteydessä.

2. Siellä, missä kansakuntien muodostuminen tapahtui yleensä ja kokonaisuudessaan samaan aikaan kuin keskitettyjen valtioiden muodostuminen, kansakunnat pukeutuivat luonnollisesti valtiokuoreen, kehittyivät itsenäisiksi porvarillisiksi kansallisiksi valtioiksi. Niin tapahtui Englannissa (Irlantia lukuunottamatta), Ranskassa ja Italiassa. Itä-Euroopassa sitävastoin keskitettyjen valtioiden muodostuminen, mitä joudutti vat itsepuolustuksen vaatimukset (turkkilaisten, mongoolien y. m. maahanhyökkäykset), tapahtui ennen feodalismin hävittämistä, siis ennen kansakuntien muodostumista. Sen takia kansakunnat eivät kehittyneet eivätkä voineetkaan kehittyä täällä kansallisiksi

valtioiksi, vaan ne muodostivat muutamia monikansallisia porvarillisia sekavaltioita, joihin kuului tavallisesti yksi voimakas, hallitseva kansakunta ja muutamia heikkoja, alistettuja kansakuntia. Sellaisia olivat Itävalta, Unkari ja Venäjä.

3. Sentapaiset kansalliset valtiot kuin Ranska ja Italia, jotka ensi aikoina nojasivat pääasiassa omiin kansallisiin voimiinsa, eivät yleensä puhuen tunteneet kansallisuussortoa. Sitävastoin monikansalliset valtiot, jotka rakentuivat yhden kansakunnan, tarkemmin sanoen sen hallitsevan luokan herruudelle muiden kansakuntien yli, muodostivat kansallisuussorron ja kansallisten liikkeiden alkukantaisen kotimaan ja pääareenan. Hallitsevan kansakunnan etujen ja alistettujen kansakuntain etujen väliset ristiriidat ovat niitä ristiriitoja, joita ratkaisematta monikansallisen valtion kestävä olemassaolo on mahdotonta. Monikansallisen porvarillisen valtion tragedia on siinä, että se ei kykene ratkaisemaan näitä ristiriitoja, että jokainen sen yritys „samanarvoistaa“ kansakuntia ja „suojata“ vähemmistökansallisuuksia yksityisomistuksen ja luokkien välisen eriarvoisuuden säilyessä päättyy tavallisesti uuteen epäonnistumiseen, kansallisten yhteentörmäysten uuteen kärjistymiseen.

4. Kapitalismin jatkuva kasvu Euroopassa, uusien menekkimarkkinain tarve, raaka- ja polttoaineen etsintä, vihdoin imperialismin kehitys, pääoman maastavienti sekä suurten meri- ja rautatieyhteyksien turvaamisen välttämättömyys johtivat toisaalta vanhojen kansallisten valtioiden toimeenpanemaan uusien alueiden valtaamiseen ja näiden valtioiden muuttamiseen monikansallisiksi (siirtomaa-) valtioiksi niille

ominaisine kansallisuussortoineen ja kansallisine yhteentörmäyksineen (Englanti, Ranska, Saksa, Italia) ja toisaalta voimistuttivat vanhojen monikansallisten valtioiden hallitsevain kansakuntain keskuudessa pyrkimystä ei ainoastaan vanhojen valtiorajojen säilyttämiseen, vaan myöskin niiden laajentamiseen, uusien (heikkojen) kansallisuuksien alistamiseen valtaansa naapurivaltioiden kustannuksella. Siten kansallisuuskysymys tuli laajennetuksi ja loppujen lopuksi itse asiainkulku sulatti sen yhteen yleisen siirtomaakysymyksen kanssa, ja kansallisuussorto muuttui valtion sisäisestä kysymyksestä valtioiden väliseksi kysymykseksi, kysymykseksi imperialististen „suur"-valtain taistelusta (ja sodasta) heikkojen, vajaa-oikeudellisten kansallisuuksien alistamiseksi.

5. Imperialistinen sota, joka paljasti perinjuurin porvarillisten monikansallisten valtioiden sovittamattomat kansalliset ristiriidat ja sisäisen vararikkoisuuden, johti voittaneissa siirtomaavaltioissa (Englanti, Ranska ja Italia) kansallisten selkkausten äärimmäiseen kärjistymiseen ja voitettujen vanhojen monikansallisten valtioiden (Itävalta, Unkari, Venäjä vuonna 1917) täydelliseen hajoamiseen sekä vihdoin — kansallisuuskysymyksen „radikaalisimpana" ratkaisuna porvariston taholta — uusien porvarillisten kansallisten valtioiden muodostamiseen (Puola, Tshekkoslovakia, Jugoslavia, Suomi, Gruusia, Armenia j.n.e.). Mutta uusien itsenäisten kansallisten valtioiden perustaminen ei saanut eikä voinutkaan saada aikaan kansallisuuksien rauhallista yhteiselämää, se ei poistanut eikä voinutkaan poistaa kansallisen tasa-arvoisuuden puutetta eikä kansallisuussortoa, sillä uudet kansalliset

valtiot, joiden perustana on yksityisomistus ja luokkien välinen eriarvoisuus, eivät voi olla olemassa:

a) sortamatta kansallisia vähemmistöjään (Puola, joka sortaa bielovenäläisiä, juutalaisia, liettualaisia, ukrainalaisia; Gruusia, joka sortaa osetiineja, abhazialaisia, armenialaisia; Jugoslavia, joka sortaa kroaatteja, bosniakkeja j.n.e.);

b) laajentamatta alueitaan naapurien kustannuksella, mikä aiheuttaa selkkauksia ja sotia (Puola Liettuaa, Ukrainaa ja Venäjää vastaan; Jugoslavia Bulgariaa vastaan; Gruusia Armeniaa ja Turkkia vastaan j.n.e.);

c) alistumatta imperialististen „suur"-valtain alaisiksi finanssi-, taloudellisessa ja sotilaallisessa suhteessa.

6. Sodanjälkeinen kausi antaa siis lohduttoman kuvan kansallisuusvihasta, kansojen tasa-arvoisuuden puuttumisesta, sorrosta, selkkauksista, sodista, sivistysmaiden kansakuntien imperialistisista julmuuksista sekä toisiaan että vajaa-oikeudellisia kansoja kohtaan. Toisella puolen on muutamia „suur"-valtoja, jotka sortavat ja riistävät kaikkia riippuvaisia ja „riippumattomia" (tosiasiassa täydellisesti riippuvaisia) kansallisia valtioita, ja taistelu näiden valtojen kesken kansallisten valtioiden riistämismonopoolista. Toisella puolen on kansallisten valtioiden, riippuvaisten ja „riippumattomien", taistelu „suur"-valtain harjoittamaa sietämätöntä sortoa vastaan; kansallisten valtioiden keskinäinen taistelu kansallisen alueensa laajentamiseksi; kansallisten valtioiden, kunkin erikseen, taistelu sorrettuja vähemmistökansallisuuksiaan vastaan. Vihdoin, siirtomaiden vapausliikkeen voimistuminen „suur"-valtoja vastaan ja kansallisuusselkkausten

kärjistyminen sekä näiden valtojen sisällä että myös kansallisten valtioiden sisällä, joihin tavallisesti kuuluu joukko vähemmistökansallisuuksia.

Siinä on „kuva rauhasta“, jonka imperialistinen sota jätti perinnöksi.

Porvarillinen yhteiskunta on osoittautunut täysin vararikkoiseksi kansallisuuskysymyksen ratkaisemisessa.

II

NEUVOSTOJÄRJESTELMÄ JA KANSALLINEN VAPAUS

1. Kun yksityisomistus ja pääoma ehdottomasti eroittavat ihmisiä toisistaan, lietsovat kansallista eripuraisuutta ja voimistavat kansallisuussortoa, niin kollektiivinen omistus ja työ yhtä vääjäämättömästi lähentävät ihmisiä toisiinsa, poistavat maaperää kansalliselta eripuraisuudelta ja hävittävät kansallisuussortoa. Kapitalismin olemassaolo ilman kansallisuussortoa on yhtä mahdotonta kuin sosialismin olemassaolo ilman sorrettujen kansakuntien vapauttamista, ilman kansallista vapautta. Chauvinismi ja kansallisuustaistelu ovat kiertämättömiä ja väistämättömiä niin kauan kun talonpoikaisto (ja yleensä pikkuporvaristo), joka on täynnä natsionalistisia ennakkoluuloja, kulkee porvariston mukana, ja päinvastoin, kansallisuusrauha ja kansallinen vapaus voidaan pitää turvattuna, jos talonpoikaisto seuraa proletariaattia, s.o. jos proletariaatin diktatuuri on turvattu. Sen vuoksi Neuvostojen voitto ja proletariaatin diktatuurin pystyttäminen ovat kansallisuussorron hävittämisen, kansallisen tasa-arvoisuuden

toteuttamisen ja vähemmistökansallisuuksien oikeuksien turvaamisen perusehto.

2. Neuvostovallankumouksen kokemus vahvistaa täydellisesti oikeaksi tämän väitteen. Neuvostojärjestelmän pystyttäminen Venäjällä ja kansakuntien valtiollisen eroamisoikeuden julistaminen saivat aikaan täydellisen käänteen Venäjän eri kansallisuuksien työtätekevien joukkojen keskinäissuhteissa, horjuttivat vanhaa kansallisuusvihaa, poistivat kansallisuussorrolta pohjan ja hankkivat venäläisille työläisille heidän toiskansallisten veljiensä luottamuksen ei ainoastaan Venäjällä, vaan myöskin Euroopassa ja Aasiassa, kohottivat tämän luottamuksen innostukseksi, valmeudeksi taistella yhteisen asian puolesta. Neuvostotasavaltain muodostaminen Azerbaidzhanissa ja Armeniassa johti samoihin tuloksiin tehden lopun kansallisista yhteentörmäyksistä ja „ijänikuisesta“ vihasta turkkilais-tataarilaisten ja armenialaisten sekä armenialaisten ja azerbaidzhanilaisten työtätekevien joukkojen välillä. Samaa on sanottava Neuvostojen tilapäisen voiton johdosta Unkarissa, Baijerissa ja Latviassa. Toisaalta voidaan varmuudella sanoa, että Venäjän työläiset eivät olisi voittaneet Koltshakia ja Denikiniä eivätkä Azerbaidzhanin ja Armenian tasavallat olisi päässeet jaloilleen, elleivät ne olisi hävittäneet kansallisuusvihaa ja kansallisuussortoa omissa maissaan, ellei niillä olisi ollut puolellaan Lännen ja Idän kansallisuuksien työtätekevien joukkojen luottamusta ja innostusta. Neuvostotasavaltain lujittaminen ja kansallisuussorron hävittäminen ovat yhden ja saman prosessin — työtätekevien imperialistisesta orjuudesta vapauttamisen prosessin — kaksi puolta.

3. Mutta neuvostotasavaltojen olemassaolo, vaikkapa ne olisivat kooltaan aivan vähäisiäkin, merkitsee imperialismille kuolemanuhkaa. Tuo uhka ei ole vain siinä, että tehtyään eron imperialismista neuvostotasavallat ovat muuttuneet siirtomaista ja puolisiirtomaista todella itsenäisiksi valtioiksi ja lohkaisseet siten imperialisteilta alueita ja lisätuloja, vaan tuo kuolemanuhka on ennen kaikkea siinä, että itse neuvostotasavaltojen olemassaolo, näiden tasavaltojen jok'ikinen askel porvariston nujertamiseksi ja proletariaatin diktatuurin lujittamiseksi on mitä suurenmoisinta agitatiota kapitalismia ja imperialismia vastaan, agitatiota riippuvaisten maiden vapauttamiseksi imperialistisesta orjuudesta, vastustamaton tekijä kapitalismin hajoittamiseksi ja sekasortoon saattamiseksi sen kaikissa muodoissa. Tästä johtuu kiertämättömästi imperialististen „suur"-valtain taistelu neuvostotasavaltoja vastaan, „suur"-valtain pyrkimys tuhota nämä tasavallat. „Suur"-valtain taistelun historia Neuvosto-Venäjää vastaan, jota vastaan ne nostavat porvarillisen reunamaahallituksen toisensa jälkeen, vastavallankumouksellisten kenraalien ryhmän toisensa jälkeen ja jota ne saartavat tarkasti ja yleensä koettavat eristää sen taloudellisesti, — puhuu selvästi siitä, että nykyisten kansainvälisten suhteiden vallitessa, kapitalistisen ympärysketjun saartamana, ei yksikään neuvostotasavalta yksinään, erikseen otettuna, voi pitää itseään turvattuna siltä, ettei se joutuisi maailman imperialismin taloudellisesti näännyttämäksi ja sotilaallisesti murskaamaksi.

4. Sen vuoksi on eri neuvostotasavaltojen eristetty olemassaolo epävarmaa ja kestämätöntä, koska kapita-

listiset valtiot uhkaavat niiden olemassaoloa. Ensinnäkin neuvostotasavaltain yhteiset puolustusedut, toiseksi sodan rappiollesaattamien tuotantovoimien kuntoonpalauttamistehtävä sekä kolmanneksi viljasta köyhien neuvostotasavaltojen välttämätön elintarvikkeilla avustaminen viljarikkaiden taholta sanelevat käskevästi eri neuvostotasavaltojen valtioliiton välttämättömyyden ainoana imperialistisesta orjuudesta ja kansallisuussorrosta pelastumisen tienä. „Omasta“ ja „vieraasta“ porvaristosta vapautuneet kansalliset neuvostotasavallat voivat suojata olemassaolonsa ja voittaa imperialismin yhdistyneet voimat ainoastaan kiinteään valtioliittoon yhtyneinä, taikka ne eivät voita lainkaan.

5. Neuvostotasavaltain federatio, joka perustuu sotilaallisten ja taloudellisten asiain yhteisyyteen, on se yleinen valtioliiton muoto, joka tekee mahdolliseksi:

a) sekä eri tasavaltain että koko federation eheyden ja taloudellisen kehityksen turvaamisen;

b) erilaisten ja eri kehitysasteilla olevien kansakuntien ja kansallisuuksien elinolojen, kulttuurin ja taloudellisen tilan koko moninaisuuden huomioonottamisen ja tämän mukaisesti sen tai tämän federatiomuodon sovelluttamisen;

c) rauhallisen yhteiselämän ja veljellisen yhteistyöskentelyn aikaansaamisen niiden kansakuntien ja kansallisuuksien kesken, jotka ovat tavalla tai toisella yhdistäneet kohtalonsa federation kohtaloon.

Kokemus Venäjällä, missä on käytetty erilaisia federatiomuotoja siirtyen neuvostoautonomiaan perustuvasta federatiosta (Kirgiisia, Bashkiiria, Tataria, Vuoristolaisten Tasavalta, Dagestan) sellaiseen federatioon, joka perustuu riippumattomien neuvostotasa-

valtojen välisiin sopimussuhteisiin (Ukraina, Azerbaidzhan), ja sallien väliasteita niiden välillä (Turkestan, Bielo-Venäjä), — on täydellisesti vahvistanut federation tarkoituksenmukaisuuden ja joustavuuden neuvostotasavaltain valtioliiton yleismuotona.

6. Mutta federatio voi olla luja ja federation tulokset tehokkaita vain siinä tapauksessa, että se nojaa siihen kuuluvien maiden keskinäiseen luottamukseen ja vapaaehtoiseen suostumukseen. Kun Venäjän Sosialistinen Federatiivinen Neuvostotasavalta on ainoa maa maailmassa, missä monien kansakuntien ja kansallisuuksien rauhallisen yhteiselämän ja veljellisen yhteistyöskentelyn koe on onnistunut, niin se on johtunut siitä, että täällä ei ole hallitsevia eikä alistettuja, ei ole emämaita eikä siirtomaita, ei ole imperialismia eikä kansallisuussortoa, — täällä federatio nojaa eri kansakuntien työtätekevien joukkojen keskinäiseen luottamukseen ja vapaaehtoiseen liittoutumispyrkimykseen. Tämä federation vapaaehtoisuusluonne on ehdottomasti säilytettävä vastaisuudessakin, sillä vain tällainen federatio voi olla siirtymismuotona siihen kaikkien maiden työtätekevien korkeampaan yhtenäisyyteen yhtenäisessä maailmantaloudessa, jonka välttämättömyys käy yhä tuntuvammaksi.

III

VKP:n LÄHIMMÄT TEHTÄVÄT

1. VSFNT:ssa ja sen kanssa yhteydessä olevissa neuvostotasavalloissa on noin 140-miljoonainen väestö. Siitä on ei-isovenäläisiä noin 65 miljoonaa (ukrainalaiset, bielovenäläiset, kirgiisit, uzbekit, turkmenit,

tadzhikit, azerbaidzhanilaiset, Volganvarren tataarit, Krimin tataarit, bukharalaiset, chivalaiset, bashkiirit, armenialaiset, tshetshenit, kabardiinit, osetiinit, tsherkesit, ingushit, karatshailaiset, balkaarit*, kalmukit, karjalaiset, avaarit, dargiinit, kazikumuhit, kyriinit, kumykit**, tsheremissit, tshuvashit, votjakit, Volganvarren saksalaiset, burjatit, jakutit y.m.).

Tsaarinvallan politiikka, tilanherrain ja porvariston politiikka näiden kansojen suhteen sisältyi kaiken valtioelämän alkeidenkin hävittämiseen niiden keskuudesta, niiden kulttuurin turmelemiseen, kielen vainoamiseen, niiden tietämättömyydessä pitämiseen ja vihdoin niiden venäläistämiseen mikäli mahdollista. Moisen politiikan tuloksena oli näiden kansojen kehittymättömyys ja poliittinen takapajuisuus.

Nyt kun tilanherrat ja porvaristo on kukistettu ja kansanjoukot ovat julistaneet Neuvostovallan näissäkin maissa, on puolueen tehtävänä auttaa ei-isovenäläisten kansojen työtätekeviä joukkoja saavuttamaan edellemennyt keski-Venäjä, auttaa niitä:

a) kehittämään ja lujittamaan omilla alueillaan neuvostovaltioelämää sellaisissa muodoissa, jotka vastaavat näiden kansojen kansallisia piirteitä;

b) järjestämään alueillaan äidinkielellä toimivat oikeus-, hallinto-, talous- ja valtaelimet paikallisista henkilöistä, jotka tuntevat paikallisen väestön elinolot ja psykologian;

* Seitsemän viimemainittua kansallisuutta kuuluu „Vuoristolaisten" ryhmään.

** Viisi viimemainittua kansallisuutta kuuluu „Dagestanilaisten" ryhmään.

c) kehittämään alueillaan lehdistöä, koulua, teatteria, klubitoimintaa ja yleensä kulttuuri- ja valistuslaitoksia äidinkielellä.

2. Jos 65-miljoonaisesta ei-isovenäläisestä väestöstä lasketaan pois Ukraina, Bielo-Venäjä, vähäinen osa Azerbaidzhania ja Armenia, jotka ovat jossain määrin läpikäyneet teollisuuskapitalismin kauden, niin jää noin 25-miljoonainen, etupäässä turkkilais-tataarilainen väestö (Turkestan, suurin osa Azerbaidzhania, Dagestan, vuoristolaiset, tataarit, bashkiirit, kirgiisit y.m.), jotka eivät ehtineet läpikäydä kapitalistista kehitystä, joilla ei ole lainkaan tai miltei lainkaan omaa teollisuusproletariaattia ja joilla on useimmissa tapauksissa säilynyt paimentolaistalous ja sukupatriarkaaliset elinolot (Kirgiisia, Bashkiiria, Pohjois-Kaukaasia) tai jotka eivät ole päässeet puolipatriarkaalisten ja puolifeodaalisten elinolojen alkukantaisia muotoja pitemmälle (Azerbaidzhan, Krimi j.n.e), mutta ovat jo vedetyt neuvostokehityksen yleisuomaan.

Näiden kansojen työtätekevien joukkojen suhteen puolueen tehtävänä (1. kohdassa merkityn tehtävän lisäksi) on auttaa niitä hävittämään patriarkaalis-feodaalisten suhteiden jätteet ja liittymään neuvostotalouden rakennustyöhön työtätekevien talonpoikain Neuvostojen pohjalla luomalla näiden kansallisuuksien keskuuteen lujat kommunistiset järjestöt, jotka kykenevät käyttämään hyväkseen venäläisten työläisten ja talonpoikain kokemusta neuvostollisen ja taloudellisen rakennustyön alalla ja pystyvät samalla ottamaan rakennustyössään huomioon kunkin asianomaisen kansallisuuden konkreettisen taloudellisen tilan, luokkarakenteen, kulttuurin ja elinolojen kaikki erikoisuu-

det siirtämättä sinne mekaanisesti keski-Venäjällä käytettyjä taloudellisia toimenpiteitä, jotka kelpaavat vain toisenlaista, korkeampaa taloudellisen kehityksen astetta varten.

3. Jos 25-miljoonaisesta, etupäässä turkkilais-tataarilaisesta väestöstä, eroitetaan Azerbaidzhan, suurin osa Turkestania, tataarit (Volganvarren ja Krimin tataarit), Bukhara, Chiva, Dagestan, osa vuoristolaisia (kabardiinit, tsherkesit, balkaarit) ja eräät muut kansallisuudet, jotka ovat jo asettuneet vakinaisille asuinsijoille ja kiinnittäneet lujasti itselleen määrätyn alueen, niin jää noin 6 miljoonaa kirgiisiä, bashkiiria, tshetsheniä, osetiinia ja ingushia, joiden maat ovat viime aikoihin asti olleet venäläisten siirtolaisten kolonisation kohteena, jotka ovat jo ehtineet anastaa heiltä parhaat viljelysmaat ja ahdistavat heitä järjestelmällisesti hedelmättömille aavikoille. Tsaarinvallan politiikka, tilanherrain ja porvariston politiikka sisältyi siihen, että näille alueille pyrittiin juurruttamaan mahdollisimman paljon venäläisten talonpoikain ja kasakkain keskuudesta lähtöisin olevia kulakkiaineksia ja tekemään niistä suurvaltapyrkimysten luotettava tuki. Tämän politiikan tuloksena oli syrjäisille asumattomille seuduille ahdistetun paikallisen kantaväestön asteettainen sukupuuttoon kuoleminen (kirgiisit, bashkiirit).

Puolueen tehtävänä näiden kansallisuuksien työtätekevien joukkojen suhteen on (1. ja 2. kohdassa mainittujen tehtävien lisäksi) yhdistää niiden ponnistukset paikallisen venäläisen väestön työtätekevien joukkojen ponnistuksiin taistelussa kulakistosta vapautumiseksi yleensä ja petomaisesta isovenäläisestä kula-

kistosta erikoisesti, auttaa noiden kansallisuuksien työtätekeviä joukkoja kaikin voimin ja kaikin keinoin heittämään harteiltaan kolonisaattorikulakit ja siten turvaamaan itselleen inhimilliselle toimeentulolle välttämättömät kelvolliset maat.

4. Paitsi edellämainittuja kansakuntia ja kansallisuuksia, joilla on määrätty luokkarakenne ja joiden hallussa on määrätty alue, VSFNT:n rajojen sisällä on vielä erinäisiä hajanaisia kansallisuusryhmiä, kansallisia vähemmistöjä, jotka ovat siroteltuina muuta kansallisuutta olevien yhtenäisten enemmistöjen keskuuteen ja joilla ei useimmiten ole määrättyä luokkarakennetta eikä määrättyä aluetta (latvialaiset, eestiläiset, puolalaiset, juutalaiset y.m. vähemmistökansallisuudet). Tsaarinvallan politiikka tähtäsi näiden vähemmistöjen täydelliseen hävittämiseen kaikin keinoin, jopa pogromeillakin (juutalaispogromit).

Nyt, kun kansalliset etuoikeudet on hävitetty, kansallisuuksien tasa-arvo toteutettu ja itse neuvostojärjestelmän luonne takaa vähemmistökansallisuuksille oikeuden vapaaseen kansalliseen kehitykseen, on puolueen tehtävänä näiden kansallisuusryhmien työtätekevien joukkojen suhteen auttaa niitä käyttämään täydellisesti hyväkseen tätä niille turvattua oikeutta vapaaseen kehitykseen.

5. Kommunististen järjestöjen kehitys reunamaissa tapahtuu jossain määrin omalaatuisissa oloissa, jotka jarruttavat puolueen normaalia kasvua näillä alueilla. Toisaalta reunamaissa työskentelevät isovenäläiset kommunistit, jotka ovat kasvaneet „hallitsevan“ kansakunnan olemassaolon ehdoissa eivätkä ole tunteneet kansallisuussortoa, usein aliarvioivat kansallisten eri-

koisuuksien merkityksen puoluetyössä tai sitten eivät ota niitä lainkaan lukuun, eivät ota toiminnassaan huomioon asianomaisen kansallisuuden luokkarakenteen, kulttuurin, elinolojen ja historiallisen menneisyyden erikoisuuksia, ja täten vulgärisoivat ja vääristelevät puolueen politiikkaa kansallisuuskysymyksessä. Tämä seikka johtaa poikkeamaan kommunismista suurvaltaisuuden, kolonisoimispolitiikan, suurvenäläisen chauvinismin puoleen. Toisaalta paikalliseen kantaväestöön kuuluvat kommunistit, jotka ovat kokeneet kansallisuussorron raskaan kauden eivätkä ole vielä täysin vapautuneet sen painajaisesta, liioittelevat usein kansallisten erikoisuuksien merkitystä puoluetyössä jättäen varjoon työtätekevien luokkaedut tai sitten yksinkertaisesti sekoittavat asianomaisen kansakunnan työtätekevien edut saman kansakunnan „yleiskansallisten" etujen kanssa osaamatta eroittaa ensinmainittuja viimemainituista ja rakentaa puoluetyötä ensinmainittujen pohjalle. Tämä seikka vuorostaan johtaa poikkeamaan kommunismista porvarillis-demokraattisen natsionalismin puoleen, joka ottaa toisinaan panislamismin ja panturkkilaisuuden[6] muodon (Idässä).

Tuomiten päättäväisesti kummankin poikkeaman kommunismin asialle vahingollisena ja vaarallisena edustajakokous katsoo tarpeelliseksi osoittaa, että ensinmainittu poikkeama, poikkeama suurvaltaisuuden ja kolonisoimispolitiikan puoleen, on erikoisen vaarallinen ja erikoisen vahingollinen. Edustajakokous teroittaa mieliin, että ellei puolueriveissä voiteta kolonisatoorisia ja natsionalistisia jätteitä, niin reunamaissa ei voida luoda lujia ja joukkojen kanssa yhteydessä olevia tosikommunistisia järjestöjä, jotka liittävät

lujasti riveihinsä kantaväestön ja venäläisen väestön proletaariset ainekset internationalismin pohjalla. Tämän vuoksi edustajakokous katsoo, että natsionalististen ja ensi sijassa kolonisatooristen horjahtelujen hävittäminen kommunismissa on puolueen tärkeimpiä tehtäviä reunamaissa.

6. Sotarintamilla saatujen voittojen johdosta, varsinkin Wrangelin murskaamisen jälkeen, eräissä takapajuisissa reunamaissa, joissa ei ole tai ei ole miltei lainkaan teollisuusproletariaattia, on lisääntynyt pikkuporvarillis-natsionalististen ainesten pyrkiminen puolueeseen virkakiipeilyn tarkoituksessa. Nämä ainekset, jotka huomioivat puolueen aseman tosiasiallisesti hallitsevana voimana, verhoutuvat tavallisesti kommunismin väriin ja pyrkivät usein kokonaisina ryhminä puolueeseen tuoden siihen huonosti peitetyn chauvinismin ja rappeutumisen henkeä, eivätkä reunamaiden yleensä heikot puoluejärjestöt jaksa aina torjua kiusausta „laajentaa“ puoluetta uusilla jäsenillä. Kehoittaessaan päättäväiseen taisteluun kaikkia valekommunistisia aineksia vastaan, jotka lyöttäytyvät proletariaatin puolueeseen, edustajakokous varoittaa puoluetta „laajentamasta“ rivejään pikkuporvarillis-natsionalistisilla intelligenttiaineksilla. Edustajakokous on sitä mieltä, että reunamaissa puoluetta on täydennettävä pääasiassa näiden reunamaiden proletaareilla sekä köyhillä ja työtätekevillä talonpojilla, samalla kun tehdään työtä puoluejärjestöjen lujittamiseksi reunamaissa parantamalla laadullisesti niiden jäsenkokoonpanoa.

„Pravda“ № 29,
helmikuun 10 pnä 1921

VKP(b):n X EDUSTAJAKOKOUS[7]

maaliskuun 8—16 pnä 1921

Venäjän kommunistisen puolueen kymmenes edustajakokous. Pikakirjoituspöytäkirja. M., 1921

1. ALUSTUS PUOLUEEN LÄHIMMISTÄ TEHTÄVISTÄ KANSALLISUUSKYSYMYKSEN ALALLA

maaliskuun 10 pnä

Ennenkuin siirrymme välittömästi käsittelemään puolueen lähimpiä konkreettisia tehtäviä kansallisuuskysymyksen alalla, on tehtävä selkoa eräistä edellytyksistä, joita ilman kansallisuuskysymyksen ratkaiseminen on mahdotonta. Nämä edellytykset koskevat kansakuntien ilmaantumisen ja kansallisuussorron syntymisen kysymystä, kansallisuussorron muotoja historiallisen kehityksen kulussa ja edelleen kansallisuuskysymyksen ratkaisemisen muotoja eri kehityskausina.

Näitä kausia on kolme.

Ensimmäinen kausi on feodalismin Lännessä hävittämisen ja kapitalismin voiton kausi. Ihmisten muodostumisen kansakunniksi lasketaan tapahtuneen tänä kautena. Tarkoitan sellaisia maita kuin Englanti (ilman Irlantia), Ranska ja Italia. Lännessä — Englannissa, Ranskassa, Italiassa ja osaksi Saksassa — feodalismin hävittämisen ja ihmisten kansakunniksi muodostumisen kausi lankesi yleispiirtein ajallisesti yhteen keskitettyjen valtioiden syntymiskauden kanssa, jonka vuoksi siellä kansakunnat pukeutuivat kehittyessään

valtiomuotoihin. Ja mikäli näissä valtioissa ei ollut muita vähääkään huomattavia kansallisia ryhmiä, sikäli ei siellä ollut kansallisuussortoakaan.

Itä-Euroopassa sensijaan kansakuntien muodostumisen ja feodaalisen pirstoutuneisuuden poistamisen prosessi ei tapahtunut samanaikaisesti keskitettyjen valtioiden muodostumisprosessin kanssa. Tarkoitan Unkaria, Itävaltaa ja Venäjää. Näissä maissa ei vielä ollut kapitalistista kehitystä, se ehkä oli vasta alulla, kun taas puolustusedut turkkilaisten, mongoolien y.m. Idän kansojen maahanhyökkäyksiä vastaan vaativat keskitettyjen valtioiden viipymätöntä muodostamista, jotka kykenivät kestämään näiden hyökkäysten painon. Ja kun itä-Euroopassa keskitettyjen valtioiden ilmaantumisprosessi tapahtui nopeammin kuin ihmisten kansakunniksi muodostumisen prosessi, niin siellä muodostui sekavaltioita useista eri kansallisuuksista, jotka eivät olleet vielä muodostuneet kansakunniksi, mutta jotka oli jo yhdistetty yhteiseen valtioon.

Siis ensimmäiselle kaudelle on luonteenomaista kansakuntien ilmaantuminen kapitalismin aamunkoitteessa, jolloin länsi-Euroopassa syntyy puhtaasti kansallisia valtioita, joissa ei ole kansallisuussortoa, mutta Idässä taas syntyy monikansallisia valtioita, joissa yksi kehittyneempi kansakunta on johdossa ja muut, vähemmän kehittyneet kansakunnat ovat poliittisesti ja sittemmin myös taloudellisesti alistettuja hallitsevan kansakunnan alaisiksi. Nämä Idän monikansalliset valtiot ovat olleet sen kansallisuussorron kotimaa, joka on synnyttänyt kansallisia selkkauksia, kansallisia liikkeitä, kansallisuuskysymyksen ja tämän kysymyksen erilaiset ratkaisutavat.

Toinen kausi kansallisuussorron ja sitä vastaan suunnatun taistelun keinojen kehityksessä käy yhteen imperialismin ilmaantumisen kanssa Lännessä, jolloin kapitalismi etsiessään menekkimarkkinoita, raaka- ja polttoaineita sekä halpaa työvoimaa ja taistellessaan pääoman maastaviennin puolesta sekä suurten rautatie- ja meritieyhteyksien hankkimiseksi poistuu kansallisen valtion puitteista ja laajentaa aluettaan sekä lähi- että kaukaisten naapureittensa kustannuksella. Tällä toisella kaudella vanhat kansalliset valtiot Lännessä — Englanti, Italia ja Ranska — lakkaavat olemasta kansallisia valtioita, s.o. vallattuaan uusia alueita ne muuttuvat monikansallisiksi siirtomaavaltioiksi muodostuen täten saman kansallisuus- ja siirtomaasorron areenaksi, mikä oli jo aikaisemmin olemassa Euroopan itäosissa. Euroopan itäosissa on tälle kaudelle luonteenomaista alistettujen kansakuntien (tshekkien, puolalaisten, ukrainalaisten) herääminen ja voimistuminen, mikä johti imperialistisen sodan tuloksena vanhojen porvarillisten monikansallisten valtioiden hajoamiseen ja uusien kansallisten valtioiden muodostumiseen, jotka ovat niin sanottujen suurvaltojen orjuuttamia.

Kolmas kausi on neuvostokausi, kapitalismin hävittämisen ja kansallisuussorron likvidoimisen kausi, jolloin kysymys hallitsevista ja alistetuista kansakunnista, siirtomaista ja emämaista siirtyy historian arkistoon ja jolloin meidän silmäimme edessä Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan alueella heräävät ja nousevat kansakunnat, joilla on samanlaiset oikeudet kehitykseen, mutta joilla on vielä säilynyt jonkinlainen historiallisesti periytynyt eriarvoisuus niiden taloudellisen, poliittisen ja sivistyksellisen

takapajuisuuden vuoksi. Tämän kansallisuuksien eriarvoisuuden ydin on siinä, että me olemme historiallisen kehityksen seurauksena saaneet menneisyydeltä sellaisen perinnön, että yksi kansakunta, nimittäin isovenäläinen, on poliittisessa ja teollisessa suhteessa kehittyneempi kuin muut kansakunnat. Tästä johtuu se tosiasiallinen eriarvoisuus, jota ei voida poistaa yhdessä vuodessa, mutta joka on poistettava auttamalla takapajuisia kansakuntia ja kansallisuuksia taloudellisella, poliittisella ja kulttuurielämän alalla.

Sellaisia ovat historiassa läpikäydyt kansallisuuskysymyksen kolme kehityskautta.

Kahdella ensinmainitulla kaudella on eräs yhteinen piirre. Se on siinä, että kumpanakin kautena kansakuntia sorretaan ja orjuutetaan, jonka vuoksi kansallisuustaistelu jää voimaan ja kansallisuuskysymys ratkaisematta. Mutta niiden välillä on olemassa myöskin ero. Se on siinä, että ensimmäisenä kautena kansallisuuskysymys ei mene erinäisten monikansallisten valtioiden puitteiden ulkopuolelle, ja se käsittää vain muutamia, pääasiassa eurooppalaisia kansakuntia, kun taas toisena kautena kansallisuuskysymys muuttuu valtion sisäisestä kysymyksestä valtioiden väliseksi kysymykseksi — kysymykseksi sodasta imperialististen valtioiden kesken vajaa-oikeudellisten kansallisuuksien pitämiseksi valtansa alla sekä uusien kansallisuuksien ja heimojen alistamiseksi vaikutuksensa alaisuuteen Euroopan ulkopuolella.

Näin siis kansallisuuskysymys, jolla aikaisemmin oli merkitystä ainoastaan sivistysmaissa, menettää tänä kautena eristetyn luonteensa ja sulautuu yhteen yleisen siirtomaakysymyksen kanssa.

Kansallisuuskysymyksen kehittyminen yleiseksi siirtomaakysymykseksi ei ole historiallinen sattuma. Tämän kehittymisen selityksenä on ensinnäkin se, että imperialistisen sodan aikana sotineiden valtojen imperialistiset ryhmät olivat itse pakoitettuja vetoamaan siirtomaihin, mistä ne ammensivat ihmisainesta sotaväen muodostamista varten. Selvää on, että tämä prosessi, imperialistien pakollinen vetoaminen takapajuisiin siirtomaakansallisuuksiin, ei voinut olla herättämättä näitä heimoja ja kansallisuuksia vapaustaisteluun. Toinen tekijä, joka johti siihen, että kansallisuuskysymys laajeni ja kehittyi yleiseksi siirtomaakysymykseksi, joka valtasi koko maapallon, ensin vapausliikkeen kipinöinä ja sitten sen liekkinä, oli imperialististen ryhmien yritys jakaa keskenään Turkki ja lopettaa sen olemassaolo valtiona. Turkki, joka on valtiollisessa suhteessa kehittynein muhamettilaisten kansojen asuttamista maista, ei voinut tyytyä sellaiseen tulevaisuusnäköalaan, vaan nosti taistelulipun ja kokosi ympärilleen Idän kansoja imperialismia vastaan. Kolmas tekijä on Neuvosto-Venäjän ilmaantuminen, joka taistelussaan imperialismia vastaan on saanut monia voittoja ja luonnollisesti innostanut Idän sorrettuja kansoja, herättänyt niitä, nostattanut ne taisteluun ja tehnyt siten mahdolliseksi sorrettujen kansakuntien yhteisen rintaman muodostamisen Irlannista Intiaan saakka.

Siinä ovat ne kaikki tekijät, jotka kansallisuussorron toisessa kehitysvaiheessa johtivat siihen, että porvarillinen yhteiskunta ei ratkaissut kansallisuuskysymystä eikä saanut aikaan rauhaa kansojen kesken, vaan päinvastoin lietsoi kansallisuustaistelun kipinän

sorrettujen kansojen, siirtomaiden ja puolisiirtomaiden taistelun liekiksi maailman imperialismia vastaan.

Ilmeistä on, että ainoa järjestelmä, joka kykenee ratkaisemaan kansallisuuskysymyksen, s.o. järjestelmä, joka kykenee luomaan eri kansakuntien ja heimojen rauhallisen yhteiselämän ja veljellisen yhteistyöskentelyn ehdot, on Neuvostovallan järjestelmä, proletariaatin diktatuurin järjestelmä.

Tuskin tarvitsee todistella, että pääoman herruuden, tuotantovälineiden yksityisomistuksen ja luokkien olemassaolon vallitessa kansakuntien tasa-arvoisuutta ei voida turvata, että niin kauan kun on olemassa pääoman valta, niin kauan kun on käynnissä taistelu tuotantovälineiden omistuksesta, ei voi olla minkäänlaista kansakuntien tasa-arvoisuutta, samoin kuin ei voi olla kansakuntien työtätekevien joukkojen yhteistyöskentelyäkään. Historia osoittaa, että ainoa keino kansallisen tasa-arvoisuuden puutteen poistamiseksi, ainoa keino veljellisen yhteistyöskentelyn järjestelmän aikaansaamiseksi sorrettujen ja ei-sorrettujen kansojen työtätekevien joukkojen välillä on kapitalismin hävittäminen ja neuvostojärjestelmän pystyttäminen.

Edelleen, historia on osoittanut, että mikäli eri kansat onnistuvat vapauttamaan itsensä kansallisesta porvaristostaan samoin kuin „vieraastakin“ porvaristosta, s.o. mikäli ne pystyttävät maassaan neuvostojärjestelmän, niin imperialismin vallitessa ne eivät voi erillisinä pysyä pystyssä eivätkä puolustaa menestyksellisesti erillistä olemassaoloaan ilman naapurineuvostotasavaltojen taloudellista ja sotilaallista tukea. Unkarin esimerkki osoittaa selvästi, että ilman

neuvostotasavaltain valtiollista liittoa, ilman niiden yhteenliittymistä yhdeksi sotilaalliseksi ja taloudelliseksi voimaksi on mahdotonta kestää maailman imperialismin yhdistyneiden voimien painostusta vastaan enempää sotilaallisilla kuin taloudellisillakaan rintamilla.

Neuvostotasavaltojen federatio on se etsitty valtioliiton muoto, jonka elävä olennoituma on Venäjän Sosialistinen Federatiivinen Neuvostotasavalta.

Siinä, toverit, ovat ne edellytykset, joista halusin täällä ensin puhua, perustellakseni sen jälkeen puolueemme eräiden tunnettujen toimenpiteiden välttämättömyyttä kansallisuuskysymyksen ratkaisemisessa VSFNT:n puitteissa.

Vaikka neuvostojärjestelmän vallitessa Venäjällä ja Venäjän kanssa yhteydessä olevissa tasavalloissa ei olekaan enää hallitsevia eikä oikeudettomia kansakuntia, ei emämaita eikä siirtomaita, ei riistettyjä eikä riistäjiä, niin kansallisuuskysymys on kuitenkin yhä vielä olemassa Venäjällä. Kansallisuuskysymyksen ydin VSFNT:ssa on siinä, että hävitetään se eräiden kansakuntien tosiasiallinen (taloudellinen, poliittinen ja sivistyksellinen) takapajuisuus, joka niillä on menneisyyden perintönä, ja annetaan takapajulle jääneille kansoille mahdollisuus saavuttaa keski-Venäjä sekä valtiollisessa, sivistyksellisessä että taloudellisessa suhteessa.

Vanhan valtakomennon aikana tsaarinvalta ei pyrkinyt eikä voinutkaan pyrkiä kehittämään valtioelämää Ukrainassa, Azerbaidzhanissa, Turkestanissa ja muissa reunamaissa, vaan se taisteli reunamaissa valtioelämän kehittymistä vastaan samoin kuin

kulttuurikehitystäkin vastaan niissä pyrkien assimiloimaan väkivaltaisesti paikallisen kantaväestön.

Edelleen, vanha valtio, tilanherrat ja kapitalistit jättivät perinnöksi sellaisia ahdistettuja kansallisuuksia kuin kirgiisit, tshetshenit ja osetiinit, joiden maat olivat Venäjän kasakka- ja kulakkiainesten kolonisation kohteena. Nämä kansallisuudet olivat tuomitut tavattomiin kärsimyksiin ja kuolemaan sukupuuttoon.

Edelleen, isovenäläisen kansakunnan asema hallitsevana kansakuntana jätti vaikutuksensa jälkiä jopa niihin venäläisiin kommunisteihinkin, jotka eivät kykene lähentymään tai eivät halua lähentyä paikallisen väestön työtätekeviä joukkoja, ymmärtää niiden tarpeita ja auttaa niitä pääsemään takapajuisuudesta ja sivistymättömyydestä. Tarkoitan niitä venäläisten kommunistien vähäisiä ryhmiä, jotka eivät toiminnassaan ota huomioon reunamaiden elinolojen ja kulttuurin erikoisuuksia ja kallistuvat siten toisinaan venäläisen suurvaltalaisen chauvinismin puoleen.

Edelleen, kansallisuussortoa kärsineiden ei-venäläisten kansallisuuksien asema ei ole ollut tekemättä vaikutustaan niihin paikallista syntyperää oleviin kommunisteihin, jotka eivät toisinaan kykene eroittamaan oman kansansa työtätekevien joukkojen luokkaetuja niinsanotuista „kansan yhteisistä“ eduista. Tarkoitan sitä poikkeamaa paikallisen natsionalismin puoleen, mikä väliin on havaittavissa ei-venäläisten kommunistien keskuudessa ja mikä ilmenee Idässä esimerkiksi panislamismina ja panturkkilaisuutena.

Vihdoin, on välttämätöntä pelastaa kirgiisit, bashkiirit ja eräät vuoristolaisheimot sukupuuttoon kuole-

miselta ja turvata niille tarpeelliset maa-alat kolonisaattorikulakkien maista.

Sellaisia ovat ne kysymykset ja tehtävät, jotka yhdessä muodostavat kansallisuuskysymyksen ytimen maassamme.

Luonnehdittuani nämä puolueen lähimmät tehtävät kansallisuuskysymyksen alalla haluaisin siirtyä selittämään yleistehtävää — kommunistisen politiikkamme soveIluttamista reunamaissa niihin taloudellisen elämän erikoisehtoihin, joita meillä on pääasiallisesti Idässä.

Kysymys on siitä, että kokonainen joukko pääasiassa turkkilais-tataarilaisia kansoja — noin 25 miljoonaa ihmistä — ei ole läpikäynyt, ei ehtinyt käydä lävitse teollisuuskapitalismin aikakautta, ja siksi niillä ei ole tai ei ole juuri laisinkaan teollisuusproletariaattia, minkä takia niiden on alkukantaisista talousmuodoista siirryttävä neuvostotalouden asteelle sivuuttaen teollisuuskapitalismin. Jotta tämä vaikea, mutta ei suinkaan mahdoton tehtävä voitaisiin suorittaa, on ehdottomasti otettava lukuun näiden kansallisuuksien taloudellisen tilan, vieläpä niiden historiallisen menneisyydenkin, elinolojen ja kulttuurin kaikki erikoisuudet. Niiden toimenpiteiden siirtäminen näiden kansallisuuksien alueille, jotka olivat tehokkaita ja joilla oli merkityksensä täällä, keski-Venäjällä, on mahdotonta ja vaarallista. On selvää, että VSFNT:n talouspolitiikkaa toteutettaessa on ehdottomasti otettava huomioon kaikki ne taloudellisen tilan, luokkarakenteen ja historiallisen menneisyyden erikoisuudet, joita olemme reunamaissa kohdanneet. En edes puhukaan sellaisten tolkuttomuuksien lopettamisesta

kuin on esimerkiksi Elintarvikeasiain kansankomissariaatin vaatimus sikojen luovutusvelvollisuudesta valtiolle Kirgiisiassa, missä muhamettilaisella väestöllä ei ole koskaan ollut sikoja. Tämä esimerkki kuvaa sitä, kuinka ei lainkaan tahdota ottaa huomioon elinolojen erikoisuuksia, jotka pistävät ensimmäisen matkailijankin silmään.

Sain juuri kirjelapun, jossa pyydetään vastaamaan toveri Tshitsherinin kirjoituksiin. Toverit, olen sitä mieltä, että Tshitsherinin kirjoitukset, jotka luin huolellisesti, eivät ole muuta kuin kirjallista kyhäilyä. Niissä on neljä virhettä tahi väärinkäsitystä.

Ensinnäkin toveri Tshitsherin on taipuvainen kieltämään imperialististen valtioiden väliset ristiriidat liioitellen imperialistien kansainvälistä yhdistymistä ja jättäen huomioimatta, aliarvioiden ne imperialististen ryhmien ja valtioiden väliset sisäiset ristiriidat, jotka ovat olemassa ja aiheuttavat sotia (Ranska, Amerikka, Englanti, Japani y.m.). Hän on yliarvioinut imperialististen huippukerrosten yhdistymisseikan ja aliarvioinut ne ristiriidat, joita on tämän „trustin“ sisällä. Ja kuitenkin nämä ristiriidat ovat olemassa, ja Ulkoasiain kansankomissariaatin toiminta pohjautuu niihin.

Sitten toveri Tshitsherin tekee toisen virheen. Hän aliarvioi ne ristiriidat, joita on olemassa hallitsevien suurvaltain ja äskettäin muodostuneiden kansallisten valtioiden (Tshekkoslovakian, Puolan, Suomen y.m.) välillä, jotka ovat näiden suurvaltain alaisia finanssi- ja sotilasasioissa. Toveri Tshitsherin on jättänyt kokonaan huomioimatta sen, että vaikka nämä kansalliset valtiot ovatkin alistettuja suurval-

tain alaisiksi, tai oikeammin juuri tämän alistamisen vuoksi, suurvaltain ja näiden valtioiden välillä on ristiriitoja, jotka tulivat ilmi esimerkiksi neuvotteluissa Puolan, Eestin y.m. kanssa. Ulkoasiain kansankomissariaatin olemassaolon tarkoitus onkin juuri siinä, että se ottaisi huomioon kaikki nämä ristiriidat, pitäisi niitä perustana ja luovisi näiden ristiriitojen puitteissa. Toveri Tshitsherin aliarvioi tämän seikan mitä hämmästyttävimmällä tavalla.

Toveri Tshitsherinin kolmas virhe on se, että hän puhuu liian paljon kansallisesta itsemääräämisestä, joka on todellisuudessa muuttunut tyhjäksi tunnukseksi, jota imperialistien on helppo käyttää hyväkseen. Toveri Tshitsherin on kummallisella tavalla unohtanut sen, että me olemme sanoneet jäähyväiset tälle tunnukselle jo kaksi vuotta sitten. Tätä tunnusta ei meillä ole enää ohjelmassa. Ohjelmassamme ei puhuta kansallisesta itsemääräämisestä, joka on kerrassaan epätarkka tunnus, vaan selvemmästä ja määritellymmästä tunnuksesta — kansojen oikeudesta valtiolliseen eroamiseen. Ne ovat kaksi eri asiaa. Toveri Tshitsherin jättää merkillisellä tavalla tämän seikan kirjoituksissaan huomioimatta, jonka vuoksi kaikki se, mitä hän puhuu tätä epätarkaksi käynyttä tunnusta vastaan, on tyhjillä panoksilla ampumista, sillä minun teeseissäni sen enempää kuin puolueen ohjelmassakaan ei mainita sanallakaan „itsemääräämisestä“. Siellä puhutaan vain kansojen oikeudesta valtiolliseen eroamiseen. Mutta tämä tunnus on meille tällä hetkellä, siirtomaissa voimistuvan vapausliikkeen oloissa, vallankumouksellinen tunnus. Mikäli neuvostovaltiot yhdistyvät federatioksi vapaaehtoisuuden pohjalla,

sikäli eroamisoikeus jää VSFNT:aan kuuluvien kansojen omasta tahdosta käyttämättä. Mikäli taas olemme tekemisissä sellaisten siirtomaiden kanssa, jotka ovat Englannin, Ranskan, Amerikan ja Japanin pihdeissä, mikäli olemme tekemisissä sellaisten alistettujen maiden kuin Arabian, Mesopotamian, Turkin, Hindustanin y.m. kanssa, s.o. niiden maiden kanssa, jotka ovat siirto- tai puolisiirtomaita, sikäli kansojen eroamisoikeuden tunnus on vallankumouksellinen, ja siitä luopuminen merkitsisi pelaamista imperialistien käteen.

Neljäs virhe on käytännöllisten ohjeiden puute toveri Tshitsherinin kirjoituksissa. Kirjoitusten kirjoittaminen on tietenkin helppoa, mutta antaakseen niille otsikoksi „Toveri Stalinin teesejä vastaan“ täytyy esittää jotakin vakavaa, edes käytännöllisiä vastaehdotuksia. En kuitenkaan löytänyt hänen kirjoituksistaan ainoatakaan huomioimisen arvoista käytännöllistä ehdotusta.

Lopetan, toverit. Olemme tulleet seuraaviin johtopäätöksiin. Porvarillinen yhteiskunta ei ole osoittautunut vain kykenemättömäksi ratkaisemaan kansallisuuskysymystä, vaan päinvastoin, yrittäessään „ratkaista“ sitä se on paisuttanut kansallisuuskysymyksen siirtomaakysymykseksi ja luonut vastaansa uuden rintaman, joka ulottuu Irlannista Hindustaniin saakka. Ainoa valtio, joka kykenee asettamaan ja ratkaisemaan kansallisuuskysymyksen, on tuotantovälineiden kollektiiviselle omistukselle rakentuva valtio — Neuvostovaltio. Federatiivisessa Neuvostovaltiossa ei ole enää sorrettuja eikä hallitsevia kansakuntia, kansallisuussorto on hävitetty, mutta vanhalta porvarilliselta järjestelmältä perityn sivistyneempien ja vähemmän

sivistyneiden kansakuntien välisen tosiasiallisen (sivistyksellisen, taloudellisen ja poliittisen) tasa-arvoisuuden puuttumisen vuoksi kansallisuuskysymys saa muodon, joka vaatii määrittelemään toimenpiteitä, jotka helpottaisivat takapajulle jääneiden kansakuntien ja kansallisuuksien työtätekevien joukkojen taloudellista, poliittista ja sivistyksellistä edistystä ja tekisivät niille mahdolliseksi edellemenneen proletaarisen keski-Venäjän saavuttamisen. Tästä johtuvat ne käytännölliset ehdotukset, jotka muodostavat kansallisuuskysymyksestä esittämieni teesien kolmannen osan sisällön. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

2. LOPPULAUSUNTO

maaliskuun 10 pnä

Toverit! Kansallisuuskysymyksestä käydyissä keskusteluissa on tälle edustajakokoukselle ollut luonteenomaisinta se, että me olemme kansallisuuskysymystä koskevista julistuksista siirtyneet Venäjän hallinnollisen uudestijaon kautta kysymyksen käytännölliseen asettamiseen. Lokakuun vallankumouksen alussa me rajoituimme kansojen eroamisoikeuden julistamiseen. Vuosina 1918 ja 1920 me teimme työtä Venäjän hallinnollisen uudestijaon suorittamiseksi kansallisen tunnusmerkin mukaan lähentääksemme takapajulle jääneiden kansojen työtätekeviä joukkoja Venäjän proletariaattiin. Mutta nyt tässä edustajakokouksessa me asetamme puhtaasti käytännölliselle pohjalle kysymyksen: minkälaista tulee puolueen politiikan olla Venäjän kanssa yhteydessä olevilla autonomisilla alueilla ja riippumattomissa tasavalloissa työtätekeviin joukkoihin ja pikkuporvarillisiin aineksiin nähden. Sen vuoksi Zatonskin lausunto, että teille esitetyt teesit ovat luonteeltaan abstraktisia, hämmästytti minua. Minulla on kädessäni hänen omat teesinsä, joita hän ei jostakin syystä esittänyt edustajakokouksen käsiteltäväksi ja joista en ole onnistunut löytä-

mään ainoatakaan käytännöllisluontoista ehdotusta, kirjaimellisesti sanoen en ainoatakaan, lukuunottamatta tosin yhtä ehdotusta, nimittäin sitä, että nimitys „VSFNT“ vaihdettaisiin sanaan „Itä-Euroopan“, ja sana „Venäjän“ sanaksi „venäläinen“ tai „isovenäläinen“. Muita käytännöllisiä ehdotuksia en ole näistä teeseistä löytänyt.

Siirryn seuraavaan kysymykseen.

Minun on sanottava, että odotin puheenvuoroja käyttäneiltä edustajilta enemmän. Venäjällä lasketaan olevan kaksikymmentä kaksi reunamaata, ja eräät näistä ovat olleet voimakkaan teollisen kehityksen piirissä ja ne eroavat hyvin vähän keski-Venäjästä teollisessa suhteessa, toiset eivät ole vielä läpikäyneet kapitalismin astetta ja eroavat perinpohjaisesti keski-Venäjästä, kolmannet on jätetty kokonaan takapajulle. Teeseihin on mahdotonta sisällyttää kaikkea tätä reunamaiden moninaisuutta kaikessa konkreettisuudessaan. Ei voida vaatia, että teeseillä, joilla on puoluetta kokonaisuudessaan käsittävä merkitys, olisi vain turkestanilainen luonne, vain azerbaidzhanilainen tai vain ukrainalainen luonne. On välttämätöntä ottaa kaikille reunamaille yhteiset, luonteenomaiset piirteet ja sisällyttää ne teeseihin välttäen yksityiskohtia. Muita teesien laatimistapoja ei ole olemassakaan.

Ei-isovenäläiset kansakunnat on jaettava muutamiin ryhmiin, kuten teeseissä on tehtykin. Ei-venäläisiin kansakuntiin kuuluu noin 65.000.000 ihmistä. Kaikille näille ei-venäläisille kansakunnille yhteinen luonteenomainen piirre on se, että valtiollisen kehityksensä puolesta ne ovat jääneet jälkeen keski-Venäjästä. Tehtävänämme on ponnistaa kaikki voi-

manme auttaaksemme näitä kansakuntia, niiden proletaarisia, niiden työtätekeviä aineksia kehittämään alueillaan neuvostollista valtioelämää omalla kielellään. Tämä yhteinen seikka on merkitty teeseissä, niiden käytännöllisessä osassa.

Edelleen, kun menemme pitemmälle reunamaiden erikoisuuksien konkretisoinnissa, on ei-venäläisten kansallisuuksien likipitäen 65-miljoonaisesta yhteisestä asukasmäärästä eroitettava noin 25-miljoonainen turkkilais-tataarilainen väestö, joka ei ole läpikäynyt kapitalismia. Toveri Mikojan on väärässä sanoessaan, että Azerbaidzhan on eräissä suhteissa korkeammalla tasolla kuin venäläiset maakunnat. Hän ilmeisesti sekoittaa Bakun ja Azerbaidzhanin. Baku ei ole kasvanut esiin Azerbaidzhanin uumenista, vaan se on rakennettu ylhäältäkäsin Nobelin, Rotschildin, Vichaun y.m. toimesta. Mitä itse Azerbaidzhaniin tulee, niin se on mitä takapajuisimpien patriarkaalis-feodaalisten suhteiden maa. Sen vuoksi liitän Azerbaidzhanin kokonaisuudessaan niiden reunamaiden ryhmään, jotka eivät ole läpikäyneet kapitalismia ja joiden suhteen on käytettävä omalaatuisia menetelmiä niiden saamiseksi neuvostotalouden uomaan. Tästä on teeseissä sanottu.

Sitten on kolmas ryhmä, joka käsittää korkeintaan 6 miljoonaa ihmistä,— ne ovat etupäässä paimentolaisheimoja, joiden keskuudessa on säilynyt vielä sukuyhteiskunnan elämäntavat ja jotka eivät ole vielä siirtyneet maanviljelystalouteen. Näihin kuuluvat pääasiassa kirgiisit, Turkestanin pohjoisosa, bashkiirit, tshetshenit, osetiinit ja ingushit. Kansallisuuksien tähän ryhmään nähden on ennen kaikkea välttämä-

töntä, että niille turvataan tarpeelliset maa-alat. Täällä ei annettu kirgiiseille ja bashkiireille puheenvuoroa, vaan lopetettiin keskustelu. He olisivat kertoneet vielä enemmän siitä, millaisia kärsimyksiä kokevat vuoristo-Bashkiiria, Kirgiisia ja vuoristolaiset, jotka maattomina kuolevat sukupuuttoon. Mutta se, mitä tästä asiasta puhui Safarov, koskee ainoastaan 6 miljoonan suuruista väestöryhmää. Sen vuoksi Safarovin käytännöllisiä ehdotuksia ei voida ulottaa kaikkia reunamaita koskeviksi, sillä ei-venäläisten kansallisuuksien muuhun osaan nähden — ja niitä on noin 60 miljoonaa ihmistä — näillä korjauksilla ei ole mitään merkitystä. Juuri tämän vuoksi, vastustamatta määrättyjä kansallisuusryhmiä koskevien eri kohtien konkretisointia sekä täydennyksiä ja korjauksia niihin, joita Safarov on esittänyt, minun täytyy sanoa, että näitä korjausehdotuksia ei saa yleistää. Edelleen on minun tehtävä huomautus Safarovin erään korjausehdotuksen johdosta. Erääseen hänen korjausehdotukseensa on pujahtanut sanonta „kansallisesta kulttuuri-itsemääräämisestä“:

„Ennen Lokakuun vallankumousta“, sanotaan siinä, „Venäjän itäisten reunamaiden siirtomaa- ja puolisiirtomaakansoilla ei imperialistisen politiikan vuoksi ollut mitään mahdollisuutta päästä osallisiksi kapitalistisen sivistyksen kulttuurisaavutuksista oman kansallisen kulttuuri-itsemääräämisen, äidinkielisen valistuksen kautta“ j.n.e.

Minun on sanottava, etten voi hyväksyä tätä korjausehdotusta, sillä se haiskahtaa bundilaisuudelta. Kansallinen kulttuuri-itsemäärääminen on bundilainen määritelmä. Olemme jo aikoja sitten luopuneet epäselvistä itsemääräämistunnuksista, eikä niitä tarvitse

palauttaa. Sitäpaitsi koko tämä lause on mitä luonnottomin sanayhdistelmä.

Edelleen, minulla on kirjelappunen, jossa sanotaan, että me kommunistit muka keinotekoisesti viljelemme bielovenäläistä kansallisuutta. Se ei ole totta, sillä on olemassa bielovenäläinen kansakunta, jolla on oma, venäjän kielestä eroava kielensä, minkä vuoksi bielovenäläisen kansan kulttuuria voidaan kohottaa ainoastaan sen omalla kielellä. Samanlaisia puheita kuultiin viitisen vuotta sitten Ukrainan suhteen, ukrainalaisesta kansakunnasta. Ja vielä aivan hiljattain puhuttiin, että Ukrainan tasavalta ja ukrainalainen kansakunta ovat saksalaisten keksintöä. Kuitenkin on selvää, että ukrainalainen kansakunta on olemassa, ja sen kulttuurin kehittäminen on kommunistien velvollisuus. Ei voida kulkea historiaa vastaan. Selvää on, että kun Ukrainan kaupungeissa ovat aina tähän asti olleet vallitsevina venäläiset ainekset, niin nämä kaupungit tulevat ajanoloon ehdottomasti ukrainalaistumaan. Nelisenkymmentä vuotta sitten Riika oli saksalainen kaupunki, mutta koska kaupungit kasvavat maaseudun kustannuksella ja maaseutu on kansallisuuden säilyttäjä, niin Riika on nyt puhtaasti latvialainen kaupunki. Viitisenkymmentä vuotta sitten olivat kaikki Unkarin kaupungit luonteeltaan saksalaisia, mutta nyt ne ovat magyarisoituneet. Samoin käy Bielo-Venäjällä, jonka kaupungeissa ovat vielä vallitsevina ei-bielovenäläiset.

Päättäessäni loppulausuntoni ehdotan, että edustajakokous valitsisi valiokunnan, johon tulee ottaa alueiden edustajat, konkretisoimaan edelleen niitä teesien käytännöllisiä ehdotuksia, jotka kiinnostavat kaikkia reunamaitamme. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

KIRJE V. I. LENINILLE

Toveri Lenin!

Kolmen viime päivän aikana minulla oli tilaisuus lukea kirjoituskokoelma **„Venäjän sähköistämissuunnitelma“** [8]. Sairaus tuli avuksi (ei niin pahaa, ettei jotain hyvääkin!). Mainio, hyvin laadittu kirja. Se on todella **yhtenäisen** ja todella **valtion** taloussuunnitelman mestarillinen luonnos **ilman lainausmerkkejä**. Se on aikakautemme ainoa marxilainen yritys rakentaa taloudellisesti takapajuisen Venäjän neuvostopäällysrakenteen alle todella realinen ja nykyoloissa ainoa mahdollinen tuotannollis-teknillinen perusta.

Palauttakaapa mieleenne Trotskin viimevuotinen „suunnitelma“ (hänen teesinsä) Venäjän „taloudellisesta elvyttämisestä“ käyttämällä joukkomitassa sodanedellisen teollisuuden raunioilla ammattitaidotonta **talonpoikais**-työläisjoukkojen (työarmeijain) työvoimaa. Miten köyhää ja takapajuista Goelron (Venäjän Sähköistämisen Valtion Valiokunnan) suunnitelmaan verrattuna! Keskiajan käsityöläinen, joka kuvittelee olevansa Ibsenin sankari, jonka kutsumuksena on

„pelastaa“ Venäjä muinaisajan tarulla... Ja minkä arvoisia ovat ne kymmenet „yhtenäiset suunnitelmat“, joita häpeäksemme ilmaantuu tämän tästä lehdistössämme,— alaluokkalaisten lapsellista leperrystä... Tai vielä: Rykovin poroporvarillinen „realismi“ (tosiasiallisesti **manilovilaisuus**), Rykovin, joka yhä vielä „arvostelee“ Goelroa ja on vajonnut korviaan myöten vanhoillisuuteen...

Mielipiteeni:

1) ei ole hukattava enää hetkeäkään suunnitelmasta jaarittelemiseen;

2) *on aloitettava* heti *käytännöllinen* asiaan **ryhtyminen**;

3) tämän asiaan **ryhtymisen** tarkoituksessa on annettava ainakin $^1/_3$ työstämme ($^2/_3$ menee „juokseviin“ tarpeisiin) materiaalien ja ihmisten paikallekuljettamiseen, tuotantolaitosten kunnostamiseen, työvoiman jaoittelemiseen, elintarvikkeiden paikallekuljettamiseen, huoltotukikohtien ja itse huollon järjestämiseen y.m.

4) Koska Goelron työntekijöillä kaikista hyvistä ominaisuuksista huolimatta ei kuitenkaan ole riittävästi tervettä käytännöllisyyttä (kirjoituksissa tuntuu professorimainen saamattomuus), niin suunnitteluvaliokuntaan on otettava heidän lisäksi elävän käytännön miehiä, jotka toimivat periaatteen mukaan: „on tiedoitettava täytäntöönpanosta“, „täytettävä määräajassa“ j.n.e.

5) On velvoitettava „Pravda“, „Izvestija“ ja erikoisesti „Ekonomitsheskaja Zhizn“ [9] tekemään tunnetuksi „Sähköistämissuunnitelma“ yleensä ja myöskin sen yksityiskohdat, jotka koskevat eri alueita, muistaen

että on olemassa vain yksi „yhtenäinen taloussuunnitelma“ — „sähköistämissuunnitelma“ ja että kaikki muut „suunnitelmat“ ovat vain tyhjänpäiväistä ja vahingollista jaarittelua.

Teidän *Stalin*

Kirjoitettu maaliskuussa 1921

Ensi kerran julkaistu kirjassa: Stalin. Kirjoituskokoelma viisikymmenvuotispäiväksi. M.—L., 1929

KANSALLISUUSKYSYMYKSEN ASETTAMISESTA

Kommunistien esittämä kansallisuuskysymyksen asettaminen eroaa oleellisesti siitä kansallisuuskysymyksen asettamisesta, josta pitävät kiinni II ja II½ Internationalen[10] toimihenkilöt, kaikki ja kaikenlaiset „sosialistiset“, „sosialidemokraattiset“, menshevistiset, eserräläiset y.m. puolueet.

Erittäin tärkeää on panna merkille neljä perusseikkaa kansallisuuskysymyksen uuden asettamisen luonteenomaisimpina erikoistunnusmerkkeinä, jotka vetävät rajan kansallisuuskysymyksen vanhan ja uuden käsittämisen välille.

Ensimmäinen seikka — kansallisuuskysymyksen sulautuminen osana kokonaisuuteen, siirtomaiden vapautuksen yleiskysymykseen. II Internationalen kaudella kansallisuuskysymys suljettiin tavallisesti suppeaan, yksinomaan „sivistyskansoja“ koskevien kysymysten piiriin. Irlantilaiset, tshekkiläiset, puolalaiset, suomalaiset, serbialaiset, armenialaiset, juutalaiset ja eräät muut Euroopan kansallisuudet — sellainen oli se vajaa-oikeudellisten kansakuntien piiri, joiden kohtalot kiinnostivat II Internationalea.

Kymmen- ja satamiljoonaiset Aasian ja Afrikan kansat, jotka kärsivät kansallisuussortoa sen mitä raa'immassa ja julmimmassa muodossa, jäivät tavallisesti „sosialistien“ näköpiirin ulkopuolelle. Ei rohjettu asettaa samalle tasolle valkoisia ja mustia, „sivistymättömiä“ neekereitä ja „sivistyneitä“ irlantilaisia, „takapajuisia“ hinduja ja „valistuneita“ puolalaisia. Vaieten edellytettiin, että jos onkin taisteltava eurooppalaisten vajaaoikeudellisten kansakuntien vapauttamisen puolesta, niin „säädyllisten sosialistien“ oli aivan sopimatonta puhua vakavasti „sivistyksen“ „säilyttämiselle“ „välttämättömien“ siirtomaiden vapauttamisesta. Nämä luvallanne sanoen sosialistit eivät edes edellyttäneetkään sellaista, että kansallisuussorron hävittäminen Euroopassa on mahdotonta ilman Aasian ja Afrikan siirtomaakansojen vapauttamista imperialismin sorrosta, että ensinmainittu on elimellisessä yhteydessä viimemainitun kanssa. Kommunistit osoittivat ensimmäisinä kansallisuuskysymyksen yhteyden siirtomaakysymykseen, perustelivat tämän yhteyden teoreettisesti ja ottivat sen vallankumouksellisen käytäntönsä pohjaksi. Siten tuli hävitetyksi muuri valkoisten ja mustien väliltä, imperialismin „sivistyneiden“ ja „sivistymättömien“ orjien väliltä. Tämä seikka on huomattavasti helpottanut takapajuisten siirtomaiden taistelun yhdistämistä eturivin proletariaatin taisteluun yhteistä vihollista vastaan — imperialismia vastaan.

Toinen seikka — kansakuntien itsemääräämisoikeuden epätarkan tunnuksen vaihtaminen kansakuntien ja siirtomaiden valtiollisen eroamisoikeuden, itsenäisen valtion muodostamisoikeuden selvään vallankumoukselliseen tunnukseen. Puhuessaan itsemääräämisoikeu-

desta II Internationalen toimihenkilöt eivät tavallisesti hiiskahtaneetkaan oikeudesta valtiolliseen eroamiseen, — itsemääräämisoikeus tulkittiin parhaassa tapauksessa oikeudeksi autonomiaan yleensä. Kansallisuuskysymyksen „spesialistit" Springer ja Bauer menivät jopa niinkin pitkälle, että muuttivat itsemääräämisoikeuden Euroopan sorrettujen kansakuntien oikeudeksi saada kulttuuriautonomia, s.o. oikeudeksi saada omat kulttuurilaitoksensa, **samalla kun** koko **poliittinen** (ja taloudellinen) valta jätetään hallitsevan kansakunnan käsiin. Toisin sanoen, vajaa-oikeudellisten kansakuntien itsemääräämisoikeus muutettiin hallitsevien kansakuntien etuoikeudeksi pitää käsissään poliittinen valta, ja kysymys valtiollisesta eroamisesta suljettiin pois. II Internationalen aatteellinen johtaja Kautsky yhtyi tärkeimmässä tähän Springerin ja Bauerin esittämään oleellisesti imperialistiseen itsemääräämisen tulkintaan. Ei ole ihme, että imperialistit, oivallettuaan tämän itsemääräämistunnuksen heille sopivan erikoisuuden, julistivat sen omaksi tunnuksekseen. On tunnettua, että imperialistista sotaa, jonka päämääränä oli kansojen orjuuttaminen, käytiin itsemääräämisen lipun alla. Itsemääräämisoikeuden epätarkka tunnus muutettiin täten kansakuntien vapautuksen, kansakuntien tasa-arvoisuuden aseesta kansakuntien kesyttämisen aseeksi, aseeksi, jonka avulla kansakuntia pidetään imperialismin alamaisuudessa. Tapaustenkulku viime vuosina koko maailmassa, vallankumouksen logiikka Euroopassa ja vihdoin vapausliikkeen kasvu siirtomaissa vaativat tämän taantumukselliseksi käyneen tunnuksen hylkäämistä ja sen korvaamista toisella, vallankumouksellisella tunnuksella, joka kyke-

nee hälventämään vajaa-oikeudellisten kansakuntien työtätekevien joukkojen epäluottamusmielialan hallitsevien kansakuntien proletaareja kohtaan, kykenee raivaamaan tien kansakuntien tasa-arvoon ja näiden kansakuntien työtätekevien yhtenäisyyteen. Tällaisena tunnuksena on kommunistien esittämä tunnus kansakuntien ja siirtomaiden oikeudesta valtiolliseen eroamiseen.

Tämän tunnuksen mainio ominaisuus on siinä, että se:

1) hävittää kaikki perusteet epäilykseltä, että toisen kansakunnan työtätekevillä olisi anastuspyrkimyksiä toisen kansakunnan työtätekevien suhteen, ja valmistaa siis maaperää keskinäiselle luottamukselle ja vapaaehtoiselle yhteenliittymiselle;

2) repäisee pois naamion imperialisteilta, jotka jaarittelevat valheellisesti itsemääräämisestä, mutta pyrkivät pitämään vajaa-oikeudellisia kansoja ja siirtomaita alistettuina ja imperialistisen valtionsa puitteissa, ja syventää siten näiden kansojen vapaustaistelua imperialismia vastaan.

Tuskin tarvitsee todistella, että venäläiset työläiset eivät olisi saavuttaneet Lännen ja Idän toisiin kansallisuuksiin kuuluvien tovereidensa myötätuntoa, elleivät he olisi valtaa vallattuaan julistaneet kansojen oikeutta valtiolliseen eroamiseen, elleivät he olisi käytännössä osoittaneet olevansa valmiit toteuttamaan tätä kansojen vääjäämätöntä oikeutta, elleivät he olisi luopuneet „oikeudesta“ sanokaamme Suomeen (v. 1917), elleivät he olisi poistaneet sotajoukkoja Pohjois-Persiasta (v. 1917), elleivät he olisi luopuneet vaatimuksista määrättyyn osaan Mongoliaa, Kiinaa j.n.e., j.n.e.

Yhtä varmaa on sekin, että kun itsemääräämislipulla taitavasti verhottu imperialistien politiikka on kärsinyt kuitenkin viime aikoina Idässä tappion toisensa jälkeen, niin se johtuu muun muassa siitä, että tuo politiikka on kohdannut siellä voimistuvan vapausliikkeen, joka on kasvanut kansojen valtiollisen eroamisoikeuden tunnuksen hengessä suoritetun agitation pohjalla. Tätä eivät ymmärrä II ja II½ Internationalen sankarit, jotka ovat ahkerasti parjanneet Bakun „Toiminta- ja propagandaneuvostoa“ [11] eräistä sen tekemistä epäoleellisista hairahduksista, mutta tämän ymmärtää jokainen, joka vaivautuu tutustumaan mainitun „Neuvoston“ toimintaan vuoden ajalta, minkä se on ollut olemassa, sekä aasialaisten että afrikkalaisten siirtomaiden vapausliikkeeseen viimeisten parin kolmen vuoden ajalta.

Kolmas seikka — sen elimellisen yhteyden selvittäminen, mikä on kansallisuus- ja siirtomaakysymyksen ja pääoman valtaa koskevan kysymyksen, kapitalismin kukistamista ja proletariaatin diktatuuria koskevan kysymyksen välillä. II Internationalen kaudella äärimmilleen typistettyä kansallisuuskysymystä käsiteltiin tavallisesti sellaisenaan, erillisenä lähenevästä proletaarisesta vallankumouksesta. Vaieten edellytettiin, että kansallisuuskysymys ratkeaa „luonnollisesti“, ennen proletaarista vallankumousta, eräiden kapitalismin puitteissa toteutettavien reformien avulla, ja että proletaarinen vallankumous voidaan suorittaa ilman kansallisuuskysymyksen perinpohjaista ratkaisemista, ja päinvastoin, että kansallisuuskysymys voidaan ratkaista ilman pääoman vallan kukistamista, ilman ja ennen proletaarisen vallankumouksen voittoa.

Tämä olemukseltaan imperialistinen käsityskanta asioista on punaisena lankana Springerin ja Bauerin kansallisuuskysymystä koskevissa tunnetuissa teoksissa. Mutta viimeinen vuosikymmen on paljastanut kansallisuuskysymyksen tällaisen käsittämisen koko virheellisyyden ja mädännäisyyden. Imperialistinen sota osoitti ja viime vuosien vallankumouksellinen käytäntö on vielä kerran vahvistanut oikeaksi sen, että:

1) kansallisuus- ja siirtomaakysymyksiä ei voida eroittaa pääoman vallasta vapautumisen kysymyksestä;

2) imperialismi (kapitalismin korkein muoto) ei voi olla olemassa ilman vajaa-oikeudellisten kansakuntien ja siirtomaiden poliittista ja taloudellista orjuuttamista;

3) vajaa-oikeudelliset kansakunnat ja siirtomaat eivät voi vapautua ilman pääoman vallan kukistamista;

4) proletariaatin voitto ei voi olla kestävä ilman vajaa-oikeudellisten kansakuntien ja siirtomaiden vapautumista imperialismin sorrosta.

Jos Eurooppaa ja Amerikkaa voidaan nimittää sosialismin ja imperialismin välisten perustaistelujen rintamaksi ja areenaksi, niin vajaa-oikeudelliset kansakunnat ja siirtomaat raaka- ja polttoaineineen, elintarvikkeineen ja valtavine ihmismäärineen on katsottava imperialismin selustaksi, reserviksi. Sodan voittamiseksi ei riitä se, että voitetaan rintamalla, vaan sitä varten on myös vallankumouksellistutettava vihollisen selusta, sen reservit. Sen vuoksi maailman proletaarisen vallankumouksen voitto voidaan katsoa taatuksi vain siinä tapauksessa, jos proletariaatti kykenee yhdistämään oman vallankumouksellisen taistelunsa

vajaa-oikeudellisten kansakuntien ja siirtomaiden työtätekevien joukkojen vapausliikkeen kanssa imperialistien valtaa vastaan proletariaatin diktatuurin puolesta. II ja II$^1/_2$ Internationalen toimihenkilöt jättivät tämän „pikkuseikan" huomioimatta irroittaessaan kansallisuus- ja siirtomaakysymyksen valtakysymyksestä Lännessä kasvavan proletaarisen vallankumouksen aikakaudella.

Neljäs seikka on se, että kansallisuuskysymykseen on sisällytetty uusi aines, kansakuntien tosiasiallisen (eikä vain oikeudellisen) yhdenvertaistuttamisen aines (takapajulle jääneiden kansakuntien auttaminen pääsemään niistä edelle menneiden kansakuntien sivistykselliselle ja taloudelliselle tasolle) eräänä veljellisen yhteistyöskentelyn aikaan saamisen ehtona eri kansakuntien työtätekevien joukkojen välillä. II Internationalen aikakaudella rajoituttiin tavallisesti „kansallisen tasa-arvon" julistamiseen. Parhaimmassakaan tapauksessa ei menty tämän tasa-arvon toteuttamisvaatimusta pitemmälle. Mutta kansallinen tasa-arvoisuus, joka on sinänsä sangen tärkeä poliittinen saavutus, uhkaa kuitenkin jäädä tyhjäksi sanahelinäksi, ellei ole riittäviä keinoja ja mahdollisuuksia tämän varsin tärkeän oikeuden hyväkseen käyttämiseksi. Epäilemätöntä on, että takapajulle jääneiden kansain työtätekevät joukot eivät pysty käyttämään hyväkseen „kansallisen tasa-arvoisuuden" niille suomia oikeuksia siinä määrin, kuin niitä voivat käyttää hyväkseen edistyneiden kansakuntain työtätekevät joukot: menneisyydeltä peritty eräiden kansakuntien takapajuisuus (sivistyksellinen ja taloudellinen), jota ei voida hävittää vuo-

dessa eikä kahdessa, tulee tuntumaan. Tämä seikka tuntuu myös Venäjällä, missä kokonainen joukko kansoja ei ehtinyt läpikäydä kapitalismia ja eräät eivät edes siirtyneetkään kapitalismiin ja joilla ei ole lainkaan tai miltei lainkaan omaa proletariaattia, ja missä, huolimatta jo toteutetusta täydellisestä kansallisesta tasa-arvoisuudesta, näiden kansallisuuksien työtätekevät joukot eivät sivistyksellisen ja taloudellisen takapajuisuutensa vuoksi kykene riittävässä määrin käyttämään hyväkseen hankkimiaan oikeuksia. Tämä seikka tulee tuntumaan vieläkin voimakkaammin „seuraavana päivänä“ proletariaatin voiton jälkeen Lännessä, jolloin monilukuiset takapajulle jääneet siirtomaat ja puolisiirtomaat, jotka ovat mitä erilaisimmilla kehitysasteilla, väistämättömästi astuvat näyttämölle. Juuri tämän takia on välttämätöntä, että edistyneimpien kansakuntien voittanut proletariaatti tulisi antamaan apua, todellista ja jatkuvaa apua, takapajulle jääneiden kansakuntien työtätekeville joukoille niiden sivistyksellisen ja taloudellisen kehityksen alalla, että tuo proletariaatti auttaisi niitä kohoamaan korkeammalle kehitysasteelle, saavuttamaan edellemenneet kansakunnat. Ilman tällaista apua on mahdoton järjestää eri kansakuntien ja kansallisuuksien työtätekevien rauhallista yhteiselämää ja veljellistä yhteistyöskentelyä yhtenäisessä maailmantaloudessa, jotka ovat niin välttämättömiä sosialismin lopullista voittoa varten.

Mutta tästä seuraa, ettei voida rajoittautua yksistään vain „kansalliseen tasa-arvoon“, vaan että „kansallisesta tasa-arvosta“ on ehdottomasti siirryttävä toimenpiteisiin kansakuntien kohottamiseksi tosiasial-

lisesti samalle tasolle sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan käytännöllisiä toimenpiteitä:

1) takapajulle jääneiden kansakuntien ja kansallisuuksien taloudellisen tilan, elinolojen ja kulttuurin tutkimiseksi;

2) niiden kulttuurin kehittämiseksi;

3) niiden valistamiseksi poliittisesti;

4) niiden saamiseksi vähitellen ja kivuttomasti mukaan korkeampiin talousmuotoihin;

5) taloudellisen yhteistyöskentelyn järjestämiseksi takapajulle jääneiden ja edistyneiden kansakuntien työtätekevien välillä.

Tällaiset ovat ne neljä perusseikkaa, jotka luonnehtivat kansallisuuskysymyksen uutta asettamista, jonka venäläiset kommunistit ovat esittäneet.

Toukokuun 2 pnä 1921

„Pravda“ № 98,
toukokuun 8 pnä 1921
Allekirjoitus: J. S t a l i n

TERVEHDYS VUORISTOLAISNAISTEN ENSIMMÄISELLE EDUSTAJAKOKOUKSELLE [12]

Kertokaa veljelliset terveiseni Vuoristolaisten Tasavallan [13] työtätekevien naisten ensimmäiselle edustajakokoukselle. Olen hyvin pahoillani, että sairauteni vuoksi en voi olla läsnä edustajakokouksessa.

Toverit vuoristolaisnaiset! Ihmiskunnan historiassa ei yksikään syvällinen vapausliike ole voinut tapahtua ilman naisten läheistä osallistumista siihen, sillä jokainen sorretun luokan ottama askel vapautuksen tiellä on samalla naisten aseman keventämistä. Orjain vapausliikkeen riveissä vanhalla ajalla samoin kuin maaorjain vapausliikkeen riveissä uudella ajalla ei ollut ainoastaan miehiä, vaan myöskin naisia — taistelijoita ja marttyyreja, jotka verellään sinetöivät uskollisuutensa työtätekevien asialle. Vihdoin nykyinen proletariaatin vapausliike, syvällisin ja mahtavin kaikista ihmiskunnan vapausliikkeistä, on nostanut esiin ei vain naissankareita ja -marttyyreja, vaan myöskin miljoonien työläisnaisten sosialistisen joukkoliikkeen, jotka taistelevat voitokkaasti yhteisen proletaarisen lipun alla.

Tähän työläisnaisten mahtavaan liikkeeseen verrattuna on porvarillisten sivistyneistönaisten liberaalinen liike ajankuluksi keksittyä lasten leikkiä.

Olen varma siitä, että vuoristolaisnaisten edustajakokous on työskentelevä punaisen lipun alla.

Stalin

Kesäkuun 17 pnä 1921

Vuoristolaisten Sosialistisen
Neuvostotasavallan
Idän työtätekevien naisten
I edustajakokouksen
bulletiini. Vladikavkaz, 1921

VENÄLÄISTEN KOMMUNISTIEN POLIITTISESTA STRATEGIASTA JA TAKTIIKASTA

Kirjasen suunnitelman luonnos

I
TERMIEN MÄÄRITTELY JA TUTKIMUKSEN AIHE

1) **Poliittisen strategian ja taktiikan vaikutusrajat, niiden soveltamisen ala.** Kun myönnetään, että proletariaatin liikkeellä on kaksi puolta, objektiivinen ja subjektiivinen puoli, niin strategian ja taktiikan vaikutusala rajoittuu epäilemättä liikkeen subjektiiviseen puoleen. **Objektiivisena** puolena ovat ne kehitysprosessit, jotka tapahtuvat proletariaatin ulkopuolella ja sen ympärillä riippumatta proletariaatin ja sen puolueen tahdosta, prosessit, jotka loppukädessä määräävät koko yhteiskunnan kehityksen. **Subjektiivisena** puolena ovat ne prosessit, jotka tapahtuvat proletariaatin sisällä objektiivisten prosessien heijastuksena proletariaatin tajunnassa, prosessit, jotka jouduttavat tai hidastuttavat viimemainittujen kulkua, mutta eivät suinkaan määrää niitä.

2) Marxilaisuuden **teoria**, joka tutkii ennen kaikkea objektiivisia prosesseja niiden kehityksessä ja häviämisessä, määrittelee kehityksen suunnan, osoittaa sen luokan tai ne luokat, jotka kiertämättä

nousevat valtaan tai jotka kiertämättä kukistuvat, joiden on kukistuttava.

3) Marxilaisuuden **ohjelma**, nojautuen teorian johtopäätöksiin, määrittelee nousevan luokan, tässä tapauksessa proletariaatin, liikkeen päämäärän kapitalismin kehityksen määrätyksi kaudeksi tai koko kapitalistisen kauden ajaksi (minimiohjelma ja maksimiohjelma).

4) **Strategia**, noudattaen ohjelman antamia ohjeita ja nojautuen taistelevien voimien, sekä sisäisten (kansallisten) että kansainvälisten, huomioonottamiseen, määrittelee sen **yleisen tien**, sen **yleisen suunnan**, jolle proletariaatin vallankumouksellinen liike on syntyvien ja kehittyvien voimasuhteiden vallitessa suunnattava suurimpien tulosten saavuttamiseksi. Tämän mukaisesti se hahmottelee proletariaatin ja sen liittolaisten voimain sijoituskaavion yhteiskunnallisella rintamalla (**yleinen dislokatio**). „Voimien sijoituskaavion hahmottelemista" ei saa sekoittaa itse (konkreettiseen ja käytännölliseen) sijoittamistyöhön — voimien sijoitteluun, jonka taktiikka ja strategia suorittavat yhdessä. Tämä ei merkitse, että strategia rajoittuu tien määrittelemiseen ja proletariaatin leirin taisteluvoimien sijoituskaavion hahmottelemiseen, vaan päinvastoin, se suuntaa taistelua ja tekee korjauksia toteutettavaan taktiikkaan koko käänteen aikana, käyttäen taitavasti sen käytettävissä olevia reservejä ja manöveeraten taktiikan tukemisen tarkoituksessa.

5) **Taktiikka**, pitäen ohjeenaan strategian ohjeita ja vallankumouksellisen liikkeen antamaa kokemusta niin omassa maassaan kuin myöskin naapurimaissa, ottaen jokaisella kysymyksessäolevalla ajan-

kohdalla huomioon voimien tilan niin proletariaatin ja sen liittolaisten sisällä (korkeampi tai alhaisempi kulttuuritaso, korkeampi tai alhaisempi järjestyneisyys ja tietoisuus, erilaisten perinteiden olemassaolo, erilaisten **perus-** ja **avustavien** liike- ja järjestömuotojen olemassaolo) kuin myöskin vihollisen leirissä ja käyttäen hyväkseen vihollisleirissä esiintyvää eripuraisuutta ja kaikenlaista hämminkiä,—viitoittaa sellaiset **konkreettiset tiet** laajojen joukkojen voittamiseksi vallankumouksellisen proletariaatin puolelle ja niiden tuomiseksi yhteiskunnallisen rintaman taisteluasemille (strategisen suunnitelman perusteella viitoitetun voimien sijoituskaavion toteuttamiseksi), jotka varmimmin valmistelevat strategian menestyksen. Tämän mukaisesti se antaa tai muuttaa puolueen tunnuksia ja toimintaohjeita.

6) **Strategia** muuttuu historiallisten käänteiden, murrosten hetkinä, se käsittää kauden käänteestä (murroksesta) toiseen, siksi se suuntaa liikkeen tunnettuun yleiseen päämäärään, joka käsittää proletariaatin edut koko tällä kaudella, se pyrkii **voittamaan** luokkien välisen **sodan**, jota käydään koko tämän kauden aikana, ja siksi se pysyy tämän kauden ajan muuttumattomana.

Taktiikan taas sitävastoin määräävät kyseessäolevan käänteen, kyseessäolevan strategisen kauden pohjalla tapahtuvat nousut ja laskut, taistelevien voimien suhde, taistelun (liikkeen) muodot, liikkeen **vauhti**, jokaisen kyseessäolevan ajankohdan taisteluareena kullakin kyseessäolevalla alueella, ja kun nämä tekijät muuttuvat riippuen paikan ja ajan ehdoista käänteestä toiseen kuluvana aikana, niin taktiikka,

joka ei käsitä koko sotaa, vaan ainoastaan sen eri taistelut, jotka johtavat sodan voittamiseen tai häviämiseen, muuttuu (voi muuttua) useita kertoja strategisen kauden kuluessa. Strateginen kausi on pitempi kuin taktillinen kausi. Taktiikka on alistettu strategian vaatimuksille. Yleensä sanoen taktillinen menestys valmistelee strategista menestystä. Taktiikan tehtävänä on viedä joukot taisteluun siten, antaa sellaisia tunnuksia, viedä joukot uusiin asemiin sillä tavalla, että taistelu antaisi lopputuloksena voiton sodassa, s.o. strategisen menestyksen. Mutta on tapauksia, jolloin taktillinen menestys murtaa tai loitontaa strategista menestystä, minkä vuoksi sellaisissa tapauksissa pitää olla välittämättä taktillisesta menestyksestä.

Esimerkki. Meidän agitatiomme työläisten ja sotilaiden keskuudessa sotaa vastaan vuoden 1917 alussa Kerenskin aikana antoi tulokseksi epäilemättömästi taktillisen miinuksen, sillä joukot vetivät puhujiamme alas puhujalavalta, löivät heitä, toisinaan repivät riekaleiksi, joukot eivät virranneet puolueeseen, vaan virtasivat siitä pois. Mutta tämä agitatio, sen taktillisesta epäonnistumisesta huolimatta, lähensi suurta strategista menestystä, sillä joukot käsittivät pian, että meidän agitatiomme sotaa vastaan oli oikeaa, ja se joudutti ja helpotti sitten niiden siirtymistä puolueen puolelle.

Tai vielä toinen esimerkki. Kominternin vaatimus eron tekemisestä reformisteista ja keskustalaisista 21 ehdon [14] täyttämiseksi, jossa vaatimuksessa epäilemättä piilee vissi taktillinen menetys, sillä se supistaa tieten tahtoen Kominternin „kannattajien“ lukumäärää ja tilapäisesti heikentää Kominternia, mutta

sen sijaan johtaa suureen strategiseen saavutukseen, koska se puhdistaa Kominternin epävarmoista aineksista, mikä epäilemättä johtaa Kominternin voimistumiseen, sen sisäisen eheyden lujittumiseen, siis sen mahdin lujittumiseen yleensä.

7) **Agitatiotunnus** ja **toimintatunnus**. Niitä ei saa sekoittaa toisiinsa, se olisi vaarallista. Tunnus „Kaikki valta Neuvostoille“ oli vuoden 1917 huhtikuun ja lokakuun välisenä kautena **agitatiotunnus**; lokakuussa, sen jälkeen kun puolueen Keskuskomitea oli tehnyt lokakuun alussa (10. X) päätöksen „vallan valtaamisesta“, se muuttui **toimintatunnukseksi**. Esiintymisessään Pietarissa huhtikuussa Bagdatjevin ryhmä sekoitti nämä tunnukset.

8) **Toimintaohje** (yleinen) on puoluetta velvoittava suoranainen kutsu toimintaan **määrättynä aikana** ja **määrätyssä paikassa**. Kun tunnus „Kaikki valta Neuvostoille“ oli huhtikuun alussa („teesit“ [15]) **propagandatunnus**, kesäkuussa muuttui **agitatiotunnukseksi** ja lokakuussa (10. X) **toimintatunnukseksi**, niin lokakuun lopussa se muuttui suoranaiseksi **toimintaohjeeksi**. Tarkoitan koko puolueelle yleistä toimintaohjetta pitäen selvänä, että täytyy olla vielä lisäksi paikallisia toimintaohjeita yleisen toimintaohjeen kehittämiseksi.

9) **Pikkuporvariston horjumiset** erikoisesti poliittisten kriisien kärjistyessä (Saksassa valtiopäivävaalien aikana, Venäjällä huhtikuussa, kesäkuussa ja elokuussa Kerenskin aikana ja myös Venäjällä Kronstadtin aikana v. 1921 [16]), joita täytyy huolellisesti tutkia, käyttää hyödyksi ja ottaa huomioon, mutta joille peräänantaminen on vaarallista ja tur-

miollista proletariaatin asialle. Tällaisten horjumisten perusteella ei saa muuttaa agitatiotunnuksia, mutta voidaan ja toisinaan pitääkin muuttaa tai lykätä tuonnemmaksi tämä tai tuo **toimintaohje** ja ehkäpä tunnuskin (**toimintatunnus**). Taktiikan muuttaminen „24 tunnissa" juuri merkitseekin **toimintaohjeen** tai vieläpä **toimintatunnuksenkin** muuttamista, mutta ei lainkaan agitatiotunnuksen muuttamista. (Kts. mielenosoituksen peruuttaminen kesäkuun 9 pnä 1917 y.m. tapaukset.)

10) **Strategin ja taktiikon** taito on siinä, että agitatiotunnus muutetaan taitavasti ja oikeaan aikaan toimintatunnukseksi ja toimintatunnus myöskin oikeaan aikaan ja taitavasti valetaan määrätyiksi konkreettisiksi **toimintaohjeiksi.**

II

HISTORIALLISET KÄÄNTEET VENÄJÄN KEHITYKSESSÄ

1) **Käänne vuosina 1904—1905** (**Venäjän ja Japanin** sota toi esiin toisaalta itsevaltiuden koko raihnaisuuden ja toisaalta proletariaatin ja talonpoikaiston liikkeen mahtavuuden) ja **Leninin** „Kaksi taktiikkaa" [17] käännettä vastaavana marxilaisten strategisena suunnitelmana. Käänne porvarillis-demokraattisen vallankumouksen suuntaan (**siinä on käänteen olemus**). Ei porvarillis-liberaalinen sopimus tsaarinvallan kanssa kadettien johdolla, vaan porvarillisdemokraattinen vallankumous proletariaatin johdolla. (**Siinä on strategisen suunnitelman olemus.**) Tämä suunnitelma piti perustana sitä, että porvarillis-demo-

kraattinen vallankumous Venäjällä antaa sysäyksen sosialistiselle liikkeelle Lännessä, päästää siellä valloilleen vallankumouksen ja helpottaa Venäjän siirtymistä porvarillisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen (kts. myös puolueen III edustajakokouksen pöytäkirjat, Leninin puheet edustajakokouksessa[18] sekä diktatuuri-käsitteen erittely niin edustajakokouksessa kuin myöskin kirjasessa „Kadettien voitto“ [19]). **Sekä sisäisten että kansainvälisten taistelevien voimien välttämätön huomioonottaminen ja yleensä käännekauden talouden ja politiikan erittely.** Helmikuun vallankumous vei päätökseen tämän kauden toteuttamalla vähintään kaksi kolmasosaa „Kahden taktiikan“ strategisesta suunnitelmasta.

2) **Käänne vuoden 1917 helmi—maaliskuussa neuvostovallankumouksen suuntaan** (lakaistuaan hajalle itsevaltaisen valtakomennon imperialistinen sota paljasti kapitalismin täydellisen kyvyttömyyden ja toi esiin sosialistisen kumouksen suoranaisen välttämättömyyden ainoana ulospääsynä kriisistä).

Ero kansan, porvariston ja englantilais-ranskalaisen pääoman suorittaman **helmikuun** „mainehikkaan“ vallankumouksen (kansainvälisessä suhteessa **tämä** vallankumous, kun se kerran antoi vallan kadeteille, ei tuonut tilanteeseen minkäänlaisia vähääkään tärkeitä muutoksia, sillä se oli englantilais-ranskalaisen pääoman politiikan jatkoa) ja Lokakuun vallankumouksen välillä, joka mullisti kaiken.

Leninin „teesit“ uutta käännettä vastaavana strategisena suunnitelmana. Proletariaatin diktatuuri ulospääsynä: Tämä suunnitelma ottaa perustaksi sen,

että „aloitamme sosialistisen vallankumouksen Venäjällä, kukistamme oman porvaristomme, päästämme siten valloilleen vallankumouksen Lännessä ja sitten Lännen toverit auttavat meitä viemään loppuun oman vallankumouksemme“. Tämän käännekauden talouden ja politiikan, sekä sisä- että ulkopolitiikan, välttämätön erittely („kaksoisvallan“ kausi, kokoomusyhdistelmät, kornilovilaisuus kerenskiläisyyden kuoleman merkkinä, kuohunta Lännen maissa sodan aiheuttaman tyytymättömyyden pohjalla).

3) **Käänne lokakuussa 1917** (käänne ei vain Venäjän, vaan myöskin maailman historiassa), proletariaatin diktatuurin pystyttäminen Venäjällä (vuoden 1917 loka-, marras- ja joulukuu ja vuoden 1918 ensi puolisko) **kansainvälisen yhteiskunnallisen rintaman läpimurtona maailman imperialismia vastaan, läpimurtona, joka pani alun käänteelle kapitalismin hävittämisen suuntaan ja sosialistisen järjestelmän pystyttämiselle maailman mitassa**, ja aikakautena, joka aloitti imperialistisen sodan asemesta kansalaissodan (dekreetti rauhasta, dekreetti maasta, dekreetti kansallisuuksista, salaisten sopimusten julkaiseminen, rakennustyöohjelma, Leninin puheet Neuvostojen II edustajakokouksessa[20], Leninin kirjanen „Neuvostovallan tehtävä“[21], taloudellinen rakennustyö). **Eriteltävä kaikinpuolisesti se ero, mikä on olemassa toisaalta ei vallassa, vaan oppositiossa olevan kommunismin strategian ja taktiikan ja toisaalta vallassa olevan kommunismin strategian ja taktiikan välillä.**

Kansainvälinen tilanne: kahden imperialistisen koplan yhä jatkuva sota suotuisana ehtona (Brestin rauhan solmimisen jälkeen) Neuvostovallan olemassaololle ja kehitykselle Venäjällä.

4) **Suunta sotatoimiin interventtejä vastaan (vuoden 1918 kesästä vuoden 1920 loppuun)**, jotka alkoivat rauhallisen rakennustyön lyhyen kauden jälkeen, s.o. Brestin rauhan jälkeen. Tämä suunta alkoi Brestin rauhan jälkeen, joka heijasti Neuvosto-Venäjän sotilaallista heikkoutta ja korosti Punaisen Armeijan muodostamisen välttämättömyyttä Venäjällä Neuvostovallankumouksen perustueksi. Tshekkoslovakkien kapina, Ententen sotajoukkojen suorittama Murmanskin, Arkangelin, Vladivostokin ja Bakun miehitys, Ententen sodanjulistus Neuvosto-Venäjälle — kaikki tämä määritteli lopullisesti **käänteen alkaneesta rauhallisesta rakennustyöstä sotaoperatioihin, maailmanvallankumouksen tukikohdan puolustukseen sisäisten ja ulkoisten vihollisten hyökkäyksiltä.** (Leninin puheet Brestin rauhasta y.m.). Koska yhteiskunnallinen vallankumous panee kauan odottamaan ja meidät, varsinkin edellämainittujen seutujen miehityksen jälkeen, mikä ei ole saanut aikaan Lännen proletaarien vakavaa vastalausetta, on jätetty omiin hoteisiimme, niin meidän on pakko solmia häpeällinen Brestin rauha, jotta, saatuamme hengähdyshetken oman Punaisen Armeijamme rakentamiseksi, voisimme suojata Neuvostotasavallan omin voimin.

„**Kaikki rintaman hyväksi, kaikki tasavallan puolustuksen hyväksi**“. Tästä

johtui **Puolustusneuvoston muodostaminen** y.m. Tämä oli sotakausi, joka painoi leimansa Venäjän koko sisäiseen ja ulkoiseen elämään.

5) **Suunta rauhalliseen rakennustyöhön vuoden 1921 alusta** Wrangelin murskaamisen jälkeen, rauha monien porvarillisten valtioiden kanssa, sopimus Englannin kanssa j.n.e.

Sota on lopetettu, mutta kun Lännen sosialistit eivät vielä toistaiseksi voi auttaa meitä taloutemme kuntoonpalauttamisessa, niin ollessamme teollisessa suhteessa enemmän kehittyneiden porvarillisten valtioiden taloudellisesti saartamina meidän on pakko myöntyä toimilupiin, kauppasopimuksiin erinäisten porvarillisten valtioiden kanssa ja toimilupasopimuksiin eri kapitalistiryhmien kanssa, ja meidät on tälläkin (taloudellisella) alalla jätetty omiin hoteisiimme, meidän on selviydyttävä siitä. **Kaikki kansantalouden kuntoonpalauttamisen hyväksi.** (Kts. Leninin tunnettuja puheita ja kirjasia.) Puolustusneuvoston muuttaminen Työ- ja puolustusneuvostoksi.

6) Puolueen kehitysvaiheet vuoteen 1917:

a) **Perusydinjoukon, erikoisesti „Iskra“ ryhmän y.m. muodostaminen.** Taistelu ekonomismia vastaan. Credo[22].

b) **Puoluekaaderien muodostaminen** perustaksi tulevalle työväenpuolueelle yleisvenäläisessä mitassa (1895—1903). Puolueen II edustajakokous.

c) **Kaaderien kehittäminen työväenpuolueeksi** ja sen täydentäminen proletaarisen liikkeen kulussa uusilla mobilisoiduilla puoluetyöntekijöillä (1903—1904). Puolueen III edustajakokous.

d) **Menshevikkien taistelu puoluekaadereita vastaan niiden sulauttamiseksi puolueettomiin joukkoihin** („työväen edustajakokous") ja bolshevikkien taistelu puoluekaaderien säilyttämiseksi puoluekantaisuuden perustana. Lontoon edustajakokous ja työväen edustajakokouksen kannattajain tappio.

e) **Likvidaattorit ja puoluemiehet.** Likvidaattorien tappio (1908—1910).

f) Vuodesta 1908 vuoden 1916 loppuun. **Illegaalisten ja legaalisten** toimintamuotojen **yhdistämisen kausi** ja puoluejärjestöjen kasvu toiminnan kaikilla aloilla.

7) Kommunistinen puolue omalaatuisena Neuvostovaltion sisällä olevana **kalparitari**kuntana, joka ohjaa viimemainitun elimiä ja innoittaa niiden toimintaa. **Vanhan kaartin** merkitys tämän mahtavan ritarikunnan sisällä. **Vanhan kaartin täydentäminen** työntekijöillä, jotka olivat karaistuneet kolmen — neljän viime vuoden aikana.

Oliko Lenin oikeassa käydessään **leppymätöntä taistelua sovittelijoita vastaan?** Oli, sillä ilman sitä puolue olisi höltynyt, se ei olisi ollut elimistö, vaan erilaatuisten ainesten yhteenkokoutuma, puolueella ei olisi ollut sitä sisäistä yhtenäisyyttä ja lujuutta, sitä vertaansa vailla olevaa kurinalaisuutta ja joustavuutta, joita ilman se ja sen johtama Neuvostovalta eivät olisi voineet pitää puoliaan maailman imperialismia vastaan. Lassalle sanoo aivan oikein: **„Puolue lujittuu puhdistamalla itseään".** Laatu ennen kaikkea, ja sitten määrä.

8) Kysymys proletariaatin puolueen tarpeellisuudesta tai tarpeettomuudesta ja sen merkityksestä

Puolue on proletariaatin päällikkökunta ja esikunta, joka johtaa proletariaatin taistelun kaikkia muotoja poikkeuksetta kaikilla taistelun aloilla ja yhdistää erilaiset taistelumuodot yhdeksi kokonaisuudeksi. Kommunistisen puolueen tarpeettomuudesta puhuminen merkitsee samaa kuin puhua proletariaatin taistelusta ilman esikuntaa, ilman johtavaa ydinjoukkoa, joka vartavasten tutkii taisteluehtoja ja määrittelee taistelumenetelmiä, se merkitsee samaa kuin puhua, että on parempi taistella ilman esikuntaa kuin esikunnan johdolla, mikä on typerää puhetta.

III

KYSYMYKSIÄ

1) **Itsevaltiuden merkitys ennen Venäjän ja Japanin sotaa ja sen jälkeen.** Venäjän ja Japanin sota paljasti Venäjän itsevaltiuden koko mädänneisyyden ja heikkouden. Menestyksellinen poliittinen yleislakko lokakuussa 1905 teki tämän heikkouden täysin selväksi (savijalkajättiläinen). Edelleen, vuosi 1905 ei paljastanut vain itsevaltiuden heikkoutta, liberaalisen porvariston raihnaisuutta ja Venäjän proletariaatin voimakkuutta, vaan myös kumosi aikaisemmin voimassaolleen tavanomaisen mielipiteen siitä, että Venäjän itsevaltius on Euroopan santarmi, että se muka on kykenevä olemaan Euroopan santarmina. Tosiasiat osoittivat, että Venäjän itsevaltius ei kykene suoriutumaan edes omasta työväenluokastaan ilman eurooppalaisen pääoman apua. Niin kauan kun Venäjän työväenluokka nukkui ja

Venäjän talonpoikaisto oli hiljaa säilyttäen uskonsa tsaari-isään, oli Venäjän itsevaltiudella todella mahdollisuus olla Euroopan santarmina, mutta vuosi 1905 ja ennen kaikkea vuoden 1905 tammikuun 9 päivän laukaukset herättivät Venäjän proletariaatin, ja saman vuoden agraariliike mursi talonpojan uskon tsaariin. Silloin Euroopan vastavallankumouksen painopiste siirtyy Venäjän tilanherroilta Englannin ja Ranskan pankkiiri-imperialisteille. Saksan sosialidemokraatit, jotka yrittivät puolustella vuonna 1914 suorittamaansa proletariaatin kavaltamista vetoamalla Venäjän itsevaltiutta, Euroopan santarmia vastaan käytävän sodan edistyksellisyyteen, käyttivät valttina asiallisesti menneisyyden varjoa, ja valttasivat tietysti vilpillisesti, sillä todelliset Euroopan santarmit, joilla on riittävästi voimia ja varoja ollakseen santarmeja, eivät olleet Pietarissa, vaan Berliinissä, Pariisissa ja Lontoossa.

Silloin kävi kaikille selväksi, että Eurooppa tuo Venäjälle paitsi sosialismia myöskin vastavallankumousta tsaarille annettavien lainojen y.m. muodossa, ja Venäjä vie Eurooppaan paitsi poliittisia emigrantteja myöskin vallankumousta. (Vuonna 1905 Venäjä vei Eurooppaan ainakin yleislakon proletariaatin taistelukeinona.)

2) **„Hedelmän kypsyydestä“.** Miten voidaan määritellä vallankumouksellisten purkausten ajankohdan koittaminen?

Milloin voidaan sanoa, että „hedelmä on kypsynyt“, valmistelukausi on päättynyt ja voidaan aloittaa teot?

— — a) Kun joukkojen vallankumouksellinen mieliala pursuaa ja nousee yli äyräittensä, mutta meidän

toimintatunnuksemme ja **-ohjeemme** jäävät jälkeen joukkojen liikkeestä (kts. **Leninin** „Duumaan osallistumisen puolesta", kausi lokakuun edellä 1905), kun me töin tuskin saamme hillityksi joukot emmekä aina onnistukaan siinä, esimerkiksi putilovilaisten ja konekiväärimiesten heinäkuun esiintymisen aikana 1917 (kts. myös **Lenin** „„Vasemmistolaisuus" lastentautina..." [23]);

— — b) Kun epävarmuus ja hämminki, rappeutuminen ja hajaannus vihollisleirissä ovat kohonneet huippuunsa, kun vihollisleiristä karkaavien ja luopuvien määrä kasvaa ei päivittäin, vaan tunneittain, kun niin sanottu puolueeton aines, koko tuo kaupunkien ja maaseudun monimiljoonainen pikkuporvarillinen joukko alkaa selvästi kääntyä pois vihollisesta (itsevaltiudesta tai porvaristosta) ja pyrkii liittoon proletariaatin kanssa, kun kaiken tämän tuloksena vihollisen hallintokoneisto yhdessä tukahduttamiskoneiston kanssa lakkaavat toimimasta, halvaantuvat, muuttuvat käyttökelvottomiksi j.n.e. ja avaavat tien proletariaatin valtausoikeudelle.

— — c) Kun nämä molemmat seikat (**a** ja **b** kohta) sattuvat samaan aikaan, mikä todellisuudessa tavallisesti tapahtuukin.

Eräät arvelevat, että on riittävää todeta vallassaolevan luokan **objektiivinen** kuolemisprosessi, jotta voitaisiin aloittaa rynnäkkö. Mutta se on väärin. Sen lisäksi on välttämätöntä, että olisi valmistettu myöskin **subjektiiviset** ehdot, jotka ovat välttämättömät rynnäkköjen menestykselle. Strategian ja taktiikan tehtävä onkin oikeastaan siinä, että rynnäkköjen subjektiivisten ehtojen valmistelutyö sovitetaan taitavasti

ja myöhästymättä hallitsevan luokan vallan objektiivisten kuolemisprosessien mukaiseksi.

3) **Ajankohdan valinta.** Ajankohdan valinta, silloin kun iskun antamisen hetken puolue todella valitsee eikä se johdu tapahtumain pakoituksesta, edellyttää myönteistä ratkaisuaan varten kahta ehtoa: a) „hedelmän kypsyyttä" ja b) sitä, että on olemassa jonkinlainen silmiinpistävä tapahtuma, hallituksen teko tai jonkinlainen paikallisluontoinen vaistovarainen esiintyminen **sopivana** ja laajoille joukoille käsitettävänä **aiheena** iskuun ryhtymistä, iskun alkua varten. Ellei näitä kahta ehtoa noudateta, niin se voi johtaa siihen, että isku ei ole vain olematta vihollista vastaan tehtävien kasvavien ja voimistuvien yleisrynnäkköjen lähtökohtana, ei ole vain kehkeytymättä murskaavaksi salamaniskuksi (ja oikeastaan juuri siinä onkin ajankohdan onnistuneen valinnan merkitys ja tarkoitus), vaan päinvastoin voi taantua naurettavaksi mellakaksi, joka on otollinen ja edullinen hallitukselle ja viholliselle yleensä oman arvovaltansa nostamiseksi ja joka saattaa muuttua aiheeksi ja lähtökohdaksi puolueen murskaamiselle tai ainakin sen demoralisoimiselle. Esimerkiksi Keskuskomitean erään osan ehdotus Demokraattisen neuvottelukokouksen[24] vangitsemisesta, minkä Keskuskomitea hylkäsi toista vaatimusta (kts. edellä) vastaamattomana (**aivan** vastaamattomana), oli ajankohdan valinnan kannalta katsottuna epäonnistunut ehdotus.

Yleensä täytyy varoa, ettei ensimmäinen isku (ajankohdan valinta) muuttuisi mellakaksi, minkä vuoksi on tarkasti noudatettava kahta edellämainittua ehtoa.

4) **„Voimainkoetus“.** Toisinaan puolue, suoritettuaan valmistelutyön päättäväisiin esiintymisiin ja koottuaan mielestään riittävän määrän reservejä, katsoo tarkoituksenmukaiseksi suorittaa koe-esiintymisen, koetella vihollisen voimia, tarkastaa omien voimiensa taisteluvalmeutta, ja tällaisen voimainkoetuksen puolue joko panee toimeen tietoisesti, oman valintansa mukaan (vuoden 1917 kesäkuun 10 päiväksi aiottu mielenosoitus, joka sitten peruutettiin ja korvattiin saman vuoden kesäkuun 18 päivän mielenosoituksella), tai siihen pakoittaa tilanne, vastapuolen ennenaikainen esiintyminen ja yleensä jokin edeltäpäin arvaamaton ilmiö (Kornilovin esiintyminen elokuussa 1917 ja kommunistisen puolueen vastaesiintyminen, joka oli mainio voimainkoetus). „Voimainkoetusta“ ei saa pitää tavallisena mielenosoituksena, sellaisena kuin esimerkiksi toukokuun mielenosoitus, ja siksi voimainkoetusta ei voida määritellä yksinkertaiseksi **voimain laskemiseksi**, ominaispainonsa ja mahdollisten tulostensa puolesta se on epäilemättä enemmän kuin tavallinen mielenosoitus, joskin vähemmän kuin kapina, se on jotain mielenosoituksen ja kapinan tai yleislakon väliltä. Otollisten ehtojen vallitessa se voi kehittyä ensimmäiseksi iskuksi (ajankohdan valinta), kapinaksi (puolueemme esiintyminen lokakuun lopulla), epäotollisten ehtojen vallitessa taas se saattaa asettaa puolueen suoranaisen murskaamisen uhan alaiseksi (heinäkuun 3—4 päivän mielenosoitus 1917). Siksi voimainkoetus on tarkoituksenmukaisinta suorittaa silloin, kun „hedelmä on kypsynyt“, kun vihollisleiri on riittävästi demoralisoitunut, kun puolue on koonnut jonkin määrän reservejä, lyhyemmin sanoen: kun

puolue on valmis hyökkäykseen, kun puolue ei pelkää sitä, että voimainkoetus voi ehkä tilanteen pakoituksesta muuttua ensimmäiseksi iskuksi ja sitten yleiseksikin hyökkäykseksi vihollista vastaan. Pannessaan toimeen voimainkoetuksen puolueen on oltava valmis kaikkeen.

5) **„Voimain laskeminen“.** Voimain laskeminen on tavallinen mielenosoitus, joka voidaan suorittaa miltei minkälaisessa tilanteessa hyvänsä (esimerkiksi toukokuun mielenosoitus ja lakko sen yhteydessä tai ilman lakkoa). Jos voimain laskemista ei suoriteta suoranaisen purkauksen aattona, vaan enemmän tai vähemmän „rauhallisena“ aikana, niin se voi päättyä korkeintaan yhteenottoon hallitusvallan poliisiedustajain kanssa tai joidenkin sotajoukko-osastojen kanssa ilman huomattavampia menetyksiä enempää puolueelle kuin vihollisellekaan. Mutta jos se suoritetaan lähenevien purkausten jännittyneessä ilmapiirissä, niin se voi saattaa puolueen ennenaikaiseen ratkaisevaan yhteenottoon vihollisen kanssa, ja jos puolue on tällöin vielä heikko eikä ole valmis tällaisiin yhteenottoihin, niin vihollinen voi käyttää menestyksellisesti hyväkseen tällaista „voimain laskemista“ ja lyödä hajalle proletariaatin voimat (tästä johtuivat puolueen moneen kertaan antamat neuvot syyskuussa 1917: „ei saa antaa provosoida itseään“). Siksi voimain laskemisen menetelmän käyttämisessä jo kypsyneen vallankumouksellisen kriisin ilmapiirissä pitää olla hyvin varovainen ja muistaa, että puolueen ollessa heikon vihollinen voi muuttaa tuon voimain laskemisen proletariaatin murskaamisen tai ainakin sen vakavan heikentämisen keinoksi. Ja päinvastoin siinä tapauk-

sessa, että puolue on taisteluvalmis ja vihollisen riveissä vallitsee selvä demoralisatio, ei saa jättää käyttämättä tilaisuutta, jotta aloittaen „voimain laskemisesta“ siirryttäisiin „voimainkoetukseen“ (edellyttäen, että ehdot sitä varten ovat otolliset — „hedelmän kypsyys“ y.m.) ja sitten aloitettaisiin yleinen rynnäkkö.

6) **Hyökkäystaktiikka** (vapaussotien taktiikka, kun proletariaatti on jo valloittanut vallan).

7) **Järjestyksessä perääntymisen taktiikka.** Kuinka pitää vihollisvoimien ollessa selvästi ylivoimaisia perääntyä taitavasti syvyyssuuntaan, jotta voitaisiin pelastaa, ellei armeijan suurinta osaa, niin ainakin sen kaaderit (kts. **Lenin** „„Vasemmistolaisuus“ lastentautina...“). Kuinka peräännymme viimeisinä esimerkiksi Witten ja Dubasovin duuman boikotoimisen aikana. Perääntymistaktiikan ja pakenemis-„taktiikan“ (vrt. menshevikkeihin) välinen ero.

8) **Puolustustaktiikka** välttämättömänä keinona kaaderien säilyttämiseksi ja voimien kokoamiseksi tulevia taisteluja odoteltaessa. Se velvoittaa puoluetta ottamaan asemat poikkeuksetta kaikilla taistelukentillä, saattamaan asianmukaiseen kuntoon kaikki aselajit, s.o. kaikki järjestömuodot, hyljeksimättä niistä ainoatakaan, vieläpä kaikkein vähämerkityksellisimmältä näyttävääkään, sillä kukaan ei tiedä ennakolta, mistä taistelukentästä nimenomaan tulee taistelujen ensimmäinen areena ja mikä liike- tai organisatiomuoto nimenomaan tulee olemaan lähtökohtana ja tehokkaana aseena proletariaatin käsissä ratkaisevien taistelujen alkaessa. Toisin sanoen: puolustuksen ja voimain kokoamisen kautena, ratkaisevia taisteluja odoteltaessa, puolueen on valmistettava itsensä kaikin

puolin. Taisteluja **odoteltaessa...** Mutta tämä ei merkitse sitä, että puolueen on odotettava kädet ristissä muuttuen hyödyttömäksi mietiskelijäksi, rappeutuen vallankumouspuolueesta (jos se on oppositiossa) odottelemisen puolueeksi, — ei, sellaisena kautena sen pitää karttaa taisteluja, olla ottamatta niitä vastaan, jos se ei vielä ole ehtinyt koota tarvittavaa määrää voimia tai jos tilanne ei ole sille otollinen, mutta **se ei saa jättää käyttämättä ainoatakaan tilaisuutta,** tietysti otollisten ehtojen vallitessa, pakoittaakseen vihollisen taisteluun silloin, kun se on tälle epäedullista, pitääkseen vihollisen alituisessa jännityksessä, saattaakseen askel askeleelta sen voimia epäjärjestykseen ja demoralisoidakseen niitä, harjoittaakseen askel askeleelta proletariaatin voimia sen arkietuja koskevissa taisteluissa ja siten kartuttaakseen samalla omia voimiaan.

Vain tässä tapauksessa puolustus voi olla todella **aktiivista** puolustusta ja puolue voi säilyttää itsellään todellisen **toimintapuolueen** eikä mietiskelevän odottelemisen puolueen tunnusmerkit, vain tässä tapauksessa puolue ei jää töllistelemään, ei laske ohitse päättäväisten esiintymisten hetkeä eikä joudu tapahtumain yllättämäksi. Kautskyn ja kumppanien esimerkki, jotka „viisaan“ mietiskelevän odottelun ja vieläkin „viisaamman“ toimettomuuden taktiikkansa vuoksi laskivat ohitse proletaarisen vallankumouksen hyökkäyksen hetken Lännessä, on siitä suoranaisena varoituksena. Tai vielä: menshevikkien ja eserrien esimerkin, jotka rauhaa ja maata koskevissa kysymyksissä noudattamansa loputtoman odottelemisen taktiikan vuoksi laskivat vallan ohi käsiensä, on

myöskin oltava varoituksena. Toisaalta on myöskin selvää, että ei saa käyttää väärin aktiivisen puolustuksen taktiikkaa, toiminnan (tekojen) taktiikkaa, sillä siinä tapauksessa on tarjolla vaara muuttaa kommunistisen puolueen vallankumouksellisen toiminnan taktiikka „vallankumouksellisen“ voimistelun taktiikaksi, s.o. sellaiseksi taktiikaksi, joka ei johda proletariaatin voimain kokoamiseen ja sen taisteluvalmeuden kohoamiseen, siis ei vallankumouksen jouduttamiseen, vaan proletariaatin voimain hajoamiseen, sen taisteluvalmeuden heikentymiseen ja siis vallankumoustyön hidastumiseen.

9) **Kommunistisen strategian ja taktiikan yleiset perustat.** Niitä on kolme:

a) perustaksi otetaan marxilaisuuden teorian pohjalla tehty ja vallankumouksellisen käytännön oikeaksi vahvistama johtopäätös, että kapitalistisissa valtioissa proletariaatti on ainoa loppuun asti vallankumouksellinen luokka, jonka edut vaativat ihmiskunnan täydellistä vapauttamista kapitalismista ja jonka kutsumuksena on sen vuoksi olla kaikkien sorrettujen ja riistettyjen joukkojen johtajana kapitalismin kukistamiseksi käytävässä taistelussa, minkä vuoksi kaikki työ on suunnattava proletariaatin diktatuurin turvaamiseen.

b) Perustaksi otetaan se marxilaisuuden teorian pohjalla tehty ja vallankumouksellisen käytännön oikeaksi vahvistama johtopäätös, että **jokaisen maan kommunistisen puolueen strategia ja taktiikka** voivat olla oikeita vain siinä tapauksessa, jos ne eivät sulkeudu „oman“ maansa, „oman“ isänmaansa, „oman“ proletariaattinsa etujen piiriin, vaan päinvastoin, ottaen

huomioon oman maansa ehdot ja olosuhteet, pitävät tärkeimpinä kansainvälisen proletariaatin etuja, vallankumouksen etuja muissa maissa, s.o. jos ne olemukseltaan, hengeltään ovat internationalistisia, jos ne toteuttavat „mahdollisimman paljon siitä, mikä on toteutettavissa yhdessä (omassa) maassa vallankumouksen kehittämiseksi, tukemiseksi ja herättämiseksi **kaikissa maissa**“ (kts. **Leninin** „Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky“[25]).

c) Lähtökohdaksi otetaan kaikenlaisen doktrinäärisyyden (oikeistolaisen ja vasemmistolaisen) hylkääminen strategiaa ja taktiikkaa muutettaessa, uusia strategisia suunnitelmia ja taktillisia linjoja laadittaessa (Kautsky, Axelrod, Bogdanov, Buharin), mietiskelymetodin sekä sitaattien ja historiallisten rinnastusten, keksittyjen suunnitelmien ja kuolleiden kaavojen metodin (Axelrod, Plehanov) hylkääminen, sen tunnustaminen, että ei ole „maattava“, vaan seisottava marxilaisuuden kannalla, ei ole „vain selitettävä maailmaa“, vaan „muutettava“ se, ei ole „tarkasteltava proletariaatin takamusta“ eikä laahustettava tapausten perässä, vaan on johdettava proletariaattia ja oltava tiedottoman prosessin tietoisena ilmaisijana (kts. **Leninin** „Vaistovaraisuus ja tietoisuus“[26] ja tunnettu kohta **Marxin** „Kommunistisen puolueen manifestista“[27], jossa puhutaan siitä, että kommunistit ovat proletariaatin kaukonäköisin ja eteenpäin ponnistava osa).

Havainnollistutettava jokainen näistä perustoista, **erikoisesti toinen ja kolmas perusta,** Venäjän ja Lännen vallankumouksellisen liikkeen kokemuksesta otetuilla esimerkeillä.

10) **Tehtävät:**

a) **Voitettava proletariaatin etujoukko kommunismin puolelle** (s.o. kasvatettava kaaderit, luotava kommunistinen puolue, laadittava ohjelma ja taktiikan perusteet). Propaganda työn perusmuotona.

b) **Voitettava työväen ja yleensä työtätekevien laajat joukot etujoukon puolelle** (joukkojen vieminen taisteluasemiin). Työn perusmuoto — joukkojen käytännölliset teot ratkaisevien taistelujen alkusoittona.

11) **Ohjesäännöt:**

a) **Omaksuttava poikkeuksetta kaikki proletariaatin järjestäytymisen muodot ja kaikki liikkeen ja taistelun muodot** (alat). (Liikkeen muodot: parlamentaariset ja parlamentin ulkopuoliset, legaaliset ja illegaaliset.)

b) **Opittava soveltautumaan liikkeen määrättyjen muotojen vaihtamiseen nopeasti toisiin** tai toisten muotojen täydentämiseen toisilla, opittava **yhdistämään** legaaliset muodot illegaalisten muotojen kanssa, parlamentaariset parlamentin ulkopuolisten kanssa (esimerkki: bolshevikkien nopea siirtyminen heinäkuussa 1917 legaalisista muodoista illegaalisiin, parlamentin ulkopuolisen liikkeen yhdistäminen Lenan päivinä toimintaan Duumassa).

12) **Kommunistisen puolueen strategia ja taktiikka ennen vallan valtaamista ja sen jälkeen.** Neljä erikoisuutta.

a) Lokakuun kumouksen jälkeen Euroopassa yleensä ja Venäjällä erikoisesti muodostuneessa tilanteessa oli **tärkeintä kansainvälisen yhteiskunnallisen rintaman läpimurto** (Venäjän porvaristosta saadun voiton tuloksena) Venäjän **rintamalohkolla,** jonka

suoritti Venäjän proletariaatti (**eronteko** imperialismista, salaisten sopimusten **julkaiseminen**, imperialistisen sodan asemesta kansalaissota, veljeilykehoitus sotilaille, kehoitus työläisille kapinaan nousemisesta omia hallituksiaan vastaan). Tämä läpimurto aloitti **käänteen maailman historiassa** saattaen kansainvälisen imperialismin koko rakennuksen eheyden välittömän uhan alaiseksi ja muuttaen perusteellisesti taistelevien voimien suhteen Lännessä Euroopan työväenluokan eduksi. Ja tämä merkitsee, että Venäjän proletariaatti ja sen puolue muuttuivat **kansallisesta** voimasta **kansainväliseksi** voimaksi, ja oman kansallisen porvariston kukistamisen vanhan tehtävän tilalle tuli kansainvälisen porvariston kukistamisen uusi tehtävä, ja koska kansainvälinen porvaristo vainuttuaan kuolemanvaaran asetti lähimmäksi tehtäväkseen **Venäjän läpimurron likvidoimisen** ja keskitti vapaat voimansa (reservinsä) Neuvosto-Venäjää vastaan, niin viimemainittu ei voinut puolestaan olla keskittämättä kaikkia voimiaan puolustukseen, sen oli pakko ottaa itseään vastaan kansainvälisen porvariston pääisku. Tämä kaikki helpotti huomattavasti Lännen proletaarien taistelua omaa porvaristoaan vastaan ja kymmenkertaistutti niiden myötätuntoa Venäjän proletariaattia kohtaan **kansainvälisen proletariaatin eturivin taistelijana.**

Porvariston kukistamistehtävän täyttäminen yhdessä maassa johti siis täten uuteen tehtävään, taisteluun kansainvälisessä mittakaavassa, taisteluun uudella tasolla, proletaarisen valtion taisteluun sille vihamielisiä kapitalistisia valtioita vastaan, ja Venäjän proletariaatti, joka oli siihen asti ollut eräs kansain-

välisen proletariaatin joukko-osastoja, muuttui nyt kansainvälisen proletariaatin etujoukoksi, avankaartiksi.

Täten Lännen vallankumouksen kehittäminen oman, s.o. Venäjän, vallankumouksen päätökseen viemisen helpoittamiseksi muuttui toivomuksesta aivan käytännölliseksi päivän tehtäväksi. Tämä Lokakuun aikaansaama mullistus suhteissa (erikoisesti kansainvälisissä) on täydellisesti Lokakuun ansiota. Helmikuun vallankumous ei edes sipaissutkaan kansainvälisiä suhteita.

b) **Toisena tärkeänä piirteenä** siinä tilanteessa, joka muodostui Venäjällä Lokakuun jälkeen, oli sekä proletariaatin että sen puolueen aseman muuttuminen Venäjän sisällä. Ennen, Lokakuuhun asti, proletariaatin päähuolena oli kaikkien taisteluvoimien järjestäminen porvariston kukistamiseksi, siis tehtävä oli luonteeltaan etupäässä arvostelevaa ja hajoittavaa. Nyt, Lokakuun jälkeen, jolloin porvaristo ei ole enää vallassa ja valtio on tullut proletaariseksi, vanha tehtävä on jäänyt pois luovuttaen paikkansa **uudelle tehtävälle**, Venäjän **kaikkien työtätekevien** (talonpoikaisto, käsityöläiset, sivistyneistö, VSFNT:n kokoonpanoon kuuluvat takapajulle jääneet kansallisuudet) **järjestämiselle** toisaalta **rakentamaan uutta Neuvosto-Venäjää**, sen taloudellisia ja sotilaallisia laitoksia ja toisaalta tukahduttamaan kukistetun, mutta ei vielä lopullisesti nujerretun porvariston vastarintaa*.

* Tätä vastaavasti ovat jääneet pois eräät vanhat liikemuodot, kuten lakot, kapinat y.m., ja sen mukaisesti ovat muuttuneet työväenluokan järjestöjen (puolue, neuvostot, liitot, osuuskunnat, kulttuuri- ja valistuslaitokset) luonne ja muodot (tehtävät).

c) Proletariaatin muuttuneen aseman mukaisesti Venäjän sisällä ja uutta tehtävää vastaavasti **muuttui myös proletariaatin politiikka** Venäjän väestön **porvarillisten ja pikkuporvarillisten ryhmien** ja kerrosten **suhteen.** Ennen (porvariston kukistamisen edellä) proletariaatti hylkäsi erinäiset sopimukset porvarillisten ryhmien kanssa, sillä sellainen politiikka olisi johtanut vallassa olleen porvariston lujittumiseen; nyt proletariaatti on sitävastoin erinäisten sopimusten kannalla, koska ne lujittavat sen valtaa, hajoittavat porvaristoa, tekevät proletariaatille helpommaksi sen erinäisten ryhmien kuuliaisuuteen saattamisen, tekevät helpommaksi niiden assimiloimisen. Ero **„reformismin“** ja **erinäisten sopimusten politiikan** välillä (ensinmainittu hylkää ehdottomasti vallankumouksellisten tekojen metodin, mutta viimemainittu ei hylkää, ja siinä tapauksessa, että sitä soveltavat vallankumoukselliset, otetaan lähtökohdaksi vallankumouksellinen metodi, ensinmainittu on sisällöltään suppeampi, viimemainittu laajempi). (Kts. „reformismista“ ja „sopimuspolitiikasta“.)

d) Proletariaatin ja kommunistisen puolueen voimien ja keinojen jättiläismäisen kasvun mukaisesti on **voimistunut kommunistisen puolueen strategisen työn laajuus.** Ennen kommunistisen puolueen strategia rajoittui strategisen suunnitelman laatimiseen, manööveeraukseen proletariaatin erilaisten liike- ja järjestömuotojen välillä sekä myös liikkeen erilaisten vaatimusten (tunnukset) välillä, toisten asettamiseen ja toisten vaihtamiseen, eri luokkien välisten ristiriitojen muodossa esiintyvien niukkojen reservien käyttämiseen, ja näiden reservien puitteet ja käyttämisen

mahdollisuudet olivat tavallisesti puolueen heikkouden vuoksi aina rajoitetut ahtaisiin puitteisiin; nyt, Lokakuun jälkeen, **ovat** ensiksikin **lisääntyneet reservit** (ristiriidat yhteiskunnallisten ryhmien välillä Venäjällä, ristiriidat luokkien ja kansallisuuksien välillä meitä ympäröivissä valtioissa, ristiriidat meitä ympäröivien valtioiden välillä, kasvava sosialistinen vallankumous Lännessä, voimistuva vallankumouksellinen liike Idässä ja siirtomaissa yleensä j.n.e.), toiseksi **ovat karttuneet manöveerauksen keinot ja mahdollisuudet** (entisten keinojen lisäksi on tullut uusia, esimerkiksi diplomaattisen työn muodossa ja realisempien yhteyksien järjestämisen muodossa niin Lännen sosialistisen liikkeen kuin myöskin Idän vallankumouksellisen liikkeen kanssa), kolmanneksi **on ilmaantunut uusia ja laajempia reservien käyttömahdollisuuksia** proletariaatin voimien ja keinojen karttumisen johdosta sen tultua Venäjällä hallitsevaksi **poliittiseksi voimaksi**, jolla on omat aseelliset voimat, ja kansainvälisessä maailmassa koko maailman vallankumouksellisen liikkeen etujoukoksi.

13) **Erikoisesti:** a) kysymys liikkeen **vauhdista** ja sen merkityksestä strategiaa ja taktiikkaa määriteltäessä, b) kysymys **reformismista, sopimus**politiikasta ja niiden keskinäissuhteesta.

14) **„R e f o r m i s m i“** („sovittelu“), **„s o p i m u s p o l i t i i k k a“** ja **„e r i n ä i s e t s o p i m u k s e t“ o v a t k o l m e e r i a s i a a** (kirjoitettava niistä jokaisesta erikseen). Menshevikkien **s o p i m u k s i a** ei voida hyväksyä, sillä niiden lähtökohtana on **reformismi,** s.o. **vallankumouksellisten tekojen kieltäminen,** kun taas bolshevikkien **sopimusten** lähtökohtana ovat val-

lankumouksellisten tekojen tarpeet. Juuri sen vuoksi menshevikeillä sopimukset muuttuvat systeemiksi, **sopimuspolitiikaksi**, kun taas bolshevikit ovat aina erinäisten, konkreettisten sopimusten kannalla tekemättä niistä erikoista sopimuspolitiikkaa.

15) **Kolme kautta Venäjän kommunistisen puolueen kehityksessä:**

a) **proletariaatin etujoukon (s.o. puolueen) muodostamisen kausi, puoluekaaderien yhteenliittämisen kausi** (tänä kautena puolue on **heikko**, sillä on ohjelma, taktiikan yleiset perusteet, mutta joukkotoiminnan puolueena se on **heikko**);

b) kommunistisen puolueen johdolla tapahtuvan **vallankumouksellisen joukkotaistelun kausi.** Tänä kautena puolue muuttuu **joukkoagitation järjestöstä** joukkotoiminnan järjestöksi, **valmistavan** kauden tilalle tulee **vallankumouksellisen toiminnan** kausi;

c) **kausi vallan valtaamisen jälkeen, kommunistisen puolueen hallituspuolueeksi muuttumisen jälkeen.**

16) V e n ä j ä n p r o l e t a a r i s e n v a l l a n k u m o u k s e n poliittinen v o i m a on siinä, että talonpoikaiston agraarivallankumous (feodalismin kukistaminen) tapahtui täällä **proletariaatin** (eikä porvariston) **johdolla**, että **tämän johdosta** porvarillis-demokraattinen vallankumous oli proletaarisen vallankumouksen esinäytös, että talonpoikaiston työtätekevien ainesten yhteys proletariaatin kanssa ja ensinmainittujen **tuki** viimemainituille ei ollut vain turvattu poliittisesti, vaan myös lujitettu organisatoorisesti Neuvostoissa, minkä ansiosta proletariaatti sai osakseen väestön valtavan enemmistön kannatuksen (juuri tämän vuoksi

ei ole vahinko, vaikka itse proletariaatti ei olekaan maassa enemmistönä).

Proletaaristen vallankumousten heikkous Euroopassa (mannermaa) on siinä, että proletariaatilla ei ole siellä **tätä** yhteyttä eikä **tätä** tukea maaseudun puolelta, siellä talonpoikaiston vapautuminen feodalismista tapahtui porvariston johdolla (eikä proletariaatin johdolla, joka oli silloin heikko), mikä seikka sosialidemokratian suhtautuessa välinpitämättömästi maaseudun etuihin turvasi porvaristolle pitkäksi aikaa talonpoikaiston enemmistön kannatuksen*.

Heinäkuu 1921

Julkaistaan ensi kertaa

---

* Tätä kirjasen suunnitelman luonnosta tekijä käytti kirjasessaan „Leninismin perusteista", joka julkaistiin vuonna 1924 ja on sisällytetty J. V. Stalinin Teosten 6. osaan. Suunnitelman luonnoksen ensimmäistä osaa on käytetty kirjoituksessa „Venäläisten kommunistien strategian ja taktiikan kysymykseen", joka julkaistiin vuonna 1923 ja on sisällytetty J. V. Stalinin Teosten 5. osaan, ja eräitä teesejään tekijä on käyttänyt kirjoituksessaan „Puolue ennen vallan valtaamista ja sen jälkeen", joka julkaistiin elokuussa 1921 ja on sisällytetty J. V. Stalinin Teosten 5. osaan. *Toim.*

KOMMUNISMIN PÄIVÄJÄRJESTYKSESSÄ OLEVISTA TEHTÄVISTÄ GRUUSIASSA JA TAKA-KAUKAASIASSA

Selostus Gruusian kommunistisen puolueen Tiflisin järjestön yleiselle kokoukselle[28] *heinäkuun 6 pnä 1921*

Toverit! Teidän järjestönne komitea on antanut toimekseni tehdä teille selostuksen kommunismin lähimmistä tehtävistä Gruusiassa.

Kommunismin lähimmät tehtävät ovat taktiikkakysymyksiä. Mutta puolueen, ja vielä hallituspuolueen, taktiikan määrittelemiseksi on ennen kaikkea huomioitava yleinen tilanne, joka ympäröi puoluetta ja jota tämä ei voi olla ottamatta huomioon. Minkälainen on tuo tilanne?

Tuskin tarvitsee todistella, että kansalaissodan alettua maailma jakautui kahteen vastakkaiseen leiriin, Ententen johtamaan imperialismin leiriin ja Neuvosto-Venäjän johtamaan sosialismin leiriin, että ensimmäisessä leirissä ovat kaikki ja kaikenlaiset kapitalistiset, „demokraattiset" ja menshevistiset valtiot ja toisessa ovat neuvostovaltiot, siinä luvussa myös Gruusia. Neuvostomaita nykyään ympäröivän tilanteen peruspiirteenä on se, että kahden edellämainitun leirin välisen aseellisen taistelun kausi on päättynyt pitempi- tai lyhyempiaikaiseen välirauhaan niiden välillä, että sotakauden tilalle on tullut neuvostotasa-

valtojen rauhallisen taloudellisen rakennustyön kausi. Aikaisemmin, niin sanoakseni sotakautena, neuvostotasavallat toimivat yleisen tunnuksen „kaikki sodan hyväksi“ mukaan, sillä neuvostotasavallat olivat imperialistivaltioiden saartama leiri. Silloin, tuona kautena, kommunistisen puolueen koko tarmo meni kaikkien elävien voimien siirtämiseen Punaisen Armeijan rakentamiseen, rintaman lujittamiseen aseellista taistelua varten imperialismia vastaan. Sanomattakin on selvää, että tuona kautena puolue ei voinut keskittää huomiotaan taloudelliseen rakennustyöhön. Voidaan liioittelematta sanoa, että neuvostomaiden talous rajoittui tuona kautena sotateollisuuden kehittämiseen ja siihen, että pidettiin jotenkuten pystyssä eräitä kansantalouden aloja, jotka samoin olivat yhteydessä sotaan. Tällä oikeastaan onkin selitettävissä se taloudellinen rappiotila, jonka me saimme perinnöksi neuvostovaltioiden sotakaudelta.

Nykyään, jolloin me olemme astuneet taloudellisen rakennustyön uuteen kauteen, jolloin me olemme siirtyneet sodasta rauhan töihin, tulee entisen tunnuksen „kaikki sodan hyväksi“ tilalle luonnollisesti uusi tunnus „kaikki kansantalouden hyväksi“. Tämä uusi kausi velvoittaa kommunisteja siirtämään kaikki voimat taloudelliselle rintamalle, teollisuuteen, maatalouteen, elintarviketyöhön, osuustoimintaan, kulkulaitokseen j.n.e. Sillä ilman sitä ei päästä voitolle taloudellisesta rappiotilasta.

Kun sotakausi antoi meille sotilas- ja huoltomieskommunistien, joukko-osastojen muodostaja- ja operatiivisen alan j.n.e. kommunistien tyypin, niin kommunistisen puolueen on huolehdittava siitä, että

uutena kautena, taloudellisen rakennustyön kautena, vetämällä laajat joukot mukaan talouden elvyttämistyöhön, luodaan uusi talousmies-kommunistin tyyppi— teollisuuden, maatalouden, kulkulaitoksen, osuustoiminnan j.n.e. työntekijäin tyyppi.

Mutta kehittäessään taloudellista rakennustyötä kommunistit eivät voi olla huomioimatta kahta hyvin tärkeää seikkaa, jotka ovat jääneet perinnöksi menneisyydeltä. Nämä seikat ovat: ensiksikin se, että neuvostomaiden ympärillä on teollisesti korkealle kehittyneitä porvarillisia valtioita, ja toiseksi se, että neuvostovaltioiden sisällä on suurilukuinen talonpoikainen pikkuporvaristo.

Asia on niin, että historian tahdosta Neuvostovalta voitti kapitalistisessa suhteessa verrattain vähän kehittyneissä maissa eikä enemmän kehittyneissä maissa. Historia on osoittanut, että sellaisissa maissa kuin Venäjä, jossa oli verrattain nuori kapitalismi, voimakas, keskitetty proletariaatti ja heikko kansallinen porvaristo, on porvaristo paljon helpompi kukistaa kuin kapitalismin klassillisissa maissa, sellaisissa kuin ovat Saksa, Englanti ja Ranska, joissa kapitalismi on ollut olemassa useita vuosisatoja ja porvaristo on ehtinyt muuttua kaiken yhteiskunnallisen elämän mitä tärkeimmäksi johtavaksi voimaksi.

Kun proletariaatin diktatuuri tulee pystytetyksi myöskin sellaisissa maissa kuin Saksa ja Englanti, niin siellä on epäilemättä helpompi jatkaa sosialistista vallankumousta ja viedä se päätökseen, s.o. siellä on helpompi järjestää sosialistinen talous, sillä siellä on teollisuus enemmän kehittynyt, tekniikka on runsaampaa ja proletariaatti suhteellisesti suurilukuisempi

kuin nykyisissä neuvostomaissa. Mutta toistaiseksi meillä on tosiasiana toisaalta proletariaatin diktatuuri maissa, joissa on vähemmän kehittynyt teollisuus ja pienten tavarantuottajain (talonpoikain) suurilukuinen luokka, ja toisaalta porvariston diktatuuri maissa, joissa on korkeammalle kehittynyt teollisuus ja suurilukuinen proletariaatin luokka. Tämän tosiasian huomiotta jättäminen olisi terveen järjen vastaista ja kevytmielisyyttä.

Kun neuvostomaissa on runsaasti raaka- ja polttoainelähteitä, mutta teollisesti kehittyneet porvarilliset maat kärsivät niiden riittämättömyydestä, niin on epäilemätöntä, että porvarillisten valtioiden erinäiset kapitalistiryhmät ovat kiinnostuneet sopimuksen tekemisestä neuvostovaltioiden kanssa raaka- ja polttoainelähteiden käyttämisestä määrätyillä ehdoilla. Toisaalta, koska pientuottajain luokka neuvostovaltioiden sisällä (talonpoikaisto) tarvitsee teollisuuden tuotteita (kankaat, maatalouskoneet), niin on epäilemätöntä, että se on myös kiinnostettu sopimuksesta oman maansa proletaarisen vallan kanssa tällaisten tuotteiden saamiseksi tavaranvaihdon kautta (maataloustuotteiden vastineeksi).

Neuvostovalta puolestaan on myöskin kiinnostettu väliaikaisen sopimuksen tekemisestä sekä vieraiden maiden erinäisten kapitalistiryhmien kanssa että oman maansa pienten tavarantuottajain luokan kanssa, sillä tällainen sopimus epäilemättä jouduttaa ja helpoittaa sodan hajoittamien tuotantovoimien kuntoonpalauttamista ja sähköistämisen suorittamista, tämän tulevan sosialistisen talouden tuotannollis-teknillisen perustan luomista.

Nämä seikat sanelevat neuvostovaltioiden kommunisteille väliaikaisten sopimusten politiikan niin Lännen erinäisten kapitalistiryhmien kanssa (niiden pääomien ja teknillisten voimain käyttämisen tarkoituksessa) kuin myöskin oman maansa pikkuporvariston kanssa (välttämättömien raaka-aineiden ja elintarvikkeiden saamiseksi).

Jotkut voivat sanoa, että tämä porvariston kanssa tehtävien sopimusten taktiikka haiskahtaa menshevismiltä, sillä menshevikit noudattavat toiminnassaan porvariston kanssa tehtävien sopimusten taktiikkaa. Mutta se on väärin. Erinäisten porvarillisten ryhmien kanssa tehtävien sopimusten taktiikan, jota kommunistit nykyään ehdottavat, ja porvariston kanssa tehtävien sopimusten menshevistisen taktiikan välillä on kokonainen kuilu. Menshevikit ehdottavat tavallisesti sopimusta porvariston kanssa silloin, kun vallassa ovat kapitalistit, kun vallassa olevat kapitalistit ovat valtansa lujittamisen ja proletariaatin turmelemisen tarkoituksessa suostuvaisia antamaan ylhäältäkäsin proletariaatin erinäisille ryhmille joitakin „reformeja“, pikku myönnytyksiä. Sellainen sopimus on vahingollinen proletariaatille ja hyödyllinen porvaristolle, sillä se ei heikennä, vaan lujittaa porvariston valtaa, synnyttää proletariaatin keskuudessa erimielisyyksiä ja hajoittaa sitä. Juuri sen vuoksi bolshevikit ovat aina vastustaneet ja tulevat edelleenkin vastustamaan vallassa olevan porvariston kanssa tehtävien sopimusten menshevististä taktiikkaa. Juuri sen vuoksi bolshevikit ovatkin sitä mieltä, että menshevikit ovat porvarillisen vaikutuksen välittäjiä proletariaattiin.

Menshevikkien taktiikan vastapainoksi bolshevikkien ehdottama sopimustaktiikka on luonteeltaan taas aivan toisenlaista, sillä se edellyttää aivan toisenlaisia olosuhteita, jolloin vallassa ei ole porvaristo, vaan proletariaatti, ja erinäisten porvarillisten ryhmien sopimuksen proletaarisen vallan kanssa on kiertämättä johdettava toisaalta proletaarisen vallan lujittumiseen ja toisaalta porvariston hajaantumiseen ja sen erinäisten ryhmien kuuliaisiksi tekemiseen. On vain välttämätöntä, että proletariaatti pitäisi valtaamansa vallan lujasti käsissään ja käyttäisi taitavasti näiden porvarillisten ryhmien varoja ja tietoja maan taloudelliseen elvyttämiseen.

Kuten näette, tämä taktiikka on yhtä kaukana menshevikkien taktiikasta kuin taivas maasta.

Siis on siirrettävä kaikki elävät voimat taloudelliselle rintamalle käyttäen samalla sopimusperusteilla erinäisiä porvarillisia ryhmiä, niiden varoja, niiden tietoja ja niiden organisatiotottumuksia maan taloudellisen elvyttämisen hyväksi — sellainen on kommunistien, heidän joukossaan myös Gruusian kommunistien, lähin yleisen tilanteen sanelema tehtävä neuvostomaissa.

Mutta yleisen tilanteen huomioiminen ei vielä riitä eri neuvostomaiden, tässä tapauksessa Neuvosto-Gruusian taktiikan määrittelemiseksi. Kunkin eri neuvostomaan kommunistien taktiikan määrittelemiseksi on vielä huomioitava näiden maiden olemassaolon erikoiset, konkreettiset ehdot. Minkälaisia ovat Neuvosto-Gruusian olemassaolon erikoiset, konkreettiset ehdot, joiden vallitessa Gruusian kommunistinen puolue joutuu toimimaan?

Voidaan varmuudella määritellä eräitä tosiasioita, jotka luonnehtivat näitä ehtoja.

Ensiksikin, on epäilemätöntä, että kapitalististen valtioiden ehdottoman kielteisen suhtautumisen vuoksi neuvostomaihin on Neuvosto-Gruusian, samoin kuin jokaisen muunkin neuvostomaan, aivan eristetty olemassaolo mahdotonta niin sotilaalliselta kuin myöskin taloudellisen kehityksen kannalta. Neuvostovaltioiden keskinäinen tuki, sekä sotilaallinen että taloudellinen, on ehto, jota ilman näiden valtioiden kehitys on mahdoton.

Toiseksi, on selvää, että Gruusia, jolla ei ole riittävästi elintarviketuotteita, tarvitsee Venäjän viljaa, se ei voi tulla toimeen ilman sitä.

Kolmanneksi, Gruusia, jolla ei ole nestemäistä polttoainetta, tarvitsee ilmeisesti kulkulaitoksensa ja teollisuutensa ylläpitämiseksi Azerbaidzhanin naftatuotteita, se ei voi tulla toimeen ilman niitä.

Neljänneksi, on epäilemätöntä myöskin se, että Gruusia, jolla ei ole riittävästi vientitavaroita, tarvitsee tavarabudjetin vajauksen täyttämiseksi kulta-apua Venäjältä.

Lopuksi ei voida olla huomioimatta Gruusian väestön kansallisen kokoonpanon omalaatuisia suhteita, joiden mukaan huomattavan prosenttimäärän tästä väestöstä muodostavat armenialaiset, ja Tiflisissä, Gruusian pääkaupungissa, he muodostavat jopa miltei puolet koko väestöstä, mikä epäilemättä velvoittaa Gruusiaa, olkoonpa täällä yleensä mikä hallintomuoto hyvänsä, ja varsinkin neuvostojärjestelmän vallitessa, säilyttämään ehdottoman rauhan ja veljel-

lisen yhteistoiminnan sekä Gruusian armenialaisten että itse Armenian kanssa.

Tuskin tarvitsee todistella, että nämä ja monet muut sentapaiset konkreettiset ehdot velvoittavat niin Neuvosto-Gruusiaa kuin myöskin Neuvosto-Armeniaa ja Neuvosto-Azerbaidzhania saamaan aikaan keskenään jonkinlaisen taloudellisen toiminnan yhtenäisyyden, jonkinlaisen taloudellisten ponnistusten yhdistämisen sanokaamme kulkulaitoksen kehittämiseksi, yhteisen toiminnan järjestämiseksi ulkoisilla markkinoilla, maanparannustöiden (kastelu, salaojitus) järjestämiseksi j.n.e. Minä en edes puhukaan keskinäisen tuen ja yhteyden välttämättömyydestä niin Taka-Kaukaasian riippumattomien neuvostotasavaltojen välillä kuin myöskin näiden tasavaltojen ja Neuvosto-Venäjän välillä silloin, kun käy välttämättömäksi puolustus ulkoapäin tulevaa hyökkäystä vastaan. Kaikki se on selvää ja kiistatonta. Ja kun olen kuitenkin ryhtynyt puhumaan näistä tavallisista totuuksista, niin teen sen vain siksi, että on olemassa eräitä parin kolmen viime vuoden aikana muodostuneita ehtoja, jotka häiritsevät tällaista yhdistymistä ja uhkaavat tehdä tyhjiksi tällaisen yhdistymisen yritykset. Tarkoitan natsionalismia — gruusialaista, armenialaista ja azerbaidzhanilaista,— joka on viime vuosien aikana kasvanut hirveästi Taka-Kaukaasian tasavalloissa ja joka jarruttaa yhdistymisasiaa.

Muistan vuodet 1905—1917, jolloin Taka-Kaukaasian työläisten ja yleensä työtätekevien keskuudessa vallitsi täydellinen veljellinen solidaarisuus, jolloin veljeyssiteet yhdistivät armenialaisia, gruusialaisia, azerbaidzhanilaisia ja venäläisiä työläisiä

yhdeksi sosialistiseksi perheeksi. Saavuttuani nyt Tiflisiin minua hämmästytti entisen solidaarisuuden puuttuminen Taka-Kaukaasian kansallisuuksien työläisten välillä. Työläisten ja talonpoikain keskuudessa on kehittynyt natsionalismi, on voimistunut epäluottamuksen tunne heidän toiskansallisia tovereitaan kohtaan: armenialaisvastaista, tatarialaisvastaista, gruusialaisvastaista, venäläisvastaista ja kaikenlaista muuta natsionalismia on nyt aivan ylettömästi. Entiset veljellisen luottamuksen siteet ovat katkenneet, tai ne ovat ainakin suuresti heikentyneet. Ilmeistä on, että natsionalististen hallitusten kolmivuotinen olemassaolo Gruusiassa (menshevikit), Azerbaidzhanissa (mussavatistit[29]) ja Armeniassa (dashnakit[30]) ei ole mennyt jälkiä jättämättä. Harjoittaen natsionalistista politiikkaansa ja toimien työtätekevien keskuudessa aggressiivisen natsionalismin hengessä näiden natsionalististen hallitusten toiminta johti lopuksi siihen, että jokainen näistä pienistä maista osoittautui joutuneen vihamielisen natsionalistisen ilmapiirin ympäröimäksi, joka riisti Gruusialta ja Armenialta Venäjän viljan ja Azerbaidzhanin naftan, ja Azerbaidzhanilta ja Venäjältä—Batumin kautta kuljetettavat tavarat. Minä en edes puhukaan aseellisista yhteenotoista (gruusialais-armenialainen sota) ja verilöylyistä (armenialais-tataarilaisista), noista natsionalistisen politiikan luonnollisista tuloksista. Ei ole ihme, että tässä myrkyllisessä natsionalistisessa ilmapiirissä ovat katkenneet entiset internationalistiset yhdyssiteet ja työläisten mielet ovat osoittautuneet natsionalismin myrkyn saastuttamiksi. Ja kun kerran työläisten keskuudessa ei ole vielä vapauduttu tämän natsiona-

lismin jätteistä, on tämä seikka (natsionalismi) mitä suurimpana haittana Taka-Kaukaasian neuvostotasavaltojen taloudellisten (ja sotilaallisten) ponnistusten yhdistämisessä. Ja minä jo sanoin, että ilman tällaista yhdistämistä Taka-Kaukaasian neuvostotasavaltojen ja erikoisesti Neuvosto-Gruusian taloudellinen menestys on mahdotonta. Sen vuoksi Gruusian kommunistien päiväjärjestyksessä olevana tehtävänä on armoton taistelu natsionalismia vastaan, entisten internationalististen veljellisten yhdyssiteiden uudelleen solmiminen, jotka olivat olemassa ennen natsionalistisen menshevikkihallituksen ilmaantumista, ja siten keskinäisen luottamuksen terveen ilmapiirin luominen, joka on välttämätön Taka-Kaukaasian neuvostotasavaltojen taloudellisten ponnistusten yhdistämiseksi ja Gruusian elvyttämiseksi taloudellisesti.

Tämä ei tietenkään merkitse sitä, että riippumatonta Gruusiaa tai riippumatonta Azerbaidzhania y.m. ei enää saisi olla olemassa. Eräiden tovereiden keskuudessa kiertelevä luonnos entisten läänien (Tiflisin, Bakun ja Erivanin läänien) palauttamisesta, joiden johdossa olisi yksi Taka-Kaukaasian hallitus, on mielestäni utopiaa, vieläpä taantumuksellista utopiaa, sillä tällaisen luonnoksen lähtökohtana on epäilemättä halu kääntää historian ratasta taaksepäin. Entisten läänien palauttaminen ja kansallisten hallitusten lakkauttaminen Gruusiassa, Azerbaidzhanissa ja Armeniassa olisi samaa kuin tilanherrain maanomistuksen palauttaminen ja vallankumouksen voittojen hävittäminen. Sillä ei ole mitään yhteistä kommunismin kanssa. Juuri sitä varten, että voitaisiin hälventää keskinäisen epäluottamuksen ilmapiiri ja solmia

uudelleen veljelliset yhdyssiteet Taka-Kaukaasian kansallisuuksien työtätekevien ja Venäjän työläisten välillä — juuri sitä varten on säilytettävä niin Gruusian kuin myöskin Azerbaidzhanin ja Armenian riippumattomuus. Tämä ei poista, vaan päinvastoin edellyttää taloudellisen ja muun keskinäisen tuen välttämättömyyttä samoin kuin riippumattomien neuvostotasavaltojen taloudellisten ponnistusten yhdistämisen välttämättömyyttä vapaaehtoisen sopimuksen perustoilla, konventionin perustoilla.

Saamieni tietojen mukaan Moskovassa on muutama päivä sitten tehty päätös pienen avun antamisesta Gruusialle, Armenialle ja Azerbaidzhanille $6^1/_2$ miljoonan kultaruplan lainan muodossa. Lisäksi olen saanut tietää, että Gruusia ja Armenia saavat Azerbaidzhanista naftatuotteita korvauksetta — seikka, joka on mahdoton porvarillisten valtioiden elämässä, vaikka ne olisivatkin sidotut toisiinsa paljonpuhutulla „ystävyyssopimuksella" (Entente cordiale[31]). Tuskin tarvitsee todistella, että nämä ja muut niiden tapaiset teot eivät heikennä, vaan lujittavat näiden valtioiden riippumattomuutta.

Siis natsionalististen jätteiden hävittäminen, niiden poispolttaminen tulisella raudalla ja keskinäisen luottamuksen terveen ilmapiirin luominen Taka-Kaukaasian kansallisuuksien työtätekevien keskuudessa Taka-Kaukaasian neuvostotasavaltojen taloudellisten ponnistusten yhdistämisen helpoittamiseksi ja jouduttamiseksi (jota ilman Neuvosto-Gruusian taloudellinen elvyttäminen on mahdotonta) säilyttäen Neuvosto-Gruusian riippumattomuuden — sellainen on Gruusian kommunistien toinen päiväjärjestyksessä oleva teh-

tävä, jota vaativat tämän maan olemassaolon konkreettiset ehdot.

Lopuksi kolmas päiväjärjestyksessä oleva tehtävä, joka on yhtä tärkeä ja yhtä välttämätön,— se on Gruusian kommunistisen puolueen puhtauden, lujuuden ja joustavuuden säilyttäminen.

Toverit! Teidän on muistettava, että puolueemme on hallituspuolue, että usein siihen liittyy tai yrittää liittyä kokonaisin ryhmin epäluotettavia, proletaariselle hengelle vieraita kiipeilijäaineksia, jotka tuovat puolueeseen rappeutumisen ja luutuneisuuden henkeä. Kommunistien elintärkeänä tehtävänä on huolehtia siitä, että puolue saataisiin suojatuksi tuollaisilta aineksilta. On kerta kaikkiaan muistettava, että puolueen ja erikoisesti kommunistisen puolueen voima ja ominaispaino eivät riipu niin paljon sen jäsenten määrästä kuin niiden laadusta, niiden lujuudesta ja uskollisuudesta proletariaatin asialle. Venäjän kommunistisessa puolueessa on kaiken kaikkiaan 700 tuhatta jäsentä. Voin varmuudella sanoa teille, toverit, että se voisi kohottaa jäsenmääränsä 7 miljoonaan, jos se haluaisi sen tehdä ja ellei se tietäisi, että 700 tuhatta lujaa kommunistia on mahtavampi voima kuin tarpeettomat ja mihinkään kelpaamattomat 7 miljoonaa mukanakulkijaa. Kun Venäjä kesti maailman imperialismin rynnistyksen, kun se saavutti ulkoisilla rintamilla monia mitä tärkeimpiä voittoja, kun se parissa kolmessa vuodessa kehitti itsestään sellaisen voiman, joka horjuttaa maailman imperialismin perustoja, niin siitä se on kiitollisuudenvelassa muun muassa sille lujalle, taisteluissa karaistuneelle ja lujasta teräksestä taotulle kommunistiselle puolueelle, joka ei ole mil-

loinkaan asettanut tavoittelun kohteeksi jäsentensä määrää, vaan on pitänyt ensimmäisenä velvollisuutenaan huolehtia jäsenistönsä laadullisesta parantamisesta. Lassalle oli oikeassa sanoessaan, että puolue lujittuu puhdistamalla itseään kunnottomista ihmisistä. Toisaalta on epäilemätöntä, että kun esimerkiksi maailman suurin sosialidemokraattinen puolue, Saksan sosialidemokraattinen puolue, osoittautui imperialistisen sodan aikana imperialismin käsissä olevaksi leikkikaluksi ja sodan jälkeen luhistui pohjattomaan kuiluun kuin savijalkajättiläinen, — niin siten kävi siksi, että se oli vuosikausia ollut viehättynyt järjestöjensä laajentamiseen kaikenlaisella pikkuporvarillisella kuonalla, joka sitten tappoikin siinä elävän hengen.

Siis oman puolueensa lujuuden ja puhtauden säilyttäminen, olla tavoittelematta puolueen jäsenmäärän suuruutta, puolueen jäsenistön laadun järjestelmällinen parantaminen, puolueen suojeleminen poroporvarillisten natsionalististen intelligenttiainesten tulvalta — sellainen on Gruusian kommunistisen puolueen kolmas ja viimeinen päiväjärjestyksessä oleva tehtävä.

Lopetan selostukseni, toverit. Siirryn yhteenvetoihin:

1) On kehitettävä kaikinpuolista taloudellista rakennustyötä ponnistamalla tässä työssä kaikki voimat ja käyttämällä siihen niin Lännen kapitalististen ryhmien kuin myöskin oman maan pikkuporvarillisten ryhmien voimia ja varoja.

2) On murskattava natsionalismin lohikäärme ja luotava terve internationalismin ilmapiiri Taka-

Kaukaasian neuvostotasavaltojen taloudellisten ponnistusten yhdistämisen helpoittamiseksi säilyttäen näiden tasavaltojen riippumattomuuden.

3) On suojattava puolue poroporvarillisten ainesten tulvalta ja säilytettävä sen lujuus ja joustavuus parantamalla järjestelmällisesti sen jäsenistön laatua.

Sellaiset ovat Gruusian kommunistisen puolueen päiväjärjestyksessä olevat kolme perustehtävää.

Vain täyttämällä nämä tehtävät voi Gruusian kommunistinen puolue pitää ohjat omissa käsissään ja voittaa taloudellisen rappiotilan. (Suosionosoituksia.)

„Pravda Gruzii" (Tiflis)
№ 108, heinäkuun 13 pnä 1921

PUOLUE ENNEN VALLAN VALTAAMISTA JA SEN JÄLKEEN

Puolueemme kehityksessä on pantava merkille kolme kautta.

Ensimmäinen kausi on puolueemme **muodostamisen, luomisen** kausi. Tämä aika jatkuu suunnilleen „Iskran"[32] perustamisesta puolueen III edustajakokoukseen (vuoden 1900 loppu — vuoden 1905 alku).

Tänä kautena puolue on heikko liikkeellepanevana voimana. Sen heikkouden syynä ei ole vain sen nuoruus, vaan myöskin työväenliikkeen nuoruus yleensä ja vallankumouksellisen tilanteen ja vallankumouksellisen liikkeen puuttuminen tai heikko kehitys, varsinkin tämän kauden alkuvaiheissa (talonpojat ovat vaiti tai eivät mene epäselvää napinaa pitemmälle; työläiset tietävät vain taloudellisen osittaislakon tai kaupunkia käsittävän poliittisen lakon; liikkeen muodot ovat luonteeltaan maanalaisia tai puolilegaalisia; työväenluokan järjestäytymismuodot ovat myöskin luonteeltaan pääasiallisesti maanalaisia).

Puolueen strategia,— koska strategia edellyttää reservien olemassaoloa ja niillä manöveeraamisen mahdollisuutta,— oli välttämättömyyden pakosta rajoitettua ja köyhää. Puolue rajoittui liikkeen strategi-

sen suunnitelman määrittelemiseen, siis sen tien määrittelemiseen, jota myöten liikkeen piti tapahtua, mutta puolueen reservit — ristiriidat vihollisleirissä niin Venäjän sisällä kuin myöskin sen ulkopuolella — jäävät puolueen heikkouden vuoksi käyttämättä tai melkein käyttämättä.

Puolueen taktiikka,— koska taktiikka edellyttää proletariaatin kaikkien ja kaikenlaisten liike- ja järjestömuotojen käyttämistä, niiden yhdistelemistä, keskinäistä täydentämistä j.n.e. joukkojen voittamiseksi puolelleen ja strategisen menestyksen turvaamiseksi,— on myöskin välttämättömyyden pakosta rajoitettua ja kantavuutta vailla.

Puolueen huomion ja huolenpidon keskeisenä kohteena on tänä kautena itse puolue, sen olemassaolo, sen säilyttäminen. Puoluetta pidetään tänä kautena jonain omintakeisena, itsekohteisena voimana. Ja se onkin ymmärrettävää: tsaarinvallan raivokkaat hyökkäykset puolueen kimppuun kuin myöskin menshevikkien yritykset hajoittaa puolue sisältäkäsin ja korvata puolueen kaaderit muodottomalla ja puolueettomalla rakenteella (palauttakaa mieleen menshevikkien kamppailu työväen edustajakokouksesta, jonka he aloittivat vuonna 1905 julkaistun Axelrodin surullisenkuulun kirjasen „Kansan Duuma ja Työväen Edustajakokous“ yhteydessä) uhkaavat puolueen olemassaoloa, jonka vuoksi kysymys puolueen säilyttämisestä saa tuona kautena ensiarvoisen merkityksen.

Kommunismin perustehtävänä Venäjällä tänä kautena on työväenluokan parhaiden, aktiivisimpain ja proletariaatin asialle uskollisimpain ihmisten kokoaminen puolueeseen, proletariaatin puolueen

muodostaminen ja jaloilleen asettaminen. Toveri Lenin määrittelee tämän tehtävän näin: „on voitettava kommunismin puolelle proletariaatin etujoukko“ (kts. „„Vasemmistolaisuus“ lastentautina...“ [33]).

Toinen kausi on **työväen ja talonpoikaiston laajojen joukkojen** puolueen puolelle, proletariaatin etujoukon puolelle **voittamisen** kausi. Se käsittää ajan suunnilleen vuoden 1905 lokakuusta vuoden 1917 lokakuuhun.

Tilanne on tänä kautena paljon monimutkaisempi ja tapahtumarikkaampi kuin edellisellä kaudella. Ensiksi tsaarinvallan tappio Mandshurian sotakentillä ja lokakuun vallankumous vuonna 1905, toiseksi venäläis-japanilaisen sodan lopettaminen, vastavallankumouksen voitto ja vallankumouksen voittojen hävittäminen ja kolmanneksi imperialistinen sota, vuoden 1917 helmikuun vallankumous ja kuulu „kaksoisvalta“—kaikki nämä tapahtumat saivat liikkeelle Venäjän kaikki luokat ja työnsivät ne toisen toisensa jälkeen poliittiselle areenalle, lujittivat kommunistien puoluetta, herättivät talonpoikain laajat joukot poliittiseen elämään.

Proletariaatin liike rikastui sellaisilla mahtavilla muodoilla kuin poliittinen yleislakko ja aseellinen kapina.

Talonpoikaiston liike sai lisää uuden muodon — tilanherran boikotoinnin (tilanherran „savuttaminen“ pois maatilaltaan), joka kasvoi kapinaksi.

Puolueen ja muiden vallankumouksellisten järjestöjen toiminta vilkastui sellaisten toimintamuotojen kuin parlamentin ulkopuolisen, legaalisen ja avoimen muodon valloittamisella.

Työväenluokan järjestyminen ei rikastunut vain sellaisella koetellulla ja tärkeällä muodolla kuin ovat ammattiliitot, vaan myöskin sellaisella mahtavalla ja historiassa ennen tuntemattomalla työväenluokan järjestömuodolla kuin ovat työväen edustajain Neuvostot. Talonpoikaisto seurasi työväenluokan jälkiä nostamalla keskuudestaan talonpoikain edustajain Neuvostot.

Runsaammiksi tulivat myös puolueen reservit. Taistelun kulussa selveni, että talonpoikaisto voi olla ja tulee olemaan proletariaatille ja sen puolueelle reservien ehtymättömänä lähteenä. Selveni myöskin proletariaatin ja sen puolueen johtava osuus pääoman vallan kukistamisessa.

Tänä kautena puolue ei ole enää likimainkaan niin heikko kuin edellisellä kaudella; liikkeellepanevana voimana se muuttuu mitä tärkeimmäksi tekijäksi. Nyt se ei voi olla enää omintakeisena voimana, sillä sen olemassaolo ja kehitys on varmasti turvattu, nyt se muuttuu omintakeisesta voimasta työläis- ja talonpoikaisjoukkojen puolelleen voittamisen välineeksi, joukkojen johtamisen välineeksi taistelussa pääoman vallan kukistamiseksi.

Puolueen strategia saa tänä kautena kantavuutta, se on suunnattu ensi kädessä sellaisen reservin kuin talonpoikaiston puolelleen varmistamiseen ja käyttämiseen ja tämä työ saavuttaa suurta menestystä.

Puolueen taktiikka myöskin saa kantavuutta sen johdosta, että joukkojen liike, niiden järjestyminen, puolueen ja muiden vallankumouksellisten järjestöjen toiminta rikastuu uusilla muodoilla, joita aikaisemmin ei ollut.

Puolueen perustehtävänä on tänä kautena miljoonaisten joukkojen voittaminen proletaarisen etujoukon puolelle, puolueen puolelle, porvariston diktatuurin kukistamiseksi ja vallan valtaamiseksi. Puolueen huomion keskeisenä kohteena ei ole enää itse puolue, vaan väestön miljoonaiset joukot. Toveri Lenin määrittelee tämän tehtävän näin: „miljoonaisten joukkojen sijoittaminen“ yhteiskunnallisella rintamalla siten, että voitto „edessäolevissa ratkaisevissa taisteluissa“ olisi turvattu (kts. toveri **Leninin** sama kirjanen).

Sellaiset ovat kahden ensimmäisen kauden luonteenomaiset piirteet puolueemme kehityksessä.

Ensimmäisen ja toisen kauden välillä on epäilemättä suuri ero. Mutta niillä on myöskin yhteistä keskenään. Niin ensimmäisellä kuin toisellakin kaudella puolue on $^9/_{10}$, ellei kokonaankin **kansallinen** voima, joka oli reaalinen vain Venäjää varten ja Venäjän sisällä (yksi kansainvälisen järjestyneen proletariaatin joukko-osastoja). Se ensiksi. Toiseksi, niin ensimmäisellä kuin toisellakin kaudella VKP on kumouspuolue, Venäjän sisäisen vallankumouksen puolue, minkä vuoksi sen toiminnassa ovat näinä kausina vallitsevina vanhan arvostelemisen ja hajoittamisen ainekset.

Aivan toisenlaisen kuvan antaa kolmas kausi, jota nykyään elämme.

Kolmas kausi on vallan valtaamisen ja pitämisen kausi toisaalta Venäjän kaikkien työtätekevien saamiseksi mukaan sosialistisen talouden ja Punaisen Armeijan **rakentamistyöhön** ja toisaalta kaikkien voimien ja kaikkien keinojen käyttämiseksi kansainvälisen proletariaatin **auttamiseen** sen taistelussa

pääoman kukistamiseksi. Tähän kauteen kuuluu aika vuoden 1917 lokakuusta meidän päiviimme asti.

Proletariaatin suorittama vallan valtaaminen Venäjällä loi sekä kansainvälisessä suhteessa että Venäjän sisällä aivan omalaatuisen, maailmassa ennen tuntemattoman tilanteen.

Ensiksikin vuoden 1917 Lokakuu merkitsee maailman yhteiskunnallisen rintaman läpimurtoa ja tekee käänteen koko maailman historiassa. Kuvitelkaa mielessänne ääretön takapajuisista siirtomaista edistyneeseen Amerikkaan ulottuva yhteiskunnallinen rintama ja sitten tämän rintaman mahtava läpimurto kansainvälisen proletariaatin Venäjän joukko-osaston toimesta, läpimurto, joka asetti uhan alaiseksi imperialismin olemassaolon, sotki imperialismin haikalojen kaikki kortit ja kaikki suunnitelmat ja helpotti, helpotti perinpohjaisesti kansainvälisen proletariaatin taistelua pääomaa vastaan,—sellainen on vuoden 1917 Lokakuun historiallinen merkitys. Tästä hetkestä puolueemme muuttui **kansallisesta** voimasta pääasiallisesti **kansainväliseksi** voimaksi, ja Venäjän proletariaatti kansainvälisen proletariaatin jälellejääneestä joukko-osastosta sen **etujoukoksi.** Kansainvälisen proletariaatin tehtävänä on tästä lähtien Venäjän suorittaman läpimurron laajentaminen, edellemenneen etujoukon auttaminen ja se, ettei anneta vihollisten saartaa rohkeata etujoukkoa ja eristää sitä tukikohdistaan. Kansainvälisen imperialismin tehtävänä sitävastoin on Venäjän suorittaman läpimurron likvidoiminen, sen likvidoiminen ehdottomasti. Juuri tämän vuoksi meidän puolueemme, jos se haluaa pitää vallan, on velvollinen toteuttamaan „mahdollisimman

paljon siitä, mikä on toteutettavissa yhdessä (omassa.— J. St.) maassa vallankumouksen kehittämiseksi, tukemiseksi ja herättämiseksi **kaikissa maissa**" (kts. Leninin „Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky"[34]). Juuri siksi meidän puolueemme muuttui vuoden 1917 lokakuun jälkeen kansallisesta voimasta kansainväliseksi voimaksi, **kansainvälisessä** mitassa tapahtuvan kumouksen puolueeksi.

Yhtä perinpohjainen muutos tapahtui vuoden 1917 Lokakuun tuloksena puolueen asemassa **maan sisällä**. Edellisinä kausina puolue oli vipuna vanhan hajoittamiseksi ja pääoman kukistamiseksi Venäjällä. Nyt, kolmantena kautena, se on sitävastoin muuttunut Venäjän sisäisen kumouksen puolueesta rakennustyön puolueeksi, talouden uusien muotojen luomisen puolueeksi. Ennen se nosti työläisten parhaita voimia rynnäkköön vanhaa järjestelmää vastaan, nyt se nostaa heitä elintarvikeasiain, kulkulaitoksen ja teollisuuden perusalojen kunnostamiseen. Ennen se nosti talonpoikaiston vallankumouksellisia aineksia kukistamaan tilanherraa, nyt se nostaa niitä maatalouden parantamiseen, talonpoikaiston työtätekevien ainesten ja vallassa olevan proletariaatin välisen liiton lujittamiseen. Ennen se nosti takapajulle jääneiden kansallisuuksien parhaita aineksia taisteluun pääomaa vastaan, nyt se nostaa niitä näiden kansallisuuksien työtätekevien ainesten elämän järjestämiseen yhteistyön perustoilla Venäjän proletariaatin kanssa. Ennen se hajoitti armeijaa, vanhaa kenraalien armeijaa, nyt sen on luotava uusi työläisten ja talonpoikain armeija, joka on välttämätön vallankumouksen voittojen puolustamiseksi ulkomaisilta vihollisilta.

VKP muuttui Venäjän sisäisen kumouksen puolueesta rauhallisen rakennustyön puolueeksi. Juuri sen vuoksi se poisti proletariaatin arsenaalista sellaiset, Venäjällä nyt jo tarpeettomiksi käyneet taistelumuodot kuin lakon ja kapinan.

Ennen voitiin tulla toimeen ilman sota- ja talousalan tuntijoita, sillä puolueen työ oli pääasiallisesti arvostelevaa, ja arvostella on helppo... Nyt puolue ei voi tulla toimeen ilman asiantuntijoita; rinnan entisten spesialistien käyttämisen kanssa sen on kasvatettava omia asiantuntijoita: joukko-osastojen muodostajia, huolto- ja operatiivisen alan työntekijöitä (sotilaallisella alalla), elintarvikealan työntekijöitä, maatalousmiehiä, rautatieläisiä, osuustoimintamiehiä sekä teollisuuden ja ulkomaankaupan tuntijoita (taloudellisella alalla). Ilman tätä ei voida rakentaa. Puolueen asemassa on tapahtunut muutos myöskin sen voimien ja keinojen, sen reservien valtavan kasvun ja karttumisen mielessä.

Puolueen reservejä ovat:

1) Ristiriidat eri yhteiskunnallisten ryhmien välillä Venäjän sisällä.

2) Toisinaan sotilaallisiksi yhteenotoiksi kasvavat ristiriidat ja selkkaukset meitä ympäröivien kapitalististen valtioiden välillä.

3) Sosialistinen liike kapitalistisissa maissa.

4) Kansallinen vapausliike takapajulle jääneissä maissa ja siirtomaissa.

5) Talonpoikaisto ja Punainen Armeija Venäjällä.

6) Diplomatian ja ulkomaankaupan elimet.

7) Valtiovallan koko mahti.

Sellaisia ovat yleensä ne voimat ja mahdollisuudet, joiden puitteissa — ja nämä puitteet ovat riittävän laajat — puolueen strategia voi manöveerata ja joiden perustalla puolueen taktiikka voi suorittaa jokapäiväistä voimien mobilisoimistyötään.

Nämä kaikki ovat vuoden 1917 Lokakuun myönteisiä puolia.

Mutta Lokakuulla on varjopuoliakin. Asia on niin, että proletariaatin suorittama vallan valtaaminen Venäjällä tapahtui omalaatuisissa ulkoisissa ja sisäisissä oloissa, jotka painoivat leimansa puolueen kaikkeen työhön vallan valtaamisen jälkeen.

Ensiksikin, Venäjä on taloudellisesti jälellejäänyt maa, sen on hyvin vaikea panna omin voimin kuntoon kulkulaitosta, kehittää teollisuutta ja sähköistää kaupungin ja maaseudun teollisuutta vaihtamatta sillä olevia raaka-aineita länsimaiden koneisiin ja kalustoon. Toiseksi, Venäjä on tähän asti ollut sosialistinen saari, jota ympäröi teollisesti enemmän kehittyneet ja sille vihamieliset kapitalistiset valtiot. Jos Neuvosto-Venäjällä olisi naapurinaan yksi suuri teollisesti kehittynyt tai muutamia neuvostovaltioita, niin se voisi saada helposti aikaan yhteistyön tällaisten valtioiden kanssa raaka-aineiden vaihtamisen perusteella koneisiin ja kalustoon. Mutta niin kauan kun niitä ei ole, on Neuvosto-Venäjän ja sen hallitusta johtavan puolueemme pakko etsiä muotoja ja keinoja taloudelliselle yhteistoiminnalle Lännen vihamielisten, kapitalististen ryhmien kanssa välttämättömän teknillisen kaluston saamiseksi siihen saakka, kun proletaarinen vallankumous voittaa yhdessä tai useammassa kapitalistisessa teollisuusmaassa. Suhteiden toimilupa-

muoto ja ulkomaankauppa — sellaisia ovat tämän päämäärän saavuttamisen keinot. Ilman sitä on vaikea toivoa ratkaisevaa menestystä taloudellisen rakennustyön alalla, maan sähköistämisen alalla. Tämä prosessi on epäilemättä oleva hidas ja tuskallinen, mutta se on välttämätön, väistämätön, ja siitä, että eräät kärsimättömät toverit hermostuvat ja vaativat nopeita tuloksia ja tehokkaita toimenpiteitä, väistämätön ei lakkaa olemasta väistämätön.

Taloudelliselta näkökannalta katsoen kapitalististen ryhmien välisillä nykyisillä selkkauksilla ja sotilaallisilla yhteenotoilla samoin kuin proletariaatin taistelulla kapitalistiluokkaa vastaan on perustanaan nykyisten tuotantovoimain ristiriita niiden kehityksen kansallisten imperialististen puitteiden ja kapitalistisen omistusmuodon kanssa. Imperialistiset puitteet ja kapitalistinen muoto tukahduttavat eivätkä anna tuotantovoimain kehittyä. Ainoana ulospääsynä on maailmantalouden järjestäminen edistyneiden (teollisuus-) ja jälellejääneiden (poltto- ja raaka-aine-) maiden välisen taloudellisen yhteistoiminnan perustalla (eikä sillä perustalla, että edelliset ryöväävät jälkimmäisiä). Juuri sitä varten tarvitaankin kansainvälinen proletaarinen vallankumous. Ilman sitä on turhaa ajatellakaan maailmantalouden järjestämistä ja sen normaalia kehitystä. Mutta sitä varten, että voitaisiin aloittaa (ainakin **aloittaa**) oikean maailmantalouden järjestäminen, on välttämätöntä proletariaatin voitto ainakin muutamissa edistyneissä maissa. Niin kauan kun sitä ei ole, puolueemme täytyy etsiä kiertoteitä yhteistoimintaan kapitalististen ryhmien kanssa taloudellisella alalla.

Juuri tämän vuoksi puolue, joka on kukistanut oman porvariston ja nostanut proletaarisen vallankumouksen lipun, katsoo samalla tarkoituksenmukaiseksi „päästää valloilleen“ maassamme pientuotannon ja pienteollisuuden, sallia kapitalismin osittaisen elpymisen asettaen sen valtiovallasta riippuvaiseksi, ottaa mukaan vuokraajia ja osakkeenomistajia j.n.e., y.m.s. siihen hetkeen asti, kunnes puolueen politiikka — toteuttaa „mahdollisimman paljon siitä, mikä on toteutettavissa yhdessä maassa vallankumouksen kehittämiseksi, tukemiseksi ja herättämiseksi **kaikissa maissa**“, — antaa realisia tuloksia.

Sellaiset ovat ne vuoden 1917 Lokakuun luomat omalaatuiset ehdot, myönteiset ja kielteiset, joiden vallitessa puolueemme toimii ja kehittyy olemassaolonsa kolmannella kaudella.

Nämä ehdot määräävät sen valtavan voiman, mikä puolueellamme nykyään on sekä Venäjän sisällä että sen ulkopuolella. Niistä johtuvat myös ne tavattomat vaikeudet ja vaarat, jotka puolueen edessä ovat ja jotka sen on voitettava hinnalla millä hyvänsä.

Puolueen tehtävät tällä kaudella **ulkopolitiikan** alalla määrää puolueemme asema kansainvälisen **vallankumouksen** puolueena. Nämä tehtävät ovat:

1) On käytettävä hyväksi kaikkia ja kaikenlaisia ristiriitoja ja selkkauksia maatamme ympäröivien kapitalististen ryhmien ja hallitusten välillä imperialismin hajoittamisen tarkoituksessa.

2) Ei ole säälittävä voimia eikä varoja Lännen proletaarisen vallankumouksen auttamiseksi.

3) On ryhdyttävä kaikkiin toimenpiteisiin Idän kansallisen vapausliikkeen voimistamiseksi.

4) On lujitettava Punaista Armeijaa.

Puolueen tehtävät tällä kaudella sisäpolitiikan alalla määrää puolueemme asema Venäjän sisällä rauhallisen rakennustyön puolueena. Nämä tehtävät ovat:

1) On lujitettava proletariaatin ja työtätekevän talonpoikaiston liittoa:

a) nostamalla valtiolliseen rakennustyöhön talonpoikain aloitteellisimpia ja taloudenhoitoon kykenevimpiä aineksia;

b) auttamalla talonpoikaistaloutta maataloustiedoilla, koneiden korjaamisella y.m.;

c) kehittämällä oikeata tuotteiden vaihtoa kaupungin ja maaseudun välillä;

d) sähköistämällä asteettaisesti maataloutta.

Tulee muistaa eräs tärkeä seikka. Vallankumouksemme onnellisena erikoisuutena ja hyvin tärkeänä myönteisenä puolena puolueellemme, eroitukseksi Lännen vallankumouksista ja proletaarisista puolueista, on se tosiasia, että pikkuporvariston laajimmat ja voimallisimmat kerrokset, talonpoikaisto, ovat muuttuneet Venäjällä porvariston mahdollisista reserveistä proletariaatin todellisiksi reserveiksi. Tästä seikasta johtui Venäjän porvariston heikkous Venäjän proletariaatin eduksi. Tämä on selitettävissä pääasiallisesti siten, että Venäjällä, eroitukseksi Lännestä, talonpoikain vapautuminen tilanherrain orjuudesta tapahtui proletariaatin johdolla. Tällä pohjalla Venäjällä muodostuikin proletariaatin ja työtätekevän talonpoikaiston liitto. Kommunistien velvollisuus on pitää arvossa tätä liittoa ja lujittaa sitä.

2) On kehitettävä teollisuutta:

a) keskittämällä enimmäismäärän voimista teollisuuden perusalojen käyntiinpanemiseen ja parantamalla näillä aloilla työskentelevien työläisten varustelua;

b) kehittämällä ulkomaankauppaa koneiden ja kaluston maahantuonnin alalla;

c) saamalla mukaan osakkeenomistajia ja vuokraajia;

d) muodostamalla edes minimaaliset elintarvikevarastot manöveerausta varten;

e) sähköistämällä kulkulaitosta ja suurteollisuutta.

Sellaisia ovat yleensä puolueen tehtävät sen kehityksen nykyisellä kaudella.

„Pravda" № 190,
elokuun 28 pnä 1921
Allekirjoitus: J. Stalin

LOKAKUUN VALLANKUMOUS JA VENÄLÄISTEN KOMMUNISTIEN KANSALLISUUSPOLITIIKKA

Lokakuun vallankumouksen voima on muun muassa siinä, että eroitukseksi Lännen vallankumouksista se yhdisti Venäjän proletariaatin ympärille monimiljoonaisen pikkuporvariston ja ennen kaikkea sen voimakkaimmat ja monilukuisimmat kerrokset — talonpoikaiston. Siten Venäjän porvaristo eristettiin ja jätettiin ilman armeijaa, ja Venäjän proletariaatista tuli maan kohtalon määrääjä. Ilman tätä Venäjän työläiset eivät olisi voineet säilyttää valtaa käsissään.

Rauha, agraarikumous ja kansallisuuksien vapaus — siinä ne kolme perusseikkaa, jotka kokosivat Venäjän proletariaatin punaisen lipun ympärille valtavan laajan Venäjän yli kahdenkymmenen kansallisuuden talonpojat.

Kahdesta ensimmäisestä seikasta ei tässä ole syytä puhua, kirjallisuudessa niistä on puhuttu jo riittävästi, ja sitä paitsi ne itse puhuvat puolestaan. Mitä tulee kolmanteen seikkaan — venäläisten kommunistien kansallisuuspolitiikkaan, — niin sen tärkeyttä ei

ole nähtävästi vielä täysin käsitetty. Sen vuoksi on paikallaan sanoa siitä muutama sana.

Ensiksikin VSFNT:n 140-miljoonaisesta väestöstä (on jätetty pois Suomi, Eesti, Latvia, Liettua ja Puola) on isovenäläisiä korkeintaan 75 miljoonaa, ja loput 65 miljoonaa kuuluvat ei-isovenäläisiin kansakuntiin.

Edelleen, nämä kansakunnat asuvat pääasiassa reunamaissa, alueilla, jotka ovat arimmat sotilaallisessa suhteessa. Sitä paitsi näissä reunamaissa on runsaasti raaka- ja polttoaineita sekä elintarvikkeita.

Lopuksi, nämä reunamaat ovat teollisessa ja sotilaallisessa suhteessa vähemmän kehittyneitä kuin keski-Venäjä (tai aivan kehittymättömiä), jonka vuoksi ne eivät kykene puolustamaan itsenäistä olemassaoloaan ilman keski-Venäjän sotilaallista ja taloudellista apua, samoin kuin ei keski-Venäjäkään kykene säilyttämään sotilaallista ja taloudellista mahtiaan ilman reunamaiden raaka- ja polttoaine- sekä elintarvikeapua.

Nämä seikat ynnä kommunismin kansallisuusohjelman tunnetut vaatimukset ovat määränneet venäläisten kommunistien kansallisuuspolitiikan luonteen.

Tämän politiikan olemus voidaan ilmaista muutamalla sanalla: luopuminen kaikista ja kaikenlaisista „vaatimuksista“ ja „oikeuksista“ ei-venäläisten kansakuntien asuttamiin alueisiin nähden; itsenäisen valtiollisen olemassaolon oikeuden tunnustaminen (ei sanoissa, vaan teoissa) näille kansakunnille; näiden kansakuntien vapaaehtoinen sotilaallinen ja taloudellinen liitto Venäjän keskiosan kanssa; avunanto taka-

pajulle jääneille kansakunnille niiden kulttuurin ja talouden kehittämisessä, jota ilman niin sanottu „kansallinen tasa-arvoisuus“ muuttuu tyhjäksi sanahelinäksi; kaiken tämän toteuttaminen talonpoikain täydellisen maaorjuudesta vapauttamisen ja kaiken vallan keskittämisen pohjalla reunamaiden kansakuntien työtätekevien ainesten käsiin — sellaista on venäläisten kommunistien kansallisuuspolitiikka.

Sanomattakin on selvää, että valtaan nousseet venäläiset työläiset eivät olisi saavuttaneet toisiin kansallisuuksiin kuuluvien tovereittensa, varsinkaan vajaa-oikeudellisten kansakuntien sorrettujen joukkojen myötätuntoa ja luottamusta, elleivät he olisi teoillaan todistaneet olevansa valmiit toteuttamaan käytännössä tällaista kansallisuuspolitiikkaa, elleivät he olisi luopuneet „oikeudesta“ Suomeen, elleivät he olisi poistaneet sotajoukkoja Pohjois-Persiasta, elleivät he olisi tehneet loppua Venäjän imperialistien vaatimuksista Mongolian ja Kiinan määrättyihin alueisiin nähden ja elleivät he olisi auttaneet entisen Venäjän keisarikunnan takapajulle jääneitä kansakuntia kehittämään kulttuuri- ja valtioelämää näiden omalla kielellä.

Vain tämän luottamuksen pohjalla saattoikin syntyä se VSFNT:n kansain järkkymätön liitto, jota vastaan osoittautuivat voimattomiksi kaikki ja kaikenlaiset „diplomaattiset“ juonet ja huolellisesti toteutetut „saarrot“.

Enemmänkin. Venäläiset työläiset eivät olisi voineet voittaa Koltshakia, Denikiniä ja Wrangelia ilman tällaista myötätuntoa ja luottamusta entisen Venäjän reunamaiden sorrettujen joukkojen taholta. Ei pidä

unohtaa, että näiden kapinaannousseiden kenraalien toimintapiiri rajoittui reunamaiden alueisiin, joissa asuu etupäässä ei-venäläisiä kansakuntia, jotka eivät voineet olla vihaamatta Koltshakia, Denikiniä ja Wrangelia näiden imperialistisen ja venäläistämispolitiikan vuoksi. Entente, joka sekaantui asiaan ja tuki näitä kenraaleja, saattoi nojata ainoastaan reunamaiden venäläistäjäaineksiin. Siten se vain lietsoi reunamaiden väestön vihaa kapinaannousseita kenraaleja kohtaan ja syvensi sen myötätuntoa Neuvostovaltaa kohtaan.

Tästä seikasta johtui Koltshakin, Denikinin ja Wrangelin selustan sisäinen heikkous ja siis myös heidän rintamiensa heikkous, s.o. loppujen lopuksi heidän häviönsä.

Mutta venäläisten kommunistien kansallisuuspolitiikan arvokkaat tulokset eivät rajoitu VSFNT:n ja sen kanssa yhteydessä olevien neuvostotasavaltojen puitteisiin. Ne tuntuvat, tosin välillisesti, myöskin naapurimaiden suhteissa VSFNT:aan. Turkin, Persian, Afganistanin, Intian ja muiden Idän maiden suhteiden perinpohjainen paraneminen Venäjään, jota aikaisemmin pidettiin näiden maiden pelättimenä, on **tosiasia**, jota vastaan ei nyt rohkene kiistää edes sellainen urhea poliitikko kuin lordi Curzon. Tuskin tarvitsee todistella, että ilman edelläkuvatun kansallisuuspolitiikan järjestelmällistä toteuttamista VSFNT:ssa Neuvostovallan neljän olemassaolovuoden aikana mainittu perinpohjainen muutos naapurimaiden suhteissa Venäjään olisi ollut mahdoton.

Sellaisia ovat yleensä venäläisten kommunistien kansallisuuspolitiikan tulokset. Ne, nuo tulokset, tule-

vat erikoisen selvästi näkyviin juuri nyt, Neuvostovallan neljäntenä vuosipäivänä, jolloin raskas sota on päättynyt, on aloitettu laaja rakennustyö ja jolloin tulee tahtomattaankin katsahtaneeksi kuljettuun taipaleeseen saadakseen siitä yleiskuvan.

„Pravda" № 251.
marraskuun 6—7 pnä 1921
Allekirjoitus: J. Stalin

TULEVAISUUDEN NÄKÖALAT

Kansainvälisellä tilanteella on Venäjän elämässä mitä tärkein merkitys. Ja näin ei ole vain siksi, että Venäjä samoin kuin jokainen muukin Euroopan maa on sidottu lukemattomin sitein kapitalistisiin naapurivaltioihin, vaan ennen kaikkea siksi, että se, ollen neuvostomaa ja sen vuoksi „uhkana“ porvarilliselle maailmalle, on tapaustenkulun tuloksena joutunut porvarillisten valtioiden vihamielisen leirin ympäröimäksi. Tämän vuoksi on ymmärrettävää, että tuossa leirissä vallitsevalla asiaintilalla ja taistelevien voimien keskinäissuhteilla tuon leirin sisällä ei voi olla olematta mitä tärkeintä merkitystä Venäjälle. Kansainvälistä tilannetta luonnehtivana perusseikkana on pidettävä sitä tosiasiaa, että avoimen sodan kauden tilalle on tullut „rauhallisen“ taistelun kausi, että on tultu taistelevien voimain jonkinlaiseen keskinäiseen tunnustamiseen ja välirauhaan niiden välillä, toisaalta Ententen, porvarillisen vastavallankumouksen johtajan, ja toisaalta Venäjän, proletaarisen vallankumouksen etujoukon välillä. Taistelu on osoittanut, että me (työläiset) emme ole vielä niin

voimakkaita, että voisimme jo nyt tehdä lopun imperialismista. Mutta taistelu on osoittanut myöskin, että he (porvarit) eivät ole enää niin voimakkaita, että voisivat kuristaa Neuvosto-Venäjän.

Tämän yhteydessä on mennyt ohi ja haihtunut se maailman porvariston „pelästys“ tai „kauhu“ proletaarisen vallankumouksen edessä, minkä valtaan tuo porvaristo joutui esimerkiksi niinä päivinä, jolloin Punainen Armeija hyökkäsi Varsovaa kohti. Samalla menee ohi myös se rajaton innostus, jolla Euroopan työläiset ottivat vastaan miltei jokaisen viestin Neuvosto-Venäjästä.

On tullut voimien kylmäjärkisen luetteloinnin kausi, molekyläärisen työn kausi voimien valmistelemiseksi ja kokoamiseksi tulevia taisteluja varten.

Tämä ei merkitse, että voimien määrätynlainen tasapaino, joka muodostui jo vuoden 1921 alussa, olisi pysynytkin muuttumattomana. Ei likimainkaan.

Toinnuttuaan imperialistisen sodan seurausten yhteydessä saamistaan vallankumouksen iskuista ja päästyään jaloilleen maailman porvaristo siirtyi puolustuksesta hyökkäykseen „omia“ työläisiään vastaan, käytti taitavasti hyväkseen teollisuuspulaa ja syöksi työläiset huonompiin elinehtoihin (työpalkan alentaminen, työpäivän pidentäminen, joukkotyöttömyys). Tämän hyökkäyksen tulokset osoittautuivat erikoisen raskaiksi Saksassa, jossa (kaiken muun lisäksi) markan kurssin nopea aleneminen huononsi vielä entisestään työläisten asemaa.

Tällä pohjalla syntyi työväenluokan keskuudessa mahtava liike (erikoisesti Saksassa) työväen yhteisrintaman luomiseksi ja työväen hallituksen valloitta-

miseksi, liike, joka vaati työväenluokan kaikkien enemmän tai vähemmän vallankumouksellisten ryhmien, „maltillisista“ „äärimmäisiin“ saakka, sopimusta ja yhteistä taistelua yhteistä vihollista vastaan. Ei ole syytä epäillä, etteivätkö kommunistit tulisi kulkemaan eturivissä taistelussa työväen hallituksen puolesta, sillä tämä taistelu on johtava porvariston yhä pitemmälle menevään hajoamiseen ja nykyisten kommunististen puolueiden muuttumiseen todella joukkoluontoisiksi työväenpuolueiksi.

Mutta asia ei likimainkaan rajoitu porvariston hyökkäykseen „omia“ työläisiään vastaan. Porvaristo tietää, että se ei voi nujertaa „omia“ työläisiään lannistamatta Venäjää. Siitä johtuu porvariston yhä kiihtyvä toiminta uuden, kaikkia entisiä hyökkäyksiä monipuolisemman ja perinpohjaisemman hyökkäyksen valmistelussa Venäjää vastaan.

Kauppa- ja muita sopimuksia Venäjän kanssa tietysti tehdään ja tullaan vielä tekemään, ja sillä on Venäjälle mitä suurin merkitys. Mutta ei saa unohtaa, että kauppa- ja kaikenlaiset muut lähetystöt ja yhtiöt, joita ilmaantuu Venäjälle kuin sieniä sateella ja jotka käyvät kauppaa sen kanssa ja auttavat sitä, ovat samalla maailman porvariston parhaita tiedustelijoita, ja että tämän johdosta se, maailman porvaristo, tuntee nyt paremmin kuin milloinkaan ennen Neuvosto-Venäjän, sen heikot ja vahvat puolet, — ja ne ovat seikkoja, jotka sisältävät vakavia vaaroja uusien interventioesiintymisten sattuessa.

Tunnetut kahnaukset Idän kysymyksessä on tietysti selitetty „väärinkäsityksiksi“. Mutta ei saa unohtaa, että Turkkiin, Persiaan, Afganistaniin

ja Kauko-Itään lähetetään ylenmäärin imperialismin agentteja, kultaa ja muita „hyvyyksiä", jotta Neuvosto-Venäjän ympärille saataisiin muodostetuksi taloudellinen (eikä ainoastaan taloudellinen) rengas. Tuskin tarvitsee todistella, että Washingtonin niin sanottu „rauhan" konferenssi[35] ei lupaa meille mitään todella rauhanomaista.

Meillä on tietysti „mitä parhaimmat" suhteet Puolan, Romanian ja Suomen kanssa. Mutta ei saa unohtaa, että nämä maat, varsinkin Puola ja Romania, aseistautuvat voimaperäisesti Ententen laskuun, valmistautuvat sotaan (mitä muuta kuin Venäjää vastaan?), että ne ovat nyt, kuten ennenkin, imperialismin lähimpiä reservejä, että juuri ne heittivät hiljattain Venäjän alueelle (tiedustelua varten?) savinkovilaisten ja petljuralaisten valkokaartilaisosastoja.

Kaikki tuo ja moni muu sentapainen on kaiken todennäköisyyden mukaan yhteisen työn eri renkaita uuden hyökkäyksen valmistelussa Venäjää vastaan. Taloudellisen taistelun yhdistäminen sotilaallisen taistelun kanssa, sisältäkäsin suoritettavan rynnäkön yhdistäminen ulkoapäin suoritettavan rynnäkön kanssa — sellainen on tuon hyökkäyksen todennäköisin muoto.

Onnistummeko me tekemään tuon hyökkäyksen mahdottomaksi tai, jos se kuitenkin tapahtuu, muuttamaan sen kuolemaatuottavaksi aseeksi maailman porvaristoa vastaan — se riippuu kommunistien valppaudesta selustassa ja armeijassa, työmme menestyksestä taloudellisella alalla ja vihdoin Punaisen Armeijan lujuudesta.

Sellainen on yleensä ulkoinen tilanne.

Yhtä monimutkainen ja, jos niin halutaan sanoa, „originelli“ on Neuvosto-Venäjän sisäinen tilanne. Se voidaan luonnehtia seuraavin sanoin: taistelu työläisten ja talonpoikain liiton lujittamisen puolesta uudella, taloudellisella pohjalla teollisuuden, maatalouden ja kulkulaitoksen kehittämiseksi tai toisin sanoen: taistelu proletariaatin diktatuurin säilyttämiseksi ja lujittamiseksi taloudellisen rappiotilan oloissa.

Lännessä on olemassa teoria, jonka mukaan työläiset voivat ottaa ja pitää vallan vain sellaisessa maassa, jossa he muodostavat enemmistön tai jossa ainakin teollisuudessa työskentelevä väestö muodostaa enemmistön. Tällä perusteella herrat Kautskyt oikeastaan kieltävätkin proletaarisen vallankumouksen „lainmukaisuuden“ Venäjällä, jossa proletariaatti muodostaa vähemmistön. Tämä teoria lähtee vaiteliaasti olettamuksesta, että pikkuporvaristo, ennen kaikkea talonpoikaisto, ei voi tukea työläisiä valtataistelussa, että talonpoikaisto joukkona muodostaa porvariston reservin eikä proletariaatin reserviä. Tämän olettamuksen historiallisena perustana on se, että Lännessä (Ranska, Saksa) pikkuporvaristo (talonpoikaisto) **osoittautui tavallisesti** olevan kriitillisinä ajankohtina porvariston puolella (vuodet 1848 ja 1871 Ranskassa, proletaarisen vallankumouksen yritykset Saksassa vuoden 1918 jälkeen).

Tämän ilmiön syitä ovat:

1) Porvarillinen vallankumous Lännessä tapahtui porvariston johdolla (proletariaatti oli silloin vain vallankumouksen murskaavana voimana), talonpoi-

kaisto sai siellä maan ja vapautuksen feodaalisesta orjuudesta niin sanoakseni porvariston kädestä, minkä vuoksi porvariston vaikutusta talonpoikaistoon pidettiin jo silloin taattuna.

2) Porvarillisen vallankumouksen alkamisesta Lännessä proletaarisen vallankumouksen ensimmäisiin yrityksiin kului yli puoli vuosisataa, jonka aikana talonpoikaisto ehti nostamaan keskuudestaan voimakkaan ja maaseudulla vaikutusvaltaisen maalaisporvariston, joka oli yhdyssiltana talonpoikaiston ja kaupungin suurpääoman välillä ja varmisti siten porvariston hegemonian talonpoikaiston suhteen.

Juuri tuollaisissa historiallisissa oloissa syntyikin edellämainittu teoria.

Aivan toisenlainen kuva havaitaan Venäjällä.

Ensiksikin, porvarillinen vallankumous Venäjällä (helmi — maaliskuu 1917) tapahtui, päinvastoin kuin Lännessä, proletariaatin johdolla ja ankarissa taisteluissa porvaristoa vastaan, joiden kulussa talonpoikaisto liittyi proletariaatin ympärille pitäen sitä johtajanaan.

Toiseksi, proletaarisen vallankumouksen yritys (onnistunut) Venäjällä (lokakuu 1917) alkoi, myöskin päinvastoin kuin Lännessä, ei puolen vuosisadan kuluttua porvarillisesta vallankumouksesta, vaan heti sen jälkeen, jo noin 6—8 kuukauden kuluttua, joiden kuluessa talonpoikaisto ei tietenkään voinut nostaa keskuudestaan voimakasta ja järjestynyttä maalaisporvaristoa, ja lokakuussa 1917 kukistettu suurporvaristo ei voinut enää myöhemmin toipua.

Tämä viimemainittu seikka lujitti työläisten ja talonpoikain liittoa yhä enemmän.

Juuri siksi Venäjän työläiset, jotka muodostavat vähemmistön Venäjän väestöstä, pääsivät siitä huolimatta maan isänniksi, voittivat itselleen väestön valtavan enemmistön ja ennenkaikkea talonpoikaiston myötätunnon ja kannatuksen, valtasivat ja pitivät käsissään vallan, mutta porvaristo jäi kaikista teorioista huolimatta eristetyksi, se jäi ilman talonpoikaisreservejä.

Tästä johtuu, että:

1) Edelläkuvattu teoria väestön proletaarisen aineksen „ehdottomasta enemmistöstä“ on Venäjän tosiolojen kannalta riittämätön ja väärä, tai joka tapauksessa herrat Kautskyt tulkitsevat sen liian yksinkertaisesti ja vulgäärisesti.

2) Vallankumouksen kulussa muodostunut proletariaatin ja työtätekevän talonpoikaiston tosiasiallinen liitto on nykyisissä historiallisissa oloissa Neuvostovallan **perusta** Venäjällä.

3) Kommunistien velvollisuus on suojella ja lujittaa tätä tosiasiallista liittoa.

Koko kysymys tässä tapauksessa on siinä, että tämän liiton muodot eivät ole aina samanlaisia.

Aikaisemmin, sodan aikana, meillä oli pääasiallisesti **sotilaallis-poliittinen liitto,** s.o. me karkoitimme Venäjältä tilanherrat, annoimme maan talonpoikain käyttöön, ja kun tilanherrat alkoivat sodan „oman omaisuutensa“ puolesta, niin me taistelimme heitä vastaan ja suojasimme vallankumouksen saavutukset, jonka vuoksi talonpoika antoi elintarvikkeita työläisille ja miehiä armeijaan. Tämä oli eräs liittomuoto.

Nyt, kun sota on lopetettu eikä maata enää uhkaa vaara, on entinen liittomuoto jo riittämätön. Tarvi-

taan toinen liittomuoto. Nyt ei ole enää kysymys siitä, että maa saataisiin säilytetyksi talonpojalla, vaan siitä, että talonpojalle turvattaisiin oikeus määrätä vapaasti tämän maan tuotteista. Ilman tätä oikeutta ovat kiertämättömiä: kylvöjen edelleen supistuminen, maatalouden kiihtyvä rappeutuminen, kulkulaitoksen ja teollisuuden halvaantuminen (elintaryikkeiden puutteesta), armeijan hajoaminen (elintarvikkeiden puutteesta) ja kaiken tämän seurauksena — työläisten ja talonpoikain tosiasiallisen liiton kiertämätön hajoaminen. Tuskin tarvitsee todistella, että valtion käsissä oleva määrätty vähimmäismäärä viljavarastoja on kaikkien teollisuuden elvyttämisen ja Neuvostovaltion säilyttämisen vietereitten vieteri. Kronstadt (kevät 1921) oli varoituksena, joka osoitti, että entinen liittomuoto on aikansa elänyt, että tarvitaan uusi, **taloudellinen** liittomuoto, joka turvaa taloudellisen hyödyn sekä työläisille että talonpojille.

Siinä on avain uuden talouspolitiikan ymmärtämiseksi.

Luovutusvelvollisuuden ja muiden sentapaisten haittojen poistaminen on ensimmäinen askel uudella tiellä, joka antaa vapaat kädet pientuottajalle ja sysäyksen elintarvikkeiden, raaka-aineiden ja muiden tuotteiden voimaperäiseen tuottamiseen. Ei ole vaikea selvittää itselleen tämän askeleen valtavaa merkitystä, kun ottaa huomioon, että Venäjä elää nyt samanlaista tuotantovoimien kehittämisen joukkoinnostuksen kautta kuin Pohjois-Amerikka eli kansalaissodan jälkeen. Varmaa on, että päästäessään valloilleen pientuottajan tuotantotarmon ja turvates-

saan hänelle määrätyn hyödyn tämä toimenpide panee hänet kuitenkin sellaiseen asemaan, — kun otetaan huomioon, että kulkulaitos ja teollisuus pidetään valtion käsissä, — jossa hänen on pakko valaa vettä Neuvostovaltion myllyyn.

Mutta elintarvikkeiden ja raaka-aineiden tuotannon kohottaminen ei vielä riitä. On vielä koottava, hankittava näitä tuotteita määrätty vähimmäismäärä, joka tarvitaan kulkulaitoksen, teollisuuden, armeijan y.m. ylläpitämiseen. Tämän vuoksi, jos ei oteta huomioon elintarvikeveroa, joka on vain täydennys luovutusvelvollisuuden lakkauttamiseen, niin toisena askeleena on pidettävä elintarvike- ja raaka-ainehankintojen siirtämistä Kulutusosuuskuntien keskusliitolle. Järjestyksen puuttuminen Keskusliiton paikallisissa elimissä, kyvyttömyys mukautua nopeasti kehittyvien tavaramarkkinoiden ehtoihin, tavaranvaihdon luontaismuodon epätarkoituksenmukaisuus ja sen rahamuodon nopea kehitys, rahavarojen riittämättömyys j.n.e. eivät tosin ole antaneet Keskusliitolle mahdollisuutta täyttää sille annettua tehtävää. Mutta ei ole syytä epäillä, etteikö Keskusliiton osuus tärkeimpien elintarvike- ja raaka-ainetuotteiden joukkoluontoisten hankintojen peruskoneistona tulisi kasvamaan päivästä toiseen. On vain välttämätöntä, että valtio:

a) tekisi sen maan sisäisten kauppaoperatioiden (ei valtiollisten) rahoittamisen keskukseksi;

b) alistaisi finanssisuhteessa sen alaisiksi muut osuustoimintamuodot, jotka ovat yhä vieläkin vihamielisellä kannalla valtiota kohtaan;

c) avaisi sille muodossa taikka toisessa pääsyn ulkomaankauppaan.

Kolmantena askeleena on pidettävä Valtionpankin avaamista rahan kiertokulkua säännöstelevänä elimenä maassa. Tavaramarkkinoiden ja rahan kiertokulun kehitys johtaa kahteen perustulokseen:

1) saattaa sekä kauppaoperatiot (yksityiset ja valtion) että tuotannolliset operatiot (tariffit y.m.) täydelliseen riippuvaisuuteen ruplan arvon heilahteluista;

2) muuttaa Venäjän kansantalouden sulkeutuneesta ja omintakeisesta, jollainen se oli saarron aikana, vaihtotaloudeksi, joka käy kauppaa muun maailman kanssa, s.o. ruplan arvon heilahtelujen satunnaisuuksista riippuvaiseksi taloudeksi.

Mutta tästä johtuu, että ilman rahan kiertokulun järjestykseen saattamista ja ruplan kurssin parantamista meidän sekä sisäiset että ulkomaiset taloudelliset operatiomme tulevat ontumaan kummallakin jalallaan. Valtionpankki rahan kiertokulun säännöstelijänä, joka kykenee olemaan ei vain luotonantajana, vaan myös valtavia yksityissäästöjä kokoavana pumppuna, joiden avulla voitaisiin suoriutua vaikeuksista ja tulla toimeen ilman uutta emissiota,—sellainen Valtionpankki on vielä toistaiseksi „tulevaisuuden musiikkia“, joskin sillä kaikesta päätellen on suuri tulevaisuus.

Seuraavana ruplan kurssin kohottamisen keinona on oltava vientimme laajentaminen ja epätoivoisen passiivisen kauppataseemme parantaminen. On luultavaa, että Keskusliiton ottaminen mukaan ulkomaankauppaan voi tässä suhteessa olla vain hyödyksi asialle.

Edelleen on tarpeen ulkomainen laina ei vain maksukeinona, vaan myös Venäjän ulkomaisen luoton

nostamisen, ja siis myös ruplamme nauttiman luottamuksen nostamisen tekijänä.

Edelleen, asiaa epäilemättä helpottaisivat kauppa- ja kuljetusyhtiöt sekä muut yhtiöt, joista Sokolnikov kirjoitti hiljattain „Pravdassa", mutta on heti tässä sanottava, että teollisuustoimilupien käytäntöönottaminen ja raaka-aineittemme oikea vaihtaminen ulkomaisiin koneisiin ja kalustoon sekä sen kehittäminen, joista yhteen aikaan lehdistössä niin paljon puhuttiin, ovat itsekin, ollessaan rahatalouden kehittämisen tekijöitä, täysin riippuvaisia ruplamme kurssin ennakolta tapahtuvasta parantamisesta.

Ja vihdoin, neljäntenä toimenpiteenä on oltava tuotantolaitostemme siirtäminen itsekannattavaisuuden perustalle, pienten voittoatuottamattomien laitosten sulkeminen ja vuokraaminen, elintärkeimpien suurten tuotantolaitosten valikoiminen, tavattomasti paisuneiden virastojemme henkilökunnan tarmokas supistaminen, valtion lujan materiaali- ja rahabudjetin luominen ja kaiken tämän tuloksena — holhoushengen karkoittaminen tuotantolaitoksista ja virastoista, työläisten ja toimitsijain yleinen ryhdistäminen sekä heidän työnsä parantaminen ja tehostaminen.

Sellaisia ovat yleensä ne toteutetut ja toteutettavat toimenpiteet, jotka yhdessä muodostavat niinkutsutun uuden talouspolitiikan.

Sanomattakin on selvää, että toteuttaessamme näitä toimenpiteitä me olemme tietenkin tehneet suuren joukon virheitä, vääristelleet niiden todellista luonnetta. Mutta siitä huolimatta voidaan pitää todistettuna, että juuri ne, nuo toimenpiteet, avaavat sen tien, jota kulkemalla me voimme edistää maan talou-

dellista elvyttämistä, kohottaa maataloutta ja teollisuutta sekä lujittaa proletaarien ja työtätekevien talonpoikain taloudellista liittoa kaikesta huolimatta, huolimatta ulkoapäin tulevista uhkauksista ja nälästä Venäjän sisällä.

Uuden talouspolitiikan ensimmäiset tulokset, kylvöjen alkava laajentuminen, työntuottavaisuuden kohoaminen tuotantolaitoksissa ja talonpoikain mielialan paraneminen (joukkoluontoisen banditismin loppuminen) vahvistavat epäilemättömästi tämän johtopäätöksen.

„Pravda" № 286,
joulukuun 18 pnä 1921
Allekirjoitus: J. S t a l i n

„PRAVDALLE“

„Pravda“ syntyi vallankumouksellisen nousun aalloissa kuuluisina „Lenan päivinä“. Työväen joukkolehden „Pravdan“ ilmestyminen nimenomaan noina päivinä oli merkkinä:

1) yleisen väsymyksen kauden loppumisesta maassa stolypinilaisen „hiljaisuuden ja rauhallisuuden“ jälkeen,

2) Venäjän työväenluokan voimakkaasta nousuusta uuteen, vuoden 1905 jälkeen toiseen, vallankumoukseen,

3) työväenluokan laajojen joukkojen voittamisen alkamisesta bolshevikkien puolelle.

Vuoden 1912 „Pravda“ oli perustan laskemista bolshevismin voitolle vuonna 1917.

J. Stalin

„Pravda“ № 98,
toukokuun 5 pnä 1922

„PRAVDAN“ KYMMENVUOTISPÄIVÄKSI

(Muistelmia)

1. LENAN PÄIVÄT

Lenan päivät olivat tulos stolypinilaisesta „rauhoitus“-komennosta. Puolueen nuoret jäsenet eivät tietenkään ole kokeneet eivätkä muista tämän komennon ihanuuksia. Mitä vanhuksiin tulee, niin he varmasti muistavat kirotut rankaisuretkikunnat, rosvohyökkäykset työväenjärjestöjen kimppuun, talonpoikain joukkopieksemiset ja kaiken tämän verhona olleen mustasotnialais-kadettilaisen Duuman. Yhteiskunnallisen ajatuksen jähmettyneisyys, yleinen väsymys ja lamaannus, puute ja epätoivo työläisten keskuudessa, talonpoikain aristuneisuus ja pelokkuus poliisien, tilanherrain ja kapitalistien hurttalaumain yleisen riehunnan oloissa — sellaisia olivat stolypinilaisen „rauhoittuneisuuden“ luonteenomaiset piirteet.

Pintapuolisesta tarkkailijasta saattoi näyttää, että vallankumousten aikakausi oli vierähtänyt iäisyyteen, että oli tullut Venäjän „perustuslaillisen“, preussilaiseen tapaan tapahtuvan kehityksen kausi. Likvidaattorit — menshevikit huusivat tästä julkisesti ja saarnasivat legaalisen stolypinilaisen työväenpuolueen

järjestämisen välttämättömyyttä. Ja eräät entiset „bolshevikit“, ollen sisimmässään myötätuntoisia tällaiselle saarnalle, poistuivat hyvissä ajoin meidän puolueemme riveistä. Ruoskan ja pimeyden voitto oli täydellinen. „Autio ja tyhjä“ — siten luonnehdittiin silloin Venäjän poliittista elämää.

Lenan päivät syöksyivät pyörremyrskynä tähän „autioon ja tyhjään“ ja avasivat kaikille uuden näköalan. Osoittautui, että stolypinilainen komento ei olekaan niin erikoisen luja, että Duuma saa osakseen joukkojen keskuudessa ylenkatsetta ja että työväenluokka oli koonnut itselleen riittävästi tarmoa voidakseen syöksyä taisteluun uuden vallankumouksen puolesta. Työläisten ampuminen kaukaisella Siperian perukalla (Lenan Bodaibossa) oli riittävää, jotta Venäjän peitti lakkoaalto ja lähtien kadulle Pietarin proletariaatti pyyhkäisi yhdellä iskulla tieltään kerskailevan ministeri Makarovin röyhkeine tunnuksineen „niin on ollut ja niin tulee olemaan“. Ne olivat alkavan mahtavan liikkeen ensimmäisiä pääskysiä. „Zvezda“ [36] oli silloin oikeassa huudahtaessaan: „me olemme elossa, punainen veremme kiehuu käyttämättömien voimien tulesta...“. Uuden vallankumouksellisen liikkeen nousu oli esillä.

Tämän liikkeen aalloissa syntyikin työväen joukkolehti „Pravda“.

2. „PRAVDAN“ PERUSTAMINEN

Se oli eräänä iltana vuoden 1912 huhtikuun puolivälissä, toveri Poletajevin asunnossa, kun me, kaksi Duuman edustajaa (Pokrovski ja Poletajev), kaksi

kynäilijää (Olminski ja Baturin) ja minä, Keskuskomitean jäsen (maanalaisena minä istuin „koskemattoman“ Poletajevin luona „häkissä“), sovimme „Pravdan“ ohjelmasta ja laadimme lehden ensimmäisen numeron. En muista, olivatko tässä neuvottelussa läsnä „Pravdan“ mitä läheisimmät avustajat — Demjan Bednyi ja Danilov.

„Zvezdan“ agitation, laajojen työläisjoukkojen myötätunnon ja vapaaehtoisten joukkoluontoisten rahakeräysten ansiosta, joita tehtailla pantiin toimeen „Pravdalle“, lehden teknilliset ja aineelliset edellytykset oli jo luotu. „Pravda“ oli todella Venäjän ja ennen kaikkea Pietarin työväenluokan ponnistusten tulos. Ilman näitä ponnistuksia se ei olisi voinut pysyä pystyssä.

„Pravdan“ piirteet olivat selvät: „Pravdan“ kutsumuksena oli selittää joukoille kansantajuisessa muodossa „Zvezdan“ ohjelmaa. „Ken lukee „Zvezdaa““, kirjoitti „Pravda“ ensimmäisessä numerossaan, „ja tuntee sen avustajia, jotka ovat samalla myös „Pravdan“ avustajia, hänen ei ole vaikea käsittää, mihin suuntaan „Pravda“ tulee työskentelemään“[37]. „Zvezdan“ ja „Pravdan“ välillä oli vain se ero, että „Pravdan“ lukijakuntana, eroitukseksi „Zvezdan“ lukijakunnasta, eivät olleet eturivin työläiset, vaan työväenluokan laajat joukot. „Pravdan“ tehtävänä oli auttaa eturivin työläisiä liittämään puoluelipun ympärille uuteen taisteluun heränneet, mutta poliittisesti kehittymättömät Venäjän työväenluokan laajat joukot. Juuri tämän vuoksi „Pravda“ asetti erääksi tehtäväkseen kynäilijöiden kasvattamisen itse työläisten keskuudesta ja heidän nostamisensa lehden johtamistyöhön.

„Me toivoisimme“, kirjoitti „Pravda“ heti ensimmäisessä numerossaan, „että työläiset eivät rajoittuisi yksistään myötätuntoon, vaan osallistuisivat aktiivisesti sanomalehtemme asiain hoitamiseen. Älkööt työläiset sanoko, että kirjoittaminen on heille „outoa“ työtä: työläiskynäilijät eivät tipu valmiina taivaasta, vaan he kehittyvät vähitellen kirjallisessa työssä. Asiaan täytyy vain tarttua rohkeammin: kerran pari epäonnistutaan, mutta sitten opitaankin jo kirjoittamaan...“[38]

3. „PRAVDAN“ ORGANISATOORINEN MERKITYS

„Pravda“ ilmestyi maailmaan puolueemme kehityksen sinä kautena, jolloin maanalainen toiminta oli kokonaisuudessaan bolshevikkien käsissä (menshevikit pakenivat siitä), mutta legaalisia järjestömuotoja — duumaryhmää, lehdistöä, sairausapukassoja, vakuutuskassoja, ammattiliittoja — ei oltu vielä täydellisesti valloitettu menshevikeiltä. Se oli bolshevikkien päättäväisen taistelun kautta likvidaattorien (menshevikkejä) karkoittamiseksi työväenluokan legaalisista järjestömuodoista. Tunnus menshevikkien „poistaminen toimipaikoilta“ oli silloin työväenliikkeen suosituimpia tunnuksia. „Pravdan“ palstat olivat kirjavanaan tiedoituksia likvidaattorien karkoittamisesta vakuutusjärjestöistä, sairausapukassoista ja ammattiliitoista, joihin he olivat aikoinaan pesiytyneet. Menshevikeiltä vallattiin kaikki kuusi työväenkuurian edustajapaikkaa. Yhtä toivottomassa tai melkein yhtä toivottomassa tilassa oli myös menshevikkien lehdistö. Se oli bolshevikkimielisten työläisten tosisankarillista taistelua puolueen puolesta, sillä tsaarinvallan asiamiehet

eivät torkkuneet, vaan vainosivat ja tuhosivat bolshevikkeja, ja maanalaisuuteen ajettu puolue ei olisi voinut kehittyä edelleen ilman legaalisia suojaverhoja. Enemmänkin, ilman legaalisten järjestöjen valloittamista puolue ei olisi voinut silloisissa poliittisissa oloissa päästä kosketukseen laajojen joukkojen kanssa ja liittää niitä lippunsa ympärille, se olisi irtaantunut joukoista ja muuttunut sulkeutuneeksi, omassa liemessään kiehuvaksi kerhoksi.

„Pravda“ oli tämän puoluekantaisuuden ja työväen joukkopuolueen muodostamisen puolesta käydyn taistelun keskiössä. Se ei ollut yksinkertaisesti lehti, joka tekee yhteenvetoja bolshevikkien saamista voitoista legaalisten työväenjärjestöjen valloittamisessa,— se oli samalla organisoivana keskuksena, joka liitti näitä järjestöjä puolueen illegaalisten tukikohtien ympärille ja suuntasi työväenliikettä yhteen määrättyyn päämäärään. Toveri Lenin kirjoitti jo teoksessaan „Mitä on tehtävä?“ (1902), että hyvin järjestetty yleisvenäläinen taistelulehti ei saa olla vain kollektiivinen agitaattori, vaan sen pitää olla myös kollektiivinen organisaattori. Juuri tällaiseksi lehdeksi tuli „Pravda“ kaudella, jolloin käytiin taistelua likvidaattoreja vastaan maanalaisen järjestön säilyttämisen ja legaalisten työväenjärjestöjen valloittamisen puolesta. Jos on paikkansapitävä se väite, että ilman likvidaattoreista saavutettua voittoa meillä ei olisi sitä puoluetta, joka on voimallinen yhtenäisyytensä vuoksi ja voittamaton uskollisuutensa vuoksi proletariaatille ja joka järjesti vuoden 1917 Lokakuun,— niin yhtä paikkansapitävää on sekin, että vanhan „Pravdan“ sitkeä ja uhrautuvainen työ huomattavasti valmisteli

ja joudutti tätä likvidaattoreista saatua voittoa. Tässä mielessä vanha „Pravda" oli epäilemättä Venäjän proletariaatin tulevien mainehikkaiden voittojen airut.

„Pravda" № 98,
toukokuun 5 pnä 1922
Allekirjoitus: J. Stalin

TOVERI LENIN LEPÄÄMÄSSÄ. HUOMIOITA

Minun nähdäkseni ei olisi kirjoitettava „toveri Leninistä lepäämässä“ nyt, kun lepo on päättymässä ja toveri Lenin palaa pian työhön. Sitä paitsi minulla on niin paljon vaikutelmia ja ne ovat niin arvokkaita, ettei ole oikein tarkoituksenmukaista kirjoittaa niistä lyhyen kirjoitelman muodossa, niinkuin „Pravdan“ toimitus vaatii. Mutta täytyy kuitenkin kirjoittaa, sillä toimitus vaatii itsepintaisesti.

Olen joutunut tapaamaan rintamalla vanhoja sotilaita, jotka vietettyään muutamia „ympyriäisiä“ vuorokausia herkeämättömissä taisteluissa ilman lepoa ja unta, palasivat sitten taistelusta varjojen kaltaisina, kaatuilivat kuin viikatteen niittäminä ja nukuttuaan „kaikki kahdeksantoista tuntia yhtämittaa“ nousivat levon jälkeen virkeinä uusiin taisteluihin, joita ilman he „eivät voi elää“. Ensimmäisen kohtauksemme aikana heinäkuussa, puolitoista kuukautta kestäneen väliajan jälkeen, toveri Lenin teki minuun juuri sellaisen vanhan sotilaan vaikutuksen, joka on ehtinyt levähtää uuvuttavien herkeämättömien taistelujen jälkeen ja virkistynyt levon jälkeen. Hän oli pirteä

ja elpynyt, mutta väsymyksen ja liikarasituksen jäljet tuntuivat.

— „Minä en saa lukea sanomalehtiä", huomauttaa toveri Lenin pilkallisesti, „en saa puhua politiikasta, minä kaarran huolellisesti jokaisen pöydälle jätetyn paperipalasen peläten, ettei se vaan olisi sanomalehti ja ettei siitä tulisi kurinrikkomusta".

Minä nauran ääneen ja ylistän taivaaseen asti toveri Leninin tottelevaisuutta. Samalla teemme pilaa lääkäreistä, jotka eivät voi käsittää sitä, että ammattipoliitikot, saadessaan tavata toisiaan, eivät voi olla puhumatta politiikasta.

Hämmästyttävää on toveri Leninin kiihkeä halu tehdä kysymyksiä ja into, hillitön into päästä työhön. Näkyy, että hän suorastaan janoaa tietoja. Eserrien oikeusjuttu [39], Genua ja Haag [40], satotoiveet, teollisuus ja raha-asiat — kaikki nuo kysymykset vilisevät toinen toisensa jälkeen. Hän ei kiiruhda lausumaan mielipidettään, vaan valittaa, että on jäänyt jälkeen tapahtumista. Enimmäkseen hän kyselee ja painaa mieleensä. Hän vilkastuu kovin saadessaan tietää, että satotoiveet ovat hyvät.

Kokonaan toisenlaisen kuvan sain kuukauden kuluttua. Tällä kertaa on toveri Lenin kirja- ja sanomalehtipinkkojen keskellä (hänelle oli annettu lupa lueskella ja puhua politiikasta rajoituksitta). Ei ole enää jälkeäkään väsymyksestä eikä liikarasituksesta. Ei ole merkkejäkään hermostuneesta työinnosta — jano on mennyt ohi. Levollisuus ja varmuus ovat palautuneet häneen täydellisesti. Meidän entinen Leninimme, joka katsoo veikeästi keskustelukumppaniinsa silmää siristäen...

Niinpä keskustelummekin on tällä kertaa luonteeltaan vilkkaampaa.

Sisäinen tilanne... Sato... Teollisuuden tila... Ruplan kurssi... Budjetti...

— „Tilanne on vaikea. Mutta kaikkein raskaimmat päivät ovat ohi. Sato auttaa asiaa perinpohjin. Teollisuuden ja raha-asiain tilan paraneminen on koittava sadon jälkeen. Kysymys on nyt siitä, että valtio vapautettaisiin tarpeettomista menoista supistamalla virastojamme ja tuotantolaitoksiamme ja parantamalla niitä laadullisesti. Tässä asiassa tarvitaan erikoista lujuutta, ja silloin selviydymme, selviydymme varmasti“.

Ulkoinen tilanne... Entente... Ranskan menettely... Englanti ja Saksa... Amerikan osuus...

— „Ne ovat ahneita ja vihaavat syvästi toisiaan. Niillä syntyy tappelu keskenään. Meidän ei tarvitse kiirehtiä. Meidän tiemme on oikea: me kannatamme rauhaa ja sovintoa, mutta vastustamme orjuutta ja orjuuttavia sovinnonehtoja. Peräsintä on pidettävä lujasti käsissä ja kuljettava omaa tietämme antamatta enempää imartelun kuin pelottelunkaan vaikuttaa itseemme“.

Eserrät ja menshevikit, heidän raivokas agitationsa Neuvosto-Venäjää vastaan...

— „Niin, he ovat asettaneet päämääräkseen Neuvosto-Venäjän häpäisemisen. He helpottavat imperialistien taistelua Neuvosto-Venäjää vastaan. He ovat juuttuneet kapitalismin liejuun ja luisuvat kuiluun. Rämpiköööt siellä. Työväenluokalle ovat he jo aikoja sitten olleet vainajia“.

Valkoinen sanomalehdistö... Emigrantit... Mahdottomat jutut Leninin kuolemasta yksityiskohtaisine kuvauksineen...

Toveri Lenin hymyilee ja huomauttaa: „Valehdelkoot ja lohdutelkoot itseään, ei pidä riistää kuolevilta viimeistä lohdutusta".

Syyskuun 15 pnä 1922

Toveri Lenin lepäämässä.
Kuvitettu liite
„Pravdaan" № 215,
syyskuun 24 pnä 1922
Allekirjoitus: J. Stalin

TERVEHDYS PIETARILLE EDUSTAJAIN NEUVOSTOLLE

Proletaarisen diktatuurin syntymän viisivuotispäivänä tervehdin punaista Pietaria, tämän diktatuurin kehtoa.

J. Stalin

„Petrogradskaja Pravda" № 251, marraskuun 5 pnä 1922

KYSYMYS RIIPPUMATTOMIEN KANSALLISTEN TASAVALTOJEN YHDISTÄMISESTÄ

„Pravdan“ kirjeenvaihtajalle annettu haastattelu

Kirjeenvaihtajamme esittämiin kysymyksiin, jotka koskevat Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamista, toveri Stalin antoi seuraavat selitykset[41].

Kenen aloitteesta alkoi liike riippumattomien tasavaltojen yhdistämisen puolesta?

— Liikkeen aloite kuuluu itse tasavalloille. Jo kolmisen kuukautta sitten Taka-Kaukaasian tasavaltojen johtavat piirit asettivat kysymyksen sosialististen neuvostotasavaltojen yhtenäisen taloudellisen rintaman luomisesta ja niiden yhdistämisestä yhdeksi liittovaltioksi. Samoihin aikoihin kysymys siirrettiin laajojen puoluekokousten käsiteltäväksi eräissä Azerbaidzhanin, Gruusian ja Armenian piireissä, ja kuten vastaavista päätöslauselmista näkyy, se herätti niissä ennenkuulumattoman innostuksen. Melkein samaan aikaan tämän kanssa nostettiin yhdistymiskysymys esille Ukrainassa ja Bielo-Venäjällä, ja siellä se otettiin laajojen puoluepiirien keskuudessa vastaan riemumielin, samoin kuin Taka-Kaukaasiassakin.

Nämä seikat puhuvat epäilemättä liikkeen elinvoimaisuudesta ja siitä, että kysymys tasavaltojen yhdistymisestä on varmasti kypsynyt.

Mikä on aiheuttanut tämän liikkeen, mitkä ovat sen perusvaikuttimet?

— Nämä vaikuttimet ovat pääasiallisesti taloudellisia. Talonpoikaistalouden auttaminen, teollisuuden kohottaminen, kulku- ja yhteyslaitoksen parantaminen, finanssikysymykset, toimilupia ja muita taloudellisia sopimuksia koskevat kysymykset, yhteistoiminta ulkomaisilla markkinoilla tavaroiden myyjinä tai ostajina,—sellaisia ovat syyt, jotka ovat synnyttäneet liikkeen Tasavaltojen Liiton muodostamisen puolesta. Tasavaltojemme sisäisten taloudellisten voimavarojen ehtyminen kansalaissodan seurauksena toisaalta ja ulkomaisen pääoman vähääkään huomattavan maahanvirtaamisen puuttuminen toisaalta ovat luoneet sellaisen tilanteen, jonka vallitessa yksikään neuvostotasavaltamme ei kykene kunnostamaan talouttaan omin voiminsa. Tämä seikka on erikoisen tuntuva nykyään, jolloin neuvostotasavallat ovat kansalaissodan lopettamisen jälkeen ryhtyneet ensi kerran ratkaisemaan tositeolla taloudellisia kysymyksiä ja tällöin, työn kulussa, ovat ensi kerran tulleet tuntemaan eri tasavaltojen erillisten ponnistusten koko riittämättömyyden, näiden ponnistusten yhdistämisen ja tasavaltojen taloudellisen yhtymisen koko välttämättömyyden teollisuuden ja maatalouden todellisen kuntoonpalauttamisen ainoana tienä.

Mutta sitä varten, että eri tasavaltojen taloudelliset ponnistukset voitaisiin todella yhdistää aina niin pitkälle, että nämä tasavallat liitetään yhdeksi taloudelliseksi liitoksi, on luotava vastaavia, vakituisesti toimivia liittoelimiä, jotka kykenevät suuntaamaan näiden tasavaltojen talouselämää yhtä määrättyä tietä

myöten. Juuri tämän vuoksi näiden tasavaltojen entiset keskinäiset talous- ja kauppasopimukset ovat osoittautuneet nyt riittämättömiksi. Juuri tämän vuoksi liike Tasavaltojen Liiton puolesta on mennyt näiden sopimusten puitteita pitemmälle ja asettanut kysymyksen tasavaltojen yhdistämisestä.

Pidättekö te tätä yhdistymispyrkimystä aivan uutena ilmiönä vai onko sillä oma historiansa?

— Riippumattomien tasavaltojen yhdistymisliike ei ole jotain odottamatonta ja „ennenkuulumattoman" uutta. Sillä on oma historiansa. Tämä yhdistymisliike on käynyt jo läpi kaksi kehitysvaihetta, ja nyt se on siirtynyt kolmanteen vaiheeseen.

Ensimmäisenä vaiheena oli vuodet 1918—1921, intervention ja kansalaissodan kausi, jolloin tasavaltojen olemassaoloa uhkasi vakava vaara ja jolloin näiden tasavaltojen oli yhdistyttävä sotilaallisella linjalla voidakseen suojata olemassaolonsa. Tämä vaihe päättyi sotilaalliseen yhdistymiseen, neuvostotasavaltojen sotilaalliseen liittoon.

Toisena vaiheena on vuoden 1921 loppu ja vuoden 1922 alku, Genuan ja Haagin kausi, jolloin Lännen kapitalistiset valtiot, huomattuaan pettyneensä intervention tehokkuuden suhteen, yrittivät saada aikaan kapitalistisen omistuksen palauttamisen neuvostotasavalloissa ei enää sotilaallista, vaan diplomaattista tietä, ja jolloin neuvostotasavaltojen yhtenäinen diplomaattinen rintama oli sinä välttämättömänä keinona, jota ilman oli mahdotonta kestää länsivaltioiden rynnistystä. Tällä pohjalla syntyi kahdeksan ystävällisen riippumattoman tasavallan tunnettu sopimus VSFNT:n kanssa[42], joka solmittiin Genuan konferenssin edellä

ja jota ei voida sanoa muuksi kuin neuvostotasavaltojen diplomaattiseksi liitoksi. Näin päättyi toinen vaihe, tasavaltojemme diplomaattisen liiton vaihe.

Nykyään on kansallisten tasavaltojen yhdistymisliike astunut kolmanteen vaiheeseen, taloudellisen yhdistymisen vaiheeseen. On helposti ymmärrettävissä, että kolmas vaihe vie päätökseen yhdistymisliikkeen kaksi edellistä vaihetta.

Eikö tästä seuraa, että tasavaltojen yhdistyminen päätyy uudestaan Venäjään liittymiseen, siihen sulautumiseen, kuten on tehnyt Kauko-Idän tasavalta?

— Ei, se ei merkitse sitä! Kauko-Idän tasavallan [43] ja edellämainittujen kansallisten tasavaltojen välillä on periaatteellinen eroavaisuus:

a) kun ensinmainittu muodostettiin keinotekoisesti (puskuri), taktillisluontoisten näkökohtien perusteella (ajateltiin, että porvarillis-demokraattinen muoto on varmana takeena Japanin ja muiden valtioiden imperialistisia tavoitteluja vastaan) eikä lainkaan kansallisen tunnusmerkin mukaan, — niin viimemainitut sitävastoin syntyivät vastaavien kansallisuuksien kehityksen luonnollisena tuloksena ja niiden perustana oli pääasiallisesti kansallinen tunnusmerkki;

b) kun Kauko-Idän tasavalta voidaan lakkauttaa loukkaamatta vähääkään sen vallitsevan väestön kansallisia etuja (sillä tämä väestö on venäläistä, samoin kuin Venäjänkin väestön enemmistö), niin kansallisten tasavaltojen lakkauttaminen olisi taantumuksellinen järjettömyys, joka vaatisi ei-venäläisten kansallisuuksien lakkauttamista, niiden venäläistämistä, t.s. se olisi taantumuksellista don-quijotelaisuutta, joka aiheuttaa vastaväitteitä jopa venäläisen chauvinismin

sellaistenkin pimeydenpeikkojen kuin mustasotnialaisen Shulginin taholta.

Tämä onkin selityksenä sille, että Kauko-Idän tasavalta saattoi lakkauttaa itsensä, heti kun se oli tullut vakuuttuneeksi porvarillis-demokraattisen muodon kelpaamattomuudesta takeena imperialisteja vastaan, ja muuttua Venäjän elimelliseksi osaksi, Uralin ja Siperian tapaiseksi alueeksi, jolla ei ole Kansankomissaarien Neuvostoa eikä Toimeenpanevaa keskuskomiteaa, kun taas tyyten toiselle perustalle rakentuvia kansallisia tasavaltoja ei voida lakkauttaa, niitä ei voida jättää ilman omaa Toimeenpanevaa keskuskomiteaa ja Kansankomissaarien Neuvostoa, omaa kansallista perustaansa, niin kauan kun ovat olemassa kansallisuudet, jotka ovat ne luoneet, niin kauan kun on olemassa kansallinen kieli, kansallinen kulttuuri, elämä, tavat ja tottumukset. Juuri siksi kansallisten neuvostotasavaltojen yhdistyminen yhdeksi liittovaltioksi ei voi tapahtua siten, että ne liitettäisiin jälleen Venäjään, sulautettaisiin siihen.

Minkälaisia ovat teidän mielestänne tasavaltojen yhtenäiseksi Liitoksi yhtymisen luonne ja muoto?

— Yhtymisen luonteen täytyy olla vapaaehtoisen, ehdottomasti vapaaehtoisen, ja jokaiselle kansalliselle tasavallalle jätetään oikeus erota Liitosta. Sopimuksen perustaksi Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisessa on siis otettava vapaaehtoisuuden periaate.

Yhdistymissopimuksen solmivat: VSFNT (yhtenäisenä federatiomuodostelmana), Taka-Kaukaasian federatio[44] (samoin yhtenäisenä federatiomuodostelmana), Ukraina ja Bielo-Venäjä. Bukhara ja Horezm[45], jotka

eivät ole sosialistisia, vaan ainoastaan kansan neuvostotasavaltoja, jäävät ehkä tämän yhtymissopimuksen ulkopuolelle siihen asti, kunnes luonnollinen kehitys muuttaa ne sosialistisiksi tasavalloiksi.

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton ylimmät elimet: Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea, jonka valitsevat Liittoon kuuluvat tasavallat niihin kuuluvan väestömäärän mukaisesti, ja Liiton Kansankomissaarien Neuvosto, jonka valitsee Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea toimeenpanevaksi elimekseen.

Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean tehtävät: Liittoon kuuluvien tasavaltojen ja federatioiden poliittisen ja taloudellisen elämän johtavien perusperiaatteiden määritteleminen.

Liiton Kansankomissaarien Neuvoston tehtävät:

a) Liiton sotilaallisten, ulko-, ulkomaankauppa-, rautatie- sekä posti- ja lennätinasiain välitön ja yksinomainen hoito;

b) Liittoon kuuluvien tasavaltojen ja federatioiden finanssi-, elintarvike-, kansantalous-, työ- ja inspektiokomissariaattien toiminnan johtaminen, jolloin näiden tasavaltojen ja federatioiden sisä-, maanviljelys-, valistus-, oikeus-, yhteiskunnallisen huollon ja kansan terveysasiain komissariaatit jäävät näiden tasavaltojen ja federatioiden yksinomaiseen ja välittömään hoitoon.

Tällainen on mielestäni Tasavaltojen Liitoksi yhdistymisen yleinen muoto, mikäli se on kansallisten tasavaltojen yhdistymisliikkeen kulussa havaittavissa.

On olemassa mielipide, että kahden yleisliittolaisen elimen (Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Kansankomissaarien Neuvoston) lisäksi olisi muodostettava

vielä niiden välillä oleva kolmas yleisliittolainen elin, niin sanoakseni yläkamari, jossa olisi kansallisuuksien edustajistot, saman suuruinen jokaisesta kansallisuudesta, mutta tämä mielipide ei varmastikaan löydä kannatusta kansallisissa tasavalloissa jo senkään vuoksi, että kaksikamarijärjestelmä yläkamareineen ei sovi yhteen neuvostorakennustyön kanssa, ei ainakaan sen nykyisessä kehitysvaiheessa.

Kuinka pian teidän mielestänne Tasavaltojen Liitto voi muodostua ja minkälainen on sen kansainvälinen merkitys?

— Mielestäni Tasavaltojen Liiton muodostamispäivä ei ole kaukana. On hyvin mahdollista, että Liiton muodostaminen sattuu yhteen päiväjärjestyksessä olevan VSFNT:n Neuvostojen X edustajakokouksen kokoontumisen kanssa.

Mitä tulee tämän Liiton kansainväliseen merkitykseen, niin se tuskin kaipaa erikoisia selityksiä. Kun neuvostotasavaltojen sotilaallinen liitto kansalaissodan kaudella teki meille mahdolliseksi lyödä takaisin vihollistemme sotilaallisen puuttumisen ja näiden tasavaltojen diplomaattinen liitto Genuan ja Haagin kaudella helpotti taisteluamme Ententen diplomaattista rynnistystä vastaan, niin neuvostotasavaltojen yhdistyminen yhdeksi liittovaltioksi luo epäilemättä sellaisen kaikinpuolisen taloudellisen ja sotilaallisen yhteistoiminnan muodon, joka helpottamalla perinpohjaisesti neuvostotasavaltojen taloudellista edistystä tekee niistä linnoituksen kansainvälisen kapitalismin puolelta tulevia hyökkäyksiä vastaan.

„Pravda“ № 261,
marraskuun 18 pnä 1922

NEUVOSTOTASAVALTOJEN YHDISTÄMISESTÄ

Alustus Neuvostojen X Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa[46] joulukuun 26 pnä 1922

Toverit! Muutama päivä sitten, ennen tämän edustajakokouksen avaamista, Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistö sai useita Taka-Kaukaasian tasavaltain, Ukrainan ja Bielo-Venäjän Neuvostojen edustajakokousten päätöksiä siitä, että on toivottavaa ja välttämätöntä näiden tasavaltojen yhdistäminen yhdeksi liittovaltioksi. Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistö on käsitellyt tätä kysymystä ja katsoo yhdistymisen ajankohtaiseksi. Tämän päätöksen johdosta on tämän edustajakokouksen päiväjärjestyksessä kysymys tasavaltojen yhdistämisestä.

Sosialististen neuvostotasavaltojen yhdistämiskamppailu alkoi jo kolme neljä kuukautta sitten. Aloitteen tekivät Azerbaidzhanin, Armenian ja Gruusian tasavallat, sitten niihin yhtyivät Ukrainan ja Bielo-Venäjän tasavallat. Kamppailun ydinajatus on siinä, että vanhat sopimussuhteet — konventionisuhteet Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan ja muiden neuvostotasavaltojen välillä — on käytetty loppuun, ne ovat osoittautuneet riittämättömiksi.

Kamppailun ydinajatus on siinä, että vanhoista sopimussuhteista on ehdottomasti siirryttävä kiinteämpiin liittosuhteisiin, jotka edellyttävät yhtenäisen liittovaltion luomista asianomaisine täytäntöönpano- ja lainsäädäntöluontoisine liittoelimineen, joita ovat Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea ja Kansankomissaarien Neuvosto. Lyhyesti sanoen: se, mistä aikaisemmin päätettiin aika ajoin, sopimussuhteiden puitteissa, esitetään nyt kamppailun kulussa muodostettavaksi joksikin vakinaiseksi.

Mitkä ovat ne syyt, jotka sysäävät tasavaltoja yhdistymisen raiteille? Mistä seikoista johtuu yhdistymisen välttämättömyys?

On olemassa kolme ryhmää seikkoja, joista johtuu neuvostotasavaltojen yhdeksi liittovaltioksi yhdistymisen välttämättömyys.

Seikkojen ensimmäisen ryhmän muodostavat meidän sisäistä taloudellista tilaamme koskevat tosiasiat.

Ensinnäkin, niiden taloudellisten voimavarojemme niukkuus, jotka ovat jääneet tasavaltain käytettäviksi seitsenvuotisen sodan jälkeen, niukkuus, joka pakoittaa meidät yhdistämään nämä vähäiset varat käyttääksemme niitä järkiperäisemmin ja kehittääksemme talouden perusaloja, jotka muodostavat Neuvostovallan selkärangan kaikissa tasavalloissa.

Toiseksi, historiallisesti muodostunut luonnollinen työnjako, taloudellinen työnjako federatiomme erilaisten alueiden ja tasavaltain kesken. Esimerkiksi pohjola varustaa etelän ja idän kutomatuotteilla; etelä ja itä varustavat pohjolaa puuvillalla, polttoaineella j.n.e. Ja juuri tätä työnjakoa, joka on muodostunut eri alueiden välillä, ei voida poistaa yhdellä kynänpiir-

rolla: federatiomme koko taloudellinen kehitys on luonut sen historiallisesti. Ja tämä työnjako, joka tekee eri alueiden täydellisen kehittymisen mahdottomaksi tasavaltain ollessa erillään toisistaan, pakoittaa tasavaltoja yhdistymään yhtenäiseksi taloudelliseksi kokonaisuudeksi.

Kolmanneksi, tärkeimpäin liikennevälineiden yhtenäisyys koko federatiossa, jotka muodostavat kaiken mahdollisen yhdistymisen hermoston ja pohjan. On itsestään selvää, ettei voida sallia liikennevälineiden erillistä olemista yksityisten tasavaltain määräysvallassa ja niiden etujen puitteissa, sillä se muuttaa talouselämän päähermon — kulkulaitoksen — suunnitelmattomasti käytettyjen yksityisosasten röykkiöksi. Myös tämä seikka kannustaa tasavaltoja yhdistymään yhdeksi valtioksi.

Vihdoin, finanssivarojemme niukkuus. Toverit, on sanottava suoraan, että finansseillamme on nyt, Neuvostovallan kuudentena vuotena, paljon pienemmät mahdollisuudet kehittyä suuressa mitassa kuin esimerkiksi vanhan järjestelmän aikana, jolla oli viinaa, jota meillä ei tule olemaan ja josta saatiin viisisataa miljoonaa ruplaa vuodessa, jolla oli taattuna moniin satoihin miljooniin nousevia ulkomaisia lainoja, joita meillä ei myöskään ole. Kaikki tämä osoittaa, että kun finanssikehityksellämme on näin niukat mahdollisuudet, me emme voi ratkaista tasavaltaimme finanssitalouden perus- ja nykytehtäviä ilman voimain yhteenliittämistä, ilman erillisten tasavaltain finanssivoimain yhdistämistä yhdeksi kokonaisuudeksi.

Siinä ensimmäinen ryhmä seikkoja, jotka sysäävät tasavaltojamme yhdistymisen raiteille.

Tasavaltojen yhdistämistä vaativien seikkojen toisen ryhmän muodostavat tosiasiat, jotka liittyvät ulkoiseen asemaamme. Tarkoitan sotilaallista asemaamme. Tarkoitan suhteitamme ulkomaiseen pääomaan Ulkomaankaupan kansankomissariaatin kautta. Tarkoitan vihdoin diplomaattisia suhteitamme porvarillisiin valtioihin. On muistettava, toverit, että vaikka tasavaltamme ovatkin päässeet onnellisesti kansalaissodan tilasta, ei hyökkäyksen vaara ulkoapäin ole läheskään mahdoton. Tämä vaara vaatii, että sotilaallinen rintamamme olisi ehdottomasti yhtenäinen, että armeijamme olisi ehdottomasti yhtenäinen, varsinkin nyt, kun olemme astuneet ei suinkaan moraalisen aseistariisumisen, vaan aseistuksen todellisen aineellisen supistamisen polulle. Nyt, kun olemme supistaneet sotajoukkomme 600 tuhanteen mieheen, varsinkin nyt on välttämätöntä, että meillä olisi yhtenäinen ja jakamaton sotilaallinen rintama, joka pystyy takaamaan tasavallan ulkoisen turvallisuuden.

Paitsi sotilaallisluontoista vaaraa on olemassa vielä federatiomme taloudellisen eristämisen vaara. Te tiedätte, että Genuan ja Haagin jälkeen ja Urquhartin[47] jälkeen, vaikkei tasavaltamme taloudellinen boikotti onnistunutkaan, ei kuitenkaan ole havaittavissa suurtakaan pääomanvirtausta taloutemme tarpeisiin. On olemassa tasavaltojemme taloudellisen eristämisen vaara. Tämä uusi interventiomuoto, joka on yhtä vaarallinen kuin sotilaallinenkin interventio, voidaan poistaa vain luomalla neuvostotasavaltojemme yhtenäinen talousrintama meitä ympäröiviä kapitalistisia valtioita vastaan.

Ja lopuksi diplomaattinen asemamme. Te olette nähneet, kuinka äskettäin, Lausannen konferenssin[48] avaamisen edellä, Ententen valtiot yrittivät kaikin keinoin eristää meidän federatiomme. Diplomaattisesti se ei niille onnistunut. Järjestetty diplomaattinen boikotti, joka oli suunnattu federatiotamme vastaan, murrettiin. Ententen oli pakko ottaa lukuun meidän federatiomme ja jonkunverran vetäytyä takaisin, peräänty ä. Ei ole syytä odottaa, etteivät nämä ja muut samantapaiset federatiomme diplomaattisen eristämisen tapaukset toistuisi. Tästä johtuu, että yhdistetty rintama on välttämätön jo diplomatiankin alalla.

Tällainen on niiden seikkojen toinen ryhmä, jotka sysäävät sosialistisia neuvostotasavaltoja yhdistymisen raiteille.

Sekä ensimmäisen että toisen ryhmän seikat ovat vaikuttaneet ja tuntuneet aikaisemminkin, koko Neuvostovallan olemassaoloajan. Sekä taloudelliset tarpeemme, joista juuri puhuin, että sotilaalliset ja diplomaattiset tarpeemme ulkopolitiikan alalla ovat kieltämättä vaikuttaneet aikaisemminkin. Nämä seikat ovat käyneet poikkeuksellisen tuntuviksi kuitenkin vasta nyt, kansalaissodan päätyttyä, jolloin tasavallat ovat ensi kerran saaneet mahdollisuuden ryhtyä taloudelliseen rakennustyöhön, jolloin ne ovat ensi kerran havainneet talousvarojensa koko niukkuuden ja yhdistymisen koko välttämättömyyden sekä sisäisellä, taloudellisella alalla että ulkoisella alalla. Tämän vuoksi on nyt, Neuvostovallan kuudentena olemassaolovuotena, noussut päiväjärjestykseen kysymys riippumattomien sosialististen neuvostotasavaltojen yhdistämisestä.

Vihdoin, kolmas ryhmä tosiasioita, jotka niinikään vaativat yhdistymistä ja ovat yhteydessä Neuvostovallan rakenteen, Neuvostovallan luokkaluonteen kanssa. Neuvostovalta on rakennettu niin, että se, ollen sisäiseltä olemukseltaan internationaalinen, kaikin tavoin edistää joukkojen keskuudessa yhteenliittymisen aatetta ja itse sysää niitä yhteenliittymisen raiteille. Kun pääoma, yksityisomistus ja riisto eristävät ihmisiä toisistaan jakaen heitä toisilleen vihamielisiin leireihin, josta voivat olla esimerkkeinä Iso-Britannia, Ranska ja vieläpä sellaisetkin pienet monikansalliset valtiot kuin Puola ja Jugoslavia näiden valtioiden perustoja jäytävine sovittamattomine sisäisine kansallisuusristiriitoineen; kun siellä, Lännessä, missä vallitsee kapitalistinen demokratia ja valtiot pohjautuvat yksityisomistukseen, itse valtion perusta luo taipumuksen kansallisuuksien väliseen eripuraisuuteen, selkkauksiin ja taisteluun, niin täällä, Neuvostojen maailmassa, missä valta ei ole rakennettu pääoman, vaan työn pohjalle, missä valta ei ole rakennettu yksityisomistuksen, vaan kollektiivisen omistuksen pohjalle, missä valta ei ole rakennettu ihmisen toista ihmistä kohtaan harjoittaman riiston pohjalle, vaan taistelulle tätä riistoa vastaan, täällä sitävastoin itse vallan luonne luo taipumuksen siihen, että työtätekevät joukot luonnostaan pyrkivät yhdistymään yhdeksi sosialistiseksi perheeksi.

Eikö olekin kuvaavaa, että siellä, Lännessä, porvarillisen demokratian maailmassa, tapahtuu monikansallisten valtioiden vähitellen luhistuminen ja hajoaminen perusosiinsa (esimerkiksi Iso-Britannia, jonka suhteen on vaikea sanoa, miten se järjestää asiat

Intian, Egyptin ja Irlannin kanssa, tai sellainen kuin Puola, jonka suhteen myöskin on vaikea sanoa, miten se järjestää asiat bielovenäläistensä ja ukrainalaistensa kanssa), mutta täällä, meidän federatiossamme, joka yhdistää vähintään 30 kansallisuutta, täällä sitävastoin tapahtuu riippumattomien tasavaltojen välisten valtiollisten yhdyssiteiden lujittumisprosessi, joka johtaa riippumattomien kansallisuuksien yhä kiinteämpään liittymiseen yhdeksi riippumattomaksi valtioksi! Siinä näette kaksi valtioliiton tyyppiä, joista ensinmainittu, kapitalistinen tyyppi, johtaa valtion hajoamiseen, mutta toinen, neuvostotyyppi, sitävastoin johtaa aikaisemmin riippumattomien kansallisuuksien vähitellen tapahtuvaan, mutta lujaan yhdistymiseen yhdeksi riippumattomaksi valtioksi.

Sellainen on kolmas ryhmä tosiasioita, jotka sysäävät eri tasavaltoja yhtymisen raiteille.

Minkälaisen tulee olla tasavaltojen yhdistymisen muodon? Yhdistymisen perusteet on hahmoiteltu niissä päätöslauselmissa, joita Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistö on saanut Ukrainan, Bielo-Venäjän ja Taka-Kaukaasian neuvostotasavalloilta.

Yhdistetään neljä tasavaltaa: VSFNT ehjänä federatiivisena muodostelmana, Taka-Kaukaasian tasavalta myöskin ehjänä federatiivisena muodostelmana, Ukraina ja Bielo-Venäjä. Kaksi riippumatonta neuvostotasavaltaa, Horezm ja Bukhara, jotka eivät ole sosialistisia tasavaltoja, vaan kansan neuvostotasavaltoja, jäävät toistaiseksi tämän yhtymän puitteiden ulkopuolelle vain siksi ja yksinomaan siksi, että nämä tasavallat eivät vielä ole sosialistisia. Olen varma,

toverit, ja luulen teidänkin olevan varmoja siitä, että nämä tasavallat, sitä mukaa kuin ne sisäisesti kehittyvät sosialismin suuntaan, tulevat myöskin liittymään nyt perustettavaan liittovaltioon.

Saattaa tuntua siltä, että olisi tarkoituksenmukaisempaa, jos VSFNT liittyisi Tasavaltojen Liittoon ei ehjänä federatiivisena muodostelmana, vaan erillisenä VSFNT:aan kuuluvina tasavaltoina, ilmeisestikin hajoittamalla VSFNT sitä ennen perusosiinsa. Olen sitä mieltä, että tämä tie ei ole järkiperäinen eikä tarkoituksenmukainen, ja itse kamppailun kulku sulkee sen pois. Ensinnäkin se johtaisi siihen, että tasavaltojen yhdistymiseen johtavan prosessin rinnalla meillä tapahtuisi jo olemassaolevien federatiivisten muodostelmien hajaantumisen prosessi,— prosessi, joka kääntäisi ylösalaisin tasavaltain jo alkaneen vallankumouksellisen yhdistymisen prosessin. Toiseksi, tällaista väärää tietä seuratessamme me joutuisimme sellaiseen asiaintilaan, että kahdeksan autonomisen tasavallan lisäksi meidän täytyisi valita VSFNT:ssa vielä erikoinen Venäjän Yleisvenäläinen Toimeenpaneva keskuskomitea ja Venäjän Kansankomissaarien Neuvosto, mikä johtaisi suureen ja nykyään aivan tarpeettomaan ja vahingolliseen järjestölliseen uudelleenravistelemiseen ja jota ei sisäinen eikä ulkoinen tilanne missään määrin vaadi. Tämän vuoksi olen sitä mieltä, että liittoon yhtyvinä yksikköinä tulee olla neljä tasavaltaa: VSFNT, Taka-Kaukaasian federatio, Ukraina ja Bielo-Venäjä.

Yhdistymissopimusta laadittaessa on asetettava perustaksi seuraava: ulkomaankaupan, sota- ja meriasiain, ulkoasiain, liikenneasiain sekä posti- ja lennä-

tinasiain kansankomissariaatit perustetaan vain Liiton Kansankomissaarien Neuvostoon. Finanssi-, talous-, elintarvike- ja työasiain sekä inspektion kansankomissariaatit jäävät sopimuksentehneiden tasavaltain kokoonpanoon, mutta niin, että ne voisivat toimia liittokeskuksessa olevien vastaavien komissariaattien toimintaohjeiden mukaan. Tämä on välttämätöntä sen vuoksi, että tasavaltain työtätekevien joukkojen voimat elintarvikealalla, Korkeimman Kansantalousneuvoston, finanssi- ja työasiain kansankomissariaattien alalla yhdistettäisiin liittokeskuksen johdon alaisiksi. Lopuksi muut komissariaatit: sisä-, oikeus-, valistus-, maanviljelysasiain y.m.— niitä on kaikkiaan kuusi,— jotka ovat välittömässä kosketuksessa tasavaltoihin kuuluvien kansojen elinolojen, tapojen, maanjärjestelyn erikoismuotojen, oikeudenkäyntijärjestyksen erikoismuotojen, kielen ja kulttuurin kanssa, on jätettävä itsenäisiksi, sopimukseen yhtyvien tasavaltain Toimeenpanevain Keskuskomiteain ja Kansankomissaarien Neuvostojen johtamiksi kansankomissariaateiksi. Tämä on välttämätöntä realisena ehtona, joka takaa neuvostotasavaltoihin kuuluvien kansojen vapaan kansallisen kehityksen.

Sellaisia ovat ne perusteet, jotka mielestäni on asetettava sen sopimuksen pohjaksi, joka näinä päivinä tullaan solmimaan tasavaltojemme kesken.

Tätä vastaavasti esitän päätöslauselmaluonnoksen, jonka Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistö on hyväksynyt:

1. Tunnustaa ajankohtaiseksi Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan, Ukrainan Sosialistisen Neuvostotasavallan, Taka-Kaukaasian Sosialistisen Federatiivisen Neuvosto-

tasavallan ja Bielo-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan yhtymisen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi.

2. Ottaa yhtymisen pohjaksi vapaaehtoisuuden ja tasavaltojen tasa-arvoisuuden periaatteen ja säilyttää kullekin niistä oikeuden vapaaseen eroamiseen Tasavaltojen Liitosta.

3. Antaa VSFNT:n valtuuskunnan tehtäväksi laatia yhdessä Ukrainan, Taka-Kaukaasian tasavallan ja Bielo-Venäjän valtuuskuntien kanssa julistusluonnoksen Tasavaltojen Liiton muodostamisesta ja esittää siinä ne seikat, jotka tekevät välttämättömäksi tasavaltojen yhtymisen yhdeksi liittovaltioksi.

4. Antaa valtuuskunnan tehtäväksi määritellä VSFNT:n Tasavaltojen Liittoon liittymisen ehdot ja velvoittaa sitä puolustamaan liittosopimusta käsiteltäessä seuraavia perusteita:

a) asianvaatimien yleisliittolaisten lainsäädäntö- ja toimeenpanoelinten muodostaminen;

b) sota- ja meriasiain, liikenneasiain, ulkoasiain, ulkomaankaupan, posti- ja lennätinasiain komissariaattien yhdistäminen;

c) sopimukseen yhtyvien tasavaltain finanssi-, elintarvike-, kansantalous-, työasiain ja työläis-talonpoikaisinspektion komissariaattien alistaminen Tasavaltojen Liiton vastaavien komissariaattien toimintaohjeiden alaisiksi;

d) sopimukseen yhtyvien tasavaltain kansojen kansallisen kehityksen etujen täydellinen turvaaminen.

5. Esittää sopimusluonnoksen Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean, sen puhemiehistön hyväksyttäväksi, ennen kuin se esitetään Tasavaltojen Liiton ensimmäiselle edustajakokoukselle.

6. Valtuuttaa valtuuskunnan solmimaan Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean hyväksymien yhdistymisehtojen pohjalla VSFNT:n sopimuksen Ukrainan, Taka-Kaukaasian ja Bielo-Venäjän sosialististen neuvostotasavaltojen kanssa Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta.

7. Esittää sopimuksen Tasavaltojen Liiton I edustajakokouksen vahvistettavaksi.

Sellainen on päätöslauselmaluonnos, jonka esitän käsiteltäväksenne.

Toverit! Neuvostotasavaltojen perustamisajasta lähtien ovat maailman valtiot jakaantuneet kahteen leiriin: sosialismin leiriin ja kapitalismin leiriin. Kapitalismin leirissä on imperialistisia sotia, kansallinen eripuraisuus, sorto, siirtomaaorjuus ja chauvinismi. Neuvostojen leirissä, sosialismin leirissä, sitävastoin vallitsee kansojen keskinäinen luottamus, kansallinen tasa-arvo, rauhallinen yhteiselämä ja veljellinen yhteistyöskentely. Vuosikymmeniä on kapitalistinen demokratia yrittänyt ratkaista kansallisia ristiriitoja sovittelemalla kansallisuuksien vapaan kehityksen etuja yhteen riistojärjestelmän kanssa. Mutta tämä ei ole tähän mennessä onnistunut eikä tule onnistumaan. Päinvastoin, kansallisten ristiriitojen vyyhti sotkeentuu yhä enemmän uhaten kapitalismia kuolemalla. Vain täällä, Neuvostojen maailmassa, sosialismin leirissä, on onnistuttu hävittämään juurineen kansallisuussorto ja saamaan aikaan kansojen keskinäinen luottamus ja veljellinen yhteistyöskentely. Ja vasta sen jälkeen, kun Neuvostot tässä onnistuivat, meille kävi mahdolliseksi federatiomme rakentaminen ja sen suojaaminen niin sisäisten kuin ulkoistenkin vihollisten hyökkäyksiltä.

Viisi vuotta sitten Neuvostovallan onnistui laskea kansojen rauhallisen yhteiselämän ja veljellisen yhteistyöskentelyn perustat. Nyt, kun ratkaisemme täällä kysymystä yhdistymisen suotavuudesta ja välttämättömyydestä, meidän on vielä kruunattava tämä työ uudella rakennuksella,— uuden mahtavan työn liittovaltakunnan luomisella. Tasavaltojemme kansojen, jotka äskettäin kokoontuivat edustajakokouksiinsa ja päättivät yksimielisesti muodostaa Tasavaltojen

Liiton, ilmaisema tahto on epäilemättömänä osoituksena siitä, että yhdistymisasia on oikealla tiellä, että se pohjautuu kansojen vapaaehtoisuuden ja tasa-arvon suureen periaatteeseen. Toivokaamme, toverit, että muodostamalla liittotasavaltamme me luomme varman suojamuurin kansainvälistä kapitalismia vastaan ja että uusi liittovaltio tulee olemaan uutena ratkaisevana askeleena koko maailman työtätekevien yhdistymiseen Maailman Sosialistiseksi Neuvostotasavallaksi. (Jatkuvia suosionosoituksia. Lauletaan „Internationale").

„Pravda" № 295,
joulukuun 28 pnä 1922

SOSIALISTISTEN NEUVOSTOTASAVALTOJEN LIITON MUODOSTAMISESTA

Alustus Neuvostoliiton Neuvostojen I edustajakokouksessa[49] *joulukuun 30 pnä 1922*

Toverit! Tämä päivä on Neuvostovallan historiassa käänteentekevä. Se asettaa rajapyykin vanhan, jo eletyn kauden välille, jolloin neuvostotasavallat, vaikka toimivatkin yhdessä, kulkivat kuitenkin erillään ja olivat ennen kaikkea oman olemassaolonsa kysymyksen askarruttamia, ja uuden, jo alkaneen kauden välille, jolloin neuvostotasavaltojen erillinen olemassaolo lopetetaan, jolloin tasavallat liittyvät yhteen yhtenäiseksi liittovaltioksi menestyksellistä taistelua varten taloudellista rappiotilaa vastaan, jolloin Neuvostovalta jo ajattelee ei ainoastaan olemassaoloaan, vaan myöskin kehittymistään tärkeäksi kansainväliseksi voimaksi, joka pystyy vaikuttamaan kansainväliseen tilanteeseen ja pystyy muuttamaan sitä työtätekevien eduksi.

Mitä oli Neuvostovalta viisi vuotta sitten? Pieni, tuskin huomattava suure, joka herätti ivaa kaikkien sen vihollisten keskuudessa ja sääliä monissa sen ystävissä. Se oli sotilaallisen rappiotilan aikaa, jolloin Neuvostovalta nojasi ei niinkään paljoa omiin voimiinsa kuin vastustajiensa voimattomuuteen, jolloin

Neuvostovallan viholliset, jotka olivat jakaantuneet kahteen liittoutumaan, itävaltalais-saksalaiseen ja englantilais-ranskalaiseen liittoutumaan, kävivät keskenään sotaa ja jolloin ne eivät voineet kääntää aseita Neuvostovaltaa vastaan. Se oli sotilaallisen rappiotilan kautta Neuvostovallan historiassa. Taistelussa Koltshakia ja Denikiniä vastaan Neuvostovalta loi kuitenkin Punaisen Armeijan ja selviytyi menestyksellisesti sotilaallisesta rappiotilasta.

Sen jälkeen alkoi Neuvostovallan historiassa toinen kausi, taistelun kausi taloudellista rappiotilaa vastaan. Tämä kausi ei ole vielä likimainkaan päättynyt, mutta se on jo antanut tuloksia, sillä tänä kautena Neuvostovalta on taistellut menestyksellisesti nälänhätää vastaan, joka kohtasi maatamme viime vuonna. Tänä kautena meillä on tapahtunut huomattava maatalouden nousu ja kevyen teollisuuden elpyminen. Meillä on jo kasvanut teollisuuden päällikkökunnan kaaderijoukko, joka on meidän toivomme, meidän tukemme. Mutta tämä kaikki ei ole vielä likimainkaan riittävää taloudellisen rappiotilan voittamiseksi. Voittaaksemme ja poistaaksemme rappiotilan meidän on yhdistettävä kaikkien neuvostotasavaltojen voimat, keskitettävä tasavaltojen kaikki taloudelliset ja finanssimahdollisuudet teollisuutemme perusalojen kuntoonpalauttamiseen. Tästä johtuu neuvostotasavaltojen yhdeksi liittovaltioksi yhdistämisen välttämättömyys. Tänään on päivä, jolloin tasavaltamme yhtyvät yhdeksi valtioksi liittääkseen voimansa yhteen taloutemme kuntoonpalauttamista varten.

Sotilaallista rappiotilaa vastaan käydyn taistelun kausi antoi meille Punaisen Armeijan, joka on yksi

Neuvostovallan olemassaolon perustoja. Seuraava kausi, taloudellista rappiotilaa vastaan käytävän taistelun kausi, antaa meidän valtiolliselle olemassaolollemme uudet puitteet — Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton, joka epäilemättä tulee edistämään neuvostomaan talouden kuntoonpalauttamista.

Mitä on Neuvostovalta nyt? Suuri työn valtakunta, joka ei enää herätä vihollisten keskuudessa ivaa, vaan hammasten kiristystä.

Sellaisia ovat Neuvostovallan kehityksen tulokset sen olemassaolon viideltä vuodelta.

Mutta, toverit, tämä päivä ei ole ainoastaan yhteenvetojen päivä, vaan se on samalla uuden Venäjän voiton päivä vanhasta Venäjästä, Euroopan santarmista, Aasian pyövelistä. Tämä päivä on uuden Venäjän voiton päivä, Venäjän, joka on murskannut kansallisuussorron kahleet, järjestänyt voiton pääomasta, luonut proletariaatin diktatuurin, herättänyt Idän kansat, innoittanut Lännen työläisiä, muuttanut punaisen lipun puoluelipusta valtion lipuksi ja koonnut tämän lipun ympärille neuvostotasavaltojen kansat yhdistääkseen ne yhdeksi valtioksi, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi, tulevan Maailman Sosialistisen Neuvostotasavallan esikuvaksi.

Meitä kommunisteja usein soimataan väittämällä, että me emme kykene rakentamaan. Olkoon Neuvostovallan viisivuotishistoria todisteena siitä, että kommunistit osaavat myös rakentaa. Todistakoon tämänpäiväinen Neuvostojen edustajakokous, jonka tehtävänä on Tasavaltojen Liiton muodostamista koskevan Julistuksen ja Sopimuksen vahvistaminen, jotka täysivaltaisten valtuuskuntien konferenssi eilen

hyväksyi, näyttäköön tämä Liiton edustajakokous kaikille niille, jotka eivät ole vielä menettäneet käsittämiskykyään, että kommunistit osaavat yhtä hyvin rakentaa uutta kuin hävittää vanhaa.

Tässä on, toverit, Julistus, jonka täysivaltaisten valtuuskuntien konferenssi eilen hyväksyi[50]. Luen sen (kts. liite № 1).

Ja tässä on saman konferenssin hyväksymän Sopimuksen teksti. Luen sen (kts. liite № 2).

Toverit, neuvostotasavaltojen täysivaltaisten valtuuskuntien konferenssin toimeksiannosta esitän vahvistettavaksenne juuri lukemani Julistuksen ja Sopimuksen sanamuodon Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta.

Toverit, kehoitan teitä hyväksymään ne kommunisteille ominaisella yksimielisyydellä ja piirtämään siten uuden luvun ihmiskunnan historiaan. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

„Pravda" № 298,
joulukuun 31 pnä 1922

VENÄLÄISTEN KOMMUNISTIEN STRATEGIAN JA TAKTIIKAN KYSYMYKSEEN[51]

Tämän kirjoituksen pohjana ovat luennot „Venäläisten kommunistien strategiasta ja taktiikasta", jotka olen eri aikoina pitänyt Presnjan kaupunginosan työväenklubilla ja Sverdlovin yliopiston[52] kommunistiryhmässä. Päätin julkaista tämän kirjoitukseni ei ainoastaan senvuoksi, että katson velvollisuudekseni ottaa varteen presnjalaisten ja sverdlovilaisten toivomuksen, vaan myös siksi, että itse kirjoitus ei mielestäni ole hyödytön puoluetyöntekijöittemme nuorelle polvelle. Katson kuitenkin tarpeelliseksi huomauttaa, että tämä kirjoitus ei pyri antamaan oleellisesti jotain uutta siihen verrattuna, minkä johtavat toverimme ovat Venäjän puoluelehdistössä jo moneen kertaan sanoneet. Tätä kirjoitusta on pidettävä toveri Leninin peruskatsantokantojen suppeana ja yleispiirteisenä esityksenä.

I

VALMISTAVIA KÄSITTEITÄ

1. TYÖVÄENLIIKKEEN KAKSI PUOLTA

Poliittinen strategia samoin kuin taktiikkakin on tekemisissä työväenliikkeen kanssa. Mutta itse työväenliikkeessä on kaksi ainesta: objektiivinen eli

vaistovarainen aines ja subjektiivinen eli tietoinen aines. Objektiivinen, vaistovarainen aines on niiden prosessien ryhmä, jotka tapahtuvat proletariaatin tietoisesta ja säännöstelevästä tahdosta riippumatta. Maan taloudellinen kehitys, kapitalismin kehitys, vanhan vallan hajoaminen, proletariaatin ja sitä ympäröivien luokkien vaistovarainen liike, luokkien väliset yhteentörmäykset y.m. — nämä ovat kaikki sellaisia ilmiöitä, joiden kehitys ei ole riippuvainen proletariaatin tahdosta, — tämä on liikkeen objektiivinen puoli. Strategia ei voi tehdä mitään näille prosesseille, sillä se ei voi niitä poistaa eikä muuttaa, se voi ottaa ne vain huomioon ja pitää niitä lähtökohtanaan. Tämä on marxilaisuuden teorian ja marxilaisuuden ohjelman tutkimusalaa.

Mutta liikkeellä on myös subjektiivinen, tietoinen puolensa. Liikkeen subjektiivinen puoli on liikkeen vaistovaraisten prosessien heijastumista työläisten mielissä, se on proletariaatin tietoista ja suunnitelmallista liikettä määrättyyn päämäärään. Liikkeen tämä puoli onkin oikeastaan juuri siksi meille kiintoisa, että eroitukseksi liikkeen objektiivisesta puolesta se on täydellisesti strategian ja taktiikan suuntaavan vaikutuksen alainen. Kun strategia ei voi muuttaa mitään liikkeen objektiivisten prosessien kulussa, niin sitävastoin tässä, liikkeen subjektiivisessa, tietoisessa puolessa strategian soveltamisala on laaja ja monipuolinen, sillä se, strategia, voi jouduttaa tai hidastuttaa liikettä, suunnata sen lyhimmälle tielle tai vetää sen vaikeammalle ja kärsimyksiä tuottavalle tielle riippuen itse strategian moitteettomuudesta tai puutteista.

Liikkeen jouduttaminen tai hidastuttaminen, sen helpoittaminen tai jarruttaminen — sellaisia ovat poliittisen strategian ja taktiikan soveltamisen ala ja puitteet.

2. MARXILAISUUDEN TEORIA JA OHJELMA

Strategia ei itse tutki liikkeen objektiivisia prosesseja. Siitä huolimatta sen on ne tiedettävä ja huomioitava oikein, ellei se tahdo sallia mitä törkeimpiä ja turmiollisimpia virheitä liikkeen johtamisessa. Liikkeen objektiivisia prosesseja tutkii ennen kaikkea marxilaisuuden teoria ja sitten myös marxilaisuuden ohjelma. Sen vuoksi strategian on nojattava kokonaisuudessaan marxilaisuuden teorian ja ohjelman toteamiin.

Tutkien kapitalismin objektiivisia prosesseja niiden kehityksessä ja häviämisessä marxilaisuuden teoria tulee johtopäätökseen, että porvariston kukistuminen ja proletariaatin suorittama vallan valtaaminen ovat kiertämättömiä, että kapitalismin tilalle on kiertämättömästi tuleva sosialismi. Proletaarista strategiaa voidaan nimittää todella marxilaiseksi vain siinä tapauksessa, jos sen toiminnan pohjaksi otetaan tämä marxilaisuuden teorian perusjohtopäätös.

Lähtien teorian toteamista marxilaisuuden ohjelma määrittelee proletaarisen liikkeen päämäärät, jotka on tieteellisesti määritelty ohjelman pykälissä. Ohjelma voi olla laadittu joko kapitalistisen kehityksen koko kaudeksi pitäen päämääränä kapitalismin kukistamista ja sosialistisen tuotannon järjestämistä tai kapitalismin kehityksen joksikin määrätyksi vaiheeksi, esimerkiksi feodaalisen itsevaltaisen järjestel-

män jätteiden hävittämistä ja kapitalismin vapaan kehityksen ehtojen luomista varten. Tästä riippuen ohjelmassa voi olla kaksi osaa: maksimiohjelma ja minimiohjelma. On itsestään selvää, että ohjelman minimiosaa varten tarkoitettu strategia ei voi olla samanlainen kuin sen maksimiosaa varten tarkoitettu strategia, ja strategiaa voidaan sanoa todella marxilaiseksi vain siinä tapauksessa, jos se pitää toiminnassaan ohjeena marxilaisuuden ohjelmassa määriteltyjä liikkeen päämääriä.

3. STRATEGIA

Strategian tärkeimpänä tehtävänä on sen perussuunnan määritteleminen, johon suuntaan työväenluokan liikkeen on kuljettava ja jolla suunnalla proletariaatin on edullisinta antaa viholliselle perusisku ohjelman asettamien päämäärien saavuttamiseksi. Strategian suunnitelma on perusiskun järjestämisen suunnitelma sillä suunnalla, jolla tämä isku voi todennäköisimmin antaa suurimman määrän tuloksia.

Poliittisen strategian peruspiirteet voitaisiin hahmotella ilman suurempia vaikeuksia ottamalla rinnastuksia sotilaallisesta strategiasta, esimerkiksi kansalaissodan kaudelta, Denikiniä vastaan käydyn taistelun ajoilta. Kaikki muistavat vuoden 1919 lopun, jolloin Denikin oli Tulan edustalla. Silloin käytiin sotilashenkilöiden kesken mielenkiintoisia väittelyjä siitä, mistä käsin Denikinin armeijoille olisi annettava ratkaiseva isku. Eräät sotilashenkilöt ehdottivat otettavaksi iskun perussuunnaksi linjan Tsaritsyn — Novorossiisk. Toiset sitävastoin ehdottivat ratkaisevan iskun antamista

Voronezhin — Rostovin linjalla silmälläpitäen sitä, että kuljettuamme tämän linjan päästä toiseen ja halkaistuamme siten Denikinin armeijat kahteen osaan me voisimme sitten murskata ne yksitellen. Ensinmainitulla suunnitelmalla oli epäilemättä myönteinen puolensa siinä mielessä, että edellyttäessään Novorossiiskin valloittamista se katkaisi siten Denikinin armeijoilta peräätymistien. Mutta toisaalta se oli epäedullinen, sillä se edellytti meidän etenemistämme Neuvostovallalle vihamielisten seutujen (Donin alueen) kautta ja vaati siis suuria uhreja; toisaalta se oli vaarallinen, sillä se avasi Denikinin armeijoille tien Moskovaan Tulan ja Serpuhovin kautta. Toinen perusiskun suunnitelma oli ainoa oikea suunnitelma, sillä toisaalta se edellytti perusryhmämme etenemistä Neuvostovallalle myötämielisten seutujen (Voronezhin läänin ja Donetsin kaivosalueen) kautta, ja siksi se ei vaatinut suuria uhreja; toisaalta se teki tyhjäksi Moskovaa kohti liikehtineiden Denikinin sotajoukkojen perusryhmän liikkeet. Sotilashenkilöiden enemmistö asettui toisen suunnitelman kannalle, ja se ratkaisi Denikiniä vastaan käydyn sodan kohtalon.

Toisin sanoen: perusiskun suunnan määritteleminen merkitsee operatioiden luonteen ratkaisemista ennakolta koko sodan kaudeksi, siis sitä, että ratkaistaan ennakolta $^{9}/_{10}$ koko sodan kohtalosta. Siinä on strategian tehtävä.

Samaa täytyy sanoa poliittisesta strategiasta. Ensimmäinen vakava yhteenotto Venäjän proletariaatin poliittisten johtajain välillä kysymyksestä, joka koski proletaarisen liikkeen perussuuntaa, tapahtui 19-sataluvun alussa, venäläis-japanilaisen sodan aikana.

Kuten tiedetään, puolueemme toinen osa (menshevikit) oli silloin sitä mieltä, että proletariaatin liikkeen perussuunnan sen taistelussa tsarismia vastaan täytyy tapahtua proletariaatin ja liberaalisen porvariston välisen liiton linjaa, jolloin talonpoikaisto mitä tärkeimpänä vallankumouksellisena tekijänä jätettiin kokonaan tai melkein kokonaan pois suunnitelmasta, mutta liberaaliselle porvaristolle annettiin johtava osuus yleisessä vallankumouksellisessa liikkeessä. Puolueemme toinen osa (bolshevikit) sitävastoin sanoi, että perusiskun täytyy tapahtua proletariaatin ja talonpoikaiston välisen liiton linjaa, jolloin yleisen vallankumouksellisen liikkeen johtajan osuus on annettava proletariaatille ja liberaalinen porvaristo on neutralisoitava.

Jos koko vallankumouksellista liikettämme tuhat yhdeksänsataa luvulta vuoden 1917 helmikuun vallankumoukseen saakka kuvataan analogisesti Denikiniä vastaan käydyn sodan kanssa työläisten ja talonpoikain sotana tsaarinvaltaa ja tilanherroja vastaan, niin on selvää, että tämän taikka tuon (menshevikkien tai bolshevikkien) strategisen suunnitelman hyväksymisestä, vallankumouksellisen liikkeen tämän taikka tuon perussuunnan hyväksymisestä riippui suuresti tsaarinvallan ja tilanherrojen kohtalo.

Samoin kuin Denikiniä vastaan käydyn sodan aikana sotilaallinen strategia määritellessään iskun pääsuunnan määräsi siten $^{9}/_{10}$ kaikkien myöhempien operatioiden luonteen aina Denikinin murskaamiseen saakka, niin myöskin tässä, tsaarinvaltaa vastaan käydyn vallankumouksellisen taistelun alalla, meidän poliittinen strategiamme määritellessään vallan-

kumouksellisen liikkeen perussuunnan bolshevistisen suunnitelman hengessä määräsi siten puolueemme työn luonteen tsaarinvaltaa vastaan käydyn avoimen taistelun koko kaudeksi venäläis-japanilaisen sodan ajoista vuoden 1917 helmikuun vallankumoukseen asti.

Poliittisen strategian tehtävä on ennen kaikkea siinä, että se lähtien marxilaisuuden teorian ja ohjelman toteamista ja huomioiden kaikkien maiden työläisten vallankumouksellisen taistelun kokemuksen määrittelisi oikein kyseessäolevan maan proletaarisen liikkeen perussuunnan kyseessäolevaa historiallista kautta varten.

4. TAKTIIKKA

Taktiikka on strategian osa, sen alainen ja sitä palveleva. Taktiikka ei ole tekemisissä koko sodan kanssa kokonaisuudessaan, vaan sen eri tapahtumain, ottelujen ja taistelujen kanssa. Kun strategia pyrkii voittamaan sodan tai viemään päätökseen esimerkiksi taistelun tsaarinvaltaa vastaan, niin taktiikka sitävastoin pyrkii voittamaan nämä tai nuo taistelut, nämä tai nuo ottelut, viemään menestyksellisesti läpi nämä tai nuo kamppailut, nämä tai nuo esiintymiset, jotka enemmän tai vähemmän vastaavat jokaisen kyseessäolevan ajankohdan konkreettista tilannetta.

Taktiikan mitä tärkeimpänä tehtävänä on niiden teiden ja välineiden, niiden taistelumuotojen ja -keinojen määritteleminen, jotka parhaiten vastaavat konkreettista tilannetta kyseessäolevalla ajankohdalla

ja varmimmin valmistavat strategista menestystä. Sen vuoksi taktiikan otteita ja niiden tuloksia ei pidä arvioida sellaisinaan, välittömän vaikutuksen näkökannalta, vaan strategian tehtävien ja mahdollisuuksien näkökannalta.

On ajankohtia, jolloin taktillinen menestys helpottaa strategisten tehtäväin täyttämistä. Siten oli asianlaita esimerkiksi Denikinin-vastaisella rintamalla vuoden 1919 lopulla meidän sotajoukkojemme vapauttaessa Orelin ja Voronezhin, jolloin ratsuväkemme menestys Voronezhin edustalla ja jalkaväkemme menestys Orelin edustalla loivat otollisen tilanteen Rostoviin annettavaa iskua varten. Siten oli asianlaita Venäjällä vuoden 1917 elokuussa, jolloin Pietarin ja Moskovan Neuvostojen siirtyminen bolshevikkien puolelle loi uuden poliittisen tilanteen, joka myöhemmin helpotti puolueemme lokakuussa antamaa iskua.

On sellaisiakin ajankohtia, jolloin välittömän vaikutuksensa puolesta loistava, mutta strategisia mahdollisuuksia vastaamaton taktillinen menestys luo „odottamattoman" tilanteen, joka on tuhoisa koko kamppailulle. Siten tapahtui Denikinille vuoden 1919 lopulla, kun hän nopean ja tuntuvan Moskovaa kohti etenemisen helpon menestyksen innostamana venytti rintamansa Volgalta Dneprille asti ja valmisti siten omien armeijoidensa tuhoa. Siten tapahtui vuonna 1920 puolalaisia vastaan käydyn sodan aikana, jolloin me, aliarvioiden kansallisen seikan voiman Puolassa ja innostuen tuntuvan etenemisen helposta menestyksestä, otimme itsellemme ylivoimaisen tehtävän murtautua Varsovan kautta Eurooppaan, yhdistimme puolalaisen väestön valtavan enemmistön

neuvostosotajoukkoja vastaan ja loimme siten tilanteen, joka teki tyhjäksi neuvostosotajoukkojen Minskin ja Zhitomirin edustalla saavuttaman menestyksen ja horjutti Neuvostovallan arvovaltaa Lännessä.

Vihdoin on vielä ajankohtia, jolloin täytyy olla välittämättä taktillisesta menestyksestä, mennä tieten tahtoen taktillisiin miinuksiin ja häviöihin turvatakseen itselleen tulevaisuudessa strategisia voittoja. Siten käy usein sodassa, kun toinen sotiva puoli, haluten pelastaa sotavoimiensa kantajoukot ja saada ne pois ylivoimaisen vihollisen iskun alta, alkaa suunnitelmallisen vetäytymisen ja luovuttaa taisteluitta kokonaisia kaupunkeja ja alueita voittaakseen aikaa ja kootakseen voimia tulevaisuuden uusia ratkaisevia taisteluja varten. Siten oli asia Venäjällä vuonna 1918 saksalaisten hyökkäyksen aikana, jolloin puolueemme täytyi suostua Brestin rauhaan, joka oli välittömän poliittisen vaikutuksen kannalta katsoen tuona ajankohtana suuri miinus, jotta olisi saanut säilytetyksi liiton rauhaa-janonneen talonpoikaiston kanssa, hankituksi hengähdyshetken, luoduksi uuden armeijan ja turvatuksi siten itselleen vastaisuudessa strategisia voittoja.

Toisin sanoen: taktiikka ei saa alistua ohimeneville hetken vaatimuksille, se ei saa pitää ohjeenaan välittömän poliittisen vaikutuksen näkökohtia, sitä vähemmän se saa irtaantua maankamaralta ja rakentaa pilvilinnoja, — taktiikan on rakennuttava strategian tehtävien ja mahdollisuuksien mukaisesti.

Taktiikan tehtävänä on ennen kaikkea se, että pitäen ohjeenaan strategian antamia ohjeita ja huomioiden kaikkien maiden työläisten vallankumouksel-

lisen taistelun kokemuksen sen on määriteltävä ne taistelumuodot ja -keinot, jotka parhaiten vastaavat jokaisen kysymyksessäolevan ajankohdan konkreettista taistelutilannetta.

5. TAISTELUMUODOT

Sodankäyntitavat, sotamuodot eivät ole aina samanlaisia. Ne muuttuvat kehityksen ehtojen mukaisesti, ennen kaikkea tuotannon kehityksen mukaisesti. Tshingis-kaanin aikana sotaa käytiin toisin kuin Napoleon III aikana, XX vuosisadalla sitä käydään toisin kuin XIX vuosisadalla.

Nykyajan oloissa sodankäynnin taito on siinä, että sen jälkeen, kun on omaksuttu kaikki sotamuodot ja kaikki tieteen saavutukset tällä alalla, osataan käyttää niitä järkevästi, yhdistellä niitä taitavasti tai olosuhteista riippuen soveltaa ajoissa jotakin näistä muodoista.

Samaa on sanottava taistelumuodoista poliittisella alalla. Poliittisella alalla ovat taistelumuodot vieläkin moninaisempia kuin sodankäynnin muodot. Ne muuttuvat talouden, yhteiskuntaelämän ja sivistyksen kehityksen mukaisesti, luokkien tilan, taistelevien voimien suhteen ja vallan luonteen mukaisesti ja vihdoin kansainvälisten suhteiden y.m. mukaisesti. Itsevaltiuden aikana illegaalinen taistelumuoto, joka oli yhdistetty työläisten osittaislakkoihin ja mielenosoituksiin; „legaalisten mahdollisuuksien“ aikana avoin taistelumuoto ja työläisten poliittiset joukkolakot; parlamentaarinen taistelumuoto esimerkiksi Duuman aikana ja parlamentin ulkopuoliset joukkojen esiinty-

miset, jotka kasvavat toisinaan aseellisiksi kapinoiksi; vihdoin valtion taistelumuodot sen jälkeen, kun proletariaatti on vallannut vallan ja se saa mahdollisuuden taata itselleen kaikki valtion välineet ja voimat aina armeijaa myöten, — sellaisia ovat yleensä proletariaatin vallankumouksellisen taistelun käytännön esiinnostamat taistelumuodot.

Puolueen tehtävänä on oppia käyttämään kaikkia taistelumuotoja, yhdistelemään järkevästi niitä taistelutantereella ja kärjistämään taitavasti taistelua sen niissä muodoissa, jotka ovat erikoisen tarkoituksenmukaisia kysymyksessäolevassa tilanteessa.

6. JÄRJESTÖMUODOT

Armeijan järjestömuodot, sotajoukkojen aselajit ja muodot sopeutetaan tavallisesti sodankäynnin muotojen ja keinojen mukaisiksi. Viimemainittujen muuttuessa muutetaan ensinmainittuja. Manööverisodassa asian ratkaisevat usein suuret ratsuväkijoukot. Asemasodassa sensijaan ratsuväellä ei ole minkäänlaista merkitystä tai on sillä toisarvoinen merkitys: järeä tykistö ja ilmavoimat sekä kaasut ja hyökkäysvaunut ratkaisevat kaiken.

Sotataidon tehtävänä on turvata itselleen sotajoukkojen kaikki aselajit, kehittää ne täydellisiksi ja yhdistellä taitavasti niiden toimintaa.

Samaa on sanottava järjestömuodoista poliittisella alalla. Tässä, samoin kuin sotilaallisellakin alalla, järjestömuodot sopeutetaan taistelumuotojen mukaisiksi. Ammattivallankumouksellisten konspiratiiviset järjestöt itsevaltiuden kaudella; valistus-, ammatilliset,

osuustoiminnalliset ja parlamentaariset järjestöt (duumaryhmä y.m.) Duuman kaudella; tehdaskomiteat, talonpoikaiskomiteat, lakkokomiteat, työväen ja sotilaiden edustajain neuvostot, sotilaalliset vallankumouskomiteat ja laaja proletaarinen puolue, joka yhdistää kaikki nämä taistelumuodot joukkoesiintymisten ja kapinoiden aikana; vihdoin proletariaatin järjestäytymisen valtiomuoto kaudella, jolloin valta on keskitetty proletariaatin käsiin, — sellaisia ovat yleensä ne järjestömuodot, joihin proletariaatti määrätyissä oloissa voi ja joihin sen täytyy nojautua taistelussaan porvaristoa vastaan.

Puolueen tehtävänä on omaksua kaikki nämä järjestömuodot, kehittää ne täydellisiksi ja yhdistellä taitavasti niiden toimintaa kullakin kyseessäolevalla ajankohdalla.

7. TUNNUS. TOIMINTAOHJE

Onnistuneesti määritellyillä päätöksillä, jotka kuvastavat sodan tai erinäisen taistelun päämääriä ja ovat kansanomaisia sotajoukkojen keskuudessa, on toisinaan ratkaiseva merkitys rintamalle sellaisena keinona, jolla voidaan innostaa armeija toimintaan, pitää yllä taisteluhenkeä j.n.e. Asianmukaisilla käskyillä, tunnuksilla tai sotajoukoille osoitetuilla vetoomuksilla on koko sodan kululle yhtä tärkeä merkitys kuin ensiluokkaisella järeällä tykistöllä tai ensiluokkaisilla nopeakulkuisilla hyökkäysvaunuilla.

Vieläkin suurempi merkitys on tunnuksilla poliittisella alalla, jossa ollaan tekemisissä kymmen- ja satamiljoonaisten väestöjoukkojen kanssa, joilla on erilaisia vaatimuksia ja tarpeita.

Tunnus on esimerkiksi proletariaatin johtavan ryhmän, sen puolueen antama suppea ja selvä taistelun lähimpien tai kaukaisempien päämäärien määritelmä. Taistelun päämäärien erilaisuudesta johtuen tunnukset ovat erilaisia käsittäen joko kokonaisen historiallisen kauden tai kyseessäolevan historiallisen kauden eri vaiheita ja tapahtumia. Tunnus „alas itsevaltius", jonka ensimmäisenä asetti „Työn Vapautus" ryhmä [53] viime vuosisadan 80-luvulla, oli **propagandatunnus**, sillä sen tarkoituksena oli saada puolueen puolelle kaikkein lujimpia ja horjumattomimpia taistelijayksilöitä ja heidän ryhmiään. Venäläis-japanilaisen sodan kaudella, jolloin itsevaltiuden heikkous kävi enemmän tai vähemmän ilmeiseksi työväenluokan laajoille joukoille, tästä tunnuksesta tuli **agitatiotunnus**, sillä sen tarkoituksena oli jo työtätekevien miljoonaisten joukkojen mukaansaaminen. Vuoden 1917 helmikuun vallankumousta edeltäneellä kaudella, jolloin tsaarinvalta oli ehtinyt lopullisesti vararikkoutua joukkojen silmissä, muuttui tunnus „alas itsevaltius" jo agitatiotunnuksesta **toimintatunnukseksi**, sillä sen tarkoituksena oli nostattaa miljoonaiset joukot rynnäkköön tsaarinvaltaa vastaan. Helmikuun vallankumouksen päivinä tämä tunnus muuttui jo puolueen **toimintaohjeeksi**, s.o. suoranaiseksi kehoitukseksi vallata tsaarinvallan järjestelmän määrätyt laitokset ja määrätyt tukipaikat määrättynä aikana, sillä kysymyksessä oli jo tsaarinvallan kaataminen, sen hävittäminen. Toimintaohje on puolueen suoranainen kehoitus tekoihin silloin ja silloin, siellä ja siellä, ja se on velvoittava kaikille puolueen jäsenille, ja työtätekevien laajat joukot ottavat sen tavallisesti

vastaan, jos kehoitus määrittelee oikein ja osuvasti joukkojen vaatimukset, jos se on todella kypsynyt.

Tunnusten sotkeminen toimintaohjeiden kanssa tai agitatiotunnuksen sotkeminen toimintatunnuksen kanssa on yhtä vaarallista kuin ovat vaarallisia ja toisinaan tuhoisiakin ennenaikaiset tai myöhästyneet esiintymiset. Huhtikuussa 1917 tunnus „Kaikki valta Neuvostoille“ oli agitatiotunnus. Tunnettu mielenosoitus, joka pidettiin vuoden 1917 huhtikuussa Pietarissa tunnuksella „Kaikki valta Neuvostoille“ ja joka piiritti silloin Talvipalatsin, oli yritys, ennenaikainen ja siksi turmiollinen yritys, muuttaa tämä tunnus toimintatunnukseksi[54]. Se oli mitä vaarallisin esimerkki agitatiotunnuksen sotkemisesta toimintatunnuksen kanssa. Puolue oli oikeassa tuomitessaan tuon mielenosoituksen alkuunpanijat, sillä puolue tiesi, että ehtoja, jotka ovat välttämättömiä tämän tunnuksen muuttamiseksi toimintatunnukseksi, ei vielä ollut, että proletariaatin ennenaikainen esiintyminen voi johtaa sen voimien murskaamiseen.

Toisaalta on tapauksia, jolloin puolue joutuu sellaiseen tilanteeseen, että sen on „24 tunnin sisällä“ peruutettava tai muutettava jo hyväksytty ja kypsynyt tunnus (tai toimintaohje) suojellakseen rivinsä joutumasta vihollisen virittämään ansaan tai tilapäisesti lykättävä toimintaohjeen toteuttaminen otollisempaan aikaan. Sellainen tapaus oli Pietarissa kesäkuussa 1917, jolloin puolueemme Keskuskomitea muuttuneen tilanteen vuoksi „yht’äkkiä“ peruutti huolellisesti valmistellun ja kesäkuun 9 päiväksi määrätyn työläisten ja sotilaiden mielenosoituksen.

Puolueen tehtävänä on muuttaa taitavasti ja ajoissa agitatiotunnukset toimintatunnuksiksi tai toimintatunnukset määrätyiksi konkreettisiksi toimintaohjeiksi tai, jos tilanne sitä vaatii, ilmaistava tarvittavaa joustavuutta ja päättäväisyyttä peruuttaakseen ajoissa määrättyjen tunnusten toteuttamisen, vaikka nuo tunnukset olisivatkin kansanomaisia ja kypsyneitä.

II

STRATEGINEN SUUNNITELMA

1. HISTORIALLISET KÄÄNTEET. STRATEGISET SUUNNITELMAT

Puolueen strategia ei ole jotain vakituista, kerta kaikkiaan määrättyä. Se muuttuu historiallisista käänteistä, historiallisista murroksista riippuen. Nämä muutokset ilmenevät siinä, että jokaista erillistä historiallista käännettä varten laaditaan sitä vastaava erikoinen strateginen suunnitelma, joka on voimassa koko sen kauden, joka kuluu käänteestä toiseen. Strateginen suunnitelma sisältää vallankumouksellisten voimien perusiskun suunnan määrittelyn ja sitä vastaavan miljoonaisten joukkojen yhteiskunnalliselle rintamalle sijoittamisen kaavion. Luonnollista on, että strateginen suunnitelma, joka on kelvollinen määrättyä historiallista kautta varten, jolla on omat erikoisuutensa, ei voi olla kelvollinen toista historiallista kautta varten, jolla on aivan toisenlaiset erikoisuudet. Jokaista historiallista käännettä vastaa sille välttämätön ja sen tehtävien mukaisesti laadittu strateginen suunnitelma.

Samaa voidaan sanoa sotilaallisesta alasta. Strateginen suunnitelma, joka oli laadittu Koltshakia vastaan käytyä sotaa varten, ei voinut kelvata Denikiniä vastaan käydyssä sodassa, joka vaati uutta strategista suunnitelmaa, ja tämä suunnitelma taas ei voinut kelvata sodassa, jota käytiin esimerkiksi puolalaisia vastaan vuonna 1920, sillä kaikissa näissä kolmessa tapauksessa sen enempää perusiskujen suunnat kuin tärkeimpien taisteluvoimien sijoituksen kaaviotkaan eivät voineet olla samanlaisia.

Venäjän uusi historia tuntee kolme historiallista peruskäännettä, jotka synnyttivät puolueemme historiassa kolme erilaista strategista suunnitelmaa. Katsomme tarpeelliseksi kuvailla niitä lyhyesti havainnollistuttaaksemme sitä, kuinka puolueen strategiset suunnitelmat yleensä muuttuvat uusista historiallisista murroksista riippuen.

2. ENSIMMÄINEN HISTORIALLINEN KÄÄNNE JA SUUNTA PORVARILLIS-DEMOKRAATTISEEN VALLANKUMOUKSEEN VENÄJÄLLÄ

Tämä käänne alkoi 19-sataluvun alussa, venäläis-japanilaisen sodan kaudella, jolloin tsaarin armeijain tappiot ja Venäjän työläisten valtavat poliittiset lakot saivat liikkeelle väestön kaikki luokat ja sysäsivät ne poliittisen taistelun areenalle. Tämä käänne päättyi vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen päivinä.

Tuona kautena oli puolueessamme vastakkain kaksi strategista suunnitelmaa: menshevikkien suunnitelma (Plehanov ja Martov v. 1905) ja bolshevikkien suunnitelma (toveri Lenin v. 1905).

Menshevikkien strategia suunnitteli pääiskun antamisen tsaarinvallalle liberaalisen porvariston ja proletariaatin liiton linjaa. Lähtien siitä, että vallankumous katsottiin silloin porvarilliseksi, tämä suunnitelma antoi liikkeen hegemonin (johtajan) osuuden liberaaliselle porvaristolle ja määräsi proletariaatille „äärimmäisen vasemmisto-opposition" osuuden, porvariston „eteenpäinsysääjän" osuuden, ja talonpoikaisto yhtenä vallankumouksellisena perusvoimana jätettiin kokonaan tai melkein kokonaan pois näkökulmasta. Ei ole vaikeaa ymmärtää, että tämä suunnitelma oli toivottoman utopistinen, koska se jätti sivuun monimiljoonaisen talonpoikaiston sellaisessa maassa kuin Venäjä, että se oli taantumuksellinen, koska se luovutti vallankumouksen kohtalon liberaalisen porvariston käsiin (porvariston hegemonia), sillä liberaalista porvaristoa ei kiinnostanut vallankumouksen täydellinen voitto, vaan porvaristo oli aina valmis lopettamaan sen sopimukseen tsaarinvallan kanssa.

Bolshevikkien strategia (kts. toveri **Leninin** „Kaksi taktiikkaa" [55]) suunnitteli vallankumouksen pääiskun antamisen tsaarinvallalle proletariaatin ja talonpoikaiston liiton linjaa neutralisoiden liberaalisen porvariston. Lähtien siitä, että liberaalinen porvaristo ei ole kiinnostettu porvarillis-demokraattisen vallankumouksen täydellisestä voitosta, että se katsoo paremmaksi tehdä sopimuksen tsaarinvallan kanssa työläisten ja talonpoikain vahingoksi, tämä suunnitelma antoi proletariaatille, Venäjän ainoalle loppuun saakka vallankumoukselliselle luokalle, vallankumouk-

sellisen liikkeen johtajan tehtävän. Tämä suunnitelma on mainio ei vain siinä suhteessa, että se huomioi oikein vallankumouksen liikkeellepanevat voimat, vaan myös siinä suhteessa, että siihen sisältyi itumuodossaan proletariaatin diktatuurin aate (proletariaatin hegemonia) ja että se huomioi nerokkaasti ennakolta vallankumouksen seuraavan, korkeamman vaiheen Venäjällä ja helpotti siihen siirtymistä.

Vallankumouksen myöhempi kehitys aina vuoden 1917 helmikuuhun saakka vahvisti tämän strategisen suunnitelman täydellisesti oikeaksi.

3. TOINEN HISTORIALLINEN KÄÄNNE JA SUUNTA PROLETARIAATIN DIKTATUURIIN VENÄJÄLLÄ

Toinen käänne alkoi vuoden 1917 helmikuun vallankumouksesta, tsaarinvallan kukistamisen jälkeen, silloin, kun imperialistinen sota oli paljastanut kapitalismin kuolettavat mätäpaiseet koko maailmassa; silloin, kun liberaalisen porvariston, joka ei kyennyt ottamaan käsiinsä maan tosiasiallista hallitsemista, oli pakko rajoittua pitämään itsellään muodollinen valta (Väliaikainen hallitus); silloin, kun työväen ja sotilaiden edustajain Neuvostoilla, jotka olivat saaneet käsiinsä tosiasiallisen vallan, ei ollut kokemusta eikä tahtoa soveltaa sitä käytännössä; silloin, kun sotilaat rintamalla ja työläiset ja talonpojat selustassa nääntyivät sodan ja taloudellisen rappion painon alla; silloin, kun „kaksoisvallan" ja „yhteydenpitokomitean" [56] valtakomento, jota raatelivat sisäiset ristiriidat ja joka oli kykenemätön niin sotaan kuin rauhaankin, ei löytänyt „ulospääsyä umpikujasta",

vaan päinvastoin saattoi tilanteen yhä sotkuisemmaksi. Tämä kausi päättyi Lokakuun vallankumoukseen vuonna 1917.

Tänä kautena Neuvostojen sisällä oli vastakkain kaksi strategista suunnitelmaa: menshevikkien ja eserrien suunnitelma ja bolshevikkien suunnitelma.

Menshevikkien ja eserrien strategia, joka ensi aikoina häilyi Neuvostojen ja Väliaikaisen hallituksen välillä, vallankumouksen ja vastavallankumouksen välillä, sai lopullisen muotonsa Demokraattisen neuvottelukokouksen avaamispäivään (syyskuu 1917) tultaessa. Sen linjana oli Neuvostojen asteettainen, mutta järkähtämätön vallasta syrjäyttäminen ja kaiken vallan keskittäminen maassa „Esiparlamentin“, tulevan porvarillisen parlamentin esikuvan, käsiin. Rauhan ja sodan kysymykset, agraari- ja työväenkysymykset samoin kuin kansallisuuskysymyskin lykättiin Perustavan kokouksen koollekutsumiseen asti, jota vuorostaan lykättiin määräämättömäksi ajaksi. „Kaikki valta Perustavalle kokoukselle“, siten eserrät ja menshevikit määrittelivät strategisen suunnitelmansa. Se oli porvariston diktatuurin, tosin siloitellun ja kammatun, „aivan demokraattisen“, mutta kuitenkin porvarillisen diktatuurin valmistelemisen suunnitelma.

Bolshevikkien strategia (kts. toveri **Leninin** „Teesit“, jotka julkaistiin huhtikuussa 1917 [57]) suunnitteli pääiskun annettavaksi porvariston vallan hävittämisen linjaa proletariaatin ja talonpoikaisköyhälistön yhdistetyin voimin, proletariaatin diktatuurin järjestämisen linjaa Neuvostojen tasavallan muodossa. Välien katkai-

seminen imperialismin kanssa ja sodasta eroaminen; entisen Venäjän imperiumin sorrettujen kansallisuuksien vapauttaminen; tilanherrojen ja kapitalistien omaisuuden pakkoluovuttaminen; ehtojen valmisteleminen sosialistisen talouden järjestämistä varten,— sellaisia olivat bolshevikkien strategisen suunnitelman ainekset tuona kautena. „Kaikki valta Neuvostoille“, siten bolshevikit määrittelivät silloin strategisen suunnitelmansa. Se oli tärkeä ei vain siinä mielessä, että se huomioi oikein Venäjän uuden, proletaarisen vallankumouksen liikkeellepanevat voimat, vaan myös siinä mielessä, että se helpotti ja joudutti vallankumouksellisen liikkeen valloilleenpääsyä Lännessä.

Tapausten myöhempi kehitys aina Lokakuun kumoukseen saakka vahvisti tämän strategisen suunnitelman täydellisesti oikeaksi.

4. KOLMAS HISTORIALLINEN KÄÄNNE JA SUUNTA EUROOPAN PROLETAARISEEN VALLANKUMOUKSEEN

Kolmas käänne alkoi Lokakuun vallankumouksesta, silloin, kun Lännen kahden imperialistisen ryhmän elämästä ja kuolemasta käymä kamppailu saavutti huippunsa; silloin, kun vallankumouksellinen kriisi oli Lännessä silminnähtävästi kypsymässä; silloin, kun vararikkoutunut ja ristiriitoihin sotkeutunut porvariston valta Venäjällä kukistui proletaarisen vallankumouksen iskusta; silloin, kun voittanut proletaarinen vallankumous, katkaisemalla välinsä imperialismin kanssa ja eroamalla sodasta, sai Lännen imperialistisista liittoutumista itselleen verivihollisia; silloin, kun

uuden Neuvostohallituksen asetukset rauhasta, tilanherrain maiden pakkoluovuttamisesta, kapitalistien omaisuuden pakkoluovuttamisesta ja sorrettujen kansallisuuksien vapauttamisesta hankkivat sille koko maailman miljoonien työtätekevien luottamuksen. Tämä oli kansainvälisessä mitassa tapahtunut käänne, sillä ensi kerran tuli murretuksi pääoman kansainvälinen rintama, ensi kerran tuli asetetuksi käytännölliselle perustalle kysymys kapitalismin kukistamisesta. Juuri tämä muutti Lokakuun vallankumouksen kansallisesta, venäläisestä voimatekijästä kansainväliseksi voimatekijäksi ja Venäjän työläiset kansainvälisen proletariaatin jälellejääneestä joukko-osastosta sen etujoukoksi, joka uhrautuvaisella taistelullaan herättää Lännen työläisiä ja Idän sorrettuja maita. Tämä käänne ei ole vielä saavuttanut lopullista kehitystään, sillä se ei ole vielä alkanut kansainvälisessä mitassa, mutta sen sisältö ja yleinen suunta ovat käyneet jo riittävän selviksi.

Venäjän poliittisissa piireissä oli silloin vastakkain kaksi strategista suunnitelmaa: vastavallankumouksellisten suunnitelma, jotka vetivät järjestöihinsä menshevikkien ja eserrien aktiivisen osan, ja bolshevikkien suunnitelma.

Vastavallankumoukselliset ja aktiiviset eserrät ja menshevikit laativat suunnitelmiaan kaikkien tyytymättömien ainesten yhteen leiriin yhdistämisen linjaa, joita aineksia olivat entinen upseeristo selustassa ja rintamalla, porvarillis-natsionalistiset hallitukset reunamaissa, kapitalistit ja tilanherrat, joilta vallankumous oli pakkoluovuttanut omaisuuden, Ententen asiamiehet, jotka valmistelivat interventiota, y.m.

Heillä oli suuntana Neuvostohallituksen kukistaminen kapinan tai ulkomaisen intervention avulla ja kapitalistisen järjestelmän palauttaminen Venäjällä.

Bolshevikkien laatimien suunnitelmien linjana sitävastoin oli proletariaatin diktatuurin sisäinen lujittaminen Venäjällä ja proletaarisen vallankumouksen vaikutuspiirin laajentaminen maailman kaikkiin maihin yhdistämällä Venäjän proletaarien ponnistukset Euroopan proletaarien ja Idän sorrettujen maiden ponnistuksiin maailman imperialismia vastaan. Tämän strategisen suunnitelman erinomaisen täsmällisen ja lyhyen määrittelyn on antanut toveri Lenin kirjasessaan „Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky“: **„On toteutettava mahdollisimman paljon siitä, mikä on toteutettavissa yhdessä** (omassa.— **J. St.**) **maassa vallankumouksen kehittämiseksi, tukemiseksi ja herättämiseksi kaikissa maissa“.** Tämän strategisen suunnitelman arvokkuus ei ole vain siinä, että se huomioi oikein maailmanvallankumouksen liikkeellepanevat voimat, vaan myös siinä, että se näki ennakolta ja helpotti sittemmin alkanutta Neuvosto-Venäjän muuttamista koko maailman vallankumouksellisen liikkeen huomion keskiöksi, Lännen työläisten ja Idän siirtomaiden vapautuksen lipuksi.

Vallankumouksen myöhempi kehitys koko maailmassa, samoin kuin Neuvostovallan viisivuotinen olemassaolo Venäjällä, on vahvistanut tämän strategisen suunnitelman täydellisesti oikeaksi. Sellaiset tosiasiat kuin se, että vastavallankumoukselliset sekä eserrät ja menshevikit, jotka monta kertaa yrittivät kukistaa Neuvostovallan, ovat nyt maanpaossa, mutta Neuvostovalta ja Kansainvälinen proletaarinen järjestö

muuttuvat maailman proletariaatin politiikan mitä tärkeimmäksi aseeksi,— sellaiset tosiasiat puhuvat selvästi bolshevikkien strategisen suunnitelman puolesta.

„Pravda" № 56,
maaliskuun 14 pnä 1923
Allekirjoitus: J. Stalin

KANSALLISET SEIKAT PUOLUE- JA VALTIORAKENNUSTYÖSSÄ

Puolueen Keskuskomitean hyväksymät teesit VKP(b):n XII edustajakokoukselle[58]

I

1. Kapitalismin kehitys toi jo viime vuosisadalla esille tendenssin tuotanto- ja vaihtotapojen kansainvälistymiseen, kansallisen sulkeutuneisuuden häviämiseen, kansojen taloudelliseen lähentymiseen ja valtavien alueiden yhdistymiseen vähitellen yhdeksi ehyeksi kokonaisuudeksi. Kapitalismin myöhempi kehitys, maailmanmarkkinain kehittyminen, suurten meri- ja rautatieyhteyksien luominen, pääoman maastavienti y.m. yhä voimistuttivat tätä tendenssiä sitoen mitä erilaisimmat kansat yhteen kansainvälisen työnjaon ja kaikinpuolisen keskinäisen riippuvaisuuden siteillä. Mikäli tämä prosessi on heijastanut tuotantovoimien jättiläismäistä kehitystä, mikäli se on helpottanut kansallisen eristyneisyyden ja eri kansojen etujen vastakohtaisuuden poistamista, se on ollut ja jää edistykselliseksi prosessiksi, sillä se valmistaa aineellisia edellytyksiä tulevalle sosialistiselle maailmantaloudelle.

2. Mutta tämä tendenssi kehittyi omalaatuisissa muodoissa, jotka eivät lainkaan vastaa sen sisäistä

historiallista tarkoitusta. Kansojen keskinäinen riippuvaisuus ja alueiden taloudellinen yhdistyminen rakentuivat kapitalismin kehityksen kulussa ei kansojen yhteistyöskentelyn pohjalla tasavertaisina osapuolina, vaan siten, että toiset kansat alistivat toisia alaisikseen, kehittyneemmät kansat sortivat ja riistivät vähemmän kehittyneitä kansoja. Siirtomaaryöstöt ja -valtaukset, kansallisuussorto ja kansallisen tasa-arvoisuuden puute, imperialistinen mieli- ja väkivalta, siirtomaaorjuus ja kansallinen oikeudettomuus, vihdoin „sivistys"-kansojen taistelu keskenään herruudesta „sivistymättömien" kansojen yli,— sellaisia ovat ne muodot, joiden puitteissa kansojen taloudellisen lähentymisen prosessi tapahtui. Sen vuoksi kasvoi yhdistymistendenssin ohella tendenssi tämän yhdistämisen väkivaltaisten muotojen hävittämiseen, taistelu sorrettujen siirtomaiden ja riippuvaisten kansallisuuksien vapauttamiseksi imperialistisesta sorrosta. Mikäli tämä toinen tendenssi on merkinnyt sorrettujen joukkojen suuttumusta imperialistisia yhdistämismuotoja vastaan, mikäli se on vaatinut kansojen yhdistämistä yhteistyöskentelyn ja vapaaehtoisen liiton perusteilla, se on ollut ja jää edistykselliseksi tendenssiksi, sillä se valmistaa henkisiä edellytyksiä tulevalle sosialistiselle maailmantaloudelle.

3. Monikansallisten porvarillisten valtioiden historia viime puolivuosisadan kuluessa on näiden kapitalismille ominaisissa muodoissa ilmenevien kahden perustendenssin välistä taistelua. Sovittamaton ristiriita näiden tendenssien välillä kapitalistisen kehityksen puitteissa on ollut porvarillisten siirtomaavaltioiden sisäisen vararikkoutuneisuuden ja elimellisen epä-

vakaisuuden pohjana. Väistämättömät selkkaukset tällaisten valtioiden sisällä ja kiertämättömät sodat tällaisten valtioiden kesken; vanhojen siirtomaavaltioiden hajoaminen ja uusien muodostuminen; siirtomaiden uusi tavoittelu ja monikansallisten valtioiden uusi luhistuminen, mikä johtaa maailman valtiollisen kartan uuteen tarkistukseen,— sellaisia ovat tämän perusristiriidan tulokset. Toisaalta entisen Venäjän, Itävalta-Unkarin ja Turkin hajoaminen, toisaalta sellaisten siirtomaavaltioiden kuin Iso-Britannian ja entisen Saksan historia; vihdoin imperialistinen „suur“-sota sekä siirtomaa- ja vajaa-oikeudellisten kansojen vallankumousliikkeen kasvu,— kaikki nämä ja muut samantapaiset tosiasiat puhuvat selvää kieltä monikansallisten porvarillisten valtioiden epävakaisuudesta ja kestämättömyydestä.

Sovittamaton ristiriita kansojen taloudellisen yhdistymisprosessin ja tämän yhdistämisen imperialististen keinojen välillä on näin ollen aiheuttanut porvariston kykenemättömyyden, avuttomuuden ja voimattomuuden kansallisuuskysymyksen oikean ratkaisutavan löytämisessä.

4. Meidän puolueemme on huomioinut nämä seikat asettaessaan politiikkansa perustaksi kansallisuuskysymyksessä kansakuntain itsemääräämisoikeuden, kansojen oikeuden itsenäiseen valtiolliseen olemassaoloon. Jo olemassaolonsa ensi päivinä, ensimmäisessä edustajakokouksessaan (vuonna 1898), jolloin kapitalismin ristiriidat kansallisuuskysymyksen alalla eivät vielä olleet ehtineet tulla näkyviin tyhjentävän selvästi, puolue tunnusti kansallisuuksille tämän kiistämättömän oikeuden. Myöhemmin se on vahvistanut muut-

tumattomasti kansallisuusohjelmansa edustajakokoustensa ja konferenssiensa erikoispäätöslauselmissa ja -päätöksissä aina Lokakuun kumoukseen saakka. Imperialistinen sota ja siihen liittynyt mahtava vallankumousliike siirtomaissa antoivat vain uuden vahvistuksen puolueen päätöksille kansallisuuskysymyksessä. Näiden päätösten sisältö on siinä, että niissä:

a) hylätään päättäväisesti kaikki ja kaikenlaiset pakoittamismuodot kansallisuuksien suhteen;

b) tunnustetaan kansojen tasa-arvo ja suvereenisuus oman elämänsä järjestämisessä;

c) tunnustetaan oikeaksi se väite, että kansojen luja yhdistyminen voidaan toteuttaa vain yhteistyöskentelyn ja vapaaehtoisuuden pohjalla;

d) julistetaan sitä totuutta, että tällaisen yhdistymisen toteuttaminen on mahdollista vain pääoman vallan kukistamisen tuloksena.

Toiminnassaan puolueemme on asettanut väsymättä tämän kansallisen vapautuksen ohjelman sekä tsarismin avointa sortopolitiikkaa että menshevikkien ja eserrien puolinaista, puoli-imperialistista politiikkaa vastaan. Kun tsarismin venäläistämispolitiikka kaivoi kuilun tsarismin ja entisen Venäjän eri kansallisuuksien välille ja menshevikkien ja eserrien puoli-imperialistinen politiikka johti näiden kansallisuuksien parhaiden ainesten luopumiseen kerenskiläisyydestä, niin meidän puolueemme vapautuspolitiikka hankki puolueellemme näiden kansallisuuksien laajojen joukkojen myötätunnon ja kannatuksen niiden taistelussa tsarismia ja Venäjän imperialistista porvaristoa vastaan. Tuskinpa voidaan epäillä sitä, etteikö tämä myötätunto ja kannatus olisi ollut yksi niitä ratkaisevia

seikkoja, jotka määräsivät puolueemme voiton Lokakuun päivinä.

5. Lokakuun vallankumous teki käytännölliset johtopäätökset puolueemme päätöksistä kansallisuuskysymyksessä. Kukistettuaan kansallisuussorron huomattavimpien ylläpitäjien — tilanherrain ja kapitalistien vallan ja nostettuaan valtaan proletariaatin Lokakuun vallankumous murskasi yhdellä iskulla kansallisuussorron kahleet, mullisti kansojen väliset vanhat suhteet, katkoi vanhan kansallisuusvihan juuret, raivasi maaperän kansojen yhteistyöskentelylle ja hankki venäläiselle proletariaatille sen toiskansallisten veljien luottamuksen ei ainoastaan Venäjällä, vaan myöskin Euroopassa ja Aasiassa. Tuskin tarvitsee todistella, että ilman tätä luottamusta venäläinen proletariaatti ei olisi kyennyt voittamaan Koltshakia ja Denikiniä, Judenitshia ja Wrangelia. Toiselta puolen on varmaa, että sorretut kansallisuudet eivät olisi voineet saavuttaa vapautustaan, ellei Venäjän keskuksessa olisi pystytetty proletariaatin diktatuuria. Kansallisuusviha ja kansalliset yhteenotot ovat kiertämättömiä, väistämättömiä, niin kauan kun vallassa on pääoma, niin kauan kun entisen „hallitsevan" kansakunnan pikkuporvaristo ja ennen kaikkea talonpoikaisto, jotka ovat natsionalististen ennakkoluulojen vallassa, seuraavat kapitalisteja; ja päinvastoin, kansallinen rauha ja kansallinen vapaus voidaan pitää taattuina, jos talonpoikaisto ja muut pikkuporvarilliset kerrokset seuraavat proletariaattia, s.o. jos proletariaatin diktatuuri on turvattu. Sen vuoksi Neuvostojen voitto ja proletariaatin diktatuurin pystyttäminen ovat se pohja ja perustus, jolle voidaan

rakentaa kansojen veljellinen yhteistyöskentely yhtenäisessä valtioliitossa.

6. Mutta Lokakuun vallankumouksen tulokset eivät rajoitu kansallisuussorron hävittämiseen, maaperän luomiseen kansojen yhdistymistä varten. Kehityksensä kulussa Lokakuun vallankumous on muokannut myöskin tämän yhdistymisen muodot, viitoittanut ne peruslinjat, joiden mukaan tulee rakentua kansojen yhtymisen yhdeksi liittovaltioksi. Vallankumouksen ensi kaudella, jolloin eri kansallisuuksien työtätekevät joukot tunsivat ensi kertaa olevansa itsenäisiä kansallisia suureita ja jolloin ulkomaisen intervention uhka ei ollut vielä realisena vaarana, kansojen yhteistyöskentelyllä ei ollut vielä täysin määrättyä, tiukasti vakiintunutta muotoa. Kansalaissodan ja intervention kaudella, jolloin kansallisten tasavaltojen sotilaallisen itsepuolustuksen edut kohosivat etutilalle ja taloudellisen rakennustyön kysymykset eivät vielä olleet päiväjärjestyksessä, tämä yhteistyöskentely sai sotilaallisen liiton muodon. Vihdoin, sotaa seuranneella kaudella, jolloin sodan hävittämien tuotantovoimien kuntoonpalauttamisen kysymykset tulivat ensivuoroisiksi, täydennettiin sotilaallista liittoa taloudellisella liitolla. Kansallisten tasavaltojen yhdistyminen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi on yhteistyöskentelyn muotojen kehityksen päättävä vaihe; tällä kertaa tuo yhteistyöskentely on luonteeltaan kansojen sotilaallista, taloudellista ja poliittista yhdistymistä yhtenäiseksi monikansalliseksi Neuvostovaltioksi.

Proletariaatti on täten löytänyt neuvostojärjestelmässä avaimen kansallisuuskysymyksen oikeaan ratkaisuun, se on löytänyt siinä tien lujan monikan-

sallisen valtion järjestämiseen kansallisen tasa-arvoisuuden ja vapaaehtoisuuden pohjalla.

7. Mutta avaimen löytäminen kansallisuuskysymyksen oikeaan ratkaisuun ei vielä merkitse sen täydellistä ja lopullista ratkaisemista eikä tämän ratkaisun loppuun saakka suorittamista sen käytännöllis-konkreettisen toteuttamisen mielessä. Lokakuun vallankumouksen nostaman kansallisuusohjelman oikeata toteuttamista varten on vielä välttämättä voitettava ne esteet, jotka olemme saaneet perinnöksi eletyltä kansallisuussorron kaudelta ja joita ei voida voittaa lyhyessä ajassa eikä yhdellä iskulla.

Tämä perintö ilmenee ensinnäkin suurvaltalaisen chauvinismin jätteinä, chauvinismin, joka on heijastusta isovenäläisten aikaisemmasta etuoikeutetusta asemasta. Nämä jätteet elävät vielä neuvostotoimitsijaimme mielissä sekä keskuksessa että paikkakunnilla, ne ovat pesiytyneet valtiovirastoihimme sekä keskuksessa että paikkakunnilla, niitä vahvistavat „uudet" smenovehilaiset[59] suurvenäläis-chauvinistiset tuulahdukset, jotka voimistuvat uuden talouspolitiikan yhteydessä yhä enemmän. Käytännössä ne ilmenevät venäläisten neuvostovirkamiesten pöyhkeän ylenkatseellisena ja tunnottoman byrokraattisena suhtautumisena kansallisten tasavaltojen vaatimuksiin ja tarpeisiin. Monikansallinen Neuvostovaltio voi tulla todella lujaksi ja kansojen yhteistyöskentely siinä todella veljelliseksi vain siinä tapauksessa, että nämä jätteet hävitetään valtiovirastoistamme päättäväisesti ja lopullisesti. Sen vuoksi päättäväinen taistelu suurvenäläisen chauvinismin jätteitä vastaan on puolueemme ensimmäinen päiväjärjestyksessä oleva tehtävä.

Tämä perintö ilmenee toiseksi Tasavaltojen Liiton kansallisuuksien tosiasiallisen, s.o. taloudellisen ja kulttuurisen tasa-arvoisuuden puuttumisessa. Lokakuun vallankumouksen kautta saavutettu kansallisuuksien oikeudellinen yhdenvertaisuus on kansojen suuri voitto, mutta se ei sinänsä ratkaise kansallisuuskysymystä kokonaisuudessaan. Useat tasavallat ja kansat, jotka eivät ole lainkaan tai miltei lainkaan läpikäyneet kapitalismia, joilla ei ole lainkaan tai miltei lainkaan omaa proletariaattia ja jotka ovat tämän takia jääneet jälkeen taloudellisessa ja kulttuurisessa suhteessa, eivät kykene täydellisesti käyttämään hyväkseen kansallisen tasa-arvoisuuden niille suomia oikeuksia ja mahdollisuuksia, eivät pysty kohoamaan korkeammalle kehitysasteelle ja siten saavuttamaan edellemenneitä kansallisuuksia ilman ulkoapäin tulevaa tehokasta ja jatkuvaa apua. Tämän tosiasiallisen tasa-arvoisuuden puuttumisen syyt piilevät ei ainoastaan näiden kansojen historiassa, vaan myöskin tsarismin ja Venäjän porvariston politiikassa, jotka pyrkivät muuttamaan reunamaat yksinomaan raaka-ainealueiksi, joita teollisesti kehittyneet keskusalueet riistävät. On mahdotonta voittaa tätä tasa-arvoisuuden puutetta lyhyessä ajassa, on mahdotonta poistaa tätä perintöä vuodessa tai kahdessa. Puolueemme X edustajakokous jo sanoi, että „tosiasiallisen kansallisen tasa-arvoisuuden puutteen poistaminen on pitkäaikainen prosessi, joka vaatii sitkeää ja itsepintaista taistelua kansallisuussorron ja siirtomaaorjuuden kaikkia jätteitä vastaan“ [60]. Mutta se on ehdottomasti voitettava. Ja se voidaan voittaa ainoastaan siten, että venäläinen proletariaatti auttaa

tehokkaasti ja jatkuvasti Liiton takapajulle jääneitä kansoja niiden talouden ja kulttuurin kehittämisessä. Ilman tätä ei voida luottaa kansojen oikean ja kestävän yhteistyöskentelyn järjestymiseen yhtenäisen liittovaltion puitteissa. Sen vuoksi taistelu kansallisuuksien tosiasiallisen tasa-arvoisuuden puutteen poistamiseksi, taistelu takapajulle jääneiden kansojen kulttuurisen ja taloudellisen tason kohottamiseksi on puolueemme toinen päiväjärjestyksessä oleva tehtävä.

Tämä perintö ilmenee vihdoin natsionalismin jätteinä monien kansojen keskuudessa, jotka ovat kokeneet kansallisuussorron raskaan ikeen eivätkä ole vielä ehtineet vapautua entisten kansallisten loukkausten aiheuttamasta tunteesta. Näiden jätteiden ilmauksena käytännössä on entisten sorrettujen kansojen määrätynlainen kansallinen vieraantuneisuus ja täydellisen luottamuksen puute venäläisiltä lähtöisin olevia toimenpiteitä kohtaan. Eräissä tasavalloissa, joissa on useampia kansallisuuksia, tämä puolustautuva natsionalismi muuttuu usein kuitenkin hyökkääväksi natsionalismiksi, voimakkaamman kansallisuuden kiihkeäksi chauvinismiksi, joka suuntautuu näiden tasavaltojen heikkoja kansallisuuksia vastaan. Gruusialainen chauvinismi (Gruusiassa), joka kohdistuu armenialaisia, osetiineja, adzhareja ja abhazialaisia vastaan; azerbaidzhanilainen chauvinismi (Azerbaidzhanissa), joka kohdistuu armenialaisia vastaan; uzbekialainen chauvinismi (Bukharassa ja Horezmissa), joka kohdistuu turkmeneja ja kirgiisejä vastaan,— kaikki nuo chauvinismin lajit, joita vielä edistävät uuden talouspolitiikan ja kilpailun olot, ovat mitä suurin

paha, mikä uhkaa muuttaa eräät kansalliset tasavallat eripuraisuuksien ja juonittelun areenaksi. Sanomattakin on selvää, että kaikki nämä ilmiöt jarruttavat kansojen tosiasiallista yhdistymistä yhtenäiseksi valtioliitoksi. Mikäli natsionalismin jätteet ovat omalaatuinen puolustusmuoto suurvenäläistä chauvinismia vastaan, niin päättäväinen taistelu suurvenäläistä chauvinismia vastaan on varmin keino natsionalististen jätteiden voittamiseksi. Mikäli taas nämä jätteet muuttuvat paikalliseksi chauvinismiksi, joka on suunnattu heikkoja kansallisia ryhmiä vastaan eri tasavalloissa, niin suoranainen taistelu niitä vastaan on puolueen jäsenten velvollisuus. Sen vuoksi taistelu natsionalistisia jätteitä ja ennen kaikkea näiden jätteiden chauvinistisia muotoja vastaan on puolueemme kolmas päiväjärjestyksessä oleva tehtävä.

8. Eräänä vanhan perinnön räikeänä ilmauksena on pidettävä sitä tosiasiaa, että melkoinen osa neuvostovirkailijoita keskuksessa ja paikkakunnilla ei pidä Tasavaltojen Liittoa tasa-arvoisten valtioyksikköjen liittona, jonka tehtävänä on turvata kansallisten tasavaltojen vapaa kehitys, vaan askeleena näiden tasavaltojen likvidoimista kohti, alkuna niin sanotun „yhden ja jakamattoman“ muodostamiseen. Tuomiten tällaisen käsityksen proletaarisvastaisena ja taantumuksellisena edustajakokous kehoittaa puolueen jäseniä pitämään valppaasti silmällä sitä, etteivät mielialoiltaan chauvinistiset neuvostovirkamiehet voisi käyttää tasavaltojen yhdistämistä ja komissariaattien yhteensulattamista kansallisten tasavaltojen taloudellisten ja kulttuurielämän tarpeiden hylkimisyritystensä verhona. Komissariaattien yhteensulattaminen

on koe neuvostokoneistolle: jos tämä koe saisi käytännössä suurvaltalaisen suunnan, niin puolueen olisi pakko ryhtyä sellaista vääristelyä vastaan mitä päättäväisimpiin toimenpiteisiin aina eräiden komissariaattien yhteensulattamista koskevan kysymyksen tarkistamiseen asti, kunnes neuvostokoneisto on tullut asianmukaisesti uudestikasvatetuksi siinä hengessä, että se osoittaa tosi proletaarista ja tosi veljellistä huomaavaisuutta pienten ja takapajulle jääneiden kansallisuuksien tarpeita ja vaatimuksia kohtaan.

9. Koska Tasavaltojen Liitto on kansojen yhteiselämän uusi muoto, niiden yhteistyöskentelyn uusi muoto yhtenäisessä liittovaltiossa, jonka puitteissa edelläkuvatut jätteet on hävitettävä kansojen yhteistyöskentelyn prosessissa, niin Liiton ylimmät elimet on rakennettava siten, että ne kuvastaisivat täydellisesti ei ainoastaan Liiton kaikkien kansallisuuksien yleisiä tarpeita ja vaatimuksia, vaan myöskin eri kansallisuuksien erikoisia tarpeita ja vaatimuksia. Sen vuoksi Liiton nykyisten keskuselinten rinnalle, jotka ovat koko Liiton työtätekevien joukkojen edustuksena kansallisuudesta riippumatta, on luotava erikoinen kansallisuuksien edustuselin yhdenvertaisuuden perusteilla. Liiton keskuselinten tällainen rakenne turvaisi täyden mahdollisuuden huomioida herkästi kansojen tarpeita ja vaatimuksia, antaa niille ajoissa tarpeellista apua, luoda täydellisen keskinäisen luottamuksen ilmapiiri ja likvidoida siten edellämainittu perintö kivuttominta tietä.

10. Edelläsanotun perusteella edustajakokous kehoittaa puolueen jäseniä saamaan käytännöllisinä toimenpiteinä aikaan sen, että:

a) Liiton ylimpien elinten systeemiin perustetaan erikoinen, poikkeuksetta kaikkia kansallisia tasavaltoja ja kansallisia alueita edustava elin yhdenvertaisuusperustoilla;

b) Liiton komissariaatit rakennetaan sellaisille perustoille, jotka turvaavat Liiton kansojen tarpeiden ja vaatimusten tyydyttämisen;

c) kansallisten tasavaltojen ja alueiden elimet muodostetaan pääasiallisesti paikallisesta väestä, joka taitaa kysymyksessäolevien kansojen kielen ja tuntee niiden elinolot, tavat ja tottumukset.

II

1. Puolueemme järjestöjen kehitys useimmissa kansallisissa tasavalloissa tapahtuu oloissa, jotka eivät ole täysin suotuisia niiden kasvulle ja lujittumiselle. Näiden tasavaltojen taloudellinen takapajuisuus, kansallisen proletariaatin vähälukuisuus, paikallista syntyperää olevien vanhojen puoluetyöntekijäkaaderien riittämättömyys tai tyyten puuttuminen, vakavan marxilaisen äidinkielisen kirjallisuuden puuttuminen, puoluekasvatustyön heikkous ja vihdoin radikaalisnatsionalististen traditsioiden jätteet, jotka eivät vieläkään ole ehtineet haihtua,— ovat synnyttäneet paikallisten kommunistien keskuudessa määrätynlaisen poikkeaman kansallisten erikoisuuksien yliarvioimiseen, proletariaatin luokkaetujen aliarvioimiseen, poikkeaman natsionalismiin. Tämä ilmiö on erittäin vaarallinen tasavalloissa, joissa on useita kansallisuuksia ja joissa se voimakkaamman kansallisuuden kommunisteilla saa usein chauvinistisen poikkeaman muodon, minkä kärki on suunnattu heikkojen kansallisuuksien

kommunisteja vastaan (Gruusia, Azerbaidzhan, Bukhara, Horezm). Poikkeama natsionalismiin on vahingollinen siinä suhteessa, että se, jarruttamalla kansallisen proletariaatin vapautumisen prosessia kansallisen porvariston aatteellisen vaikutusvallan alaisuudesta, vaikeuttaa eri kansallisuuksien proletaarien liittämistä yhtenäiseksi internationalistiseksi järjestöksi.

2. Toisaalta se, että niin puolueen keskuselimissä kuin myös kansallisten tasavaltojen kommunististen puolueiden järjestöissäkin on olemassa lukuisasti vanhoja, syntyperältään venäläisiä puoluetyöntekijöitä, jotka eivät tunne näiden tasavaltojen työtätekevien joukkojen tapoja, tottumuksia ja kieltä eivätkä sen vuoksi aina suhtaannu herkästi niiden tarpeisiin,— on synnyttänyt puolueessamme poikkeaman kansallisten erikoisuuksien ja kansallisen kielen väheksymiseen puoluetyössä, ylimielisen halveksuvan suhtautumisen näihin erikoisuuksiin, poikkeaman suurvenäläiseen chauvinismiin. Tämä poikkeama on vahingollinen ei ainoastaan siksi, että se, jarruttamalla kansallisen kielen taitavien kommunististen kaaderien muodostamista paikallisesta väestöstä, luo vaaran, että puolue irtaantuu kansallisten tasavaltojen proletaarijoukoista, vaan myös ja ennen kaikkea siksi, että se ravitsee ja kasvattaa ylläkuvattua poikkeamaa natsionalismiin ja vaikeuttaa taistelua sitä vastaan.

3. Tuomiten kummankin näistä poikkeamista kommunismin asialle vahingollisena ja vaarallisena ja kiinnittäen puolueen jäsenten huomiota suurvenäläisen chauvinistisen poikkeaman erikoiseen vahingollisuuteen ja vaarallisuuteen edustajakokous kutsuu puo-

luetta hävittämään mitä nopeimmin nämä vanhan jätteet puoluerakennustyössämme.

Käytännöllisinä toimenpiteinä edustajakokous velvoittaa Keskuskomitean:

a) muodostamaan ylempityyppisiä marxilaisia opintokerhoja kansallisten tasavaltojen paikallisille puoluetyöntekijöille;

b) kehittämään periaatteellista marxilaista kirjallisuutta paikallisilla kielillä;

c) lujittamaan Idän kansojen Yliopistoa ja sen osastoja paikkakunnilla;

d) muodostamaan kansallisten kommunististen puolueiden Keskuskomiteoiden yhteyteen instruktööriryhmiä paikallisista työntekijöistä;

e) kehittämään puolueen joukkokirjallisuutta paikallisilla kielillä;

f) tehostamaan tasavalloissa puoluekasvatustyötä;

g) tehostamaan tasavalloissa työtä nuorison keskuudessa.

„Pravda“ № 65,
maaliskuun 24 pnä 1923
Allekirjoitus: J. S t a l i n

VKP(b):n XII EDUSTAJAKOKOUS[61]

huhtikuun 17—25 pnä 1923

Venäjän kommunistisen puolueen
(bolshevikkien)
kahdestoista edustajakokous.
Pikakirjoituspöytäkirja. M., 1923

1. VKP(b):n KESKUSKOMITEAN ORGANISATOORINEN TOIMINTASELOSTUS

huhtikuun 17 pnä

Toverit! Olen sitä mieltä, että „Keskuskomitean tiedonannoissa" [62] julkaistu Keskuskomitean toimintaselostus on yksityiskohtiensa puolesta aivan riittävä, joten tässä Keskuskomitean organisatoorisessa toimintaselostuksessa ei ole syytä siihen toistamiseen kajota. Ajattelen, että Keskuskomitean organisatoorisessa toimintaselostuksessa tulee olla kolme osaa.

Ensimmäisessä osassa on puhuttava puolueen organisatoorisista yhteyksistä työväenluokan kanssa, — niistä yhteyksistä ja joukkoluontoisista järjestöistä, jotka ympäröivät puoluetta ja joiden avulla puolue johtaa työväenluokkaa ja työväenluokka tehdään puolueen armeijaksi.

Toimintaselostuksen toisessa osassa on mielestäni puhuttava niistä organisatoorisista yhteyksistä ja joukkoluontoisista järjestöistä, joiden kautta työväenluokka on yhteydessä talonpoikaiston kanssa. Se on valtiokoneisto. Valtiokoneiston avulla työväenluokka puolueen johdolla johtaa talonpoikaistoa.

Kolmannen ja viimeisen osan on koskettava itse puoluetta elimistönä, joka elää omaa erikoista elä-

määnsä, ja järjestönä, joka antaa tunnuksia ja valvoo niiden toteuttamista.

Siirryn toimintaselostuksen ensimmäiseen osaan. Minä puhun puolueesta etujoukkona ja työväenluokasta puolueemme armeijana. Analogian mukaan voisi näyttää siltä, että tässä on samanlaiset suhteet kuin sotilaallisellakin alalla, s.o., että puolue antaa käskyjä, lennättimitse annetaan tunnuksia ja armeija, s.o. työväenluokka, täyttää nämä käskyt. Sellainen käsitys on perinpohjin väärä. Poliittisella alalla on asia paljoa monimutkaisempi. Asia on niin, että sotilaallisella alalla päällystö itse luo armeijan, se itse muodostaa sen. Poliittisella alalla sitävastoin puolue ei luo omaa armeijaansa, vaan saa sen,—tämä armeija on työväenluokka. Toinen eroavaisuus on siinä, että sotilaallisella alalla päällystö ei vain luo armeijaa, vaan myös muonittaa ja vaatettaa sen. Poliittisella alalla meillä ei ole sellaista ilmiötä. Puolue ei muonita eikä vaateta armeijaansa, työväenluokkaa. Juuri sen vuoksi asia on politiikassa paljoa monimutkaisempi. Juuri sen vuoksi politiikassa luokka ei ole riippuvainen puolueesta, vaan päinvastoin. Sen vuoksi poliittisella alalla on luokan etujoukon, s.o. puolueen, johdon toteuttamiseksi välttämätöntä, että puoluetta ympäröisi laaja puolueen ulkopuolella olevien joukkojärjestöjen verkosto, jotka ovat puolueelle koskettimia, joiden avulla se siirtää tahtonsa työväenluokkaan ja työväenluokka muuttuu hajanaisesta joukosta puolueen armeijaksi.

Ja nyt siirryn tarkastelemaan, minkälaisia ovat nämä järjestöt, nämä yhdyshihnat, jotka yhdistävät puoluetta luokkaan, minkälaisia ovat nämä järjestöt

ja mitä puolue on ennättänyt tehdä vuodessa näiden järjestöjen lujittamiseksi.

Ensimmäinen ja tärkein yhdyshihna, ensimmäinen ja tärkein välityskoneisto, jonka avulla puolue on yhteydessä työväenluokan kanssa, ovat ammattiliitot. Jos otetaan numerotietoja tämän tärkeimmän puoluetta luokkaan yhdistävän yhdyshihnan lujittamisesta, niin havaitaan, että toimintavuoden aikana puolue on voimistanut ja lujittanut vaikutustaan liittojen johtavissa elimissä. En puhu Ammattiliittojen Yleisvenäläisestä Keskusneuvostosta. Sen kokoonpano on kaikille tunnettu. En ryhdy puhumaan myöskään liittojen Keskuskomiteoista. Puhun pääasiallisesti ammattiliittojen läänikomiteoista. Viime vuonna, puolueemme XI edustajakokouksen edellä, ammattiliittojen lääninneuvostojen puheenjohtajista oli 27% sellaisia kommunisteja, jotka olivat liittyneet puolueeseen ennen Lokakuun vallankumousta, mutta tänä vuonna heitä on jo yli 57%. Saavutus ei ole kovin suuri, mutta se on kuitenkin saavutus. Se puhuu siitä, että puolueemme johtavat ainekset, jotka ovat liittyneet puolueeseen ennen Lokakuun vallankumousta, pitävät käsissään johdon perusohjaksia liitoissa, joiden avulla he yhdistävät puolueen työväenluokan kanssa.

En ryhdy puhumaan työläisten ammattiliittojen kokoonpanosta yleensä. Numerot osoittavat, että viime edustajakokouksen aikana ammattiliittojen jäseniä oli luetteloilla lähes 6 miljoonaa. Tänä vuonna, tämän edustajakokouksen aikana, heitä on 4.800.000. Näyttää siltä kuin olisi otettu askel taaksepäin, mutta se vain näyttää siltä. Viime vuonna — sallinette minun sanoa täällä totuuden! — liitot antoivat paisutettuja

tietoja. Esitetyt numerotiedot eivät vastanneet tarkasti todellisuutta. Tälle edustajakokoukselle annetut numerotiedot ovat realisempia ja totuudenmukaisempia, joskin viimevuotisia pienempiä. Pidän tätä askeleena eteenpäin ammattiliittojen jäsenmäärän pienenemisestä huolimatta. Täten siis toisaalta ammattiliittojen muuttuminen paisutetuista ja puoliksi virkakuntain tapaisista liitoista todella eläviksi liitoiksi, jotka elävät yhtä elämää johtavien elintensä kanssa, ja toisaalta puolueen johtavien ainesten prosenttimäärän suureneminen liittojen läänielimissä 27 prosentista 57 prosenttiin, — sellainen on saavutus, jonka voimme todeta puolueemme toiminnassa kuluneen vuoden ajalla ammattiliittojen lujittamisessa.

Mutta ei voida sanoa, että tällä alalla kaikki olisi hyvin. Liittojen alimmat renkaat, tehdaskomiteat, eivät ole vielä kaikkialla meidän. Esimerkiksi Harkovin läänissä olevista 146 tehdaskomiteasta 70 on sellaista, joissa ei ole ainoatakaan kommunistia. Mutta sellaiset ilmiöt ovat harvinaisia. Yleensä täytyy tunnustaa, että ammattiliittojen kehitys puoluevaikutuksen lujittumisen mielessä on sekä läänielimissä että alimmissa renkaissa kieltämättä edistynyt. Tätä rintamaa voidaan pitää puolueelle turvattuna. Liittojen alalla meillä ei ole voimakkaita vastustajia.

Toinen yhdyshihna, toinen joukkoluontoinen välityskoneisto, jonka avulla puolue pitää yhteyttä luokkaan, ovat osuuskunnat. Tarkoitan ennen kaikkea kulutusosuuskuntia, niiden työläisosaa, ja maatalousosuuskuntia, mikäli niihin kuuluu maaseudun köyhälistöä. XI edustajakokouksen aikana kulutusosuuskuntien Keskusliiton työläisjaostoihin kuului noin kolme

miljoonaa jäsentä. Tänä vuonna, tähän edustajakokoukseen tultaessa, on tapahtunut vissiä kasvua: 3.300.000. Se on hyvin vähän. Mutta meidän oloissamme, uuden talouspolitiikan oloissa, se on kuitenkin askel eteenpäin. Jos lasketaan jokaisessa työläisperheessä olevan kolme henkeä, niin osuuskunnissa on työläisväestöä lähes 9 miljoonaa henkeä, jotka kuluttajina on järjestetty kulutusosuuskuntien ympärille, joissa puolueen vaikutus kasvaa päivä päivältä...

Viime edustajakokouksessa meillä ei ollut tietoja siitä, kuinka suuret voimat puolueella oli kulutusosuuskunnissa, 2—3—5 %, ei enempää. Tämän edustajakokouksen aikana meillä on kulutusosuuskuntien Keskusliiton läänielimissä jo vähintään 50% kommunisteja. Ja se myöskin on askel eteenpäin.

Vähän huonommin on asia maatalousosuuskunnissa. Sellaisinaan ne kieltämättä kasvavat. Viime vuonna, edustajakokouksen aikana, maatalousosuuskunnat yhdistivät vähintään 1.700.000 talonpoikaistaloutta. Tänä vuonna, tämän edustajakokouksen aikana, ne yhdistävät vähintään 4.000.000 talonpoikaistaloutta. Siinä on määrätty osa köyhälistöä, joka pyrkii proletariaatin puoleen. Juuri sen vuoksi on mielenkiintoista saada selville, missä määrin puolueen vaikutus on kasvanut maatalousosuuskuntien alalla. Numerotietoja viime vuodelta meillä ei ole. Tänä vuonna osoittautuu maatalousosuuskuntien läänielimissä olevan ainakin 50% kommunisteja (vaikka nämä luvut näyttävät minusta epäiltäviltä). Jos se on totta, niin se on jättiläismäinen askel eteenpäin. Huonommin ovat asiat alimmissa renkaissa, joissa me emme ole vielä-

kään kyenneet vapauttamaan paikallisia osuuskuntia meille vihamielisten voimain vaikutuksesta.

Kolmas yhdyshihna, joka yhdistää luokkaa puolueeseen, on nuorisoliitto. Tuskin tarvitsee todistella nuorisoliiton ja yleensä nuorison valtavaa merkitystä puolueemme kehityksessä. Käytettävissämme olevien numerotietojen mukaan viime vuonna, XI edustajakokouksen aikana, meillä laskettiin nuorisoliitossa olleen vähintään 400.000 jäsentä. Sitten vuoden 1922 puolivälissä, jolloin alkoi henkilökunnan supistaminen, jolloin kiinnitystä ei oltu vielä riittävässä määrin toteutettu ja jolloin nuorisoliitto ei vielä kyennyt soveltautumaan uusiin oloihin, jäsenmäärä laski 200.000:een. Nykyään, erikoisesti viime vuoden syksystä lähtien, meillä on tapahtunut nuorisoliiton jäsenmäärän valtava kasvu. Liittoon kuuluu vähintään 400.000 jäsentä. Kaikkein ilahduttavinta on se, että nuorisoliitto kasvaa ensi kädessä työläisnuorisosta. Sen kasvu tapahtuu ennen kaikkea niillä alueilla, joissa meillä nousee teollisuus.

Te tiedätte, että nuorisoliiton perustoiminta työläisten keskuudessa tapahtuu tehdaskouluissa. Tätä alaa koskevat numerotiedot osoittavat, että viime vuonna, XI edustajakokouksen aikana, meillä oli noin 500 tehdaskoulua, joissa oli 44 tuhatta jäsentä. Tämän vuoden tammikuussa meillä oli yli 700 koulua ja niissä 50 tuhatta jäsentä. Mutta tärkeintä on se, että kasvu lankeaa nuorisoliiton työläisjäsenistön osalle.

Samoin kuin edellämainittua rintamaa, maatalousosuuskuntien rintamaa, täytyy nuorisorintamaakin pitää erikoisen uhattuna sen vuoksi, että puolueemme vihollisten hyökkäykset tällä alalla ovat erikoisen

itsepintaisia. Juuri täällä, näillä kahdella alalla, on puolueemme ja sen järjestöjen ponnistettava kaikki voimansa saadakseen turvatuksi itselleen määräävän vaikutusvallan.

Siirryn edelleen työläisnaisten delegaattikokouksia koskevaan kysymykseen. Tämä myös, vaikka se ehkä saattaa jäädä huomaamattakin meidän järjestöiltämme, on hyvin tärkeä ja oleellinen yhdyskoneisto, joka yhdistää puoluettamme työväenluokan naisiin. Käytettävissämme olevat numerotiedot osoittavat seuraavaa: 57 läänissä ja 3 alueella meillä oli viime vuonna, XI edustajakokouksen aikana, noin 16.000 naisdelegaattia, joista suurin osa oli työläisnaisia. Tänä vuonna, tämän edustajakokouksen aikana, näissä samoissa lääneissä ja samoilla alueilla meillä on vähintään 52.000 delegaattia, joista on työläisnaisia 33.000. Tämä on valtava askel eteenpäin. On otettava huomioon, että tämä on rintama, johon me olemme tähän asti kiinnittäneet vähän huomiota, mutta sillä on meille tavattoman suuri merkitys. Kun kerran asia edistyy, kun kerran on olemassa maaperä myöskin tämän järjestön lujittamiseksi, laajentamiseksi ja puolueen koskettimien suuntaamiseksi pappien vaikutuksen murtamiseen nuorison keskuudessa, jota naiset kasvattavat, niin on luonnollista, että puolueen yhtenä lähimpänä tehtävänä on oltava mitä tarmokkaimman toiminnan kehittäminen tälläkin, todella uhatulla rintamalla.

Siirryn kouluasiaan. Tarkoitan poliittisia kouluja, neuvosto- ja puoluekouluja ja kommunistisia yliopistoja. Ne ovat myöskin järjestö, jonka avulla puolue kehittää kommunistista valistusta, kouluttaa valistus-

työn päällikkökuntaa, joka kylvää työläisväestön keskuudessa sosialismin siementä, kommunismin siementä ja yhdistää siten puoluetta henkisin sitein työväenluokan kanssa. Numerot osoittavat, että neuvosto- ja puoluekoulujen oppilasmäärä oli viime vuonna lähes 22 tuhatta. Tänä vuonna se on vähintään 33.000, jos otetaan lukuun myöskin kaupunkien poliittisen tiedon koulut, joita rahoittaa Poliittisen valistustyön Päähallinto. Mitä tulee kommunistisiin yliopistoihin, joilla on valtava merkitys kommunistisessa valistustyössä, niin sillä alalla on kasvu vähäinen: niissä oli noin 6 tuhatta oppilasta, nyt on 6.400. Puolueen tehtävänä on ponnistaa kaikki voimat tällä rintamalla ja voimistaa työtä kommunistisen valistustyön päällikkökunnan kasvattamisen ja valmistamisen alalla.

Siirryn lehdistökysymykseen. Lehdistö ei ole joukkojärjestö, mutta siitä huolimatta se rakentaa näkymättömän yhdyssiteen puolueen ja työväenluokan välille, — yhdyssiteen, joka voimansa puolesta on verrattavissa jokaiseen muuhun joukkoluontoiseen välityskoneistoon. Sanotaan, että lehdistö on kuudes valtakunta. En tiedä, minkälainen valtakunta se on, mutta se, että sillä on voimaa ja suuri ominaispaino, on kiistatonta. Lehdistö on kaikkein voimallisin väline, jonka avulla puolue puhuu joka päivä ja joka tunti työväenluokan kanssa omalla, sille tarpeellisella kielellä. Maailmassa ei ole olemassakaan muita keinoja eikä muuta näin joustavaa järjestöä henkisten yhdyslankojen vetämiseksi puolueen ja luokan välille. Tämän vuoksi puolueen on kiinnitettävä tähän alaan erikoista huomiota, ja täytyy tunnustaa, että tällä alalla me

olemme jo saavuttaneetkin määrättyä menestystä. Ottakaamme sanomalehdet. Ilmoitettujen numerotietojen mukaan meillä oli viime vuonna 380 sanomalehteä, mutta tänä vuonna niitä on vähintään 528. Painosmäärä oli viime vuonna 2.500.000, mutta se kustannettiin puolittain avustusvaroilla ja se oli elinkyvytön painosmäärä. Kesällä, jolloin lehdistölle annettavia avustusvaroja vähennettiin ja lehdistön oli pakko asettua itsekannattavaisuuden pohjalle, painosmäärä laski 900 tuhanteen. Tämän edustajakokouksen aikana lehtien painosmäärä on noin kaksi miljoonaa. Siis lehdistö käyttää yhä vähemmän avustusvaroja, se tulee toimeen omilla varoillaan ja on terävänä aseena puolueen käsissä turvaten sille yhteyden joukkoihin, muutoin ei painosmäärä voisi kasvaa ja pysyä saavuttamallaan tasolla.

Siirryn seuraavaan välityskoneistoon — armeijaan. Armeijaa on totuttu pitämään puolustus- tai hyökkäyslaitoksena. Minä taas pidän armeijaa työläisten ja talonpoikain kokoontumispaikkana. Kaikkien vallankumousten historia puhuu siitä, että armeija on ainoa kokoontumispaikka, jossa toisistaan erillään asuvat eri läänien työläiset ja talonpojat yhtyvät ja yhdyttyään kehittävät omia poliittisia katsantokantojaan. Ei ole sattuma, että laajat mobilisatiot ja ankarat sodat aiheuttavat aina jonkin yhteiskunnallisen selkkauksen, jonkin vallankumouksellisen joukkoliikkeen. Näin tapahtuu siksi, että kaikkein kaukaisimpien kolkkien talonpojat ja työläiset tapaavat ensi kerran toisensa armeijassa. Eihän voronezhilainen talonpoika tavallisesti tapaa pietarilaista eikä pihkovalainen siperialaista, mutta armeijassa he tapaavat

toisensa. Armeija on työläisten ja talonpoikain koulu ja kokoontumispaikka, ja tältä näkökannalta katsoen puolueen voimalla ja vaikutuksella armeijassa on valtavan suuri merkitys, ja tässä mielessä armeija on mitä suurenmoisin järjestö, joka yhdistää puolueen työläisten ja köyhimmän talonpoikaiston kanssa. Armeija on ainoa yleisvenäläinen, koko federatiota käsittävä kokoontumispaikka, jossa yhdyttyään eri läänien ja alueiden väki oppii ja tottuu poliittiseen elämään. Ja tässä mitä tärkeimmässä joukkoluontoisessa välityskoneistossamme on tapahtunut seuraavanlaisia muutoksia: viime edustajakokouksen aikana siinä oli kommunisteja 7½%, tänä vuonna heitä on jo 10½%. Tänä kautena armeijan miesvahvuus on supistunut, mutta armeijan laatu on parantunut. Puolueen vaikutus on kasvanut, ja tämän tärkeimmän kokoontumispaikan alalla me olemme saavuttaneet voiton kommunistisen vaikutuksen lujittamisen mielessä.

Päällikkökunnan keskuudessa, jos otetaan koko päällikkökunta joukkueen johtajia myöten, oli kommunisteja viime vuonna 10%, mutta tänä vuonna 13%. Jos otetaan päällikkökunta ilman joukkueen johtajia, niin viime vuonna oli kommunisteja 16%, mutta nykyään 24%.

Sellaisia ovat ne yhdyshihnat, ne joukkojärjestöt, jotka ympäröivät puoluettamme ja jotka yhdistämällä puolueen työväenluokan kanssa tekevät sille mahdolliseksi muuttua etujoukoksi ja tehdä työväenluokasta armeijan.

Sellainen on yhteysverkosto ja välityskoneistojen verkosto, joiden avulla puolue eroitukseksi sotilaalli-

sesta päällikkökunnasta muuttuu etujoukoksi ja työväenluokka muuttuu hajanaisesta joukosta todelliseksi poliittiseksi armeijaksi.

Puolueemme näillä aloilla saavuttama menestys näiden yhteyksien lujittamisen mielessä ei ole johtunut vain siitä, että puolueelle on karttunut kokemusta tällä alalla, eikä vain siitä, että näihin välityskoneistoihin vaikuttamisen keinot ovat tulleet täydellisemmiksi, vaan myös siitä, että maan yleinen poliittinen tila on ollut siinä apuna ja myötävaikuttajana. Viime vuonna meillä oli nälänhätä, nälänhädän seuraukset, teollisuuden lamaannus, työväenluokan pirstoutuminen j.n.e. Tänä vuonna meillä sitävastoin on hyvä sato ja teollisuuden osittainen nousu, on alkanut proletariaatin yhteenkeräytyminen ja työläisten aseman paraneminen. Vanhat työläiset, joiden oli ennen pakko hajaantua kyliin, virtaavat jälleen takaisin tehtaisiin, ja tämä kaikki luo poliittisesti otollisen tilanteen, jotta puolue voisi alkaa laajan työn edellämainittujen yhteyskoneistojen lujittamiseksi.

Siirryn toimintaselostuksen toiseen osaan: puolue ja valtiokoneisto. Valtiokoneisto on tärkein joukkoluontoinen järjestö, joka yhdistää vallassaolevan työväenluokan puolueensa kautta talonpoikaiston kanssa ja tekee työväenluokalle mahdolliseksi johtaa puolueensa kautta talonpoikaistoa. Toimintaselostukseni tämän osan minä sidon välittömästi toveri Leninin kahteen tunnettuun kirjoitukseen[63].

Se ajatus, jota toveri Lenin kehitteli kahdessa kirjoituksessaan, näytti monista aivan uudelta. Minun luullakseni näissä kirjoituksissa kehitelty ajatus versoi

Vladimir Iljitshin mielessä jo viime vuonna. Muistanette hänen viime vuonna tekemänsä poliittisen toimintaselostuksen. Hän puhui siitä, että politiikkamme on oikea, mutta koneisto pettää ja siksi auto ei kulje sinne, minne pitää, vaan kääntyy sivuun. Muistaakseni Shljapnikov huomautti tähän, että autonkuljettajat ovat kelpaamattomia. Se on tietysti väärin. Aivan väärin. Politiikka on oikea, autonkuljettaja mainio, itse auton tyyppi on hyvä, se on neuvostotyyppiä, mutta valtiokoneen osat, s.o. valtiokoneiston nämä tai nuo työntekijät, ovat huonoja, eivät ole meidän miehiämme. Siksi koneisto pettää ja kaiken tuloksena on oikean poliittisen linjan vääristeleminen. Tuloksena on vääristely eikä toteuttaminen. Valtiokoneisto, toistan sen vielä, on oikeaa tyyppiä, mutta sen osat ovat vielä vieraita, formalistisia, puolittain tsaarinvallan aikaisia ja porvarillisia. Me haluamme sellaisen valtiokoneiston, joka olisi kansanjoukkojen palvelemisen väline, mutta osa tämän valtiokoneiston väestä haluaa muuttaa sen tulolähteekseen. Tämän vuoksi koneisto yleensä pettää. Ellemme korjaa sitä, niin yksistään vain oikealla poliittisella linjalla me emme pääse pitkälle: se tulee vääristellyksi ja tuloksena on työväenluokan ja talonpoikaiston välien rikkoutuminen. Tuloksena on se, että vaikka me olemmekin ohjauspyörän takana, niin auto ei tottele meitä. Tapahtuu auto-onnettomuus. Tällaisia olivat ne ajatukset, joita toveri Lenin kehitteli jo viime vuonna ja jotka hän nyt tänä vuonna yhdisti sopusuhtaiseksi Keskuskontrollikomitean ja Työläis-talonpoikaisinspektion uudelleenjärjestämisen systeemiksi siinä mielessä, että uudelleenjärjestetty tarkastuskoneisto muuttuisi

voimavivuksi koneiston kaikkien osien uudelleenjärjestämistä varten, vanhojen kelpaamattomien osien uusiin vaihtamista varten, jos me todella haluamme saada auton kulkemaan sinne, minne sen pitää kulkea. Siinä on toveri Leninin ehdotuksen perusajatus.

Voisin viitata sellaiseen tosiasiaan kuin Orehovo-Zujevon trustin tarkastukseen, joka trusti on järjestetty neuvostotyyppiin ja jonka tehtävänä on valmistaa mahdollisimman paljon tehdastuotteita ja varustaa niillä talonpoikaistoa, mutta tämä neuvostotyyppiin järjestetty trusti siirsi tuotetut tehdasvalmisteet yksityiseen taskuun valtion etujen vahingoksi. Auto ei kulkenut sinne, minne sen olisi pitänyt kulkea.

Voisin viitata myös tosiasiaan, jonka toveri Voroshilov minulle äskettäin kertoi. Meillä on sellainen laitos, jota nimitetään Teollisuusbyrooksi. Sellainen laitos oli kaakkoisella alueella. Tässä laitoksessa oli noin 2 tuhatta työntekijää. Tämän laitoksen tehtävänä oli kaakkoisen alueen teollisuuden johtaminen. Toveri Voroshilov kertoi minulle epätoivoisena, että tuon laitoksen kanssa oli vaikea tulla toimeen ja että sen johtamiseksi, s.o. johtolaitoksen johtamiseksi, piti muodostaa pieni lisälaitos. Löytyi tunnollisia miehiä: Voroshilov, Eismont ja Mikojan, jotka tarttuivat tositeolla asiaan käsiksi. Ja osoittautui, että 2 tuhannen työntekijän asemesta laitoksessa voidaan pitää 170. Ja miten kävi? Osoittautuu, että asiat luistavat nyt paljoa paremmin kuin ennen. Ennen laitos kulutti kaiken, minkä tuotti. Nyt laitos palvelee teollisuutta. Tällaisia tosiasioita on suunnattomasti, niitä on paljon, niitä on enemmän kuin minulla on hiuksia päässäni.

Kaikki nämä tosiasiat puhuvat yhdestä ja samasta, — että meidän oikeatyyppiset neuvostolaitoksemme on usein pantu kokoon sellaisesta väestä ja niillä on sellaisia tapoja ja tottumuksia, jotka kumoavat itseasiassa oikean poliittisen linjan. Tämän vuoksi koko kone pettää ja tulokseksi saadaan valtava poliittinen miinus, proletariaatin ja talonpoikaiston välien rikkoutumisen vaara.

Kysymys on näin: joko me teemme talouslaitokset paremmiksi, supistamme niiden henkilökuntaa, yksinkertaistutamme niitä ja teemme ne halvemmiksi täydentäen niitä sellaisella henkilökunnalla, joka on hengeltään läheinen meidän puolueellemme, ja silloin me saamme aikaan sen, jonka vuoksi otimme käytäntöön uuden talouspolitiikan, s.o. teollisuus tulee valmistamaan enimmäismäärän tehdasvalmisteita maaseudun varustamiseksi ja saamaan välttämättömiä elintarviketuotteita, ja tällä tavalla me pystytämme liiton talonpoikaistalouden ja teollisuustalouden välille. Tahi me emme saa sitä aikaan, ja silloin seuraa romahdus.

Tai vielä: joko me yksinkertaistamme ja supistamme itse valtiokoneistoa ja verokoneistoa, ajamme niistä pois rosvot ja veijarit, ja silloin me voimme ottaa talonpojilta vähemmän kuin nyt ja silloin kansantalous pysyy pystyssä. Taikka tämä koneisto muuttuu itsetarkoitukseksi, kuten tapahtui kaakkoisella alueella, ja kaikki, mitä talonpoikaistolta otetaan, pitää kuluttaa itse tuon koneiston ylläpitoon, — ja silloin seuraa poliittinen romahdus.

Sellaisia ovat minun vakaumukseni mukaan ne näkökohdat, joita Vladimir Iljitsh piti ohjeenaan noita kirjoituksia kirjoittaessaan.

Toveri Leninin ehdotuksissa on vielä eräs puoli. Hän ei pyri vain siihen, että koneistoa parannettaisiin ja puolueen johtavaa osuutta voimistutettaisiin mahdollisimman paljon, — sillä puolue on rakentanut valtion, ja sen on sitä myös parannettava, — vaan hän tarkoittaa ilmeisesti myöskin moraalista puolta. Hän pyrkii saamaan aikaan sen, ettei maahan jäisi ainoatakaan, kaikkein korkeimmassakaan asemassa olevaa ylhäistä virkamiestä, josta tavallinen rahvaanmies voisi sanoa: sille ei lakia löydy. Tämä moraalinen puoli on Iljitshin ehdotuksen kolmas puoli, ja juuri tämä ehdotus asettaa ei vain valtiokoneiston, vaan myöskin puolueen puhdistamisen tehtävän niistä ylhäisen virkamiehen perinnäistavoista ja tottumuksista, jotka saattavat puolueemme huonoon valoon.

Siirryn työntekijäin valintaa koskevaan kysymykseen, s.o. siihen kysymykseen, josta Iljitsh puhui jo XI edustajakokouksessa. Jos me tiedämme, että valtiokoneistomme on kokoonpanonsa, tottumustensa ja perinnäistapojensa puolesta kelpaamaton, jonka vuoksi meitä uhkaa työläisten ja talonpoikaiston välien rikkoutuminen, niin on selvää, että puolueen johtavan osuuden ei tule ilmetä vain siinä, että annetaan toimintaohjeita, vaan myös siinä, että määrätyille toimipaikoille asetettaisiin henkilöitä, jotka kykenevät ymmärtämään meidän toimintaohjeemme ja kykenevät toteuttamaan ne kunnollisesti. On tarpeetonta todistella, että Keskuskomitean poliittisen työn ja organisatoorisen työn välille ei voida vetää ylipääsemätöntä rajaa.

Tuskinpa kukaan teistä ryhtyy väittämään sellaista, että ei tarvitse muuta kuin antaa hyvä poliittinen

linja, niin asia on ratkaistu. Ei, se on vasta puolet ratkaisusta. Sen jälkeen, kun on annettu oikea poliittinen linja, on valittava työntekijät niin, että toimipaikoilla olisi henkilöitä, jotka osaavat toteuttaa toimintaohjeita, kykenevät ymmärtämään toimintaohjeita, kykenevät ottamaan vastaan nämä toimintaohjeet ominaan ja osaavat toteuttaa ne käytännössä. Päinvastaisessa tapauksessa politiikka menettää merkityksensä ja muuttuu kätten huitomiseksi. Juuri sen vuoksi luettelointi- ja sijoitteluosasto, s.o. Keskuskomitean se osasto, jonka tehtävänä on pitää luetteloa meidän sekä alemmilla että ylemmillä toimipaikoilla olevista perustyöntekijöistämme ja heidän sijoittelustaan, saa hyvin suuren merkityksen. Tähän saakka asiaa on hoidettu siten, että luettelointi- ja sijoitteluosaston työ on rajoittunut tovereitten luettelointiin ja sijoitteluun kihlakunta-, lääni- ja aluekomiteoissa. Sitä pitemmälle luettelointi- ja sijoitteluosasto suoraan sanoen ei ole työntänyt nenäänsä. Nyt, kun sota on päättynyt, kun enää ei ole joukkomittaisia summittaisia mobilisatioita ja ne ovat menettäneet kaiken merkityksensä, minkä osoitti viime vuonna Keskuskomitean harteille sälytetty tuhannen mobilisatio, joka epäonnistui, sillä meidän oloissamme, jolloin toiminta on kehittynyt syvyyssuuntaan, jolloin me pidämme suuntaa spesialisoimiseen ja jolloin jokaista työntekijää täytyy tutkia erikoisen huolellisesti, summittaiset mobilisatiot vain pilaavat asiaa eivätkä tuota mitään hyötyä paikkakunnille, — nyt luettelointi- ja sijoitteluosasto ei voi enää sulkeutua lääni- ja kihlakuntakomiteoiden puitteisiin.

Voisin viitata eräisiin numerotietoihin. XI edustajakokous antoi Keskuskomitean tehtäväksi mobilisoida vähintään tuhat moskovalaista työntekijää. Keskuskomitea luetteloi mobilisointia varten noin 1.500 henkilöä. Mobilisoitavien sairauden ja kaikenlaisten muiden syiden vuoksi onnistuttiin mobilisoimaan vain 700; heistä oli paikkakuntien antamien lausuntojen mukaan enemmän tai vähemmän kelvollisia 300. Siinä on tosiasia, joka osoittaa, että entisaikaan toimeenpannut vanhantyyppiset summittaiset mobilisatiot eivät nyt enää kelpaa, sillä puoluetyömme on kehittynyt syvyyssuuntaan, se on erikoistunut talouden eri alojen mukaan, ja ihmisten summittainen siirteleminen merkitsee ensiksikin heidän tuomitsemista toimettomuuteen ja toiseksi sitä, ettei tyydytetä uusia työntekijöitä vaativien järjestöjen pienimpiäkään tarpeita. Haluaisin esittää eräitä numerotietoja meidän teollisuuspäällikkökunnastamme sen tunnetun kirjasen[64] mukaan, jonka on laatinut luettelointi- ja sijoitteluosastossa työskentelevä Sorokin. Mutta ennen kuin siirryn näihin numeroihin, minun on mainittava siitä uudistuksesta, jonka Keskuskomitea on pannut toimeen luettelointi- ja sijoitteluosastossa suorittamansa työntekijöiden luettelointityön yhteydessä. Kuten jo mainitsin, luettelointi- ja sijoitteluosasto rajoittui ennen lääni- ja kihlakuntakomiteoiden puitteisiin, mutta nyt, jolloin toiminta on kehittynyt syvyyssuuntaan, jolloin rakennustyö on päässyt vauhtiin kaikkialla, nyt ei saa sulkeutua kihlakunta- ja läänikomiteoiden puitteisiin. Toiminta on ulotettava poikkeuksetta kaikkia hallinnonaloja ja koko teollisuuspäällikkökuntaa käsittäväksi, jonka avulla puolue pitää käsissään meidän talous-

koneistoamme ja toteuttaa johtonsa. Tässä mielessä Keskuskomitea päättikin laajentaa luettelointi- ja sijoitteluosaston koneistoa niin keskuksessa kuin paikkakunnillakin siten, että johtajalla olisi sijaiset talous- ja neuvostoalalla ja näillä olisi apulaiset päällikkökunnan luetteloimiseksi tuotantolaitoksissa ja trusteissa, talouselimissä paikkakunnilla ja keskuksessa, neuvostoissa ja puolueessa.

Tämän uudistuksen tulokset tulivat pian näkyviin. Lyhyen ajan kuluessa onnistuttiin luetteloimaan noin 1.300 tirehtööriä teollisuuspäällikkökunnasta. Heistä osoittautuu 29% olevan puolueen jäseniä ja 70% puolueettomia. Voi näyttää siltä, että puolueettomat ovat ominaispainonsa puolesta vallitsevana tärkeimmissä tuotantolaitoksissa, mutta se ei ole niin. Osoittautuu, että 29% kommunisteja johtaa kaikkein suurimpia tuotantolaitoksia, joissa on yli 300 tuhatta työläistä, ja 70% puolueettomia tirehtöörejä johtaa tuotantolaitoksia, joissa on enintään 250 tuhatta teollisuustyöläistä. Pieniä tuotantolaitoksia johtavat puolueettomat tirehtöörit, mutta suuria puolueen jäsenet. Edelleen, puolueeseen kuuluvien tirehtöörien joukossa on kolme kertaa enemmän työläisiä kuin ei-työläisiä. Tämä puhuu siitä, että päinvastoin kuin ylemmissä elimissä, Korkeimmassa Kansantalousneuvostossa ja sen osastoissa, joissa kommunisteja on vähän, teollisen rakennustyön alemmissa renkaissa, perussoluissa, on jo alkanut tuotantolaitosten johdon ottaminen kommunistien ja ennen kaikkea työläiskommunistien käsiin. On mielenkiintoista, että kommunistitirehtöörien joukossa osoittautui ominaisuuksiensa ja pätevyytensä puolesta olevan enemmän

kelvollisia kuin puolueettomien joukossa. Tästä johtuu, että sijoitellessaan kommunisteja eri tuotantolaitoksiin puolue ei pidä ohjeenaan vain pelkästään puoluenäkökohtia, ei vain sitä, että voisi lujittaa puolueen vaikutusta tuotantolaitoksissa, vaan myöskin tuotannollisia näkökohtia. Siitä ei hyödy ainoastaan puolue puolueena, vaan myöskin koko taloudellinen rakennustyö, sillä kommunistien joukossa osoittautuu olevan kelvollisia tirehtöörejä paljon enemmän kuin puolueettomien joukossa.

Sellainen on meidän teollisuuspäällikkökuntamme luetteloinnin ensimmäinen koe, kuten jo sanoin, uusi koe, joka ei käsitä likimainkaan kaikkia tuotantolaitoksia, sillä tuossa kirjasessa huomioidut 1.300 tirehtööriä käsittävät vain noin puolet niistä tuotantolaitoksista, jotka pitää vielä huomioida. Mutta koe osoittaa, että tässä meillä on rajattomia mahdollisuuksia tarjoava toimiala, ja luettelointi- ja sijoitteluosaston työtä on kehitettävä kaikin voimin, jotta puolueelle voitaisiin antaa mahdollisuus täydentää kommunisteilla meidän tärkeimpien tuotantolaitostemme johtoelimiä ja toteuttaa siten puolueen johto valtiokoneistossa.

Tovereille ovat varmaankin tunnettuja ne suunnitelmat, jotka Keskuskomitea esittää edustajakokouksen käsiteltäväksi organisatiokysymyksessä pitäen siinä silmällä sekä puolue- että neuvostotyön alaa. Mitä tulee neuvostotyön alaan, josta juuri puhuin toimintaselostukseni toisessa osassa, niin tämän kysymyksen Keskuskomitea suunnitteli annettavaksi yksityiskohtaista käsittelyä varten erikoiseen jaostoon, jonka on tutkittava tämän kysymyksen sekä puolue- että

neuvostotyötä koskeva puoli ja esitettävä sitten käsityksensä edustajakokouksen harkittavaksi.

Siirryn toimintaselostuksen kolmanteen osaan: puolue elimistönä ja puolue järjestönä.

Ennen kaikkea on sanottava pari sanaa puolueemme jäsenluvusta. Numerotiedot osoittavat, että viime vuonna, XI edustajakokouksen aikana, puolueessa oli muutamia kymmeniä tuhansia yli 400 tuhannen jäsenen. Tänä vuonna, puolueen edelleen supistamisen vuoksi, sen tuloksena, että puolue on vapautunut monilla alueilla epäproletaarisista aineksista, puolue on tullut pienemmäksi — siinä on vähää vaille 400 tuhatta jäsentä. Se ei ole pahaksi, vaan hyväksi, sillä yhteiskunnallisen kokoonpanonsa puolesta puolue on tullut paremmaksi. Mielenkiintoisinta puolueemme kehityksessä sen yhteiskunnallisen kokoonpanon parantamisen mielessä on ollut se, että aikaisemmin olemassaollut puolueen ei-proletaaristen ainesten kasvupyrkimys työläisaineksen kustannuksella, on selostusvuoden aikana kadonnut, että on tapahtunut murros, on tullut esille selvä suunta puolueemme työläisaineksen prosenttimäärän kasvamiseen sen ei-proletaarisen aineksen kustannuksella. Tämä on juuri se saavutus, johon me pyrimme ennen puhdistusta ja johon me olemme nyt päässeet. En sano, että tällä alalla on kaikki tehty, — ei vielä likimainkaan kaikki. Mutta me olemme saaneet aikaan murroksen, olemme saavuttaneet vissin vähimmäismäärän yhdenlaatuisuutta, olemme turvanneet puolueen työläiskokoonpanon ja edelleen pitää nähtävästi kulkea tätä samaa tietä siinä mielessä, että supistetaan edelleen puolueen ei-proletaaristen ainesten määrää ja kohotetaan edel-

leen proletaaristen ainesten määrää. Ne toimenpiteet, joita Keskuskomitea ehdottaa puolueemme kokoonpanon edelleen parantamiseksi, on esitetty Keskuskomitean ehdotuksissa, joten en käy niitä kertaamaan. Ilmeistä on, että täytyy lujittaa esteitä ei-proletaaristen ainesten puolueeseen virtaamista vastaan, sillä nykyisellä ajankohdalla, uuden talouspolitiikan oloissa, jolloin puolue on ehdottomasti alttiina neppiläisten ainesten rappeuttavalle vaikutukselle, on saatava aikaan puolueemme mahdollisimman suuri yhdenlaatuisuus ja joka tapauksessa työläisjäsenistön ratkaiseva enemmistö ei-työläisjäsenistöön nähden. Puolueen on tehtävä tämä, sen velvollisuus on tehdä se, jos se haluaa säilyttää itsensä työväenluokan puolueena.

Siirryn läänikomiteoiden elämää ja toimintaa koskevaan kysymykseen. Lehdistöön pääsee usein pujahtamaan eräissä kirjoituksissa ivallisia huomautuksia läänikomiteoista, niistä tehdään usein pilaa ja aliarvioidaan niiden toimintaa. Mutta minun on sanottava, toverit, että läänikomiteat ovat puolueemme päätuki, ja ilman niitä, ilman läänikomiteoita, ilman niiden työtä sekä neuvosto- että puoluetyön johtamisen alalla puolue jäisi ilman maaperää. Läänikomiteoiden kaikista puutteista huolimatta, huolimatta siitä, että aina tähän saakka on vielä olemassa puutteita, huolimatta niinsanotuista riidoista läänikomiteoissa ja rettelöistä, läänikomiteat yleensä ovat puolueemme päätuki.

Kuinka läänikomiteat elävät ja kehittyvät? Luin läänikomiteoiden kirjeitä 10 kuukautta sitten, jolloin läänikomiteoittemme sihteerit, ollen perehtymättömiä uusiin oloihin, vielä sotkeutuivat talouskysymyksissä. Nyt, 10 kuukauden kuluttua, luin tyydytyksellä ja

mielihyvin uusia kirjeitä, sillä niistä näkyy, että läänikomiteat ovat varttuneet, ne ovat jo päässeet perille asioista, tarttuneet välittömästi käsiksi rakennustyöhön, panneet kuntoon paikallisen budjetin, oppineet hoitamaan taloutta paikallisessa mitassa ja pystyneet todella asettumaan lääninsä kaiken taloudellisen ja poliittisen elämän johtoon. Tämä, toverit, on suuri voitto. Läänikomiteoissa on epäilemättä myös puutteellisuuksia, mutta minun on sanottava, että ellei olisi tapahtunut tätä läänikomiteain puolue- ja taloudellisen työn kokemuksen kasvua, ellei olisi tapahtunut tätä valtavaa edistysaskelta läänikomiteoiden kypsyyden kasvussa paikallisen talous- ja poliittisen elämän johtamisen alalla, niin me emme voisi edes haaveillakaan siitä, että puolue voisi jolloinkin ryhtyä johtamaan valtiokoneistoa.

Puhutaan riitaisuuksista ja kahnauksista läänikomiteoissa. Minun on sanottava, että riitaisuuksilla ja kahnauksilla on paitsi kielteisiä puolia myöskin hyviä puolia. Riitojen ja kahnausten peruslähteenä on läänikomiteain pyrkimys luoda sisällään ehyt ydinjoukko, luja ydinjoukko, joka pystyy johtamaan keskeytyksittä. Tämä tarkoitusperä ja tämä pyrkimys ovat aivan terveitä ja oikeutettuja, joskin niitä tavoitellaan usein tarkoitusperiä vastaamattomin keinoin. Se johtuu puolueemme erilaatuisuudesta, siitä, että puolueessa on kantajäseniä ja nuoria jäseniä, proletaareja ja intelligenttejä, keskiosan ja reunamaiden väkeä, eri kansallisuuksiin kuuluvaa väkeä, ja kaikki nämä läänikomiteoihin kuuluvat erilaiset ainekset tuovat mukanaan erilaisia tapoja ja perinteitä, ja tällä pohjalla syntyy kahnauksia ja riitaisuuksia. Kuitenkin

$^{9}/_{10}$ riidoista ja kahnauksista, niiden sallimattomista muodoista huolimatta, on sellaisia, joilla on terve pyrkimys: saada aikaan lujan ydinjoukon muodostaminen, joka pystyy johtamaan työtä. On tarpeetonta todistella, että ellei läänikomiteoissa olisi tällaisia johtavia ryhmiä, jos kaikki olisi pantu kokoon siten, että „hyvät“ ja „huonot“ olisivat keskenään tasapainossa, niin lääneissä ei olisi minkäänlaista johtoa, me emme voisi koota minkäänlaista elintarvikeveroa emmekä toteuttaa minkäänlaisia kamppailuja. Sellainen on riitaisuuksien terve puoli, jota ei saa jättää huomaamatta sen seikan vuoksi, että se pukeutuu toisinaan rujoihin muotoihin. Tämä ei tietenkään merkitse sitä, että puolueen ei pidä taistella riitaisuuksia vastaan, erikoisesti silloin, kun ne syntyvät persoonallisella pohjalla.

Siten on asianlaita läänikomiteain suhteen.

Mutta puolueemme voima läänikomiteoita alempana ei ole valitettavasti vielä niin suuri kuin voisi luulla. Puolueemme perusheikkoutena koneiston alalla on nimenomaan meidän kihlakuntakomiteoidemme heikkous, reservien puute, puute kihlakuntakomiteoiden sihteereistä. Ajattelen, että kun me emme ole vielä saaneet täydellisesti käsiimme niitä tärkeimpiä järjestöjä (tarkoitan alempia renkaita, osuuskuntia, naisten delegaattikokouksia, nuorisoliittoa j.n.e.), jotka yhdistävät puoluettamme työväenluokan kanssa ja joista puhuin selostukseni ensimmäisessä osassa, kun läänielimet eivät ole vielä saaneet täydellisesti valtaansa näitä järjestöjä, niin siten on käynyt juuri siksi, että olemme liian heikkoja kihlakunnissa.

Pidän tätä peruskysymyksenä.

Minun mielestäni puolueemme yhtenä perustehtävänä on kihlakuntakomiteain sihteerien koulun perustaminen Keskuskomitean yhteyteen, johon kouluun otetaan kaikkein uskollisinta ja kyvykkäintä talonpoikais- ja työläissyntyistä väkeä. Jos puolue pääsisi ensi vuonna siihen, että saisi luoduksi itselleen reservin, jossa olisi 200 tai 300 kihlakuntakomitean sihteeriä, joita voitaisiin sitten lähettää läänikomiteain avuksi helpottamaan näiden toimintaa työn johtamisessa kihlakunnissa, niin siten puolue turvaisi johdon kaikkiin joukkoluontoisiin välityskoneistoihin nähden. Silloin meillä ei olisi puolueen vallitsevan vaikutuksen ulkopuolella ainoatakaan kulutusosuuskuntaa, ainoatakaan maatalousosuuskuntaa, ainoatakaan tehdaskomiteaa, ainoatakaan naisten delegaattikokousta, ainoatakaan nuorisoliittosolua eikä ainoatakaan joukkoluontoista järjestöä.

Ja nyt alue-elimistä. Viime vuosi osoitti, että puolue ja Keskuskomitea olivat oikeassa muodostaessaan alue-elimet, joista osa valittiin ja osa nimitettiin. Käsitellessään piirien järjestämistä koskevaa kysymystä yleensä Keskuskomitea tuli johtopäätökseen, että puolueen alue-elinten rakentamisessa on siirryttävä asteettaisesti nimittämisperiaatteesta valintaperiaatteeseen ottaen huomioon sen, että tällainen siirtyminen luo epäilemättä puolueen aluekomiteoiden ympärille suotuisan moraalisen ilmapiirin ja helpottaa Keskuskomiteaa puolueen johtamisessa.

Siirryn puolueen keskuselinten parantamista koskevaan kysymykseen. Te olette varmaankin lukeneet Keskuskomitean ehdotukset siitä, että Keskuskomitean Sihteeristön tehtävien ja Organisatiobyroon ja

Poliittisen byroon tehtävien välille vedettäisiin täysin selvä ja tarkka raja. Tämä kysymys tuskin kaipaa erikoista käsittelyä, sillä se on itsestään selvä. Mutta on eräs kysymys — itse Keskuskomitean laajentaminen,— jota meillä Keskuskomiteassa on käsitelty monta kertaa ja joka aikoinaan aiheutti vakavia väittelyjä. On eräitä Keskuskomitean jäseniä, jotka ajattelevat, että Keskuskomitean jäsenmäärää ei pitäisi laajentaa, vaan päinvastoin supistaa. En esitä heidän perustelujaan, puhukoot toverit itse. Esitän lyhyesti perustelut Keskuskomitean laajentamisen puolesta.

Asiaintila puolueemme keskuskoneistossa on nykyään seuraavanlainen: meillä on 27 Keskuskomitean jäsentä. Keskuskomitea kokoontuu kerran kahdessa kuukaudessa ja Keskuskomitean sisällä on ydinjoukko, 10—15 henkilöä, jotka ovat tulleet meidän poliittisten ja taloudellisten elintemme johtamisessa niin käteviksi, että he saattavat muuttua omalaatuisiksi johtotaitureiksi. Se on ehkä hyväkin, mutta sillä on hyvin vaarallinenkin puolensa: koottuaan suuren kokemuksen johtamisen alalla nämä toverit voivat saada omahyväisyystartunnan, he voivat sulkeutua itseensä ja irtaantua joukkojen keskuudessa tehtävästä työstä. Jos Keskuskomitean eräät jäsenet tai sanokaamme sen 15-miehinen ydinjoukko ovat tulleet niin kokeneiksi ja taitaviksi, että yhdeksässä tapauksessa kymmenestä eivät tee ohjeita laatiessaan virheitä, niin se on oikein hyvä. Mutta jos heillä ei ole ympärillään tulevien johtajien uutta polvea, jotka ovat kiinteässä yhteydessä työhön paikkakunnilla, niin näillä korkeasti ammattitaitoisilla henkilöillä on kaikki edellytykset luutua ja irtaantua joukoista.

Toiseksi, se Keskuskomitean sisällä oleva ydinjoukko, joka on kasvanut kovasti johtamisen alalla, vanhenee, sille tarvitaan vaihto. Tiedätte Vladimir Iljitshin terveydentilan. Tiedätte, että Keskuskomitean perusydinjoukon muidenkin jäsenten terveys on suuresti heikentynyt. Mutta uutta vaihtoa ei vielä ole,— siinä on pulma. Puolueen johtajien kasvattaminen on hyvin vaikea tehtävä: siihen tarvitaan vuosia, 5—10 vuotta, yli 10 vuotta. Paljon helpompaa on valloittaa toveri Budjonnyn ratsuväkijoukkojen avulla jokin maa kuin kasvattaa alhaalta 2—3 johtajaa, joista voi tulevaisuudessa tulla maan todellisia johtajia. Ja on jo aika ajatella uuden vaihdon kasvattamista. Tätä varten on olemassa yksi keino — vetää mukaan Keskuskomitean työhön uusia, vereksiä työntekijöitä ja nostaa heitä työn kulussa ylös, nostaa kaikkein kyvykkäimpiä ja riippumattomimpia, joilla on pää paikallaan. Johtajaa ei voida luoda kirjojen avulla. Kirja auttaa eteenpäin pääsemistä, mutta sellaisenaan se ei luo johtajaa. Työntekijä-johtajat kasvavat vain itse työn kulussa. Vain siten, että valitsemme Keskuskomiteaan uusia tovereita, annamme heidän kokea johtamisen koko taakan, me saamme luoduksi nykytilanteessa meille niin välttämättömän vaihdon. Juuri tämän vuoksi arvelen, että edustajakokous tekisi mitä suurimman virheen, ellei se suostuisi Keskuskomitean ehdotukseen sen laajentamisesta ainakin 40 henkilöä käsittäväksi.

Lopettaessani selostukseni minun on mainittava eräästä tosiasiasta, joka — ehkä siksi, että se on niin hyvin tunnettu,— ei pistä silmään, mutta josta pitää mainita hyvin tärkeänä tosiasiana. Se on se puolueemme

lujuus, se vertaansa vailla oleva yhtenäisyys, joka on tehnyt puolueellemme mahdolliseksi välttää hajaannuksen sellaisen käänteen aikana kuin on uusi talouspolitiikka. Ei yksikään puolue maailmassa, ei yksikään poliittinen puolue olisi kestänyt tällaista jyrkkää käännettä sekaannuksetta ja hajaannuksetta, ilman sitä, ettei puoluerattailta olisi pudonnut tämä tai toinen ryhmä. Kuten tunnettua, tällaisten käännösten seurauksena on se, että joku ryhmä putoaa rattailta ja puolueessa alkaa ellei hajaannus, niin ainakin sekaannus. Puolueemme historiassa oli sellainen käänne vuosina 1907 ja 1908, jolloin me vallankumoukselliseen taisteluun tottuneina emme halunneet vuosien 1905 ja 1906 jälkeen siirtyä arkipäiväiseen, legaaliseen työhön, emme halunneet mennä Duumaan, emme halunneet käyttää hyväksemme legaalisia laitoksia, emme halunneet lujittaa asemiamme legaalisissa elimissä ja yleensä hyljeksimme uusia teitä. Se ei ollut niin jyrkkä käänne kuin on uusi talouspolitiikka, mutta ilmeisesti me olimme silloin vielä nuoria puolueena, meillä ei ollut kokemusta manöveeraamisessa, ja asia päättyi siihen, että meillä putosi silloin kärryiltä kokonaista kaksi ryhmää. Nykyinen käänne uuteen talouspolitiikkaan hyökkäyspolitiikkamme jälkeen on jyrkkä käänne. Ja tämän käänteen aikana, jolloin proletariaatin täytyi vetäytyä vanhoihin asemiin ja luopua tilapäisesti hyökkäyksestä, jolloin proletariaatin täytyi kääntyä talonpoikaisen selustan puoleen, ettei olisi katkaissut yhteyttä siihen, ja jolloin proletariaatin täytyi ajatella reserviensä vahvistamista ja lujittamista Idässä ja Lännessä,— tällaisen jyrkän käänteen aikana puolue selviytyi ei vain

hajaannuksetta, vaan vieläpä teki tuon käänteen sekaannuksettakin.

Tämä puhuu puolueen verrattomasta joustavuudesta, lujuudesta ja yhtenäisyydestä.

Se on takeena siitä, että puolueemme voittaa.

Viime vuonna, ja myöskin tänä vuonna, vihollisemme vaakkuivat ja vaakkuvat edelleenkin, että puolueemme rappeutuu. Siirtyessämme uuteen talouspolitiikkaan me olemme kuitenkin säilyttäneet asemamme, olemme säilyttäneet kansantalouden johtolangat omissa käsissämme, ja puolue jatkaa eteenpäinkulkuaan lujana ja yhtenä miehenä, samaan aikaan kun meidän vastustajamme todellakin rappeutuvat ja katoavat olemattomiin. Olette luultavasti kuulleet, toverit, että Moskovassa kokoontui hiljattain eserrien edustajakokous[65]. Edustajakokous päätti kääntyä meidän edustajakokouksemme puoleen pyynnöllä avata heille puolueemme ovet. Olette varmaankin myös kuulleet, että menshevismin entinen linnoitus Gruusia, jossa on ainakin 10.000 menshevikkipuolueen jäsentä,— että tämä menshevismin linnoitus on jo alkanut luhistua ja noin 2.000 puolueen jäsentä on eronnut menshevikkien riveistä. Eiköhän ole selvää, että tämä ei puhu siitä, että meidän puolueemme rappeutuu, vaan siitä, että he, meidän vastustajamme, rappeutuvat. Ja lopuksi, te varmaankin tiedätte, että eräs menshevismin rehellisimpiä ja pystyvimpiä työntekijöitä, toveri Martynov, on eronnut menshevikkien riveistä, ja Keskuskomitea on hyväksynyt hänet puolueeseen ja tekee edustajakokoukselle ehdotuksen tämän hyväksymisen vahvistamisesta. (Osittaisia suosionosoituksia.) Kaikki nämä tosiasiat, toverit, eivät puhu

siitä, että meillä olisi asiat puolueessa huonosti, vaan siitä, että heillä, meidän vastustajillamme, on alkanut rappeutuminen koko linjalla, mutta meidän puolueemme on jäänyt lujaksi ja yhtenäiseksi, se on kestänyt mitä suurimman käänteen ja kulkee levitetyin lipuin eteenpäin. (Raikuvia, jatkuvia suosionosoituksia.)

2. LOPPULAUSUNTO KESKUSKOMITEAN ORGANISATOORISEEN TOIMINTASELOSTUKSEEN

huhtikuun 19 pnä

Toverit! Loppulausunnossani on kaksi osaa: ensimmäinen, jossa puhun Keskuskomitean organisatoorisesta käytännöstä, koska puheenvuoronkäyttäjät sitä arvostelivat, ja toinen osa, jossa puhun niistä Keskuskomitean organisatoorisista ehdotuksista, joita puheenvuoronkäyttäjät eivät arvostelleet ja joista edustajakokous on nähtävästi yhtä mieltä.

Aluksi muutama sana Keskuskomitean toimintaselostuksen arvostelijoista.

Lutovinovista. Hän ei ole tyytyväinen puolueemme järjestykseen: puolueessamme ei ole sananvapautta, ei ole legaalisuutta, ei ole demokratismia. Hän tietysti tietää, että viimeisten kuuden vuoden aikana Keskuskomitea ei ole milloinkaan valmistellut edustajakokousta niin demokraattisesti kuin nyt. Hän tietää, että heti helmikuun täysistunnon jälkeen Keskuskomitean jäsenet ja Keskuskomitean varajäsenet tekivät matkoja federatiomme kaikille kulmille ja tekivät selostuksia Keskuskomitean toiminnasta. Hänen, Lutovinovin, täytyy tietää, että meillä on jo neljä väittelylehtisen[66] numeroa, joissa tarkastellaan ja

selitellään Keskuskomitean toimintaa sekä puoleen että toiseen. Nimenomaan puoleen ja toiseen. Mutta hänelle, Lutovinoville, se ei riitä. Hän tahtoo „todellista“ demokratismia, että kaikki tai ainakin tärkeimmät kysymykset käsiteltäisiin kaikissa renkaissa alhaalta ylös saakka, että koko puolue joutuisi jokaisen kysymyksen johdosta liikkeelle ja osallistuisi kysymyksen käsittelemiseen. Mutta, toverit, en tiedä, mihin sellainen järjestys johtaisi nyt, kun me olemme vallassa, kun meillä on vähintään 400 tuhatta puolueen jäsentä ja kun meillä on vähintään 20 tuhatta puoluesolua. Sellaisen järjestyksen vallitessa puolue muuttuisi meillä herkeämättä lörpöttelevien ja mitään päättämättömien ihmisten väittelyklubiksi. Mutta meidän puolueemme täytyy olla ennen kaikkea toimiva puolue, sillä me olemme vallassa.

Lutovinov sitä paitsi unohtaa, että vaikka me federation sisällä olemmekin vallassa ja nautimme kaikkia legaalisuuden suomia etuisuuksia, niin kansainväliseltä kannalta katsoen me elämme kautta, joka on verrattavissa siihen kauteen, jota me elimme vuonna 1912, jolloin puolue oli puolilegaalinen, pikemminkin illegaalinen, jolloin puolueella oli eräitä legaalisia kiinnekohtia duumaryhmän muodossa, legaalisten sanomalehtien muodossa ja klubien muodossa, jolloin puolue oli sitä paitsi vihollisten ympäröimä ja jolloin se pyrki kokoamaan voimiaan voidakseen lähteä eteenpäin ja laajentaa legaalisia puitteita. Samantapaista kautta me elämme nyt kansainvälisessä mittakaavassa. Me olemme vihollisten ympäröimiä, se on kaikille selvää. Meitä ympäröivät imperialismin sudet eivät torku. Ei ole sellaista hetkeä, jolloin vihollisemme

eivät yrittäisi löytää jonkinlaista rakoa, johon voisivät tunkeutua ja vahingoittaa meitä. Ei ole perusteita väittää, etteivätkö meitä ympäröivät viholliset suorittaisi jonkinlaista valmistelutyötä saarron tai intervention järjestämiseksi. Sellainen on tilanne. Voidaanko tällaisen asiaintilan vallitessa tehdä kaikki sodan ja rauhan kysymykset julkisiksi? Sillä kysymyksen käsitteleminen 20 tuhannen puoluesolun kokouksissa merkitsee kysymyksen saattamista julkisuuteen. Miten meille olisi käynyt, jos olisimme saattaneet ennakolta julkisuuteen kaiken työmme Genuan konferenssiin valmistautumisessa? Me olisimme romahtaneet rytinällä. Täytyy muistaa, että oloissa, jolloin olemme vihollisten ympäröiminä, yllättävä isku, odottamaton manööveri ja nopeus meidän puoleltamme ratkaisee kaiken. Miten meille olisi käynyt, jos me sen sijaan, että käsittelimme puolueen luottamushenkilöiden suppeassa piirissä poliittista kamppailuamme Lausannen konferenssissa, olisimme saattaneet kaiken tuon työn julkisuuteen ja paljastaneet korttimme? Viholliset olisivat huomioineet kaikki vahvat ja heikot puolet, tehneet tyhjäksi kamppailumme, ja me olisimme matkustaneet Lausannesta häpeään saatettuina. Miten meille olisi käynyt, jos me olisimme saattaneet ennakolta julkisuuteen sodan ja rauhan kysymykset, nämä kaikista tärkeistä kysymyksistä tärkeimmät, sillä, toistan sen vielä, kysymysten vieminen 20 tuhannen puoluesolun käsiteltäväksi merkitsee kysymysten saattamista julkisuuteen? Meidät olisi höyhennetty siinä tuokiossa. On selvää, toverit, että sekä organisatooristen että poliittisten näkökohtien kannalta Lutovinovin niinsanottu demokratismi on mielikuvitusta,

demokraattista haihattelua. Se on valheellista ja vaarallista. Meillä ei ole Lutovinovin kanssa sama matka.

Siirryn Osinskiin. Hän tarrautui minun sanontaani, että laajentaessamme Keskuskomiteaa meidän on saatava sen kokoonpanoon riippumattomia henkilöitä. Niin, niin, Sorin, riippumattomia eikä itsenäisiä. Osinski arvelee, että minä tein tässä kysymyksessä jonkinlaisen liiton Osinskin kanssa, demokraattisen sentralismin[67] kanssa. Puhuin todellakin siitä, että Keskuskomiteaa on täydennettävä riippumattomilla tovereilla. Mutta en sanonut, mistä heidän on oltava riippumattomia, sillä tiesin ennakolta, että on epäedullista puhua itse selostuksessa tyhjentävästi kaikista kysymyksistä, yhtä ja toista täytyy jättää loppulausuntoonkin. (Naurua. Suosionosoituksia.) Me tarvitsemme Keskuskomiteaan riippumattomia henkilöitä, mutta ei leninismistä riippumattomia,— ei, herra paratkoon! Me tarvitsemme riippumattomia henkilöitä, jotka ovat vapaita persoonallisista vaikutteista, vapaita niistä Keskuskomitean sisäisen taistelun tottumuksista ja perinteistä, joita meillä on muodostunut ja jotka toisinaan aiheuttavat Keskuskomitean sisällä huolestumista. Te muistatte toveri Leninin kirjoituksen. Siinä sanotaan, että meillä on olemassa jakautumismahdollisuus. Koska järjestöt olisivat toveri Leninin kirjoituksen tämän kohdan perusteella voineet luulla, että meillä on jakautuminen jo kypsymässä, niin Keskuskomitean jäsenet päättivät yksimielisesti hälventää epäilykset, joita mahdollisesti oli syntyvä, ja sanoivat, että Keskuskomiteassa ei ole olemassa minkäänlaista jakautumista, mikä

vastaa täydellisesti todellisuutta. Mutta Keskuskomitea sanoi myöskin, että jakautumismahdollisuus ei ole suljettu pois. Ja se on aivan oikein. Keskuskomitean sisällä on viimeisten 6 vuoden aikana työn kulussa muodostunut (eikä ole voinut olla muodostumatta) keskuskomitealaisten sisäisen taistelun eräitä tottumuksia ja perinteitä, jotka toisinaan aiheuttavat ilmapiirin, joka ei ole aivan hyvä. Tarkkailin tätä ilmapiiriä eräässä Keskuskomitean viimeisimmistä täysistunnoista helmikuussa, ja juuri siellä huomasin, että paikkakuntien edustajain puuttuminen asioihin ratkaisee usein kaiken. Me tarvitsemme näistä perinteistä ja näistä persoonallisista vaikutteista riippumattomia ihmisiä, jotta tultuaan Keskuskomiteaan ja tuodessaan sinne myönteisen työn kokemusta ja yhteyksiä paikkakuntiin he olisivat sinä sementtinä, joka voisi sementoida Keskuskomitean puoluettamme johtavana yhtenäisenä ja jakamattomana kollektiivina. Tällaisia riippumattomia tovereita, jotka ovat vapaita Keskuskomitean sisällä muodostuneista vanhoista perinteistä, me tarvitsemme juuri sellaisina henkilöinä, jotka tuovat uutta, virkistävää ainesta, joka sementoi Keskuskomitean ja ehkäisee kaikki ja kaikenlaiset jakautumismahdollisuudet Keskuskomitean sisällä. Tässä mielessä minä puhuin riippumattomista.

En voi sivuuttaa, toverit, sitä hyökkäystä, jonka Osinski teki Zinovjevin suhteen. Hän kehui toveri Stalinia, kehui Kamenevia ja potkaisi Zinovjevia päätellen, että toistaiseksi riittää yhden syrjäyttäminen, kyllä sitten tulee toistenkin vuoro. Hän otti suunnan sen ydinjoukon hajoittamiseen, joka on muodostunut Keskuskomitean sisällä toimintavuosien

aikana, jotta sitten vähitellen, askel askeleelta, voitaisiin hajoittaa kaikki. Jos Osinski yrittää tosissaan pyrkiä tuollaiseen päämäärään, jos hän yrittää tosissaan tehdä samanlaisia hyökkäyksiä Keskuskomiteamme ydinjoukon jotakuta jäsentä vastaan, niin minun on varoitettava häntä, että hän törmää seinään, johon pelkään hänen särkevän päänsä.

Lopuksi Mdivanista. Sallinette minun sanoa muutaman sanan tästä koko edustajakokousta kyllästyttävästä kysymyksestä. Hän puhui horjumisista Keskuskomiteassa: tänään nähkääs päätetään Taka-Kaukaasian kolmen tasavallan taloudellisten ponnistusten yhdistämisestä, huomenna saadaan päätös siitä, että nämä tasavallat yhtyisivät federatioksi, ylihuomenna tulee kolmas päätös siitä, että kaikki neuvostotasavallat yhtyisivät Tasavaltojen Liitoksi. Tätä hän sanoo Keskuskomitean horjumiseksi. Onko se totta? Ei, toverit, tämä ei ole horjuntaa, vaan tämä on järjestelmällisyyttä. Riippumattomat tasavallat lähentyvät ensiksi taloudellisella pohjalla. Tämä askel otettiin jo vuonna 1921. Sen jälkeen, kun osoittautuu, että tasavaltojen toisiinsa lähentymisen koe antaa hyviä tuloksia, otetaan seuraava askel — federatioksi yhtyminen. Erikoisesti sellaisella seudulla kuin Taka-Kaukaasiassa, jossa ei voida tulla toimeen ilman erikoista kansallisuusrauhan elintä. Te tiedätte, että Taka-Kaukaasia on maa, jossa jo tsaarin aikana oli tataarien ja armenialaisten välillä verilöylyjä ja mussavatistien, dashnakkien ja menshevikkien aikana sota. Tämän eripuraisuuden lopettamiseksi tarvitaan kansallisuusrauhan elin, s.o. korkein valta, joka voisi sanoa painavan sanansa. Tällaisen kansallisuusrauhan elimen muodostaminen

ilman gruusialaisen kansakunnan edustajain osallistumista on aivan mahdotonta. Siis, muutamia kuukausia sen jälkeen, kun taloudelliset ponnistukset on yhdistetty, otetaan seuraava askel — tasavaltojen federatio, ja vuosi tämän jälkeen vielä seuraava askel päätevaiheena tasavaltojen yhtymisen tiellä — Tasavaltojen Liiton muodostaminen. Missä tässä on horjuntaa? Tämä on meidän kansallisuuspolitiikkamme järjestelmällisyyttä. Mdivani ei ole yksinkertaisesti huomannut meidän neuvostopolitiikkamme ydinajatusta, vaikka hän pitääkin itseään vanhana bolshevikkina.

Hän teki joukon kysymyksiä vihjaillen siihen, että Taka-Kaukaasian ja erikoisesti Gruusian asioiden kansallista puolta koskevista tärkeimmistä kysymyksistä ovat päättäneet muka Keskuskomitea tai erinäiset henkilöt. Taka-Kaukaasiassa on peruskysymyksenä Taka-Kaukaasian federatiota koskeva kysymys. Sallikaa minun lukea lyhyt asiakirja, joka puhuu VKP:n Keskuskomitean Taka-Kaukaasian federatiosta antaman toimintaohjeen historiasta.

Marraskuun 28 pnä 1921 toveri Lenin lähetti minulle oman ehdotusluonnoksensa Taka-Kaukaasian tasavaltojen federation muodostamisesta. Siinä sanotaan:

„1) Taka-Kaukaasian tasavaltojen federatio tunnustetaan periaatteellisesti ehdottoman oikeaksi ja välttämättä toteutettavaksi, mutta viipymättömän käytännöllisen toteuttamisen mielessä ennenaikaiseksi, s.o. sellaiseksi, että sen käsittelemistä, propagoimista ja alhaaltakäsin toteuttamista varten tarvitaan muutamia viikkoja;

2) Gruusian, Armenian ja Azerbaidzhanin keskuskomiteoita kehoitetaan toteuttamaan tämä päätös käytännössä".

Minä kirjoitan toveri Leninille ja ehdotan, ettei tämän kysymyksen kanssa kiirehdittäisi, vaan odoteltaisiin ja annettaisiin paikallisille työntekijöille jonkin verran aikaa federation toteuttamista varten. Minä kirjoitan hänelle:

„Toveri Lenin. En vastusta päätöslauselmaluonnostanne, jos suostutte tekemään seuraavan korjauksen: sanomaan sanojen „sen käsittelemistä varten tarvitaan muutamia viikkoja" asemesta 1. kohdassa: „sen käsittelemistä varten tarvitaan määrätty aika" j.n.e. teidän päätöslauselmaehdotuksenne mukaan. Asia on niin, että Gruusiassa ei voida „toteuttaa" federatiota „alhaaltakäsin" „neuvostojärjestyksessä" „muutamassa viikossa", sillä Gruusiassa aletaan vasta rakentaa Neuvostoja. Niitä ei ole vielä rakennettu valmiiksi. Kuukausi sitten niitä ei ollut lainkaan, ja Neuvostojen edustajakokouksen koollekutsuminen siellä „muutamassa viikossa" on mahdotonta, — ja Taka-Kaukaasian federatio taas ilman Gruusiaa tulee olemaan paperifederatio. Olen sitä mieltä, että täytyy käyttää 2—3 kuukautta sitä varten, että federatioaate saisi voiton Gruusian laajojen joukkojen keskuudessa. **Stalin**".

Toveri Lenin vastaa: „Hyväksyn tämän korjauksen".

Päivän kuluttua tämä ehdotus hyväksytään Leninin, Trotskin, Kamenevin, Molotovin ja Stalinin äänestäessä sen puolesta. Zinovjev ei ollut läsnä, hänen tilallaan oli Molotov. Kuten näette, tämä päätös hyväksyttiin

Poliittisessa byroossa vuoden 1921 lopulla yksimielisesti. Tästä ajasta alkaa Mdivanin johtaman gruusialaisten kommunistien ryhmän taistelu federatiota koskevaa Keskuskomitean toimintaohjetta vastaan. Te näette, toverit, että asia ei ollut siten kuin Mdivani sitä täällä kuvasi. Esitän tämän asiakirjan niitä sopimattomia vihjauksia vastaan, joita Mdivani täällä teki.

Toinen kysymys: miten oikeastaan on selitettävissä se tosiasia, että Keskuskomitea kutsui pois ryhmän tovereita, joiden etunenässä on Mdivani, mikä siihen oli syynä? Siihen oli kaksi perus- ja samalla muodollisuuksista johtuvaa syytä. Minun on se sanottava, koska on ollut syytöksiä Keskuskomiteaa ja samalla minua vastaan.

Ensimmäinen syy oli se, että Mdivanin ryhmällä ei ole vaikutusvaltaa omassa, Gruusian kommunistisessa puolueessa, että itse Gruusian kommunistinen puolue hylkää sen. Tällä puolueella on ollut kaksi edustajakokousta: vuoden 1922 alussa oli ensimmäinen edustajakokous ja vuoden 1923 alussa toinen edustajakokous. Kummassakin edustajakokouksessa Mdivanin ryhmä federation kieltämisen aatteineen sai juuri oman puolueensa taholta päättäväisen vastaiskun. Ensimmäisessä edustajakokouksessa hän tietääkseni sai 122 äänestä noin 18 ääntä; toisessa edustajakokouksessa hän sai 144 äänestä noin 20 ääntä; häntä ei millään valittu Keskuskomiteaan ja hänen kantansa hylättiin järjestelmällisesti. Ensi kerralla vuoden 1922 alussa me Keskuskomiteassa painostimme Gruusian kommunistista puoluetta ja vastoin Gruusian kommunistisen puolueen tahtoa pakoitimme hyväksymään

vanhoja tovereita (Mdivani on tietysti vanha toveri, ja Maharadze on myös vanha toveri) arvellen, että molemmat ryhmät, enemmistö ja vähemmistö, oppivat työskentelemään yhdessä. Ensimmäisen ja toisen edustajakokouksen välisenä aikana oli kuitenkin monta kaupunki- ja yleisgruusialaista konferenssia, joissa Mdivanin ryhmä sai joka kerta omalta puolueeltaan korvapuusteja, ja lopuksi viime edustajakokouksessa Mdivani sai hädin tuskin 18 ääntä 140:stä.

Taka-Kaukaasian federatio on järjestö, joka ei koske vain Gruusiaa, vaan myöskin koko Taka-Kaukaasiaa. Tavallisesti Gruusian puoluekokouksen jälkeen kokoontuu Taka-Kaukaasian yleinen edustajakokous. Se antaa samanlaisen kuvan. Viimeisessä Taka-Kaukaasian yleisessä edustajakokouksessa Mdivani sai tietääkseni hädin tuskin noin 10 ääntä 244:stä. Sellaisia ovat tosiasiat. Mitä puolueen Keskuskomitean piti tällaisessa tilanteessa tehdä, kun puolue, kun itse Gruusian järjestö ei voi sietää Mdivanin ryhmää? Käsitän politiikkamme kansallisuuskysymyksessä politiikaksi, jonka mukaan kansallisille aineksille ja kansallisille ennakkoluuloille tehdään myönnytyksiä. Tämä politiikka on epäilemättä oikea. Mutta voidaanko loputtomasti tehdä väkivaltaa sen puolueen tahdolle, jonka puitteissa Mdivanin ryhmä joutuu työskentelemään? Minun mielestäni ei voida. Päinvastoin, meidän omat toimenpiteemme täytyy mahdollisuuksien mukaan saattaa yhdenmukaisiksi Gruusian puolueen tahdon kanssa. Keskuskomitea on niin tehnytkin kutsuessaan pois tämän ryhmän tunnettuja jäseniä.

Toinen syy, joka pani Keskuskomitean kutsumaan pois eräitä tämän ryhmän jäseniä, oli se, että he

tavan takaa rikkoivat VKP:n Keskuskomitean päätöksiä. Kerroin teille jo federatiota koskevan päätöksen historiasta; sanoin jo, että ilman tätä elintä kansallisuusrauha on mahdoton, että vain Neuvostovalta, perustamalla federation, on pystynyt saamaan aikaan Taka-Kaukaasiassa kansallisuusrauhan vakiintumisen. Siksi me olimme Keskuskomiteassa sitä mieltä, että tämä päätös oli ehdottoman välttämätön. Mutta mitä me näemme? Mdivanin ryhmä ei alistu tähän päätökseen, vaan vieläpä taistelee sitä vastaankin. Sen on todennut sekä toveri Dzierzhynskin komissio että Kamenevin ja Kuibyshevin komissio. Vieläpä nytkin, maaliskuun täysistunnon Gruusiasta tekemän päätöksen jälkeen, Mdivani jatkaa taistelua federatiota vastaan. Mitä tämä on, ellei pilkantekoa Keskuskomitean päätöksistä?

Sellaisia ovat tosiasiat, jotka pakoittivat Keskuskomitean kutsumaan Mdivanin pois.

Mdivani yrittää esittää asian siten, että hänen poiskutsumisestaan huolimatta voiton sai kuitenkin hän. En tiedä, mitä silloin pitäisi nimittää tappioksi. Muuten, onhan tunnettua, että autuaassa muistossa säilyvä Don Quijote piti myöskin itseään voittajana, kun tuulimyllyn siivet kolhivat hänet. Minusta tuntuu, että eräillä tovereilla, jotka työskentelevät eräällä Gruusiaksi nimitetyllä neuvostoalueen kolkalla, ei nähtävästi ole ylähyllyllä kaikki järjestyksessä.

Siirryn toveri Maharadzeen. Hän sanoi täällä, että kansallisuuskysymyksessä hän on vanha bolshevikki, Leninin koulusta. Se ei ole totta, toverit. Huhtikuussa vuonna 1917 minä kävin yhdessä toveri Leninin

kanssa taistelua toveri Maharadzea vastaan konferenssissa[68]. Hän vastusti silloin kansakuntien itsemääräämisoikeutta, vastusti ohjelmamme perustaa, vastusti kansojen oikeutta itsenäiseen valtiolliseen olemassaoloon. Hän oli tällä kannalla ja taisteli puoluetta vastaan. Sitten hän muutti mielipidettään (se on tietysti hänelle kunniaksi), mutta hänen ei olisi kuitenkaan pitänyt sitä unohtaa! Tämä ei ole enää vanha bolshevikki kansallisuuskysymyksessä, vaan enemmän tai vähemmän nuori.

Toveri Maharadze esitti minulle parlamentaarisen välikysymyksen, tunnustanko minä tai tunnustaako Keskuskomitea gruusialaisten kommunistien järjestön todelliseksi järjestöksi, johon täytyy luottaa, ja jos tunnustaa, niin myöntääkö Keskuskomitea, että tällä järjestöllä on oikeus asettaa kysymyksiä ja esittää omia ehdotuksia. Jos tämä kaikki tunnustetaan, niin pitääkö Keskuskomitea Gruusiassa muodostunutta komentoa sietämättömänä?

Vastaan tähän parlamentaariseen välikysymykseen.

Tietysti Keskuskomitea luottaa Gruusian kommunistiseen puolueeseen, —mihin muuhun luotettaisiin?! Gruusian kommunistinen puolue edustaa Gruusian kansan elinvoimaa, sen parhaimpia aineksia, joita ilman Gruusiaa ei voida hallita. Mutta jokaisessa järjestössä on enemmistö ja vähemmistö. Meillä ei ole ainoatakaan järjestöä, jossa ei olisi enemmistöä ja vähemmistöä. Ja käytännössä me näemme, että Gruusian kommunistisen puolueen Keskuskomiteassa on enemmistö, joka toteuttaa puolueen linjaa, ja vähemmistö, joka ei aina toteuta tätä linjaa. Kysy-

myksessä on ilmeisesti luottamus järjestöön sen enemmistön muodossa.

Toinen kysymys: onko kansallisilla Keskuskomiteoilla oikeus tehdä aloitteita, asettaa kysymyksiä, onko niillä oikeus esittää ehdotuksia?

On tietysti, se on itsestään selvää. On vain käsittämätöntä, miksi toveri Maharadze ei esittänyt meille tosiasioita siitä, että Gruusian kommunistisen puolueen Keskuskomitean ei sallita asettaa kysymyksiä, ei sallita esittää ehdotuksia ja käsitellä niitä? Minun tiedossani ei ole sellaisia tosiasioita. Luulen toveri Maharadzen esittävän Keskuskomitealle sellaista aineistoa, jos hänellä yleensä sitä on.

Kolmas kysymys: voidaanko sallia sitä komentoa, mikä Gruusiassa on muodostunut?

Valitettavasti kysymystä ei ole konkretisoitu,— mikä komento? Jos kysymys on siitä komennosta, jonka vallitessa Gruusian Neuvostovalta on viime aikoina alkanut lyödä aatelisia sekä myöskin menshevikkejä ja vastavallankumouksellisia ulos pesistään, jos kysymys on tästä komennosta, niin tässä komennossa ei mielestäni ole mitään pahaa. Se on meidän neuvostokomentoamme. Jos kysymys on siitä, että Taka-Kaukaasian aluepiirikomitea on luonut sellaisia ehtoja, jotka ovat sietämättömiä Gruusian kommunistisen puolueen kehittymiselle, niin en tunne sellaisia tosiasioita. Se Gruusian Keskuskomitea, joka valittiin Gruusian kommunistisen puolueen viime edustajakokouksessa 110 äänen enemmistöllä 18 vastaan, ei ole asettanut meille sellaisia kysymyksiä. Se työskentelee täydellisessä yhteisymmärryksessä puolueemme Taka-Kaukaasian aluepiirikomitean kanssa.

Jos on olemassa pieni ryhmä, virtaus, sanalla sanoen puolueen jäseniä, jotka ovat tyytymättömiä puoluekomentoon, niin pitää esittää vastaava aineisto Keskuskomitealle. Siellä, Gruusiassa, on ollut jo kaksi komissiota tarkastamassa tällaisia valituksia, toinen oli Dzierzhynskin ja toinen Kamenevin ja Kuibyshevin komissio. Voidaan muodostaa kolmas, jos se on tarpeen. Tähän lopetan loppulausuntoni ensimmäisen osan Keskuskomitean organisatoorisesta toiminnasta vuoden ajalta.

Siirryn toiseen osaan, Keskuskomitean organisatoorisiin ehdotuksiin, jotka on esitetty edustajakokouksen käsiteltäviksi. Mikäli tiedän, niin yksikään puhuja ei kosketellut arvostelun kannalta ainoatakaan Keskuskomitean tekemää ehdotusta. Käsitän tämän täydellisen myötämielisyyden ilmaukseksi niitä Keskuskomitean ehdotuksia kohtaan, jotka olemme esittäneet teidän käsiteltäviksenne. Siitä huolimatta tahtoisin auttaa ja tehdä muutamia korjausehdotuksia. Tekemäni korjausehdotukset koskevat sitä jaostoa, joka Keskuskomitean ajatuksen mukaan täytyy muodostaa, organisatiojaostoa, jossa perustyötä puoluelinjalla tulee suorittamaan toveri Molotov ja neuvostolinjalla toveri Dzierzhynski.

Ensimmäinen korjausehdotus puhuu siitä, että Keskuskomitean varajäsenten lukua lisättäisiin viidestä henkilöstä ainakin viiteentoista.

Toinen korjausehdotus puhuu siitä, että kiinnitettäisiin erikoista huomiota luettelointi- ja sijoitteluelinten lujittamiseen ja laajentamiseen niin ylemmissä kuin alemmissakin renkaissa, sillä nämä elimet saavat nyt valtavan ja ensiarvoisen merkityksen, sillä se on

kaikkein realisin keino talouden ja neuvostokoneiston kaikkien lankojen pitämiseksi puolueen käsissä.

Kolmas korjausehdotus tulee koskemaan sitä, että edustajakokous vahvistaisi ehdotuksen kihlakuntasihteerien koulun muodostamisesta Keskuskomitean yhteyteen, jotta läänikomiteoilla olisi vuoden lopussa käytettävissään 200—300 kihlakuntasihteeriä.

Ja neljäs korjausehdotus koskee lehdistöä. Tällä alalla minulla ei ole mitään konkreettista ehdotettavana, mutta haluaisin kiinnittää edustajakokouksen erikoista huomiota siihen, että lehdistö nostettaisiin asianvaatimalle tasolle. Se menee eteenpäin, se on harpannut pitkälle eteenpäin, mutta ei siinä määrin kuin pitäisi. Lehdistön on kasvettava ei päivittäin, vaan tunneittain, — se on puolueemme kaikkein terävin ja voimakkain ase.

Lopuksi muutama sana nykyisestä edustajakokouksesta. Toverit! Minun on sanottava, että en ole nähnyt pitkään aikaan näin yhtenäistä, yhden aatteen innoittamaa edustajakokousta. Pahoittelen, ettei täällä ole toveri Leniniä. Jos hän olisi täällä, niin hän voisi sanoa: „Olen vaalinut puoluetta 25 vuotta ja kasvattanut siitä suuren ja voimakkaan“. (Jatkuvia suosionosoituksia.)

3. ALUSTUS KANSALLISISTA SEIKOISTA PUOLUE- JA VALTIORAKENNUSTYÖSSÄ

huhtikuun 23 pnä

Toverit! Lokakuun vallankumouksen jälkeen me käsittelemme kansallisuuskysymystä kolmatta kertaa: ensi kerran VIII, toisen kerran X ja kolmannen kerran XII puoluekokouksessa. Eikö tämä ole merkkinä siitä, että katsomuksissamme kansallisuuskysymyksestä on jotain periaatteellisesti muuttunut? Ei, periaatteellinen katsantokantamme kansallisuuskysymyksestä on pysynyt samana kuin ennen Lokakuuta sekä sen jälkeen. Mutta X edustajakokouksen jälkeen on muuttunut kansainvälinen tilanne siinä suhteessa, että on lisääntynyt niiden vallankumouksen raskaiden reservien ominaispaino, jollaisia nykyään ovat Idän maat. Tämä ensinnäkin. Toiseksi, X edustajakokouksen jälkeen on myös puolueemme sisäisessä asemassa tapahtunut uuden talouspolitiikan yhteydessä eräitä muutoksia. Kaikki nämä uudet tekijät on välttämättä huomioitava ja tehtävä niistä yhteenveto. Tässä mielessä onkin puhuttava kansallisuuskysymyksen uudesta asettamisesta XII edustajakokouksessa.

Kansallisuuskysymyksen kansainvälinen merkitys. Teille on tunnettua, toverit, että me, me neuvosto-

federationa, olemme nykyään historiallisen kohtalon tahdosta maailmanvallankumouksen etujoukko. Te tiedätte, että me ensimmäisinä mursimme yleiskapitalistisen rintaman ja jouduimme kohtalon tahdosta kaikkien edelle. Te tiedätte, että edetessämme me menimme Varsovaan saakka, mutta sitten peräännyimme ja lujittauduimme niihin asemiin, jotka katsoimme kestävimmiksi. Tämän ajankohdan jälkeen me siirryimme uuteen talouspolitiikkaan, ja tästä ajankohdasta lähtien me huomioimme kansainvälisen vallankumousliikkeen vauhdin hidastumisen, tästä ajankohdasta lähtien meidän politiikkamme ei ole enää ollut hyökkäävää, vaan se on ollut puolustautumispolitiikkaa. Me emme voineet mennä eteenpäin sen jälkeen, kun olimme Varsovan edustalla kärsineet tappion (älkäämme salatko totuutta), me emme voineet mennä eteenpäin, sillä meillä oli vaara irtaantua selustasta, ja se on meillä talonpoikainen, ja lopuksi meillä oli vaara kiiruhtaa liian kauaksi edelle kohtalon meille määräämistä vallankumouksen reserveistä, läntisistä ja itäisistä reserveistä. Juuri tämän vuoksi me teimme maan sisällä käännöksen uuden talouspolitiikan suuntaan ja maan ulkopuolella etenemisliikkeemme hidastuttamisen suuntaan päättäen, että on levähdettävä ja parannettava haavamme, etujoukon, proletariaatin haavat, saatava aikaan yhteys talonpoikaisen selustan kanssa, jatkettava työtä reservien keskuudessa, jotka olivat jääneet meistä jälkeen, läntisten reservien ja itäisten, raskaiden reservien keskuudessa, jotka muodostavat maailman kapitalismin perusselustan. Juuri näistä reserveistä, raskaista reserveistä, jotka muodostavat samalla maailman

imperialismin selustan, on puhe kansallisuuskysymystä käsiteltäessä.

Joko tahi: joko me ravistelemme liikkeelle ja kumouksellistutamme imperialismin syvän selustan — Idän siirto- ja puolisiirtomaat — ja joudutamme siten imperialismin luhistumista tai epäonnistumme tässä ja lujitamme siten imperialismia ja heikennämme siten liikkeemme voimaa. Täten on kysymys.

Asia on niin, että koko Itä pitää Tasavaltojemme Liittoa koepeltona. Joko me tämän Liiton puitteissa ratkaisemme oikein kansallisuuskysymyksen käytäntöön sovellutettuna, joko me täällä, tämän Liiton puitteissa, pystytämme todella veljelliset suhteet kansojen välille, saamme aikaan todellisen yhteistyöskentelyn — ja silloin koko Itä näkee, että federatiomme on sille vapautuksen lippuna, sen etujoukkona, jonka jälkiä sen tulee kulkea, ja tämä tulee olemaan maailman imperialismin romahduksen alkua. Tai me teemme tässä virheen, horjutamme aikaisemmin sorrettujen kansojen luottamusta Venäjän proletariaattia kohtaan, riistämme Tasavaltojen Liitolta sen vetovoiman, mikä sillä on Idän silmissä, — ja silloin imperialismi voittaa ja me häviämme.

Siinä on kansallisuuskysymyksen kansainvälinen merkitys.

Kansallisuuskysymys on meille tärkeä myöskin sisäisen tilanteen kannalta, ei vain sen vuoksi, että lukumääränsä puolesta entinen hallitseva kansakunta käsittää noin 75 miljoonaa, kun taas muut kansakunnat 65 miljoonaa (mikä ei ole vähän), eikä ainoastaan sen vuoksi, että aikaisemmin sorretut kansallisuudet asuvat alueilla, jotka ovat mitä tär-

keimmät taloudelliselle kehitykselle ja mitä tärkeimpiä paikkoja sotilaallisen strategian kannalta, vaan ennen kaikkea sen vuoksi, että näiden kahden vuoden aikana me olemme ottaneet käytäntöön niin sanotun uuden talouspolitiikan ja sen yhteydessä on alkanut kasvaa ja voimistua suurvenäläinen natsionalismi, on syntynyt smenovehilaisuussuunta, on liikkeellä pyrkimyksiä saada aikaan rauhallisessa järjestyksessä se, mikä Denikinille ei onnistunut, s.o. luoda niin sanottu „yksi ja jakamaton".

Uuden talouspolitiikan yhteydessä on siis sisäisessä elämässämme syntymässä uusi voima — suurvenäläinen chauvinismi, joka pesiytyy laitoksiimme ja tunkeutuu ei ainoastaan neuvosto-, vaan myöskin puolue-elimiin, kiertelee federatiomme kaikilla kolkilla ja johtaa siihen, että ellemme me anna päättäväistä vastaiskua tälle uudelle voimalle, ellemme kisko sitä pois juurineen, — ja uuden talouspolitiikan olosuhteet kasvattavat sitä, — niin meitä uhkaa entisen hallitsevan kansakunnan proletariaatin ja aikaisemmin sorrettujen kansakuntien talonpoikien välisten suhteiden katkeaminen, mikä on merkitsevä proletariaatin diktatuurin horjuttamista.

Mutta uusi talouspolitiikka ei kasvata ainoastaan suurvenäläistä chauvinismia, — se kasvattaa myöskin paikallista chauvinismia, varsinkin niissä tasavalloissa, joissa on useita kansallisuuksia. Tarkoitan Gruusiaa, Azerbaidzhania, Bukharaa ja osaksi Turkestaniakin, joissa on useita kansallisuuksia, joiden edistyneimmät ainekset alkavat ehkä pian kilpailla keskenään etutilasta. Tämä paikallinen chauvinismi ei voimansa puolesta ole tietenkään sellainen vaara

kuin suurvenäläinen chauvinismi. Mutta se on kuitenkin vaara, ja se uhkaa muuttaa eräät tasavallat kansallisen juonittelun areenaksi ja murtaa siellä internationalismin yhdyssiteet.

Sellaisia ovat ne luonteeltaan kansainväliset ja sisäiset perusteet, jotka puhuvat kansallisuuskysymyksen tärkeästä, ensiarvoisesta merkityksestä yleensä ja nykyhetkellä erikoisesti.

Mihin sisältyy kansallisuuskysymyksen luokkaolemus? Kansallisuuskysymyksen luokkaolemus nykyisen neuvostokehityksen oloissa sisältyy oikeiden keskinäissuhteiden järjestämiseen entisen hallitsevan kansakunnan proletariaatin ja aikaisemmin sorrettujen kansallisuuksien talonpoikaiston välillä. Liittokysymystä täällä on käsitelty enemmän kuin riittävästi, mutta kun tätä liittokysymystä käsiteltiin Kamenevin, Kalininin, Sokolnikovin, Rykovin ja Trotskin selostuksen pohjalla, pidettiin silmällä pääasiassa venäläisen proletariaatin suhdetta venäläiseen talonpoikaistoon. Tässä, kansallisuuskysymyksen alalla, asianlaita on paljoa monimutkaisempi. Tässä on kysymys oikeiden keskinäissuhteiden järjestämisestä entisen hallitsevan kansakunnan proletariaatin, joka on koko federatiomme proletariaatin valistunein kerros, ja talonpoikaiston, etupäässä aikaisemmin sorrettujen kansallisuuksien talonpoikaiston, välillä. Tässä on kansallisuuskysymyksen luokkaolemus. Jos proletariaatin onnistuu järjestää toiskansallisen talonpoikaiston kanssa sellaiset suhteet, jotka kykenevät murtamaan sen epäluottamuksen kaikki jätteet, jota tsarismin politiikka vuosikymmenien aikana kasvatti ja juurrutti kaikkea venäläistä kohtaan, jos venäläisen

proletariaatin onnistuu saada aikaan sen lisäksi täydellinen yhteisymmärrys ja luottamus, saada aikaan todellinen liitto ei vain proletariaatin ja venäläisen talonpoikaiston välillä, vaan myöskin proletariaatin ja aikaisemmin sorrettujen kansallisuuksien talonpoikaiston välillä, niin tehtävä tulee ratkaistuksi. Tätä varten on välttämätöntä, että proletariaatin valta olisi yhtä läheinen muiden kansallisuuksien talonpoikaistolle kuin se on venäläisellekin. Jotta Neuvostovalta tulisi läheiseksi muidenkin kansallisuuksien talonpoikaistolle, on välttämätöntä, että se on sille ymmärrettävä, että se toimii sen omalla kielellä, että koulut ja valtaelimet muodostetaan paikallisista henkilöistä, jotka tuntevat ei-venäläisten kansallisuuksien kielen, tavat, tottumukset ja elinolot. Vasta silloin ja vain sikäli Neuvostovallasta, joka viime aikoihin saakka on ollut venäläinen valta, tulee ei vain venäläinen, vaan myöskin kansallisuuksienvälinen valta, aikaisemmin sorrettujen kansallisuuksien talonpojille läheinen valta, kun virastot ja valtaelimet näiden maiden tasavalloissa alkavat puhua ja toimia paikallisella kielellä.

Tämä on yksi kansallisuuskysymyksen perusteita yleensä ja neuvosto-oloissa erikoisesti.

Mikä ön kansallisuuskysymyksen ratkaisemisen luonteenomainen piirre tällä hetkellä, vuonna 1923? Minkälaisen muodon ovat saaneet vuonna 1923 ne kysymykset, jotka vaativat ratkaisua kansallisuuslinjalla? Yhteistyöskentelyn järjestämisen muodon federatiomme kansojen välillä taloudellisella alalla, sotilaallisella alalla, poliittisella alalla. Tarkoitan kansallisuuksienvälisiä suhteita. Kansallisuuskysymys,

jonka perustana ovat entisen hallitsevan kansakunnan proletariaatin ja toiskansallisen talonpoikaiston välisten oikeiden keskinäissuhteiden pystyttämisen tehtävät, saa nykyhetkellä niiden kansojen yhteistyöskentelyn ja veljellisen yhteiselämän järjestämisen erikoismuodon, jotka kansat olivat aikaisemmin erillään toisistaan ja jotka nyt liittyvät yhteen yhtenäisen valtion puitteissa.

Sellainen on kansallisuuskysymyksen ydin siinä muodossa, jonka se on saanut vuonna 1923.

Tämän valtiollisen yhdistymisen konkreettisena muotona on se Tasavaltojen Liitto, josta me puhuimme jo viime vuoden lopulla Neuvostojen edustajakokouksessa ja jonka me silloin muodostimme.

Tämän Liiton perustana on vapaaehtoisuus ja Liiton jäsenten oikeudellinen yhdenvertaisuus. Vapaaehtoisuus ja yhdenvertaisuus sen vuoksi, että kansallisuusohjelmamme lähtökohtana on ohjelmamme kohta kansakuntien oikeudesta itsenäiseen valtiolliseen olemassaoloon,— se, mitä aikaisemmin nimitettiin itsemääräämisoikeudeksi. Lähtien tästä meidän on sanottava selvästi, ettei mikään kansojen liitto, mikään kansojen yhdistyminen yhtenäiseksi valtioksi voi olla kestävä, ellei sen pohjana ole täydellinen vapaaehtoisuus, elleivät kansat itse tahdo yhdistyä. Toinen perusta — Liittoon kuuluvien kansojen oikeudellinen yhdenvertaisuus. Tämäkin on ymmärrettävää. En tarkoita tosiasiallista yhdenvertaisuutta, puhun siitä myöhemmin, sillä edelle ehtineiden kansakuntien ja takapajulle jääneiden kansakuntien tosiasiallisen yhdenvertaisuuden aikaansaaminen on hyvin vaikea, hyvin raskas, monia vuosia vaativa työ. Tarkoitan tässä

oikeudellista yhdenvertaisuutta. Yhdenvertaisuus ilmenee tässä siinä, että kaikki tasavallat, tässä tapauksessa neljä tasavaltaa: Taka-Kaukaasia, Bielo-Venäjä, Ukraina ja VSFNT, jotka kuuluvat Liittoon, nauttivat yhtäläisesti Liiton tarjoamia etuja ja samaan aikaan luopuvat yhtäläisesti eräistä riippumattomuusoikeuksistaan Liiton hyväksi. Kun VSFNT:ssa, Ukrainassa, Bielo-Venäjällä ja Taka-Kaukaasian tasavallassa ei tule olemaan ulkoasiain kansankomissariaattia, niin on selvää, että lakkauttamalla nämä ulkoasiain kansankomissariaatit ja muodostamalla Tasavaltojen Liiton yhteisen ulkoasiain kansankomissariaatin, rajoitetaan jossain määrin sitä riippumattomuutta, joka näillä tasavalloilla on ollut, ja sitä rajoitetaan tasasuhtaisesti kaikilta Liittoon kuuluvilta tasavalloilta. On selvää, että kun näillä tasavalloilla on aikaisemmin ollut omat ulkomaankaupan kansankomissariaattinsa ja nyt nämä ulkomaankaupan kansankomissariaatit lakkautetaan sekä VSFNT:ssa että muissa tasavalloissa yhteisen ulkomaankaupan kansankomissariaatin perustamista varten Tasavaltojen Liittoon, niin tässäkin rajoitetaan jossain määrin sitä riippumattomuutta, joka aikaisemmin oli täydellinen, mutta joka on nyt supistunut yhteisen Liiton hyväksi, j.n.e., j.n.e. Eräät tekevät puhtaasti skolastisen kysymyksen: entäs jäävätkö tasavallat yhdistymisen jälkeen riippumattomiksi? Tämä on skolastinen kysymys. Niiden riippumattomuutta rajoitetaan, sillä kaikenlainen yhdistyminen merkitsee niiden oikeuksien määrätynlaista rajoittamista, joita yhteenliittyneillä on aikaisemmin ollut. Mutta joka tasavallalle jää tässä ehdottomasti riippumattomuuden perusainekset jo senkin vuoksi, että

joka tasavallalla on oikeus yksipuolisesti erota Liitosta.

Siis kansallisuuskysymyksen konkreettinen muoto meidän oloissamme sisältyy tällä hetkellä kansojen taloudellisen, ulkopoliittisen ja sotilaallisen yhteistyöskentelyn järjestämisen kysymykseen. Meidän on yhdistettävä nämä tasavallat näillä aloilla yhtenäiseksi liitoksi, jota nimitetään Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi. Tähän sisältyvät kansallisuuskysymyksen konkreettiset muodot tällä ajankohdalla.

Mutta se ei ole niin helposti tehty kuin sanottu. Kysymys on siitä, että meidän oloissamme on kokonainen joukko tekijöitä, jotka eivät ainoastaan ole edistämättä kansojen yhtymistä yhdeksi valtioksi, vaan vieläpä jarruttavat tätä yhtymistä.

Edistävät tekijät te tunnette: ennen kaikkea kansojen taloudellinen lähentyminen, joka on tapahtunut jo ennen Neuvostovaltaa ja jonka Neuvostovalta on lujittanut, jonkinlainen työnjako kansojen välillä, joka on muodostunut jo ennen meitä ja jonka me, Neuvostovalta, olemme lujittaneet,—se on perustekijä, joka edistää tasavaltojen yhdistymistä Liitoksi. Toisena yhdistymistä edistävänä tekijänä on pidettävä Neuvostovallan luonnetta. Tämä on ymmärrettävää. Neuvostovalta on työläisten valtaa, proletariaatin diktatuuria, joka luonteensa puolesta taivuttaa Liittoon kuuluvien tasavaltojen ja kansojen työtätekeviä aineksia ystävyyteen keskenään. Tämä on ymmärrettävää. Ja kolmas yhdistymistä edistävä tekijä on imperialistinen ympärysketju, joka muodostaa sen ympäristön, jonka oloissa Tasavaltojen Liiton on toimittava.

Mutta on sellaisiakin tekijöitä, jotka häiritsevät tätä yhdistymistä, jarruttavat tätä yhdistymistä. Päävoima, joka jarruttaa tasavaltojen yhdistymistä yhtenäiseksi liitoksi, on se voima, joka meillä kasvaa, kuten jo sanoin, uuden talouspolitiikan oloissa: se on suurvenäläinen chauvinismi. Ei ole lainkaan sattuma, toverit, että smenovehilaiset ovat saaneet joukon kannattajia neuvostovirkailijain keskuudessa. Se ei ole lainkaan sattuma. Ei ole sattuma myöskään se, että herrat smenovehilaiset ylistelevät bolshevikkikommunisteja aivankuin sanoen: puhukaa te vaan bolshevismista kuinka paljon tahansa, lörpötelkää internationalistisista pyrkimyksistänne kuinka paljon tahansa, mutta me tiedämme, että sen, mitä Denikin ei onnistunut tekemään, teette te, että te, bolshevikit, olette elvyttäneet suur-Venäjän aatteen tai joka tapauksessa sen elvytätte. Tämä kaikki ei ole sattuma. Ei ole sattuma myöskään se, että tuo aate on tunkeutunut eräisiin puoluelaitoksiimmekin. Olin läsnä, kun helmikuun täysistunnossa, jossa ensi kerran asetettiin kysymys toisesta edustajakamarista, Keskuskomitean jäsenten keskuudessa kuului puheita, jotka eivät olleet kommunismin mukaisia,— puheita, joilla ei ole mitään yhteistä internationalismin kanssa. Kaikki ne ovat ajan merkkejä, kulkutautia. Tästä johtuva päävaara on siinä, että uuden talouspolitiikan yhteydessä meillä kasvaa ei päivittäin, vaan tunneittain suurvaltalainen chauvinismi, joka pyrkii pyyhkäisemään pois kaiken ei-venäläisen, keräämään kaikki hallinnon langat venäläisen perusteen ympärille ja tukahduttamaan ei-venäläisen. Päävaara on siinä, että tuollaisella politiikalla me saatamme itsemme

vaaraan menettää sen aikaisemmin sorrettujen kansojen luottamuksen venäläisiin proletaareihin, jonka nämä saavuttivat Lokakuun päivinä, jolloin venäläiset proletaarit kukistivat tilanherrat ja venäläiset kapitalistit, jolloin he, venäläiset proletaarit, murskasivat kansallisuussorron Venäjällä, toivat sotajoukot pois Persiasta ja Mongoliasta, julistivat Suomen ja Armenian riippumattomuuden ja yleensä asettivat kansallisuuskysymyksen aivan uusille perustoille. Sen luottamuksen, jonka me silloin saavutimme, me voimme menettää viimeisiä rippeitä myöten, ellemme me kaikki aseistaudu tätä uutta, toistan, suurvenäläistä chauvinismia vastaan, joka hyökkää ja ryömii eteenpäin tunkeutuen tippa tipalta korviin ja silmiin ja rappeuttaen vähitellen työntekijöitämme. Juuri tämä vaara, toverit, meidän on nujerrettava hinnalla millä hyvänsä. Muutoin meitä uhkaa aikaisemmin sorrettujen kansojen työläisten ja talonpoikain luottamuksen menettämisen vaara, meitä uhkaa näiden kansojen ja venäläisen proletariaatin välisten yhteyksien katkeamisen vaara, ja sen yhteydessä meitä uhkaa vaara, että päästämme syntymään halkeaman diktatuurimme systeemiin.

Älkää unohtako, toverit, että kun me kävimme Kerenskiä vastaan levitetyin lipuin ja kukistimme Väliaikaisen hallituksen, niin sen me voimme tehdä muun muassa siksi, että silloin meillä oli takanamme niiden sorrettujen kansojen luottamus, jotka odottivat venäläisiltä proletaareilta vapautusta. Älkää unohtako sellaisia reservejä kuin sorretut kansat, jotka ovat vaiti, mutta vaitiolollaan painostavat ja ratkaisevat paljon. Usein tämä ei tunnu, mutta ne, nuo kansat,

ovat elossa, ne ovat olemassa, eikä niitä saa unohtaa. Älkää unohtako, että jos meillä ei olisi ollut Koltshakin, Denikinin, Wrangelin ja Judenitshin selustassa n.s. „vierasheimoisia“, jos ei olisi ollut aikaisemmin sorrettuja kansoja, jotka vaiteliaalla myötätunnollaan venäläisiä proletaareja kohtaan horjuttivat noiden kenraalien selustaa,— toverit, tämä on erikoinen tekijä kehityksessämme: vaitelias myötätunto, kukaan ei näe eikä kuule sitä, mutta se ratkaisee kaiken,— ellei olisi ollut tätä myötätuntoa, niin me emme olisi voineet keikauttaa ainoatakaan noista kenraaleista. Silloin kun me kävimme niiden kimppuun, alkoi niiden selustassa hajaannus. Miksi? Siksi, että nämä kenraalit nojautuivat kasakoiden kolonisaattoriaineksiin ja piirsivät sorretuille kansoille tulevaisuuskuvan niiden edelleen sortamisesta, ja sorrettujen kansojen täytyi heittäytyä meidän syliimme, samalla kun me levitimme näiden sorrettujen kansojen vapauttamisen lipun. Juuri tämä ratkaisi näiden kenraalien kohtalon, siinä on niiden tekijäin summa, jotka jäivät sotajoukkojemme voittojen varjoon, mutta jotka loppukädessä ratkaisivat kaiken. Tätä ei saa unohtaa. Tämän takia meidän velvollisuutenamme on tehdä jyrkkä käänne uusia chauvinistisia mielialoja vastaan taistelemisen mielessä ja naulata häpeäpaaluun virastojemme ne virkamiehet ja ne puoluetoverit, jotka unohtavat Lokakuussa saamamme voiton, nimittäin aikaisemmin sorrettujen kansojen luottamuksen, jota meidän on pidettävä suuressa arvossa.

On käsitettävä, että jos sellainen voima kuin suurvenäläinen chauvinismi pääsee puhkeamaan täyteen kukkaansa ja leviämään, niin ei tule olemaan min-

käänlaista luottamusta aikaisemmin sorrettujen kansojen puolelta, me emme saa aikaan minkäänlaista yhteistyöskentelyä yhtenäisessä liitossa eikä meillä tule olemaan minkäänlaista Tasavaltojen Liittoa.

Sellainen on ensimmäinen ja vaarallisin tekijä, joka jarruttaa kansojen ja tasavaltojen yhdistymistä yhtenäiseksi liitoksi.

Toinen tekijä, toverit, joka myöskin haittaa aikaisemmin sorrettujen kansojen yhdistämistä venäläisen proletariaatin ympärille, on se tosiasiallinen tasa-arvoisuuden puuttuminen, joka on jäänyt meille perinnöksi tsaarinvallan aikakaudelta.

Me olemme julistaneet oikeudellisen yhdenvertaisuuden ja toteutamme sitä, mutta oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta, jolla sinänsä on mitä suurin merkitys neuvostotasavaltojen kehityksen historiassa, on kuitenkin vielä pitkä matka tosiasialliseen yhdenvertaisuuteen. Kaikilla takapajulle jääneillä kansallisuuksilla ja kaikilla kansoilla on federatiossamme muodollisesti yhtä suuret oikeudet kuin kaikilla muillakin, edelle ehtineillä kansakunnilla. Mutta onnettomuus on siinä, että eräillä kansallisuuksilla ei ole omia proletaareja, että ne eivät ole läpikäyneet eivätkä edes alkaneetkaan teollista kehitystä, että ne ovat kulttuuritasoltaan jääneet hirveästi jälkeen eivätkä pysty lainkaan käyttämään hyväkseen niitä oikeuksia, jotka vallankumous on niille antanut. Tämä, toverit, on paljoa tärkeämpi kysymys kuin koulukysymys. Täällä eräät toverimme arvelevat, että solmu voidaan aukaista juuri siten, että etualalle asetetaan koulu- ja kielikysymys. Se on väärin, toverit,

koulut eivät tässä auta pitkällekään, ne, nuo samaiset koulut, kehittyvät ja kieli myöskin kehittyy, mutta tosiasiallinen tasa-arvoisuuden puuttuminen jää kaiken tyytymättömyyden ja kaikkien kahnausten pohjaksi. Tässä ei selviydytä kouluilla ja kielellä, vaan tässä tarvitaan todellista, järjestelmällistä, vilpitöntä, oikeata proletaarista apua meidän puoleltamme kulttuurielämän ja talouden alalla takapajulle jääneiden kansallisuuksien työtätekeville joukoille. On välttämätöntä, että paitsi koulun ja kielen alaa venäläinen proletariaatti ryhtyisi kaikkiin toimenpiteisiin, jotta reunamaissa, kulttuurisuhteessa takapajulle jääneissä tasavalloissa,— eivätkä ne ole jääneet takapajulle omasta syystään, vaan siksi, että aikaisemmin niitä pidettiin raaka-ainelähteinä,— päästäisiin siihen, että näihin tasavaltoihin rakennettaisiin teollisuustukikohtia. Eräitä yrityksiä tähän suuntaan on tehty. Gruusia on ottanut yhden tehtaan Moskovasta, ja sen pitäisi alkaa lähiaikoina työskennellä. Bukhara otti yhden tehtaan, mutta olisi voinut ottaa neljä. Turkestan ottaa yhden suuren tehtaan, ja näin ollen on olemassa kaikki edellytykset, että nämä tasavallat, jotka ovat jääneet jälkeen taloudellisessa suhteessa ja joilla ei ole proletariaattia, perustavat venäläisen proletariaatin avulla maahansa teollisuustukikohtia, vaikkapa pieniäkin, jotta näissä pienissä tukikohdissa olisi paikallisten proletaarien ryhmiä, jotka voisivat olla välityssiltana toisaalta venäläisten proletaarien ja talonpoikien ja toisaalta näiden tasavaltojen työtätekevien joukkojen välillä. Juuri tällä alalla meidän on tehtävä vakavasti työtä, ja tässä ei selviydytä yksistään kouluilla.

Mutta on vielä kolmas tekijä, joka jarruttaa tasavaltojen yhdistymistä yhdeksi liitoksi,— se on natsionalismi eri tasavalloissa. Uusi talouspolitiikka vaikuttaa ei ainoastaan venäläiseen, vaan myöskin ei-venäläiseen väestöön. Uusi talouspolitiikka kehittää yksityiskauppaa ja -teollisuutta ei ainoastaan Venäjän keskuksessa, vaan myöskin eri tasavalloissa. Ja juuri tämä samainen uusi talouspolitiikka ja siihen liittyvä yksityispääoma ravitsevat ja kasvattavat gruusialaista, azerbaidzhanilaista, uzbekilaista ja muuta natsionalismia. Tietysti, ellei olisi suurvenäläistä chauvinismia, joka on hyökkäävää sen vuoksi, että se on voimakasta, sen vuoksi, että se on aikaisemminkin ollut voimakasta ja sille ovat jääneet sortamisen ja nöyryyttämisen tottumukset,— ellei olisi suurvenäläistä chauvinismia, niin mahdollisesti paikallinenkin chauvinismi, suurvenäläisen chauvinismin vastakohtana, ilmenisi niinsanoaksemme minimaalisessa, pienoismuodossa, sillä venäläisvastainen natsionalismi on loppukädessä puolustusmuoto, jonkinlainen rujo puolustusmuoto suurvenäläistä natsionalismia, suurvenäläistä chauvinismia vastaan. Jos tämä natsionalismi olisi vain puolustusluontoista, niin voitaisiin vielä olla nostamatta melua sen johdosta. Me voisimme keskittää koko toimintavoimamme ja koko taistelutarmomme suurvenäläistä chauvinismia vastaan luottaen siihen, että niin pian kuin tämä voimakas vihollinen tulee kaadetuksi, tulee sen kanssa yhdessä kaadetuksi myöskin venäläisvastainen natsionalismi, sillä se, tämä natsionalismi, toistan sen, on loppukädessä vastavaikutusta suurvenäläiseen natsionalismiin, vastaus siihen, määrätynlaista puolustautumista. Niin, se olisi

siten, ellei venäläisvastainen natsionalismi menisi paikkakunnilla suurvenäläisen natsionalismin aiheuttamaa vastavaikutusta pitemmälle. Mutta onnettomuus on siinä, että eräissä tasavalloissa tämä puolustautuva natsionalismi muuttuu hyökkääväksi.

Ottakaamme Gruusia. Siellä on enemmän kuin 30% ei-gruusialaista väestöä. Niiden joukossa on armenialaisia, abhazeja, adzhareja, osetiineja, tataareja. Johdossa ovat gruusialaiset. Gruusialaisten kommunistien erään osan keskuudessa on syntynyt ja kehittyy sellainen ajatus, ettei ole suurestikaan välitettävä näistä pikku kansallisuuksista: ne ovat vähemmän sivistyneitä, muka vähemmän kehittyneitä, ja siksi voidaan olla piittaamattakin niistä. Tämä on chauvinismia, vahingollista ja vaarallista chauvinismia, sillä se voi muuttaa pienen Gruusian tasavallan riitaisuuksien areenaksi. Se on muuten jo muuttanutkin sen riitaisuuksien areenaksi.

Azerbaidzhan. Peruskansallisuutena ovat azerbaidzhanilaiset, mutta siellä on myös armenialaisia. Azerbaidzhanilaisten erään osan keskuudessa on myös sellainen, väliin varsin peittelemätön pyrkimys siihen suuntaan, että me, azerbaidzhanilaiset, olemme nähkääs kantaväestöä, mutta he, nuo armenialaiset, ovat muualta tulleita, eiköhän heitä voitaisi tämän vuoksi työntää hiukan takaisinpäin, olla huomioimatta heidän etujaan. Tämä myös on chauvinismia. Se horjuttaa sitä kansallisuuksien yhdenvertaisuutta, jonka pohjalle Neuvostovalta rakentuu.

Bukhara. Siellä, Bukharassa, on kolme kansallisuutta: uzbekit — peruskansallisuus, turkmenit, „vähemmän tärkeä“ kansallisuus bukharalaisen chau-

vinismin näkökannalta, ja kirgiisit. Heitä on siellä vähän, ja he ovat kuulemma „vähemmän tärkeitä“. Horezmissa on asia samoin: turkmenit ja uzbekit. Uzbekit ovat peruskansallisuus ja turkmenit „vähemmän tärkeä“.

Kaikki tämä johtaa selkkauksiin ja Neuvostovallan heikentymiseen. Tämä tendenssi paikalliseen chauvinismiin on myös hävitettävä juurineen. Verrattuna suurvenäläiseen chauvinismiin, joka kansallisuuskysymyksen yleissysteemissä muodostaa kolme neljäsosaa kokonaisuudesta, paikallinen chauvinismi ei tietenkään ole niin tärkeä, mutta paikalliseen työhön, paikalliseen väkeen ja itse kansallisten tasavaltojen rauhalliseen kehitykseen tällä chauvinismilla on hyvin suuri merkitys.

Tämä chauvinismi alkaa joutua väliin hyvin kummallisen kehityksen alaiseksi. Tarkoitan Taka-Kaukaasiaa. Te tiedätte, että Taka-Kaukaasia muodostuu kolmesta tasavallasta, joihin kuuluu kymmenen kansallisuutta. Taka-Kaukaasia on ammoisista ajoista alkaen ollut verilöylyjen ja riitaisuuksien areenana ja sitten menshevismin ja dashnakkien aikana sotatantereena. Te tiedätte gruusialais-armenialaisen sodan. Verilöylyt Azerbaidzhanissa vuoden 1905 alussa ja lopussa ovat teille myös tunnettuja. Voin mainita kokonaisen joukon seutuja, missä enemmistönä olevat armenialaiset ovat surmanneet koko muun, tataarilaisen väestön, — sellainen on esimerkiksi Zangezur. Voin viitata toiseen maakuntaan — Nahitshevaniin. Siellä olivat tataarit enemmistönä, ja he surmasivat kaikki armenialaiset. Tämä tapahtui juuri vähää ennen sitä, kun Armenia ja Gruusia

vapautuivat imperialismin ikeestä. (Ääni paikalta: „He ratkaisivat kansallisuuskysymyksen omalla tavallaan“.) Se on tietenkin myös määrätynlainen kansallisuuskysymyksen ratkaisemisen muoto. Mutta se ei ole ratkaisemisen neuvostomuoto. Tähän keskinäisen kansallisuusvihan tilanteeseen eivät venäläiset työläiset tietenkään ole syyllisiä, sillä tataarit ja armenialaiset taistelevat keskenään, ilman venäläisiä. Juuri tämän takia Taka-Kaukaasiassa on välttämätön erikoinen elin, joka voisi säännöstellä kansallisuuksien keskinäissuhteita.

Voidaan rohkeasti sanoa, että entisen hallitsevan kansakunnan proletariaatin ja kaikkien muiden kansallisuuksien työtätekevien väliset keskinäissuhteet muodostavat kolme neljäsosaa koko kansallisuuskysymyksestä. Mutta yksi neljäsosa tästä kysymyksestä on jätettävä itsensä aikaisemmin sorrettujen kansallisuuksien keskinäissuhteiden osalle.

Ja ellei Neuvostovalta olisi pystynyt näissä keskinäisen epäluottamuksen oloissa perustamaan Taka-Kaukaasiassa kansallisuusrauhan elintä, joka kykenee selvittelemään kahnaukset ja selkkaukset, niin me olisimme palanneet tsarismin kauteen tai dashnakkien, mussavatistien ja menshevikkien kauteen, jolloin ihmiset polttivat ja surmasivat toisiaan. Juuri tämän vuoksi Keskuskomitea on kolme kertaa vahvistanut Taka-Kaukaasian federation säilyttämisen välttämättömyyden kansallisuusrauhan elimenä.

Meillä on ollut ja on edelleenkin ryhmä gruusialaisia kommunisteja, joka ei vastusta sitä, että Gruusia liittyisi Tasavaltojen Liittoon, mutta vastustaa sitä, että tämä yhdistyminen tapahtuisi Taka-

Kaukaasian federation kautta. He haluavat nähkääs päästä lähemmäksi Liittoa, ei muka tarvita tätä väliseinää meidän, gruusialaisten, ja Tasavaltojen Liiton välillä Taka-Kaukaasian federation muodossa, ei muka tarvita federatiota. Tämä tuntuu kuulostavan erittäin vallankumoukselliselta.

Mutta sillä on toinen tarkoitus. Ensinnäkin nämä lausunnot osoittavat, että suhteella venäläisiin on kansallisuuskysymyksen alalla Gruusiassa toisarvoinen merkitys, sillä näillä uklonisti*-tovereilla (heitä nimitetään näin) ei ole mitään sitä vastaan, että Gruusia liittyisi välittömästi Liittoon, s.o. he eivät pelkää suurvenäläistä chauvinismia olettaen, että siltä on joka tapauksessa leikattu siivet tai ettei sillä ole ratkaisevaa merkitystä. He nähtävästi pelkäävät enemmän Taka-Kaukaasian federatiota. Miksi? Miksi näiden kolmen Taka-Kaukaasiassa asuvan peruskansan, jotka ovat niin kauan taistelleet keskenään, surmanneet toisiaan, sotineet toisiaan vastaan, miksi näiden kansojen nyt, jolloin Neuvostovalta on vihdoinkin järjestänyt niiden välille veljesliiton siteet federation muodossa, jolloin tämä federatio on antanut myönteisiä tuloksia, miksi näiden olisi nyt katkottava federatiositeet? Mistä on kysymys, toverit?

Kysymys on siitä, että Taka-Kaukaasian federation siteet poistavat Gruusialta sen osan etuoikeutetusta asemasta, mikä sillä voisi olla maantieteellisen sijaintinsa perusteella. Päätelkää itse. Gruusialla on oma satamansa — Batumi, jonka kautta virtaavat tavarat

* Uklonisti, venäläisestä sanasta: uklon (poikkeama), — poliittista syrjäsuuntaa ajava, puolueen linjalta poikkeamaan pyrkivä jäsen. *Suom.*

Lännestä, Gruusialla on sellainen rautatiesolmu kuin Tiflis, jota eivät voi kiertää armenialaiset eikä sitä voi kiertää myöskään Azerbaidzhan, joka saa tavaransa Batumista. Jos Gruusia olisi erillinen tasavalta, jos se ei kuuluisi Taka-Kaukaasian federatioon, niin se voisi antaa jonkinlaisen pienen uhkavaatimuksen sekä Armenialle, joka ei voi tulla toimeen ilman Tiflisiä, että Azerbaidzhanille, joka ei voi tulla toimeen ilman Batumia. Siitä olisi Gruusialle vissiä hyötyä. Ei ole sattuma, että kaikille tunnettu kummallinen asetus rajasulkuvartioista laadittiin juuri Gruusiassa. Nyt siitä vieritetään syy Serebrjakovin niskoille. Otaksukaamme, että asia on niin. Mutta tuo asetushan syntyi Gruusiassa eikä Azerbaidzhanissa tai Armeniassa.

Tähän on vielä toinenkin syy. Tiflis on Gruusian pääkaupunki, mutta siellä on gruusialaisia korkeintaan 30%, armenialaisia vähintään 35% ja muu osa on muita kansallisuuksia. Sellainen on Gruusian pääkaupunki. Jos Gruusia olisi erillinen tasavalta, niin silloin voitaisiin tehdä joitakin väestösiirtoja,— esimerkiksi siirtää armenialaista väestöä pois Tiflisistä. Annettiinhan Gruusiassa tunnettu asetus väestön „säännöstelemisestä“ Tiflisissä, josta toveri Maharadze sanoi, että se ei ollut suunnattu armenialaisia vastaan. Tarkoituksena oli panna toimeen eräänlainen väestönsiirto siten, että armenialaisten lukumäärä olisi tullut Tiflisissä vuosi vuodelta pienemmäksi kuin gruusialaisten määrä, ja tehdä Tiflisistä siten todellinen gruusialainen pääkaupunki. Arvelen, että häätämisasetuksen he ovat peruuttaneet. Mutta heillä on käsissään joukko mahdollisuuksia,

joukko sellaisia joustavia muotoja — esimerkiksi „liikaväestöstä vapautuminen“, — joiden avulla voitaisiin näennäistä internationalismia noudattaen järjestää asiat niin, että armenialaisia tulisi Tiflisissä olemaan vähemmän.

Juuri tämä maantieteellisen sijainnin suoma edullisuus, jota gruusialaiset uklonistit eivät halua menettää, sekä gruusialaisten epäedullinen asema itse Tiflisissä, jossa gruusialaisia on vähemmän kuin armenialaisia, panevatkin uklonistimme taistelemaan federatiota vastaan. Menshevikit yksinkertaisesti häätivät Tiflisistä armenialaisia ja tataareja. Mutta nyt, Neuvostovallan aikana, ei saa häätää, ja sen vuoksi on erottava federatiosta, ja silloin saadaan juriidiset mahdollisuudet suorittaa itsenäisesti eräitä sellaisia operatioita, jotka johtavat siihen, että gruusialaisten edullinen asema tulee täydellisesti käytetyksi Azerbaidzhania ja Armeniaa vastaan. Ja kaiken tämän tuloksena gruusialaisille muodostuisi etuoikeutettu asema Taka-Kaukaasian sisällä. Tässä on koko vaara.

Voimmeko me olla välittämättä kansallisuusrauhan eduista Taka-Kaukaasiassa, voimmeko me luoda sellaiset olosuhteet, joiden vallitessa gruusialaiset olisivat etuoikeutetussa asemassa Armenian ja Azerbaidzhanin tasavaltaan verrattuna? Emme. Me emme voi sitä sallia.

On olemassa kansakuntien hallitsemisen vanha erikoinen järjestelmä, jonka vallitessa porvarillinen valta lähentää itseensä eräitä kansallisuuksia, antaa niille etuoikeuksia, mutta polkee muita kansakuntia eikä halua huolehtia niistä. Lähentäen siis yhtä kansallisuutta tämä valta polkee sen kautta kaikkia

muita. Niin on hallittu esimerkiksi Itävallassa. Kaikki muistavat itävaltalaisen ministerin Beustin sanat, kun hän kutsui luokseen unkarilaisen ministerin ja sanoi: „hallitse sinä omia laumojasi, minä kyllä selviydyn omistani". Toisin sanoen, sinä siis kurista ja polje omia kansallisuuksiasi Unkarissa ja minä poljen omiani Itävallassa. Sinä ja minä olemme etuoikeutettuja kansakuntia, polje siis muita.

Samoin oli puolalaisten laita itse Itävallassa. Itävaltalaiset lähensivät itseensä puolalaisia, antoivat heille etuoikeuksia, jotta puolalaiset olisivat auttaneet itävaltalaisia lujittamaan näiden asemia Puolassa, ja korvaukseksi tästä he antoivat puolalaisille mahdollisuuden kuristaa Galitsiaa.

Tämä on erikoinen, puhtaasti itävaltalainen järjestelmä — otetaan erikseen muutamia kansallisuuksia ja annetaan niille etuoikeuksia, jotta sitten voitaisiin tehdä selvä muista. Byrokratian kannalta katsoen tämä on „säästeliäs" hallintotapa, sillä joudutaan huolehtimaan vain yhdestä kansallisuudesta, mutta poliittiselta kannalta katsoen se merkitsee valtion varmaa kuolemaa, sillä kansallisuuksien tasa-arvoisuusperiaatteiden rikkominen ja yhden kansallisuuden jonkinlaisten etuoikeuksien salliminen merkitsee oman kansallisuuspolitiikkansa tuomitsemista kuolemaan.

Aivan samoin hallitsee nykyään Englanti Intiaa. Voidakseen byrokratian kannalta katsoen hallita helpommin Intian kansallisuuksia ja heimoja Englanti on jakanut Intian Brittiläiseen Intiaan (240.000.000 asukasta) ja Varsinais-Intiaan (72.000.000). Millä perusteella? Sillä, että Englanti tahtoi ottaa erikseen yhden ryhmän kansakuntia ja antaa sille

etuoikeuksia voidakseen sitä helpommin hallita muita kansallisuuksia. Itse Intiassa on monta sataa kansallisuutta, ja Englanti päätti: miksi puuhailisin näiden kansallisuuksien kanssa, kun minun on parempi ottaa erikseen muutamia kansakuntia, antaa niille joitakin etuoikeuksia ja hallita niiden kautta muita, sillä, ensinnäkin, muiden kansakuntien tyytymättömyys kohdistuu silloin näihin etuoikeutettuihin kansakuntiin eikä Englantiin, ja toiseksi, parista kolmesta kansakunnasta „huolehtiminen“ on halvempaa.

Tämä on myös hallitsemisjärjestelmä, englantilainen järjestelmä. Mihin se johtaa? Siihen, että koneisto käy „halvemmaksi“, se on totta. Mutta, toverit, jos jätämme sivuun byrokraattiset mukavuudet, niin tässä piilee varma kuolema Englannin herruudelle Intiassa, ja yhtä varmasti kuin kaksi kertaa kaksi on neljä, piilee tässä, tuossa järjestelmässä, väistämätön kuolema — englantilaisen hallintojärjestelmän ja Englannin herruuden kuolema.

Meidän toverimme, gruusialaiset uklonistit, sysäävät meitä tälle vaaralliselle polulle, koska he taistelevat federatiota vastaan ja rikkovat puolueen kaikkia lakeja, koska he tahtovat erota federatiosta säilyttääkseen edullisen aseman. He yrittävät sysätä meitä sellaiselle tielle, että heille annettaisiin eräitä etuoikeuksia Armenian ja Azerbaidzhanin tasavaltain kustannuksella. Tälle tielle me emme voi lähteä, sillä se olisi varma kuolema koko politiikallemme ja Neuvostovallalle Kaukaasiassa.

Ei ole sattuma, että toverimme Gruusiassa ovat oivaltaneet tämän vaaran. Tämä gruusialainen chauvinismi, joka on alkanut armenialaisia ja azerbaidzha-

nilaisia vastaan kohdistetun hyökkäyksen, on saanut liikkeelle Gruusian kommunistisen puolueen. On täysin ymmärrettävää, että Gruusian kommunistinen puolue, jolla legaalisen olemassaolonsa aikana on ollut kaksi edustajakokousta, on kummallakin kerralla hylännyt yksimielisesti uklonistitoverien kannan, sillä ilman Taka-Kaukaasian federatiota ei Kaukaasiassa voida nykypäivien tilanteessa säilyttää rauhaa eikä saada aikaan yhdenvertaisuutta. Ei voida sallia, että toinen kansakunta olisi etuoikeutetumpi kuin toinen. Toverimme ovat tämän oivaltaneet. Juuri tämän takia Mdivanin ryhmä on kahden taisteluvuoden ajan ollut pikku joukko, jota puolue on tämän tästä lyönyt itse Gruusiassa.

Ei ole sattuma myöskään se, että toveri Lenin niin kiirehti ja painosti sitä, että federatio olisi toteutettu viipymättä. Ei ole sattuma sekään, että Keskuskomiteamme on kolme eri kertaa vahvistanut Taka-Kaukaasian federation välttämättömyyden, jolla on oma Toimeenpaneva Keskuskomitea ja oma toimeenpanovalta, jonka päätökset ovat tasavalloille velvoittavia. Ei ole sattuma, että kumpikin komissio — sekä toveri Dzierzhynskin että Kamenevin ja Kuibyshevin — sanoi Moskovaan palattuaan, että ilman federatiota ei voida tulla toimeen.

Vihdoin ei ole sattuma sekään, että „Sotsialistitsheski Vestnikin“[69] menshevikit ylistelevät uklonistitovereitamme taistelusta federatiota vastaan, kantavat heitä käsillään: kaukaa kalamies kalamiehen tuntee!

Siirryn käsittelemään niitä keinoja, niitä teitä, joiden kautta meidän on voitettava nämä kolme yhdistymistä jarruttavaa perustekijää: suurvenäläinen

chauvinismi, kansakuntien tosiasiallisen tasa-arvoisuuden puuttuminen ja paikallinen natsionalismi, varsinkin siinä tapauksessa, kun se muuttuu chauvinismiksi. Niistä keinoista, jotka voivat auttaa meitä vapautumaan kivuttomasti koko tästä vanhasta perinnöstä, joka jarruttaa kansojen lähentymistä, mainitsen kolme.

Ensimmäinen keino: on ryhdyttävä kaikkiin toimenpiteisiin, jotta Neuvostovalta tasavalloissa tulisi ymmärrettäväksi ja läheiseksi, että Neuvostovalta ei olisi meillä ainoastaan venäläinen, vaan myös kansallisuuksienvälinen. Tätä varten on välttämätöntä, ettei ainoastaan kouluja, vaan myöskin kaikki laitokset, kaikki elimet, niin puolue- kuin neuvostoelimetkin, tehtäisiin vähitellen kansallisiksi, jotta ne toimisivat joukoille ymmärrettävällä kielellä, jotta ne toimisivat asianomaisen kansan elinoloja vastaavissa oloissa. Vain tällä ehdolla meille käy mahdolliseksi tehdä Neuvostovalta venäläisestä kansallisuuksienväliseksi, läheiseksi, ymmärrettäväksi ja omaksi kaikkien tasavaltojen työtätekeville joukoille ja varsinkin niille, jotka ovat jääneet jälkeen taloudellisessa ja sivistyksellisessä suhteessa.

Toinen keino, joka voi helpottaa meitä vapautumaan kivuttomasti siitä perinnöstä, jonka tsarismi ja porvaristo jättivät jälkeensä, on komissariaattien sellainen rakenne Tasavaltojen Liitossa, mikä tekisi mahdolliseksi sen, että ainakin peruskansallisuuksilla olisi omia maanmiehiään kollegioissa, ja mikä loisi sellaisen järjestyksen, että eri tasavaltojen tarpeet ja vaatimukset tulisivat ehdottomasti tyydytetyiksi.

Kolmas keino: on välttämätöntä, että ylinten keskuselintemme joukossa olisi sellainen elin, joka

heijastaisi poikkeuksetta kaikkien tasavaltojen ja kansallisuuksien tarpeita ja vaatimuksia.

Tähän viimemainittuun haluan erikoisesti kiinnittää huomiotanne.

Jos me voisimme muodostaa Liiton Toimeenpanevaan Keskuskomiteaan kaksi tasa-arvoista kamaria, joista toinen valittaisiin Neuvostojen yleisliittolaisessa edustajakokouksessa kansallisuuksista riippumatta ja toisen valitsisivat tasavallat ja kansalliset alueet (tasavallat tasapuolisesti ja kansalliset alueet niinikään tasapuolisesti) ja sen myös vahvistaisi sama Tasavaltojen Liiton Neuvostojen edustajakokous, niin minä luulen, että silloin meidän korkeimpien laitostemme kokoonpanossa heijastuisivat ei ainoastaan poikkeuksetta kaikkien työtätekevien luokkaedut, vaan myöskin heidän puhtaasti kansalliset tarpeensa. Meillä olisi silloin elin, joka heijastaisi Tasavaltojen Liiton alueella asuvien kansallisuuksien, kansojen ja heimojen erikoisetuja. Meidän oloissamme, kun Liittoon kuuluu yhteensä vähintään 140 miljoonaa asukasta, joista 65 miljoonaa on ei-venäläisiä,— tällaisessa valtiossa, toverit, ei voida hallita, ellei täällä, Moskovassa, ylimmässä elimessä, ole näiden kansallisuuksien lähettämiä edustajia, jotka heijastaisivat ei vain koko proletariaatille yhteisiä etuja, vaan myöskin erikoisia, omalaatuisia, erikoislaatuisia, kansallisia etuja. Ilman tätä, toverit, ei voida hallita. Ei voida hallita, ellei ole käsillä tätä ilmapuntaria sekä henkilöitä, jotka kykenevät pukemaan asianomaiseen muotoon nämä eri kansallisuuksien erikoistarpeet.

On kaksi maan hallitsemisen tapaa: toinen tapa on sellainen, jolloin koneisto on „yksinkertaistettu“

ja sen johdossa on sanokaamme ryhmä tai yksi henkilö, jolla on paikkakunnilla kädet ja silmät kuvernöörien muodossa. Tämä on varsin yksinkertainen hallitsemismuoto, ja maata hallitessaan päämies saa ne tiedot, jotka voidaan saada kuvernööreiltä, ja lohduttelee itseään uskolla, että hän hallitsee rehellisesti ja oikein. Sitten syntyy kahnauksia, kahnaukset paisuvat selkkauksiksi ja selkkaukset kapinoiksi. Sitten kapinat tukahdutetaan. Tällainen hallitsemisjärjestelmä ei ole meikäläinen järjestelmä, ja sitä paitsi se on liian kallis, vaikkakin yksinkertainen. Mutta on myös toinen hallitsemisjärjestelmä, neuvostojärjestelmä. Neuvostomaassa me toteutamme toista hallitsemisjärjestelmää, sitä hallitsemisjärjestelmää, joka tekee mahdolliseksi nähdä tarkasti ennakolta kaikki muutokset, kaikki seikat sekä talonpoikain keskuudessa että kansallisten ainesten keskuudessa, sekä niin sanottujen „vierasheimoisten" keskuudessa, että venäläisten keskuudessa, jotta ylimpien elimien systeemissä olisi joukko ilmapuntareita, jotka näyttäisivät ennakolta jokaisen muutoksen, huomioisivat ja varoittaisivat ennakolta sekä basmatshien liikkeestä [70] että bandiittikapinoista, sekä Kronstadtista että kaikista mahdollisista myrskyistä ja vastoinkäymisistä. Tämä on hallitsemisen neuvostojärjestelmä. Sitä sanotaan Neuvostovallaksi, kansan vallaksi siksi, että nojaten itse rahvaaseen se ennen muita huomaa jokaisen muutoksen, ryhtyy asianvaatimiin toimenpiteisiin ja oikaisee linjan ajoissa, jos se on vääristynyt, arvostelee itse itseään ja oikaisee linjansa. Tämä hallitsemisjärjestelmä on neuvostojärjestelmä, ja se vaatii, että ylimpien elimiemme systeemissä olisi sellaisia elimiä,

jotka heijastavat kaikki kansalliset tarpeet ja vaatimukset.

Väitetään, että tämä järjestelmä tekee hallinnon monimutkaisemmaksi, että se tekee uudet elimet kankeiksi. Se on totta. Tähän asti meillä on ollut VSFNT:n Toimeenpaneva Keskuskomitea, sitten muodostettiin Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea ja nyt pitää Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea jakaa kahteen osaan. Sille ei mitään voi. Mainitsin jo, että kaikkein yksinkertaisin hallitsemismuoto on se, että asetetaan yksi henkilö ja annetaan hänelle kuvernöörejä. Mutta Lokakuun jälkeen ei enää voida askarrella sellaisten kokeilujen kanssa. Järjestelmä on monimutkaistunut, mutta se helpottaa hallitsemista ja tekee koko hallitsemisen syvästi neuvostolliseksi. Juuri tämän vuoksi olen sitä mieltä, että edustajakokouksen tulee tehdä päätös erikoisen elimen — toisen kamarin muodostamisesta Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean kokoonpanoon ehdottoman välttämättömänä elimenä. En sano, että tämä on Liiton kansojen keskinäisen yhteistyön järjestämisen täydellinen muoto, en sano, että tämä on tieteen viimeinen sana. Kansallisuuskysymystä me tulemme käsittelemään vielä monta kertaa, sillä kansalliset ja kansainväliset olot muuttuvat ja voivat vielä muuttua. En voi mennä takuuseen siitä, ettemme joudu joitakin komissariaatteja, jotka liitämme yhteen Tasavaltojen Liiton puitteissa, myöhemmin ehkä jakamaan, jos kokemus osoittaa, että jotkut komissariaatit antavat yhteenliitettyinä kielteisiä tuloksia. Mutta se on selvää, että näissä oloissa ja tässä tilanteessa meidän käytettävissämme ei ole parempaa menetelmää eikä toista sopivampaa elintä.

Toistaiseksi meillä ei ole parempaa keinoa ja toista tietä sellaisen elimen luomiseksi, joka voi heijastaa kaikki heilahdukset ja kaikki muutokset eri tasavaltojen sisällä, kuin toisen kamarin muodostaminen. On itsestään ymmärrettävää, että toisessa kamarissa tulee olla edustettuina ei ainoastaan nämä neljä yhteenliittynyttä tasavaltaa, vaan kaikki kansat, sillä kysymys ei ole ainoastaan tasavalloista, jotka ovat muodollisesti liittyneet yhteen (niitä on neljä), vaan myös Tasavaltojen Liiton kaikista kansoista ja kansallisuuksista. Sen vuoksi meillä on oltava sellainen muoto, joka heijastaisi poikkeuksetta kaikkien kansallisuuksien ja tasavaltain tarpeet.

Teen yhteenvedon, toverit.

Kansallisuuskysymyksen tärkeys johtuu siis uudesta tilanteesta kansainvälisessä asemassa, siitä, että meidän on täällä Venäjällä, meidän federatiossamme, ratkaistava kansallisuuskysymys oikein, mallikelpoisesti, antaaksemme esimerkin Idälle, joka edustaa vallankumouksen raskaita reservejä, ja lujittaaksemme siten näiden luottamusta ja lähentymistä federatioomme.

Sisäisen aseman kannalta uuden talouspolitiikan olot, voimistuva suurvenäläinen chauvinismi ja paikallinen chauvinismi myös velvoittavat meitä korostamaan kansallisuuskysymyksen erikoista tärkeyttä.

Sanoin myös, että kansallisuuskysymyksen olemus on oikeiden suhteiden aikaansaamisessa entisen hallitsevan kansakunnan proletariaatin ja entisten eihallitsevien kansakuntain talonpoikaiston välillä, että tältä kannalta katsoen kansallisuuskysymyksen konkreettinen muoto nykyhetkellä ilmenee siinä, että

löydetään tiet, löydetään keinot kansojen yhteistyöskentelyn järjestämiseksi Tasavaltojen Liitossa, yhtenäisessä valtiossa.

Puhuin edelleen niistä tekijöistä, jotka edistävät tällaista kansojen toisiinsa lähentymistä. Puhuin tekijöistä, jotka jarruttavat tällaista yhteenliittymistä. Pysähdyin erikoisesti suurvenäläiseen chauvinismiin voimana, joka voimistuu. Tämä voima on päävaara, joka voi horjuttaa aikaisemmin sorrettujen kansojen luottamusta venäläistä proletariaattia kohtaan. Se on vaarallisin vihollisemme, joka meidän on nujerrettava, sillä jos me sen nujerramme, niin samalla me nujerramme $^{9}/_{10}$ siitä natsionalismista, joka on säilynyt ja joka kehittyy eri tasavalloissa.

Edelleen. Edessämme on vaara, että eräät toveriryhmät voivat sysätä meitä myöntämään etuoikeuksia eräille kansallisuuksille toisten vahingoksi. Selitin, että me emme voi lähteä tälle tielle, sillä se voi murtaa kansallisuusrauhan ja hävittää toiskansallisten joukkojen luottamuksen Neuvostovaltaa kohtaan.

Puhuin edelleen siitä, että tärkein keino, joka voi tehdä meille mahdolliseksi vapautua kivuttominta tietä niistä tekijöistä, jotka ehkäisevät yhdistymistä, on toisen kamarin muodostaminen Toimeenpanevan Keskuskomitean kokoonpanoon, mistä puhuin avoimemmin Keskuskomitean helmikuun täysistunnossa ja josta teeseissä puhutaan pidättyvämmässä muodossa, jotta tovereille annettaisiin mahdollisuus ehkä itse suunnitella toinen, joustavampi muoto, toinen, sopivampi elin, joka kykenee heijastamaan kansallisuuksien edut.

Sellaisia ovat yhteenvedot.

Olen sitä mieltä, että vain tätä tietä kulkien me saamme aikaan kansallisuuskysymyksen oikean ratkaisun, saamme aikaan sen, että levitämme proletaarisen vallankumouksen lipun hulmuamaan ja kokoamme sen ympärille Idän maiden myötätunnon ja luottamuksen, jotka muodostavat vallankumouksen raskaat reservit ja joilla voi olla ratkaiseva merkitys proletariaatin tulevissa otteluissa imperialismia vastaan. (Suosionosoituksia.)

4. LOPPULAUSUNTO ALUSTUKSEEN KANSALLISISTA SEIKOISTA PUOLUE- JA VALTIORAKENNUSTYÖSSÄ

huhtikuun 25 pnä

Toverit! Ennenkuin siirryn tekemään selkoa kansallisuuskysymystä käsitelleen jaoston työstä, sallikaa minun esittää vastaväitteeni kahdessa peruskohdassa puhujille, jotka esiintyivät alustukseni johdosta. Se ottaa vain noin 20 minuuttia, ei enempää.

Ensimmäinen kysymys koskee sitä, että eräs ryhmä tovereita, joiden etunenässä ovat Buharin ja Rakovski, paisutti kansallisuuskysymyksen merkitystä liikaa, liioitteli sitä, ja kansallisuuskysymyksen vuoksi siltä jäi huomaamatta yhteiskunnallinen kysymys, kysymys työväenluokan vallasta.

Meille, kommunisteille, on selvää, että kaiken työmme perustana on toiminta työläisten vallan lujittamiseksi, ja vasta tämän jälkeen asettuu eteemme toinen kysymys, hyvin tärkeä kysymys, mutta ensinmainitun alaiseksi alistettu kysymys — kansallisuuskysymys. Meille sanotaan, että kansallisia aineksia ei saa loukata. Se on aivan oikein, olen samaa mieltä, — niitä ei saa loukata. Mutta kun tästä luodaan uusi teoria, että isovenäläinen proletariaatti on asetettava vähemmän tasa-arvoiseen asemaan entisiin sorrettuihin

kansakuntiin nähden, niin se merkitsee typeryyksien puhumista. Sen, mikä toveri Leninillä esiintyy sanontatapana hänen tunnetussa kirjoituksessaan, Buharin on muuttanut kokonaiseksi tunnukseksi. Mutta on selvää, että proletariaatin diktatuurin poliittisena perustana ovat ennen kaikkea ja pääasiassa keskiset alueet, teollisuusalueet, eivätkä reunamaat, jotka ovat talonpoikaismaita. Jos me liioittelemme talonpoikaisten reunamaiden merkitystä proletaaristen alueiden vahingoksi, niin proletariaatin diktatuurin järjestelmään voi muodostua halkeama. Se on vaarallista, toverit. Politiikassa ei saa suolata liikaa eikä myöskään liian vähän.

On muistettava, että paitsi kansojen itsemääräämisoikeutta on olemassa myöskin työväenluokan oikeus valtansa lujittamiseen, ja itsemääräämisoikeus on alistettu tämän oikeuden alaiseksi. On tapauksia, jolloin itsemääräämisoikeus joutuu ristiriitaan toisen, korkeamman oikeuden kanssa,— sen oikeuden kanssa, joka valtaannousseella työväenluokalla on valtansa lujittamiseen. Tällaisissa tapauksissa — se on sanottava suoraan — itsemääräämisoikeus ei voi eikä saa olla esteenä toteutettaessa työväenluokan oikeutta diktatuuriinsa. Ensinmainitun on väistyttävä viimemainitun tieltä. Niin oli asianlaita esimerkiksi vuonna 1920, jolloin meidän oli työväenluokan vallan puolustamisen vuoksi pakko hyökätä Varsovaa vastaan.

Sen vuoksi ei pidä unohtaa, että luvattaessa kansallisille aineksille kaikkea hyvää, kumarreltaessa kansallisuuksien edustajain edessä, kuten tässä edustajakokouksessa eräät toverit ovat tehneet, ei saa unohtaa sitä, että nykyisissä ulkoisissa ja sisäisissä oloissamme kansallisuuskysymyksen vaikutuspiiriä ja

niin sanoakseni sen toimivallan puitteita rajoittaa kaikista kysymyksistä tärkeimmän kysymyksen — „työväenkysymyksen" vaikutuspiiri ja toimivalta.

Monet vetosivat Vladimir Iljitshin kirjeisiin ja kirjoituksiin. En haluaisi siteerata opettajaani toveri Leniniä, koska hän itse ei ole täällä, ja pelkään, että en ehkä vetoa häneen oikein ja kohdalleen. Minun on kuitenkin pakko siteerata eräs aksiomikohta, joka ei herätä mitään väärinkäsityksiä, jotta tovereilla ei olisi epäilystä kansallisuuskysymyksen ominaispainon suhteen. Käsitellessään itsemääräämistä koskevassa kirjoituksessaan Marxin kirjettä kansallisuuskysymyksestä toveri Lenin tekee tällaisen johtopäätöksen:

„Kansallisuuskysymyksen alistettu merkitys „työväenkysymykseen" verrattuna on Marxille epäilemätön"[71].

Tässä on vain kaksi riviä, mutta ne ratkaisevat kaiken. Juuri tämä on eräiden mielettömästi intoilevien toverien painettava mieleensä.

Toinen kysymys koskee suurvenäläistä chauvinismia ja paikallista chauvinismia. Täällä esiintyivät Rakovski ja varsinkin Buharin, joka ehdotti poistettavaksi kohdan, missä puhutaan paikallisen chauvinismin vahingollisuudesta. Ei ole muka syytä askarrella sellaisen matosen kanssa kuin paikallinen chauvinismi, kun meillä on edessämme sellainen „Goljat" kuin suurvenäläinen chauvinismi. Yleensä Buharin oli katuvalla päällä. Se on ymmärrettävää: hän on tehnyt vuosikausia syntiä kansallisuuksia vastaan kieltämällä itsemääräämisoikeuden, — on jo aika vihdoin katuakin. Mutta kaduttuaan hän heilahti toiseen äärimmäisyyteen. On kummallista, että Buharin kehoittaa puoluetta seuraamaan hänen esimerkkiään

ja myöskin katumaan, vaikka koko maailma tietää, että puolue ei ole tässä mitenkään syyllinen, sillä se on olemassaolonsa ensi päivästä alkaen (vuodesta 1898) tunnustanut itsemääräämisoikeuden, eikä sillä ole siis mitään katumista. Kysymys on siitä, että Buharin ei ole ymmärtänyt kansallisuuskysymyksen ydintä. Kun sanotaan, että kansallisuuskysymyksessä on pääpaino pantava taistelulle suurvenäläistä chauvinismia vastaan, niin siten tahdotaan merkitä venäläisen kommunistin velvollisuudet, sillä tahdotaan sanoa, että venäläisen kommunistin itsensä velvollisuutena on käydä taistelua venäläistä chauvinismia vastaan. Jos venäläistä chauvinismia vastaan eivät ryhtyisi taisteluun venäläiset, vaan siihen ryhtyisivät turkestanilaiset tai gruusialaiset kommunistit, niin heidän tällaista taisteluaan pidettäisiin venäläisvastaisena chauvinismina. Se sotkisi koko asian ja lujittaisi suurvenäläistä chauvinismia. Vain venäläiset kommunistit voivat ottaa suorittaakseen taistelun suurvenäläistä chauvinismia vastaan ja viedä sen päätökseen.

Mutta mitä tahdotaan sanoa, kun kehoitetaan taistelemaan paikallista chauvinismia vastaan? Sillä tahdotaan merkitä paikallisten kommunistien velvollisuus, ei-venäläisten kommunistien velvollisuus taistella omaa chauvinismiaan vastaan. Voidaanko kieltää, että poikkeamia venäläisvastaiseen chauvinismiin on olemassa? Onhan koko edustajakokous omin silmin nähnyt, että paikallista: gruusialaista, bashkiirialaista y.m. chauvinismia on olemassa, että sitä vastaan on taisteltava. Venäläiset kommunistit eivät voi taistella tatarialaista, gruusialaista, bashkiirialaista chauvinismia vastaan, sillä jos venäläinen kommunisti ottaa itselleen

raskaan tehtävän taistella tatarialaista tai gruusialaista chauvinismia vastaan, niin tätä hänen taisteluaan tullaan pitämään suurvenäläisen chauvinistin taisteluna tataareja tai gruusialaisia vastaan. Tämä sotkisi koko asian. Ainoastaan tatarialaiset, gruusialaiset j.n.e. kommunistit voivat taistella tatarialaista, gruusialaista j.n.e. chauvinismia vastaan, ainoastaan gruusialaiset kommunistit voivat taistella menestyksellisesti gruusialaista natsionalismiaan tai chauvinismiaan vastaan. Sellainen on ei-venäläisten kommunistien velvollisuus. Tämän takia teeseissä on välttämätöntä merkitä tämä kaksipuolinen tehtävä, mikä on toisaalta venäläisillä kommunisteilla (tarkoitan taistelua suurvenäläistä chauvinismia vastaan) ja toisaalta ei-venäläisillä kommunisteilla (tarkoitan heidän taisteluaan armenialaisvastaista, tatarialaisvastaista, venäläisvastaista chauvinismia vastaan). Ilman tätä teeseistä tulee yksipuoliset, ilman tätä ei synny mitään internationalismia sen enempää valtion kuin puolueenkaan rakennustyössä.

Jos taistelemme ainoastaan suurvenäläistä chauvinismia vastaan, niin tämä taistelu peittää varjoonsa tatarialaisten y.m. chauvinistien taistelun, joka kehittyy paikkakunnilla ja on vaarallinen varsinkin nyt, uuden talouspolitiikan oloissa. Emme voi olla käymättä taistelua kahdella rintamalla, sillä ainoastaan ehdolla, että taistelua käydään kahdella rintamalla — toisaalta suurvenäläistä chauvinismia vastaan, joka on päävaara rakennustyössämme, ja toisaalta paikallista chauvinismia vastaan,— voidaan saavuttaa menestystä, sillä ilman tätä kaksipuolista taistelua ei saada syntymään venäläisten ja toiskansallisten työläisten

ja talonpoikien minkäänlaista yhteenliittymistä. Päinvastaisessa tapauksessa voi olla seurauksena paikallisen chauvinismin kannustaminen, paikallisesta chauvinismista palkitsemisen politiikka, jota me emme voi sallia.

Sallinette minun tässäkin vedota toveri Leniniin. En tekisi sitä, mutta kun edustajakokouksessamme on paljon tovereita, jotka tolkuttomasti siteeraavat toveri Leniniä ja vääristelevät häntä, niin sallikaa minun lukea muutama sana eräästä toveri Leninin kaikille tunnetusta kirjoituksesta:

„Proletariaatin on vaadittava „oman“ kansakuntansa sortamille siirtomaille ja kansakunnille vapautta valtiolliseen eroamiseen. Päinvastaisessa tapauksessa proletariaatin internationalismi jää tyhjäksi sanahelinäksi, ja luottamus ja luokkasolidaarisuus sorretun ja sortavan kansakunnan työläisten välillä ovat mahdottomia“ [72].

Tämä on niin sanoakseni hallitsevan tai aikaisemmin hallinneen kansakunnan proletaarien velvollisuuksia. Etempänä hän jo puhuu aikaisemmin sorrettujen kansakuntien proletaarien tai kommunistien velvollisuudesta:

„Toisaalta, sorrettujen kansakuntien sosialistien on erikoisesti puolustettava ja käytännössä toteutettava sorretun kansakunnan työläisten täydellistä ja ehdotonta, myöskin järjestöllistä, yhtenäisyyttä sortavan kansakunnan työläisten kanssa. Ilman tätä ei voida suojata proletariaatin itsenäistä politiikkaa ja sen luokkasolidaarisuutta muiden maiden proletariaatin kanssa porvariston kaikkien ja kaikenlaisten vehkeilyjen, petosten ja konnamaisuuksien aikana. Sillä sorrettujen kansakuntien porvaristo muuttaa alinomaa kansallisen vapautuksen tunnukset työläisten petkuttamistunnuksiksi“.

Kuten näette, jos tahdomme seurata toveri Leniniä — täällä eräät toverit vannoivat hänen nimeensä, — niin molemmat teesit, sekä taistelusta

suurvenäläistä chauvinismia vastaan että taistelusta paikallista chauvinismia vastaan, on jätettävä päätöslauselmaan saman ilmiön kahtena eri puolena, teeseinä taistelusta chauvinismia vastaan yleensä.

Päätän tähän vastaväitteeni niitä puhujia vastaan, jotka täällä esiintyivät.

Ja nyt sallikaa minun tehdä selkoa kansallisuuskysymystä käsitelleen jaoston työstä. Jaosto otti pohjaksi Keskuskomitean teesit. Jaosto ei tehnyt minkäänlaisia muutoksia näiden teesien kuuteen kohtaan: 1, 2, 3, 4, 5 ja 6. Jaostossa käytiin väittelyjä ja ennen kaikkea siitä, pitääkö autonomiset tasavallat ottaa ensiksi erilleen VSFNT:sta ja sitten Kaukaasian riippumattomat tasavallat Taka-Kaukaasian federatiosta, jotta ne liittyisivät itsenäisesti Tasavaltojen Liittoon, vai eikö sitä pidä tehdä. Tämä oli gruusialaisten tovereiden erään osan tekemä ehdotus, joka, kuten tunnettua, ei saa kannatusta gruusialaisen, armenialaisen ja azerbaidzhanilaisen edustajiston puolelta. Jaosto käsitteli tämän kysymyksen, ja sen valtava enemmistö kannatti sitä, että säilytettäisiin se ajatus, jota on kehitelty teeseissä, s.o. VSFNT säilyy ehyenä muodostelmana ja Taka-Kaukaasian federatio samaten ehyenä muodostelmana ja sellaisina ne liittyvät Tasavaltojen Liittoon. Gruusialaisten tovereiden tämän osan kaikista ehdotuksista ei äänestetty, sillä näiden ehdotusten tekijät, nähdessään, että heidän ehdotuksensa eivät saa kannatusta, ottivat ne takaisin. Tästä kysymyksestä käyty väittely oli ankaraa.

Toisena kysymyksenä, josta käytiin väittelyä, oli kysymys siitä, kuinka toinen kamari olisi rakennet-

tava. Eräs osa tovereita (vähemmistö) ehdotti, ettei toisen kamarin kokoonpanoon otettaisi kaikkien tasavaltojen, kansallisuuksien ja alueiden edustajia, vaan että toinen kamari muodostettaisiin neljän tasavallan: VSFNT:n, Taka-Kaukaasian federation, Bielo-Venäjän ja Ukrainan edustuksen perustalla. Enemmistö ei hyväksynyt tätä ehdotusta, ja jaosto vastusti tätä ehdotusta päättäen, että toinen kamari on tarkoituksenmukaisempaa rakentaa siten, että siinä olisi edustettuina yhdenvertaisuuden perustoilla kaikki tasavallat (sekä riippumattomat että autonomiset) ja kaikki kansalliset alueet. En ryhdy puhumaan perusteluista, koska vähemmistön edustaja Rakovski tulee puhumaan täällä perustellakseen omaa ehdotustaan, joka ei mennyt jaostossa läpi. Kun hän on puhunut, esitän minäkin oman mielipiteeni.

Käytiin myös väittelyä, ei kovin ankaraa, kysymyksestä, pitääkö näihin teeseihin tehdä sellainen korjaus, joka puhuisi välttämättömyydestä orientoitua kansallisuuskysymystä ratkaistaessa myös Länteen eikä vain Itään. Jaosto äänesti tästä korjausehdotuksesta. Se oli vähemmistön, Rakovskin tekemä korjausehdotus. Jaosto hylkäsi tämän korjausehdotuksen. Puhun vielä myös tästä kysymyksestä sen jälkeen, kun Rakovski on puhunut.

Luen ne korjausehdotukset, jotka meillä hyväksyttiin. Kuusi kohtaa meillä hyväksyttiin muutoksitta. 7. kohdan toisen kappaleen kolmannen rivin sanojen: „Sen vuoksi päättäväinen taistelu“ eteen lisätään seuraavaa:

„Eräissä kansallisissa tasavalloissa (Ukraina, Bielo-Venäjä, Azerbaidzhan, Turkestan) tilannetta pulmal-

listaa se, että huomattava osa työväenluokkaa, joka on Neuvostovallan perustuki, kuuluu isovenäläiseen kansallisuuteen. Kaupungin ja maaseudun, työväenluokan ja talonpoikaiston liitolla on näillä alueilla mitä vakavimpana esteenä suurvenäläisen chauvinismin jätteet sekä puolue- että neuvostoelimissä. Kun näissä oloissa puhutaan venäläisen kulttuurin paremmuudesta ja esitetään väite korkeamman venäläisen kulttuurin kiertämättömästä voitosta jälellejääneiden kansojen (Ukrainan, Azerbaidzhanin, Uzbekian, Kirgiisian y.m.) kulttuurista, niin se ei ole mitään muuta, kuin yritys lujittaa isovenäläisen kansallisuuden valta-asemaa".

Tämän korjausehdotuksen minä hyväksyin siksi, että se parantaa teesejä.

Myöskin toinen korjaus koskee 7. kohtaa. Sanojen: „ilman tätä ei voida luottaa" eteen tehdään seuraava lisäys:

„Tämän avun pitää ilmetä ensi kädessä siinä, että toteutetaan joukko käytännöllisiä toimenpiteitä teollisuustukikohtien perustamiseksi aikaisemmin sorrettujen kansallisuuksien tasavaltoihin ja saadaan niihin mahdollisimman suuri määrä paikallista väestöä. X edustajakokouksen päätöslauselman mukaisesti tämän avunannon on käytävä vihdoin samansuuntaisesti sen työtätekevien joukkojen taistelun kanssa, jota ne käyvät uuden talouspolitiikan yhteydessä voimistuneita paikallisia ja muualta tulleita riistäviä huippukerroksia vastaan yhteiskunnallisten asemiensa lujittamiseksi. Koska nämä tasavallat ovat pääasiallisesti maatalousalueita, on sisäisten yhteiskunnallisten toimenpiteiden tapahduttava ennen kaikkea siihen suuntaan, että

työtätekeville joukoille annetaan maata vapaista valtion maista".

Edelleen saman 7. kohdan 2. kappaleen keskelle, jossa puhutaan gruusialaisesta, azerbaidzhanilaisesta j.n.e. chauvinismista, lisätään: „armenialainen y.m. chauvinismi". Armenialaiset toverit haluavat, ettei armenialaisille tehtäisi vääryyttä, että mainittaisiin myöskin heidän chauvinismistaan.

Edelleen teesien 8. kohtaan sanojen „yksi ja jakamaton" jälkeen lisätään:

„Samanlaiseksi vanhan perinnön seuraukseksi on katsottava eräiden VSFNT:n keskushallintojen pyrkimys alistaa autonomisten tasavaltojen itsenäiset komissariaatit alaisikseen ja raivata tie viimemainittujen likvidoimiseen".

Edelleen 8. kohtaan lisätään:

„ja julistaen kansallisten tasavaltojen olemassaolon ja edelleenkehittämisen ehdottoman välttämättömäksi".

Edelleen 9. kohta. Se alkaa siten, kuin tässä luen:

„Tasavaltojen Liitto, joka on luotu eri tasavaltojen työläisten ja talonpoikain tasa-arvoisuus- ja vapaaehtoisuusperiaatteen pohjalla, on proletariaatin ensimmäinen yritys riippumattomien maiden kansojenvälisten keskinäissuhteiden järjestämiseksi ja ensimmäinen askel maailman työkansan tulevan Neuvostotasavallan luomista kohti".

Kymmenennessä kohdassa on alakohta „a", sen edelle lisättiin alakohta „a" seuraavassa muodossa:

„a) Liiton keskuselinten järjestämisessä turvataan eri tasavaltojen oikeuksien ja velvollisuuksien yhtäläisyys sekä niiden välisissä keskinäissuhteissa että myös niiden suhteessa Liiton keskusvaltaan".

Edelleen seuraa alakohta „b“ siinä muodossa kuin se oli alakohtana „a“:

„b) Liiton ylimpien elinten systeemiin perustetaan erikoinen, poikkeuksetta kaikkia kansallisia tasavaltoja ja kansallisia alueita edustava elin yhdenvertaisuusperustoilla huomioiden mahdollisimman täydellisesti kaikki näiden tasavaltojen kokoonpanoon kuuluvat kansallisuudet“.

Edelleen seuraa entinen alakohta „b“, nyt alakohtana „c“ seuraavassa muodossa:

„c) Liiton toimeenpanevat elimet rakennetaan sellaisille perustoille, jotka turvaavat tasavaltojen edustajain realisen osallistumisen niihin ja Liiton kansojen tarpeiden ja vaatimusten tyydyttämisen“.

Sitten seuraa alakohta „d“, lisäys:

„d) tasavalloille myönnetään riittävän laajat oikeudet finanssien ja erikoisesti budjetin alalla, jotka tekevät niille mahdolliseksi ilmaista omaa valtiohallinnollista, sivistyksellistä ja taloudellista aloitteellisuutta“.

Edelleen seuraa alakohta „c“ alakohtana „e“:

„e) kansallisten tasavaltojen ja alueiden elimet muodostetaan pääasiallisesti paikallisesta väestä, joka taitaa kysymyksessäolevien kansojen kielen ja tuntee niiden elinolot, tavat ja tottumukset“.

Edelleen on lisätty toinen alakohta. Se tulee olemaan „f“:

„f) julkaistaan erikoisia lakeja, jotka turvaavat äidinkielen käyttämisen kaikissa valtioelimissä ja kaikissa virastoissa, jotka palvelevat paikallista ja kansallista väestöä sekä vähemmistökansallisuuksia,— lakeja, jotka vetävät edesvastuuseen ja rankaisevat

kaikella vallankumouksellisella ankaruudella kaikkia kansallisuuksien oikeuksien ja erikoisesti vähemmistökansallisuuksien oikeuksien rikkojia".

Edelleen täydennyksenä alakohta „g":

„g) Punaisessa Armeijassa voimistetaan Liiton kansojen veljeyden ja solidaarisuuden aatteiden juurruttamisen hengessä suoritettavaa kasvatustyötä ja ryhdytään käytännöllisiin toimenpiteisiin kansallisten sotajoukko-osastojen järjestämiseksi täyttäen kaikki ehdot, jotka ovat välttämättömiä tasavaltojen täydellisen puolustuskuntoisuuden takaamiseksi".

Siinä ovat kaikki ne lisäykset, jotka jaosto hyväksyi ja joita en vastusta, sillä ne tekevät teesit konkreettisemmiksi.

Mitä tulee toiseen osaan, niin siihen ei esitetty vähääkään vakavampia korjausehdotuksia. Tehtiin eräitä pieniä korjausehdotuksia, jotka kansallisuuskysymystä käsitelleen jaoston valitsema valiokunta päätti antaa tulevalle Keskuskomitealle.

Toinen osa jää siis sellaiseksi, kuin se on edustajille jaetussa painetussa aineistossa.

5. VASTAUS PÄÄTÖSLAUSELMAAN TEHTYIHIN KORJAUSEHDOTUKSIIN

huhtikuun 25 pnä

Vaikka Rakovski onkin kolmesti muuttanut ja nelinkertaisesti supistanut sitä päätöslauselmaa, jonka hän esitti jaostossa, niin olen kuitenkin päättäväisesti hänen korjausehdotustaan vastaan ja seuraavasta syystä. Meidän teesimme kansallisuuskysymyksestä rakentuvat siten, että me ikäänkuin käännämme kasvomme Itää kohti ottaen huomioon siellä uinuvat raskaat reservit. Koko kansallisuuskysymyksen me olemme asettaneet Iljitshin kirjoituksen mukaisesti, joka tietääkseni ei mainitse sanaakaan Lännestä, sillä kansallisuuskysymyksen keskus ei ole siellä, vaan siirtomaissa ja puolisiirtomaissa Idässä. Rakovski haluaa, että kääntyessämme Itää kohti me kääntyisimme samalla myös Länttä kohti. Mutta se on mahdotonta, toverit, ja luonnotontakin, sillä ihmiset kääntävät kasvonsa aina puoleen taikka toiseen,— on mahdotonta kääntyä samanaikaisesti kumpaankin puoleen. Me emme voi emmekä saa rikkoa teesien yleistä sävyä, niiden itäistä sävyä. Juuri sen vuoksi olen sitä mieltä, että Rakovskin korjausehdotus pitää hylätä.

* * *

Minä pidän tätä korjausehdotusta merkitykseltään kardinaalisena. Minun on sanottava, että jos edustajakokous sen hyväksyy, niin teesit tulevat käännetyiksi ylösalaisin. Rakovski ehdottaa rakennettavaksi toisen kamarin siten, että siihen kuuluisivat valtioyhtymien edustajat. Hänen mielestään Ukraina on valtioyhtymä, mutta Bashkiiria ei ole. Miksi? Emmehän me hävitä tasavalloissa kansankomissaarien neuvostoja. Eikö Bashkiirian Toimeenpaneva keskuskomitea ole valtiolaitos?! Ja miksi Bashkiiria ei ole valtio? Lakkaako Ukraina olemasta valtio sen jälkeen, kun se on liittynyt Liittoon? Valtiofetishismi on sotkenut Rakovskin. Jos kansallisuudet ovat oikeuksiltaan tasa-arvoisia, jos niillä on oma kieli, tavat, elinolot ja tottumukset, jos nämä kansallisuudet ovat muodostaneet omat valtiolaitoksensa — Toimeenpanevat keskuskomiteat ja Kansankomissaarien Neuvostot, niin eikö ole selvää, että kaikki nämä kansalliset rakennelmat ovat valtioyhtymiä. Olen sitä mieltä, että me emme saa luopua, erikoisesti Idän kansallisuuksien suhteen, siitä näkökannasta, että tasavallat ja kansallisuudet ovat tasa-arvoisia toisessa kamarissa.

Rakovskia nähtävästi viehättää federation rakentamisen preussilainen systeemi. Saksan federatio on rakennettu siten, että valtioiden välillä ei ole yhdenvertaisuutta lainkaan. Minä ehdotan asian järjestettäväksi siten, että luokkaedustuksen — sellaisena on ensimmäinen kamari, joka valitaan Neuvostojen Yleisliittolaisessa edustajakokouksessa, — rinnalla meillä olisi kansallisuusedustus tasa-arvoisuuden perustalla.

Vallankumoukselle ovat tärkeitä ennen kaikkea Idän kansat, joilla on mitä kiinteimpiä yhdyssiteitä Kiinaan ja Intiaan, yhdyssiteitä kielen, uskonnon, tapojen y.m. alalla. Näiden pienten kansallisuuksien ominaispaino on paljoa suurempi kuin Ukrainan ominaispaino.

Jos me teemme Ukrainassa pienen virheen, niin se ei ole niin tuntuva Idälle. Mutta tarvitsee vain tehdä pieni virhe pienessä maassa, Adzharistanissa (120 tuhatta asukasta), kun se saa vastakaikua Turkissa, saa vastakaikua koko Idässä, sillä Turkki on mitä kiinteimmässä yhteydessä Idän kanssa. Tarvitsee vain tehdä pieni virhe kalmukkien pienen alueen suhteen, kalmukkien, jotka ovat yhteydessä Tiibetin ja Kiinan kanssa, niin se tuntuu paljoa pahemmin meidän työssämme kuin Ukrainan suhteen tehty virhe. Meidän edessämme on mahtavan liikkeen mahdollisuus Idässä, ja meidän on suunnattava toimintamme ennen kaikkea Idän herättämisen linjaa eikä ole ryhdyttävä mihinkään sellaiseen, mikä voisi vaikkapa epäsuorasti, vaikkapa välillisestikin väheksyä itäisten reunamaiden minkään erillisen, kaikkein pienimmänkään kansallisuuden merkitystä. Tämän vuoksi arvelen, että tällaisen suuren maan kuin Tasavaltojen Liiton, jossa on väestöä 140 miljoonaa, hallitsemisen näkökannalta olisi oikeudenmukaisempaa, tarkoituksenmukaisempaa ja vallankumouksellisesti edullisempaa,— olisi parempi järjestää niin, että siellä, toisessa kamarissa, olisi kaikkien tasavaltojen ja kansallisten alueiden yhdenvertainen edustus. Autonomisia tasavaltoja meillä on 8, riippumattomia tasavaltoja on myöskin 8, Venäjä tulee mukaan tasavaltana, alueita meillä on 14, tämä juuri

tuleekin olemaan se toinen kamari, joka heijastaa kansallisuuksien kaikki vaatimukset ja tarpeet ja helpottaa näin suuren maan hallitsemista. Tämän vuoksi olen sitä mieltä, että Rakovskin ehdotus pitää hylätä.

6. LISÄYS KANSALLISUUSKYSYMYSTÄ KÄSITELLEEN VALIOKUNNAN SELOSTUKSEEN

huhtikuun 25 pnä

Toverit, selostaessani teille kansallisuuskysymystä käsitelleen jaoston työtä, unohdin mainita vielä kahdesta pienestä lisäyksestä, joita ei saa jättää mainitsematta. 10. pykälän „b“ kohtaan, jossa puhutaan siitä, että perustetaan erikoinen poikkeuksetta kaikkia kansallisia tasavaltoja ja kansallisia alueita edustava elin yhdenvertaisuusperustoilla, pitää lisätä: „huomioiden mahdollisimman täydellisesti kaikki näiden tasavaltojen kokoonpanoon kuuluvat kansallisuudet“, sillä eräissä tasavalloissa, jotka tulevat olemaan edustettuina toisessa kamarissa, on monia kansallisuuksia. Ottakaamme esimerkiksi Turkestan. Paitsi uzbekkeja siellä on turkmenialaisia, kirgiisejä ja muita kansallisuuksia, ja edustus on muodostettava siten, että jokainen näistä kansallisuuksista olisi edustettuna.

Toinen lisäys aivan 2. osan loppuun. Se kuuluu: „Sen erikoisen tärkeyden vuoksi, mikä on vastuunalaisten työntekijäin toiminnalla autonomisissa ja riippumattomissa tasavalloissa ja reunamaissa yleensä (kysymyksessäolevan tasavallan työtätekevien yhteyksien ylläpito Liiton koko muun osan työtätekeviin),

edustajakokous velvoittaa Keskuskomiteaa huolehtimaan näiden työntekijäin erikoisen huolellisesta valinnasta siinä tarkoituksessa, että he olisivat sellaisia, jotka turvaavat täydellisesti puolueen kansallisuuskysymyksestä tekemien päätösten tosiasiallisen käytännössä toteuttamisen".

Vielä pari sanaa Radekin erään huomautuksen johdosta, jonka hän esitti puheessaan. Tätä minulta ovat pyytäneet armenialaiset toverit. Huomautus ei mielestäni vastaa todellisuutta. Radek sanoi täällä, että armenialaiset sortavat tai voivat sortaa Azerbaidzhanissa azerbaidzhanilaisia ja päinvastoin, azerbaidzhanilaiset voivat sortaa armenialaisia Armeniassa. Minun on sanottava, että tällaisia ilmiöitä yleensä maailmassa ei ole. On ollut päinvastainen ilmiö, että azerbaidzhanilaiset, ollen Azerbaidzhanissa enemmistönä, sortavat ja surmaavat armenialaisia, kuten tapahtui Nahitshevanissa, jossa surmattiin melkein kaikki armenialaiset, ja armenialaiset taas surmaavat kotonaan Armeniassa melkein kaikki tataarit. Niin tapahtui Zangezurissa. Mutta että vieraassa valtiossa vähemmistö sortaisi enemmistöön kuuluvia ihmisiä,— sellaisia luonnottomia tapauksia ei ole ollut.

LEHDISTÖ KOLLEKTIIVISENA ORGANISAATTORINA

Kirjoituksessaan „Asian juuresta“ (kts. „Pravda“ № 98) Ingulov on kosketellut tärkeää kysymystä: mikä merkitys on lehdistöllä valtiolle ja puolueelle. Nähtävästi oman ajatuksensa tukemiseksi hän vetosi Keskuskomitean organisatooriseen toimintaselostukseen, jossa puhutaan siitä, että lehdistö „rakentaa näkymättömän yhdyssiteen puolueen ja työväenluokan välille, — yhdyssiteen, joka voimansa puolesta on verrattavissa jokaiseen muuhun joukkoluontoiseen välityskoneistoon, että lehdistö on kaikkein voimallisin väline, jonka avulla puolue puhuu joka päivä ja joka tunti työväenluokan kanssa“*.

Mutta yrittäessään ratkaista kysymystä Ingulov teki kaksi virhettä: ensinnäkin hän vääristeli Keskuskomitean toimintaselostuksesta otetun sitaatin ajatuksen; toiseksi hän jätti huomioonottamatta lehdistön mitä tärkeimmän organisatoorisen merkityksen. Ajattelen, että kysymyksen tärkeyden vuoksi olisi lyhyesti puhuttava näistä virheistä.

* Kts. Tämä osa, s. 218. *Toim.*

1. Toimintaselostuksen ajatus ei ole lainkaan siinä, että muka puolueen osuus rajoittuu tehtävään **puhua** työväenluokan kanssa, sitävastoin kuin puolueen on **keskusteltava** työväenluokan kanssa eikä vain puhuttava. „Puhua“ sanonnan ja „keskustella“ sanonnan vastakkainasettaminen ei ole mitään muuta kuin tyhjänpäiväistä konstailua. Käytännössä ne molemmat muodostavat eroittamattoman kokonaisuuden tullen esiin herkeämättömässä vuorovaikutuksessa lukijan ja kynäilijän välillä, puolueen ja työväenluokan välillä, valtion ja työtätekevien joukkojen välillä. Tämä ilmiö on ollut havaittavissa proletaarisen joukkopuolueen olemassaolon ensi hetkestä lähtien, jo vanhan „Iskran“ ajoista alkaen. Ingulov on väärässä ajatellessaan, että tällainen vuorovaikutus alkoi vasta muutamia vuosia sen jälkeen, kun työväenluokka oli ottanut Venäjällä vallan käsiinsä. Keskuskomitean toimintaselostuksesta otetun sitaatin ajatus ei ole „puhumisessa“, vaan siinä, että lehdistö „rakentaa yhdyssiteen puolueen ja työväenluokan välille“, yhdyssiteen, „joka voimansa puolesta on verrattavissa jokaiseen muuhun joukkoluontoiseen välityskoneistoon“. Sitaatin ajatus on lehdistön organisatoorisessa merkityksessä. Juuri tämän vuoksi lehdistö joutuikin Keskuskomitean **organisatooriseen** toimintaselostukseen yhtenä yhdyshihnana puolueen ja työväenluokan välillä. Ingulov ei ole ymmärtänyt sitaattia ja tahtomattaan vääristeli sen ajatuksen.

2. Ingulov korostaa lehdistön agitatoorista ja paljastavaa merkitystä arvellen, että siinä on lehdistön koko tehtävä. Hän viittaa useihin väärinkäytöksiin maassamme ja sanoo, että lehdistön paljastustyö ja

agitatio lehdistön kautta on kysymyksen „juuri". Mutta on kuitenkin selvää, että lehdistön kaikesta agitatoorisesta merkityksestä huolimatta sen organisatoorinen merkitys on nykyään rakennustyömme päivänpolttavimpana seikkana. Kysymys ei ole vain siitä, että sanomalehti agitoisi ja paljastaisi, vaan ennen kaikkea siitä, että sillä olisi tiheä verkosto työntekijöitä, asiamiehiä ja kirjeenvaihtajia koko maassa, kaikilla teollisuus- ja maanviljelysseuduilla, kaikissa kihlakunnissa ja kunnissa, että yhdyslanka kulkisi puolueesta sanomalehden kautta poikkeuksetta kaikkiin työläis- ja talonpoikaisseutuihin, että keskinäinen vuorovaikutus toisaalta puolueen ja valtion ja toisaalta teollisuus- ja talonpoikaisalueiden välillä olisi täydellinen. Jos sellainen kansanomainen sanomalehti kuin esimerkiksi „Bednota"[73] järjestäisi aika ajoin maamme eri seuduilla toimivien pää-asiamiestensä konferensseja mielipiteiden vaihtamista ja saadun kokemuksen kokoamista varten ja jokainen näistä asiamiehistä vuorostaan järjestäisi piireissään, seuduillaan ja kunnissaan omien kirjeenvaihtajiensa konferensseja samassa tarkoituksessa, niin siten saataisiin otetuksi ensimmäinen vakava askel eteenpäin ei vain organisatoorisen yhteyden aikaansaamiseksi puolueen ja työväenluokan välille, valtion ja maamme kaikkein etäisimpien kolkkien välille, vaan myöskin itse lehdistön parantamiseksi ja elävöittämiseksi, lehdistömme koko työntekijäkunnan parantamiseksi ja elävöittämiseksi. Tällaisilla konferensseilla ja tällaisilla neuvottelukokouksilla on mielestäni paljon realisempi merkitys kuin lehtimiesten „yleisvenäläisillä" ja muilla edustajakokouksilla. Sanomalehti kollektiivisena

organisaattorina puolueen ja Neuvostovallan käsissä, sanomalehti välineenä yhteyksien järjestämiseksi maamme työtätekevien joukkojen kanssa ja niiden liittämiseksi lujasti puolueen ja Neuvostovallan ympärille, — sellainen on nyt lehdistön lähin tehtävä.

Ei ole pahitteeksi palauttaa lukijan mieleen muutamia rivejä toveri Leninin kirjoituksesta „Mistä on aloitettava?“ (kirjoitettu vuonna 1901), jossa käsitellään lehdistön organisatoorista merkitystä puolueemme elämässä:

„Lehdistön merkitys ei kuitenkaan rajoitu vain aatteiden levittämiseen, vain poliittiseen kasvatukseen ja poliittisten liittolaisten puolelleen vetämiseen. Lehti ei ole vain kollektiivinen propagandisti ja kollektiivinen agitaattori, vaan myöskin kollektiivinen organisaattori. Tässä viimemainitussa suhteessa sitä voidaan verrata rakennustelineisiin, jotka pystytetään rakennettavan talon ympärille, jotka hahmoittelevat rakennuksen ääriviivat, helpottavat yhteydenpitoa eri rakentajien kesken, auttavat heitä jakamaan työn ja saamaan yleiskuvan järjestetyn työn avulla saavutetuista yleisistä tuloksista. Lehden avulla ja sen yhteydessä tulee itsestään muodostumaan vakituinen järjestö, joka ei askartele vain paikallisessa työssä, vaan myöskin järjestelmällisessä yleisessä työssä, opettaa jäseniään seuraamaan tarkkaavaisesti poliittisia tapahtumia, arvioimaan niiden merkityksen ja vaikutuksen väestön eri kerroksiin, muokkaamaan tarkoituksenmukaisia menetelmiä, joita vallankumouksellinen puolue käyttää näihin tapahtumiin vaikuttaessaan. Jo yksistään teknillinen tehtävä — lehden turvaaminen säännöllisesti aineistolla ja sen säännöllinen levittäminen — pakoittaa luomaan yhtenäisen puolueen paikallisten asiamiesten verkoston, asiamiesten, jotka ovat vilkkaassa yhteydessä toistensa kanssa, ovat tietoisia asioiden yleisestä tilasta, tottuvat säännöllisesti täyttämään yleisvenäläisen työn osatehtäviä ja koettelevat voimiaan määrätynlaisten vallankumouksellisten tekojen järjestämisessä. Tästä asiamiesten verkostosta tulee runko juuri meille tarpeelliselle järjestölle, joka on riittävän suuri käsittämään koko maan; riittävän laaja ja monipuolinen toteuttaakseen tiukan ja

yksityiskohtaisen työnjaon; riittävän vankka kyetäkseen kaikissa olosuhteissa, kaikissa „käänteissä" ja odottamattomissa tilanteissa tekemään järkkymättä omaa työtään; riittävän joustava osatakseen toisaalta väistää taistelua avoimella kentällä vihollisen musertavaa ylivoimaa vastaan, kun vihollinen on koonnut yhteen kohtaan kaikki voimat, ja toisaalta osatakseen käyttää hyväkseen tämän vihollisen kömpelyyttä ja hyökätä sitä vastaan siellä ja silloin, missä kaikkein vähimmin odotetaan hyökkäystä"[74].

Toveri Lenin puhui silloin lehdestä puolueemme rakentamisen välineenä. Mutta ei ole perusteita epäillä, etteikö toveri Leninin esittämä ajatus olisi täydellisesti sovellutettavissa meidän nykyisissä puolue- ja valtiorakennustyömme oloissa.

Tämän lehdistön tärkeän organisatoorisen merkityksen Ingulov jätti kirjoituksessaan huomioimatta. Se on hänen perusvirheensä.

Miten on saattanut käydä niin, että eräs lehdistömme tärkeimpiä työntekijöitä ei ole huomannut tätä tärkeää tehtävää? Eräs toveri sanoi minulle eilen, että Ingulov asetti nähtävästi lehdistökysymyksen ratkaisemisen ohella vielä toisen, sivutehtävän: „pistellä eräitä ja mielistellä toisia". Minä itse en lähde sellaista väittämään enkä edes aiokaan kieltää keneltäkään oikeutta asettaa itselleen suoranaisten tehtävien lisäksi myöskin sivutehtäviä. Mutta ei saa sallia sitä, että sivutehtävät voisivat saattaa vaikkapa hetkeksikään varjoon suoranaisen tehtävän — saada selville lehdistön **organisatoorinen** merkitys puolue- ja valtiorakennustyössämme.

„Pravda" № 99,
toukokuun 6 pnä 1923
Allekirjoitus: J. Stalin

MITÄ ETEMMÄKSI METSÄÄN...

„Pravda" lehden 99. numerossa julkaistussa kirjoituksessani* lehdistön organisatoorisesta merkityksestä minä panin merkille Ingulovin kaksi virhettä lehdistöä koskevassa kysymyksessä. Vastauskirjoituksessaan (kts. „Pravda" № 101) Ingulov puolustelee itseään sillä, että hänellä ei ollut virheitä, vaan „väärinkäsityksiä". Suostun nimittämään Ingulovin virheitä „väärinkäsityksiksi". Mutta onnettomuus on siinä, että vastauskirjoituksessaan Ingulov teki kolme uutta virhettä tai, jos haluatte, kolme uutta „väärinkäsitystä", joista vaikeneminen on valitettavasti aivan mahdotonta lehdistön erikoisen tärkeyden vuoksi.

1. Ingulov vakuuttaa, että ensimmäisessä kirjoituksessaan hän ei katsonut tarpeelliseksi keskittyä lehdistön organisatoorista merkitystä koskevaan kysymykseen, vaan piti silmällä „osatehtävää" — „kuka tekee puoluelehtemme". Olettakaamme, että asia on niin. Mutta minkä vuoksi Ingulov siinä tapauksessa esitti kirjoituksensa otsikkona sitaatin Keskuskomitean organisatoorisesta toimintaselostuksesta, sitaatin, joka

*Kts. tämä osa, s. 304—308. *Toim.*

puhuu yksinomaan meidän lehdistömme organisatoorisesta merkityksestä? Joko tahi, — joko Ingulov ei ole ymmärtänyt sitaatin ajatusta, tai hän on rakentanut koko kirjoituksensa Keskuskomitean organisatoorisesta toimintaselostuksesta otetun, lehdistön organisatoorista merkitystä koskevan sitaatin tarkan ajatuksen vastaisesti. Kummassakin tapauksessa Ingulovin virhe on silmiinpistävä.

2. Ingulov vakuuttaa, että „pari kolme vuotta sitten meidän lehdistömme ei ollut yhteydessä joukkojen kanssa“, „se ei yhdistänyt puoluetta niiden kanssa“, että yleensä lehdistön ja joukkojen välillä „ei ollut“ yhteyttä. Ei tarvitse muuta kuin lukea huolellisesti tuo Ingulovin väite, niin käsittää sen koko tolkuttomuuden, elottomuuden ja todellisuutta vastaamattomuuden. Todellakin, jos puoluelehdistömme ja sen kautta koko puolueemme „pari kolme vuotta sitten“ „ei ollut yhteydessä“ työväenjoukkojen kanssa, niin eikö ole selvää, että puolueemme ei olisi voinut pitää puoliaan vallankumouksen sisäisiä ja ulkoisia vihollisia vastaan, että se olisi „käden käänteessä“ tullut haudatuksi ja hävitetyksi olemattomiin! Ajatelkaahan vain: kansalaissota on kuumimmillaan, puolue torjuu vihollisten hyökkäyksiä saaden useita loistavia voittoja, puolue kutsuu lehdistön kautta työläisiä ja talonpoikia puolustamaan sosialistista isänmaata, työtätekevien kymmen- ja satatuhantiset joukot vastaavat puolueen kutsuun sadoilla päätöslauselmilla ja henkeään säälimättä lähtevät rintamalle, mutta Ingulov, tietäen kaiken tämän, katsoo mahdolliseksi väittää, että „pari kolme vuotta sitten meidän lehdistömme ei ollut yhteydessä jouk-

kojen kanssa eikä siis yhdistänyt puoluetta niiden kanssa". Eikö tuo ole naurettavaa? Missä on sellaista kuultu, että puolue, joka „ei ole yhteydessä joukkojen kanssa" joukkolehdistön kautta, saattoi saada liikkeelle kymmeniä- ja satojatuhansia työläisiä ja talonpoikia? Ja kun puolue kuitenkin saattoi liikkeelle työtätekevien kymmen- ja satatuhantiset joukot, niin eikö ole selvää, että joukkopuolue ei voinut siinä mitenkään tulla toimeen ilman lehdistön apua? Niin, niin, joku on varmasti kadottanut yhteyden joukkoihin, mutta ei ainakaan meidän puolueemme eikä sen lehdistö, vaan joku muu. Ei saa parjata lehdistöä! Ja asia on niin, että puolueen yhteys joukkoihin sen lehdistön kautta oli olemassa, eikä voinut olla olematta, „pari kolme vuotta sitten", mutta tämä yhteys oli verrattain heikkoa, kuten siitä puolueemme XI edustajakokous oikein sanoo. Nyt on tehtävänä tämän yhteyden laajentaminen, sen lujittaminen kaikin tavoin ja sen tekeminen vankemmaksi ja säännöllisemmäksi. Siinä on koko kysymys.

3) Ingulov vakuuttaa edelleen, että „pari kolme vuotta sitten ei ollut vuorovaikutusta puolueen ja työväenluokan välillä lehdistön kautta". Miksi? Kuulemma siksi, että silloin „lehdistömme päivästä toiseen kutsui taisteluun, puhui Neuvostovallan toimenpiteistä, puolueen päätöksistä, mutta työläislukijan vastauksia ei ollut". Juuri siten on siinä sanottu: „työläislukijan vastauksia ei ollut".

Se on uskomatonta ja hirveätä, mutta totta.

Kaikille on tunnettua, että kun puolue antoi lehdistön kautta tunnuksen: „Kaikki kulkulaitoksen avuksi", niin joukot vastasivat siihen yksimielisesti

lähettämällä lehdille satoja päätöslauselmia kannatuksestaan ja valmeudestaan pelastaa kulkulaitos ja lähettämällä kymmeniätuhansia poikiaan kulkulaitoksen avuksi. Mutta Ingulov ei suostu pitämään tätä työläislukijan vastauksena, hän ei suostu nimittämään tätä lehdistön kautta tapahtuvaksi vuorovaikutukseksi puolueen ja työväenluokan välillä, koska tuo vuorovaikutus ei tapahtunut siinä määrin kirjeenvaihtajien kautta kuin välittömästi puolueen ja työväenluokan välillä, tietenkin lehdistön välityksellä.

Kaikille on tunnettua, että kun puolue antoi tunnuksen: „Taisteluun nälkää vastaan", niin joukot vastasivat yksimielisesti puolueen kutsuun lähettämällä puoluelehdistöön lukemattoman määrän päätöslauselmia ja lähettämällä kymmeniätuhansia poikiaan taisteluun kulakkia vastaan. Ingulov ei kuitenkaan suostu pitämään tätä työläislukijan vastauksena ja lehdistön kautta tapahtuvana vuorovaikutuksena puolueen ja työväenluokan välillä, koska tätä vuorovaikutusta ei pantu toimeen „sääntöjen mukaan", jätettiin sivuun eräitä kirjeenvaihtajia y.m.s.

Ingulovin mukaan asia on niin, että jos puoluelehdistön kutsuun vastaavat kymmenet- ja sadattuhannet työläiset, niin se ei ole vuorovaikutusta puolueen ja työväenluokan välillä, mutta jos tähän puoluelehdistön kutsuun saadaan parilta kymmeneltä kirjeenvaihtajalta kirjallinen vastaus, niin se on todellista, oikeata vuorovaikutusta puolueen ja työväenluokan välillä. Ja tätä sanotaan puoluelehdistön organisatoorisen merkityksen määrittelemiseksi! Hävetkää, Ingulov, älkääkä sotkeko vuorovaikutuksen marxilaista käsittämistä sen kansliamaiseen käsittämiseen.

Ja on selvää, että jos lehdistön kautta tapahtuvaa puolueen ja työväenluokan välistä vuorovaikutusta ei katsella kansliamiehen, vaan marxilaisen silmillä, niin se, tämä vuorovaikutus, on ollut olemassa aina, sekä „pari kolme vuotta sitten“ että aikaisemminkin, eikä se ole voinut olla olematta, sillä muussa tapauksessa puolue ei olisi voinut säilyttää itsellään työväenluokan johtoa ja työväenluokka taas ei olisi voinut pitää käsissään valtaa. Tehtävänä on nyt ilmeisesti oleva se, että tämä vuorovaikutus saadaan entistä keskeytymättömämmäksi ja lujemmaksi. Ingulov ei ole ainoastaan aliarvioinut lehdistön organisatoorista merkitystä, vaan vieläpä vääristellytkin sitä asettamalla lehdistön kautta tapahtuvan puolueen ja työväenluokan välisen vuorovaikutuksen marxilaisen käsittämisen tilalle sen kansliamaisen, pinnallisen teknillisen käsittämisen. Ja tätä hän nimittää „väärinkäsitykseksi“...

Mitä tulee Ingulovin „sivutehtäviin“, joiden olemassaolon hän päättäväisesti kieltää, niin minun on sanottava, että hänen toinen kirjoituksensa ei ole haihduttanut niitä epäilyksiäni sen suhteen, joista mainitsin edellisessä kirjoituksessani.

„Pravda“ № 102,
toukokuun 10 pnä 1923
Allekirjoitus: J. Stalin

VKP(b):n KESKUSKOMITEAN NELJÄS NEUVOTTELUKOKOUS KANSALLISTEN TASAVALTOJEN JA ALUEIDEN VASTUUNALAISTEN TYÖNTEKIJÄIN KANSSA[75]

kesäkuun 9—12 pnä 1923

VKP:n Keskuskomitean neljäs neuvottelukokous kansallisten tasavaltojen ja alueiden vastuunalaisten työntekijäin kanssa. Pikakirjoituspöytäkirja. M., 1923

1. KESKUSKOMITEAN POLITBYROON HYVÄKSYMÄ OHJELMALUONNOS KANSALLISUUSKYSYMYKSESTÄ IV NEUVOTTELUKOKOUKSELLE[76]

PUOLUETYÖN YLEINEN LINJA KANSALLISUUSKYSYMYKSESSÄ

Puoluetyön linja kansallisuuskysymyksessä puolueen XII edustajakokouksen kannasta poikkeamisia vastaan käytävän taistelun mielessä tulee määritellä tämän edustajakokouksen kansallisuuskysymyksestä hyväksymän päätöslauselman vastaavilla kohdilla, nimenomaan: päätöslauselman ensimmäisen osan 7. kohdalla ja toisen osan 1., 2. ja 3. kohdalla.

Puolueen yhtenä perustehtävänä on kasvattaa ja kehittää paikallisen väestön proletaarisista ja puoliproletaarisista aineksista kansallisten tasavaltojen ja alueiden nuoria kommunistisia järjestöjä, auttaa kaikin keinoin näitä järjestöjä pääsemään jaloilleen, saamaan todella kommunistisen kasvatuksen, liittämään lujasti yhteen aluksi vaikka vähälukuisetkin, mutta todella internationalistiset kommunistiset kaaderit. Tasavalloissa ja alueilla tulee Neuvostovalta olemaan luja vasta silloin, kun siellä lujittuvat todella vankat kommunistiset järjestöt.

Mutta kommunistien itsensä on tasavalloissa ja alueilla muistettava, että jo väestön toisenlaisen yhteiskunnallisen kokoonpanon vuoksi heillä vallitsevat olosuhteet eroavat suuresti Tasavaltojen Liiton teollisuuskeskuksissa vallitsevista olosuhteista ja että sen vuoksi reunamaissa on sovellutettava usein toisenlaisia työmenetelmiä. Esimerkiksi pyrkiessämme voittamaan puolellemme paikallisen väestön työtätekevien joukkojen kannatuksen on siellä suuremmassa määrin kuin keskusalueilla autettava aineksia, jotka ovat demokraattis-vallankumouksellisia tai vaikkapa vain lojaalisiakin Neuvostovallan suhteen. Paikallisen intelligenssin merkitys tasavalloissa ja alueilla on monessa suhteessa toinen kuin intelligenssin merkitys Tasavaltojen Liiton keskusalueilla. Reunamaat ovat niin köyhiä paikallisista intelligenttityöntekijöistä, että jokainen heistä on saatava kaikin voimin vedetyksi Neuvostovallan puolelle.

Kommunistin on reunamaissa muistettava: minä olen kommunisti, ja siksi minun, toimiessani määrätyn ympäristön mukaisesti, on tehtävä myönnytyksiä niille paikallisille kansallisille aineksille, jotka haluavat ja voivat työskennellä lojaalisesti neuvostojärjestelmän puitteissa. Tämä ei tee mahdottomaksi, vaan edellyttää järjestelmällistä aatteellista taistelua marxilaisuuden periaatteiden puolesta ja todellisen internationalismin puolesta natsionalismiin poikkeamaa vastaan. Vain tällä tavalla voidaan menestyksellisesti voittaa paikallinen natsionalismi ja saada paikallisen väestön laajat kerrokset Neuvostovallan puolelle.

LIITON TOIMEENPANEVAN KESKUSKOMITEAN TOISEN KAMARIN PERUSTAMISEEN JA TASAVALTOJEN LIITON KANSANKOMISSARIAATTIEN JÄRJESTÄMISEEN LIITTYVIÄ KYSYMYKSIÄ

Toistaiseksi epätäydellisten tietojen perusteella tällaisia kysymyksiä on seitsemän:

a) **Toisen kamarin kokoonpanosta.** Tämän kamarin tulee muodostua autonomisten ja riippumattomien tasavaltojen edustajista (neljä tai useampi jokaisesta) ja kansallisten alueiden edustajista (riittää yksi kustakin). Toivottavaa on asian sellainen järjestäminen, etteivät ensimmäisen kamarin jäsenet yleensä puhuen olisi samaan aikaan toisen kamarin jäseniä. Tasavaltojen ja alueiden edustajat tulee vahvistaa Tasavaltojen Liiton Neuvostojen edustajakokouksessa. Ensimmäistä kamaria nimitettäköön Liittoneuvostoksi, toista — Kansallisuuksien Neuvostoksi.

b) **Toisen kamarin oikeuksista ensimmäiseen kamariin verrattuna.** Pitäisi säätää ensimmäisen ja toisen kamarin oikeuksien **yhdenvertaisuus** säilyttäen kummallekin lainsäädännöllinen aloiteoikeus ja noudattaen ehtoja, joiden vallitessa ainoatakaan ensimmäisen tai toisen kamarin käsiteltäväksi esitettyä lakiehdotusta ei voida tehdä laiksi ilman molempien kamarien suostumusta, jotka äänestävät erikseen. Kiistakysymykset ratkaistaan siten, että ne annetaan kummankin kamarin sovintolautakuntaan, ja siinä tapauksessa, että sopimusta ei saada aikaan, äänestetään niistä uudestaan molempien kamarien yhteisessä istunnossa; jos täten korjattu kiistanalainen lakiehdotus ei saa kummankin kamarin äänten enemmistöä, niin kysymys asetetaan Tasavaltojen Liiton Neuvostojen yli-

määräisen tai sääntömääräisen edustajakokouksen ratkaistavaksi.

c) **Toisen kamarin toimivallasta.** Toisen (samoin kuin ensimmäisenkin) kamarin toimialaan kuuluvat Neuvostoliiton Perustuslain ensimmäisessä kohdassa säädetyt kysymykset. Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön ja Liiton Kansankomissaarien Neuvoston lainsäädäntötehtävät jäävät voimaan.

d) **Tasavaltojen Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistöstä.** Toimeenpanevalla Keskuskomitealla tulee olla yksi Puhemiehistö. Sen valitsevat Toimeenpanevan Keskuskomitean molemmat kamarit turvaten tietenkin kansallisuuksien, ainakin suurimpien kansallisuuksien, edustuksen. Ukrainalaisten esitys muodostaa Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean yhden Puhemiehistön tilalle Toimeenpanevan Keskuskomitean kahta kamaria vastaavasti kaksi puhemiehistöä lainsäädäntötehtävineen ei ole tarkoituksenmukainen. Puhemiehistö on Liiton ylin valta, joka toimii vakituisesti ja keskeytyksittä sessiasta toiseen. Kahden puhemiehistön muodostaminen lainsäädäntötehtävineen on ylimmän vallan kahtiajakamista, mikä luo kiertämättä suuria vaikeuksia työssä. Kamareilla tulee olla omat puhemiehistönsä, joilla ei kuitenkaan ole lainsäädäntötehtäviä.

e) **Yhdistettyjen komissariaattien lukumäärästä.** Keskuskomitean edellisten täysistuntojen päätösten mukaan **yhdistettyjä** komissariaatteja tulee olla viisi (Ulkoasiain, Ulkomaankaupan, Sota-asiain, Liikenneasiain sekä Postiasiain kansankomissariaatti), **direktiivisiä** komissariaatteja on myöskin oltava viisi (Finanssiasiain kansankomissariaatti, Korkein Kansantalousneu-

vosto, Elintarvikeasiain kansankomissariaatti, Työasiain kansankomissariaatti ja Työläis-talonpoikaisinspektio), muut komissariaatit ovat täysin autonomisia. Ukrainalaiset ehdottavat, että Ulkoasiain ja Ulkomaankaupan kansankomissariaatit siirrettäisiin yhdistettyjen luokasta direktiivisten luokkaan, s.o. että nämä komissariaatit jätettäisiin tasavaltoihin rinnan Liiton Ulkoasiain ja Ulkomaankaupan kansankomissariaattien kanssa alistaen ne viimemainittujen direktiiveille. Tätä ehdotusta ei voida hyväksyä, jos otetaan huomioon, että me todella muodostamme yhden Liittovaltion, joka voi esiintyä ulkomaiden suhteen yhdistettynä kokonaisuutena. Samaa tulee sanoa toimilupasopimuksista, joiden solmiminen täytyy keskittää Tasavaltojen Liitolle.

f) **Tasavaltojen Liiton kansankomissariaattien rakenteesta.** Pitäisi laajentaa näiden kansankomissariaattien kollegioiden jäsenistöä ottamalla niihin suurimpien ja tärkeimpien kansallisuuksien edustajia.

g) **Tasavaltojen budjettioikeuksista.** Pitäisi laajentaa tasavaltojen itsenäisyyttä budjetin alalla sen tasavalloille myönnetyn osan puitteissa, jonka suuruus tulee määritellä erikseen.

TOIMENPITEET PAIKALLISEN VÄESTÖN TYÖTÄTEKEVIEN AINESTEN SAAMISEKSI MUKAAN PUOLUE- JA NEUVOSTORAKENNUSTYÖHÖN

Epätäydellisten tietojen perusteella voitaisiin jo nyt ehdottaa neljä toimenpidettä:

a) Valtio- ja puolue-elinten puhdistaminen natsionalistisista aineksista (tarkoitetaan etupäässä suur-

venäläisiä sekä myöskin venäläisvastaisia ja muita natsionalisteja). Puhdistus täytyy toimittaa varovasti, tarkistettujen tietojen perusteella ja puolueen Keskuskomitean valvonnan alaisena.

b) Järjestelmällinen ja herkeämätön työ valtio- ja puoluelaitosten tekemiseksi tasavalloissa ja alueilla kansallisiksi siinä mielessä, että asioiden hoidossa otetaan vähitellen käytäntöön paikallinen kieli ja vastuunalaiset työntekijät velvoitetaan oppimaan paikallinen kieli.

c) Paikallisen sivistyneistön enemmän tai vähemmän lojaalisten ainesten valinta ja saaminen mukaan neuvostovirastoihin meidän vastuunalaisten työntekijäimme työskennellessä samanaikaisesti tasavalloissa ja alueilla neuvosto- ja puoluetyöntekijäin kaaderien kasvattamiseksi puolueen jäsenistä.

d) Puolueeseen kuulumattomien työläisten ja talonpoikien konferenssien järjestäminen, joissa kansankomissaarit ja yleensä puolueen vastuunalaiset työntekijät tekevät selostuksia Neuvostovallan tärkeimmistä toimenpiteistä.

TOIMENPITEET PAIKALLISEN VÄESTÖN KULTTUURITASON KOHOTTAMISEKSI

On välttämätöntä esimerkiksi:

a) klubien (ei puolueen) ja muiden paikallisella kielellä toimivien valistuslaitosten järjestäminen;

b) paikallisella kielellä toimivien kaikenasteisten oppilaitosten verkoston laajentaminen;

c) paikallista syntyperää olevien enemmän tai vähemmän lojaalisten kansakoulunopettajain saaminen mukaan koulutyöhön;

d) yhdistysverkoston perustaminen luku- ja kirjoitustaidon levittämiseksi paikallisilla kielillä;

e) kustannustoiminnan järjestäminen.

TALOUDELLINEN RAKENNUSTYÖ KANSALLISISSA TASAVALLOISSA JA ALUEILLA KANSALLISTEN JA ELINOLOJEN ERIKOISUUKSIEN NÄKÖKANNALTA

On välttämätöntä esimerkiksi:

a) siirtolaisuuden säännösteleminen, ja siellä, missä on tarpeen — sen lopettaminen;

b) paikallisen työtätekevän väestön mahdollisimman täydellinen turvaaminen maalla valtion maista;

c) halpa maatalouslaina paikalliselle väestölle;

d) töiden jouduttaminen keinotekoisen kastelun laitteiden rakentamiseksi;

e) kaikenlaisen avun antaminen osuuskunnille, muun muassa tuotanto-osuuskunnille (käsityöläisten saamiseksi niihin);

f) tehtaiden siirtäminen sellaisiin tasavaltoihin, joissa on runsaasti tarpeellisia raaka-aineita;

g) käsityöläis- ja teknillisten koulujen perustaminen paikallista väestöä varten;

h) maatalouskurssien järjestäminen paikallista väestöä varten.

KÄYTÄNNÖLLISISTÄ TOIMENPITEISTÄ KANSALLISTEN SOTAJOUKKO-OSASTOJEN MUODOSTAMISEKSI

Tasavalloissa ja alueilla täytyy ryhtyä nyt heti perustamaan sotakouluja, jotta voitaisiin määrätyssä ajassa kouluttaa paikallisesta väestä päällikkökunta, joka voisi sitten olla ydinryhmänä kansallisten sotajoukko-osastojen muodostamisessa. Ymmärrettävää

on, että tällöin on riittävässä määrässä turvattava kansallisten joukko-osastojen ja erikoisesti päällikkökunnan puolue- ja yhteiskunnallinen kokoonpano. Siellä, missä on olemassa paikallisen väestön vanhoja sotilaskaadereita (Tataria, osittain Bashkiiria), voitaisiin nyt heti järjestää kansallisia miliisirykmenttejä. Gruusiassa, Armeniassa ja Azerbaidzhanissa tietääkseni jo on yksi divisioona kussakin. Ukrainassa ja Bielo-Venäjällä voitaisiin nyt heti muodostaa kummassakin (erikoisesti Ukrainassa) yksi miliisidivisioona.

Kansallisten sotajoukko-osastojen muodostamisen kysymyksellä on ensiarvoinen merkitys Turkin, Afganistanin, Puolan y.m. mahdollisilta hyökkäyksiltä puolustautumisen mielessä sekä siinä mielessä, että Tasavaltojen Liitto joutuu mahdollisesti pakoitetuksi esiintymään naapurivaltioita vastaan. Kansallisten sotajoukko-osastojen merkitys Tasavaltojen Liiton sisäisen aseman kannalta ei kaipaa todisteluja. On luultavaa, että tämän yhteydessä meidän täytyy lisätä armeijamme mieslukua noin 20—25 tuhannella miehellä.

PUOLUEVALISTUSTYÖN JÄRJESTÄMINEN

On välttämätöntä esimerkiksi:

a) perustaa äidinkielellä toimivia poliittisen tiedon kouluja;

b) järjestää marxilaisen kirjallisuuden julkaiseminen äidinkielellä;

c) omata hyvin järjestetty äidinkielinen lehdistö;

d) laajentaa Idän kansojen yliopiston toimintaa keskuksessa ja paikkakunnilla ja turvata tämä yliopisto aineellisesti;

e) perustaa Idän kansojen yliopiston yhteyteen puolueen väittelyklubi ja järjestää Moskovassa asuvien Keskuskomitean jäsenten osallistuminen sen toimintaan;

f) voimistaa työtä nuorisoliitossa ja naisten keskuudessa tasavalloissa ja alueilla.

PUOLUE- JA NEUVOSTOTYÖNTEKIJÄIN VALINTA XII EDUSTAJAKOKOUKSEN KANSALLISUUSKYSYMYKSESTÄ HYVÄKSYMÄN PÄÄTÖSLAUSELMAN KÄYTÄNNÖSSÄ TOTEUTTAMISEN KANNALTA KATSOEN

On saatava Keskuskomitean luettelointi- ja sijoitteluosastoon, agitatio- ja propagandaosastoon, organisatio-osastoon, naistyöosastoon ja instruktöörikoneistoon määrätty määrä kansallisia työntekijöitä (kaksi tai kolme kuhunkin), jotta heidän avullaan voitaisiin helpottaa Keskuskomitean juoksevaa puoluetyötä reunamaissa ja suorittaa oikein puolue- ja neuvostotyöntekijäin sijoittelu tasavaltoihin ja alueille VKP:n XII edustajakokouksen kansallisuuskysymyksessä ottaman linjan turvaamisen hengessä.

2. OIKEISTOLAISISTA JA „VASEMMISTOLAISISTA“ KANSALLISISSA TASAVALLOISSA JA ALUEILLA

Puhe neuvottelukokouksen päiväjärjestyksen ensimmäisestä kohdasta: „Sultan-Galijevin asia“ kesäkuun 10 pnä

Minä otin puheenvuoron tehdäkseni eräitä huomautuksia täällä esiintyneiden tovereiden puheiden johdosta. Mitä tulee sen kysymyksen periaatteelliseen puoleen, jota on kosketeltu Sultan-Galijevin asian yhteydessä, niin yritän valaista sitä selostuksessani päiväjärjestyksen toisesta kohdasta.

Ennen kaikkea itse neuvottelukokousta koskevasta kysymyksestä. Joku täällä sanoi (en muista, kuka nimenomaan), että tämä neuvottelukokous on epätavallinen ilmiö. Se ei ole totta. Tällaiset neuvottelut eivät ole mitään uutta meidän puolueellemme. Tämä neuvottelukokous on järjestyksessään neljäs Neuvostovallan olemassaolon aikana. Vuoden 1919 alkuun mennessä oli kolme neuvottelukokousta. Silloin tilanne salli meidän järjestää tällaisia neuvottelukokouksia. Myöhemmin, vuoden 1919 jälkeen, vuosina 1920—1921, jolloin keskitimme kaiken toimintamme kansalaissotaan, meillä ei ollut aikaa tämänluontoisiin neuvottelukokouksiin. Ja vasta nyt, sen jälkeen kun olemme suoriutuneet kansalaissodasta ja työmme on lähtenyt kulkemaan syvyyssuuntaan taloudellisen rakennustyön

linjaa, sen jälkeen, kun itse puoluetyökin on käynyt konkreettisemmaksi, erikoisesti kansallisilla alueilla ja tasavalloissa,— me olemme saaneet uudelleen mahdollisuuden järjestää tämänluontoisia neuvottelukokouksia. Ajattelen, että Keskuskomitea tulee usein turvautumaan tähän keinoon luodakseen täydellisen keskinäisen ymmärtämyksen toisaalta politiikkaa paikkakunnilla toteuttavien ja toisaalta tätä politiikkaa luovien henkilöiden välillä. Ajattelen, että tällaisia neuvottelukokouksia ei pidä järjestää ainoastaan kaikkien tasavaltojen ja alueiden edustajista, vaan myöskin eri alueilla ja tasavalloissa vielä konkreettisempien päätösten muokkaamiseksi. Vain tällainen kysymyksen asettaminen voi tyydyttää sekä Keskuskomiteaa että työntekijöitä paikkakunnilla.

Minä kuuntelin eräitä tovereita, jotka puhuivat siitä, kuinka minä olin varoittanut Sultan-Galijevia saatuani tilaisuuden tutustua hänen ensimmäiseen konspiratiiviseen kirjeeseensä, jonka hän oli kirjoittanut muistaakseni Adigamovin osoitteella, joka jostain syystä vaikenee eikä puhu, vaikka juuri hänen pitäisi puhua ensimmäisenä ja toisia enemmän. Nämä toverit moittivat minua siitä, että olin puolustanut Sultan-Galijevia liikaa. Niin, minä todellakin puolustin häntä viimeiseen mahdollisuuten asti ja katsoin ja katson edelleenkin sen velvollisuudekseni. Mutta minä puolustin häntä määrättyyn rajaan asti. Ja kun Sultan-Galijev ylitti tämän rajan, niin minä käännyin hänestä pois. Hänen ensimmäinen konspiratiivinen kirjeensä osoittaa, että hän, Sultan-Galijev, tekee jo eroa puolueesta, sillä hänen kirjeensä sävy on melkein valkokaartilainen, sillä hän kirjoittaa Keskuskomitean

jäsenistä siten kuin voidaan kirjoittaa vain vihollisista. Kohtasin hänet sattumalta Politbyroossa, jossa hän puolusti Tatarian tasavallan vaatimusta Maanviljelysasiain kansankomissariaatin linjalla. Varoitin häntä silloin heti antamalla hänelle kirjelappusen, jossa nimitin hänen konspiratiivista kirjettään puoluevastaiseksi, syytin häntä validovilaistyyppisen järjestön muodostamisesta ja sanoin hänelle, että ellei hän lopeta illegaalista puoluevastaista toimintaansa, niin hänen käy huonosti ja minun puoleltani hän ei saa minkäänlaista kannatusta. Hän vastasi minulle hyvin hämillään, että minut on johdettu harhaan, että hän todellakin kirjoitti Adigamoville, mutta ei sitä, vaan jotain muuta, että hän on jäänyt samanlaiseksi puoluemieheksi kuin on ollutkin ja antaa kunniasanansa siitä, että tulee edelleenkin olemaan puolueen kannalla. Siitä huolimatta hän lähetti viikon kuluttua toisen konspiratiivisen kirjeen, jossa velvoittaa Adigamovin ottamaan yhteyden basmatsheihin ja heidän päämieheensä Validoviin ja „polttamaan“ kirjeen. Näinollen tuloksena oli kataluus, tuloksena oli petos, joka pakoitti minut katkaisemaan kaikki välini Sultan-Galijevin kanssa. Siitä hetkestä alkaen pidän Sultan-Galijevia puolueen ulkopuolella, Neuvostojen ulkopuolella olevana henkilönä, ja huolimatta siitä, että hän yritti monta kertaa päästä luokseni „keskustelemaan“, minä katsoin mahdottomaksi puhua hänen kanssaan. „Vasemmistolaiset“ toverit moittivat minua jo vuoden 1919 alussa, että minä tuen Sultan-Galijevia, varjelen häntä puoluetta varten ja säälin häntä toivossa, että hän lakkaa olemasta natsionalisti ja tulee marxilaiseksi. Minä todellakin katsoin velvollisuudekseni tukea

häntä toistaiseksi. Itäisissä tasavalloissa ja alueilla on niin vähän sivistyneistöä, ajattelevia miehiä ja yleensä kirjantaitoisia ihmisiä, että heidät voidaan sormin laskea, — kuinka näinollen voitaisiin olla pitämättä heitä arvossa? Olisi rikollista olla ryhtymättä kaikkiin toimenpiteisiin Idästä kotoisin olevien tarpeellisten ihmisten varjelemiseksi rappeutumiselta ja heidän säilyttämisekseen puolueelle. Mutta kaikella on rajansa. Ja tänä rajana oli se hetki, jolloin Sultan-Galijev siirtyi kommunistien leiristä basmatshien leiriin. Siitä hetkestä lähtien hän on ollut kuollut puolueelle. Juuri sen vuoksi Turkin lähettiläs osoittautui hänelle otollisemmaksi kuin puolueemme Keskuskomitea.

Samanlaisen moitteen minä kuulin Shamigulovilta, että vastoin hänen vaatimustaan tehdä yhdellä iskulla loppu Validovista minä puolustin Validovia pyrkien säilyttämään hänet puolueelle. Minä todellakin puolustin häntä toivossa, että Validov voi parantua. Ovathan parannuksen tehneet pahemminkin langenneet ihmiset, sen me tiedämme poliittisten puolueiden historiasta. Minä ajattelin, että Shamigulov ratkaisee kysymyksen liian yksinkertaisesti. En seurannut hänen neuvoaan. Totta kyllä, Shamigulovin ennustus kävi toteen vuoden kuluttua, Validov ei parantunut, vaan meni basmatshien luo. Mutta puolue kuitenkin voitti siitä, että me pitkitimme vuodella Validovin poistumista puolueesta. Olen varma siitä, että jos me olisimme heittäneet Validovin yli laidan vuonna 1918, niin sellaiset toverit kuin Murtazin, Adigamov, Halikov ja muut eivät olisi silloin jääneet meidän riveihimme. (Ääni: „Halikov olisi jäänyt".) Ehkä Halikov ei olisikaan poistunut, mutta kokonainen ryhmä riveis-

sämme työskenteleviä tovereita olisi poistunut Validovin mukana. Tämän me saavutimme kärsivällisyydellämme ja harkitsevaisuudellamme.

Minä kuuntelin Ryskulovia, ja minun on sanottava, että hänen puheensa ei ollut aivan vilpitön, se oli puolittain diplomaattinen (ääni: „Oikein"), ja yleensä hänen puheensa tekee raskaan vaikutuksen. Odotin häneltä suurempaa selvyyttä ja vilpittömyyttä. Puhuipa Ryskulov mitä hyvänsä, niin on selvää, että hänellä on kotonaan Sultan-Galijevin kaksi konspiratiivista kirjettä, joita hän ei ole näyttänyt kenellekään, on selvää, että hän oli aatteellisesti yhteydessä Sultan-Galijevin kanssa. Se on aivan pikkuasia, että Ryskulov kieltää osallisuutensa Sultan-Galijevin asian kriminaaliseen puoleen vakuuttaen, ettei hän ole yhteydessä Sultan-Galijeviin linjalla, joka johtaa basmatshilaisuuteen. Neuvottelukokouksessa ei ole kysymys siitä. Kysymys on aatteellisesta, ideologisesta yhteydestä sultan-galijevilaisuuteen. Ja että Ryskulovilla oli Sultan-Galijeviin sellainen yhteys, se on selvää, toverit, sitä ei voi kieltää Ryskulov itsekään. Mutta eikö ole tullut jo aika, että hän täällä, tältä puhujalavalta puhuen vihdoinkin tekisi päättäväisesti ja ilman varauksia eron sultan-galijevilaisuudesta? Tässä mielessä Ryskulovin puhe oli puolittain diplomaattinen ja epätyydyttävä.

Enbajev piti myöskin diplomaattisen ja vilpillisen puheen. Eikö se ole tosiasia, että Enbajev ja ryhmä tatarialaisia työntekijöitä, joita minä pidän mainioina käytännönmiehinä huolimatta heidän aatteellisesta häilyväisyydestään, että he kääntyivät Sultan-Galijevin vangitsemisen jälkeen Keskuskomitean puoleen

vaatien hänen viipymätöntä vapauttamistaan ja mennen täydellisesti takuuseen Sultan-Galijevista ja vihjailivat, että Sultan-Galijevilta otetut asiakirjat eivät ole oikeita? Eikö tämä ole totta? Mutta mitä kuitenkin kävi ilmi tutkimusten yhteydessä? Kävi ilmi, että kaikki asiakirjat olivat alkuperäisiä. Niiden alkuperäisyyden tunnusti Sultan-Galijev itse ja ilmoitti samalla synneistään enemmän kuin asiakirjoissa on sanottu, tunnusti syyllisyytensä loppuun asti ja katui. Eikö ole selvää, että kaiken tämän jälkeen Enbajevin olisi pitänyt päättäväisesti ja kerta kaikkiaan tunnustaa virheensä ja katkaista välinsä Sultan-Galijevin kanssa? Sitä Enbajev ei kuitenkaan tehnyt. Hän käytti hyväkseen tilaisuutta tehdäkseen pilkkaa „vasemmistolaisista", mutta nähtävästi arvellen, että diplomatia pelastaa, hän ei halunnut katkaista päättäväisesti ja kommunistin tavoin välejään sultan-galijevilaisuuden kanssa, erota siitä kuilusta, johon Sultan-Galijev oli joutunut.

Firdevsin puhe oli alusta loppuun asti pelkkää diplomatiaa. Kuka ketä aatteellisesti johti: Sultan-Galijevko Firdevsiä vaiko Firdevs Sultan-Galijevia — sen kysymyksen jätän avoimeksi. Ajattelen kuitenkin, että pikemminkin Firdevs johti aatteellisesti Sultan-Galijevia kuin päinvastoin. Sultan-Galijevin teoreettisissa harjoitteluissa minä en näe mitään erikoisen sallimatonta. Jos Sultan-Galijevilla asia olisi rajoittunut panturkkilaisuuden ja panislamismin ideologiaan, niin se olisi ollut pienempi vahinko, sanoisin, että tämä ideologia, huolimatta sen kieltämisestä puolueemme X edustajakokouksen hyväksymässä kansallisuuskysymystä koskevassa päätöslauselmassa, voidaan

katsoa siedettäväksi ja voidaan rajoittua sen arvostelemiseen puolueemme riveissä. Mutta kun ideologiset harjoittelut päättyvät toimintaan yhteyden ottamiseksi basmatshien johtomiesten, Validovin y.m. kanssa, niin silloin ei voida mitenkään puolustella basmatshilaista käytäntöä viattomalla ideologialla, kuten Firdevs yrittää tehdä. Sultan-Galijevin toiminnan sellaisella puolustelemisella te ette voi johtaa ketään harhaan. Siten voitaisiin löytää puolusteluja myös imperialismille ja tsarismille, sillä niillä on myöskin oma, toisinaan verrattain viattomalta näyttävä ideologiansa. Niin ei saa päätellä. Te ette ole täällä tuomioistuimen edessä, vaan vastuunalaisten työntekijäin neuvottelukokouksessa, jotka vaativat teiltä suoruutta ja vilpittömyyttä eikä diplomatiaa.

Minun mielestäni Hodzhanov puhui hyvin. Huonosti ei puhunut myöskään Ikramov. Mutta minun on mainittava eräästä kohdasta näiden tovereiden puheissa, kohdasta, joka panee ajattelemaan. He kumpikin sanoivat, että nykyisen Turkestanin ja tsaarinaikaisen Turkestanin välillä ei ole minkäänlaista eroa, että vain kyltti on muuttunut, että Turkestan on jäänyt entiseksi, sellaiseksi kuin se oli tsaarin aikana. Toverit, jos tämä ei ole sanontahairahdus, jos tämä on harkittua puhetta ja jos se on sanottu täysin tietoisena siitä, mitä pitää sanoa, niin siinä tapauksessa basmatshit ovat oikeassa ja me olemme väärässä. Jos Turkestan on todellakin siirtomaa, kuten tsaarinvallan aikana, niin silloin basmatshit ovat oikeassa, silloin meidän ei pidä tuomita Sultan-Galijevia, vaan hänen pitää tuomita meitä ihmisinä, jotka sallimme Neuvostovallan puitteissa siirtomaiden olemassaolon. Jos se

on totta, niin en ymmärrä, miksi te itse ette ole siirtyneet basmatshilaisuuteen? Ilmeistä on, että Hodzhanov ja Ikramov eivät olleet harkinneet puheensa tätä kohtaa, sillä he eivät voi olla tietämättä sitä, että nykyinen Neuvosto-Turkestan eroaa perinpohjaisesti tsaarinaikaisesta Turkestanista. Halusin panna merkille tämän hämärän kohdan näiden tovereiden puheissa, että toverit yrittäisivät miettiä sitä ja korjata virheensä.

Minä otan kontolleni osan niistä syytöksistä, joita Ikramov esitti tarkoittaen Keskuskomitean toimintaa, että me emme ole aina olleet tarkkaavaisia ja ettemme aina ole onnistuneet asettamaan ajoissa niitä käytännöllisiä kysymyksiä, joita itäisten tasavaltojen ja alueiden tilanne on sanellut. Keskuskomitea on tietysti ylikuormitettu, eikä se voi ehtiä kaikkialle. Ja olisi naurettavaa ajatella, että Keskuskomitea voi tehdä kaikki ajoissa. Kouluja Turkestanissa on tietysti vähän. Paikalliset kielet eivät ole vielä tulleet käytäntöön valtiovirastoissa, virastoja ei ole tehty kansallisiksi. Kulttuuritaso on yleensä alhainen. Kaikki se on totta. Mutta voidaanko vakavasti toivoa, että Keskuskomitea tai puolue kokonaisuudessaan voisi parissa kolmessa vuodessa kohottaa Turkestanin kulttuuritason? Me kaikki pidämme ääntä ja valittelemme sitä, että Venäjän kulttuuritaso, kulttuuritasonsa puolesta Tasavaltojen Liiton muita kansoja korkeammalla olevan Venäjän kansan kulttuuritaso, on alhainen. Iljitsh puhui usein siitä, että meidän kulttuuritasomme on alhainen, ettei parissa kolmessa vuodessa eikä edes kymmenessäkään vuodessa voida oleellisesti kohottaa Venäjän kulttuuritasoa. Mutta kun ei parissa

kolmessa vuodessa eikä edes kymmenessäkään vuodessa voida oleellisesti kohottaa Venäjän kulttuuritasoa, niin kuinka voidaan vaatia kulttuuritason joudutettua kohottamista ei-venäläisillä, takapajulle jääneillä alueilla, joissa sivistys on vähän kehittynyttä? Eikö ole selvää, että yhdeksän kymmenesosaa „syystä“ lankeaa tässä olosuhteille, takapajuisuudelle ja että sitä, kuten sanotaan, ei saa jättää huomioonottamatta.

„Vasemmistolaisista“ ja oikeistolaisista.

Onko heitä kommunistisissa järjestöissä alueilla ja tasavalloissa? On tietysti. Sitä ei voida kieltää.

Mikä on oikeistolaisten synti? Se, että oikeistolaiset eivät ole eivätkä voi olla vastamyrkkynä, varmana suojamuurina natsionalistisia virtauksia vastaan, jotka kehittyvät ja vahvistuvat uuden talouspolitiikan yhteydessä. Se seikka, että sultan-galijevilaisuus oli mahdollinen, se seikka, että se loi itselleen määrätynlaisen kannattajapiirin itäisissä tasavalloissa, erikoisesti Bashkiiriassa ja Tatariassa, puhuu selvästi siitä, että oikeistolaisainekset, jotka siellä, noissa tasavalloissa, ovat vallitsevana enemmistönä, eivät ole riittävänä suojamuurina natsionalismia vastaan.

Täytyy muistaa, että meidän kommunistiset järjestömme reunamaissa, tasavalloissa ja alueilla, voivat kehittyä ja päästä jaloilleen, tulla todellisiksi internationalistisiksi marxilaisiksi kaadereiksi vain siinä tapauksessa, jos ne voittavat natsionalismin. Natsionalismi on aatteellinen peruseste marxilaisten kaaderien, marxilaisen etujoukon kasvattamisen tiellä reunamaissa ja tasavalloissa. Meidän puolueemme historia osoittaa, että bolshevikkien puolue, sen venäläinen osa, kasvoi ja lujittui taistellen menshevismiä

vastaan, sillä menshevismi on porvariston ideologiaa, menshevismi on porvarillisen ideologian johdattimena meidän puolueeseemme, ja ilman menshevismin voittamista se ei olisi voinut päästä jaloilleen. Iljitsh kirjoitti tästä monta kertaa. Vain sitä mukaa kuin bolshevismi voitti menshevismin sen organisatoorisissa ja ideologisissa muodoissa, se kasvoi ja lujittui todellisena johtavana puolueena. Samaa on sanottava natsionalismista meidän kommunististen järjestöjemme suhteen reunamaissa ja tasavalloissa. Natsionalismilla on näille järjestöille samanlainen merkitys kuin menshevismillä oli bolshevikkien puolueelle menneisyydessä. Kaikenlaiset porvarilliset, siinä luvussa myös menshevistiset vaikutukset voivat tunkeutua meidän järjestöihimme reunamaissa vain natsionalistisen verhon suojassa. Meidän järjestömme tasavalloissa voivat tulla marxilaisiksi vain siinä tapauksessa, jos ne pystyvät pitämään puoliaan sitä natsionalistista virtausta vastaan, joka pakkaa puolueeseemme reunamaissa, pakkaa siksi, että porvaristoa syntyy uudestaan, voimistuu uusi talouspolitiikka, voimistuu natsionalismi, on olemassa suurvenäläisen chauvinismin jätteitä, jotka myöskin sysäävät eteenpäin paikallista natsionalismia, on olemassa ulkomaisten valtioiden vaikutus, jotka tukevat natsionalismia kaikin tavoin. Taistelu tätä vihollista vastaan tasavalloissa ja alueilla on se vaihe, jonka läpi meidän kommunististen järjestöjemme kansallisissa tasavalloissa on käytävä, jos ne haluavat lujittua todella marxilaisina järjestöinä. Muuta tietä ei ole. Ja tässä taistelussa oikeistolaiset ovat heikkoja. He ovat heikkoja siksi, että ovat puolueen suhteen skeptillisyyden saastuttamia ja

antautuvat helposti natsionalismin vaikutukselle. Se on tasavaltojen ja alueiden kommunististen järjestöjen oikeistosivustan synti.

Mutta yhtä syntisiä, elleivät syntisempiäkin, ovat „vasemmistolaiset“ reunamaissa. Kun kommunistiset järjestöt reunamaissa eivät voi lujittua ja kehittyä todellisiksi marxilaisiksi kaadereiksi voittamatta natsionalismia, niin itse nämä kaaderit voivat muuttua joukkojärjestöiksi, voivat liittää lujasti ympärilleen työtätekevien joukkojen enemmistön vain siinä tapauksessa, jos ne oppivat olemaan riittävän joustavia saadakseen meidän valtiovirastoihimme mukaan kaikki vähänkin lojaaliset kansalliset ainekset tekemällä niille myönnytyksiä, jos ne oppivat manöveeraamaan puolueen sisällä natsionalismia vastaan käytävän päättäväisen taistelun ja sen yhtä päättäväisen taistelun välillä, jota käydään paikallisen väen, sivistyneistön y.m. kaikkien enemmän tai vähemmän lojaalisten ainesten saamiseksi mukaan neuvostotyöhön. „Vasemmistolaiset“ reunamaissa ovat enemmän tai vähemmän vapaita skeptillisyydestä puolueen suhteen sekä alttiudesta natsionalismin vaikutukselle. Mutta „vasemmistolaisten“ syntinä on se, että he eivät osaa olla joustavia suhtautumisessa väestön porvarillis-demokraattisiin ja yksinkertaisesti lojaalisiin aineksiin, he eivät osaa eivätkä halua manöveerata näiden ainesten mukaan saamisessa, he vääristelevät puolueen linjaa maan työtätekevän väestön enemmistön puolelleen voittamisessa. Mutta tämä joustavuus ja tämä kyky manöveerata natsionalismia vastaan käytävän taistelun ja vähänkin lojaalisten ainesten meidän valtiovirastoihimme saamisen välillä on saatava aikaan

ja luotava hinnalla millä hyvänsä. Se voidaan saada aikaan ja luoda vain siinä tapauksessa, jos otamme varteen kaiken monimutkaisuuden ja erikoisuuden, minkä me tapaamme alueillamme ja tasavalloissamme; jos emme ryhdy askartelemaan yksinkertaisesti niiden esikuvien siirtämiseksi, joita luodaan keskisillä teollisuusalueilla ja joita ei voida mekaanisesti siirtää ja juurruttaa reunamaihin; jos emme sysää syrjään väestön natsionalistismielisiä aineksia, natsionalistismielisiä pikkuporvareita; jos opimme saamaan nämä ainekset mukaan yleiseen valtiotyöhön. „Vasemmistolaiset“ lankeavat syntiin siinä, että he ovat lahkolaisuuden saastuttamia eivätkä ymmärrä sitä ensiarvoista merkitystä, mikä on näillä puolueen monimutkaisilla tehtävillä kansallisissa tasavalloissa ja alueilla.

Kun oikeistolaiset ovat uhkana siitä, että he voivat myöntyväisyydellään natsionalismille vaikeuttaa meidän kommunististen kaadereidemme kasvua reunamaissa, niin „vasemmistolaiset“ ovat puolueelle uhkana siitä, että viehättyneinä yksinkertaistettuun ja kiireiseen „kommunismiinsa“ he voivat irroittaa puolueemme talonpoikaistosta ja paikallisen väestön laajoista joukoista.

Kumpi näistä vaaroista on vaarallisempi? Jos „vasemmalle“ poikkeavat toverit aikovat edelleenkin harjoittaa paikkakunnilla väestön keinotekoisen kerrostamisen politiikkaa, ja tällaista politiikkaa ei ole harjoitettu vain Tshetshnjassa ja Jakutian alueella, ei vain Turkestanissa... (Ibragimov: „Se on differentiointitaktiikkaa“.) Nyt Ibragimov on keksinyt kerrostamistaktiikan vaihtamisen differentiointitaktiikkaan, mutta se ei ole asiaa yhtään muuttanut, —

sanon, että jos he aikovat edelleenkin harjoittaa ylhäältäkäsin kerrostamisen taktiikkaa; jos he luulevat, että venäläiset esikuvat voidaan mekaanisesti siirtää ja istuttaa erikoisiin kansallisiin oloihin ottamatta huomioon elinoloja ja konkreettisia olosuhteita; jos he luulevat, että taisteltaessa natsionalismia vastaan täytyy samalla heittää yli laidan kaikki kansallinen; sanalla sanoen, jos „vasemmisto"-kommunistit reunamaissa aikovat jäädä parantumattomiksi, niin minun on sanottava, että kahdesta vaarasta voi „vasemmisto"-vaara osoittautua vaarallisemmaksi.

Siinä on kaikki, mitä halusin sanoa „vasemmistolaisia" ja oikeistolaisia koskevasta kysymyksestä. Olen kiiruhtanut jonkunverran edelle, mutta niin on käynyt siksi, että koko neuvottelukokous on kiiruhtanut edelle lähtiessään käsittelemään ennakolta toista kohtaa.

Täytyy sivaltaa oikeistolaisia, jotta heidät voitaisiin pakoittaa, opettaa taistelemaan natsionalismia vastaan tarkoituksella kasvattaa paikallisesta väestä todellisia kommunistisia kaadereita. Mutta myöskin „vasemmistolaisia" on sivallettava, jotta heille voitaisiin opettaa joustavuutta, taitavaa manöveerausta väestön laajojen joukkojen puolelleen voittamisen tarkoituksessa. Tämä kaikki on tehtävä siksi, että totuus on „keskivälillä", oikeistolaisten ja „vasemmistolaisten" välillä, kuten Hodzhanov oikein huomautti.

3. KÄYTÄNNÖLLISET TOIMENPITEET PUOLUEEN XII EDUSTAJAKOKOUKSEN KANSALLISUUSKYSYMYKSESTÄ HYVÄKSYMÄN PÄÄTÖSLAUSELMAN KÄYTÄNNÖSSÄ TOTEUTTAMISEKSI

Alustus päiväjärjestyksen toisesta kohdasta kesäkuun 10 pnä

Toverit! Te olette jo varmaankin saaneet Keskuskomitean Politbyroon ohjelmaluonnoksen* kansallisuuskysymyksestä. (Ääniä: „Eivät kaikki ole saaneet".) Tämä ohjelma koskee päiväjärjestyksen toista kohtaa ja sen kaikkia alakohtia. Ainakin Keskuskomitean salakirjoitussähkösanoman neuvottelukokouksen päiväjärjestyksestä ovat kaikki saaneet.

Politbyroon ehdotukset voidaan jakaa kolmeen ryhmään.

Ensimmäinen kysymysryhmä koskee kommunististen kaaderien lujittamista tasavalloissa ja alueilla paikallisista ihmisistä.

Toinen kysymysryhmä koskee kaikkea sitä, mikä on yhteydessä XII edustajakokouksen kansallisuuskysymyksestä hyväksymien konkreettisten päätösten käytännössä toteuttamisen kanssa, nimittäin: kysymykset paikallisen väestön työtätekevien ainesten saamisesta mukaan puolue- ja neuvostorakennustyöhön; kysymykset toimenpiteistä, jotka ovat välttä-

* Kts. tämä osa, s. 317—325. *Toim.*

mättömiä paikallisen väestön kulttuuritason kohottamiseksi; kysymykset tasavaltojen ja alueiden taloudellisen aseman kohottamisesta elinolojen erikoisten ominaisuuksien mukaisesti; lopuksi kysymykset osuustoiminnasta alueilla ja tasavalloissa, tehtaiden siirtämisestä, teollisuustukikohtien luomisesta y.m. Tämä kysymysryhmä koskee alueiden ja tasavaltojen talous-, kulttuuri- ja valtiollisen alan tehtäviä paikallisiin oloihin sovellettuina.

Kolmas kysymysryhmä koskee Tasavaltojen Liiton Perustuslakia yleensä ja erikoisesti korjausten tekemistä tähän Perustuslakiin Tasavaltojen Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean toisen kamarin perustamisen näkökannalta. Viimeinen kysymysryhmä, kuten tunnettua, liittyy Tasavaltojen Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean edessäolevaan sessiaan.

Siirryn ensimmäiseen kysymysryhmään, kysymyksiin, jotka koskevat marxilaisten kaaderien paikallisista ihmisistä kasvattamisen ja lujittamisen keinoja, kaaderien, jotka voivat olla Neuvostovallan tärkeimpänä ja viime kädessä ratkaisevana tukena reunamaissa. Jos tarkastellaan meidän puolueemme (otan sen perusosan, venäläisen osan) kehitystä ja seurataan sen kehityksen perusvaiheita ja luodaan sitten siihen rinnastamalla lähiajan kuva kommunististen järjestöjemme kehityksestä alueilla ja tasavalloissa, niin luulen, että me löydämme avaimen niiden erikoisuuksien ymmärtämiseksi, joita näissä maissa on puolueemme reunamaissa kehittämisen näkökannalta.

Perustehtävänä puolueemme, sen venäläisen osan, kehityksen ensimmäisellä kaudella oli kaaderien, marxilaisten kaaderien luominen. Ne, nämä marxilaiset

kaaderit, muodostuivat ja karaistuivat meillä taistelussa menshevismiä vastaan. Näiden kaaderien tehtävänä oli *silloin, tuona kautena*, — otan kauden bolshevikkipuolueen perustamisesta siihen ajankohtaan saakka, jolloin puolueesta karkoitettiin likvidaattorit menshevismin täydellisimpinä ilmaisijoina,— niiden perustehtävänä oli silloin työväenluokan kaikkein toimeliaimpain, kaikkein rehellisimpäin ja kaikkein etevimpäin ainesten voittaminen bolshevikkien puolelle, kaaderien luominen, etujoukon muodostaminen. Silloin käytiin taistelua ensi kädessä niitä porvarillisluontoisia virtauksia, erikoisesti menshevismiä vastaan, jotka yrittivät estää kaaderien yhteenliittämistä, niiden liittämistä yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, puolueen ydinryhmäksi. Silloin puolueella ei vielä ollut lähimpänä ja päivänpolttavana tarpeena laajojen yhteyksien järjestämisen tehtävää työväenluokan ja työtätekevän talonpoikaiston miljoonaisiin joukkoihin, näiden joukkojen puolelleen voittamisen tehtävää, maan väestön enemmistön puolelleen voittamisen tehtävää. Puolue ei vielä ollut päässyt niin pitkälle.

Vasta puolueemme kehityksen seuraavalla asteella, vasta sen toisessa vaiheessa, kun nämä kaaderit olivat kasvaneet, kun ne olivat valautuneet puolueemme ydinryhmäksi, kun työväenluokan parhaimpien ainesten myötätunto oli jo voitettu tai miltei voitettu puolellemme, vasta sen jälkeen puolueelle tuli lähimmäksi ja lykkäystä sietämättömäksi tarpeeksi miljoonaisten joukkojen puolelleen voittamisen tehtävä, puoluekaaderien todelliseksi työväen joukkopuolueeksi muuttamisen tehtävä. Tänä kautena puolueemme ydinryhmän täytyi käydä taistelua ei niinkään paljon menshevis-

miä vastaan kuin puolueemme „vasemmistolaisia“ aineksia vastaan, kaikenlaisia „otzovisteja“ vastaan, jotka yrittivät korvata vuoden 1905 jälkeisen ajankohdan uusien olosuhteiden erikoisuuksien vakavan tutkimisen vallankumouksellisella sanahelinällä, jotka yksinkertaistetun „vallankumouksellisella“ taktiikallaan jarruttivat puolueemme kaaderien todelliseksi joukkopuolueeksi muuttamisen asiaa ja saivat toiminnallaan aikaan vaaran, että puolue irtaantuu laajoista työväenjoukoista. Tuskin tarvitsee todistella, että ilman päättäväistä taistelua tätä „vasemmisto“-vaaraa vastaan, ilman sen voittamista puolue ei olisi voinut voittaa puolelleen työtätekevien miljoonaisia joukkoja.

Sellainen on suunnilleen kuva taistelusta kahdella rintamalla, oikeistolaisia, s.o. menshevikkejä, ja „vasemmistolaisia“ vastaan, kuva puolueemme perusosan, sen venäläisen osan, kehityksestä.

Kirjasessaan „„Vasemmistolaisuus“ lastentautina kommunismissa“ toveri Lenin on riittävän vakuuttavasti kuvannut tämän kommunististen puolueiden kehityksen välttämättömän ja kiertämättömän vaiheen. Siinä toveri Lenin osoittaa, että suunnilleen samanlaisten kehitysasteiden kautta tulevat käymään ja jo käyvät kommunistiset puolueet Lännessä. Lisäämme puolestamme, että samaa täytyy sanoa meidän kommunististen järjestöjemme ja kommunististen puolueidemme kehityksestä reunamaissa.

Täytyy kuitenkin panna merkille, että huolimatta yhtäläisyydestä sen välillä, mitä puolue on kokenut menneisyydessä, ja sen välillä, mitä puoluejärjestömme kokevat nykyään reunamaissa, on puolueemme kehityksessä kansallisissa tasavalloissa ja alueilla kuiten-

kin eräitä tärkeitä erikoisuuksia, jotka meidän on ehdottomasti huomioitava ja joiden jättämisellä ilman huolellista lukuunottamista me voimme tehdä joukon mitä karkeimpia virheitä määritellessämme marxilaisten kaaderien paikallisista ihmisistä kasvattamisen tehtäviä reunamaissa.

Siirtykäämme tarkastelemaan näitä erikoisuuksia.

Taistelu oikeistolaisia ja „vasemmistolaisia“ aineksia vastaan reunamaiden järjestöissämme on tarpeellinen ja välttämätön, sillä muussa tapauksessa me emme voi kasvattaa marxilaisia kaadereita, jotka ovat kiinteässä yhteydessä joukkojen kanssa. Se on ymmärrettävää. Mutta reunamaissa vallitsevan tilanteen erikoisuus ja erilaisuus puolueemme kehityksen menneisyyteen verrattuna on siinä, että kaaderien muodostaminen ja niiden muuttaminen joukkopuolueeksi ei tapahdu reunamaissa porvarillisen järjestelmän aikana, kuten tapahtui meidän puolueemme historiassa, vaan neuvostojärjestelmän aikana, proletariaatin diktatuurin aikana. Silloin, porvarillisen järjestelmän aikana, voitiin ja pitikin ajan olosuhteiden vuoksi lyödä **ensiksi** menshevikkejä (marxilaisten kaaderien muodostamiseksi) ja **sitten** otzovisteja (näiden kaaderien muuttamiseksi joukkopuolueeksi) käyttäen taisteluun näitä poikkeamia vastaan kokonaista kaksi kautta puolueemme historiassa. Nyt me ajan olosuhteiden vuoksi emme voi sitä mitenkään tehdä, sillä nykyään puolue on vallassa, ja vallassa olevalle puolueelle on tarpeen, että sillä on reunamaissa luotettavia marxilaisia kaadereita paikallisista ihmisistä, jotka ovat samalla yhteydessä väestön laajojen joukkojen kanssa. Nykyään me emme voi **ensiksi** lyödä

oikeistovaaraa „vasemmistolaisten“ avustuksella, kuten tapahtui puolueemme historiassa, ja sitten „vasemmisto“-vaaraa oikeistolaisten avustuksella,— nyt meidän on käytävä taistelua kummallakin rintamalla samanaikaisesti pyrkien lyömään kummankin vaaran, jotta saisimme tulokseksi reunamaissa joukkojen kanssa yhteydessä olevia marxilaisesti koulutettuja kaadereita paikallisista ihmisistä. Silloin voitiin puhua kaadereista, jotka eivät vielä olleet yhteydessä laajojen joukkojen kanssa ja joiden oli päästävä yhteyteen niiden kanssa kehityksen seuraavana kautena,— nyt olisi naurettavaa puhuakin siitä, sillä Neuvostovallan aikana ei voida kuvitella marxilaisia kaadereita, jotka eivät tavalla tai toisella olisi yhteydessä laajoihin joukkoihin. Ne olisivat sellaisia kaadereita, joilla ei olisi mitään yhteistä marxilaisuuden enempää kuin joukkopuolueenkaan kanssa. Tämä kaikki tekee asian huomattavasti mutkallisemmaksi ja sanelee puoluejärjestöillemme reunamaissa samanaikaisen taistelun välttämättömyyden sekä oikeistolaisia että „vasemmistolaisia“ vastaan. Tästä johtuu puolueemme kanta taistelussa kahdella rintamalla kumpaakin poikkeamaa vastaan samanaikaisesti.

Edelleen tulee panna merkille se seikka, että kommunististen järjestöjemme kehitys reunamaissa ei tapahdu eristettynä, kuten puolueemme historiassa tapahtui sen venäläisen osan kehitys, vaan puolueemme ydinryhmän välittömän vaikutuksen alaisena, joka on koeteltu ei vain marxilaisten kaaderien muodostamisessa, vaan myöskin näiden kaaderien saattamisessa yhteyteen laajojen väestöjoukkojen kanssa ja vallankumouksellisessa manöveerauksessa

Neuvostovallan puolesta käydyssä taistelussa. Reunamaiden aseman erikoisuus on tässä suhteessa siinä, että näissä maissa, Neuvostovallan kehityksen ehtojen mukaisesti niissä, puoluejärjestömme voivat ja niiden pitää manöveerata omilla voimillaan yhteyksien lujittamiseksi laajoihin väestöjoukkoihin käyttäen siinä hyväkseen puolueemme rikasta kokemusta edelliseltä kaudelta. Aina viime aikoihin asti VKP:n Keskuskomitea on manöveerannut reunamaissa tavallisesti välittömästi, reunamaissa olevien kommunististen järjestöjen pään ylitse, toisinaan jopa sivuuttaenkin nämä järjestöt, vetäen mukaan neuvostorakennustyön yleiseen työhön kaikki ja kaikenlaiset enemmän tai vähemmän lojaalisluontoiset kansalliset ainekset. Nyt tämä työ on tehtävä reunamaiden puoluejärjestöjen itsensä. Ne voivat sen tehdä, ja niiden on se tehtävä muistaen, että tämä tie on paras keino paikallisesta väestä muodostettujen marxilaisten kaaderien muuttamiseksi todelliseksi joukkopuolueeksi, joka kykenee viemään mukanaan väestön enemmistön maassa.

Sellaisia ovat ne kaksi erikoisuutta, jotka on otettava tarkasti huomioon, kun määritellään puolueemme linjaa marxilaisten kaaderien kasvattamisessa ja laajojen väestöjoukkojen puolelleen voittamisessa näiden kaaderien toimesta reunamaissa.

Siirryn toiseen kysymysryhmään. Koska kaikki toverit eivät ole saaneet ohjelmaluonnosta, niin luen sen ja selitän sitä.

Ensiksikin, „toimenpiteet proletaaristen ja puoliproletaaristen ainesten saamiseksi mukaan puolue- ja neuvostorakennustyöhön“. Mitä varten se on tarpeen?

Sitä varten, että puolue- ja erikoisesti neuvostokoneisto voitaisiin lähentää väestöön. On välttämätöntä, että nämä elimet toimisivat laajoille väestöjoukoille ymmärrettävällä kielellä, muutoin on mahdotonta lähentää niitä väestöön. Kun puolueemme tehtävänä on tehdä Neuvostovalta joukoille läheiseksi, niin tämä tehtävä voidaan täyttää vain tekemällä tämä valta joukoille ymmärrettäväksi. Valtiovirastojen johdossa olevien henkilöiden ja myöskin itse virastojen on toimittava väestölle ymmärrettävällä kielellä. Virastoista on karkoitettava pois chauvinistiset ainekset, jotka murtavat Tasavaltojen Liiton kansojen välisen ystävyyden ja solidaarisuuden tunnetta, sellaiset ainekset on poistettava meidän virastoistamme niin Moskovassa kuin myöskin tasavalloissa ja asetettava valtiovirastojen johtoon tasavalloissa paikallisia henkilöitä, jotka tuntevat väestön kielen ja tavat.

Muistan sen, kun Kirgiisian tasavallassa oli kaksi vuotta sitten Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajana Pestkovski, joka ei taitanut kirgiisian kieltä. Tämä seikka aiheutti jo silloin hyvin suuria vaikeuksia Kirgiisian tasavallan hallituksen yhteyksien lujittamisessa kirgiisialaisiin talonpoikaisjoukkoihin. Juuri sen vuoksi puolue järjesti asian niin, että Kirgiisian tasavallan Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajana on nyt kirgiisi.

Muistan vielä, kuinka eräs tovereiden ryhmä Bashkiiriasta ehdotti viime vuonna esitettäväksi Bashkiirian Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajaksi venäläistä toveria. Puolue hylkäsi päättäväisesti tämän ehdotuksen ja sai aikaan sen, että tähän toimeen esitettiin bashkiiri.

Tehtävänä on toteuttaa tätä linjaa ja yleensä hallitusvirastojen vähitellen kansallisiksi tekemisen linjaa kaikissa kansallisissa tasavalloissa ja alueilla ja ennen kaikkea sellaisessa tärkeässä tasavallassa kuin Ukraina.

Toiseksi, „paikallisen sivistyneistön enemmän tai vähemmän lojaalisten ainesten valinta ja saaminen mukaan työskennellen samanaikaisesti neuvostotyöntekijäin kaaderien kasvattamiseksi puolueen jäsenistä". Tämä ajatus ei kaipaa erikoisia selityksiä. Nyt, jolloin vallassa on työväenluokka, joka on liittänyt lujasti ympärilleen väestön enemmistön, ei ole syytä pelätä enemmän tai vähemmän lojaalisten ainesten, aina entisiin „lokakuulaisiin" asti, vetämistä mukaan neuvostorakennustyöhön. Päinvastoin, kaikki nämä ainekset on ehdottomasti saatava mukaan työhön kansallisilla alueilla ja tasavalloissa, jotta heidät voitaisiin itse työn kulussa muovata uudestaan ja tehdä heistä neuvostoihmisiä.

Kolmanneksi, „puolueeseen kuulumattomien työläisten ja talonpoikain konferenssien järjestäminen, joissa hallituksen jäsenet tekevät selostuksia Neuvostovallan toimenpiteistä". Minä tiedän, että monet kansankomissaarit tasavalloissa, esimerkiksi Kirgiisian tasavallassa, eivät halua tehdä matkoja paikkakunnille, käydä talonpoikain kokouksissa, puhua joukkokokouksissa, tutustuttaa laajoja joukkoja siihen työhön, jota puolue ja Neuvostovalta tekevät niiden kysymysten alalla, jotka ovat talonpojille erikoisen tärkeitä. Tällaisesta asiaintilasta täytyy tehdä loppu. Täytyy ehdottomasti järjestää puolueeseen kuulumattomien työläisten ja talonpoikain konferensseja ja

tutustuttaa niissä joukkoja Neuvostovallan toimintaan. Ilman sitä on turhaa haaveillakaan valtiokoneiston lähentämisestä kansaan.

Edelleen: „toimenpiteet paikallisen väestön kulttuuritason kohottamiseksi". Esitetään eräitä toimenpiteitä, joita ei tietenkään saa pitää riittävinä. Nimittäin: a) „klubien (ei puolueen) ja muiden paikallisella kielellä toimivien valistuslaitosten järjestäminen"; b) „paikallisella kielellä toimivien kaikenasteisten oppilaitosten verkoston laajentaminen"; c) „enemmän tai vähemmän lojaalisten kansakoulunopettajien saaminen mukaan"; d) „yhdistysverkoston perustaminen luku- ja kirjoitustaidon levittämiseksi paikallisilla kielillä"; e) „kustannustoiminnan järjestäminen". Kaikki nämä toimenpiteet ovat selviä ja ymmärrettäviä. Siksi ne eivät kaipaa erikoista selittämistä.

Edelleen, „taloudellinen rakennustyö kansallisissa tasavalloissa ja alueilla kansallisten ja elinolojen erikoisuuksien näkökannalta". Politbyroon ehdottamat vastaavat toimenpiteet: a) „siirtolaisuuden säännösteleminen, ja siellä, missä on tarpeen — sen lopettaminen"; b) „paikallisen työtätekevän väestön turvaaminen maalla valtion maista"; c) „halpa maatalouslaina paikalliselle väestölle"; d) „töiden jouduttaminen keinotekoisen kastelun laitteiden rakentamiseksi"; e) „tehtaiden siirtäminen sellaisiin tasavaltoihin, joissa on runsaasti raaka-aineita"; f) „käsityöläis- ja teknillisten koulujen perustaminen"; g) „maatalouskurssien järjestäminen" ja lopuksi h) „kaikenlaisen avun antaminen osuuskunnille, muun muassa tuotanto-osuuskunnille (käsityöläisten saamiseksi niihin)".

Minun täytyy viivähtää viimeisessä kohdassa sen erikoisen tärkeyden vuoksi. Kun ennen, tsaarin aikana, kehitys tapahtui sillä tavalla, että kulakki kasvoi, maatalouspääoma kehittyi, keskitalonpoikaiston joukot olivat epävakaan tasapainon tilassa ja laajat talonpoikaisjoukot, maanviljelijä-pikkuisäntien laajat joukot, joutuivat ponnistelemaan köyhyydessä ja kurjuudessa, niin nyt, proletariaatin diktatuurin aikana, jolloin luotto, jolloin maa, jolloin valta on työväenluokan käsissä,— kehitys ei voi tapahtua vanhaa tietä huolimatta uuden talouspolitiikan oloista, huolimatta yksityispääoman uudelleensyntymisestä. Aivan väärässä ovat ne toverit, jotka väittävät, että uuden talouspolitiikan kehittämisen vuoksi meidän on muka pakko kerrata vanha historia — kulakkien kasvu talonpoikaiston enemmistön joukottaisen köyhtymisen kustannuksella. Tuo tie ei ole meidän tiemme. Uusissa oloissa, jolloin vallassa on proletariaatti, jonka käsiin on keskitetty talouden tärkeimmät langat, kehityksen on käytävä toista tietä — yhdistämällä maaseudun pikkuisännät osuustoiminnan kaikkiin muotoihin, joita valtio kannattaa niiden taistelussa yksityispääomaa vastaan, saamalla maaseudun miljoonat pikkuisännät osuustoiminnan kautta vähitellen mukaan sosialistiseen rakennustyöhön ja parantamalla vähitellen pikkuisäntien taloudellista asemaa (eikä köyhdyttämällä heitä). Tässä mielessä on „kaikenlaisen avun antamisella osuuskunnille“ reunamaissa, näissä pääasiallisesti talonpoikaismaissa, ensiarvoinen merkitys Tasavaltojen Liiton tulevalle taloudelliselle kehitykselle.

Edelleen: „käytännöllisistä toimenpiteistä kansallisten sotajoukko-osastojen muodostamiseksi“. Minun

mielestäni me olemme paljon myöhästyneet toimenpiteiden valmistelemisessa tällä alalla. Me olemme velvollisia luomaan kansallisia sotajoukko-osastoja. Päivässä ei niitä tietenkään voida luoda, mutta nyt heti voidaan ja täytyy ryhtyä perustamaan sotakouluja tasavalloissa ja alueilla, jotta voitaisiin määrätyssä ajassa kouluttaa paikallisesta väestä päällikkökunta, joka voisi sitten olla ydinryhmänä kansallisten sotajoukko-osastojen muodostamisessa. Tämä asia on ehdottomasti pantava alulle ja vietävä sitä eteenpäin. Jos meillä olisi luotettavat kansalliset sotajoukko-osastot luotettavine päällikkökuntineen sellaisissa tasavalloissa kuin Turkestanissa, Ukrainassa, Bielo-Venäjällä, Gruusiassa, Armeniassa ja Azerbaidzhanissa, niin meidän tasavaltamme olisi sekä puolustuksen mielessä että pakollisten esiintymisten mielessä paljon paremmin turvattu kuin se on nyt. Meidän on alettava tämä työ viipymättä. Tämän yhteydessä meidän on tietenkin lisättävä sotajoukkojemme miesvahvuutta 20—25 tuhannella, mutta tätä seikkaa ei voida pitää voittamattomana esteenä.

Toisiin kohtiin (kts. ohjelmaluonnosta) en kajoa, koska ne ovat itsestään ymmärrettäviä eivätkä kaipaa selityksiä.

Kolmas kysymysryhmä — ne ovat Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean toisen kamarin perustamiseen ja Tasavaltojen Liiton kansankomissariaattien järjestämiseen liittyviä kysymyksiä. Tässä on otettu peruskysymykset, ne kysymykset, jotka ovat silmäänpistävimpiä, mutta tätä kysymysluetteloa ei tietenkään voida pitää tyhjentävänä.

Politbyroo käsittää toisen kamarin Neuvostoliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean elimelliseksi osaksi. Tehtiin sellaisia ehdotuksia, että olemassaolevan Toimeenpanevan Keskuskomitean rinnalle luotaisiin Kansallisuuksien Korkein Neuvosto, joka ei kuuluisi Toimeenpanevan Keskuskomitean kokoonpanoon. Tämä ehdotus hylättiin, ja Politbyroo asettui sille kannalle, että on tarkoituksenmukaisempaa jakaa itse Toimeenpaneva Keskuskomitea kahdeksi kamariksi, joista ensimmäinen kamari voitaisiin nimittää Liittoneuvostoksi, joka valitaan Tasavaltojen Liiton Neuvostojen edustajakokouksessa, ja toisen kamarin, joka pitäisi nimittää Kansallisuuksien Neuvostoksi, valitsevat tasavaltojen Toimeenpanevat Keskuskomiteat ja kansallisten alueiden alue-edustajakokoukset, 5 henkilöä jokaisesta tasavallasta ja yksi jokaiselta alueelta, ja valitut edustajat vahvistetaan Tasavaltojen Liiton Neuvostojen edustajakokouksessa.

Mitä tulee toisen kamarin oikeuksiin ensimmäiseen verrattuna, niin siinä olemme asettuneet molempien kamarien yhdenvertaisuuden kannalle. Kummallakin kamarilla on puhemiehistönsä, mutta näillä puhemiehistöillä ei ole lainsäädäntötehtäviä. Molemmat kamarit kokoontuvat ja valitsevat yhteisen Puhemiehistön, joka on ylimmän vallan käyttäjä Toimeenpanevan Keskuskomitean sessioiden välisenä kautena. Ainoakaan lakiehdotus, joka on esitetty jommassakummassa kamarissa, ei voi saada lain voimaa, ellei se ole tullut hyväksytyksi kummassakin kamarissa, s.o. säädetään molempien kamarien täydellinen yhdenvertaisuus.

Edelleen, Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistöstä. Mainitsin siitä sivumennen. Politbyroo

on sitä mieltä, että kahden lakiasäätävän puhemiehistön olemassaolo ei ole sallittavaa. Puhemiehistöä, jos se on ylimpänä valtana, ei voida jakaa kahteen tai useampaan osaan, ylimmän vallan on välttämättä oltava yksi. Tässä tarkoituksessa katsotaan tarkoituksenmukaiseksi Neuvostoliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean yhteisen Puhemiehistön muodostaminen ensimmäisen ja toisen kamarin puhemiehistöistä sekä vielä lisäksi muutamista henkilöistä, jotka valitaan molempien kamarien yhteisessä kokouksessa, s.o. Toimeenpanevan Keskuskomitean täysistunnossa.

Edelleen, kysymys yhdistettyjen komissariaattien lukumäärästä. Te tiedätte, että vanhan Perustuslain mukaan, joka vahvistettiin viime vuonna Tasavaltojen Liiton Neuvostojen edustajakokouksessa, sota-, ulko-, ulkomaankaupan-, posti- ja lennätin- sekä rautatieasiat keskitetään Tasavaltojen Liiton Kansankomissaarien Neuvoston käsiin ja viisi muuta komissariaattia on direktiivistä, s.o. Korkein Kansantalousneuvosto, Elintarvikeasiain kansankomissariaatti, Finanssiasiain kansankomissariaatti, Työasiain kansankomissariaatti ja Työläis-talonpoikaisinspektio ovat sekä keskus- että paikallisen hallituksen alaisia, ja kuusi muuta komissariaattia on riippumatonta. Ukrainalaisten eräs osa, Rakovski, Skrypnik y.m., arvostelivat tätä luonnosta. Politbyroo kuitenkin hylkäsi ukrainalaisten ehdotuksen Ulkoasiain kansankomissariaatin ja Ulkomaankaupan kansankomissariaatin siirtämisestä yhdistettyjen komissariaattien luokasta direktiivisten luokkaan ja hyväksyi Perustuslain perussäännökset pääpiirteissään viimevuotisten päätösten hengessä.

Sellaisia ovat yleensä ne näkökohdat, joita Politbyroo piti ohjeenaan ohjelmaluonnoksen laadinnassa.

Ajattelen, että Tasavaltojen Liiton Perustuslakia ja toista kamaria koskevassa kysymyksessä neuvottelukokouksen täytyy rajoittua lyhyeen mielipiteiden vaihtoon, ja sitäkin suuremmalla syyllä, kun tätä kysymystä käsitellään Keskuskomitean täysistunnon valiokunnassa[77]. XII edustajakokouksen päätöslauselmien toteuttamisen käytännöllisiä toimenpiteitä koskevasta kysymyksestä on mielestäni puhuttava seikkaperäisemmin. Mitä tulee marxilaisten kaaderien lujittamiseen paikallista syntyperää olevalla väellä, niin tälle kysymykselle on omistettava suuri osa keskustelusta.

Olen sitä mieltä, että ennen keskustelujen aloittamista olisi tarkoituksenmukaista kuulla tasavalloista ja alueilta saapuneiden tovereiden selostukset paikkakunnilta tuotujen aineistojen pohjalla.

4. LOPPULAUSUNTO

kesäkuun 12 pnä

Ennen kaikkea haluan sanoa muutaman sanan tovereiden selostuksista ja neuvottelukokouksen luonteesta yleensä tehtyjen selostusten perusteella. Vaikkakin tämä neuvottelukokous on neljäs Neuvostovallan olemassaolon aikana, niin siitä huolimatta tämä on niistä ainoa täydellinen, jossa on esitetty tasavalloista ja alueilta enemmän tai vähemmän täydelliset ja perustellut selostukset. Selostuksista käy ilmi, että kommunistikaaderit ovat alueilla ja tasavalloissa kasvaneet ja ne oppivat työskentelemään itsenäisesti. Minä arvelen, että se rikas aineisto, jonka toverit ovat täällä esittäneet, se alueilla ja tasavalloissa saatu työkokemus, jonka toverit ovat täällä tuoneet esiin, on välttämättä tehtävä koko puolueemme omaisuudeksi tämän neuvottelukokouksen pöytäkirjojen muodossa. Ihmiset ovat kehittyneet ja menevät eteenpäin, he oppivat hallitsemaan — sellainen on ensimmäinen johtopäätös, ensimmäinen vaikutelma selostuksista.

Kun siirrytään käsittelemään selostusten sisältöä, niin esitetty aineisto voitaisiin jakaa kahteen ryh-

mään: selostuksiin sosialistisista tasavalloista ja selostuksiin kansan tasavalloista, ei-sosialistisista tasavalloista (Bukhara ja Horezm).

Siirtykäämme tarkastelemaan ensimmäisen ryhmän selostuksia. Selostuksista käy ilmi, että puoluekoneiston ja erikoisesti valtiokoneiston kansan kieleen ja elinoloihin lähentämisen mielessä on kaikkein kehittyneimpänä ja etumaisimpana tasavaltana pidettävä Gruusiaa. Gruusiaa seuraa Armenia. Niiden jälkeen muut tasavallat ja alueet. Sellainen on mielestäni kiistämätön johtopäätös. Tämän ilmiön selityksenä on Gruusian ja Armenian korkeampi kulttuuritaso. Luku- ja kirjoitustaitoisten prosenttimäärä on Gruusiassa verrattain korkea, se nousee aina 80 prosenttiin, Armeniassa se on vähintään 40%. Siinä on sen salaisuuden selitys, minkä vuoksi nämä kaksi maata osoittautuvat olevan edellä muista tasavalloista. Tästä seuraa, että mitä korkeammalla on kirjantaitoisuuden ja kulttuurin taso maassa, tasavallassa ja alueella, sitä lähempänä kansaa, sen kieltä ja elinoloja on puolue- ja neuvostokoneisto. Tämä kaikki tietysti muiden välttämättömien ehtojen vallitessa. Tämä on selvää eikä tässä johtopäätöksessä ole mitään uutta, ja juuri siksi, että siinä ei ole mitään uutta, tämä johtopäätös usein unohdetaan, ja kulttuurielämän takapajuisuus ja siis myöskin valtioelämän takapajuisuus yritetään usein siirtää puolueen politiikan „virheiden" tilille, selkkausten tilille j.n.e., samaan aikaan kun kaiken perustana on se, ettei ole riittävästi kirjantaitoisuutta, ei ole riittävää kulttuuritasoa. Jos tahdot tehdä maasi edistyneeksi sen valtiollisen elämän kohottamisen mielessä, niin kohota väestön

luku- ja kirjoitustaitoisuutta, kohota maasi kulttuuritasoa, — muu seuraa itsestään.

Jos asiaa ryhdytään tarkastelemaan tältä puolelta ja arvioimaan eri tasavalloissa vallitsevaa tilannetta käsiteltävinä olevien selostusten perustalla, niin täytyy tunnustaa, että tilanne Turkestanissa, nykyinen asiaintila siellä on mitä epäotollisin, mitä hälyttävin. Kulttuurielämän takapajuisuus, kirjantaitoisten hirvittävän alhainen prosenttimäärä, valtiokoneiston irrallisuus Turkestanin kansojen kielestä ja elinoloista, kehityksen tuskallisen hidas vauhti — sellainen on kuva. Mutta samalla on selvää, että Idän vallankumouksellistamisen kannalta katsoen Turkestan on kaikkein tärkein tasavalta kaikista neuvostotasavalloista, eikä vain siksi, että Turkestan on Itään kiinteimmässä yhteydessä olevien kansallisuuksien yhdistelmä, vaan myös siksi, että maantieteellisen sijaintinsa puolesta se työntyy sen Idän sydämeen, jota riistetään eniten ja joka on koonnut itseensä eniten ruutia imperialisminvastaista taistelua varten. Juuri sen vuoksi nykyinen Turkestan on Neuvostovallan heikoin kohta. Tehtävänä on muuttaa Turkestan mallikelpoiseksi tasavallaksi, Idän vallankumouksellistamisen etuvarustukseksi. Juuri tämän vuoksi on huomio keskitettävä Turkestaniin joukkojen kulttuuritason kohottamisen, valtiokoneiston kansalliseksi tekemisen y.m.s. mielessä. Tämä tehtävä meidän on toteutettava hinnalla millä hyvänsä, voimia säästämättä ja kavahtamatta minkäänlaisia uhrauksia.

Neuvostovallan toisena heikkona kohtana täytyy pitää Ukrainaa. Kulttuuritason, luku- ja kirjoitustaitoisuuden j.n.e. mielessä siellä on asiaintila saman-

lainen tai melkein samanlainen kuin Turkestanissa. Valtiokoneisto on siellä yhtä vähän kansan kieltä ja elinoloja lähellä kuin Turkestanissakin. Mutta Ukrainalla on Lännen kansoille samanlainen merkitys kuin Turkestanilla Idän kansoille. Tilannetta Ukrainassa pulmallistavat vielä eräät maan teollisen kehityksen erikoisuudet. Asia on niin, että teollisuuden perusalat, hiili- ja metallurginen teollisuus, eivät ilmaantuneet Ukrainaan alhaaltakäsin, kansantalouden luonnollisen kehityksen tuloksena, vaan ylhäältäkäsin, ulkoapäin tuomisen, ulkoapäin keinotekoisesti juurruttamisen tuloksena. Tämän vuoksi näiden teollisuusalojen proletariaatin kokoonpano ei ole paikallista, kielensä puolesta ukrainalaista. Ja tämä seikka johtaa siihen, että tämän proletariaatin ja talonpoikaiston kansallisen kokoonpanon erilaisuuden vuoksi kaupungin kulttuurivaikutus maaseutuun ja proletariaatin liitto talonpoikaiston kanssa huomattavasti vaikeutuu. Työskenneltäessä Ukrainan muuttamiseksi mallikelpoiseksi tasavallaksi on otettava huomioon kaikki nämä seikat. Ja sen valtavan merkityksen vuoksi, mikä sillä on Lännen kansoille, se pitää välttämättä muuttaa mallikelpoiseksi.

Siirryn Horezmia ja Bukharaa koskeviin selostuksiin. Horezmista en ryhdy puhumaan, koska Horezmin edustajaa ei ole läsnä: on epämukavaa arvostella Horezmin kommunistisen puolueen ja Horezmin hallituksen työtä pelkästään sen aineiston perusteella, joka on Keskuskomitean käytettävissä. Se, mitä Broido puhui täällä Horezmista, koskee menneisyyttä. Horezmin nykyiseen tilanteeseen sillä on vähän yhteyttä. Puolueesta hän sanoi, että siinä on 50%

kauppiaita y.m. Ehkäpä se menneisyydessä onkin ollut niin, mutta nykyään siellä on käynnissä puhdistus, ainoatakaan „yhtenäistä puolueen jäsenkirjaa“ ei Horezmille ole vielä annettu, puoluetta ei siellä varsinaisesti ole, puolueesta voidaan puhua puhdistuksen jälkeen. Puhutaan, että siellä on luetteloilla muutamia tuhansia puolueen jäseniä. Ajattelen, että puolueen puhdistuksen jälkeen sinne jää vain satoja puolueen jäseniä. Aivan samoin oli asia viime vuonna Bukharassa, jolloin siellä oli luetteloilla 16 tuhatta puolueen jäsentä, mutta puhdistuksen jälkeen ei jäänyt tuhatta enempää.

Siirryn Bukharaa koskevaan selostukseen. Puhuessani Bukharasta minun on sanottava ensin pari sanaa esitettyjen selostusten yleisestä sävystä ja luonteesta. Minun mielestäni tasavaltoja ja alueita koskevat selostukset olivat yleensä totuudenmukaisia, ne olivat yleensä yhtäpitäviä todellisuuden kanssa. Vain yksi selostus poikkesi perinpohjaisesti todellisuudesta — se oli Bukharaa koskeva selostus. Se ei ollut edes selostus, vaan pelkkää diplomatiaa, sillä kaikki se kielteinen, mitä Bukharassa on, on siinä peitelty ja salattu, kun taas kaikki pinnallisesti välkkyvä ja silmäänpistävä on nostettu etualalle, näytteille. Johtopäätöksenä on: Bukharassa on kaikki hyvin. Ajattelen, että me emme ole saapuneet tähän neuvottelukokoukseen diplomatisoidaksemme toistemme kanssa, mielistelläksemme toisiamme ja vetääksemme salassa toisiamme nenästä, vaan sanoaksemme koko totuuden, tuodaksemme kommunistien tavoin esiin kaikki heikkoudet, paljastaaksemme ne ja muokataksemme parannuskeinoja. Vain sillä ehdolla me voimme päästä eteenpäin.

Tältä kannalta katsoen Bukharaa koskeva selostus eroaa kaikista muista selostuksista totuudesta poikkeavana. Minä en täällä suotta tehnyt selostajalle kysymystä Nazirien Neuvostosta Bukharassa. Nazirien Neuvosto on Kansankomissaarien Neuvosto. Onko siinä dehkaneja, s.o. talonpoikia? Selostaja ei vastannut. Mutta minulla on siitä tietoja, ja osoittautuu, että Bukharan hallituksessa ei ole ainoatakaan talonpoikaa. Hallituksen yhdeksän tai yhdentoista jäsenen joukossa on rikkaan kauppiaan poika, kauppias, intelligentti, mulla, kauppias, intelligentti, vielä yksi kauppias, mutta ei ainoatakaan dehkania. Ja, kuten tunnettua, Bukhara on yksinomaan talonpoikaismaa.

Tämä kysymys on välittömässä yhteydessä Bukharan hallituksen politiikkaa koskevaan kysymykseen. Minkälainen on tämän hallituksen politiikka, jonka johdossa ovat kommunistit, ottaako se huomioon talonpoikaiston, oman talonpoikaistonsa edut? Haluaisin viitata vain kahteen tosiasiaan, jotka kuvaavat kommunistien johtaman Bukharan hallituksen politiikkaa. Erikoisen vastuunalaisten tovereiden ja vanhojen puolueen jäsenten allekirjoittamasta asiakirjasta näkyy esimerkiksi, että Bukharan valtionpankki on olemassaolonsa aikana antanut luottoa yksityiskauppiaille 75%, mutta talonpoikaiston osuuskunnille 2%. Absoluuttisissa numeroissa se ilmenee seuraavasti: 7 miljoonaa kultaruplaa kauppiaille ja 220 tuhatta kultaruplaa talonpojille. Edelleen: Bukharassa ei ole toteutettu maiden pakkoluovutusta. Mutta siellä on suoritettu emiirin karjan pakkoluovutus... talonpoikaiston hyväksi. Ja miten kävi? Samasta asiakirjasta näkyy, että talonpojille on pakkoluovutettu karjaa

noin kaksituhatta päätä, mutta niistä on siirtynyt talonpojille vain noin 200 päätä, muu osa on myyty, myyty tietysti varakkaille kansalaisille.

Ja tätä hallitusta nimitetään neuvostohallitukseksi, kansan hallitukseksi! Tuskin tarvitsee todistella, että ylläkuvatussa Bukharan hallituksen toiminnassa ei ole mitään kansan hallituksen enempää kuin neuvostohallituksenkaan toiminnan tapaista.

Selostaja valaisi hyvin kirkkain värein kysymystä, joka koskee Bukharan kansan suhteita VSFNT:aan ja Tasavaltojen Liittoon. Tässäkin kysymyksessä hänellä on kaikki hyvin. Osoittautuu, että Bukharan tasavalta haluaa yhtyä Liittoon. Selostaja nähtävästi luulee, että on riittävää, kun haluaa yhtyä Tasavaltojen Liittoon, niin portit avautuvat selko selälleen. Ei, toverit, asianlaita ei ole niin yksinkertainen. Täytyy vielä kysyä, otetaanko Tasavaltojen Liittoon vastaan. Saadakseen mahdollisuuden yhtyä Liittoon on ensin ansaittava Liiton kansojen edessä oikeus Liittoon liittymiseen, täytyy voittaa itselleen tämä oikeus. Minun on muistutettava bukharalaisille tovereille, ettei Tasavaltojen Liittoa saa pitää kaatopaikkana.

Lopettaessani selostuksia koskevan loppulausuntoni ensimmäisen osan haluaisin mainita eräästä näille selostuksille luonteenomaisesta seikasta. Ei kukaan, ei ainoakaan selostaja vastannut neuvottelukokouksen päiväjärjestyksessä asetettuun kysymykseen, nimittäin: onko käyttämättömiä ja vapaita paikallisia työntekijäkaadereita. Tähän kysymykseen ei vastannut kukaan, kukaan ei siihen kajonnut, paitsi Grinko, joka ei kuitenkaan ole selostaja. Mutta tällä kysymyksellä on ensiarvoinen merkitys. Onko tasavalloissa

tai alueilla vapaita ja käyttämättömiä paikallista syntyperää olevia työntekijöitä, jos on, niin miksi heitä ei ole käytetty, ja jos tällaisia reservejä ei ole ja puute työntekijöistä kuitenkin tuntuu, niin minkälaisilla kansallisilla aineksilla täytetään vapaat paikat puolue- ja neuvostolinjalla, — kaikki nämä kysymykset ovat puolueelle mitä tärkeimpiä. Minä tiedän, että osa johtavista työntekijöistä tasavalloissa ja alueilla on sellaisia, pääasiallisesti venäläisiä, jotka toisinaan eivät anna tietä paikallissyntyisille työntekijöille, jarruttavat heidän nostamistaan määrätyille toimipaikoille, painavat heitä alas. Tällaisia tapauksia on, ja se on yhtenä syynä tyytymättömyyteen tasavalloissa ja alueilla. Mutta tyytymättömyyden suurin ja tärkein syy on se, että työkelpoisten paikallissyntyisten ihmisten vapaita reservejä on hirveän vähän, tai pikemminkin, niitä ei ole lainkaan. Siinä on koko kysymys. Kun paikallisia työntekijöitä ei ole riittävästi, niin toimiin on ilmeisestikin pantava ei-paikallisia työntekijöitä, muihin kansallisuuksiin kuuluvia ihmisiä, sillä aika ei odota, täytyy rakentaa ja hallita, kun taas kaadereita paikallisista ihmisistä kasvaa hitaasti. Luulen, että alueiden ja tasavaltojen työntekijät ovat turvautuneet täällä eräänlaiseen viekkauteen vaietessaan tästä seikasta. Mutta on kuitenkin selvää, että $^{9}/_{10}$ kommelluksista on selitettävissä paikallissyntyisten työntekijäin riittämättömyydellä. Tästä seuraa johtopäätös: neuvosto- ja puoluetyöntekijäin kaaderien joudutettu kasvattaminen paikallisista ihmisistä on asetettava puolueen taistelutehtäväksi.

Siirryn selostuksista puheisiin. Minun täytyy panna merkille, toverit, ettei kukaan, ei yksikään

puhuja arvostellut Politbyroon ehdottaman ohjelmaluonnoksen periaatteellista osaa. (Ä ä n i: „Se ei kaipaa arvostelua“.) Minä pidän tätä konferenssin suostumuksena, konferenssin solidaarisuutena niitä perusajatuksia kohtaan, jotka ohjelman periaatteellisessa osassa on esitetty. (Ä ä n i ä: „Oikein“.)

Trotskin ehdottama täydennys, josta hän puhui, eli lisäys (se koskee periaatteellista osaa) pitää hyväksyä, sillä se ei muuta kerrassaan mitään päätöslauselman periaatteellisen osan luonteessa, vaan vieläpä luonnollisesti juontuu siitä. Ja sitäkin suuremmalla syyllä, että Trotskin esittämä lisäys on oleellisesti X edustajakokouksen kansallisuuskysymyksestä hyväksymän päätöslauselman tunnetun kohdan kertaamista, jossa puhutaan pietarilaisten ja moskovalaisten esikuvien alueille ja tasavaltoihin mekaanisen siirtämisen sallimattomuudesta. Tämä on tietysti kertaamista, mutta olen sitä mieltä, että toisinaan eräiden asioiden kertaaminen ei ole vahingoksi. Tämän vuoksi en aio puhua laajemmin päätöslauselman periaatteellisesta osasta. Skrypnikin puhe antaa vissiä aihetta sellaiseen johtopäätökseen, että hän tulkitsee omalla tavallaan tätä periaatteellista osaa yrittäen perustehtävän edessä — taistelu suurvenäläistä chauvinismia vastaan, joka on päävaara, — jättää varjoon toisen vaaran, paikallisen natsionalismin vaaran. Mutta sellainen tulkinta on syvästi virheellinen.

Politbyroon esittämän ohjelman toisessa osassa puhutaan Tasavaltojen Liiton luonnetta koskevista kysymyksistä ja eräistä Tasavaltojen Liiton Perustuslakiin tehtävistä muutoksista niinkutsutun toisen kamarin perustamisen kannalta. Minun on sanottava, että

siinä Politbyroolla on eräitä erimielisyyksiä ukrainalaisten tovereiden kanssa. Sen, mikä on esitetty Politbyroon ohjelmaluonnoksessa, on Politbyroo hyväksynyt yksimielisesti. Mutta Rakovski väittää eräitä kohtia vastaan. Se tuli näkyviin esimerkiksi Keskuskomitean täysistunnon valiokunnassa. Tästä ei ehkä olisi tarvinnut puhua, sillä tätä kysymystä ei ratkaista täällä. Minä jo selostin ohjelman tätä osaa ja sanoin, että tätä kysymystä käsitellään Keskuskomitean täysistunnon valiokunnassa ja Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön valiokunnassa[78]. Mutta koska tätä kysymystä on kosketeltu, niin en voi sitä sivuuttaa.

Ei ole totta, että kysymys konfederatiosta ja federatiosta on tyhjänpäiväinen kysymys. Onko se sattuma, että käsitellessään tunnettua Perustuslakiluonnosta, joka hyväksyttiin Tasavaltojen Liiton edustajakokouksessa, ukrainalaiset toverit pyyhkivät siitä yli lauseen, jossa sanotaan, että tasavallat „yhtyvät yhdeksi liittovaltioksi“? Onko se sattuma ja eivätkö he sitä tehneet? Miksi he pyyhkivät pois tämän lauseen? Onko se sattuma, että vastaluonnoksessaan ukrainalaiset toverit ehdottivat, ettei Ulkomaankaupan kansankomissariaatteja ja Ulkoasiain kansankomissariaatteja yhdistettäisi, vaan siirrettäisiin ne direktiivisten luokkaan? Minkälainen yhtenäinen liittovaltio se olisi, jos jokaiselle tasavallalle jää oma Ulkoasiain kansankomissariaatti ja oma Ulkomaankaupan kansankomissariaatti? Onko se sattuma, että vastaluonnoksessaan ukrainalaiset tekivät Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön vallan olemattomaksi jakaessaan tuon vallan kahden kama-

rin kahden puhemiehistön kesken? Keskuskomitean täysistunnon valiokunta on merkinnyt pöytäkirjaan ja käsitellyt kaikki nämä Rakovskin korjausehdotukset ja hylännyt ne. Miksi niitä siis pitää vielä kerrata täällä? Minä pidän tätä eräiden ukrainalaisten potereiden itsepintaisuutta haluna saada aikaan Liiton luonteen määrittelemisen mielessä jotain konfederation ja federation välillä olevaa, ylipainon ollessa konfederation puolella. Mutta on kuitenkin selvää, että me emme luo konfederatiota, vaan tasavaltojen federation, yhden liittovaltion, joka yhdistää sota-, ulko-, ulkomaankaupan ja muut asiat, valtion, jonka olemassaolo ei vähennä eri tasavaltojen suvereenisuutta.

Jos meillä on Liiton kokoonpanossa Ulkoasiain kansankomissariaatti, Ulkomaankaupan kansankomissariaatti y.m. ja samanaikaisesti kaikki nämä kansankomissariaatit ovat myös Liittoon kuuluvissa tasavalloissa, niin koko Liiton esiintymistä yhtenäisenä valtiona ulkomaailman edessä ei ilmeisesti tule olemaan, sillä joko toinen taikka toinen: joko me yhdistämme nämä elimet ja esiinnymme ulkoisen vihollisen edessä yhtenäisenä Liittona tai me emme yhdistä näitä elimiä, emme luo liittovaltiota, vaan tasavaltojen yhteenkokoutuman, ja silloin jokaisella tasavallalla täytyy olla oma rinnakkainen koneistonsa. Ajattelen, että totuus on tässä toveri Manuilskin puolella eikä Rakovskin ja Skrypnikin puolella.

Valtiollisista kysymyksistä siirryn puhtaasti konkreettisiin, käytännöllisluontoisiin kysymyksiin, jotka liittyvät osaksi Politbyroon käytännöllisiin ehdotuksiin ja osaksi niihin korjausehdotuksiin, joita käytännön-

miehet voivat täällä esittää. Politbyroon selostajana minä en sanonut enkä voinut sanoa, että Politbyroon esittämät käytännölliset ehdotukset ovat tyhjentäviä. Päinvastoin, huomautin jo heti alussa, että niissä voi olla aukkoja ja täydennykset ovat välttämättömiä. Erään tällaisen täydennyksen esittää Skrypnik ammattiliittojen suhteen. Tämä täydennysehdotus voidaan hyväksyä. Eräät toveri Mikojanin esittämät täydennykset minä myöskin hyväksyn. Korjausehdotus, joka koskee rahastoa kustannustoimintaa ja yleensä lehdistöä varten eräissä takapajulle jääneissä tasavalloissa ja alueilla, on todellakin tarpeellinen. Tämä kysymys on jäänyt huomioimatta. Huomioimatta on jäänyt myöskin kysymys kouluista eräillä alueilla ja vieläpä eräissä tasavalloissakin. Ensiasteen kouluja ei ole huomioitu valtionbudjetissa. Tämä on todellakin laiminlyönti ja tällaisia laiminlyöntejä voi olla kokonainen joukko. Tämän vuoksi kehoitan tovereita käytännönmiehiä, jotka puhuivat enemmän järjestöjensä tilasta ja vähemmän pyrkivät antamaan jotain konkreettista, ajattelemaan tätä ja esittämään vastaavia konkreettisia täydennyksiä, korjauksia y.m. Keskuskomitealle, joka koottuaan ne yhteen liittää ne vastaaviin kohtiin ja lähettää järjestöille.

En voi vaieten sivuuttaa erästä Grinkon ehdotusta, jossa puhutaan siitä, että olisi luotava eräitä lievennettyjä ehtoja, jotka helpottaisivat alemmalla kulttuuritasolla oleviin ja ehkä vähemmän proletaarisiin kansallisuuksiin kuuluvien paikallisten ihmisten puolueeseen pääsyä ja heidän nostamistaan sen johtaviin elimiin. Tämä ehdotus on oikea ja minun mielestäni se pitää hyväksyä.

Lopetan loppulausuntoni seuraavalla ehdotuksella: Politbyroon ohjelmaluonnos kansallisuuskysymyksestä hyväksytään perustaksi huomioiden samalla myös Trotskin korjausehdotuksen. Keskuskomiteaa kehoitetaan luokittelemaan ja ilmaisemaan ohjelman vastaavissa kohdissa jo tehdyt ja mahdollisesti tehtävät käytännöllisluontoiset korjaukset. Keskuskomiteaa kehoitetaan yhden viikon sisällä painattamaan ohjelmaluonnoksen, pöytäkirjat, päätöslauselman ja selostajain jättämät tärkeimmät asiapaperit sekä lähettämään ne järjestöille. Ohjelmaluonnos hyväksytään ilman erikoisen valiokunnan muodostamista.

Minä en kajonnut kysymykseen, joka koskee kansallisuuskysymyksen valiokunnan muodostamista Keskuskomitean yhteyteen. Toverit, minä jonkunverran epäilen tällaisen elimen muodostamisen tarkoituksenmukaisuutta, ensinnäkin siksi, että tähän työhön tasavallat ja alueet eivät tietysti anna meille huomattavia työntekijöitä. Siitä olen varma. Toiseksi ajattelen, että aluekomiteat ja kansalliset Keskuskomiteat eivät suostu luovuttamaan Keskuskomitean valiokunnalle osaa oikeuksistaan työntekijöiden sijoittelemisessa. Työntekijöitä sijoitellessamme me nykyään lähetämme tavallisesti tiedusteluja aluekomiteoihin ja kansallisiin Keskuskomiteoihin. Jos on olemassa valiokunta, niin painopiste siirtyy luonnollisesti valiokuntaan. Kansallisuuskysymyksen valiokunnan ja osuustoimintakysymysten tai talonpoikaiston keskuudessa tehtävän työn valiokuntien välillä ei ole olemassa yhtäläisyyttä. Maaseututyö- ja osuustoimintavaliokunnat laativat tavallisesti yleisiä ohjeita. Kansallisuuskysymyksessä taas ei tarvita yleisiä ohjeita, vaan konkreet-

tisten askelten suunnittelemista eri tasavalloissa ja alueilla, mitä yhteinen valiokunta ei kykene tekemään. Tuskinpa jokin valiokunta voi laatia ja hyväksyä minkäänlaisia päätöksiä esimerkiksi Ukrainan tasavaltaa varten: pari kolme henkilöä Ukrainasta ei voi korvata Ukrainan KP(b):n Keskuskomiteaa. Tämän vuoksi olenkin sitä mieltä, että valiokunta ei anna mitään oleellista. Se askel, joka täällä on ehdotettu otettavaksi, — kansallisten ainesten ottaminen Keskuskomitean tärkeimpiin osastoihin, tämä askel on mielestäni toistaiseksi täysin riittävä. Jos puolen vuoden kuluttua ei ole havaittavissa erikoista menestystä, niin silloin voidaan asettaa kysymys erikoisen valiokunnan muodostamisesta.

5. VASTAUS PUHEISIIN

kesäkuun 12 pnä

Koska päälleni karattiin (naurua), niin sallikaa minun vastata „yhden ja jakamattoman" suhteen. Se ei ollut kukaan muu kuin Stalin, joka kansallisuuskysymystä koskevan päätöslauselman 7. kohdassa leimasi „yhden ja jakamattoman" häpeällä. Ilmeisesti kysymys ei ole „jakamattomasta", vaan federatiosta, kun taas ukrainalaiset tyrkyttävät meille konfederatiota. Tämä on ensimmäinen kysymys.

Toinen kysymys koskee Rakovskia. Minä toistan, olen jo sanonut sen kerran, että Neuvostojen I Yleisliittolaisessa edustajakokouksessa hyväksytyssä Perustuslaissa on sanottu, että ne ja ne tasavallat **„yhtyvät yhdeksi liittovaltioksi"**, — „Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi". Ukrainalaiset lähettivät Keskuskomiteaan vastaluonnoksensa. Siinä on sanottu: ne ja ne tasavallat **„muodostavat sosialististen tasavaltojen liiton"**. On heitetty pois sanat „yhtyvät yhdeksi liittovaltioksi". Siinä on heitetty pois kolme sanaa. Miksi? Onko se sattuma? Missä siinä on federatio? Minä näen Rakovskilla konfederalismin idun jo siinä, että I edustajakokouksen hyväksymän Perustuslain

tunnetusta kohdasta hän heitti pois sanat, jotka koskevat Puhemiehistöä „ylimmän vallan käyttäjänä sessioiden välisenä aikana", ja jakoi vallan kahden kamarin puhemiehistöjen kesken, s. o. saattoi liittovallan näennäisyydeksi. Miksi hän tämän teki? Siksi, että hän vastustaa liittovaltion aatetta, vastustaa todellista liittovaltaa. Tämä toiseksi.

Kolmanneksi — ukrainalaisten luonnoksessa Ulkoasiain kansankomissariaatteja ja Ulkomaankaupan kansankomissariaatteja ei yhdistetä, vaan siirretään yhdistettyjen luokasta direktiivisten luokkaan.

Sellaisia ovat ne kolme syytä, joiden perustalla minä näen Rakovskin ehdotuksissa konfederation idun. Mistä teillä johtuu tällainen eroavaisuus sen Perustuslain sanamuodosta, jonka myös ukrainalainen edustajisto on hyväksynyt? (Rakovski: „Oli XII edustajakokous".)

Kuinkas se oli. XII edustajakokous hylkäsi teidän korjausehdotuksenne ja hyväksyi „tasavaltojen yhtymisen yhdeksi liittovaltioksi".

Huomaan, että Tasavaltojen Liiton I edustajakokouksen ja puolueen XII edustajakokouksen sekä tämän neuvottelukokouksen välisenä aikana eräät ukrainalaiset toverit ovat käyneet läpi eräänlaisen kehityksen federalismista konfederalismiin. Mutta minä olen federation kannalla, siis konfederatiota vastaan, siis Rakovskin ja Skrypnikin ehdotuksia vastaan.

LOKAKUUN VALLANKUMOUS JA KESKIKERROKSIA KOSKEVA KYSYMYS

Keskikerroksia koskeva kysymys on epäilemättä eräs työväenvallankumouksen peruskysymyksiä. Keskikerrokset, s.o. talonpoikaisto ja vähävarainen työtätekevä kaupunkilaisväki. Siihen täytyy lukea myöskin sorretut kansallisuudet, jotka yhdeksältä kymmenesosaltaan ovat keskikerroksia. Ne, kuten näette, ovat niitä samoja kerroksia, jotka taloudellisen asemansa puolesta ovat proletariaatin ja kapitalistiluokan välillä. Näiden kerrosten ominaispainon määrää kaksi seikkaa: ensinnäkin, nämä kerrokset muodostavat olemassaolevien valtioiden väestön enemmistön tai ainakin huomattavan vähemmistön; toiseksi, ne ovat niitä tärkeitä reservejä, joista kapitalistiluokka kokoaa armeijansa proletariaattia vastaan. Proletariaatti ei voi pitää valtaa käsissään ilman keskikerrosten, ennen kaikkea koko talonpoikaiston myötätuntoa ja kannatusta, erikoisesti sellaisessa maassa kuin on meidän Tasavaltojen Liittomme. Proletariaatti ei voi edes vakavasti haaveillakaan vallan ottamisesta, ellei näitä kerroksia ole ainakin neutralisoitu, elleivät nämä kerrokset ole ehtineet vielä irrottautua kapitalistiluokasta, jos niiden perusjoukko yhä vielä muodostaa pääoman armeijan.

Tästä johtuu taistelu keskikerroksista, talonpoikaistosta käytävä taistelu, joka kulkee punaisena lankana läpi koko meidän vallankumouksemme vuodesta 1905 vuoteen 1917, taistelu, jota ei olla vielä läheskään saatettu päätökseen ja jota tullaan vielä käymään tulevaisuudessakin.

Vuoden 1848 vallankumous Ranskassa kärsi tappion muun muassa sen vuoksi, että se ei löytänyt myötätuntoista vastakaikua Ranskan talonpoikaiston keskuudessa. Pariisin Kommuuni kukistui muun muassa sen vuoksi, että se kohtasi keskikerrosten, ennen kaikkea talonpoikaiston, vastarinnan. Samaa tulee sanoa vuoden 1905 Venäjän vallankumouksesta.

Pitäen lähtökohtana Euroopan vallankumousten kokemusta eräät vulgäärit marxilaiset, joiden etunenässä oli Kautsky, tulivat sellaiseen johtopäätökseen, että keskikerrokset, ja ennen kaikkea talonpoikaisto, ovat miltei synnynnäisiä työväenvallankumouksen vihollisia, minkä vuoksi on pidettävä suuntaa pitempiaikaiseen kehityskauteen, jonka tuloksena proletariaatista tulee kansakunnan enemmistö, ja siten muodostuvat realiset ehdot työväenvallankumouksen voitolle. Tämän johtopäätöksen perusteella he, nämä vulgäärit marxilaiset, varoittivat proletariaattia „ennenaikaisesta“ vallankumouksesta. Tämän johtopäätöksen perusteella he luovuttivat keskikerrokset „periaatteellisista syistä“ pääoman täydelliseen määräysvaltaan. Tämän johtopäätöksen perusteella he ennustivat meille Venäjän Lokakuun vallankumouksen tuhoa vedoten siihen, että proletariaatti on Venäjällä vähemmistönä, että Venäjä on talonpoikaismaa ja että sen vuoksi voittoisa työväenvallankumous on Venäjällä mahdoton.

Kuvaavaa on, että Marx itse arvioi keskikerrokset, ja ennen kaikkea talonpoikaiston, aivan toisin. Samaan aikaan kun vulgäärit marxilaiset, viitaten talonpoikaistolle kintaalla ja luovuttaen sen pääoman täydelliseen poliittiseen määräysvaltaan, pöyhkeilivät suuriäänisesti „periaatteellisella lujuudellaan", niin Marx, tämä kaikista marxilaisista periaatteellisin marxilainen, neuvoi itsepintaisesti kommunistien puoluetta olemaan kadottamatta näköpiiristään talonpoikaistoa, voittamaan sen proletariaatin puolelle ja takaamaan itselleen sen kannatuksen edessäolevassa proletaarisessa vallankumouksessa. On tunnettua, että 50-luvulla, Ranskan ja Saksan helmikuun vallankumouksen tappion jälkeen, Marx kirjoitti Engelsille ja hänen kauttaan Saksan kommunistiselle puolueelle:

„Koko juttu Saksassa tulee riippumaan siitä, onko mahdollista tukea proletaarista vallankumousta jonkinlaisella talonpoikaissodan toisella painoksella" [79].

Tämä kirjoitettiin 50-luvun Saksasta, talonpoikaismaasta, jossa proletariaatti oli pienenä vähemmistönä, jossa proletariaatti oli vähemmän järjestynyt kuin Venäjällä vuonna 1917 ja jossa talonpoikaisto oli asemansa puolesta vähemmän taipuvainen proletaarisen vallankumouksen tukemiseen kuin Venäjällä vuonna 1917.

Epäilemätöntä on, että Lokakuun vallankumous oli sellainen „talonpoikaissodan" ja „proletaarisen vallankumouksen" yhtymisen onnellinen tapaus, josta Marx kirjoitti kaikkia „periaatteellisia" lörpöttelijöitä vastaan. Lokakuun vallankumous todisti, että sellainen yhdistäminen on mahdollinen ja toteutettavissa oleva. Lokakuun vallankumous todisti, että proletariaatti

voi vallata vallan ja pitää sen käsissään, jos se pystyy irroittamaan keskikerrokset, ja ennen kaikkea talonpoikaiston, kapitalistiluokasta, jos se pystyy muuttamaan nämä kerrokset pääoman reservistä proletariaatin reserviksi.

Lyhyesti sanoen: Lokakuun vallankumous, ensimmäisenä kaikista maailman vallankumouksista, nosti keskikerroksia, ja ennen kaikkea talonpoikaistoa, koskevan kysymyksen etualalle ja ratkaisi sen voittoisasti II Internationalen urhojen kaikista „teorioista" ja voivotteluista huolimatta.

Tämä oli Lokakuun vallankumouksen ensimmäinen ansio, jos tässä tapauksessa yleensä voidaan puhua ansiosta.

Mutta asia ei rajoittunut tähän. Lokakuun vallankumous meni pitemmälle pyrkien liittämään sorretut kansallisuudet proletariaatin ympärille. Edellä tuli jo mainituksi, että yhdeksältä kymmenesosaltaan nämä kerrokset ovat talonpoikia ja vähävaraista työtätekevää kaupunkilaisväkeä. Mutta se ei ole tyhjentävä selitys käsitteestä „sorrettu kansallisuus". Sorrettuja kansallisuuksia ei sorreta tavallisesti vain talonpoikaistona ja työtätekevänä kaupunkilaisväkenä, vaan myöskin kansallisuuksina, s.o. määrätyn kansallisuuden työtätekevinä, vainotaan niiden kieltä, kulttuuria, elämää, tapoja ja tottumuksia. Kaksinkertainen sortopuristus ei voi olla vallankumouksellistamatta sorrettujen kansallisuuksien työtätekeviä joukkoja, ei voi olla sysäämättä niitä taisteluun sorron perusvoimaa vastaan — taisteluun pääomaa vastaan. Tämä seikka oli sinä perustana, jonka pohjalla proletariaatin onnistui toteuttaa „proletaarisen vallankumouksen" yhdistäminen ei

vain „talonpoikaissodan“ kanssa, vaan myöskin „kansallisuuksien sodan“ kanssa. Tämä kaikki ei voinut olla laajentamatta proletaarisen vallankumouksen toimikenttää kauaksi Venäjän rajojen ulkopuolelle, ei voinut olla saattamatta pääoman syvimpiä reservejä uhan alaiseksi. Kun määrätyn hallitsevan kansallisuuden keskikerroksista käytävä taistelu on taistelua pääoman lähimmistä reserveistä, niin sorrettujen kansallisuuksien vapautuksen puolesta käyty taistelu ei voinut olla muuttumatta pääoman erinäisten, kaikkein syvimpien reservien voittamisesta käydyksi taisteluksi, taisteluksi siirtomaa- ja vajaa-oikeudellisten kansojen vapauttamiseksi pääoman sorrosta. Tämä viimemainittu taistelu ei ole likimainkaan vielä päättynyt, — enemmänkin, se ei ole vielä ehtinyt antaa edes ensimmäisiä ratkaisevia saavutuksia. Mutta se, tämä taistelu syvistä reserveistä, on alkanut Lokakuun vallankumouksen ansiosta ja se tulee epäilemättä laajenemaan askel askeleelta imperialismin kehityksen mukaan, meidän Tasavaltojen Liittomme mahdin kasvun mukaan, Lännen proletaarisen vallankumouksen kehityksen mukaan.

Lyhyesti sanoen: Lokakuun vallankumous pani käytännössä alulle proletariaatin taistelun pääoman syvistä reserveistä, joita ovat sorrettujen ja vajaa-oikeudellisten maiden kansanjoukot, se nosti ensimmäisenä taistelulipun näiden reservien puolelleenvoittamiseksi, — siinä on sen toinen ansio.

Talonpoikaiston puolellemme voittaminen on meillä tapahtunut sosialismin lipun alla. Talonpoikaisto, joka sai maan proletariaatilta, voitti tilanherrat proletariaatin avulla ja nousi valtaan proletariaatin johdolla, ei

voinut olla tuntematta, ei voinut olla ymmärtämättä, että sen vapautusprosessi on tapahtunut ja tulee edelleenkin tapahtumaan proletariaatin lipun alla, sen punaisen lipun alla. Tämä seikka ei voinut olla muuttamatta sosialismin lippua, joka aikaisemmin oli ollut talonpoikaistolle pelättimenä, lipuksi, joka vetää puoleensa sen huomion ja helpottaa sen vapautumista pimeydestä, kurjuudesta ja sorrosta.

Samaa täytyy sanoa, ja vieläkin suuremmalla syyllä, sorretuista kansallisuuksista. Kansallisuuksien vapautustaistelun tunnus, joka on vahvistettu sellaisilla tosiasioilla kuin Suomen vapauttaminen, sotajoukkojen tuominen pois Persiasta ja Kiinasta, Tasavaltojen Liiton muodostaminen, julkinen moraalinen tuki Turkin, Kiinan, Hindustanin ja Egyptin kansoille,— tämä tunnus kajahti ensimmäiseksi niiden ihmisten huulilta, jotka voittivat Lokakuun vallankumouksessa. Ei voida sanoa sattumaksi sitä tosiasiaa, että Venäjä, joka oli aikaisemmin ollut sorrettujen kansallisuuksien silmissä sorron lippuna, on nyt, kun siitä on tullut sosialistinen, muuttunut vapautuksen lipuksi. Ei ole sattuma myöskään se, että Lokakuun vallankumouksen johtajan toveri Leninin nimi on nykyään siirto- ja vajaa-oikeudellisten maiden poljettujen ja ahdistettujen talonpoikain sekä vallankumouksellisen sivistyneistön huulilla kaikkein rakastetuin nimi. Kun Rooman valtavan laajan maailmanvallan sorrettujen ja poljettujen orjien keskuudessa pidettiin ennen viimeisenä pelastuksena kristinuskoa, niin nyt asiat kehittyivät siten, että sosialismi voi olla (ja alkaa jo olla!) vapautuksen lippuna imperialismin valtavan laajojen siirtomaavaltioiden monimiljoonaisille jou-

koille. Tuskin voidaan epäillä sitä, etteikö tämä seikka olisi helpottanut huomattavasti taistelun käymistä sosialisminvastaisia ennakkoluuloja vastaan ja avannut sosialismin aatteille tien sorrettujen maiden kaukaisimpiinkin kolkkiin. Kun sosialistin oli aikaisemmin vaikea esiintyä avoimesti sorrettujen tai sortavien maiden ei-proletaaristen, keskikerrosten keskuudessa, niin nyt hän voi esiintyä näiden kerrosten keskuudessa avoimesti propagoiden sosialismin aatteita ja luottaa siihen, että häntä kuunnellaan ja ehkä otetaan kuultu varteen, sillä hänellä on käytettävissään sellainen painava todiste kuin Lokakuun vallankumous. Tämä on myös Lokakuun vallankumouksen tulos.

Lyhyesti sanoen: Lokakuun vallankumous raivasi sosialismin aatteille tien kaikkien kansallisuuksien ja heimojen keskikerrosten, ei-proletaaristen, talonpoikaisten kerrosten keskuuteen, se teki sosialismin lipun niille kaikille suosituksi lipuksi. Siinä on Lokakuun vallankumouksen kolmas ansio.

„Pravda" № 253,
marraskuun 7 pnä 1923
Allekirjoitus: J. Stalin

TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISNAISTEN ENSIMMÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN VIISIVUOTISPÄIVÄLLE[80]

Viisi vuotta sitten puolueemme Keskuskomitea kutsui Moskovaan koolle työläis- ja talonpoikaisnaisten ensimmäisen Yleisvenäläisen edustajakokouksen. Edustajakokoukseen saapui toista tuhatta edustajaa, jotka edustivat vähintään miljoonaa työtätekevää naista. Tämä edustajakokous oli merkkitapaus puolueemme työssä työtätekevien naisten keskuudessa. Tämän edustajakokouksen verraton ansio on siinä, että se laski perustan tasavaltamme työläis- ja talonpoikaisnaisten poliittisen valistamisen järjestämiselle.

Eräät voivat luulla, että siinä ei ole mitään erikoista, että puolue on aina tehnyt poliittista valistustyötä joukkojen keskuudessa, myöskin naisten keskuudessa, että naisten poliittisella valistamisella ei voi olla vakavaa merkitystä, koska meillä on lujia kaadereita työläisistä ja talonpojista. Sellainen mielipide on perinpohjin väärä. Työtätekevien naisten poliittisella valistamisella on nyt, jolloin valta on siirtynyt työläisten ja talonpoikain käsiin, ensiarvoinen merkitys.

Ja näin on seuraavasta syystä.

Meidän maassamme on väestöä noin 140 miljoonaa henkeä, joista vähintään puolet on naisia, pääasiallisesti työläis- ja talonpoikaisnaisia, poljettuja, valveutumattomia, tietämättömiä. Kun meidän maamme on tarttunut vakavasti käsiksi uuden neuvostoelämän rakennustyöhön, niin eikö ole selvää, että tämän maan naiset, jotka muodostavat puolet sen väestöstä, olisivat kaikenlaisen eteenpäin kulkemisen aikana punnuksena jaloissa, jos he edelleenkin jäisivät poljetuiksi, valveutumattomiksi ja tietämättömiksi?

Työläisnainen on työmiehen rinnalla. Yhdessä työmiehen kanssa hän osallistuu teollisuutemme yhteiseen rakennustyöhön. Hän voi auttaa yhteistä asiaa, jos hän on valveutunut, jos hän on poliittisesti valistunut. Mutta jos hän on poljettu ja tietämätön, niin hän voi saattaa yhteisen asian turmioon, ei tietenkään pahan tahtonsa, vaan tietämättömyytensä vuoksi.

Talonpoikaisnainen on talonpojan rinnalla. Yhdessä talonpojan kanssa hän vie eteenpäin maataloutemme kehittämisen, sen menestymisen, sen kukoistuksen yhteistä asiaa. Hän voi tuottaa tässä asiassa valtavan suurta hyötyä, jos hän vapautuu pimeydestä ja tietämättömyydestä. Ja päinvastoin: hän voi jarruttaa kaikkea työtä, jos hän jää edelleenkin tietämättömyyden vangiksi.

Työläis- ja talonpoikaisnaiset ovat yhtä vapaita kansalaisia kuin työmiehet ja talonpojatkin. He osallistuvat meidän neuvostojemme ja osuuskuntiemme vaaleihin, he voivat tulla valituksi neuvostoihimme ja osuuskuntaelimiin. Työläis- ja talonpoikaisnaiset voivat parantaa neuvostojemme ja osuuskuntiemme työtä, lujittaa ja kehittää niitä, jos he ovat poliittisesti

valistuneita. Työläis- ja talonpoikaisnaiset voivat heikentää ja horjuttaa niitä, jos he ovat sivistymättömiä ja tietämättömiä.

Ja lopuksi, työläis- ja talonpoikaisnaiset ovat äitejä, meidän nuorisomme — maamme tulevaisuuden — kasvattajia. He voivat runnella lapsen sielun tai antaa meille tervehenkisen nuorison, joka pystyy viemään maatamme eteenpäin riippuen siitä, onko nainen, äiti, myötämielinen neuvostojärjestelmälle vai kulkeeko hän papin, kulakin ja porvariston perässä.

Juuri tämän vuoksi työläis- ja talonpoikaisnaisten poliittinen valistaminen on nykyään, jolloin työläiset ja talonpojat ovat ryhtyneet rakentamaan uutta elämää, ensisijainen tehtävä, tärkein tehtävä porvariston voittamiseksi tosiasiassa.

Juuri tämän vuoksi työläis- ja talonpoikaisnaisten ensimmäisellä edustajakokouksella, joka pani alulle työtätekevien naisten poliittisen valistamisen järjestämisen, on todella verraton merkitys.

Viisi vuotta sitten työläis- ja talonpoikaisnaisten ensimmäisessä edustajakokouksessa puolueen lähimpänä tehtävänä oli satojentuhansien **työläisnaisten** saaminen mukaan uuden neuvostoelämän rakentamisen yleiseen työhön. Ensi riveissä olivat silloin teollisuusalueiden työläisnaiset työtätekevien naisten toimeliaimpana ja valveutuneimpana osana. Täytyy tunnustaa, että viiden vuoden aikana on tässä suhteessa saatu paljon aikaan, vaikka paljon on vielä tekemistäkin.

Nykyään puolueen lähimpänä tehtävänä on miljoonien **talonpoikaisnaisten** saaminen mukaan neuvostoelämämme yleiseen järjestämistyöhön. Viisi työvuotta

on jo ehtinyt nostaa talonpoikaisnaisten riveistä kokonaisen joukon naisjohtajia. Toivokaamme, että johtavien talonpoikaisnaisten rivit tulevat sankkenemaan uusilla valveutuneilla talonpoikaisnaisilla. Toivokaamme, että puolue suoriutuu tästäkin tehtävästä.

Marraskuun 10 pnä 1923

Aikakauslehti „Kommunistka" № 11. marraskuu 1923
Allekirjoitus: J. S t a l i n

PUHE SOTA-AKATEMIAN JUHLAISTUNNOSSA

marraskuun 17 pnä 1923

(Lyhyt sanomalehtiselostus)

Punaisen ratsuväkemme nelivuotispäivän juhlassa puhui Ratsuväkiarmeijan perustaja ja sen kunniapuna-armeijalainen toveri Stalin.

Toveri Stalin korostaa, että siihen aikaan, kun muodostettiin ratsuväen ydinryhmä tulevan Ratsuväkiarmeijan perustaksi, sen innoittajat saivat vastaansa johtavien sotilaspiirien ja sotilasspesialistien mielipiteen, jotka kielsivät ratsuväen järjestämisen välttämättömyyden yleensä.

Ratsuväkiarmeijan historian kaikkein luonteenomaisimpana sivuna on se, että kesällä 1919 ratsuväki muuttui meillä suurten ratsuväkijoukkojen ja suurten konekiväärimäärien yhdistelmäksi. Kuuluisa „tatshanka" on tämän yhdistelmän ilmaus.

Olkoonpa meidän ratsuväkemme miten suuri hyvänsä, niin se lakkaa olemasta vakava voima, ellei se osaa liikkeissään yhdistää ratsun voimaa konekiväärin ja tykistön voimaan.

Ratsuväkiarmeijan historiaan piirrettiin mainehikkain sivu vuoden 1919 lopulla, jolloin meidän 12 ratsuväkirykmenttiämme löi Voronezhin edustalla

noin 22 vihollisrykmenttiä miltei kokonaan. Siitä hetkestä alkoi ratsuväkiarmeijakunnan tosiasiallinen muuttaminen Ratsuväkiarmeijaksi.

Tämän kauden luonteenomaisena piirteenä on se, että ratsuväkemme hankki tässä vaiheessa vielä erään uuden ominaisuuden, joka toi sille voiton Denikinin ratsuväestä, nimittäin: se liitti itseensä eräitä jalkaväkiosastoja, jotka se siirsi tavallisesti hevoskyydillä paikasta toiseen ja joita se käytti suojanaan vihollista vastaan voidakseen levähtää suojassa ja koottuaan voimansa iskeä uudelleen vihollista. Tämä oli ratsuväen yhdistämistä jalkaväen kanssa viimemainitun ollessa avustavana voimana. Tämä yhdistäminen, tämä uusi ominaisuus, teki meidän ratsuväkemme voimakkaaksi nopealiikkeiseksi nyrkiksi, joka saattoi vihollisen kauhun valtaan.

— Toverit, — lopetti toveri **Stalin** puheensa, — minä en ole helposti viehättyvä ihminen, mutta minun on sanottava, että jos meidän Ratsuväkiarmeijamme säilyttää nämä uudet ominaisuudet, niin meidän ratsuväkemme ja sen johtaja toveri Budjonny tulevat olemaan voittamattomia.

„Izvestija" № 265,
marraskuun 20 pnä 1923

PUOLUEEN TEHTÄVISTÄ

Selostus VKP(b):n Krasnaja Presnjan piirikomitean laajennetussa kokouksessa ryhmäorganisaattorien, väittelyklubin ja puoluesolujen byrojen jäsenten kanssa joulukuun 2 pnä 1923

Toverit! Minun on ennen kaikkea sanottava, että esiinnyn täällä selostajana omassa nimessäni enkä puolueen Keskuskomitean nimessä. Jos kokous haluaa kuulla sellaisen selostuksen, niin olen käytettävissänne. (Ääniä: „Pyydämme“.) Se ei merkitse, että minulla olisi jonkinlaisia erimielisyyksiä Keskuskomitean kanssa tässä kysymyksessä, ei lainkaan. Puhun omassa nimessäni vain siksi, että Keskuskomitean valiokunnan, joka käsittelee puolueen sisäisen tilan parantamisen toimenpiteitä[81], pitäisi näinä päivinä esittää työnsä tulokset Keskuskomitealle; näitä tuloksia ei ole vielä esitetty, ja siksi minulla ei ole vielä muodollista oikeutta puhua Keskuskomitean nimessä, vaikka olenkin varma siitä, että se, mitä olen teille tässä puhuva, tulee peruspiirteissään olemaan Keskuskomitean kannan ilmaisua näissä kysymyksissä.

VÄITTELY ON MERKKI PUOLUEEN VOIMASTA

Ensimmäinen kysymys, jonka haluaisin tässä asettaa, on lehdistössä ja soluissa nykyään käynnissä olevan väittelyn merkitystä koskeva kysymys. Mistä

tämä väittely puhuu ja mitä se merkitsee? Eikö tämä ole puolueen rauhalliseen elämään murtautunutta myrskyä, eikö tämä väittely ole, kuten eräät sanovat, merkki puolueen hajoamisesta, sen luhistumisesta tai, kuten toiset sanovat, puolueen rappeutumisesta.

Minun mielestäni, toverit, meillä ei ole kumpaakaan: ei rappeutumista eikä hajoamista. Asia on niin, että puolue on viime kauden aikana kasvanut, se on riittävästi puhdistautunut tarpeettomasta painolastista, se on tullut proletaarisemmaksi. Te tiedätte, että kaksi vuotta sitten meillä oli vähintään 700.000 puolueen jäsentä, te tiedätte, että puolueesta jäi pois tai erotettiin muutamia tuhansia puolueen jäseniä. Edelleen, teollisuuden nousun yhteydessä tapahtuneen työväenluokan aineellisen aseman parantumisen, vanhojen ammattitaitoisten työläisten kylistä takaisinpalaamisen ja teollisuustyöläisten keskuudessa tapahtuneen uuden kulttuurinousun johdosta puolueen kokoonpano on tänä aikana parantunut ja sen laadullinen taso noussut.

Sanalla sanoen, kaikkien näiden seikkojen johdosta puolue on kasvanut, tullut laadullisesti paremmaksi, sen tarpeet ovat kasvaneet, se on tullut vaativaisemmaksi, se haluaa tietää enemmän, kuin mitä se tähän asti on tietänyt, ja se haluaa ratkaista enemmän, kuin mitä se tähän asti on ratkaissut.

Alkanut väittely ei ole puolueen heikkouden merkki, sitäkin vähemmän sen hajoamisen tai rappeutumisen merkki, se on puolueen voiman merkki, sen lujuuden merkki, sen laadullisen kokoonpanon paranemisen merkki, sen aktiivisuuden kohoamisen merkki.

VÄITTELYN SYYT

Toinen kysymys, joka nousee eteemme, on kysymys siitä, miksi juuri tällä ajankohdalla, juuri tämän vuoden syksyllä, puolueen sisäistä politiikkaa koskeva kysymys sai kärkevän luonteen? Miten se on selitettävissä? Missä ovat syyt? Minä arvelen, toverit, että meillä on tässä kaksi syytä.

Ensimmäisenä syynä on se kuohunta- ja lakkoaalto työpalkkakysymyksen yhteydessä, joka vyöryi tasavallan eräissä piireissä tämän vuoden elokuussa. Asia on niin, että tämä lakkoaalto paljasti meidän järjestöjemme puutteellisuuksia, eräiden järjestöjemme — sekä puolue- että ammattiliittojärjestöjen — irtaantuneisuuden tuotantolaitosten tapahtumista, että tämän lakkoaallon yhteydessä paljastui eräiden illegaalisten, olemukseltaan kommunisminvastaisten järjestöjen olemassaolo puolueemme sisällä, jotka pyrkivät hajoittamaan puoluetta. Ja kaikki nämä lakkoaallon yhteydessä paljastuneet puutteellisuudet heittivät puolueeseen sellaisen kirkkaan ja selventävän sädekimpun, että puolue tunsi sisäisten muutosten olevan välttämättömiä puolueessa.

Toisena syynä, joka kärjisti puolueen sisäistä politiikkaa koskevaa kysymystä juuri tällä ajankohdalla, ovat puoluetovereidemme sallimat joukkoluontoiset lomat. Nämä lomat ovat tietysti täysin ymmärrettäviä, mutta joukkoluontoisuutensa vuoksi ne johtivat siihen, että puolue-elämän vauhti osoittautui huomattavasti heikentyneeksi juuri tehtailla ilmenneiden kuohuntojen aikana, mikä seikka suuressa määrin helpotti kasaantuneiden puutteellisuuksien ilmituloa juuri tänä ajankohtana, tämän vuoden syksyllä.

PUOLUEEN SISÄISEN ELÄMÄN PUUTTEELLISUUDET

Minä puhuin puolue-elämämme puutteellisuuksista, jotka paljastuivat tämän vuoden syksyllä ja asettivat kysymyksen puolueen sisäisen elämän parantamisesta. Mitä nämä puolueen sisäisen elämän puutteellisuudet ovat? Sitäkö, että puolueen linja on ollut väärä, kuten eräät toverit ajattelevat, vaiko sitä, että puolueen linja on ollut oikea, mutta käytännössä se on poikennut oikealta tieltä, vääristynyt tunnettujen subjektiivisten ja objektiivisten ehtojen vuoksi? Minun mielestäni puolueemme sisäisen elämän peruspuutteellisuus on juuri se, että samaan aikaan kun edustajakokoustemme päätöksissä ilmaistu puolueen politiikka on ollut oikea, niin käytäntö paikkakunnilla (ei tietenkään kaikkialla, mutta eräillä alueilla) on ollut väärä. Samaan aikaan kun puolueemme proletaaris-demokraattinen linja on ollut oikea, niin käytäntö paikkakunnilla on antanut tämän linjan byrokraattisen vääristelyn tapauksia.

Siinä on peruspuutteellisuus. Ristiriita edustajakokousten (X, XI, XII) viitoittaman puolueen peruslinjan ja paikallisten järjestöjemme käytännön välillä tämän linjan toteuttamisessa,— siinä on puolueemme sisäisen elämän kaikkien puutteellisuuksien perusta.

Puoluelinja sanoo, että puolueemme käytännöllisen työn kaikki tärkeimmät kysymykset, paitsi tietenkin niitä, jotka eivät siedä lykkäystä tai jotka ovat sota- tai diplomatiasalaisuuksia, on ehdottomasti käsiteltävä puoluekokouksissa. Niin sanoo puoluelinja. Mutta puoluekäytäntö paikkakunnilla, joskaan ei tietysti

kaikkialla, on ollut sitä mieltä, että oikeastaan ei ole erikoisen tarpeellista, että eräitä puolueen sisäisiä käytännöllisiä kysymyksiä käsitellään puoluekokouksissa, sillä Keskuskomitea ja muut johtavat järjestöt ratkaisevat nämä kysymykset itse.

Puoluelinja sanoo, että puolueemme puoluetoimissa olevien henkilöiden on oltava ehdottomasti valinnallisia, mikäli ei ole voittamattomia vaikeuksia, sellaisia kuin puoluestaazhi y.m. Te tiedätte, että puolueen sääntöjen mukaan läänikomitean sihteerin täytyy olla liittynyt puolueeseen ennen Lokakuun vallankumousta, kihlakuntakomitean sihteerillä täytyy olla kolmivuotinen ja puoluesolun sihteerillä yhden vuoden puoluestaazhi. Mutta puoluekäytännössä on usein oltu sitä mieltä, että kun kerran täytyy olla puoluestaazhi, niin ei siis tarvita todellisia vaaleja.

Puoluelinja on sitä mieltä, että puoluejoukot on pidettävä selvillä talouselinten, tuotantolaitosten ja trustien työstä, sillä meidän puoluesolumme kantavat luonnollisesti moraalisen vastuun puolueeseen kuulumattomien joukkojen edessä tuotantolaitoksissa havaittavista puutteellisuuksista. Mutta puoluekäytäntö on kuitenkin ollut sitä mieltä, että kun kerran on olemassa Keskuskomitea, joka antaa talouselimille toimintaohjeet, ja kun kerran talouselimet ovat näiden toimintaohjeiden sitomia, niin toimintaohjeet tulevat täytetyiksi ilman puoluejoukkojen alhaaltapäin toteuttamaa kontrolliakin.

Puoluelinja on sitä mieltä, että eri työalojen vastuunalaiset työntekijät, olkootpa he sitten puolue-, talous-, ammattiliitto- tai sotilasalan työntekijöitä ja kaikesta siitä erikoisalalle erikoistumisestaan

huolimatta, jonka he saavat omassa työssään, ovat kuitenkin sidotut toisiinsa, he ovat kokonaisuuden eroittamattomia osia, sillä he kaikki työskentelevät proletariaatin yhden ja saman asian hyväksi, jota ei voida repiä osiksi. Mutta puoluekäytäntö taas on sitä mieltä, että kun kerran on olemassa työn erikoistaminen, työnjako varsinaisesti puolue-, talous-, sotilas- j.n.e. työksi, niin puoluetyöntekijät eivät vastaa talousmiehistä, talousmiehet eivät vastaa puoluetyöntekijöistä, ja että yleensäkin niiden välisen yhteyden heikkeneminen, vieläpä katoaminenkin on kiertämätöntä.

Sellaisia, toverit, ovat yleensä ne ristiriidat toisaalta puoluelinjan, joka on määritelty edustajakokoustemme, alkaen X edustajakokouksesta ja päättyen XII edustajakokoukseen, monissa päätöksissä, ja toisaalta puoluekäytännön välillä.

Minä en aio missään tapauksessa syyttää paikallisia järjestöjä tästä puoluelinjan vääristelystä, sillä jos asiaa tutkitaan perinpohjin, niin tämä ei ole niinkään paljon paikallisten järjestöjemme vika kuin onnettomuus. Mikä on tämä onnettomuus ja miksi asiat ovat saaneet tällaisen käänteen, siitä puhun myöhemmin, halusin vain todeta tämän tosiasian selittääkseni tätä ristiriitaa ja yrittääkseni sitten esittää parannuskeinoja.

En suinkaan pidä myöskään Keskuskomiteaamme moitteettomana. Silläkin on vikansa, kuten kaikilla muillakin laitoksilla ja järjestöillä,— ja tässä on osaksi syytä ja osaksi onnettomuutta, osaksi syytä esimerkiksi siinä, että joidenkin syiden vuoksi Keskuskomitea ei paljastanut ajoissa näitä puutteellisuuksia eikä ryhtynyt toimenpiteisiin niiden poistamiseksi.

Mutta kysymys ei ole nyt siitä. Nyt on kysymys siitä, että teemme itsellemme selviksi niiden puutteellisuuksien syyt, joista juuri puhuin. Todellakin, mistä nämä puutteellisuudet ovat ilmaantuneet ja kuinka ne voidaan poistaa?

PUUTTEELLISUUKSIEN SYYT

Ensimmäisenä syynä on se, että puoluejärjestömme eivät ole vielä päässeet tai eivät yhä vieläkään ole päässeet eräistä sotakauden jätteistä, — kauden, joka on mennyt kausi, mutta joka oli sellainen, joka jätti työntekijöittemme mieliin puolueessa vallinneen sotilaallisuuden jätteitä. Luulen, että näiden jätteiden ilmausta on se käsitys puolueesta, jonka mukaan puolue ei ole omatoiminen organismi eikä proletariaatin vireäaloitteinen taistelujärjestö, vaan jokin laitosten systeemin tapainen, jokin kokonaisen laitosten sarjan yhdistelmän tapainen, jossa on alemman ja ylemmän asteen toimitsijoita. Tämä, toverit, on syvästi virheellinen käsitys, jolla ei ole mitään yhteistä marxilaisuuden kanssa, käsitys, joka on siirtynyt meille sen ajan jätteenä, jolloin me sotakaudella militarisoimme puolueen, jolloin kysymys puoluejoukkojen oma-aloitteisuudesta siirrettiin pakosta taka-alalle ja jolloin taistelukäskyillä oli ratkaiseva merkitys. En muista, että tämä käsitys olisi jolloinkin lausuttu julki täydellisenä, mutta tämä käsitys tai tämän käsityksen ainekset yhä vieläkin painavat meidän työtämme. Toverit, tällaisia käsityksiä vastaan meidän on taisteltava kaikin voimin, sillä ne ovat eräs kaikkein realisimpia vaaroja, jotka luovat

suotuisat ehdot puolueemme olemukseltaan oikean linjan vääristelemiselle käytännössä.

Toisena syynä on se, että huomattavassa määrin byrokraattisen valtiokoneistomme puolelta on havaittavissa eräänlaista painostusta puolueeseen ja puoluetyöntekijöihin. Vuonna 1917, jolloin meillä oli mahtava nousu, nousu Lokakuuhun, me käsitimme asian siten, että meillä tulee olemaan kommuuni, että se tulee olemaan työtätekevien yhteisö, että me teemme lopun byrokratismista virastoissa ja että me voimme muuttaa valtion työtätekevien yhteisöksi, ellei lähimpänä kautena, niin parin kolmen lyhyen kauden jälkeen. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että se on ihanne, josta me olemme vielä kaukana, että valtion vapauttamiseksi byrokratismin aineksista, neuvostoyhteiskunnan muuttamiseksi työtätekevien yhteisöksi tarvitaan väestön korkea kulttuuritaso, tarvitaan ympärillämme täysin turvattu rauhan tila, ettei olisi välttämätöntä pitää suuria vakinaisia sotajoukkoja, jotka vaativat paljon varoja ja suuria hallintolaitoksia, jotka painavat olemassaolollaan leiman kaikkiin muihin valtiovirastoihin. Meidän valtiokoneistomme on huomattavassa määrin byrokraattinen, ja se jää vielä pitkäksi aikaa sellaiseksi. Meidän puoluetovereitamme työskentelee tässä koneistossa, ja tämän byrokraattisen koneiston olosuhteet — sanoisin ilmapiiri — on sellainen, että se edistää meidän puoluetyöntekijöidemme, meidän puoluejärjestöjemme byrokratisoitumista.

Puutteellisuuksien kolmantena syynä, toverit, on meidän eräiden puoluesolujemme riittämätön aktiivisuus, niiden kehittymättömyys ja toisinaan jopa ylei-

nen kirjantaitamattomuuskin, erikoisesti reunamaissa. Puoluesolut ovat näillä seuduilla vähän aktiivisia, poliittisesti ja kulttuurisesti kehittymättömiä. Epäilemättömästi myöskin tämä seikka luo suotuisan maaperän puoluelinjan vääristelylle.

Neljäntenä syynä on se, ettei meillä ole riittävää määrää puoluekoulutuksen saaneita tovereita paikkakunnilla. Hiljattain kuulin erään ukrainalaisen järjestön edustajan selostuksen Keskuskomiteassa. Selostuksen teki mitä kyvykkäin ja suuria toiveita herättävä toveri. Hän sanoi, että 80 puoluesolussa 130:stä on läänikomitean nimittämät sihteerit. Huomautukseen, että siinä tapauksessa tuo mainittu järjestö menettelee väärin, tämä toveri alkoi vedota siihen, että puoluesoluissa ei ole kirjantaitoisia ihmisiä, että heillä ei ole riittävää puoluestaazhia, että puoluesolut itse pyytävät antamaan heille sihteereitä j.n.e. Minä voin olettaa, että tämä toveri liioitteli puolella, mutta tässä ei ole kysymys oikeastaan vain siitä, että puoluesoluissa ei ole koulutettuja ihmisiä, vaan myös siitä, että läänikomitea on vanhan tavan mukaan innostunut liikaa. Mutta jos läänikomitea on 50 prosenttia oikeassa, niin eikö ole selvää, että kun tällaisia puoluesoluja on Ukrainassa, niin sitä suuremmalla syyllä niitä täytyy olla reunamaissa, joissa järjestöt ovat nuoria, puoluekaadereita on vähemmän ja sivistystaso alhaisempi kuin Ukrainassa? Tämä on myöskin eräs niitä syitä, jotka luovat suotuisat ehdot meidän olemukseltaan oikean puoluelinjamme vääristelylle käytännössä.

Ja lopuksi viidentenä syynä on tiedoitustoiminnan heikkous. Me informoimme huonosti, — Keskuskomitea

ennen kaikkea, ja ehkä siksi, että se on liiaksi ylikuormitettu. Paikkakunnilta meitä informoidaan huonosti. Tästä täytyy tehdä loppu. Tämä on myöskin eräs niitä vakavia syitä, joiden vuoksi meillä on karttunut puutteellisuuksia puolueen sisällä.

KUINKA VOIDAAN POISTAA PUOLUEEN SISÄISEN ELÄMÄN PUUTTEELLISUUDET?

Minkälaisia on oltava niiden keinojen, jotka ovat tarpeen näiden puutteellisuuksien poistamiseksi?

Ensimmäisenä tehtävänä on taistella kaikin tavoin ja väsymättä puolueessamme olevia sotakauden jätteitä ja tottumuksia vastaan, sitä väärää käsitystä vastaan, että meidän puolueemme on muka laitosten systeemi eikä proletariaatin aktiivisesti ajatteleva, vireäaloitteinen, toimeliasta elämää elävä, vanhaa hajoittava ja uutta rakentava taistelujärjestö.

Toiseksi, on kohotettava puoluejoukkojen aktiivisuutta asettamalla niiden käsiteltäviksi kaikki niitä kiinnostavat kysymykset, mikäli näitä kysymyksiä voidaan ottaa avoimeen käsittelyyn, ja turvaamalla mahdollisuuden puolueinstanssien kaikkien ja kaikenlaisten suunnitelmien vapaalle arvostelulle. Sillä vain tällä tavalla voidaan puoluekuri saada todella tietoiseksi, todella rautaiseksi kuriksi, sillä vain tällä tavalla voidaan kohottaa puoluejoukkojen poliittisen, taloudellisen ja kulttuurikokemuksen tasoa, sillä vain tällä tavalla voidaan valmistaa ehdot, jotka ovat välttämättömiä sitä varten, että puoluejoukot nostaisivat vähitellen alhaalta uusia aktiivisia työntekijöitä, uusia johtajia.

Kolmanneksi, on toteutettava käytännössä kaikkien puoluejärjestöjen ja puoluetoimissa olevien henkilöiden valinnallisuus, mikäli ei ole olemassa voittamattomia esteitä, kuten riittävän puoluestaazhin puuttuminen y.m. On juurittava pois käytännöstä järjestön enemmistön tahdon huomiotta jättäminen nostettaessa tovereita vastuunalaisiin puoluetoimiin, on päästävä siihen, että valinnallisuusperiaate toteutetaan käytännössä.

Neljänneksi, on välttämätöntä, että Keskuskomitean sekä lääni- ja aluekomiteain yhteydessä olisi vakituisesti toimivat työn kaikkien alojen — talous-, puolue-, ammattiliitto- ja sotilasalan — vastuunalaisten työntekijäin neuvottelukokoukset; että neuvotteluja järjestettäisiin säännöllisesti, että neuvottelussa asetettaisiin sellaisia kysymyksiä, joita se katsoo tarpeelliseksi asettaa; että eri alojen työntekijäin välinen yhteys ei katkeaisi, että nämä kaikki työntekijät tuntisivat olevansa yhden puolueperheen jäseniä, jotka työskentelevät kaikille yhteisen asian hyväksi, proletariaatin asian hyväksi, joka on jakamaton; että Keskuskomitean ympärillä samoin kuin paikallistenkin järjestöjen ympärillä vallitsisi sellainen asiaintila, joka tekisi puolueelle mahdolliseksi koota ja tarkastaa meidän vastuunalaisten työntekijäimme kokemus kaikilla työaloilla.

Viidenneksi, meidän tuotannolliset puoluesolumme on saatava mukaan sellaisten kysymysten piiriin, jotka ovat yhteydessä asiainkulkuun tuotantolaitoksissa ja trusteissa. Asia on järjestettävä siten, että puoluesolut olisivat selvillä tuotantolaitostemme ja yhtymiemme hallintoelinten työstä, jotta ne voisi-

vat vaikuttaa tähän työhön. Puoluesolujen edustajina te tiedätte, kuinka suuri moraalinen vastuu meidän tuotannollisilla puoluesoluillamme on tuotantolaitoksen asioiden tilasta puolueeseen kuulumattomien joukkojen edessä. Jotta puoluesolu voisi johtaa ja viedä mukanaan puolueeseen kuulumattomat joukot tehtaassa, jotta se voisi kantaa vastuun asioiden tilasta tuotantolaitoksissa, — ja puolueeseen kuulumattomien joukkojen edessä se on ehdottomasti moraalisessa vastuussa tuotantolaitoksen puutteista, — sen on oltava selvillä näistä asioista, sillä on oltava mahdollisuus vaikuttaa tavalla tai toisella näihin asioihin. Siksi on välttämätöntä, että puoluesolut saataisiin mukaan tuotantolaitosta koskevien taloudellisten kysymysten käsittelemiseen, että aika ajoin järjestettäisiin trustin tuotantolaitosten puoluesolujen edustajain talouskonferensseja trustin asioita koskevien kysymysten käsittelemiseksi. Tämä on eräs niitä varmoja teitä, jotka ovat välttämättömiä niin puoluejoukkojen taloudellisen kokemuksen kartuttamiseksi kuin myöskin alhaaltakäsin toteutettavan kontrollin järjestämiseksi.

Kuudenneksi, on kohotettava puoluesolujemme laadullista kokoonpanoa. Zinovjevin artikkelissa jo puhuttiin siitä, että laadullisen kokoonpanonsa puolesta meidän puoluesolumme ovat paikotellen jääneet jälkeen ympäröivästä puolueeseen kuulumattomasta joukosta.

Tätä väitettä ei tietenkään saa yleistää ja ulottaa kaikkia puoluesoluja koskevaksi. Täsmällisempää olisi sanoa suunnilleen näin: meidän puoluesolumme olisivat kulttuuritasonsa puolesta paljon korkeammalla kuin ne nyt ovat ja niillä olisi paljoa suurempi arvo-

valta puolueeseen kuulumattomien joukkojen keskuudessa, jos me emme olisi tyhjentäneet näitä soluja, jos me emme olisi ottaneet näistä soluista ihmisiä, jotka meidän on ollut pakko panna taloudelliseen, hallinnolliseen, ammattiliitto- ja kaikenlaiseen muuhun työhön. Jos kaikki työläistoverimme, jos ne kaaderit, jotka näiden kuuden vuoden aikana on otettu puoluesoluista, palaisivat takaisin omiin puoluesoluihinsa, niin eiköhän olisi todistelematta selvää, että nämä puoluesolut olisivat kolme kertaa päätään korkeammalla kaikkia, jopa hyvinkin kehittyneitä puolueeseen kuulumattomia työläisiä? Juuri sen vuoksi, että puolueella ei ole muita kaadereita valtiokoneiston parantamiseksi, juuri sen vuoksi, että puolueen on pakko edelleenkin käyttää tätä lähdettä, — juuri sen vuoksi meidän puoluesolumme tulevat edelleenkin jossain määrin ontumaan kulttuuritasonsa puolesta, ellemme ryhdy pikaisiin toimenpiteisiin niiden laadullisen kokoonpanon parantamiseksi. Ennen kaikkea on maksimaalisesti voimistettava puoluesoluissa tehtävää puoluekasvatustyötä. Sen lisäksi on luovuttava liiallisesta formalismista, jota järjestöissämme paikkakunnilla toisinaan ilmenee hyväksyttäessä työläistovereita puolueen jäseniksi. Olen sitä mieltä, että formalismiin ei pidä viehättyä; puolue voi ja sen täytyy helpottaa työväenluokan riveistä tulevien uusien jäsenten puolueeseen ottamisen ehtoja. Paikalliset järjestöt ovat jo panneet alulle tämän asian. Puolueen on otettava tämä asia omiin käsiinsä ja alettava järjestetty kamppailu helpottaakseen uusien jäsenten tuloa puolueeseen työpenkkien ääressä työskentelevien työläisten joukosta.

Seitsemänneksi, on voimistettava työtä puolueeseen kuulumattomien työläisten keskuudessa. Tämä on myöskin eräs niitä keinoja, jotka voivat parantaa puolueen sisäistä tilaa ja kohottaa puoluejoukkojen aktiivisuutta. Minun on sanottava, että meidän järjestömme kiinnittävät yhä vieläkin vähän huomiota puolueeseen kuulumattomien työläisten saamiseen mukaan meidän neuvostoelimiimme. Ottakaamme esimerkiksi nykyään toimitettavat Moskovan Neuvoston vaalit. Minun mielestäni näiden vaalien yhtenä suurena puutteellisuutena on se, että puolueeseen kuulumattomia tulee valituksi liian vähän. Sanotaan, että on olemassa järjestöjen päätös, jonka mukaan täytyisi saada valituksi ainakin niin ja niin paljon, sellainen ja sellainen prosenttimäärä j.n.e. puolueeseen kuulumattomia. Mutta minä näen, että tosiasiassa heitä menee läpi paljon vähemmän. Sanotaan, että joukot innokkaasti pyrkivät valitsemaan ja haluavat muka valita yksinomaan kommunisteja. Epäilen sitä, toverit. Ajattelen, että ellemme me osoita puolueeseen kuulumattomia kohtaan vissiä minimaalista luottamusta, niin me voimme saada vastaukseksi puolueeseen kuulumattomien puolelta suurta epäluottamusta meidän järjestöjämme kohtaan. Tämä luottamus puolueeseen kuulumattomia kohtaan on ehdottoman välttämätön, toverit. Kommunistit on pantava ottamaan takaisin ehdokkuutensa. Ei tarvitse pitää puheita siitä, että valittaisiin vain kommunisteja, vaan täytyy rohkaista puolueeseen kuulumattomia, heitä täytyy saada mukaan valtiotyöhön. Me saamme siitä myönteisiä tuloksia ja puolueeseen kuulumattomien vastaluottamuksen meidän järjestöjämme kohtaan.

Vaalit Moskovassa ovat eräs mallinäyte siitä, kuinka suuresti meidän järjestömme alkavat koteloitua omaan puoluekuoreensa, sen sijaan että laajentaisivat toimikenttäänsä yhdistämällä puolueeseen kuulumattomia vähitellen ympärilleen.

Kahdeksanneksi, on voimistettava työtä talonpoikain keskuudessa. En tiedä, miksi meidän maaseutusoluillemme, jotka paikotellen kuihtuvat, joista väki toisinaan karkaa pois, jotka eivät nauti suurta luottamusta talonpoikain keskuudessa (se täytyy tunnustaa), — miksi näille puoluesoluille ei voitaisi asettaa esimerkiksi kahta käytännöllistä tehtävää: ensinnäkin olla talonpoikaiselämää koskevien neuvostolakien selittäjinä ja tunnetuksitekijöinä ja toiseksi olla agronomian alkeistietojen agitaattoreina ja tunnetuksitekijöinä, — esimerkiksi sellaisten, että pellot pitää kyntää ajoissa, siemenet pitää puhdistaa j.n.e. Tiedättekö, toverit, että jos jokainen talonpoika päättäisi uhrata vähäisen määrän työtä siementen puhdistamiseen, niin satoisuutta voitaisiin kohottaa noin 10 puudalla desjatiinaa kohti ilman minkäänlaisia maanparannustöitä ja ilman uusia koneita? Ja mitä merkitsee satoisuuden kasvu 10 puudalla desjatiinalta? Yleisessä kokonaistuotannossa se merkitsee miljardin puudan vuotuista lisäkasvua. Ja kaikki tämä voitaisiin saavuttaa suuremmitta vaivoitta. Minkä vuoksi maaseutusolumme eivät voisi tarttua käsiksi näihin asioihin? Onko tämä vähemmän tärkeää kuin keskustelut Curzonin politiikasta? Talonpoika käsittäisi silloin, että kommunistit ovat lakanneet jaarittelemasta, että he ovat ryhtyneet käsiksi työhön, ja silloin

meidän maaseutusolumme nauttisivat talonpoikain keskuudessa mitä suurinta luottamusta.

En edes puhukaan siitä, kuinka välttämätöntä puolue-elämän parantamiselle ja vilkastuttamiselle on se, että voimistetaan puoluekasvatustyötä ja poliittista valistustyötä nuorison keskuudessa, joka antaa uusia kaadereita, Punaisessa Armeijassa, naisdelegaattien keskuudessa ja yleensä kaikkien puolueeseen kuulumattomien keskuudessa.

En ryhdy puhumaan laajemmin myöskään siitä, kuinka välttämätöntä meille on tiedoitustoiminnan parantaminen, josta jo mainitsin, — ylhäältä alas ja alhaalta ylös tapahtuvan tiedoitustoiminnan parantaminen.

Sellaisia, toverit, ovat ne parannuskeinot, se suunta puolueen sisäiseen demokratiaan, jonka Keskuskomitea viitoitti jo tämän vuoden syyskuussa ja joka on toteutettava käytännössä alhaalta ylös asti.

Haluaisin mainita vielä kahdesta äärimmäisyydestä, niistä kahdesta viettymyksestä työväendemokratiaa koskevissa kysymyksissä, jotka ovat ilmenneet eräissä lyhykäisissä väittelykirjoituksissa „Pravdassa".

Ensimmäinen äärimmäisyys koskee valinnallisuutta. Se on siinä, että eräät toverit pyrkivät saamaan aikaan valinnallisuuden „loppuun asti". Kun on kerran valinnallisuus, niin valitse täydellä höyryllä! Puoluestaazhi! Miksi se olisi tarpeen? Valitse ketä sielusi halajaa. Sellainen käsitys on virheellinen, toverit. Puolue ei sitä hyväksy. Meillä ei tietenkään ole nyt sotaa, me elämme rauhallisen kehityksen kautta. Mutta meillä on uusi talouspolitiikka. Älkää unohtako sitä, toverit. Puolue ei pannut toimeen

puhdistusta sodan aikana, vaan sen jälkeen. Miksi? Siksi, että sodan aikana tappion kammo vannehti puoluetta yhteen yhdeksi kokonaisuudeksi, ja eräiden puolueen sisällä olleiden hajoittavien ainesten oli pakko vetää yhtä köyttä puolueessa, jonka edessä oli kysymys elämästä ja kuolemasta. Nyt meillä ei ole näitä vanteita, sillä ei ole sotaa, nyt meillä on uusi talouspolitiikka, me olemme sallineet kapitalismin, porvaristoa syntyy uudelleen. Tämä kaikki tosin johtaa puolueen puhdistumiseen, sen lujittumiseen, mutta toisaalta meitä ympäröi sen syntyvän ja kasvavan porvariston uusi ilmapiiri, joka ei ole vielä niinkään voimakas, mutta on jo kyennyt voittamaan eräitä osuuskuntiamme ja kauppaelimiämme sisämaankaupan alalla. Nimenomaan uuteen talouspolitiikkaan siirtymisen jälkeen puolue pani toimeen puhdistuksen saattaen puolueen jäsenmäärän puoleen sen aikaisemmasta määrästä; nimenomaan uuteen talouspolitiikkaan siirtymisen jälkeen puolue päätti, että järjestöjemme suojelemiseksi uuden talouspolitiikan tuulahduksilta on esimerkiksi vaikeutettava ei-proletaaristen ainesten pääsyä puolueeseen, on säädettävä puoluestaazhi puoluetoimissa oleville henkilöille j.n.e. Tekikö puolue oikein luodessaan tällaisia ehkäisykeinoja, jotka rajoittivat „laajaa“ demokratiaa? Olen sitä mieltä, että se teki siinä oikein. Juuri siksi arvelen, että demokratia on tarpeen ja valinnallisuus on välttämätön, mutta voimaan on vielä jäätävä myöskin XI ja XII edustajakokouksen hyväksymien rajoituskeinojen, ainakin tärkeimpien.

Toinen äärimmäisyys koskee kysymystä väittelyn rajoista. Tuo äärimmäisyys on siinä, että eräät tove-

rit pyrkivät saamaan aikaan rajoittamattoman väittelyn nähden puoluetyön alun ja lopun kysymysten käsittelyssä ja unohtaen puoluetyön toisen puolen, nimittäin sen toimintapuolen, joka vaatii puolueen päätösten **toteuttamista** käytännössä. Sellaisen vaikutuksen teki minuun joka tapauksessa Radzinin kirjoitus, joka pyrkii perustelemaan rajoittamatonta väittelyä vetoamalla Trotskiin, joka on muka sanonut, että „puolue on samoinajattelevien vapaaehtoinen liitto". Minä etsin Trotskin teoksista tätä lausetta, mutta en voinut sitä niistä löytää. Ja tuskinpa Trotski on voinut sitä sanoa lopullisesti muovailtuna määrittelynä puolueesta, ja jos hän on sen sanonut, niin tuskinpa hän on pannut sen perään pistettä. Puolue ei ole ainoastaan samoinajattelevien liitto, sen lisäksi se on samointoimivien liitto, yhteisen aatteellisen perustan (ohjelma, taktiikka) pohjalla taistelevien samointoimivien taisteluliitto. Pidän vetoamista Trotskiin vääränä, sillä tunnen Trotskin yhtenä niistä Keskuskomitean jäsenistä, jotka korostavat eniten puoluetyön toimintapuolta. Siksi ajattelen, että Radzinin määritelmä pitää jättää hänen omalle kontolleen. Mutta mihin se, tuo määritelmä, johtaa? Jompaankumpaan kahdesta mahdollisuudesta: **joko** puolue rappeutuu lahkoksi, filosofian kouluksi, sillä vain sellaisissa suppeissa järjestöissä voi olla täysi yksimielisyys, **tai** se muuttuu herkeämättömän väittelyn klubiksi, joka ikuisesti keskustelee ja ikuisesti jaarittelee, aina ryhmäkuntien muodostamiseen asti, aina puolueen lohkomiseen asti. Puolueemme ei voi hyväksyä kumpaakaan näistä mahdollisuuksista. Juuri siksi olen sitä mieltä, että kysymysten käsittely on

välttämätön, väittely on tarpeen, mutta tarpeen ovat myös väittelyn rajat, jotka suojelevat puoluetta, tätä proletariaatin taistelevaa joukko-osastoa, väittelyklubiksi rappeutumiselta.

Päättäessäni selostukseni haluan varoittaa teitä, toverit, näistä kahdesta äärimmäisyydestä. Ajattelen, että jos me hylkäämme nämä kummatkin äärimmäisyydet ja ryhdymme rehellisesti ja päättäväisesti toteuttamaan käytännössä sitä suuntaa puolueen sisäiseen demokratiaan, jonka Keskuskomitea viitoitti jo tämän vuoden syyskuussa, niin me saamme varmasti aikaan parannuksen puoluetyössämme. (Suosionosoituksia.)

„Pravda" № 277,
joulukuun 6 pnä 1923

VÄITTELYSTÄ, RAFAILISTA, PREOBRAZHENSKIN JA SAPRONOVIN ARTIKKELEISTA JA TROTSKIN KIRJEESTÄ

VÄITTELYSTÄ

Muutama viikko sitten alkanut väittely puolueen sisäisestä tilasta on nähtävästi päättymässä, mikäli kysymyksessä on Moskova ja Pietari. Pietari, kuten tunnettua, asettui puolueen linjan kannalle. Moskovan tärkeimmät kaupunginosat asettuivat myöskin Keskuskomitean linjan kannalle. Moskovan järjestön aktiivisten työntekijöiden yleiskaupunkilainen kokous joulukuun 11 päivänä hyväksyi täydellisesti puolueen Keskuskomitean organisatoorisen ja poliittisen linjan. Ei ole syytä epäillä, etteikö edessäoleva Moskovan järjestön yleinen puoluekonferenssi seuraisi kaupunginosien jälkiä. Oppositio, joka on „vasemmisto"-kommunistien osan (Preobrazhenski, Stukov, Pjatakov y.m.) blokki niinsanottujen demokraattisten sentralistien (Rafail, Sapronov y.m.) kanssa, kärsi tappion.

Mielenkiintoista on väittelyn kulku ja ne muutokset, joita oppositiossa tapahtui väittelyn aikana.

Oppositio aloitti siitä, että vaati ei enempää eikä vähempää kuin sen puolueen peruslinjan tarkistamista, jota oli noudatettu puolueen sisäisessä rakennustyössä ja puolueen sisäisessä politiikassa kahden viime vuoden aikana, koko uuden talouspolitiikan aikana. Vaa-

tiessaan X edustajakokouksen hyväksymien puolueen sisäistä demokratiaa koskevien päätöslauselmien täydellistä toteuttamista oppositio vaati samalla puolueen X, XI ja XII edustajakokouksen hyväksymien rajoitusten (ryhmittymäin kieltäminen, puoluestaazhi y.m.) poistamista. Eikä oppositio pysähtynyt tähän. Väittäen, että puolue on muuttunut itseasiassa armeijantyyppiseksi järjestöksi ja puoluekuri sotilaskuriksi, oppositio vaati puoluekoneiston koko henkilöstön ravistelemista ylhäältä alas asti, perustyöntekijäin eroittamista toimista y.m. Lujista sanoista ja Keskuskomitean haukkumisista ei tietenkään ollut puutetta. „Pravda“ oli tulvillaan kirjoituksia ja kirjoitelmia, joissa Keskuskomiteaa syytettiin kaikista kuolemansynneistä. Puuttui vain se, että sitä olisi syytetty vielä Japanin maanjäristyksestä.

Keskuskomitea kokonaisuudessaan ei puuttunut tänä kautena väittelyyn „Pravdan“ palstoilla, vaan antoi puolueen jäsenille täyden arvosteluvapauden. Se ei katsonut edes tarpeelliseksi kumota arvostelijain usein esittämiä typeriä syytöksiä ollen sitä mieltä, että puolueen jäsenet ovat riittävän valveutuneita ratkaistakseen itsenäisesti käsiteltävänä olevat kysymykset.

Se oli niin sanoakseni väittelyn ensimmäinen kausi.

Myöhemmin, kun lujat sanat alkoivat kyllästyttää, kun haukkuminen lakkasi vaikuttamasta ja puolueen jäsenet vaativat kysymyksen asiallista käsittelemistä, — alkoi väittelyn toinen kausi. Se alkoi Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean puoluerakennustyöstä tekemän päätöslauselman[82] julkaisemisella. Pitäen lähtökohtanaan Keskuskomitean

lokakuun täysistunnon[83] päätöstä, joka hyväksyi suunnan puolueen sisäiseen demokratiaan, Keskuskomitean Politbyroo ja Keskuskontrollikomitean Puhemiehistö laativat tunnetun päätöslauselman, jossa viitoitettiin puolueen sisäisen demokratian toteuttamisen ehdot. Tällä teolla saatiin aikaan käänne väittelyn kulussa. Nyt ei voitu enää rajoittua arvosteluun yleensä. Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean esittämä konkreettinen suunnitelma vaati oppositiolta joko tämän suunnitelman hyväksymistä tai toisen, rinnakkaisen, yhtä konkreettisen suunnitelman esittämistä puolueen sisäisen demokratian toteuttamisesta. Ja juuri silloin kävikin ilmi, että oppositio ei kykene asettamaan Keskuskomitean suunnitelmaa vastaan omaa suunnitelmaansa, joka voisi tyydyttää puoluejärjestöjen vaatimuksia. Alkoi opposition perääntyminen. Opposition asevarastosta hävisi vaatimus puolueen peruslinjan muuttamisesta puolueen sisäisessä rakennustyössä, linjan, jota oli toteutettu kahden viime vuoden aikana. Kuihtui ja virttyi opposition vaatimus, joka koski puolueen X, XI ja XII edustajakokouksen tekemien demokratian rajoitusten poistamista. Koneiston ylhäältä alas asti ravistelemisen vaatimus siirrettiin taka-alalle ja sitä lievennettiin. Oppositio katsoi tarpeelliseksi korvata kaikki nämä vaatimukset ehdotuksilla, että on välttämätöntä „antaa tarkka sanamuoto ryhmittymiä koskevalle kysymykselle", „toimittaa kaikkien niiden puolue-elinten uusintavaalit, jotka aikaisemmin oli nimitetty", „lopettaa tehtäviin nimittäminen systeeminä" j.n.e. Kuvaavaa on, että Krasnaja Presnjan ja Zamoskvoretshjen järjestöt hylkäsivät vieläpä nämä-

kin monenkertaisesti lievennetyt opposition vaatimukset ja tervehtivät valtavalla äänten enemmistöllä Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean päätöslauselmaa.

Se oli niin sanoakseni väittelyn toinen kausi.

Nyt me olemme tulleet kolmanteen kauteen. Tämän kauden luonteenomaisena piirteenä on opposition edelleen peräänTyminen, sanoisin sen epäjärjestyksessä tapahtuva peräänTyminen. Vieläpä opposition virttyneet ja monenkertaisesti lievennetytkin vaatimukset ovat tällä kertaa jääneet pois sen päätöslauselmasta. Preobrazhenskin viimeinen päätöslauselma (kai kolmas järjestyksessään), joka on esitetty Moskovan järjestön aktiivisten työntekijäin kokoukselle (yli 1000 henkilöä), sanoo:

„Vain nopea, yksimielinen ja vilpitön Politbyroon päätöslauselmien toteuttaminen, muun muassa puolueen sisäisen koneiston uusiminen uusintavaalien kautta, voi taata puolueellemme siirtymisen uuteen suuntaan ilman häiriöitä ja sisäistä taistelua ja lujittaa sen rivien todellista lujuutta ja yhtenäisyyttä".

Ei voida pitää sattumana sitä tosiasiaa, että kokous hylkäsi opposition tämänkin täysin vaarattoman ehdotuksen. Ei ole sattuma myöskään se, että kokous hyväksyi valtavan suurella äänten enemmistöllä päätöksen „Keskuskomitean poliittisen ja organisatoorisen linjan hyväksymisestä".

RAFAILISTA

Olen sitä mieltä, että Rafail on nykyisen opposition eli tarkemmin sanoen nykyisen oppositioblokin johdonmukaisin ja täydellisin edustaja. Eräässä väit-

telykokouksessa Rafail sanoi, että puolueemme on tosiasiallisesti muuttunut armeijajärjestöksi, että siinä on armeijakuri ja sen vuoksi koko puoluekoneistoa on kelpaamattomana ja todelliselle puoluehengelle vieraana ravisteltava ylhäältä alas asti. Minusta tuntuu, että tällaisia tai tämäntapaisia ajatuksia liikkuu nykyisten oppositiolaisten mielissä, mutta erilaisten syiden vuoksi he eivät rohkene lausua niitä julki. Täytyy tunnustaa, että tässä suhteessa Rafail on osoittautunut rohkeammaksi kuin hänen oppositiokumppaninsa.

Ja kuitenkin Rafail on perinjuurin väärässä. Hän on väärässä ei vain muodollisesti, vaan ennen kaikkea asiallisesti. Sillä jos meidän puolueemme olisi todellakin muuttunut tai olisi alkanut muuttua armeijajärjestöksi, niin eikö ole selvää, että silloin meillä ei olisi puoluetta tämän sanan varsinaisessa merkityksessä, meillä ei olisi proletariaatin diktatuuria eikä vallankumousta.

Mikä on armeija?

Armeija on suljettu järjestö, joka rakennetaan ylhäältäkäsin. Armeijan olemus edellyttää, että armeijan johdossa on esikunta, joka on nimitetty ylhäältäkäsin ja joka muodostaa armeijan pakollisuusperiaatteen pohjalla. Esikunta ei vain muodosta armeijaa, vaan se vielä huoltaakin sen, antaa sille vaatetuksen, jalkineet y.m. Armeijan koko miehistön aineellinen riippuvaisuus esikunnasta on täydellinen. Tähän muun muassa perustuu se armeijakuri, jonka rikkomisesta seuraa korkeimman rangaistuksen erityinen muoto — ampuminen. Tällä seikalla on myöskin selitettävä se tosiasia, että esikunta voi siirtää

armeijan minne hyvänsä ja milloin hyvänsä vain omien strategisten suunnitelmiensa mukaisesti.

Mikä on puolue?

Puolue on proletariaatin etujoukko, joka rakennetaan alhaaltakäsin vapaaehtoisuusperiaatteen pohjalla. Puolueella myöskin on oma esikuntansa, mutta sitä ei nimitetä ylhäältäkäsin, vaan sen valitsee koko puolue alhaaltakäsin. Puoluetta ei muodosta esikunta, vaan päinvastoin puolue muodostaa esikuntansa. Puolue muodostaa itse itsensä vapaaehtoisuusperiaatteen pohjalla. Tässä ei ole myöskään sitä aineellista riippuvaisuutta puolueen esikunnan ja koko puolueen välillä, josta edellä oli puhe armeijan suhteen. Puolueen esikunta ei huolla puoluetta, ei muonita eikä vaateta sitä. Tällä muun muassa on selitettävissä se tosiasia, että puolueen esikunta ei voi siirtää puolueen rivejä omavaltaisesti minne hyvänsä ja milloin hyvänsä, että puolueen esikunta voi johtaa puoluetta kokonaisuudessaan vain sen luokan poliittisten ja taloudellisten etujen linjaa, jonka osa puolue itse on. Tästä johtuu puoluekurin erikoinen luonne, kurin, joka rakentuu pääasiassa vakuuttamismenetelmän linjaa eroitukseksi armeijakurista, joka rakentuu pääasiassa pakoittamismenetelmän linjaa. Tästä johtuu perusero korkeimman rangaistuksen välillä puolueessa (puolueesta erottaminen) ja armeijassa (ampuminen).

Tarvitsee vain verrata näitä kahta määritelmää käsittääkseen Rafailin virheen koko luonnottomuuden.

Puolue on muuttunut armeijajärjestöksi, sanoo hän. Mutta kuinka puolue voidaan muuttaa armeijajärjestöksi, kun se ei ole aineellisesti riippuvainen

esikunnastaan, kun se rakentuu alhaaltakäsin vapaaehtoisuusperiaatteen pohjalla, kun se itse muodostaa oman esikuntansa? Miten siinä tapauksessa voidaan selittää työläisten virtaaminen puolueeseen, sen vaikutuksen kasvu puolueeseen kuulumattomien joukkojen keskuudessa, sen kansanomaisuus koko maailman työtätekevien kerrosten keskuudessa?

Joko tahi:

Joko puolue on äärimmäisyyteen saakka passiivinen ja saamaton, — mutta miten silloin voidaan selittää se tosiasia, että sellainen passiivinen ja saamaton puolue vie mukanaan maailman vallankumouksellisinta proletariaattia ja on johtanut jo monta vuotta maailman vallankumouksellisinta maata?

Tai puolue on aktiivinen ja vireäaloitteinen, — mutta silloin on käsittämätöntä, miksi tällainen aktiivinen ja vireäaloitteinen puolue ei ole tänä aikana kumonnut sotilaallista komentoa puolueessa, jos se todella on olemassa puolueen sisällä?

Eikö ole selvää, että meidän puolueemme, joka on tehnyt kolme vallankumousta, lyönyt Koltshakin ja Denikinin ja horjuttaa nykyään maailman imperialismin perustoja, — että tämä puolue ei olisi sietänyt viikkoakaan sitä sotilaallista komentoa ja käskyjärjestelmää, joista Rafail niin kevyesti ja huolettomasti puhuu, että se olisi käden käänteessä murskannut ne ja pystyttänyt uuden komennon odottamatta Rafailin kehoitusta?

Uni on kauhea, mutta jumala armollinen. Ensinnäkin asia on niin, että Rafail on sekoittanut puolueen armeijan kanssa ja armeijan puolueen kanssa, sillä hän ei nähtävästi tunne kunnolleen enempää

puoluetta kuin armeijaakaan. Toiseksi, asia on niin, että Rafail ei nähtävästi itsekään usko keksintöönsä,— hän tarvitsee „hirmu“-sanoja puolueessa vallitsevasta käskyjärjestelmästä voidakseen perustella nykyisen opposition perustunnuksia: a) ryhmäkuntalaisten ryhmittymien vapaudesta ja b) puolueen johtavien ainesten eroittamisesta toimipaikoilta ylhäältä alas asti. Rafail nähtävästi aavistaa, että ilman „hirmu“-sanoja näitä tunnuksia ei voi saada ajetuksi läpi. Siinä on koko asia.

PREOBRAZHENSKIN ARTIKKELISTA

Puolueen sisäisen elämän puutteellisuuksien perussyynä Preobrazhenski pitää sitä, että puolueen peruslinja puolueen rakennustyössä ei ole oikea. Preobrazhenski väittää, että „puolueen sisäisessä politiikassa puolue on jo kaksi vuotta toteuttanut pääasiassa väärää linjaa“, että „puolueen peruslinja puolueen sisäisessä rakennustyössä ja puolueen sisäisessä politiikassa uuden talouspolitiikan aikana“ on osoittautunut vääräksi.

Mikä on ollut puolueen peruslinja uuden talouspolitiikan aikana? X edustajakokouksessaan puolue hyväksyi päätöslauselman työväendemokratiasta. Tekikö puolue oikein hyväksyessään tällaisen päätöslauselman? Preobrazhenski on sitä mieltä, että se teki siinä oikein. Samassa X edustajakokouksessa puolue hyväksyi mitä tärkeimmän päätöksen demokratian rajoittamisesta ryhmittymien kieltämisen muodossa. Tekikö puolue oikein hyväksyessään sellaisen rajoituksen? Preobrazhenski on sitä mieltä, että

puolue menetteli siinä väärin, sillä hänen mielestään sellainen rajoitus haittaa itsenäistä puolueajattelua. XI edustajakokouksessa puolue hyväksyi uusia päätöksiä demokratian rajoittamisesta määrätyn puoluestaazhin y.m. muodossa. Puolueen XII edustajakokous vain vahvisti nämä rajoitukset. Tekikö puolue oikein hyväksyessään nämä rajoitukset takeeksi pikkuporvarillisia suuntia vastaan uuden talouspolitiikan oloissa? Preobrazhenski on sitä mieltä, että puolue teki siinä väärin, sillä hänen mielestään nämä rajoitukset haittasivat puoluejärjestöjen oma-aloitteisuutta. Johtopäätös on selvä: Preobrazhenski ehdottaa hylättäväksi sen puolueen peruslinjan tällä alalla, jonka puolueen X ja XI edustajakokous oli hyväksynyt uuden talouspolitiikan oloissa.

Mutta puolueen X ja XI edustajakokous pidettiin toveri Leninin välittömällä johdolla. Päätöslauselman ryhmittymien kieltämisestä (päätöslauselman yhtenäisyydestä) esitti ja vei läpi X edustajakokouksessa toveri Lenin. Myöhemmät demokratian rajoitukset määrätyn puoluestaazhin j.n.e. muodossa hyväksyi XI edustajakokous toveri Leninin mitä läheisimmällä osanotolla. Eikö Preobrazhenski huomaa, että itseasiassa hän ehdottaa muutettavaksi uuden talouspolitiikan oloissa toteutettavaa puoluelinjaa, joka on elimellisesti sidottu yhteen leninismin kanssa? Eikö Preobrazhenski ala ymmärtää, että hänen ehdotuksensa puolueen peruslinjan muuttamisesta puoluerakennustyössä uuden talouspolitiikan oloissa on itseasiassa sen tunnetun „nimettömän ohjelman“ [84] eräiden ehdotusten kertaamista, joka vaati leninismin revisioimista?

Ei tarvitse muuta kuin asettaa nämä kysymykset, niin ymmärtää, ettei puolue lähde Preobrazhenskin jälkeen.

Mitä sitten Preobrazhenski ehdottaa? Hän ei ehdota enempää eikä vähempää kuin „vuosien 1917—1918 tyypin“ puolue-elämän palauttamista. Mitä erikoista on tässä suhteessa vuosilla 1917—1918? Se, että silloin puolueessamme oli ryhmittymiä ja ryhmäkuntia, että silloin oli käynnissä ryhmittymien avoin taistelu, että puolue eli silloin kriitillistä ajankohtaa, joka oli yhteydessä sen elämän ja kuoleman kysymyksen kanssa. Preobrazhenski vaatii, että tällainen X edustajakokouksen poistama järjestys puolueessa olisi palautettava ainakin „osittain“. Voiko puolue lähteä tälle tielle? Ei, ei voi. Ensinnäkään siksi, että puolue-elämän palauttaminen vuosien 1917—1918 perustoille, jolloin ei ollut uutta talouspolitiikkaa, ei vastaa eikä voi vastata puolueen tarpeita vuoden 1923 oloissa, jolloin on olemassa uusi talouspolitiikka. Toiseksi siksi, että menneiden ryhmäkuntataistelun olojen palauttaminen johtaisi kiertämättä puolueen yhtenäisyyden murtamiseen, varsinkin nyt, kun toveri Lenin ei ole läsnä.

Preobrazhenskilla on taipumus kuvata vuosina 1917—1918 vallinneita puolueen sisäisen elämän ehtoja joinain toivottuina ja ihanteellisina. Mutta me tiedämme tämän kauden sisäisessä puolue-elämässä monia varjopuolia, jotka aiheuttivat puolueessa mitä syvimpiä järistyksiä. Puolueen sisäinen taistelu bolshevikkien keskuudessa ei ole luullakseni milloinkaan saavuttanut sellaista katkeruutta kuin tuona kautena, Brestin rauhan kautena. Tunnettua on esimerkiksi,

että „vasemmisto“-kommunistit, jotka muodostivat siihen aikaan erikoisen ryhmän, riehaantuivat niin kovin, että puhuivat vakavissaan silloisen Kansankomissaarien Neuvoston vaihtamisesta uuteen Kansankomissaarien Neuvostoon uusista henkilöistä, jotka kuuluivat „vasemmisto“-kommunistien ryhmään. Osa nykyisistä oppositiolaisista — Preobrazhenski, Pjatakov, Stukov y.m. — kuului silloin „vasemmisto“-kommunistien ryhmään.

Haluaakohan Preobrazhenski „palauttaa“ puolueeseemme tuon vanhan „ihanteellisen“ järjestyksen?

Joka tapauksessa on selvää, että puolue ei suostu tuohon „palauttamiseen“.

SAPRONOVIN ARTIKKELISTA

Puolueen sisäisen elämän puutteellisuuksien perussyynä Sapronov pitää sitä, että puolue-elimissä on „puoluepedantteja“ ja „koulumestareita“, joiden työnä on „puolueen jäsenten kasvattaminen“ „koulumenetelmän“ mukaan ja jotka siten jarruttavat puolueen jäsenten todellista kasvattamista taistelun kulussa. Muuttaen täten puoluekoneistomme työntekijät „koulumestareiksi“ Sapronov ei edes aiokaan kysyä: mistä nämä henkilöt ovat ilmaantuneet ja kuinka on saattanut tapahtua niin, että „puoluepedantit“ ovat päässeet vallalle puolueemme työssä. Esittäessään tämän enemmän kuin uskalletun ja demagogisen väitteen todistettuna väitteenä Sapronov on unohtanut, että marxilainen ei voi tyytyä yksinkertaisiin mietelauselmiin, että hänen on ennen kaikkea käsitettävä ilmiö, jos se todellakin on luonnossa olemassa, ja saatava se

selville voidakseen sitten suunnitella todelliset parannuskeinot. Mutta Sapronov ei nähtävästi välitä marxilaisuudesta. Hänen pitää saada hinnalla millä hyvänsä solvata puoluekoneistoa,— kaikki muu tulee itsestään. „Puoluepedanttien“ paha tahto — sellainen on Sapronovin mielestä puolueemme sisäisen elämän puutteellisuuksien syy. Oikea selitys — muuta ei voi sanoa.

Käsittämätöntä vain on:

1) Kuinka nämä „koulumestarit“ ja „puoluepedantit“ ovat voineet pitää käsissään maailman vallankumouksellisimman proletariaatin johtamisen?

2) Kuinka meidän „puolueenjäsen-koulupoikamme“, jotka on annettu „koulumestarien“ kasvatettaviksi, ovat voineet pitää käsissään maailman vallankumouksellisimman maan johtamisen?

Joka tapauksessa on selvää, että „puoluepedanteista“ jaaritteleminen on helpompaa kuin meidän puoluekoneistomme mitä mainioimpain ominaisuuksien ymmärtäminen ja arvostaminen.

Kuinka Sapronov aikoo parantaa meidän puolueemme sisäisen elämän puutteellisuudet? Hänen lääkkeensä on yhtä yksinkertainen kuin taudinmäärittelykin. „Upseerikuntamme tarkistaminen“, nykyisten työntekijäin poistaminen toimipaikoilta — sellainen on Sapronovin keino. Siinä hän näkee puolueen sisäisen demokratian toteuttamisen perustakeen. Minä en missään tapauksessa aio kieltää sitä merkitystä, mikä uusintavaaleilla on demokratismin kannalta puolueemme sisäisen elämän parantamisessa. Mutta perustakeen näkeminen siinä merkitsee sitä, ettei ymmärretä sen enempää puolueen sisäistä elämää kuin sen puutteellisuuksiakaan. Opposition riveissä on sellaisia

kuin Beloborodov, jonka „demokratismi“ on jäänyt rostovilaisten työläisten muistiin aina tähän päivään asti; Rosenholts, jonka „demokratismista“ saivat kärsiä vesiliikennelaitoksemme työläiset ja rautatieläiset; Pjatakov, jonka „demokratismista“ ei vain huutanut, vaan parkui koko Donetsin kaivosalue; Alski, jonka „demokratismi“ on kaikille tunnettu; Byk, jonka „demokratismin“ vuoksi Horezm on parkunut tähän päivään asti. Luuleeko Sapronov, että jos nykyisten „puoluepedanttien“ tilalle pannaan edellämainitut „kunnianarvoiset toverit“, niin demokratismi pääsee voitolle puolueen sisällä? Sallittakoon minun hiukan epäillä sitä.

Demokratismia on näköjään kahdenlaista: puoluejoukkojen demokratismia, jotka pyrkivät innokkaasti oma-aloitteisuuteen ja aktiivisesti osallistumaan puolueen johtamiseen, ja tyytymättömien puolueylimysten „demokratismia“, jotka pitävät demokratismina henkilöiden vaihtamista toisiin. Puolue tulee olemaan ensinmainitun demokratismin kannalla, ja se toteuttaa sen rautaisin käsin. Mutta puolue heittää syrjään tyytymättömien puolueylimysten „demokratismin“, jolla ei ole mitään yhteistä puolueen sisäisen todellisen työväendemokratian kanssa.

Puolueen sisäisen demokratian turvaamiseksi on ennen kaikkea voitettava ne eräiden työntekijöidemme mielissä olevat sotakauden jätteet ja tottumukset, joiden mukaan puoluetta ei arvioida omatoimiseksi elimistöksi, vaan virastojen systeemiksi. Mutta näitä jätteitä ei voida voittaa hyvin lyhyessä ajassa.

Toiseksi, puolueen sisäisen demokratian turvaamiseksi on voitettava meidän noin miljoonan toimitsijaa

käsittävän byrokraattisen valtiokoneistomme painostus puoluekoneistoon, jossa on enintään 20—30 tuhatta työntekijää. Mutta tämän suuren koneen painostuksen voittaminen ja tuon koneen alistaminen alaisekseen ei ole mahdollista hyvin lyhyessä ajassa.

Kolmanneksi, puolueen sisäisen demokratian turvaamiseksi on saatava aikaan meidän monien takapajulle jääneiden puoluesolujemme kulttuuritason nousu ja aktiivisten työntekijäin oikea sijoittelu koko Liiton alueella, mitä ei myöskään voida saavuttaa hyvin lyhyessä ajassa.

Kuten huomaatte, täydellisen demokratian turvaaminen ei ole niin yksinkertaista kuin se Sapronovista näyttää, tietenkin, jos demokratismina ei pidetä Sapronovin sisällyksetöntä formaalista demokratismia, vaan todellista väärentämätöntä työväendemokratismia.

Ilmeistä on, että koko puolueen alhaalta ylös asti on jännitettävä tahtonsa, jotta puolueen todellinen sisäinen demokratia voitaisiin turvata ja toteuttaa käytännössä.

TROTSKIN KIRJEESTÄ

Joulukuun 7 pnä julkaistu Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean päätöslauselma puolueen sisäisestä demokratiasta on hyväksytty yksimielisesti. Trotski äänesti tämän päätöslauselman puolesta. Siksi saatettiin olettaa, että Keskuskomitean jäsenet, heidän joukossaan myös Trotski, esiintyvät yhteisrintamassa kehoittaen puolueen jäseniä kannattamaan yksimielisesti Keskuskomiteaa ja sen päätöslauselmaa. Tämä olettamus ei kuitenkaan ole toteutunut käytännössä.

Trotski julkaisi äskettäin puolueneuvottelukokouksille osoitetun kirjeen, jota ei voi selittää muuksi kuin yritykseksi heikentää puolueen jäsenten pyrkimystä yhtenäisyyteen Keskuskomitean ja sen kannan tukemisessa.

Päätelkää itse.

Mainittuaan puoluekoneiston byrokratismista ja vanhan kaartin, s.o. leniniläisten, puolueemme ydinjoukon, rappeutumisen vaarasta Trotski kirjoittaa:

„„Vanhan kaartin" rappeutumista on historiassa havaittu monesti. Ottakaamme vereksin ja räikein esimerkki historiasta: II Internationalen johtajat ja puolueet. Mehän tiedämme, että Wilhelm Liebknecht, Bebel, Zinger, Victor Adler, Kautsky, Bernstein, Lafarque, Guesde ja muut olivat Marxin ja Engelsin suoranaisia ja välittömiä oppilaita. Kuitenkin me tiedämme, että kaikki nämä johtajat — toiset osaksi, toiset kokonaan — rappeutuivat opportunismin suuntaan"... „Meidän, juuri meidän, „vanhusten", on sanottava, että meidän sukupolvellamme, jolla on luonnollisesti johtava merkitys puolueessa, ei ole kuitenkaan minkäänlaista omintakeista taetta proletaarisen ja vallankumouksellisen hengen asteettaista ja huomaamatonta heikentymistä vastaan, jos ajatellaan, että puolueessa kehittyisivät ja vakiintuisivat edelleen politiikan koneistobyrokraattiset menetelmät, jotka muuttavat nuoren polven passiiviseksi ainekseksi kasvatusta varten ja juurruttavat väistämättömästi vieraantumista koneiston ja joukkojen välille, vanhusten ja nuorten välille"... „Nuoriso, puolueen varmin ilmapuntari, reagoi kaikkein jyrkimmin puoluebyrokratismiin"... „Nuorison on vallattava vallankumoukselliset formulat taistellen..."

Ensiksikin minun on hälvennettävä eräs mahdollinen väärinkäsitys. Trotski, kuten hänen kirjeestään näkyy, lukee itsensä bolshevikkien vanhaan kaartiin kuuluvaksi ilmaisten siten olevansa valmis ottamaan päälleen ne mahdolliset syytökset, jotka voivat langeta vanhan kaartin niskoille, jos se todellakin lähtee kul-

kemaan rappeutumisen tietä. Täytyy tunnustaa, että tuo uhrautumisvalmius on epäilemättä jalo piirre. Mutta minun täytyy puolustaa Trotskia Trotskilta, sillä ymmärrettävistä syistä hän ei voi eikä hänen tule kantaa vastuuta vanhan bolshevikkikaartin peruskaaderien mahdollisesta rappeutumisesta. Uhri on tietysti hyvä asia, mutta onko tuo uhri vanhoille bolshevikeille tarpeen? Olen sitä mieltä, että se ei ole tarpeen.

Toiseksi, on käsittämätöntä, kuinka voidaan panna samalle laudalle sellaiset opportunistit ja menshevikit kuin Bernstein, Adler, Kautsky, Guesde y.m. ja bolshevikkien vanha kaarti, joka on aina taistellut ja uskon sen edelleenkin taistelevan kunniakkaasti opportunismia vastaan, menshevikkejä vastaan, II Internationalea vastaan. Mikä on aiheuttanut tämän sekaannuksen ja tämän sotkemisen, kenelle ne ovat tarpeen, jos pidetään silmällä puolueen etuja eikä joitain muita näkökohtia, joiden tarkoituksena ei suinkaan ole vanhan kaartin puolustaminen? Kuinka pitää ymmärtää nämä vihjaukset opportunismista vanhojen bolshevikkien suhteen, jotka ovat kasvaneet taistelussa opportunismia vastaan?

Kolmanneksi, minä en lainkaan luule, että vanhat bolshevikit ovat ehdottomasti taatut rappeutumisvaaralta, samoin kuin minulla ei ole perusteita väittää, että me olemme ehdottomasti taatut esimerkiksi maanjäristykseltä. Tällainen vaara **mahdollisena** vaarana voidaan ja pitää tunnustaa. Mutta merkitseekö se sitä, että tämä vaara on **realinen**, käsilläoleva? Ajattelen, että se ei merkitse sitä. Eikä Trotski itse-

kään esittänyt minkäänlaisia tietoja, jotka puhuisivat rappeutumisen vaarasta realisena vaarana. Ja puolueen sisällä on kuitenkin joukko aineksia, jotka voivat synnyttää puolueemme eräiden rivien todellisen rappeutumisen vaaran. Tarkoitan erästä osaa menshevikkejä, jotka tulivat puolueeseemme välttämättömyyden pakosta eivätkä ole vielä päässeet vanhoista opportunistisista tottumuksista. Puolueemme puhdistuksen aikana toveri Lenin kirjoitti näistä menshevikeistä ja tästä vaarasta seuraavaa:

„Jokaisen opportunistin erikoisuutena on soveltuvaisuus... ja opportunisteina menshevikit soveltautuvat niin sanoakseni „periaatteesta" työläisten keskuudessa vallitsevaan virtaukseen, maalaavat itsensä suojavärein, aivan samoin kuin jänis muuttuu talvella valkoiseksi. Tämä menshevikkien ominaisuus on tiedettävä ja otettava huomioon. Ja sen huomioonottaminen merkitsee sitä, että puolueesta puhdistetaan pois noin yhdeksänkymmentä yhdeksän sadasosaa kaikista niistä menshevikeistä, jotka ovat liittyneet Venäjän Kommunistiseen Puolueeseen vuoden 1918 jälkeen, s.o. silloin, kun bolshevikkien voitto alkoi tulla ensiksi todennäköiseksi ja sitten epäilemättömäksi" (kts. XXVII osa, s. 13).

Kuinka saattoi tapahtua, että Trotski, jättäen huomaamatta tämän ja muut sentapaiset vaarat, jotka ovat realisesti olemassa, työnsi etualalle mahdollisen vaaran, bolshevikkien vanhan kaartin rappeutumisen vaaran? Kuinka voidaan sulkea silmät näkemästä realista vaaraa työntämällä etualalle oikeastaan epärealinen, mahdollinen vaara, jos pidetään silmällä puolueen etuja eikä Keskuskomitean enemmistön arvovallan murtamisen tarkoituksia, joka enemmistö muodostaa bolshevikkien vanhan kaartin johtavan ydinjoukon? Eikö ole selvää, että tällainen „asiaan

suhtautuminen" saattaa vain valaa vettä opposition myllyyn?

Neljänneksi, mistä Trotski on ottanut tuon vastakkainasettamisen, minkä mukaan asetetaan vastakkain „vanhukset", jotka voivat rappeutua, ja „nuoriso", joka on puolueen „varmin ilmapuntari", „vanha kaarti", joka voi byrokratisoitua, ja „nuori kaarti", jonka „on vallattava vallankumoukselliset formulat taistellen"? Mistä tuo vastakkainasettaminen on otettu, miksi se on käynyt tarpeelliseksi? Eivätkö nuoriso ja vanha kaarti ole kulkeneet aina yhteisrintamassa sisäisiä vihollisia ja ulkoisia vihollisia vastaan? Eikö „vanhusten" ja „nuorten" yhtenäisyys ole meidän vallankumouksemme perusvoima? Mistä on ilmaantunut tämä yritys riistää maine vanhalta kaartilta ja mielistellä demagogisesti nuorisoa, jotta voitaisiin lyödä kiila näiden puolueemme kahden perusjoukon väliin? Kenelle se kaikki on tarpeen, jos pidetään silmällä puolueen etuja, sen yhtenäisyyttä, sen lujuutta eikä sen yhtenäisyyden horjuttamisen yritystä opposition hyväksi?

Sillä tavallako puolustetaan Keskuskomiteaa ja sen päätöslauselmaa puolueen sisäisestä demokratiasta, ja vielä yksimielisesti hyväksyttyä päätöslauselmaa?

Trotski ei muuten ole nähtävästi asettanutkaan itselleen sellaista tehtävää julkaistessaan kirjeen puolueneuvottelukokouksille. Tässä on nähtävästi ollut toinen tarkoitus, nimittäin: tukea Keskuskomitean päätöslauselman puolustamisen varjolla diplomaattisesti oppositiota sen taistelussa puolueen Keskuskomiteaa vastaan.

Siten oikeastaan onkin selitettävissä Trotskin kirjeen kaksinaisuuden leima.

Trotski on liitossa demokraattisten sentralistien ja „vasemmisto"-kommunistien erään osan kanssa — siinä on Trotskin esiintymisen poliittinen merkitys.

„Pravda" № 285,
joulukuun 15 pnä 1923
Allekirjoitus: J. Stalin

VÄLTTÄMÄTÖN HUOMAUTUS

(Rafailista)

„Pravdassa“ (№ 285) julkaistussa artikkelissani „Väittelystä, Rafailista y.m.“ minä kirjoitin, että Rafailin tekemän väitteen mukaan, jonka hän esitti Presnjan kokouksessa, „puolueemme on tosiasiallisesti muuttunut armeijajärjestöksi, siinä on armeijakuri ja sen vuoksi koko puoluekoneistoa on kelpaamattomana ravisteltava ylhäältä alas asti“. Tämän johdosta Rafail sanoo kirjoituksessaan „Pravdassa“, että minä tulkitsin väärin hänen mielipiteitään, „väittely-innossa“ „yksinkertaistutin“ niitä j.n.e. Rafail sanoo, että hän esitti vain analogian (vertailun) puolueen ja armeijan välillä, että analogia ei ole samanlaistuttamista. „Puolueen johtosysteemi on analoginen armeijan johtosysteemin kanssa — se ei merkitse, sanoo hän, että se on tarkka jäljennös, on vain tehty rinnastus“.

Onko Rafail oikeassa?

Ei, hän on väärässä. Ja seuraavasta syystä.

Ensiksi. Presnjan kokouksessa pitämässään puheessa Rafail ei vain yksinkertaisesti verrannut puoluetta armeijaan, kuten hän nyt vakuuttaa, vaan itseasiassa

samanlaisti sen armeijan kanssa ollen sitä mieltä, että puolue rakentuu armeijan tyyppiin. Edessäni on Rafailin puheen pikakirjoituspöytäkirja, jonka puhuja on tarkastanut. Tässä sanotaan: „Koko puolue alhaalta ylös saakka on rakennettu armeijan tyyppiin". Tuskinpa voidaan kieltää, että tässä meillä ei ole kysymyksessä yksinkertainen analogia, vaan puolueen rakenteen rinnastaminen, samanlaistaminen armeijan rakenteen kanssa.

Voidaanko väittää, että puolueemme on rakennettu armeijan tyyppiin? Selvää on, ettei voida: sillä puolue rakentuu alhaaltakäsin, vapaaehtoisuusperiaatteen pohjalla, ilman aineellista riippuvaisuutta esikunnasta, joka on puolueen valitsema; armeija taas, kuten tunnettua, rakentuu ylhäältäkäsin, pakollisuusperiaatteen pohjalla, ja se on aineellisesti täysin riippuvainen esikunnasta, joka ei ole kenenkään valitsema, vaan ylhäältäkäsin nimitetty. J.n.e., j.n.e.

Toiseksi. Rafail ei yksinkertaisesti vertaile puolueen johtamisen systeemiä armeijan johtamisen systeemiin, vaan asettaa ensimmäisen jälkimmäisen rinnalle samanlaistaen ne „turhitta puheitta". Rafail kirjoittaa artikkelissaan: „Sen, että puolueen johtamisen systeemi on **samanlainen** armeijan johtamisen systeemin kanssa, me saamme selville puolueen tilan objektiivisesta erittelystä emmekä joistain sivuseikoista". Ei voida kieltää, että Rafail ei rajoitu tässä analogian tekemiseen puolueen johtamisen ja armeijan johtamisen välillä, sillä hän „yksinkertaisesti" samanlaistaa ne „turhitta puheitta".

Voidaanko näitä kahta johtosysteemiä pitää samanlaisina? Ei, ei voida: sillä armeijan johtamisen sys-

teemi systeeminä ei sovi yhteen sen enempää puolueen olemuksen kanssa kuin sen omiin jäseniinsä ja puolueettomiin joukkoihin vaikuttamisen menetelmienkään kanssa.

Kolmanneksi. Rafail väittää kirjoituksessaan, että puolueen kohtalo kokonaisuudessaan ja sen jäsenten kohtalo erikoisesti riippuu loppukädessä Keskuskomitean luettelointi- ja sijoitteluosastosta, että „puolueen jäsenet katsotaan mobilisoiduiksi, luettelointi- ja sijoitteluosasto määrää **kaikki** työhön, **kenelläkään** ei ole minkäänlaista oikeutta määrätä itsestään, ja luettelointi- ja sijoitteluosastosta eli „esikunnasta" riippuu varustelun määrä, s.o. palkka, työn laatu j.n.e.". Onko tuo kaikki totta? Ei tietenkään! Rauhan aikana luettelointi- ja sijoitteluosaston kautta käy tavallisesti, vuoden mittaan, tuskin kahdeksan — kymmenen tuhatta henkilöä. Keskuskomitean selostuksesta VKP:n XII edustajakokoukselle[85] tiedetään, että vuoden 1922 aikana Keskuskomitean luettelointi- ja sijoitteluosaston kautta kävi 10.700 henkilöä (s.o. kaksi kertaa vähemmän kuin vuonna 1921). Kun tästä määrästä vähennetään pois ne 1.500 henkilöä, jotka paikalliset järjestöt lähettivät oppilaitoksiin, sekä sairaat ja lomalle matkustaneet (yli 400 henkilöä), niin jää hiukan yli 8.000. Heidän joukossaan olevista vastuunalaisista työntekijöistä Keskuskomitea on sijoittanut vuoden aikana 5.167 henkilöä (s.o. vähemmän kuin puolet luettelointi- ja sijoitteluosaston kautta käyneiden yleisestä määrästä). Ja koko puolueessa oli siihen aikaan ei 5.000 eikä 10.000, vaan noin 500.000 jäsentä, joiden perusjoukkoon Keskuskomitean luettelointi- ja sijoitteluosaston sijoittelutyö ei kajonnut eikä voinut-

kaan kajota. Rafail on ilmeisesti unohtanut, että rauhan aikana Keskuskomitea sijoittaa tavallisesti vain vastuunalaisia työntekijöitä, että Keskuskomitean luettelointi- ja sijoitteluosasto ei määrittele, ei voi eikä sen kuulu määritellä kaikkien puolueen jäsenten „palkkaa", joiden määrä on nykyään yli 400.000. Mitä varten Rafailille oli tarpeen tuo naurettava liioittelu? Nähtävästi sitä varten, että olisi voinut osoittaa „tosiasioilla" puolueen johtamisen systeemin ja armeijan johtamisen systeemin „samanlaisuuden".

Sellaisia ovat tosiasiat.

Siksi arvelin ja arvelen edelleenkin, että Rafail „ei tunne kunnolleen enempää puoluetta kuin armeijaakaan".

Mitä tulee Rafailin esittämiin sitaatteihin X edustajakokouksen päätöksistä, niin tässä tapauksessa niiden merkitys raukeaa itsestään, sillä ne koskevat vain sotakauden jätteitä puolueessamme eivätkä niinsanottua „puolueen johtamisen systeemin samanlaisuutta armeijan johtamisen systeemin kanssa".

Rafail on oikeassa siinä, että virheet täytyy korjata, että ei saa pitää kiinni virheistä. Ja juuri siksi minä en kadota toivoani, että Rafail vihdoinkin korjaa tekemänsä virheet.

„Pravda" № 294,
joulukuun 28 pnä 1923
Allekirjoitus: J. Stalin

TERVEHDYS „KOMMUNIST“ LEHDELLE[86]

Sydämelliset tervehdykseni „Kommunist“ lehdelle sen tuhannennen numeron ilmestymisen johdosta. Toivon sen olevan luotettavana majakkana, joka valaisee Idän työtätekeville joukoille tietä kommunismin täydelliseen voittoon.

VKP:n Keskuskomitean sihteeri ***Stalin***

„Bakinski Rabotshi“
№ 294 (1082),
joulukuun 30 pnä 1923

LIITTEITÄ

Liite № 1

JULISTUS SOSIALISTISTEN NEUVOSTOTASAVALTOJEN LIITON MUODOSTAMISESTA

Neuvostotasavaltojen muodostamisen aikojen jälkeen maailman valtiot ovat jakaantuneet kahdeksi leiriksi: kapitalismin leiriksi ja sosialismin leiriksi.

Siellä, kapitalismin leirissä, on kansallisuusviha ja tasa-arvoisuuden puuttuminen, siirtomaaorjuus ja chauvinismi, kansallisuussorto ja pogromit, imperialistiset petomaisuudet ja sodat.

Täällä, sosialismin leirissä, on keskinäinen luottamus ja rauha, kansallinen vapaus ja tasa-arvoisuus, kansojen rauhallinen yhteiselämä ja veljellinen yhteistyöskentely.

Kapitalistisen maailman kymmenien vuosien aikana tekemät yritykset kansallisuuksia koskevan kysymyksen ratkaisemiseksi sovittamalla kansojen vapaan kehityksen ihmisen harjoittaman toisen ihmisen riistämisen järjestelmän kanssa ovat osoittautuneet tuloksettomiksi. Kansallisten ristiriitojen vyyhti päinvastoin sotkeutuu yhä enemmän uhaten itse kapitalismin olemassaoloa. Porvaristo on osoittautunut kykenemättömäksi järjestämään kansojen keskinäistä yhteistyöskentelyä.

Vain Neuvostojen leirissä, vain proletariaatin diktatuurin oloissa, joka on liittänyt lujasti ympärilleen väestön enemmistön, on osoittautunut mahdolliseksi kansallisuussorron perinpohjainen hävittäminen, keskinäisen luottamuksen ilmapiirin aikaansaaminen ja kansojen veljellisen yhteistyöskentelyn perustojen laskeminen.

Vain näiden seikkojen ansiosta neuvostotasavallat ovat pystyneet torjumaan koko maailman imperialistien, sisäisten sekä ulkomaisten, hyökkäykset.

Vain näiden seikkojen ansiosta niiden onnistui lopettaa menestyksellisesti kansalaissota, turvata oma olemassaolonsa ja ryhtyä rauhalliseen taloudelliseen rakennustyöhön.

Mutta sotavuodet eivät menneet jälkeä jättämättä. Ruohottuneet pellot, seisahtuneet tehtaat, hajoitetut tuotantovoimat ja ehtyneet taloudelliset voimavarat, jotka jäivät sodalta perinnöksi, tekevät erillisten tasavaltojen erilliset ponnistukset taloudellisen rakennustyön alalla riittämättömiksi. Kansantalouden kunnostaminen on osoittautunut mahdottomaksi tasavaltojen ollessa erillään.

Toisaalta kansainvälisen tilanteen epävakaisuus ja uusien hyökkäysten vaara tekevät välttämättömäksi neuvostotasavaltojen yhteisrintaman muodostamisen niiden ollessa kapitalististen valtioiden ympäröimänä.

Vihdoin itse Neuvostovallan rakenne, joka luokkaluonteeltaan on internationaalinen, sysää neuvostotasavaltojen työtätekeviä joukkoja lähtemään yhdeksi sosialistiseksi perheeksi yhtymisen tielle.

Kaikki nämä seikat vaativat käskevästi neuvostotasavaltojen yhtymistä yhdeksi liittovaltioksi, joka kykenee takaamaan sekä ulkoisen turvallisuuden, sisäisen taloudellisen edistyksen että kansojen kansallisen kehityksen vapauden.

Neuvostotasavaltojen kansojen tahto, kansojen, jotka hiljattain kokoontuivat Neuvostojensa edustajakokouksiin ja hyväksyivät yksimielisesti päätöksen „Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton“ muodostamisesta, on varmana takeena siitä, että tämä Liitto on tasa-arvoisten kansojen vapaaehtoinen yhteenliittymä, että jokaiselle tasavallalle turvataan oikeus vapaaseen eroamiseen Liitosta, että Liittoon pääsy on avoinna kaikille sosialistisille neuvostotasavalloille, sekä nykyisille että tulevaisuudessa syntyville, että uusi liittovaltio on jo lokakuussa vuonna 1917 laskettujen kansojen rauhallisen yhteiselämän ja veljellisen yhteistyöskentelyn perustojen oivallinen kruunaus, että se on varmana turvana maailman kapitalismia vastaan ja uutena ratkaisevana askeleena kaikkien maiden työtätekevien Maailman Sosialistiseksi Neuvostotasavallaksi yhtymisen tiellä.

Tiedoittaen tästä koko maailmalle ja julistaen juhlallisesti järkkymättömiksi ne Neuvostovallan perustat, jotka on ilmaistu meidät valtuuttaneiden sosialististen neuvostotasavaltojen perustuslaeissa, me, näiden tasavaltojen edustajat, meille annettujen valtuuksien nojalla, päätämme allekirjoittaa sopimuksen „Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton“ muodostamisesta.

Liite № 2

SOPIMUS SOSIALISTISTEN NEUVOSTOTASAVALTOJEN LIITON MUODOSTAMISESTA

Venäjän Sosialistinen Federatiivinen Neuvostotasavalta (VSFNT), Ukrainan Sosialistinen Neuvostotasavalta (USNT), Bielo-Venäjän Sosialistinen Neuvostotasavalta (B-VSNT) ja Taka-Kaukaasian Sosialistinen Federatiivinen Neuvostotasavalta (T-KSFNT — Gruusia, Azerbaidzhan ja Armenia) solmivat tämän liittosopimuksen yhdeksi liittovaltioksi, „Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi“, yhtymisestä seuraavilla perustoilla:

1. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton toimivaltaan, sen korkeimpien elinten kautta, kuuluu:

a) Liiton edustus kansainvälisissä suhteissa;

b) Liiton ulkorajojen muuttaminen;

c) sopimusten solmiminen uusien tasavaltojen ottamisesta Liittoon;

d) sodan julistaminen ja rauhan solmiminen;

e) ulkomaisten valtionlainojen ottaminen;

f) kansainvälisten sopimusten ratifioiminen;

g) ulko- ja sisämaankaupan systeemin säätäminen;

h) Liiton koko kansantalouden perustojen ja yleisen suunnitelman säätäminen sekä toimilupasopimusten solmiminen;

i) kulkulaitos- sekä posti- ja lennätinalan säännösteleminen;

j) Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton aseellisten voimien järjestämisen perustojen säätäminen;

k) Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton yhtenäisen valtion budjetin vahvistaminen, metalli- ja paperirahajärjestelmän sekä luottojärjestelmän säätäminen, samoin myös yleisliittolaisten, tasavaltojen ja paikallisten verojen järjestelmän säätäminen;

l) maanjärjestelyn ja maankäytön samoin kuin maan aarteiden, metsien ja vesien käytön yleisten perusteiden säätäminen koko Liiton alueella;

m) yleisliittolainen lainsäädäntö siirtolaisuudesta;

n) oikeudenkäyntijärjestyksen ja oikeudenkäynnin perustojen säätäminen, samoin kuin yleisliittolainen siviili- ja rikoslainsäädäntö;

o) tärkeimpien työlakien säätäminen;

p) kansanvalistuksen yleisten perusteiden säätäminen;

r) yleisten toimenpiteiden säätäminen kansan terveydenhoidon alalla;

s) pituus-, tilavuus- ja painomittajärjestelmän säätäminen;

t) yleisliittolaisen tilastoimisen järjestäminen;

u) peruslainsäädäntö Liiton kansalaisuuskysymyksen alalla ulkomaalaisten oikeuksien suhteen;

v) yleisen amnestian oikeus;

y) Liittotasavaltojen Neuvostojen edustajakokousten, Toimeenpanevien Keskuskomiteoiden ja Kansankomissaarien Neuvostojen niiden päätösten kumoaminen, jotka rikkovat liittosopimusta.

2. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton korkein valtaelin on Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen edustajakokous ja edustajakokousten välisinä aikoina Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea.

3. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen edustajakokous muodostuu kaupunkineuvostojen edustajista seuraavalla perusteella: 1 edustaja 25.000 valitsijaa kohti, ja läänien Neuvostojen edustajakokousten edustajista seuraavalla perusteella: 1 edustaja 125.000 asukasta kohti.

4. Edustajat Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen edustajakokoukseen valitaan läänien Neuvostojen edustajakokouksissa.

5. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen sääntömääräiset edustajakokoukset kutsuu koolle Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea kerran vuodessa; ylimääräiset edustajakokoukset Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea kutsuu koolle omalla päätöksellään tai vähintään kahden liittotasavallan vaatimuksesta.

6. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen edustajakokous valitsee Toimeenpanevan Keskuskomitean liittotasavaltojen edustajista jokaisen liittotasavallan väestömäärän mukaisesti, yhteensä 371 jäsentä.

7. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean sääntömääräiset sessiat kutsutaan koolle kolme kertaa vuodessa. Ylimääräiset sessiat kutsutaan koolle Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön päätöksellä tai Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Kansankomissaarien Neuvoston vaatimuksesta ja myös yhden liittotasavallan Toimeenpanevan Keskuskomitean vaatimuksesta.

8. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen edustajakokoukset ja Toimeenpanevan Keskuskomitean sessiat kutsutaan koolle liittotasavaltojen pääkaupunkeihin Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön säätämässä järjestyksessä.

9. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea valitsee Puhemiehistön, joka on Liiton ylin valtaelin Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean sessioiden välisinä kausina.

10. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistöön valitaan 19 jäsentä, joista Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea valitsee neljä Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean puheenjohtajaa liittotasavaltojen luvun mukaisesti.

11. Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean toimeenpaneva elin on Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Kansankomissaarien Neuvosto, jonka Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea valitsee valtuuskaudekseen seuraavassa kokoonpanossa:

Liiton Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja,
Varapuheenjohtajat,
Ulkoasiain kansankomissaari,
Sota- ja meriasiain kansankomissaari,
Ulkomaankaupan kansankomissaari,
Liikenneasiain kansankomissaari,
Posti- ja lennätinasiain kansankomissaari,
Työläis-talonpoikaisinspektion kansankomissaari,
Korkeimman Kansantalousneuvoston puheenjohtaja,

Työasiain kansankomissaari,
Elintarvikeasiain kansankomissaari.
Finanssiasiain kansankomissaari.

12. Vallankumouksellisen laillisuuden lujittamiseksi Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton alueella ja liittotasavaltojen ponnistusten yhdistämiseksi taistelussa vastavallankumousta vastaan perustetaan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean yhteyteen Korkein Oikeus, jonka tehtävänä on korkein oikeusvalvonta, ja Liiton Kansankomissaarien Neuvoston yhteyteen Valtion Poliittisen Hallinnon yhdistetty elin, jonka puheenjohtaja kuuluu Liiton Kansankomissaarien Neuvostoon neuvottelevalla äänioikeudella.

13. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Kansankomissaarien Neuvoston asetukset ja päätökset ovat velvoittavia kaikille liittotasavalloille ja pannaan täytäntöön välittömästi koko Liiton alueella.

14. Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Kansankomissaarien Neuvoston asetukset ja päätökset julkaistaan liittotasavalloissa yleisesti käytännössä olevilla kielillä (venäjän, ukrainan, bielovenäjän, gruusian, armenian ja turkkilais-tataarilaisilla kielillä).

15. Liittotasavaltojen Toimeenpanevat Keskuskomiteat protesteeraavat Liiton Kansankomissaarien Neuvoston asetuksista ja päätöksistä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistöön pysäyttämättä niiden täytäntöönpanoa.

16. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Kansankomissaarien Neuvoston päätökset ja määräykset voi kumota vain Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea ja sen Puhemiehistö; Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton eri kansankomissaarien määräykset taas voi kumota Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea, sen Puhemiehistö ja Liiton Kansankomissaarien Neuvosto.

17. Liittotasavaltojen Toimeenpanevat Keskuskomiteat tai Toimeenpanevien Keskuskomiteain Puhemiehistöt voivat pysäyttää Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kansankomissaarien määräyksien täytäntöönpanon vain poikkeustapauksissa, kun kysymyksessäoleva määräys on ilmeisessä ristiriidassa Sosialistis-

ten Neuvostotasavaltojen Liiton Kansankomissaarien Neuvoston tai Toimeenpanevan Keskuskomitean päätösten kanssa. Liittotasavaltojen Toimeenpaneva Keskuskomitea tai Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistö tiedoittaa viipymättä määräyksen täytäntöönpanon pysäyttämisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Kansankomissaarien Neuvostolle ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton vastaavalle kansankomissaarille.

18. Liittotasavaltojen Kansankomissaarien Neuvostoon kuuluu:
Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja,
Varapuheenjohtajat,
Korkeimman Kansantalousneuvoston puheenjohtaja,
Maanviljelyksen kansankomissaari,
Elintarvikeasiain kansankomissaari,
Finanssiasiain kansankomissaari,
Työasiain kansankomissaari,
Sisäasiain kansankomissaari,
Oikeusasiain kansankomissaari,
Työläis-talonpoikaisinspektion kansankomissaari,
Valistusasiain kansankomissaari,
Terveysasiain kansankomissaari,
Yhteiskunnallisen huollon kansankomissaari,
Kansallisuusasiain kansankomissaari
sekä neuvottelevalla äänioikeudella Liiton kansankomissariaattien valtuutetut: ulkoasiain, sota- ja meriasiain, ulkomaankaupan, liikenneasiain sekä posti- ja lennätinasiain kansankomissariaateista.

19. Liittotasavaltojen Korkein Kansantalousneuvosto ja elintarvikeasiain, finanssiasiain, työasiain ja työläis-talonpoikaisinspektion kansankomissariaatit, alistuen välittömästi liittotasavaltojen Toimeenpaneville Keskuskomiteoille ja Kansankomissaarien Neuvostoille, pitävät toiminnassaan ohjeena Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton vastaavien kansankomissaarien määräyksiä.

20. Liittoon kuuluvilla tasavalloilla on omat budjettinsa, jotka ovat yleisliittolaisen budjetin elimellisiä osia, jonka vahvistaa Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea. Tasavaltojen budjettien tulo- ja menopuolet säätää Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea. Tulojen luettelot ja tulosiirtojen määrät, jotka menevät liittotasavaltojen budjettien muodostamiseen, määrittelee Liiton Toimeenpaneva Keskuskomitea.

21. Liittotasavaltojen kansalaisille säädetään yhtenäinen Liiton kansalaisuus.

22. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitolla on oma lippu, vaakuna ja valtionleimasin.

23. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton pääkaupunki on Moskovan kaupunki.

24. Liittotasavallat tekevät tämän sopimuksen mukaisesti muutoksia omiin perustuslakeihinsa.

25. Liittosopimuksen vahvistaminen, muuttaminen ja täydentäminen kuuluu yksinomaan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen edustajakokouksen toimivaltaan.

26. Jokaiselle liittotasavallalle säilytetään oikeus vapaaseen eroamiseen Liitosta.

HUOMAUTUKSIA

[1] VKP(b):n Keskuskomitean koollekutsuma VSFNT:n turkkilais-tataarilaisten kansojen kommunistien neuvottelukokous pidettiin Moskovassa tammikuun 1—2 pnä 1921. Neuvottelukokoukseen osallistui Azerbaidzhanin, Bashkiirian, Turkestanin, Tatarian, Dagestanin, Terekin alueen, Kirgiisian ja Krimin puoluetyöntekijöitä. Neuvottelukokous käsitteli Idän kansojen kommunististen järjestöjen Keskustoimiston selostuksen, organisatiokysymyksen y.m. Tammikuun 2 pnä J. V. Stalin teki selostuksen organisatiokysymyksestä (selostusta ei pikakirjoitettu). J. V. Stalinin selostuksen perusteella neuvottelukokous hyväksyi „Asetuksen VSFNT:n turkkilais-tataarilaisten kansojen keskuudessa suoritettavan työn Keskustoimistosta“. Tämän „Asetuksen“ mukaisesti Idän kansojen kommunististen järjestöjen Keskustoimisto, joka oli toiminut vuodesta 1918 lähtien, uudestijärjestettiin VSFNT:n turkkilais-tataarilaisten kansojen keskuudessa harjoitettavan agitation ja propagandan Keskustoimistoksi. — *1.*

[2] Tarkoitetaan puolueen VIII edustajakokouksen hyväksymän VKP(b):n ohjelman osaa „Taloudellisella alalla“ ja VKP(b):n IX edustajakokouksen päätöslauselmaa „Ammattiliittoja ja niiden järjestämistä koskevasta kysymyksestä“ (kts. „NKP(b) edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä“, I osa, 1941, s. 289—291, 337—340). — *4.*

3 VKP(b):n VIII edustajakokouksesta ja sen päätöksistä sotilas- y.m. kysymyksistä kts. „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", 5. suomenk. painos, s. 259—263 ja „NKP(b) edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä", I osa, 1941, s. 280—313. J. V. Stalin piti VKP(b):n VIII edustajakokouksessa puheen sotilaskysymyksestä (kts. Teokset, 4. osa, s. 268—269) ja osallistui sotilasvaliokuntaan, jonka edustajakokous valitsi laatimaan päätöslauselmaa sotilaskysymyksestä. — *6.*

4 Tarkoitetaan Neuvostojen VIII edustajakokouksen VKP(b):n ryhmän, Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston ja ammattiliittojen Moskovan kaupunkineuvoston yhdistettyä istuntoa, joka pidettiin joulukuun 30 pnä 1920. — *13.*

5 Teesit „Puolueen lähimmistä tehtävistä kansallisuuskysymyksen alalla" käsiteltiin VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroon istunnossa helmikuun 5 pnä 1921. Teesien lopullista toimittamista varten valittiin valiokunta, jota johtivat V. I. Lenin ja J. V. Stalin. Teesit julkaistiin „Pravda" lehdessä № 29 helmikuun 10 pnä ja erillisenä kirjasena vuonna 1921. — *16.*

6 Panislamismi — uskonnollis-poliittinen ideologia, joka saarnaa kaikkien niiden kansojen yhdistämistä yhdeksi kokonaisuudeksi, jotka tunnustavat islamia (muhamettilainen uskonto). Se levisi laajalle riistävien luokkien keskuudessa Idän maissa XIX vuosisadan lopulla; Turkki käytti sitä alistaakseen koko maailman muhamettilaiset Turkin sulttaanin, „kaikkien oikeauskoisten kalifin" alaisiksi. V. I. Lenin arvioi panislamismin erääksi niistä suunnista, jotka yrittävät „yhdistää Euroopan ja Amerikan imperialismia vastaan tapahtuvan vapausliikkeen kaanien, tilanherrojen, mullien y.m.s. aseman lujittamisen kanssa" (kts. Teokset, 3. painos, XXV osa, s. 289).

Panturkkilaisuus asettaa päämääräkseen kaikkien turkkilais-tataarilaisten kansojen alistamisen Turkin herravaltaan; se syntyi Balkanin sotien aikana (1912—1913). Vuosien 1914—1918 sodan aikana se kehittyi äärimmäisen aggressiiviseksi chauvinistiseksi ideologiaksi. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen

jälkeen vastavallankumoukselliset ainekset käyttivät Venäjällä panislamismia ja panturkkilaisuutta taistelussa Neuvostovaltaa vastaan. — *29.*

[7] VKP(b):n X edustajakokous pidettiin maaliskuun 8—16 pnä 1921. Edustajakokous käsitteli Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean toimintaselostukset sekä alustukset: ammattiliitoista ja niiden merkityksestä maan taloudellisessa elämässä, luontaisverosta, puoluerakennustyöstä, puolueen lähimmistä tehtävistä kansallisuuskysymyksen alalla, puolueen yhtenäisyydestä ja anarko-syndikalistisesta poikkeamasta y.m. Keskuskomitean poliittisen toimintaselostuksen ja alustukset luontaisverosta sekä puolueen yhtenäisyydestä ja anarko-syndikalistisesta poikkeamasta teki V. I. Lenin. Edustajakokous teki yhteenvedot ammattiliittoväittelystä ja hyväksyi Leninin esittämän ohjelman valtavalla äänten enemmistöllä. V. I. Leninin kirjoittamassa päätöslauselmassa „Puolueen yhtenäisyydestä“ edustajakokous tuomitsi kaikki ryhmäkuntalaiset ryhmät, määräsi ne laskettavaksi heti hajalle ja osoitti, että puolueen yhtenäisyys on proletariaatin diktatuurin menestyksen perusehto. Edustajakokous hyväksyi V. I. Leninin esittämän päätöslauselman „Syndikalistisesta ja anarkistisesta poikkeamasta puolueessamme“, jossa tuomitsi niin sanotun „työläisopposition“ ja selitti anarko-syndikalistisen poikkeaman aatteiden propagandan yhteensopimattomaksi kommunistiseen puolueeseen kuulumisen kanssa. X edustajakokous teki päätöksen siirtymisestä elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuudesta elintarvikeveroon, siirtymisestä uuteen talouspolitiikkaan. J. V. Stalinin alustus „Puolueen lähimmistä tehtävistä kansallisuuskysymyksen alalla“ kuultiin maaliskuun 10 päivänä. Edustajakokous hyväksyi J. V. Stalinin esittämät teesit yksimielisesti perustaksi ja valitsi valiokunnan niiden edelleen kehittämiseksi. Valiokunnan työn tuloksista J. V. Stalin teki ilmoituksen maaliskuun 15 päivän iltaistunnossa. Päätöslauselman, jonka J. V. Stalin esitti valiokunnan nimessä, edustajakokous hyväksyi yksimielisesti. Edustajakokous tuomitsi puoluevastaiset poikkeamat kansallisuuskysymyksen alalla: suurvaltaisen (suurvenäläisen) chauvinismin ja paikallisen natsionalismin kommunismille ja proletaariselle internationalismille vahingollisina ja vaaralli-

sina. Perusiskun edustajakokous suuntasi päävaaraa, suurvaltaista chauvinismia vastaan. (VKP(b):n X edustajakokouksesta kts. „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi“, s. 284—289. Edustajakokouksen päätöslauselmia kts. kirjasta „NKP(b) edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä“, I osa, 1941, s. 356—395). — *31.*

8 Kokoelman „VSFNT:n sähköistämissuunnitelma. Venäjän Sähköistämisen Valtion Valiokunnan selostus Neuvostojen VIII edustajakokoukselle“ julkaisi Korkeimman Kansantalousneuvoston tieteellis-teknillinen osasto joulukuussa vuonna 1920. — *51.*

9 „**Ekonomitsheskaja Zhizn**“ („Taloudellinen Elämä“) — päivälehti, VSFNT:n ja Neuvostoliiton talous- ja finanssiasiain kansankomissariaattien ja laitosten (Korkeimman Kansantalousneuvoston, Työ- ja Puolustusneuvoston, Valtion Suunnittelukomitean, Valtionpankin, Finanssiasiain kansankomissariaatin y.m.) äänenkannattaja; julkaistiin marraskuusta 1918 marraskuuhun 1937. — *52.*

10 II½ Internationale — „Sosialististen puolueiden kansainvälinen työväenyhdistys“ — perustettiin Wienissä helmikuussa 1921 niiden keskustalaisten puolueiden ja ryhmien perustavassa konferenssissa, jotka olivat vallankumouksellismielisten työväenjoukkojen painostuksesta eronneet väliaikaisesti II Internationalesta. Arvostellen sanoissa II Internationalea II½ Internationalen johtajat (F. Adler, O. Bauer, L. Martov y.m.) toteuttivat todellisuudessa proletaarisen liikkeen kaikissa tärkeimmissä kysymyksissä opportunistista politiikkaa ja pyrkivät käyttämään muodostettua yhdistystä kommunistien kasvavan vaikutuksen vastustamiseksi työläisjoukkojen keskuudessa. Vuonna 1923 II½ Internationale liittyi jälleen II Internationaleen. — *54.*

11 „Idän kansojen toiminta- ja propagandaneuvosto“ muodostettiin syyskuussa 1920 Bakussa kokoontuneen Idän kansojen I edus-

tajakokouksen päätöksen perusteella. Neuvosto asetti tehtäväkseen vapausliikkeen tukemisen ja yhdistämisen Idässä; toimi noin vuoden ajan. — *58.*

[12] Vuoristolaisten Sosialistisen Neuvostotasavallan työtätekevien naisten I edustajakokous pidettiin kesäkuun 16—18 pnä 1921 Vladikavkazissa. Edustajakokouksessa oli läsnä 152 naisedustajaa: tshetsheniläisiä, osetiineja, tataareja, kabardiineja, balkaareja y.m., jotka olivat saapuneet kaukaisista vuoristolaisasutuksista. Edustajakokous käsitteli kysymykset: Idän naisten taloudellinen ja oikeudellinen asema ennen ja nyt, käsityötuotanto ja vuoristolaisnaisten osallistuminen siihen, kansanvalistus ja Idän nainen, selostus äitiyden ja lasten suojeluksesta y.m. J. V. Stalinin sähkösanoma luettiin edustajakokouksen iltaistunnossa kesäkuun 18 pnä. Edustajakokous lähetti J. V. Stalinille tervehdyssähkösanoman. — *63.*

[13] Vuoristolaisten Autonominen Sosialistinen Neuvostotasavalta muodostettiin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean tammikuun 20 pnä vuonna 1921 antamalla asetuksella. Vuoristolaisten ASNT:aan kuuluivat alussa Tshetshenin, Nazranovin, Vladikavkazin, Kabardian, Balkarian ja Karatshajevin piirikunnat. Vuosina 1921—1924 Vuoristolaisten ASNT:sta muodostui eri aikoina useita autonomisia kansallisia alueita. Yleisliittolaisen Toimeenpanevan Keskuskomitean heinäkuun 7 pnä 1924 antamalla asetuksella Vuoristolaisten Autonominen Sosialistinen Neuvostotasavalta lakkautettiin. — *63.*

[14] Tarkoitetaan Kommunistiseen Internationaleen hyväksymisen 21 ehtoa, jotka Kominternin II kongressi vahvisti elokuun 6 pnä 1920. — *68.*

[15] Tarkoitetaan V. I. Leninin Huhtikuun teesejä „Proletariaatin tehtävistä nykyisessä vallankumouksessa“ (kts. Teokset, 3. painos, XX osa, s. 87—90). — *69.*

[16] Puhe on vastavallankumouksellisesta kapinasta Kronstadtissa maaliskuussa 1921 (kts. „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi“, s. 279—280). — *69.*

17 V. I. Lenin. „Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa“ (kts. Valitut teokset, I osa, suomenk. painos, s. 487—587). — *70.*

18 Kts. V. I. Lenin. Teokset, 3. painos, VII osa ja 4. painos, VIII osa. — *71.*

19 V. I. Lenin. „Kadettien voitto ja työväenpuolueen tehtävät“ (kts. Teokset, 3. painos, IX osa, s. 79—143). — *71.*

20 Kts. V. I. Lenin. Teokset, 3. painos, XXII osa, s. 13—23. — *72.*

21 Tarkoitetaan V. I. Leninin kirjasta „Neuvostovallan lähimmät tehtävät“ (kts. Teokset, 3. painos, XXII osa, s. 435—468). — *72.*

22 Credo — „ekonomistien“ ryhmän manifesti. (Credosta kts. V. I. Lenin. „Venäjän sosialidemokraattien vastalause“. Teokset, 3. painos, II osa, s. 473—486 ja 4. painos, IV osa, s. 149—163). — *74.*

23 V. I. Lenin. „„Vasemmistolaisuus“ lastentautina kommunismissa“ (kts. Teokset, 3. painos, XXV osa, s. 165—250). — *78.*

24 Demokraattinen neuvottelukokous pidettiin syyskuun 14—22 pnä 1917 Pietarissa. Neuvottelukokouksen kutsuivat koolle työväen ja sotilaiden edustajain Neuvostojen Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean ja talonpoikain edustajain Neuvostojen Toimeenpanevan komitean menshevikki- ja eserräjohtajat sosialististen puolueiden, sovittelevien Neuvostojen, ammattiliittojen, zemstvojen, kauppa- ja teollisuuspiirien sekä sotilasjoukko-osastojen edustajista. Neuvottelukokous valitsi Esiparlamentin (Tasavallan väliaikaisen neuvoston) — neuvottelevan elimen Väliaikaisen hallituksen yhteydessä. Sovittelijat aikoivat Esiparlamentin avulla pysäyttää vallankumouksen ja siirtää maan neuvostovallankumouksen raiteilta porvarillisen perustuslaillisen kehityksen raiteille. — *79.*

25 V. I. Lenin. „Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky“ (kts. Teokset, 3. painos, XXIII osa, s. 331—412). — *85.*

26 Tarkoitetaan V. I. Leninin kirjaa „Mitä on tehtävä?" (kts. Valitut teokset, I osa, s. 145—299). — *85.*

27 Kts. K. Marx ja F. Engels. „Kommunistisen puolueen Manifesti". 1949, suomenk. painos, s. 57. — *85.*

28 J. V. Stalin saapui Tiflisiin kesäkuun lopulla vuonna 1921 Naltshikista (jossa hän oli parantolassa) ollakseen läsnä VKP(b):n Keskuskomitean Kaukaasian byroon täysistunnossa, johon osallistui paikallisten puolue- ja ammattiliittojärjestöjen edustajia. Täysistunto pidettiin kesäkuun 2—7 pnä ja se käsitteli Taka-Kaukaasian neuvostotasavaltojen rakennustyön tärkeimpiä taloudellisia ja poliittisia kysymyksiä. Poliittisesta tilanteesta tehdyn selostuksen pohjalla hyväksytyssä päätöslauselmassa, joka oli laadittu J. V. Stalinin johdolla, täysistunto määritteli Taka-Kaukaasian kommunistien tehtävät ja antoi päättäväisen iskun natsionalisti-uklonisteille. Täysistunto teki päätöksen toimikunnan järjestämisestä Taka-Kaukaasian neuvostotasavaltojen taloudellisen toiminnan yhdistämiseksi ja käsitteli kysymykset, jotka koskivat Taka-Kaukaasian rautatien tilaa, rahamerkkien kiertokulkua Taka-Kaukaasian neuvostotasavalloissa, Vuoristo-Karabahin autonomiaa, Adzhariaa, tilannetta Abhaziassa y.m. Tiflisin puoluejärjestön yleisessä kokouksessa heinäkuun 6 pnä J. V. Stalin teki selostuksen „Kommunismin päiväjärjestyksessä olevista tehtävistä Gruusiassa ja Taka-Kaukaasiassa". Selostus julkaistiin heinäkuun 13 pnä „Pravda Gruzii" („Gruusian Totuus") lehden № 108. VKP(b):n Keskuskomitean Kaukaasian byroo julkaisi sen vuonna 1921 erillisenä kirjasena. — *93.*

29 Mussavatistit — „Mussavat" puolue — Azerbaidzhanin porvariston ja tilanherrojen natsionalistinen puolue; muodostui vuonna 1912. Lokakuun vallankumouksen ja kansalaissodan kaudella se oli tärkein vastavallankumouksellinen voima Azerbaidzhanissa. Turkkilaisten ja myöhemmin englantilaisten interventtien tukemina mussavatistit olivat Azerbaidzhanissa vallassa vuoden 1918 syyskuusta vuoden 1920 huhtikuuhun, jolloin mussavatistien hallitus kukistettiin Bakun työläisten,

Azerbaidzhanin talonpoikain ja heidän avukseen tulleen Punaisen Armeijan yhteisin ponnistuksin. — *101.*

30 Dashnakit — „Dashnaktsutjun" puolue — armenialainen porvarillis-natsionalistinen puolue; muodostui XIX vuosisadan 90-luvulla. Vuosina 1918—1920 dashnakit olivat Armenian porvarillis-natsionalistisen hallituksen johdossa ja muuttivat Armenian englantilaisten interventtien tukikohdaksi taistelussa Neuvosto-Venäjää vastaan. Dashnakkien hallitus kukistettiin marraskuussa 1920 Punaisen Armeijan tukemain armenialaisten työtätekevien taistelun tuloksena. — *101.*

31 Tarkoitetaan Englannin ja Ranskan välillä vuonna 1904 solmittua sotilaspoliittista sopimusta, joka oli Ententen (Englannin, Ranskan ja tsaristisen Venäjän imperialistisen liiton) muodostamisen alkuna. — *103.*

32 „Iskra" („Kipinä") — ensimmäinen yleisvenäläinen illegaalinen marxilainen sanomalehti; sen perusti V. I. Lenin vuonna 1900 („Iskran" merkityksestä ja osuudesta kts. „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 34—44). — *107.*

33 N. Lenin. „„Vasemmistolaisuus" lastentautina kommunismissa". P., 1920 (kts. V. I. Lenin. Teokset, 3. painos, XXV osa, s. 165—250). — *109.*

34 Kts. V. I. Lenin. Teokset, 3. painos, XXIII osa, s. 385. — *113.*

35 Tarkoitetaan konferenssia aseistuksen supistamisen sekä Tyynenmeren ja Kauko-Idän kysymyksistä, joka pidettiin Washingtonissa vuoden 1921 marraskuun 12 päivän ja vuoden 1922 helmikuun 6 päivän välisenä aikana. Konferenssiin osallistuivat: Amerikan Yhdysvallat, Englanti dominioineen, Japani, Ranska, Italia, Kiina, Belgia, Hollanti ja Portugali. Neuvostohallituksen vastalauseista huolimatta Neuvosto-Venäjää ei kutsuttu konferenssiin. Washingtonin konferenssi vei päätökseen sodanjälkeisen maailmanjaon ja oli yritys imperialististen voimain uuden suhteen aikaansaamiseksi Tyynellä valtamerellä. Washingtonissa allekirjoitetut sopimukset määrittelivät imperialististen valtain meriaseistuksen suuruuden, näiden valtain

oikeudet Tyynen valtameren saarten omistukseen ja säätivät „avointen ovien" politiikan periaatteen Kiinan suhteen, s.o. „Kiinassa avautuvien mahdollisuuksien yhdenvertaisuus kaikkien kansojen kaupalle ja teollisuudelle". Washingtonin konferenssi ei poistanut, vaan päinvastoin voimisti imperialististen valtojen välisiä ristiriitoja. — *128.*

36 „Zvezda" („Tähti") — julkinen bolshevistinen sanomalehti; ilmestyi Pietarissa joulukuun 16 päivästä 1910 huhtikuun 22 päivään 1912 (ensiksi joka viikko, sitten kaksi kolme kertaa viikossa). Aatteellisesti lehteä johti V. I. Lenin; hän lähetti jatkuvasti ulkomailta kirjoituksiaan lehdelle. „Zvezdan" lähimpiä avustajia olivat V. M. Molotov, M. S. Olminski, N. G. Poletajev, N. N. Baturin, K. S. Jeremejev y.m. Lehteen kirjoitteli A. M. Gorki. Ollessaan keväällä 1912 Pietarissa J. V. Stalin johti välittömästi lehden toimintaa ja julkaisi siinä monia kirjoituksiaan (kts. Teokset, 2. osa, s. 247—270). Lehden eräiden numeroiden painosmäärä nousi 50—60 tuhanteen. „Zvezda" valmisteli bolshevistisen päivälehden „Pravdan" ilmestymisen. Huhtikuun 22 pnä 1912 tsaarin hallitus lakkautti „Zvezdan". „Zvezdan" jatkona oli „Nevskaja Zvezda" („Nevan Tähti"), joka ilmestyi vuoden 1912 lokakuuhun asti. — *139.*

37 Siteerataan J. V. Stalinin kirjoitusta „Meidän tarkoitusperämme", joka julkaistiin „Pravdan" ensimmäisessä numerossa, huhtikuun 22 pnä 1912 (kts. Teokset, 2. osa, s. 271). — *140.*

38 Kts. J. V. Stalin. Teokset, 2. osa, s. 272—273. — *141.*

39 Eserrien oikeusjuttu käytiin Moskovassa kesäkuun 8 päivän ja elokuun 7 päivän välisenä aikana 1922. Korkeimman vallankumouksellisen tuomioistuimen oikeudelliseen edesvastuuseen haastamasta 34 syytetystä oli 11 sosialisti-vallankumouksellisten puolueen Keskuskomitean jäsentä. Jutun käsittelyssä todettiin, että eserräpuolue oli heti Lokakuun sosialistisen vallankumouksen ensi päivistä lähtien taistellut Neuvostovaltaa vastaan, järjestänyt aseellisia kapinoita ja salaliittoja, tukenut interventtejä, pannut toimeen terroritekoja bolshevikkipuolueen ja Neuvostohallituksen johtajia vastaan. — *145.*

40 Tarkoitetaan kansainvälisiä taloudellisia konferensseja Genuassa (huhtikuun 10 päivästä toukokuun 19 päivään 1922) ja Haagissa (kesäkuun 15 päivästä heinäkuun 20 päivään 1922). Genuan konferenssi oli kutsuttu koolle määrittelemään kapitalistisen maailman ja Neuvosto-Venäjän välisiä suhteita. Konferenssiin osallistui toisaalta Englanti, Ranska, Italia, Japani ja muita kapitalistisia valtioita ja toisaalta Neuvosto-Venäjä. Kapitalististen maiden edustajat esittivät neuvostovaltuuskunnalle sellaisia vaatimuksia, joiden täyttäminen olisi merkinnyt Neuvostomaan muuttamista länsi-eurooppalaisen pääoman siirtomaaksi (vaatimus kaikkien sotavelkojen ja ennen sotaa otettujen lainojen maksamisesta, ulkomaisilta omistajilta kansallistetun omaisuuden heille palauttamisesta y.m.). Neuvostovaltuuskunta hylkäsi ulkomaisten kapitalistien vaatimukset. Kysymyksen käsittely siirrettiin Haagissa kokoontuneen eksperttien konferenssin käsiteltäväksi. Haagin konferenssi ei myöskään päässyt sopimukseen kummankin osapuolen katsantokannan sovittamattomuuden vuoksi. — *145.*

41 J. V. Stalin johti valiokuntaa, jonka VKP(b):n Keskuskomitean täysistunto muodosti lokakuun 6 pnä 1922 laatimaan lakiluonnosta VSFNT:n, Ukrainan SNT:n, Taka-Kaukaasian federation ja Bielo-Venäjän SNT:n yhdistämisestä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi. Valiokunta johti kaikkea Neuvostojen I Yleisliittolaiseen edustajakokoukseen valmistautumista. — *149.*

42 Tarkoitetaan sopimusta, jonka allekirjoittivat Moskovassa helmikuun 22 pnä 1922 riippumattomien tasavaltojen: Azerbaidzhanin, Armenian, Gruusian, Bielo-Venäjän, Ukrainan, Horezmin, Bukharan, Kauko-Idän ja VSFNT:n täysivaltaiset valtuutetut edellämainittujen tasavaltojen edustuksen siirtämisestä VSFNT:lle Genuan yleiseurooppalaisessa taloudellisessa konferenssissa. — *151.*

43 Kauko-Idän tasavalta oli olemassa huhtikuusta 1920 marraskuuhun 1922. Kauko-Idän tasavaltaan kuuluivat: Baikalin, Taka-Baikalin ja Amurin alueet sekä Tyynenmerenrannikko, Kamtshatka ja Sahalinin pohjoisosa. — *152.*

44 Taka-Kaukaasian federatio — Taka-Kaukaasian Sosialististen Neuvostotasavaltojen Federatiivinen Liitto perustettiin maaliskuun 12 pnä 1922 Gruusian, Azerbaidzhanin ja Armenian toimeenpanevien keskuskomiteain valtuutettujen täysivaltaisessa konferenssissa. Joulukuussa 1922 Federatiivinen Liitto muutettiin Taka-Kaukaasian Sosialistiseksi Federatiiviseksi Neuvostotasavallaksi (T-KSFNT). Taka-Kaukaasian federatio oli olemassa vuoteen 1936. Vuonna 1936 hyväksytyn Neuvostoliiton Perustuslain mukaan Armenian, Azerbaidzhanin ja Gruusian Sosialistiset Neuvostotasavallat tulivat Neuvostoliiton kokoonpanoon liittotasavaltoina. (Taka-Kaukaasian federatiosta kts. tämä osa, s. 245—250, 272—278.) — *153.*

45 Bukharan ja Horezmin kansan neuvostotasavallat muodostettiin vuonna 1920 entisten Bukharan ja Chivan kaanikuntien alueella tapahtuneiden voittoisten kansankapinain tuloksena. Vuoden 1924 lopussa ja 1925 alussa Keski-Aasian jakautuessa valtiollisesti kansallisen tunnusmerkin mukaan Bukharan ja Horezmin tasavaltojen alueet liitettiin vastamuodostettuihin Turkmenian ja Uzbekian Sosialistisiin Liitto-Neuvostotasavaltoihin, Tadzhikian Autonomiseen Sosialistiseen Neuvostotasavaltaan ja Kara-Kalpakian autonomiseen alueeseen. — *153.*

46 Neuvostojen X Yleisvenäläinen edustajakokous pidettiin Moskovassa joulukuun 23—27 pnä 1922. Edustajakokouksessa oli läsnä 2.215 edustajaa, siinä luvussa sopimustasavalloista: Taka-Kaukaasian SFNT:sta, Ukrainan SNT:sta ja Bielo-Venäjän SNT:sta 488 edustajaa, jotka olivat saapuneet Moskovaan osallistuakseen Neuvostojen I Yleisliittolaiseen edustajakokoukseen ja jotka kutsuttiin kunniavieraiksi X Yleisvenäläiseen edustajakokoukseen. Neuvostojen X Yleisvenäläinen edustajakokous käsitteli seuraavat kysymykset: Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Kansankomissaarien Neuvoston selostus tasavallan sisä- ja ulkopolitiikasta, selostus teollisuuden tilasta, Maanviljelysasiain kansankomissariaatin selostus (talonpoikaistalouden kohottamistyön tulokset), Valistusasiain kansankomissariaatin selostus, Finanssiasiain kansankomissariaatin selostus, sopimusneuvostotasavaltojen ehdotus Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta. Alustuksen neu-

vostotasavaltojen yhdistämisestä teki J. V. Stalin joulukuun 26 pnä. J. V. Stalinin esittämän päätöslauselman edustajakokous hyväksyi yksimielisesti. J. V. Stalinin alustuksen jälkeen puhuivat Ukrainan, Azerbaidzhanin, Gruusian, Armenian ja Bielo-Venäjän edustajat tervehtien kansojensa nimessä neuvostotasavaltojen yhdistämistä yhtenäiseksi liittovaltioksi — Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi. — *156.*

47 Tarkoitetaan Neuvostohallituksen neuvotteluja englantilaisen teollisuudenharjoittajan Urquhartin kanssa toimilupasopimuksen solmimiseksi hyödyllisten kaivannaisten louhimisesta Uralilla ja Kazakhstanissa. Urquhartin esittämien ehtojen orjuuttavan luonteen sekä Englannin vanhoillisten hallituksen Neuvosto-Venäjää kohtaan harjoittaman vihamielisen politiikan vuoksi Kansankomissaarien Neuvosto hylkäsi sopimusluonnoksen lokakuun 6 pnä 1922. Neuvostohallituksen kieltäytyminen sopimuksen tekemisestä Urquhartin kanssa oli aiheena neuvostovastaisen kamppailun kiihdyttämiselle porvarillisessa lehdistössä. — *159.*

48 Lausannen konferenssi (vuoden 1922 marraskuun 20 päivästä vuoden 1923 heinäkuun 24 päivään) kutsuttiin koolle Ranskan, Englannin ja Italian aloitteesta Lähi-Idän kysymyksen käsittelemiseksi (rauhansopimuksen solmiminen Kreikan ja Turkin välillä, Turkin rajojen määritteleminen, salmia koskevan sopimuksen hyväksyminen y.m.). Paitsi edellämainittuja maita konferenssiin osallistuivat Japani, Romania, Jugoslavia, Kreikka, Bulgaria ja Turkki (Amerikan Yhdysvaltojen edustajat olivat läsnä tarkkailijoina). Neuvosto-Venäjä kutsuttiin konferenssiin vain salmia koskevan kysymyksen (Bospori ja Dardanellit) käsittelemistä varten. Neuvostovaltuuskunta esiintyi konferenssissa, salmia koskevaa kysymystä käsittelevässä valiokunnassa, sopimusluonnosta vastaan, jonka mukaan salmet olisivat avoimina sota-aluksille sekä rauhan että sodan aikana, ja esitti oman luonnoksen, joka edellytti salmien täydellistä sulkemista kaikkien valtioiden, paitsi Turkin, sota-aluksilta. Valiokunta hylkäsi neuvostovaltuuskunnan esittämän sopimusluonnoksen. — *160.*

49 Neuvostojen I Yleisliittolainen edustajakokous pidettiin Moskovassa joulukuun 30 pnä 1922. Edustajakokouksessa oli 1.727 edustajaa VSFNT:sta, 364 edustajaa Ukrainan SNT:sta, 91 edustajaa Taka-Kaukaasian federatiosta ja 33 edustajaa Bielo-Venäjän SNT:sta. Edustajakokous käsitteli J. V. Stalinin alustuksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta, vahvisti Julistuksen ja Liittosopimuksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta ja valitsi Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Toimeenpanevan Keskuskomitean. — *168.*

50 VSFNT:n, Ukrainan SNT:n, Bielo-Venäjän SNT:n ja Taka-Kaukaasian SFNT:n valtuuskuntien konferenssi pidettiin joulukuun 29 pnä 1922. Konferenssi käsitteli ja hyväksyi Julistuksen ja Liittosopimuksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta. J. V. Stalin selosti konferenssissa Neuvostojen I Yleisliittolaisen edustajakokouksen työjärjestystä. Konferenssi valtuutti J. V. Stalinin tekemään edustajakokouksessa alustuksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisen kysymyksestä. Aamulla joulukuun 30 pnä valtuuskunnat allekirjoittivat Julistuksen ja Liittosopimuksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta. — *171.*

51 J. V. Stalinin artikkeli „Venäläisten kommunistien strategian ja taktiikan kysymykseen" julkaistiin maaliskuun 14 pnä 1923 „Pravda" lehden 56. numerossa, joka oli omistettu Venäjän kommunistisen puolueen (bolshevikkien) 25-vuotispäivälle, ja „Petrogradskaja Pravda" („Petrogradin Totuus") lehden 57., 58. ja 59. numerossa maaliskuun 14, 15 ja 16 pnä 1923 ja aikakauslehdessä „Kommunistitsheskaja Revoljutsija" („Kommunistinen Vallankumous") № 7 (46) huhtikuun 1 pnä 1923. Myöhemmin tästä kirjoituksesta julkaistiin osa otsikolla „Lokakuun vallankumous ja venäläisten kommunistien strategia" kirjassa: J. Stalin. „Lokakuun vallankumouksesta". M., 1932. — *172.*

52 Sverdlovin yliopisto — J. M. Sverdlovin nimelle omistettu Työläisten ja Talonpoikain Kommunistinen yliopisto.

Vuonna 1918 perustettiin J. M. Sverdlovin aloitteesta Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean yhteyteen lyhytaikaiset agitatio- ja propagandakurssit, jotka vuoden 1919 tammikuussa nimitettiin Neuvostotyön kouluksi. VKP(b):n VIII edustajakokouksen päätöksellä tämän koulun pohjalla muodostettiin Neuvosto- ja puoluetyön keskuskoulu. Vuoden 1919 jälkipuoliskolla Neuvosto- ja puoluetyön keskuskoulusta muodostettiin J. M. Sverdlovin nimelle omistettu Työläisten ja Talonpoikain Kommunistinen yliopisto. — *172.*

53 „Työn Vapautus" ryhmä — ensimmäinen venäläinen marxilainen ryhmä; sen perusti G. V. Plehanov Genevessä vuonna 1883. (Ryhmän toiminnasta ja historiallisesta merkityksestä kts. „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 11—19). — *184.*

54 Vuoden 1917 huhtikuun 20—21 päivien poliittisen joukkomielenosoituksen aikana Pietarissa ryhmä bolshevikkipuolueen Pietarin komitean jäseniä (Bagdatjev y. m.) esitti Väliaikaisen hallituksen viipymättömän kukistamisen tunnuksen, vastoin bolshevikkien Keskuskomitean ohjetta rauhallisesta mielenosoituksesta. Puolueen Keskuskomitea tuomitsi noiden „vasemmistolaisten" seikkailijoiden menettelyn (kts. V. I. Lenin. Teokset, 3. painos, XX osa, s. 224—225). — *185.*

55 V. I. Lenin. „Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa" (kts. Valitut teokset, I osa, s. 487—587). — *188.*

56 „Yhteydenpitokomitean", johon kuuluivat Tsheidze, Steklov, Suhanov, Filippovski ja Skobelev (myöhemmin siihen tulivat Tshernov ja Tsereteli), työläisten ja sotilaiden edustajain Pietarin Neuvoston menshevikki-eserräläinen Toimeenpaneva Komitea asetti maaliskuun 7 pnä 1917 yhteyden ottamiseksi Väliaikaiseen hallitukseen, siihen „vaikuttamiseksi" ja sen toiminnan „kontrolloimiseksi". Tosiasiassa „yhteydenpitokomitea" auttoi Väliaikaisen hallituksen porvarillisen politiikan toteuttamista ja pidätti työläisjoukkoja aktiivisesta vallankumouksellisesta taistelusta kaiken vallan Neuvostoille siirtämisen puolesta. „Yhteydenpitokomitea" oli olemassa

vuoden 1917 toukokuuhun asti, jolloin menshevikkien ja eserrien edustajia meni välittömästi Väliaikaiseen hallitukseen. — *189.*

57 V. I. Lenin. „Proletariaatin tehtävistä nykyisessä vallankumouksessa“ (kts. Teokset, 3. painos, XX osa, s. 87—90). — *190.*

58 Teesien luonnos puolueen XII edustajakokoukselle kansallisuuskysymyksestä käsiteltiin VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnossa helmikuun 21 pnä 1923. Teesien toimitustyötä varten muodostettiin J. V. Stalinin johtama valiokunta. Maaliskuun 22 pnä VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroo käsitteli ja vahvisti teesit ja maaliskuun 24 pnä ne julkaistiin „Pravda“ lehden 65. numerossa. — *195.*

59 Smenovehilaisuus — porvarillinen poliittinen virtaus; syntyi 1921 ulkomailla venäläisten valkokaartilaisemigranttien keskuudessa. Sen johdossa oli N. Ustrjalovin, J. Kljutshnikovin y.m. ryhmä, joka julkaisi aikakauslehteä „Smena Veh“ („Tienviittojen muuttaminen“) (ensiksi ilmestyi samanniminen kokoelma). Smenovehilaisuuden ideologia ilmaisi porvariston katsantokantoja, joka oli luopunut avoimesta aseellisesta taistelusta Neuvostovaltaa vastaan. Smenovehilaiset laskelmoivat, että Neuvosto-Venäjän siirryttyä uuteen talouspolitiikkaan neuvostojärjestelmää voidaan vähitellen muuttaa porvarillisen demokratian suuntaan. — *201.*

60 Kts. VKP(b):n X edustajakokouksen päätöslauselmaa „Puolueen lähimmistä tehtävistä kansallisuuskysymyksen alalla“ kirjasta „NKP(b) edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä“, I osa, 1941, s. 386. — *202.*

61 VKP(b):n XII edustajakokous pidettiin huhtikuun 17—25 pnä 1923. Se oli ensimmäinen edustajakokous Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voiton jälkeen, jossa V. I. Lenin ei voinut olla läsnä. Edustajakokous käsitteli Keskuskomitean, Keskuskontrollikomitean ja Kominternin Toimeenpanevassa Komiteassa olleen Venäjän edustajiston toimintaselostukset sekä alustuk-

set: teollisuudesta, kansallisista seikoista puolue- ja valtiorakennustyössä, veropolitiikasta maaseudulla, piirijaosta y.m. Edustajakokous otti päätöksissään huomioon kaikki V. I. Leninin ohjeet, jotka hän oli antanut viimeisissä kirjoituksissaan ja kirjeissään. VKP(b):n XII edustajakokous teki yhteenvedot uudesta talouspolitiikasta kahden vuoden ajalta ja antoi päättäväisen vastaiskun Trotskille, Buharinille ja heidän kannattajilleen, jotka käsittivät uuden talouspolitiikan perääntymiseksi sosialistisista asemista. Edustajakokous kiinnitti suurta huomiota organisatooriseen ja kansallisuuskysymykseen. Huhtikuun 17 päivän iltaistunnossa J. V. Stalin teki Keskuskomitean organisatoorisen toimintaselostuksen. Keskuskomitean toimintaselostuksen johdosta tehdyssä päätöslauselmassa edustajakokous hyväksyi Leninin suunnitelman Työläis-talonpoikaisinspektion ja Keskuskontrollikomitean uudestijärjestämisestä ja pani merkille Keskuskomitean organisatiokoneiston ja koko organisatiotyön parantumisen. J. V. Stalinin alustuksen „Kansallisista seikoista puolue- ja valtiorakennustyössä" edustajakokous kuuli huhtikuun 23 pnä. Selostuksesta keskusteltiin huhtikuun 23 ja 24 pnä ja kysymyksen edelleen käsitteleminen siirrettiin edustajakokouksen kansallisuusjaostoon, joka työskenteli J. V. Stalinin välittömällä johdolla. Huhtikuun 25 pnä edustajakokous vahvisti jaoston esittämän päätöslauselman; päätöslauselman perustaksi oli otettu J. V. Stalinin teesit. Edustajakokous paljasti natsionalisti-uklonistit ja kutsui puoluetta päättäväiseen taisteluun syrjäpoikkeamia vastaan kansallisuuskysymyksessä — suurvenäläistä chauvinismia ja paikallista porvarillista natsionalismia vastaan. (VKP(b):n XII edustajakokouksesta kts. „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi", s. 293—295. Edustajakokouksen päätöslauselmia kts. kirjasta „NKP(b) edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä", I osa, 1941, s. 472—524). — ***209.***

62 **„Venäjän Kommunistisen Puolueen (b):n Keskuskomitean Tiedonantoja"** — informatiojulkaisu; se perustettiin VKP(b):n VIII edustajakokouksen päätöksellä; ilmestyi toukokuun 28 päivästä 1919 lokakuun 10 päivään 1929 (ensimmäiset

20 numeroa ilmestyivät „Pravda“ lehden liitteinä). „Keskuskomitean Tiedonantoja“ muuttui vähitellen informatiobulletiinista puolueen keskusaikakauslehdeksi, ja vuonna 1929 se muutettiin aikakauslehdeksi „Partinoje Stroitelstvo“ („Puoluerakennustyö“). „VKP:n Keskuskomitean toimintaselostus puolueen XII edustajakokoukselle“ julkaistiin „Keskuskomitean Tiedonannoissa“ № 4 (52), huhtikuussa 1923. — *211.*

63 J. V. Stalin tarkoittaa artikkeleja „Kuinka meidän pitää järjestää uudestaan Työläis-talonpoikaisinspektio“ ja „Parempi vähemmän, mutta paremmin“ (kts. V. I. Lenin. Teokset, 3. painos, XXVII osa, s. 402 — 418). — *221.*

64 J. V. Stalin tarkoittaa kirjasta „Meidän teollisuuspäällikkökunnastamme. (VKP:n Keskuskomitean Luettelointi- ja sijoitteluosaston aineistojen mukaan)“. M., 1923. — *227.*

65 Eserräpuolueen rivijäsenten Yleisvenäläinen edustajakokous pidettiin Moskovassa maaliskuun 18—20 pnä 1923. Edustajakokous totesi, että eserräpuolue on lopullisesti hajonnut ja sen johtavilla emigranttielimillä ei ole oikeutta esiintyä olemattoman puolueen nimessä. — *238.*

66 Väittelylehtistä julkaistiin „Pravdassa“ VKP(b):n XII edustajakokouksen edellä nimellä „Edustajakokouksen edellä käytävän väittelyn lehtinen“. Ilmestyi 5 numeroa, neljä ennen edustajakokousta ja yksi edustajakokouksen aikana („Pravda“ № 46, 65, 75, 82 ja 86; maaliskuun 1 ja 24 pnä sekä huhtikuun 5, 15 ja 20 pnä 1923).— *240.*

67 J. V. Stalin tarkoittaa puoluevastaista „demokraattisen sentralismin“ ryhmää. (Tästä ryhmästä kts. „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi“, s. 268, 283.) — *243.*

68 Tarkoitetaan VSDTP(b):n VII (Huhtikuun) Yleisvenäläistä konferenssia, joka pidettiin huhtikuun 24—29 pnä 1917. J. V. Stalin teki konferenssissa alustuksen kansallisuuskysymyksestä; päätöslauselmaluonnoksen alustuksesta kirjoitti V. I. Lenin. (Konferenssin päätöslauselmia kts. kirjasta „NKP(b)

edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä", I osa, 1941, s. 225—239.) — *251*.

69 „Sotsialistitsheski Vestnik" („Sosialistinen Sanoma") — menshevikki-valkoemigranttien äänenkannattaja; sen perusti Martov helmikuussa 1921; vuoden 1933 maaliskuuhun saakka sitä julkaistiin Berliinissä, vuoden 1933 toukokuusta vuoden 1940 kesäkuuhun Pariisissa, myöhemmin Amerikassa. „Sotsialistitsheski Vestnik" on kaikkein taantumuksellisimpien imperialistipiirien äänitorvi. — *278*.

70 Basmatshien liike — vastavallankumouksellinen natsionalistinen liike Keski-Aasiassa (Turkestan, Bukhara, Horezm) vuosina 1918—1924; se ilmeni avoimen poliittisen banditismin muodossa; sen johdossa olivat bait ja mullat; sen tarkoitusperänä oli Keski-Aasian tasavaltojen repäiseminen irti Neuvosto-Venäjästä ja riistävien luokkien vallan palauttaminen. Englannin imperialistit, jotka pyrkivät muuttamaan Keski-Aasian siirtomaakseen, tukivat aktiivisesti basmatshien liikettä. — *281*.

71 Kts. V. I. Lenin. „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta". Teokset, 3. painos, XVII osa, s. 460. — *288*.

72 V. I. Lenin. „Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus" (kts. Teokset, 3. painos, XIX osa, s. 41). — *291*.

73 „Bednota" („Köyhälistö") — päivälehti, NKP(b):n Keskuskomitean äänenkannattaja; julkaistiin maaliskuusta 1918 tammikuuhun 1931. — *306*.

74 V. I. Lenin. Teokset, 3. painos, IV osa, s. 111—112 ja 4. painos, V osa, s. 10—11. — *308*.

75 VKP(b):n Keskuskomitean neljäs neuvottelukokous kansallisten tasavaltojen ja alueiden vastuunalaisten työntekijäin kanssa, joka kutsuttiin koolle J. V. Stalinin aloitteesta, pidettiin Moskovassa kesäkuun 9—12 pnä 1923. VKP(b):n Keskuskomitean jäsenten ja varajäsenten ohella neuvottelukokoukseen osallistui 58 kansallisten tasavaltojen ja alueiden edustajaa.

Neuvottelukokouksen päiväjärjestyksen peruskysymyksenä oli J. V. Stalinin alustus „Käytännölliset toimenpiteet puolueen XII edustajakokouksen kansallisuuskysymyksestä hyväksymän päätöslauselman käytännössä toteuttamiseksi“. Selostuksia tilanteesta paikkakunnilla tekivät kansallisten tasavaltojen ja alueiden 20 puoluejärjestön edustajat. Neuvottelukokous käsitteli myös Keskuskontrollikomitean selostuksen Sultan-Galijevin puoluevastaisesta ja neuvostovastaisesta toiminnasta. (Neuvottelukokouksen päätöslauselmia kts. kirjasta „NKP(b) edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä“, I osa, 1941, s. 525—530.) — ***315.***

76 Ohjelmaluonnoksen kansallisuuskysymyksestä kirjoitti J. V. Stalin toukokuun lopulla 1923 IV neuvottelukokoukseen valmistautumisen yhteydessä, ja se vahvistettiin VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroossa kesäkuun 4 pnä. Neuvottelukokous hyväksyi luonnoksen päätöslauselmaksi J. V. Stalinin alustuksesta „Käytännölliset toimenpiteet puolueen XII edustajakokouksen kansallisuuskysymyksestä hyväksymän päätöslauselman käytännössä toteuttamiseksi“. — ***317.***

77 VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnon valiokunta käytännöllisten ehdotusten laatimiseksi Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitosta muodostettiin VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnon helmikuun 24 pnä 1923 tekemän päätöksen perusteella. Valiokuntaa johti J. V. Stalin; siihen kuului kaikkien liittotasavaltojen puoluejärjestöjen edustajia. Valiokunta johti Neuvostoliiton Perustuslain luonnoksen laatimista. — ***353.***

78 Yleisliittolaisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön Neuvostoliiton Perustuslakia laativaan valiokuntaan kuului 25 liittotasavaltain edustajaa. J. V. Stalin edusti valiokunnassa VSFNT:aa. Valiokunnan täysistunnot, joissa käsiteltiin Perustuslain luonnosta, pidettiin kesäkuun 8—16 pnä 1923. — ***363.***

79 J. V. Stalin siteeraa K. Marxin kirjettä F. Engelsille huhtikuun 16 pnä 1856 kirjasta: K. Marx ja F. Engels. „Kirjeet“. M., 1922 (kts. K. Marx, F. Engels. Teokset, XXII osa, s. 139). — ***372.***

80 Työläis- ja talonpoikaisnaisten ensimmäinen Yleisvenäläinen edustajakokous pidettiin Moskovassa marraskuun 16—21 pnä 1918. Edustajakokouksessa oli läsnä 1.147 naisedustajaa. Marraskuun 19 pnä edustajakokouksessa piti puheen V. I. Lenin. Edustajakokous lausui toivomuksenaan, että puoluekomiteain yhteyteen muodostettaisiin erikoiset elimet naisten keskuudessa suoritettavaa työtä varten. Edustajakokouksen jälkeen VKP(b):n Keskuskomitean päätöksen perusteella puoluekomiteoiden yhteyteen muodostettiin naisten keskuudessa harjoitettavan agitation ja propagandan toimikunnat ja VKP(b):n Keskuskomitean yhteyteen Keskustoimikunta. — *377.*

81 Puhe on valiokunnasta, joka muodostettiin VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroon ja syyskuun 23—25 pnä 1923 pidetyn Keskuskomitean täysistunnon päätöksen perusteella. — *383.*

82 Päätöslauselma puoluerakennustyöstä hyväksyttiin VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroon ja Keskuskontrollikomitean Puhemiehistön yhteisessä istunnossa joulukuun 5 pnä 1923 ja julkaistiin „Pravdan" 278. numerossa joulukuun 7 pnä 1923. — *403.*

83 Tarkoitetaan VKP(b):n Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean yhdistettyä täysistuntoa kymmenen puoluejärjestön edustajain kanssa, joka pidettiin lokakuun 25—27 pnä 1923. (Täysistunnon päätöksiä kts. kirjasta „NKP(b) edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä", 1 osa, 1941, s. 531—532.) — *404.*

84 Tarkoitetaan nimetöntä ohjelmaa, jonka julkaisi VKP(b):n XII edustajakokouksen edellä maanalainen vastavallankumouksellinen ryhmä, joka nimitti itseään „Työläisryhmäksi". („Työläisryhmän" muodostivat Moskovassa vuonna 1923 puolueesta eroitetut Mjasnikov ja Kuznetsov; se yhdisti mitättömän määrän kannattajia; hajoitettiin syksyllä 1923.) — *410.*

85 J. V. Stalin tarkoittaa „VKP:n Keskuskomitean toimintaselostusta puolueen XII edustajakokoukselle", joka julkaistiin

„VKP(b):n Keskuskomitean Tiedonantoja" julkaisussa № 4 (52), huhtikuussa 1923. — *423*.

86 „**Kommunist**" („Kommunisti") — päivälehti, Azerbaidzhanin kommunistisen puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitean ja Bakun Komitean äänenkannattaja, julkaistaan azerbaidzhanin kielellä. Ensimmäisen numeron Azerbaidzhanin bolshevikkien järjestö julkaisi illegaalisesti elokuun 29 pnä 1919. Ensimmäisen numeron ilmestyttyä mussavatistien hallitus lakkautti lehden. Neuvostovallan pystyttämisen jälkeen Azerbaidzhanissa lehteä ryhdyttiin julkaisemaan uudelleen huhtikuun 30 pnä 1920. J. V. Stalinin tervehdys julkaistiin „Kommunist" lehdessä joulukuun 29 pnä 1923 azerbaidzhanin kielellä ja sanomalehdissä „Bakinski Rabotshi" („Bakun Työmies") joulukuun 30 pnä 1923 ja „Zarja Vostoka" („Idän Sarastus") tammikuun 3 pnä 1924 venäjän kielellä. — *425*.

ELÄMÄKERRALLISIA TIETOJA

(1921—1923)

1921

Tammikuun 1—2. J. V. Stalin johtaa VSFNT:n turkkilais-tataarilaisten kansojen kommunistien neuvottelukokousta; pitää neuvottelukokouksen avauspuheen ja alustuksen organisatiokysymyksestä.

Tammikuun 5. J. V. Stalin kirjoitti artikkelin „Erimielisyytemme", joka julkaistiin „Pravda" lehden numerossa 12, tammikuun 19 pnä 1921.

Tammikuun 14. J. V. Stalin tekee Meriväen ensimmäisen rannikko-osaston teatterissa (Pietari) alustuksen päivän tilanteesta.

Tammikuun 17. J. V. Stalin pitää VKP(b):n Moskovan komitean laajennetussa istunnossa puheen ammattiliittojen merkityksestä tuotannossa puolustaen leniniläistä „10 ohjelmaa" Trotskin ja Buharinin teesejä vastaan.

Tammikuun 18. J. V. Stalin pitää VKP(b):n Moskovan komitean laajennetussa istunnossa puheen armeijan miliisijärjestelmään siirtämistä vastaan ja puolustaa ehdotusta vakinaisen armeijan voimistamisesta ja lujittamisesta.

Tammikuun 19. J. V. Stalin on puheenjohtajana Kansallisuusasiain kansankomissariaatin Kansallisuuksien

Neuvoston istunnossa ja hänet valitaan valiokuntaan, jonka tehtävänä oli laatia asetusluonnos Kansallisuuksien Neuvostosta.

Helmikuun 5. VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroon istunnossa käsiteltiin J. V. Stalinin teesit „Puolueen lähimmistä tehtävistä kansallisuuskysymyksen alalla"; teesien lopullista toimittamista varten valittiin V. I. Leninin ja J. V. Stalinin johtama valiokunta.

Helmikuun 7. J. V. Stalin ja V. I. Lenin toimittavat yhdessä valiokunnan muiden jäsenten kanssa teesit kansallisuuskysymyksestä VKP(b):n X edustajakokousta varten.

Helmikuun 10. „Pravda" lehden 29. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin teesit „Puolueen lähimmistä tehtävistä kansallisuuskysymyksen alalla".

Helmikuun 12. J. V. Stalin keskustelee Dagestanin ASNT:n edustajain kanssa.

Helmikuun 15. J. V. Stalin ilmoittaa G. K. Ordzhonikidzelle Bakuun sähkösanomalla VKP(b):n Keskuskomitean toimintaohjeen XI armeijan Vallankumoukselliselle Sotaneuvostolle ja pyytää tiedoittamaan hänelle joka päivä tapaustenkulusta Kaukaasiassa.

Helmikuun 16. J. V. Stalin tiedustelee G. K. Ordzhonikidzelta asiaintilaa Gruusiassa, Armeniassa ja Azerbaidzhanissa.

Helmikuun 28. J. V. Stalin kirjoittaa V. I. Leninille kirjeen Batumin puolustamisen välttämättömyydestä turkkilaisia vastaan.

Maaliskuun 8. J. V. Stalin lähettää lennätinsanomana Gruusian kommunisteille V. I. Leninin tervehdyksen ja toimintaohjeet.

Maaliskuun 5. J. V. Stalin tekee Kansallisuusasiain kansankomissariaatin Kansallisuuksien Neuvoston istunnossa selostuksen Kansallisuuksien Neuvostosta asetusta laatineen valiokunnan työn tuloksista.

Maaliskuun 8—16. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n X edustajakokoukseen.

Maaliskuun 8. VKP(b):n X edustajakokous valitsee J.V.Stalinin edustajakokouksen puhemiehistöön.

Maaliskuun 9. J. V. Stalin osallistuu Neuvostohallituksen neuvotteluihin Turkin valtuuskunnan kanssa.

Maaliskuun 10. J. V. Stalin tekee VKP(b):n X edustajakokouksessa alustuksen „Puolueen lähimmistä tehtävistä kansallisuuskysymyksen alalla“.

Maaliskuun 13. V. I. Lenin kirjoittaa J. V. Stalinille kirjeen VKP(b):n X edustajakokouksen edustajain lähettämisestä kukistamaan Kronstadtin kapinaa.

Maaliskuun 14. VKP(b):n X edustajakokous valitsee J.V.Stalinin VKP(b):n Keskuskomitean jäseneksi.

Maaliskuun 15. J. V. Stalin tiedoittaa VKP(b):n X edustajakokoukselle kansallisuuskysymyksestä päätöslauselmaa laativan valiokunnan työstä.

Maaliskuun 16. VKP(b):n Keskuskomitean täysistunto valitsi J. V. Stalinin puolueen Keskuskomitean Politbyroon ja Orgbyroon jäseneksi.

Maaliskuu. J. V. Stalin kirjoittaa V. I. Leninille kirjeen Venäjän sähköistämissuunnitelmasta.

Huhtikuun 16. J. V. Stalin lähettää V. I. Leninille huomautuksensa Polttoaineasiain Päähallintoa koskevasta asetusluonnoksesta.

Huhtikuun 19. J. V. Stalin osallistuu Kansankomissaarien Neuvoston istuntoon; hänet valitaan valiokun-

taan, joka laati päätösluonnoksen Azerbaidzhanin naftakomitean toimivallan laajentamisesta.

Huhtikuun 22. J. V. Stalin lähettää Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistöön Kansallisuusasiain kansankomissariaatin luonnoksen tekstin Komin autonomisen alueen muodostamisesta.

Huhtikuun 25. J. V. Stalin tiedoittaa Kansallisuusasiain kansankomissariaatin Kansallisuuksien Neuvoston istunnossa korjauksista, joita Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistö oli tehnyt „Asetukseen Kansallisuuksien Neuvostosta", ja käyttää puheenvuoron Komin autonomisen alueen muodostamisesta.

Toukokuun 2. J. V. Stalin kirjoitti artikkelin „Kansallisuuskysymyksen asettamisesta", joka julkaistiin „Pravda" lehden 98. numerossa, toukokuun 8 pnä 1921.

Toukokuun 5. J. V. Stalin selostaa Kansallisuusasiain kansankomissariaatin kollegion istunnossa asetusluonnosta, jonka mukaan kaikkien kansankomissariaattien on esitettävä eri kansallisuuksia koskevat lakiluonnokset ja päätökset Kansallisuusasiain kansankomissariaatille lausunnon antamista varten.

Toukokuun 10. J. V. Stalin puhuu Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa työläis-talonpoikaisinspektiosta paikkakunnilla.

Toukokuun 16. J. V. Stalin on puheenjohtajana Kansallisuusasiain kansankomissariaatin kollegion istunnossa. Kollegio teki päätöksen työtätekevien jakuttien edustajakokouksen koollekutsumisesta käsittelemään kysymystä Jakutian autonomisen alueen muodostamisesta.

Toukokuun 16—25.	J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean toimikunnan työhön, jonka tehtävänä oli Ammattiliittojen IV Yleisvenäläisen edustajakokouksen valmisteleminen ja järjestäminen.
Toukokuun 18.	J. V. Stalin pitää VKP(b):n Keskuskomitean toimeksiannosta Ammattiliittojen IV Yleisvenäläisen edustajakokouksen kommunistiryhmän istunnossa puheen päätöslauselmaluonnosta vastaan, jonka anarko-syndikalistinen ryhmä oli esittänyt Ammattiliittojen Yleisvenäläisen Keskusneuvoston puhemiehistön edustajakokouksessa tekemän toimintaselostuksen johdosta.
Toukokuun 19.	J. V. Stalin osallistuu sen komission työhön, jonka VKP(b):n Keskuskomitean täysistunto asetti tutkimaan Tomskin puoluevastaista käyttäytymistä Ammattiliittojen IV Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa.
Toukokuun loppu.	J. V. Stalin matkustaa Naltshikin kaupunkiin hoitamaan terveyttään.
Kesäkuun 12.	J. V. Stalin lähettää tervehdyksen Kabardian piirikunnan Neuvostojen IV edustajakokoukselle.
Kesäkuun 17.	J. V. Stalin lähettää tervehdyssähkösanoman vuoristolaisnaisten I edustajakokoukselle.
Kesäkuun loppu.	J. V. Stalin matkustaa Naltshikista Tiflisiin osallistuakseen VKP(b):n Keskuskomitean Kaukaasian byroon täysistuntoon.
Heinäkuun 2—7.	J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean Kaukaasian byroon täysistunnon työhön.
Heinäkuun 4.	V. I. Lenin tiedustelee lennättimitse G. K. Ordzhonikidzelta, miksi J. V. Stalinin lepo keskeytettiin, ja pyytää lähettämään lääkärien lausunnon J. V. Stalinin terveydentilasta.

Heinäkuun 6. J. V. Stalin tekee Tiflisin puoluejärjestön yleisessä kokouksessa selostuksen „Kommunismin päiväjärjestyksessä olevista tehtävistä Gruusiassa ja Taka-Kaukaasiassa“. Selostus julkaistiin „Pravda Gruzii“ lehden 108. numerossa, heinäkuun 13 pnä 1921.

Heinäkuun 7, 8, 14. J. V. Stalin osallistuu Gruusian KP(b):n Keskuskomitean täysistuntoon. J. V. Stalinin ehdotuksesta täysistunto käsitteli kysymyksen Gruusian kommunistisen puolueen politiikasta kansantalouden kuntoonpalauttamisessa ja Neuvostovallan lujittamisessa.

Heinäkuun 25. V. I. Lenin tiedustelee G. K. Ordzhonikidzelta, moneksiko päiväksi J. V. Stalinin lepo on keskeytetty, ja pyytää tiedoittamaan J. V. Stalinia hoitavan lääkärin nimen ja osoitteen.

Elokuun 8. J. V. Stalin matkustaa Naltshikista Moskovaan.

Elokuun 18. V. I. Lenin antaa Valtion suunnittelukomitealle määräyksen auttaa J. V. Stalinia kaikkeen taloudelliseen, erikoisesti kultateollisuutta ja Bakun naftateollisuutta koskevaan aineistoon tutustumisessa.

Elokuun 22. VKP(b):n Keskuskomitea antaa J. V. Stalinin tehtäväksi puolueen Keskuskomitean agitatio- ja propagandaosaston toiminnan yleisen johtamisen.

Elokuun 28. „Pravda“ lehden 190. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin artikkeli „Puolue ennen vallan valtaamista ja sen jälkeen“.

Syyskuun 6—8. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean valiokuntaan, joka käsitteli rautatieliikenteen keskuskoneiston työn parantamisen kysymyksiä.

Syyskuun 22. J. V. Stalin valitaan Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön istunnossa valiokuntaan, joka käsitteli maan jakamista vuoristolaisväestön (tshetshenien) ja kasakoiden kesken.

Syyskuun 27. J. V. Stalin saa V. I. Leninin kirjeen „Työläistalonpoikaisinspektion tehtävistä, niiden ymmärtämisestä ja niiden täyttämisestä“ ja kirjoittaa V. I. Leninille „Vastauksen inspektiosta“.

Marraskuun 3. J. V. Stalin valittiin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön istunnossa Neuvostojen IX Yleisvenäläistä edustajakokousta valmistelevaan toimikuntaan.

Marraskuun 5. „Zhizn Natsionalnostei“ („Kansallisuuksien Elämä“) lehden № 24 (122) julkaistiin J. V. Stalinin artikkeli „Lokakuun vallankumous ja venäläisten kommunistien kansallisuuspolitiikka“.

Marraskuun 13. J. V. Stalin pitää puolueen Krasnaja Presnjan piirikomitean klubilla luennon „Kommunistien poliittisesta strategiasta ja taktiikasta sekä uudesta talouspolitiikasta“.

Marraskuun 17. J. V. Stalin osallistuu Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön istuntoon, jossa käsiteltiin kysymystä kollektiivisista maatalouskommuuneista, -artteleista ja yhteisen maanmuokkaamisen osuuskunnista.

Marraskuun 18. Puolueen Keskuskomitea vahvisti J. V. Stalinin VKP(b):n Keskuskomitean aikakauslehden „Vestnik agitatsii i propagandy“ („Agitatio- ja propagandasanomat“) yhdeksi toimittajaksi.

Marraskuun 28. J. V. Stalin saa V. I. Leniniltä ehdotusluonnoksen Taka-Kaukaasian tasavaltojen federation muodostamisesta ja kirjoittaa huomautuksensa ja korjausehdotuksensa luonnokseen. V. I. Lenin hyväksyy J. V. Stalinin korjausehdotuksen.

Marraskuun 29. VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroo hyväksyy V. I. Leninin ja J. V. Stalinin esittämän päätöslauselman Taka-Kaukaasian tasavaltojen federatiosta.

Joulukuun 18. „Pravda“ lehden 286. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin artikkeli „Tulevaisuuden näköalat“.

Joulukuun 20. J. V. Stalin allekirjoittaa yhdessä Kansankomissaarien Neuvoston muiden jäsenten kanssa Kansankomissaarien Neuvoston päätöksen luonnoksen VSFNT:n sähköistämissuunnitelmasta.

Joulukuun 23. Neuvostojen IX Yleisvenäläinen edustajakokous valitsee J. V. Stalinin puhemiehistöön.

Joulukuun 28. Neuvostojen IX Yleisvenäläinen edustajakokous valitsee J. V. Stalinin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean jäseneksi.

Joulukuun 29. Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean IX kokoonpanon ensimmäinen sessia valitsee J. V. Stalinin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön jäseneksi ja vahvistaa hänet kansallisuusasiain kansankomissaariksi ja työläis-talonpoikaisinspektion kansankomissaariksi.

Joulukuu. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean maaseututyön valiokunnan työhön.

1922

Tammikuun 9. J. V. Stalin on puheenjohtajana Kansallisuusasiain kansankomissariaatin kollegion istunnossa ja pitää puheen Karatshaiji-Tsherkessien alueen muodostamisen kysymyksestä.

Tammikuun 14. J. V. Stalin lähettää V. M. Molotoville Turkestanin kommunistiselle puolueelle osoitetun VKP(b):n Keskuskomitean kiertokirjeen luonnoksen.

Tammikuun 16. J. V. Stalin puhuu VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroon istunnossa tehden ehdotuksen riippumattomien tasavaltojen toimeenpanevien keskuskomiteoiden puheenjohtajain konferenssin koollekutsumisesta käsittelemään kysymystä yhtenäisestä edustuksesta Genuan konferenssissa.

Tammikuun 21. J. V. Stalin on puheenjohtajana Työläis-talonpoikaisinspektion kansankomissariaatin kollegion istunnossa ja pitää puheen vuoden 1922 budjetin tarkistamisesta.

Tammikuun 27. J. V. Stalin osallistuu Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean IX kokoonpanon toiseen ylimääräiseen istuntoon, jossa käsiteltiin kysymystä valtuuskunnan lähettämisestä Genuan konferenssiin.

Tammikuun 28. J. V. Stalin puhuu „Vanhojen bolshevikkien yhdistyksen" perustavassa istunnossa yhdistyksen säännöistä.

J. V. Stalin on puheenjohtajana Työläistalonpoikaisinspektion kansankomissariaatin kollegion istunnossa ja puhuu ohjeiden laatimisesta asetukseen TTI:n kansankomissariaatin aluevaltuutetuista.

Helmikuun 14. J. V. Stalin ja A. D. Tsjurupa ottavat vastaan professorien, teknillisten korkeakoulujen edustajain ryhmän.

Helmikuun 22. J. V. Stalin kirjoittaa gruusialaisille kommunisteille käytännöllisten toimenpiteiden toteuttamisen välttämättömyydestä niiden ohjeiden

täyttämiseksi, joita V. I. Lenin oli antanut Gruusian Punaisen Armeijan lujittamisesta.

Helmikuun 28. J. V. Stalin saa V. I. Leniniltä kirjeen, joka koski luonnoksen valmistelemista TTI:n kansankomissariaatissa työläis-talonpoikaisinspektion kontrollista yksityisten yhtiöiden ja tuotantolaitosten suhteen.

Maaliskuun 21. J. V. Stalin saa V. I. Leniniltä kirjeen Työläis-talonpoikaisinspektion kansankomissariaatin työntekijäin käyttämisestä Kansankomissaarien Neuvoston koneiston apuna päätösten toimeenpanon tarkastuksen alalla.

Maaliskuun 27—huhtikuun 2. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n XI edustajakokoukseen.

Maaliskuun 27. VKP(b):n XI edustajakokous valitsee J. V. Stalinin edustajakokouksen puhemiehistöön.

Maaliskuun 28. J. V. Stalin valittiin VKP(b):n XI edustajakokouksessa kahdenkymmenen kahden (entinen „työläisopposition" ryhmä) asiaa käsittelevään komissioon.

Maaliskuun 29—30. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n XI edustajakokouksen komission työhön, joka käsitteli kahdenkymmenen kahden (entinen „työläisopposition" ryhmä) asiaa.

Maaliskuun 31. VKP(b):n XI edustajakokous valitsee J. V. Stalinin sen valiokunnan jäseneksi, jonka tehtävänä oli puolueen finanssipolitiikkaa koskevan päätöslauselman lopullinen toimittaminen.

Huhtikuun 2. VKP(b):n XI edustajakokous valitsee J. V. Stalinin puolueen Keskuskomitean jäseneksi.

Huhtikuun 3. V. I. Leninin ehdotuksesta VKP(b):n Keskuskomitean täysistunto valitsee J. V. Stalinin puolueen Keskuskomitean pääsihteeriksi.

Huhtikuun 28. J. V. Stalin kirjoittaa V. I. Leninille kirjeen talonpoikain siemenvarustelun järjestyksen muuttamisesta.

Toukokuun 4. J. V. Stalin kirjoitti artikkelin „„Pravdan“ kymmenvuotispäiväksi (Muistelmia)“, joka julkaistiin „Pravda“ lehden 98. numerossa, toukokuun 5 pnä 1922.

Toukokuun 5. „Pravda“ lehden 98. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin tervehdys „Pravdalle“ sen kymmenvuotisjuhlan johdosta.

Toukokuun 12—17. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean valiokuntaan, joka laati asetusta Ukrainan SNT:n ja VSFNT:n keskuselinten keskinäissuhteista.

Toukokuun 19. „Pravda“ lehden 110. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin allekirjoittama VKP(b):n Keskuskomitean kirje Kominternin Toimeenpanevalle Komitealle yhteisrintamataktiikasta.

Kesäkuun 7. J. V. Stalin osallistuu Kominternin Toimeenpanevan Keskuskomitean II laajennetun täysistunnon istuntoon.

Kesäkuun 15. Aikakauslehden „Zhizn Natsionalnostei“ 12. (147.) numerossa julkaistiin J. V. Stalinin allekirjoittama VKP(b):n Keskuskomitean kirje Kirgiisian tasavallan kommunisteille.

Heinäkuun 9. „Pravda“ lehden 151. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin allekirjoittama VKP(b):n Keskuskomitean kirje kaikille läänikomiteoille, aluekomiteoille, Keskuskomitean kansallisille ja aluebyroille elintarvikeverokamppailun läpiviemisestä.

Heinäkuun 13.	J. V. Stalin käy V. I. Leninin luona Gorkissa.
Heinäkuun 14.	J. V. Stalin sähköttää G. K. Ordzhonikidzelle V. I. Leninin terveydentilasta.
Elokuun 3.	J. V. Stalin on puheenjohtajana VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnon organisatiovaliokunnan istunnossa, joka hoiti puolueen XII konferenssiin liittyviä asioita.
Elokuun 4—7.	J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n XII Yleisvenäläiseen konferenssiin.
Elokuun 4.	VKP(b):n XII konferenssi valitsee J. V. Stalinin puhemiehistöön.
Elokuun 5.	V. I. Lenin kutsuu J. V. Stalinin Gorkiin ja pyytää häntä tervehtimään puolueen XII Yleisvenäläistä konferenssia. Iltaistunnossa J. V. Stalin lausuu konferenssille V. I. Leninin tervehdyksen.
Elokuun 11.	Puolueen Keskuskomitea muodostaa J.V.Stalinin johtaman valiokunnan valmistelemaan VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnolle kysymystä VSFNT:n, Ukrainan SNT:n, Bielo-Venäjän SNT:n ja Taka-Kaukaasian federation keskinäissuhteista.
Syyskuun 15.	J. V. Stalin kirjoittaa huomioita käynneistään V. I. Leninin luona Gorkissa.
Syyskuun 23—24.	J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean valiokunnan työhön, joka käsitteli VSFNT:n, Ukrainan SNT:n, Bielo-Venäjän SNT:n ja Taka-Kaukaasian federation keskinäissuhteita koskevaa kysymystä.
Syyskuun 27.	J. V. Stalin keskustelee V. I. Leninin kanssa neuvostotasavaltojen yhdeksi liittovaltioksi yhdistämisen kysymyksestä.

Lokakuun 6. J. V. Stalin pitää VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnossa alustuksen VSFNT:n, Ukrainan SNT:n, Bielo-Venäjän SNT:n ja Taka-Kaukaasian federation keskinäissuhteista. Neuvostotasavaltojen yhdeksi liittovaltioksi yhdistämisen valmistelutyön johtamista varten täysistunto asetti valiokunnan, jonka johtoon tuli J.V.Stalin.

Lokakuun 16. J. V. Stalin tiedoittaa Gruusian kommunistisen puolueen Keskuskomitealle VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnon päätöksen Taka-Kaukaasian federation säilyttämisestä ja sen yhdistämisestä VSFNT:n sekä Ukrainan ja Bielo-Venäjän tasavallan kanssa Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi.

Lokakuun 30. Puolueen Keskuskomitea vahvistaa J.V.Stalinin edustajaksi Kominternin IV kongressiin.

Marraskuun 5. „Petrogradskaja Pravda" lehden 251. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin tervehdys Pietarille Lokakuun vallankumouksen viisivuotispäivän johdosta.

Marraskuun 18. „Pravda" lehden 261. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin „Pravda" lehden kirjeenvaihtajalle antama haastattelu riippumattomien kansallisten tasavaltojen yhdistämistä koskevasta kysymyksestä.

Marraskuun 21—28. VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnon valiokunta laatii J. V. Stalinin johdolla „Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Perustuslain peruskohdat".

Marraskuun 30. J. V. Stalin tekee VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroon istunnossa alustuksen Tasavaltojen Liitosta. Politbyroo hyväksyi J. V. Stalinin alustuksen pohjalla „Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Perustuslain peruskohdat".

Joulukuun 5. VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnon valiokunnassa J. V. Stalin valitaan Tasavaltojen Liiton Perustuslain ja Julistuksen sanamuodon laatimisen alavaliokuntaan.

Joulukuun 5 ja 16 päivän välinen aika. J. V. Stalin kirjoittaa luonnoksen: „Julistus Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta“.

Joulukuun 16. J. V. Stalinin puheenjohdolla toimiva VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnon valiokunta hyväksyy luonnoksen: Sopimus Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta sekä J. V. Stalinin esittämän Julistuksen luonnoksen.

Joulukuun 18. J. V. Stalin tekee VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnossa alustuksen neuvostotasavaltojen välisen Liittosopimuksen luonnoksesta. Täysistunto nimittää toimikunnan, jonka johtoon tuli J. V. Stalin, valmistelemaan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen I edustajakokousta.

Joulukuun 20. J. V. Stalin johtaa Neuvostojen I Yleisliittolaista edustajakokousta valmistelevan toimikunnan istuntoa.

Joulukuun 23—27. J. V. Stalin osallistuu Neuvostojen X Yleisvenäläiseen edustajakokoukseen.

Joulukuun 23. Neuvostojen X Yleisvenäläinen edustajakokous valitsee J. V. Stalinin puhemiehistöön.

Joulukuun 26. J. V. Stalin tekee Neuvostojen X Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa alustuksen neuvostotasavaltojen yhdistämisestä.

J. V. Stalin puhuu Neuvostojen X Yleisvenäläisen edustajakokouksen kommunistiryhmän istunnossa Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoa koskevasta kysymyksestä.

Joulukuun 27. Neuvostojen X Yleisvenäläinen edustajakokous valitsee J. V. Stalinin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean jäseneksi ja VSFNT:n edustajaksi Neuvostojen I Yleisliittolaiseen edustajakokoukseen.

Joulukuun 28. Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean X kokoonpanon ensimmäinen sessia valitsee J. V. Stalinin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön jäseneksi ja vahvistaa hänet kansallisuusasiain kansankomissaariksi.

Joulukuun 29. J. V. Stalin tekee VSFNT:n, Ukrainan SNT:n, Taka-Kaukaasian SFNT:n ja Bielo-Venäjän SNT:n täysivaltaisten valtuuskuntain konferenssissa ilmoituksen Neuvostojen I Yleisliittolaisen edustajakokouksen työjärjestyksestä. Konferenssi antaa J. V. Stalinin toimeksi tehdä edustajakokouksessa alustuksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta.

Joulukuun 30. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen I edustajakokous valitsee J. V. Stalinin edustajakokouksen puhemiehistöön.

J. V. Stalin tekee Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen I edustajakokouksessa alustuksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta. Edustajakokous valitsee J. V. Stalinin Neuvostoliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean jäseneksi.

J. V. Stalin pitää puheen Neuvostoliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean I kokoonpanon ensimmäisen sessian istunnossa, ja hänet valitaan Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön jäseneksi.

Joulukuun 31. „Izvestija“ lehden 1. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin onnentoivotukset vuodeksi 1923.

1923

Tammikuun 2. J. V. Stalin osallistuu Kansallisuusasiain kansankomissariaatin valiokunnan istuntoon, joka käsitteli Burjat-Mongolian ASNT:n muodostamisen kysymystä.

Tammikuun 10. Neuvostoliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistö valitsee J. V. Stalinin Neuvostoliiton kansankomissariaattien rakenneluonnosta laativaan valiokuntaan.

Tammikuun 23. J. V. Stalin pitää J. M. Sverdlovin nimelle omistetussa Kommunistisessa yliopistossa luennon „Puolueen strategiasta ja taktiikasta".

Helmikuun 4. J. V. Stalin esittää VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroossa ehdotuksen toisen kamarin, Neuvostoliiton kaikkien kansojen etuja edustavan elimen, muodostamisesta Neuvostoliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean yhteyteen.

Helmikuun 21—24. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean täysistuntoon.

Helmikuun 21. VKP(b):n Keskuskomitean täysistunto käsitteli J. V. Stalinin puolueen XII edustajakokoukselle kansallisuuskysymyksestä kirjoittamien teesien luonnoksen. Teesien lopullista toimittamista varten muodostettiin valiokunta, jonka johtoon tuli J. V. Stalin.

VKP(b):n Keskuskomitean täysistunto valitsee J. V. Stalinin valiokuntaan, jonka tehtävänä oli muovata lopulliseen muotoon VKP(b):n Keskuskomitean teesit puolueen XII edustajakokoukselle organisatiokysymyksestä.

Helmikuun 24. VKP(b):n Keskuskomitean täysistunto vahvistaa J. V. Stalinin puheenjohdolla toimivan valiokunnan johtamaan Neuvostoliiton Perustuslain laatimista.

Maaliskuun 11–12. VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroon toimeksiannosta J. V. Stalin sähköttää V. I. Leninin terveydentilasta kaikille läänikomiteoille, aluekomiteoille, kansallisten kommunististen puolueiden keskuskomiteoille ja Keskuskomitean jäsenille.

Maaliskuun 14. „Pravda" lehden 56. numerossa, joka oli omistettu VKP(b):n 25-vuotispäivälle, julkaistiin J. V. Stalinin artikkeli „Venäläisten kommunistien strategian ja taktiikan kysymykseen".

Maaliskuun 22. J. V. Stalin esittää VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroon istunnossa puolueen XII edustajakokoukselle laaditut teesit kansallisuuskysymyksestä. Politbyroo päättää julkaista teesit VKP(b):n Keskuskomitean hyväksyminä.

Maaliskuun 24. „Pravda" lehden 65. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin teesit „Kansalliset seikat puolue- ja valtiorakennustyössä".

Huhtikuun 3. Moskovan läänin X puoluekonferenssi valitsee J. V. Stalinin edustajaksi VKP(b):n XII edustajakokoukseen.

Huhtikuun 17–25. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n XII edustajakokoukseen.

Huhtikuun 17. VKP(b):n XII edustajakokous valitsee J.V. Stalinin edustajakokouksen puhemiehistöön.

J. V. Stalin tekee VKP(b):n XII edustajakokouksessa VKP(b):n Keskuskomitean organisatoorisen toimintaselostuksen.

Huhtikuun 19. J. V. Stalin esittää VKP(b):n XII edustajakokouksessa loppulausunnon VKP(b):n Keskuskomitean organisatooriseen toimintaselostukseen.

Huhtikuun 23. J. V. Stalin tekee VKP(b):n XII edustajakokouksessa alustuksen „Kansallisista seikoista puolue- ja valtiorakennustyössä".

Huhtikuun 24. VKP(b):n XII edustajakokous valitsee J. V. Stalinin puolueen Keskuskomitean jäseneksi.

Huhtikuun 25. J. V. Stalin johtaa VKP(b):n XII edustajakokouksen kansallisuusjaoston työtä ja puhuu jaostossa Neuvostoliiton Perustuslain kysymyksistä.

J. V. Stalin esittää VKP(b):n XII edustajakokouksessa loppulausunnon alustukseen „Kansallisista seikoista puolue- ja valtiorakennustyössä".

Huhtikuun 26. VKP(b):n Keskuskomitean täysistunto valitsee J. V. Stalinin Politbyroon ja Orgbyroon jäseneksi, edustajaksi Keskuskontrollikomiteaan ja vahvistaa hänet puolueen Keskuskomitean pääsihteeriksi.

Toukokuun 6. „Pravda" lehden 99. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin artikkeli „Lehdistö kollektiivisena organisaattorina".

Toukokuun 10. „Pravda" lehden 102. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin artikkeli „Mitä etemmäksi metsään...".

Toukokuun 24. VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroo vahvistaa J. V. Stalinin VSFNT:n edustajana Neuvostoliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön Neuvostoliiton Perustuslakia laativan laajennetun valiokunnan jäseneksi.

Touko — kesäkuu. J. V. Stalin osallistuu Neuvostoliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön Neuvostoliiton Perustuslakia laativan laajennetun valiokunnan työhön.

Kesäkuun 4. J. V. Stalin tekee VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroon istunnossa tiedoituksen VKP(b):n Keskuskomitean IV neuvottelukokouksen val-

mistelusta kansallisten tasavaltojen ja alueiden vastuunalaisten työntekijäin kanssa. Politbyroo vahvisti J. V. Stalinin esittämän ohjelmaluonnoksen kansallisuuskysymyksestä.

Kesäkuun 9—12. J. V. Stalin johtaa VKP(b):n Keskuskomitean IV neuvottelukokousta, joka pidettiin kansallisten tasavaltojen ja alueiden vastuunalaisten työntekijäin kanssa.

Kesäkuun 10. J. V. Stalin pitää VKP(b):n Keskuskomitean IV neuvottelukokouksessa kansallisten tasavaltojen ja alueiden vastuunalaisten työntekijäin kanssa puheen oikeistolaisista ja „vasemmistolaisista“ kansallisissa tasavalloissa ja alueilla sekä alustuksen käytännöllisistä toimenpiteistä VKP(b):n XII edustajakokouksen kansallisuuskysymyksestä hyväksymän päätöslauselman käytännössä toteuttamiseksi.

Kesäkuun 12. J. V. Stalin esittää VKP(b):n Keskuskomitean IV neuvottelukokouksessa kansallisten tasavaltojen ja alueiden vastuunalaisten työntekijäin kanssa loppulausunnon alustukseen.

Kesäkuun 14. J. V. Stalin puhuu Neuvostoliiton Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön Neuvostoliiton Perustuslakia laativan laajennetun valiokunnan istunnossa yhtenäisestä Neuvostoliiton kansalaisuudesta.

Kesäkuun 22—23. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskontrollikomitean täysistuntoon.

Kesäkuun 26. J. V. Stalin tekee VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnossa selostuksen Neuvostoliiton Perustuslaista.

Heinäkuun 8. „Pravda“ lehden 151. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin allekirjoittama VKP(b):n Keskuskomitean vetoomus kaikkien V. I. Leninin kir-

joittamien kirjelappusten, kirjeiden, kirjoitusten ja muiden asiakirjojen luovuttamisesta Moskovaan järjestettävälle V. I. Lenin Instituutille.

Heinäkuun 14. „Pravda" lehden 156. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin ja Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiehistön muiden jäsenten allekirjoittama vetoomus „Maailman kaikille kansoille ja hallituksille" Neuvostoliiton Perustuslain vahvistamisen yhteydessä Toimeenpanevan Keskuskomitean sessiassa.

Syyskuun 23—25. J. V. Stalin johtaa VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnon työtä.

Lokakuun 25—27. J. V. Stalin johtaa VKP(b):n Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean yhdistettyä täysistuntoa, johon osallistuivat kymmenen puoluejärjestön edustajat.

Marraskuun 7. „Pravda" lehden 253. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin artikkeli „Lokakuun vallankumous ja keskikerroksia koskeva kysymys".

Marraskuun 10. J. V. Stalin kirjoitti artikkelin „Työläis- ja talonpoikaisnaisten ensimmäisen edustajakokouksen viisivuotispäivälle", joka julkaistiin aikakauslehden „Kommunistka" („Kommunistinainen") 11. numerossa, marraskuussa 1923.

Marraskuun 17. J. V. Stalin pitää puheen Ratsuväkiarmeijan nelivuotispäivälle omistetussa Sota-akatemian juhlaistunnossa.

Joulukuun 2. J. V. Stalin tekee VKP(b):n Krasnaja Presnjan piirikomitean laajennetussa kokouksessa selostuksen „Puolueen tehtävistä".

Ennen joulukuun 5. päivää. J. V. Stalin osallistuu VKP(b):n Keskuskomitean alavaliokunnan työhön, joka laati päätöslauselmaluonnosta puoluerakennustyöstä. Pää-

töslauselma hyväksyttiin VKP(b):n Keskuskomitean Politbyroon ja Keskuskontrollikomitean Puhemiehistön yhteisessä istunnossa joulukuun 5 pnä ja julkaistiin „Pravda“ lehden 278. numerossa joulukuun 7 pnä.

Joulukuun 15. „Pravda“ lehden 285. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin artikkeli „Väittelystä, Rafailista, Preobrazhenskin ja Sapronovin artikkeleista ja Trotskin kirjeestä“ sekä J. V. Stalinin allekirjoittama VKP(b):n Keskuskomitean vetoomus kaikille VKP(b):n järjestöille puolueen sisäistä tilaa koskevan väittelyn johdosta.

Joulukuun 28. „Pravda“ lehden 294. numerossa julkaistiin J. V. Stalinin artikkeli „Välttämätön huomautus (Rafailista)“.

SISÄLTÖ

1922

1923

Karjalais-Suomalainen SNT
Ministerineuvoston
Poligrafizdatin
Sortavalan kirjapaino

Sortavala, Karjalankatu, 32